

Ex lib. R. Doct Chra' Collg. Francopol. Res p.

AEGESIPPI HISTORIOGRAPHI FIDELIS
SIMI AC DISERTISSIMI ET INTER
CHRISTIANOS ANTIQVIS

4,919

SIMI HISTORIA

DE BELLO IUDAICO.

SCEPTRI SVBLATIONE.

IUDAORVM DISPERSIONE.

ET HIEROSOLIMITANO EXCIDIO.

ADIVO AMBROSIO MEDiolanen.

ANTISTITE E GRAECA LA-

TINA FACTA

CVM EIVSDEM ANACEPHALEOSI ET

TABELLIS CONGRVENTIARVM

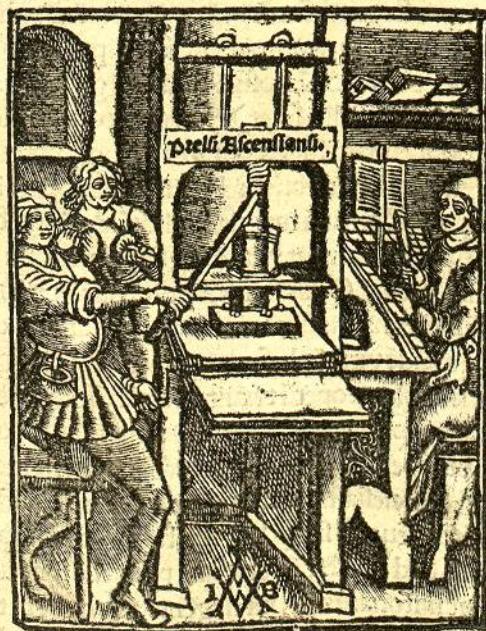
CVM IOSEPHI LIBRIS ETIAM

DE GESTIS MACHA

BEORVM.

Poem. Antididacum) Confessi;

Dono dñi de

Latre

REVEREND IN CHRISTO PATRI GUILIELMO BRICONNETO LODO
VEN. EPISCOPO: IODOCVS ASCENSIVS. S.

Historiam Aegeisippi eiusq; Anacephaleosim; quas Jacobus Faber compater
mihi suo merito cū primis obseruand⁹; diligentia sua perq; suuit; & ad varia
exemplaria collatas; ac quoad ei⁹ fieri potuit integratim restitutas; superiori-
bus dieb⁹ ad nos dedit prelis nostris committendas; dignas duxi præsul di-
gnissime; q; faustissimo tuo nomini nūcuparent; vt ædes istas vnde emissæ
& vbi attēra cura recognite sunt reperant; & te agnoscant tanq; patrē; q; be-
ficitissim⁹ es eius patron⁹; cuius laborib⁹ ex diutino sitū vētustarum bibliothecaꝝ noua lu-
ce donatae sunt. Czq; autē de luculentissima Aegeisippi laude post H Ireneum; Clementē Ale-
xandrini; Hieronymūq; presbiterū sanctissimū ac doctissimū; superuacaneū fuerit diuitius
immorari; vt quē hi omnes fatent apostolicū virum; & apostolog⁹ tēporib⁹ vicinū; cuiusq; scri-
pta mirifico extollunt p̄cōnio; Accedit tñ ad huius historię cōmendationē **Sacrū Ambrosium**
Mediolanē, antistitē virū vndecūq; laudatissimū; e grēca fecisse latinā; ob quā rem haud du-
bitem oib⁹ Christianæ pietatis antistitib⁹; tibiꝝ in primis præfulum columnen; longe fore gra-
tiorē. Quid; q; nulla historia diligenter ostendit regnū Iudaicū defecisse ad alienigenas; & de
Iuda sceptru sublatū; quū iam aduenisset qui mītrend⁹ erat **CHRISTVS dñs**; vt tēp⁹ **ME-**
SIAE iuxta pphetaꝝ oracula designatum aduenisse cognoscere; quū Iudaicū ipsum **DOMI-**
NVM operatē salutē ī medio eoz nō agnouerūt; imo negauerūt. Czlarē sibi regē asciscētes
crucifixerūt. De **Simone p̄terea mago** de **Petro** apostolog⁹ p̄ncipē de **Jacobo** Hierosolymita-
no; de **Ioāne Baptista**; deg⁹ **Vera Hierosolymitanę euersiōis** occasione; hic vñ oīm fidelissimū
Inter historiographos qdē affert testimoniuꝝ; ob q; cū ab oib⁹ vera pietatis cultorib⁹ auidissime
legi meruerit; habet tñ q; plurima quib⁹ curiosissimū quēmq; lectore abunde oblectauerit. Vt
enim silentio p̄transeam⁹ admirabilē eius in narrando gratiā; quippe q; sub mīro cōpendio sit
maxime dilucid⁹; & sub maxima luce mīre cōpēdiosus; tāta retū geltanū varietate scatet; tan-
toꝝ sentētiaꝝ pondere; vt qdē de **Sallustio** dici solet res verbis aquasse videat. **Concionum**
ap̄tissimāꝝ fecunditate & earū cōponendarū ingeniositatē cū oib⁹ mortalib⁹ facile cōtende-
re. **Siquidē in Iudeo cōcionante cū Iudaicę historię creberrimā mentione**; iudaici spiritus ad
viuū exprimit peruvaciā; in **Romanio Romanā magnanimitatē**; deniq; in oib⁹ omne sex⁹ arta-
tis; cōditionisq; sic seruat prepon & decorum; vt viuū Aegeisippi non oīm personas induisse
sed oēs hoīes suisſe; suspicari merito possis. Quas tñ res Antistes sapientissime; ex operis ipsi⁹
lectione multo clariss & copiosiss q; ex hac nostra tantilla cōmendatione cognosces. Fuerūt
autē quē fortassis extant/etīa alia eiusdē viri cōpluscula opera; vt illud insigne quo oes a pas-
sione dñica ad suā vsp̄ atatē ecclesiasticoꝝ operū texuit historiā. Sermone quidē simplici; vt
quōꝝ vitā imitabat; dicendi quoꝝ exprimeret characterē; quinq; libros complectentē; & itē
disputationē aduersus idola. Author est **Hieronymus**. Sed illud monumentū ecclesiastico-
rum operum a complurib⁹ priorū & ecclesiasticoꝝ viroꝝ; vel maxime desiderari audio. Faxit
ergo bonoꝝ oīm inuētor ac largitor deus; vt si vñq; locoꝝ lateat; hoc eius opusculo vñlo ad pu-
blicam vritatē prodeat in lucē. Sed q; casta; q; vera (quē prima historię lex est) & q; religio-
se de **CHRISTO** præsens loquaꝝ historia; statim intelligent; vel vno obtutu qui eam legent;
& qui ad concordiā secundū conciliatiōne quā post Anacephaleosim ad calcem adiecta est re-
uocare studebunt. Vale decus præsulū. Ex officina nostra litteraria ad Nonas Iulias. MDX.

Prologus. Fo. I.

IN NOMINE SANCTAE ET INDIVIDVÆ TRINITATIS. INCIPIT PROLOGVS EGESIPPI INTER SCRIPTORES NOBILISSIMI IN HISTORIAM DE EVERSIONE IVDAEORVM; QVAE IN VLTIONEM DOMINICI SANGVINIS A TITO ET VESPASIA NO FACTA EST.
PROLOGVS.

VATTVOR libros regnorum quos scriptura complexa est sacra; & iam ipse stilo psecutus usq; ad captiuitatem Iudeorum; muriq; excidium; & Babylonis triuphos; historiae in moe cōposui; Machabeorum quoq; res gestas; propheticus sermo paucis absoluit; reliquorū usq; ad incendiū tēpli; & manubias Titi Iosephus Caesaris relator egregius historico stilo Ioseph⁹. Ut nam tā religioni & veritati attētus; q̄ terū indagini & sermonū sobrietati. Consorte se em pfidię Iudeorum etiā in ipso sermone exhibuit; quē de eorū supaplio manifestauit; & quorū arma deseruit; eorum tamen sacrilegia non dereliquit. Deplorauit flebiliter eternā; sed ipsius causam etūne non intellexit.

Vnde nobis curae fuit; non ingenii ope frettis; sed fi-

dei intentione in historiā Iudeorū vltra scripturā seriē sacræ paulisper introrsum pergere; ut tāq; in spinis rosā querētes; inter saeuia īmpiorū facinora q̄ digno īpietatis p̄tio soluta sunt eriam⁹ aliqua; vel de reuertētia sacre legis; vel de sacre religiōis cōstitutiōisq; miraculo; q̄ magis licet heredib⁹ vel i naduersis obtentui fuerint vel honorū in p̄spēris simul (qd̄ est īdicium domesticā īprobitatis) liqueat vniuersis q̄ ipsi sibi p̄priē cladi auctores fuere; Prīmū q̄ alia curātes romanos in se cōuerterint; & ad cognitionē regni sui inuitauerint q̄bus ignorari satius fuit. Rogauerūt amicitia; fidē nō seruaturi. Pacē violauerūt virtute īmpares Postremo belū intulerūt qb⁹ spes in moenib⁹ nō in virib⁹ erat; cū sit maxie oīm miserabile claudi obsidiō. Quæ etiā si bene pcedit sap⁹ augere q̄ minuere picula solet. Ac ne q̄s vacuū fide & superfluiū putet nos suscepissi negocūt ideo p̄ principes ductum hebræorum genus oē consideremus; vt ligdo clareat vtrum a femoribus Iudea nūsq; generationis eius successio claudicauerit; an vero offendit in p̄cipiū serie sed māserit in eo cui ieposita manebant oīa; & ipse erat spes gentiū. Hinc ergo sumā exordium.

H̄i nitur prologus. Incipit liber primus.

Cap. I.
Ello parthico quod inter machabeos duces gentemq; Medorū diuturnū ac frequens variaq; vīctoria fuit in cōtentuum p̄ncipiū dedit sacrilegii dolor; q̄ rex Antiochus cui nomen illūstris Antiochi regis fili⁹ vbi Aegyptū quoq; suo īmpio adiūxit in superbiā elatus q̄ ei incerta bellorū p̄spūiū et rite hebræorū negligi mīsteriaq; p̄phanari iussērat; idq; postulātib⁹ plārisq; iudeis statuere ausus. Qd̄ factū mathathias sacerdos ppeti ne uit Nec solū ipse tēperauit a sacrilegio regaliq; edictō nō obtemperauit; verū etiā immolatē simulachris hostias de popularibus suis nactus gladio trāsuerberauit. Et cōgregata manu at q̄ asideis in societatē ad sc̄titis ip̄e cū filiis suis temerātes vsum patriū & iustitias legis alios necauit platosq; expulit; bellisq; sabbato adoriendī author fuit; ne simili arte ipsi quoq; deci-

Josephus
p̄tio
mīsericōdī
mīsericōdī
sermo
tū
obrietati
Religionis
veritati p̄tēt
fuit.

Suæ clā
dis auto
res Iudei.
Misericōdī
Omniū Ob
mach. vii
fidione Clau
di.

Sacrilegij Belli
Antioch⁹ Par Do
lor Belli Par
H̄ici p̄cipiū.

Matha.
thia s.
Nūz. 2. 5. 8.

Egisippi de Excidio Hierosolymitano.

perentur: sicut iam pleriq; eorū: dī sabbato bellū suscipere detrectant: intuentibus in se ho-
stibus occubuere Potentiam p̄spērī actus dederunt & p̄seuerandi in viro vsq; ad exitum vi-
te studiū defensiōis & pietatis vigor. Sed cū sibi sup̄mū diē adesse intelligeret vocatis ciuib⁹
atq; assistētibus liberis hortatus ē vt tuerent̄ patriā tēpliq; religionē ducēq; his **Judā** machabe-
Iudas Ma- um curē ac solitudinē suę successore reliqt. Qui bello strēnuus: cōsilio bonus ac p̄ ceteris fide
chabeus.
Consonat p̄mptus q̄ frequēter innūeras hostiū copias pua manu fuderit p̄seq; nō est p̄sentis negotiū: Qd
c. ii. & iii.
J. macha. tñ breui colligere datur. Sepe p̄spēris v̄sus successib⁹ excitauit in se magnā hostiū mul-
Consonat titudinē qua circunfusus vndiq; dū cedere pudoris existimat refugiatib⁹ sociis in pliū ruit.
c. ix. Ma. i
Ionathas Cæsisq; quos aduersus ierat a latere circuūētus sed tñ vltus p̄priā mortē occidit. Huic suc-
Ioānes se- cessit. **Ionathas** nō minus virtutis similitudine par q̄ naturae germanitate. Qui post multa in
nior.
Elazar su- bellicis rebus opera: in rebus sacris officia: quæ circa tēpli purificatiōem spectata ac pbata sūt
nior.
Simon p̄tentia p̄ dolū amicitiē fide intra vrbē hostiū clausus nec longo post interuallo necatus est. **Jo-**
Ptoleme⁹ annes etiā senior natu frater & **Elezar** iunior ceteris p̄ religione mortē nō recusarūt. Post
Hyrcanus hos rei summā symō recepit ad quā nō rūdis sed iā pbatus fraternalē societatis triūphis appro-
Ptolēmus pinquauit. **V**tinā & ipse tā p̄spicax ad fraudes cauendas q̄ manu validus bellandiq; artibus
Ionathas sati⁹ spectatus. Item cū virtutis ope rōanorū ducib⁹ regib⁹ gētiū amicitiā foederauit. **P**tolemei dolo generis sui rogatus ad cōuiuū inter mētas & pocula cū duobus filiis q̄ aderant
circuūētus atq; exutus armis impie neci tradit. **S**ane p̄uenit insidias **Ioannes** ortus ex symōe
cui nomē **hyrcanus** & p̄perauit ad vicinę vrbis m̄cenia vbi a populo p̄egregia patris meti-
ta odio quoq; hostilis sceleris expectabat: **V**ix deniq; vbe ingressus est & iam **Ptolemaeus** ad-
erat. Sed cū p̄ alia portā ingredi vellet repulsus multitudinē cedēdū existimauit. Assumpsit il-
lico **Ionathas** paterni sacerdotii munus & ad cultū rerū diuinarū p̄fectus statim pietatis offi-
cia curāq; seruandæ necessitudinis exequebat: matrē cupiens fra tresq; periculo auferre. Con-
grediūq; superior factus. Juste passionis affectu supabat: quo minus castro potiret: in quo clau-
si attinebant. Nā **Ptolemaeus** vbi se vrgeri videbat matrē eius atq; germāos in muris locabat
p̄cipit ad illico nisi **Ionathas** bello qd̄ inferebat desisteret. Vincebat iuuēis pietatis metu: q̄
vincebat fortitudinis assumptiōe: & iracūdiā excitatā in hostē reuocabat suorū misericordia.
Mater tñ parata ad tortēta tendebat manus obsecrās nō salutis auxiliū sed vltionis solatiū.
Verebatur. n. ne filius plus matrē metueret q̄ paternæ vindictę impēderet. Sibi mortem illam
loco immortalitatis futuram qua maritus vindicaretur & gener ipsius pro scelere immā p̄œ
nam exolueret. Sed iuuēis plus intra seipsum q̄ in hostem p̄celabatur. Nā quotiēs patrē co-
gitabat accēdebat. Rursum cū matrē verberari atq; ad necē aptarī videret molliebat. Reuoca-
bat impētū: referebat gradū: q̄a retrahebat passio. Inter obsidiōis moras feriatus ex lege supue-
nit annus qui erat septimus: Cessit pietas religioni: soluta obsidio est: sed magis **Ptolemei** ex-
citata immanitas vt quorū obiectu poenā euaserat eos jugulari iuberet q̄ continuo se vltioni
exemit. ad **Zenonē** cui nomē cotyle filadelfiē regē cōfigiēs vt eius ope se tueret. Nec **Antio-**
chus queuit qui **Symoni** patrī **Ionathæ** ludibrio suos fuisse exercitus indignabat. Cupiēsq; ad-
huc assurgētes **Ionathæ** primitias extingueare: cū magna veniens manu **Hierosolymam** hyr-
canum obsedit. Repulit **hyrcanus** auro quem ferro nequibat. Referatoq; vt **Josephus** au-
tor est. David sepulchro tria millia auri talenta eruit. Ex quibus trecenta annumerauit **An-**
tioc̄h vt obsidionē reliqueret & precio emptus abiret: Atq; vt facti inuidiam leuaret: fer-
tur ea pecunia **hyrcanus** in instituisse primus zenodochia quibus aduentum suscepere paupe-
tū petegrinorum. Aucupatus etiam **Antiochī** necessitatē qua medis bellum inferebat: vil-
tus dispendium est: Plurimasq; vrbes syrię sibi adiunxit samariam quoq; vbi postea **Sebastea**
condita est: circundedit munitionib⁹ cuius expugnationem **Aristobolo** & **Antigono** filiis
suis mandauit. Quorum obsidio lenta ysq; ad diram famam & tetra alimenta humanorum

Cotya

Antioch⁹

Josephus Antiochæ.
L. 13. Ca. 1. 11.
4. 10. Ca. 7. 11.
5. 12. Ca. 11. 11.
6. 10. Ca. 12. 11.
7. 10. Ca. 13. 11.
8. 10. Ca. 14. 11.
9. 10. Ca. 15. 11.
10. 10. Ca. 16. 11.
11. 10. Ca. 17. 11.
12. 10. Ca. 18. 11.
13. 10. Ca. 19. 11.
14. 10. Ca. 20. 11.
15. 10. Ca. 21. 11.

Zenodo-
chia

Aspōdi⁹

Aristobolus
Hyrcan⁹

Lauſboni

principis.

Aristobolus

l. 11. 12. Ca.

H. 1. 12. C. 1.

P. 1. 12. C. 1.

H. 1. 12. C. 1.

H. 1. 12. C. 1.

Antigonus

nus

C. 1. 12. C. 1.

Vilis pra-

uotū ami-

cacia

Scelus fra-

trē odissē

B. Falsa Verus

Admisi⁹.

Cenophegia

Que fuit.

Sceno

phagia

cadaverū clausos coegit. Quia impulsi necessitate opem ab Antiocho cui nomen Aspondius petendam arbitratī ferentem adiumenta erumnae societati implicauere. Vixit enim a fratribus proelio fuga sese eripuit neci. Samaritani autem repetita obsidione captaq; & euersa vrbe seruitio dati. Quo rerum secundarum processu excitati Aristobolus atq; Antigonus im petū non refrigerabant sed adiungere sibi finitos bello coactos haud quaq; diffimuladū arbitrabant donec inuidia oborta bellū immane exarsit. Cōspiratibus locorū incolis & coacta valida manu: Quę tamē vixta profundā in reliquū tranquillitatem Ioannī exhibuit & sibi otium Hyrcanus trigesimo & primo anno longe q̄etis gratia functus diem clausit quinq; liberis superstib; plarisq; beatitudini datur. Moderator egregius & pulchre sobrius: qui nihil vñq; fortitudini saeuientibus dereliquerit in quo actus eius obsuscaretur: vxori summae rei commisit ne gotia: ipsam consultius ratus rebus publicis moderaturam: filios pr̄scientia quādam animi tenension diuturnos fore: nec eū se felliū opinio.

Aristobolus matri regnum eripuit. Ca. 2.

Iquidem Aristobolus cū inter fratres etas prouectior mens p̄ruptior principatum sacerdotii ad regni potentia verit: & diadema primus impone sibi usurpauit post quadrigēto septuagintaq; annos trīūq; curricula mēsiū postq; de babylone remeā israel seruitio exutus: i suā terrā sese recepit. Superbe itaq; nec partem ponere ceteris cōtentus fratribus: solū Antigonus honoris specie quia videbatur diligere mulcebat. Mattē quia potestis exortēt: & iudicio viri fraudatam se expostulauerat alligauit vinculis & vñq; eo processit immanitatis parricidalī spiritu ferox ut & ipsam & fratres simili modo vñctos arcta custo dia detineret: quo prope vñq; ad mortem supra mam fame compellerentur ni maturius Aristobol⁹ scelasti parricidii merita soluisset. Ac primum in ipsum Antigonū fetis animus exasperatur & de amore: in odio cōuertitur: vt eum ante omnes necare quem solū consortem imperii pollicebatur: a deo apud improbos affectus vñlis vt cito prauis suggestiōnibus extorqueatur. Ca. 3.

Ignū igitur vt crudelitatis eius seriē nō p̄teream⁹: quo iudiciū Ioannis etiam post mortē probetur: qui summā publicetē seniori committēdā filio: haud quaq; existimauit: quē tanto declinaturū furore a pietatis lege & norma iustitiae p̄suidebat. Haud scio mortum ne eius cōtuitu: an insita grātia sacerdotum principib; vt his aliqua quæ futura erant: etiā minus dignis infunderent. Facinus miserabile fuisse: qui fratribus inuidia & commenta consecuta huiusmodi sunt. Ca. 4.

C. posuerat primo alia quibus fidē Aristobolus non detulit: & obtrectatiōem molliuit charitatis gratia: inuidia tribuens dilationis amaritudinem: Ideo falsa veris admiscuere ut ex his quae ad speciem veri assumpserant renitentē circumuenirent. Cenophegia Iudeorū i terris ex lege celebrabant: dies videlicet festus & plen⁹ reuerentia quo sacrificiū solēne deferebat. Eo die clarus militiæ gestis Antigonus domū revertit & accedit ut fratre adueiēs inēqualē offendere illico ad tēplū. Quid. ii. p̄ferret religiōi ut erat succin⁹ ornatū bellico & cīrcaūfusus comitatu pati tēdit: mult⁹ ibi p̄ fratri sa lute: dñi p̄cator cōponit & inde ad fratre sedulus p̄perat. Hinc calūnia ex acerbo felle & acerbiore paratur exitu. Ca. 4.

Continuo. ii. regē adeūt i probissimū hoīes & inuidia excitant: q̄ p̄pam armatorū celebriore q̄ priuatis mos est direxerit ostētū vulgo futurā ne quis conatibus eius obuiare auderet. Tanto apparatu non aliud nisi necem regis ut usurpandi impīi potē.

Aū

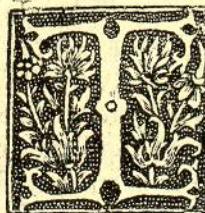
Egisippi de Excidio Hierosolymitano.

Hypogeo
subterra
neum

Antigon
nus
occiditur

Similitu
do voca
bulorū
peritos
decipit.
Aristobo
lus

tiam affectata. Haud difficile erer animus; in valido fessus corpore ipsius est; ut credibile ducet quod pro vero asserebat; maxime cum dies sacratus religioni medacii suspicione excluderet; pompa excitaret inuidiam; infirmitas metu adderet; armatorumque cohors fidem patrandi sceleris impuleret. Itaque prius quam sibi probaret testamentum aliquod flagitii parricidalis stipatores suos cum armis iubet in Hypogeum locari obscurorum; quod aduenienter Antigonus dolo necaret; nec expectaret in periū regis sed ipsi extingueretur. Sane madato per nūcios promisso ut inermis veniret; eius indicium qualitatē nupta aristobolo in aduersum mutauit; ut per illos coiuratos sibi insinuari faceret. Antigonus fratre eius delectatum esse; armorum decore quibus proxime accinctus affuerat; sed per egititudinem intētius non considerasse. Nūc petere ut omnē illū ornatū bellicū quod sibi cōposuit ad fratrem deserat; gratū hoc regi futurū si armatus adesseret; Antigonus dolu non praeuidit dicto parauit eo studiosius quo placere regi pariter & fratri desiderabat; decūbebat Aristobolus in castro cui nōmē primo baris: postea Antonia fuit videlicet ab antonio triūviro donata appellatioē cum viris dignitate. Eo postquam Antigonus appropinquauit atque accessit ad id obscurum transitus cōspicieret armatum venisse regii stipatores adorsi repente iuuenē pcepto satisfaciūt atque imprudentē opprimūt. Is locus Stratonis turris appellabat quo deceptū vocabulo iudicatur erat effenus ḡfite opinio est frequēs quod siue pbitate vita sua; siue mystica obseruatione saepe quod futura erat annunciasse historia vetus prodidit. Ca. 7.

Vt accepimus cum vidisset Antigonus prætereuitem ut fratrem reuiseret; dicit ad eos quod numero discipulorum eius aduectebantur. Papē nūc mihi bonū est mori quod mihi mortua veritas est; viuit Antigonus quod necesse est hodie interfici locus autem eius nec decretus Stratonis turris quod sexcentis hinc stadiis abest hora iā diei quarta. Tpē itaque excludit pdestinatē mortis fides hec ubi dixit ī tētū ipse secū cōferte cōpīt quomodo eū fefellisset opinio. Nec multo post indicium deserit imperfectum esse antigenum in hypogeo ad stratis turre quod locus simili vocabulo que ut ille quod erat in maritimis cæsariorū & nūcupati solebat. Quo facinore patrato aristobolus secū ipse reputās quod sceleris admiserit; in moribū ipse incidit. Erat in oculis parci diū: perturbatio in animo: nec ullū interuallū dissimulatiōi dabat. Desigebat ī imis visceribus dolor euīdia ī miseratiōem versa est: quod īnocētē permisit cōtra iūs germanitatis tāti sceleris immanitas mētē exulcerabat: nō sōnus oculis nō quod animo dabat. Serpebat cōco vulnus dolore: coquebat ēgra pcordia ac durē sollicitudines sautia bāt in ualidos artus & crebro gemitu pulsabāt alta nimis suspīria. Ca. 8.

T. Taquā immoderata moētitudine eo prūpit morbi vis ut cōuulsis visceribus sanguine vomitu oris reūiceret. Quod puer aulicus regiū visib⁹ exhibēs ministeriū foras extulit atque imprudēs facti quod casu portius quod ī industria gerebat ad eū locū puenit; ī quo Antigonus fuerat extinctus; illīc supra rorates fraternali sanguinis maculas pcessoris sanguinē effudit. Clamor subito factus & gemitus intuētiū eo quod profunda quadā dispositione dñi libatus perēptos celestissimi parricidē sanguine dispositiōe videre. Sōno excitus cām quisuit cū silleret eliciuit studio quērendi & motu indignationis: Cuius accepto indicio suffusos oculos lachrymis & quantis erat in eo virtutis ingemiscēs haud inq̄t rependitur meritis meis cōgrua viciſſitudo. Neque enim dei oculū tā īmipiū machinator sceleris pterire poterā. Matura flagitii vltio subest & digno īā cōuenior parricidii mei precio: Vale corpus quoque anima fratri matrique condemnata retines. Quid p partes eis libo meis sanguinē: ī me oīs si qua est pietas cōtorque at manus spiculū me omnes filii germanique vltore pietatis gladio transfigant. Mactet hostia parricidalis atque immoletur violatē necessitudini: totum simul caro noxia sanguinē euomat. Non viscerum meorum cruciatibus & lenta tabe demonium exanturetur quod me ī tam ne farioso ausus sequi facinoris impegit. His dictis finem imperii ac vitæ edidit. Vix anno functus

pote state regia propter quā parricidiū non effugerat.

Alexander Aristobolo fratri succe dit. **Ca. 10.**

Sicut illico mulier atq; exiit vīculo fratris defūcti regē cōstituit Alexādrū. cui & p̄cera aetas & moderatio suffragari cōstatimabat. Qui vt regnū adept⁹ est: fratrem quem aduerterat regni cupidiorē statim interemis. Reliquū q̄ superat ex fratribus vitæ ac salutē potius q̄ regno intentū reseruauit vacuū negotior̄: continuoq; vt se haberet inquietudo morū bello pacē mutauit. Congressuq; habito aduersus Lathirum Ptolemaū plurimosq; quidē hostiū intefecit sed ad lathirū victoria defluxit. Qui tamē victoriae fructū adem̄t cleopatra mater coacto ī egyptū cōcedere vt mortē sibi imminentē euaderet. Eius ab sentiam aucupatus alexander dū regnī eius partes inuadere cupit etiā Theodorum ī se cōuertit qm̄ potissima quæq; de ei⁹ possessionibus sibi associauerat. Improviso itaq; impetu theodorus regias opes occupauit. x. millia quoq; iudaonū praelio fudit: sed super plagam fractus alexander plura adhuc de hostiū partibus suo imperio adiūxit captarūq; virium populos seruitio subegit. Hos bellādi successus domestica seditio interpolauit & orta de cōiuuiis v̄sq; ad bellum cōtentio processit.

Bamiliari peste huiusmodi iudaorū viris vt de epulari ludo sese ī arma excitēt: ac n̄i si pigrina auxilia regi præsto fuiss̄ ēt seditio p̄ualuerat. Sed aduētitia manus licet agra cōpressa est tñ octo millibus ferme hebraorū interemptis: iñ ī arabiā iter direxit ac nō nullæ eius v̄bes subacte tributa quoq; moabitis & Galaditis iure victoriae adscripta. Unde regressus ī Amathum Theodoro tatis ei⁹ successib⁹ stupefacto vacuū deforibus castellū iuensis sine mora expugnauit. Non v̄squequaq; tamen ociosus. Obedeas rex arabū fuit nec iulta diu regnī sui pass⁹ dispēdia. Nā insidiis oportue locat⁹ ei⁹ oēm exercitū de leuit cōclusum vallis p̄fundo & multo camelorū agmine attritū. Euasit tñ alexander & fugiens de p̄lio Hierosolymitanæ v̄bis receptacula petit: inuisus suis qm̄ recruduerat: in odia erū ne eius occasione qui ante potentia metu p̄mebat. Nec filētio tegebat animorū discordia: aut verbis tātūmodo exercebat: p̄lio nō vno sed plurimis decertatū: Quib⁹ extincta fere. Iudaeorū millia quos alexādr̄ interemis suis q̄ hostibus pn̄ciosior & maiore vīctor detimento quo regnī sui v̄tes vīncēdo attriuerat. Vñ ne ipse qdē iā suis vīcto riis delectabat: auersusq; p̄lio arte tractabat sibi subditos vt iā nō armis p̄meret sed verbis v̄rgeret: ac solis sermōib⁹ offēsionū gñra dissolueret. Nihil tñ pficiebat ad colligēdā sibi gratiā: qm̄ factis facinora p̄pōderabat atq; ipsa repētina cōuertia ad p̄enitētiā morūq; inēqualitas s̄eva passim suspecta habebat. Deniq; cū simulata eius placiditate circuueniri arbitrarēt. Demetriū regē libī auxilio futurū aduersus alexandrū ī bellū excitauerūt. Pugna ī manibus nec cōpēdinata quīs vñ aduersum duos exercitus nūero īferiore certandum foret.

Mille. n. cōfatus equitibus & sex millibus peditiū quos mercede sibi associauerat. x. millia quoq; iudaorū sibi cōspīratū: ī bellum accersens iuxtalv̄rem Sicymam occurrit hostibus qbus: tria millia equitum erāt & peditum. xl. millia Tentator̄ v̄trīng; agmine vbi neḡ. Demetrius pecunia condūcōs desciscere a fide vidit neḡ. Alexāder de iudaīs aliquos quibus se demetrius adiunxerat. Deposuisse erga se odia cognouit armis decertādū esti maucrūt. Superior bello demetrius factus plurimo tñ suoru sanguine. Nā q̄ ab his q̄ ediuerso mercede cōducti venerat̄ egredie bellatū ita vt v̄sq; ad mortē vīrtute acfī de certauerūt. Destitutū itaq; sese Alexāder vidēs cēsis suorū cateruīs ī montes cōcessit. Sed pr̄ter v̄trīusq; spē ad alterū corum species vīctorię puenit: fructus alteri ad alterū partus: q̄a Demetrius nudatus est discessu hebr̄orū qui eundem ad societatem rogauerat & Alexādro ex ip̄is. vi. millia sese adiunxerat more quodā humaniingenii ad stipulātibus ad misericordiā

Cap. IX.
Alexander Aristobulo fratri succe dit.

Regnādi
cupidone
fratribus
qdē parce
ren ouit.

Alexander
Rox q̄lītu
uf̄ p̄ab la
vīz Victo
plū De
fluit.
Lathirus.
Theodo
rus dece
millia
praelio fudit.

Octo Milia Heb
orū ferme īte
repta.

Amath⁹
Obedeas. Rex Arabū
Aleādr̄ tātū.

Suspecta
repētina
conuersio
Alex
der Quīn
ta Judeorū
Intererrat
Repētū
uersio Ac
nitētū Mōri
q̄. Inēqualitas
Cap. V. Suspecta
fabet.

Egisiippi de Excidio Hierosolymitano.

tebus aduersis.

Essit itaq; Demetrius ei qui in bello vicerat videlicet illi affluentibus paulatim hebreis iam pugnae idoneum selec^t cū paucis relictū. Cuius victoria libertate assuetis damnationis metu mouebat. Redit alexandro sauitia cū securitate regnum in suos & vi^s belli reformatur. Quae rēti ab his qdā faciens animos plabis; cōciliaret responsum est: si moreretur. Vix n. forte cum mortuo tā grauia pcessi: in gratia reuerterent ut odia aduersus defictū deponerent. Quibus excitatus rebellandi: assuetudine multis necatis reliquos coegit. In urbē cui nomē Bemeselel. Cuius expugnatio acerbicē solito pestē inuenit tā sequo crudelitatis pcessu ut ex eo numero octingētos in media ciuitate crucifigere. Quorū in conspectu cōiuges eoru filiosq; iugulari iussi.

Aec spectabat accubās in medio cōcubinarū lēt⁹ inter escas & pocula: sed magis sanguine q̄ vīno inebriatus hoc solo facto ampli⁹ populū q̄ bello de terruit: Ita vt p̄xima nocte iudeorū, viii. millia iudaicā discederēt quibus fugiē finis mors Alexandri foret. Tātīq; horrer mali quietē tegno attulit. Sed ubi a dī misticis seriatū p̄liis excita est causa inquietudinis Antiochi aduersum arbas expeditio quā sibi terribilē & periculo futurā arbitrabatur. Hic est Antiochus qui etiam dionysius appellat Demetrii frater a Seleuco ultimus: cui transiit negare cupiens Alexander inter urbem antipatridem & Ioppes littora foveis ingentibus ductis maroq; altissimo turrib⁹ quoq; e ligno impositis clusit: operam magno suorum labore nullo hostis impedimento. Sigdem negocio facilē repleta souē tuita exuesti: ipse quoq; Alexáder fuga sibi cōfisoluit eo tutior q̄ nequaq; tātī estimatus ut eū vīctor p̄cī p̄ loco pseq; deberet. Nā secūdis partibus reseruātū: vt itineris obstructi iniuriā acceptā vlcis cereb^r. Rectū aut in arbas iter direxit: quorū rex in loca p̄lio oportuna sese cōtulerat. Deīn subito cōuerso eq̄tatu maxima vī ac multitudine effusi ac sine ordine ruentes hostiū turmas inuaserē. Certatū acriter quoad Antiochus restitit. Renitebatur. n. quis exercitus eius quasi morte pecorū obtrūcaret. Vbi vero & ipse cecidit (nā p̄ catēris sese offerre solebat piculis) aucri oēs quorū maxia p̄ incerto fugē displa extinguit reliqs vicum cui Armana nomē coactis atq; alimētorū inopia cōsumptis vī paucissimi ex his tante cladi supsuere.

Oc successu aretha etiā a damascenis ad regnandū experit⁹ cōlosyris impitaret quo Ptolemaī excluderēt quē maxime in seculis odii p̄sequebanſ: nec iudaicā immunē religīt in cursiōis de qua vīctor licet supato alexandro scdm vtriusq; p̄tis cōuētū discessit in sua. Alexáder aī pellā euertit & Gerosam petiit iterū de Theodori possessionibus aliquas sibi adiūgere parās eāq; sibi bello vēdicauit. Inde i syriā p̄gressus Gaulanē & Seleuciā & Gamelā euertit vltus superioris bellī contumeliā ipsas Antiochi munitiōes diruit: Quib⁹ ex locis iter in iudaicā cōuertit: ac p̄pter spē cū gaudio totius gentis suscipit p̄ mirabili successu renū gestarū vbi p̄ta bellādigēs exordiū tribuit egritudinis: atq; aliquātulū quartinis febrī vīcibus affect⁹ leuato paulisp̄ in cōmodo dū negocia repetit militaria nec modū seruat aīo validior q̄ corpore cōmīnuit oēm suē vigorē salutis vīresq; absūpsit atq; ita mortu⁹ est. CVigiti itaq; & sex ānis vario rēti euētu aduersū inueros bellorū tumultū regnū tenuit: & duobus liberis supstitibus deceſſit. Quos ipares regnū existimās gubernaculo sūmā rē vxoris p̄priē delegauit sollicitudi ni qm̄ eā acceptiorē p̄plo cognouit. Atq; hoc apud vniuersos inueniisse gratiam q̄ etiā ipsa ab īmanitate viri sēp̄ alienā sese faciēdā existimauerit vt nō solū refuget flagitionū cōsortia: sed etiā resistēdo eius iniquitatibus totius in se plēbis beniuolētiā circūuerteret. Nec in prouida vīti sentētia fuit: nā regnādi ius mulier ioffēsē exercuit sine vīlo scēne sex⁹ ip̄dimento & acquiesciuit moderandi gratiam sacrē legis obseruatione. Nam dum attentior circa templum cura exercretur & dimissa ministeria fraudis sunt crevit imperiū vīgor nec tamen affectu īfracta

Odio
suffitma
lus prin-

Crudeli-
tas pacē
conciliat
Cap. XI.

Quies in
queta egrī
tudinē gi-
gnit. Et
post egrī-
tudinē la-
bor ipro-
b⁹ mortē
Cap. XII.
Mulier
modesta
sagax & p-
uida nō
nūq; optie-
regit non
cārmis q̄
religiōe.

Pharisei;

Alexandræ magnaitas

materno regni cupido. Siquidem ex duobus liberis electus unus ad speciem regnandi non potestatem Hyrcanus vocabulo natu senior; ingenio remissior; Aristobolum vero acriorem animo; expertem potestatis emolliebat priuati humilitate. Assuerunt se Pharisei mulieri genus hominum secundum legi doctrinam exercitatum; secundum qualitatem affectus callidum; auidum negotiorum; pecuniae appetes; qui captantes elatam mulierculam secundum scientiam iuris diuinum extollendo suam fecere; ut pleraque etiam regni negotia ipsis committeret. Adhiberet quos vellent; quos vellent excluderet; atque aulico exueret ministerio. Quid plura! ita se se insinuauerent; ut commodorum omnium fructus ad eos peruenirent; sumptus & molestiae mulierem solam afficiebant. Nec mediocris mulieri spiritus; ut maxima quaestus auderet; ac supra foemini sexus conditionem procelia disponeret. Siquidem & præstantissimam de suis manum parauit; & peregrini exercitus copias coegerit ingentes; ut nonsolum domi tuta; ad oem regnandi securitate foret; veruetia exterrit potentibus esset formidabilis. Ea tamen reliquis præstabat oibus; sed Phariseis quasi inferior obtemperabat.

Erat Diogenes in regno eius qui de potissimum Alexandri amicis familiariatatem eius inhaerentem eum adorsi obtruncavere; memorantes ipsius consilio octingentes illos in medio urbis ab Alexandro cruci suffixos; in certos facinoris auctores quoque ut pergeret ultio mandatum. Necabantur itaque quos pharisei præcipiebant; non quos societas sceleris inuoluerat. Quo metu perterriti plerique quibus huiusmodi pericula interdebat; & maxime præstantiores opibus & dignitatibus ab Aristobolo intercessione implorauerent; ut matrem ab executione præcepti seuerioris ad meliora infleteret. Ille sibi gratiam parare cupiens; non detrectauit. Mulier agere licet; oranti tamē filio concessit; ut constituit honorum quos gesserant qui in huiusmodi inuidiam arcerebant; supremæ necis sententia mitigaret; atque eos tantum quos obnoxios suspectaret; patrati flagitiu[m] incentores fuisse urbe egredi iuberet. Qui accepta vita securitate per agros dilapsi.

Cadem tempore causa accidit ut Damascum ituentus dirigeretur; quoniam Ptolemaeus frequentibus incursionibus incolas memoratae urbis terrebat; cuius negotii necessitas occupauit de exercitu Alexandra validum manu; Cleopatra quoque Tygranes qui Armeniis imperitabat in urbe cui nomen Ptolemais obsidione clauserat; quem muneribus Alexandra mulcebat; ut a se auerteretur. Quem Luculus facta interruptione in terras Armeniog[ensis] infestis rebus redire coegerit; consultius ducentem sua tutari que aliena adiungere. Tantis itaque negotiis intenta Alexandria; in morbo incidit. Quam occasione rapuit Aristobolus ad suas artes; & congregata manu conspirantibus secum quos feruor naturæ ad præputia queque audendu[m] cupienti adiunxerat; thesauros occupat; eorumque copiis inuitat ad militiam voluntarios ac pretio cōponit; ut in oīa que vellet fidem præstaret; infulas regni iduit. Turbarunt animi Hyrcani matre lachrymis conuentiebat. At illa spirans fortia filios & uxore Aristoboli in castri reclusit; cui nomen primo Baris; postea Antonia appellatur; de quo supra memorauimus. Coepit Alexandria celeri eius obitu destitutus. In hereditate omnem Hyrcanius successit; qui viuente adhuc matre dignitatē induerat sacerdotium; Aristobolus virtute & sapientia prestatibat; res usque ad contentionem atque congressionem deducta urbi consertū plerique relicto Hyrcano illum alterius bello meliore securi. Hyrcanus comitatibus secumque bello reliqu fuerat; cōfugit in Antoniam; repulsus filiis & uxore aristoboli per obsides salutem iuuenit; quae ne quod asperum in suos fieret aristobolus patro cōsuluit. Conuentum fratrum ihmōi fuit; ut regno hyrcani cederet; atque ad Aristobolū ius oē ipsi transiret; nec tamen Hyrcanū in honore relinqret; sed regni exorto honore alio fūgi finetet quem ipse impriuisset. Transactio ihmōi etiā religio etēpli sacrata assencionē utriusque tenuit voluntariā; inde

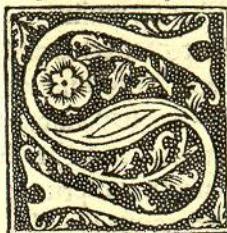
Cap. XIII.

A.iiii.

Egiſſipi de excidio hierosolymitano

cum gratia discessum est: ac se in uicem salutantes Aristobolus in aulam regiam sese recepit: Hyrcanus a quanimitate in domum Aristoboli concessit.

Cap. XIII
Pecūia me-
rit potētia
& gratia.

Ed fuere quos met' ac rerū mutatio incesserat: qui se studuisse aduersus Aristobolū recordari ē: & præ cæteris Autipater: is erat Idumæus gñie: moribus apud suos clar': nō tenuis pecunie: & ideo pualidē potentie: arte mira factus ad cōtēnendā pecuniā ppter cōciliandā gratiā. Qui Hyrcanum cōsiliis suis pterritū q̄ nullā salutis suę spem tutā haberet qui īmpio deceſſet: nīſi transſugio cōſuleret: vbi ad suas artes inclauit: insinuat Arethę regis ſouendū auxilio virtū: qui cīrctūētus foret vt regno cederet: decorū hoc fore regi si arbiter fieret īmpii restituēdi: multoq; pulchrius ſi cīrctūſcripto cui p̄mitiu regni cōpeterent dolo ſublata reformari iuberet: illū versutū & callidū: & ideo ſuſpectū vici- nis: hunc mitē & quietū q̄ pro ſūmo beneficio accipereſt quicq; ſibi ab extēno tribueret: cui frater etiā regnādiius ademifſet. Pra paratā itaq; Arethę regis gratiā Hyrcano ānūtiā ſugi endi ſpē detulit: & viā demōſtrauit: vt ſecū peteret Petrā in finib; Arabiē ſitā: quo in loco re- gē adirēt. Qui p̄cibus Antipatri donisq; in flexuſ: plurimā bellatorq; manū Hyrcano adiūxit: vt regno reſtitueret. Erant fete peditū equitū q̄ quinq; aginta milia: a qbus prima pulsus cō- gressiōe Aristobolū Hierosolymā cōfugit: ibi quoq; intur' aduersus tantā hostiū mīlitūdīne q̄ clauſum expugnauifſet: nīſi Scaurus ductor Romani exercit⁹ alterius bellī occaſione quod aduersus Tygranem gerebatur ſoluſſet obſidionem miſſus a Pompeio cui recepti Mithrida- tis vltio grauiſ belliq; in ſocerū traſferendi propositum exarſit: qua cauſa Syriam infestari per Scauru p̄ceperat. quum ipſe Tygranem atq; Armeniā vrgeret. Scauro itaq; aduenienti Damascū quem Metellus & Lolius funditus euerterant: occurſere fratrum legati ſibi quib; q̄ Romanæ opis auxilium implorantibus: & q̄uis inferioribus eſſet viribus Aristobolus: p̄- ponderauit tamen pecuniae oblatione. Vendit ſumma proelialis certaminis talentis trecentiſ: & iuſtitia poſtulati pretio p̄ſatur. Qua pecunia ſibi anumerata: denuntiat Scaur⁹ Hyrcano regi q̄ Arabiæ diſcedere ab obſidione: aut ſi permanent ſcirent ſibi aduersum Pōpeū & Romanos bello certandum. Eo terrore obſidio ſoluta: Arethas Philadelphiam petiūt: Scaurus Damascum reuertit. Aristobolus autem vix dudum idoneus propulsando periculo ma- num collegit: hostem inſequiſ: & ad Papyronem (id vocabulū loco) ſex milia hostiū ſimul & fratrem Antipatru Fallionem proelio ſudit: Hyrcani atq; Antipatri ſpes lapsa eſt: quibus ſi- diuia om̄is in Arabiæ viribus erat.

Cap. XV.
Allegatiōi-
bus nō mu-
nere infor-
mād' eſt iu-
dex.

Ed vbi Magnus Pompei⁹ abire Syriam coepit: & Damascū aduenit: a Ro- manis quorum auxiliis inſtrati de manib; victoriā amiserūt opeſ postu- lant: Pompeiumq; adeunt teq; iuſti arbitrum & minime auarū pecuniae. Allegationib; itaq; non munerib; vt ante nīti coepere: quoniam ſin- ger anim⁹ aduersus corruptelam pecuniae laqueis auaritiæ non capieba- tur: & gratuito odiſſe poterat fraterno infidiatū honorū: & ideo hiſ eum adorſi querelis quib; & Aristobolo fieret inuidia: quum indignus aliena inuaserit: & Hyrcano conciliaretur gratia: cui vel merito vitæ vel a tatis ſuffragio regnandi ius cōpeteret. Aſtipulante pſertim matris auctoritate: q̄ & iudiciū eligendi habuit & ius cōſe- redi. Nec Aristobol⁹ diu abſuit: q̄uis nihil in magno pectore qđ ſuis artib; cōducereſt intueret. Præſumebat tñ de Scauri redēptione: ſeſcq; eius iactabat ſocietate. Venit itaq; regio ornatu p̄- dit⁹: & ppe maiore q̄ ſolebat ſtipatus ambitu: vt qui de iuſtitia diſſideret: ad quiescendi p̄iudi- ciū excluderet: ſpem obediēdi negaret: ſed diuti⁹ tolerare Ro. cōſulis ſublimitatē nequit: cui moſerat regni exorti regib; īmpitare. Itaq; vbi ad vrbē vētū eſt cui nomē Diopolis alio cōceſſit

Romanæ dignitatis superciliū deditiū regni tumore. Qua secessione Aristoboli est non mediocris datus offensionis locus: vñzadeo commoto confule ut statim arma Romana in Iudeā cōuerterent. Cōiunctis Syriæ etiā plarissq; auxiliaribus; quē vbi cōperit Aristobolus ad vrbē Scytopolim atq; Coreas appropinquare vnde erat Iudeæ exordiū possessionis; cōfugit in Alexandriū castrū munitū admodū; & in monte altissimo sitū. Quo cognito iubet eū Pōpeius descendere: at ille tanq; herili p̄cepto obedire indecorū existimās periculū poti⁹ subeundū: q̄ obtēperandū impio animi immodicus arbitrabat. Sed reserta populis Romana casistra defūp spectans simul a suis monitus nō laceſſe iodos quoq; in nomen ac potestate totus p̄pē orbis terrarū cōcesserat: descēdit: pluribusq; vñs qbus regnū sibi iure delatū astruere cōtenderat: vel generis debitū necessi tūdine: vel exercitus iudicio q̄ secutus sit validiorē deseuerit ignauū: vel euentu plii vel pacti cōuētione ad munitionē reuertit: rursus eū Hyrcanus p̄sulē adiūſſet vocatus ad iudiciū Aristobolus sese tēp̄tauit. Sed cū adhuc cū perēdinari cōgnitionē videret: in castellū regressus est. Melius em̄ inter spem & timorem putabat: q; impe riū eius obediēdo ad sui gratiā Pompeiū inflecteret. Sed ne vī adigere: iterū impio cedere: in Alexandriū sese recipiebat. Nec p̄teriit Magnum regis versutia: iubet eum discedere munitionibus: idq; facturū datis ad singulos custodes munitionū litteris sese astringeret: iussis qui dem paruit quē non audiebat refellere. Protinus tamen Hierosolymitanis mœnibus se abdiuit: & bellū aduersum Romanos parare coepit. Pōpeius quoq; fugientē insequi: vt ḡere clausum: neq; parandis belli vñibus tēp̄vllum dare: direxit Magni intentionē de Mithridate nuntiū s̄q; morte bellū finisset: v̄rbs Hierico infinitimis suis Pōpeiū tenebar: cū rei memoratē in dicia venirent: locus p̄pē v̄rbē in quo ballamū gignit: virgultisq; īnascit̄ q̄ acutis lapidibus īcidūt pueri agricola: perq; eas incisiones distillat humor lachrymis pulcher rorantibus. In de vī militiæ vetus cōpositis ordinib; ad vespertū castra mouit: & primo diluculo Hierosolymitanis mœnib; astitit: atq; improuisus armatas acies infundit.

Bstupefact⁹ Aristobol⁹ dispositionis specie: viroq; robore: militū alacritate sponte occurrit: veniā p̄cat: pecuniā: v̄rbē: seq; offerens: Verbisq; in mollius suppliciter inflexis mitigauerat indignationē consulis: sed irrita p̄cata: ga effect⁹ deerat p̄missionis non solū negatis pecuniis: sed etiā v̄rbe excluso Gauinio qui oblatū petītū venerat: bellū incubuit: CNāq; Magn⁹ adhibitis custodib; Aristobolo: v̄rbis mœnia speculari coepit atq; explorare diligētius: qbus in locis tentaret irruptionē: sed quiū & valida mūrorū circumspectaret q̄ expugnari nequirēt: & templū in v̄rbē haud inferioribus cīcundatū munitionib;: vt gemi nū esset ingressus periculū: & a defensoribus tēpli: & ab his qui muroq; pro pugnacula tuerent: h̄esit animi dubio: sentētieq; incerto per aliquātulū tēporis: cū subito ītra v̄rbē orta seditio volentibus Hyrcani sociis v̄rbē recipere Pompeiū: renitentib; Aristoboli p̄pugnatoribus: illi portas aperire Magno: isti obserare: bellūq; īfette: ne tegē eriperent. Sed pluribus quos terror potentia Romanae auxerat cessere inferiores: atq; ī templū sese receperat soluto ponte qui transitu pūio v̄rbem ac tēplum mediū coniunxerat.

Eceptus itaq; ī v̄rbem est exercitus Romanus: & suis manib; Iudei aperte portas: non multo post v̄rbis ac tēpli expugnatoribus futuris. Completumq; est illud dauidicum. Deus venerunt gentes ī hāreditatem tuā: polluerunt templū sanctū tuū. Sponte itaq; tradidere regalia sua: cessere aulicis: p̄fissō claro īter suos viro & militia: stipēdis exercitato id nego cū commissū est vt manu valida: aulā regiā: c̄teraq; v̄rbis tuēda existiaret. Qd ab eo sollicitē curatū quasi ad ea defendēda poti⁹ q̄ occupāda Romānu exercitū ductaueat. Ad tēpli autē irruptionē qm̄ p̄tū aciter resistebat Iudeos Magn⁹ pauit

Scytopoli⁹

Vinea bal
famī. Lj. 7. Antiq.
Ca. 411Irrita p̄ca
tio si p̄mis
sū nō tenet

Cap. XII.

Seditio p̄
suis nocet;
q̄ hosti.

om̄i boq; I

ribulib;

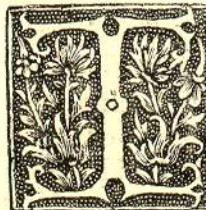
P. 78. A.

Egisippi de excidio bierosolymitano

socios videlicet Hyrcani: ut si fieri posset aliena Rcmanni mysteria non prophanarent: simus
vt suis manibus Iudei fossas replerent: impio ministerio & turpi obsequio seruerunt manus
eorum in cophino: metes in sacrilegio: sed nihil psciebat cogito cui reniterent e muris Aristoboli
fautores: & desup affert et impedimentum: irritaque Pocpio fuissent exordia: nisi incurritibus

Hec consue
tudo tpe
mathahiae
inchoata
factis religionis quibus ab oī vacare opere Iudeos vetus obseruatio foret: imminere suos aggreditur
rendis terrarū tumulis impauisset: sola enim consuetudine manus usurpatio in consuetudine vesat:
etiam sabbato si tñ inferat pluia: & salute extremū peracta periculū: decernendū sibi ferro iudei existimant: reliqua certamina religioni ducunt. iam vallū excruebat: iam machinae admota: re
pugnabat regii mutorū altitudine ferociores: nec intermixti pluissi pio Magni accessu inclinabant.
Stupebat Pocpius acres virorū aios: muti decorē ac magnitudinē: & nusq remissa officia
sacerdotū in medio belli furore: tanq p funda pax esset nihil deerat sacrificiorū solennitas:
ti: inter bellatorū iacula mortesq casus: fundebat sanguis hostiarū. Vicitima altaris ipone
bat: atē arā positi feriebant. Tertius iam mēsis anceps adhuc certamē tenebat. Primus Sylla or
tus Cornelio Faustus & duo cōtūriones quoq vni nomen Furio: alteri Fabius erat: delecta
ture muroq: tēplū irrupere singulis se se cateruis: & circundantes vndiq tēplū interiora: quos
cunq repopererat: gladiis trāsuerberabant: cedebant fugientes: repugnantes alii obtruncabant.
Nullus parcendi modus: nec tñ ea sauitia bellantis obsequia vatū impedita. Nullū intermissū
est officii genus. Quicqd ad purificationis solēnitatē: qcqd ad cultus sacri obseruantia specta
re poterat impletū est. Tāta erat cura ministerii: atq vtinā pro veritate deuotiois & fidei suis
set: maiora quoq a suis orta pīcula q sibi ab Hebrais inuicē inferebant: atq intus pugna vehe
mentior: & seditionis ppius & anceps periculū: a fronte externus hostis: a tergo lateribusq do
mesticus vrgebat.

Sacerdotū
constantia

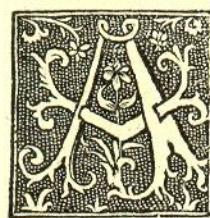

Ta conclusi vndiq alii se picipitabant: alii patrie incēdiis extrebat. Sacer
dotes tñ vfq ad ultimū suo munete pseuerabant: hortates se inuicē ne in
posterioribus ponerent officiū religionis q salutis: p̄sidū recte secum agi si
pietati impenetrat qd debet et necessitatit: pulcherrimūq si in patria sum si
peliti licet. Quid autē iuuaret euadere & supstite viuere religioni? p̄cla
rū potius op̄ muneri cōmorū pio. Qd si quis periculi metu deserat sacra
gl̄ia est: si quis impleat sacra fīciū & pīa passionis victoria. Insulati itaq sacer
dotes inter suas hostias immolabant: & amicti sacerdotalibus stolis inter cadavera cesoq hu
mi iacebant. Fusa illic Iudeorū XII. millia: Romanorū pauci extinti: plures vulnerati sūt. Ni
hil tñ gratius: in illa miseria ingemuerūt Iudei q illa abscondita ante purificationū myste
ria retecta gentibus ac manifesta sunt: deniq Pocpius curarū istiusmodi declinans superflua
dū triūpho poritus ambusta obiret: sequentibus se suorū plurimis: vidit tabernaculū secun
dū qd soli principi sacerdotū solenni accessu patebat: atq intus aspergit lucetnam: & mensam
& thymiamata: & tabulas testamenti: superq eas Cherubim: multitudinem aromatum dis
persam: & sacrae pecuniae talenta duo millia: in quibus quum plurimū aurū esset: integer ta
men ab omni cupiditate vel ipsa: vel si qua sacrorum vasorū inuenta sunt: intacta seruari p̄
cepit: & sequenti post excidium die neocoris iussit mundare templū interiora: & celebrare as
sueta sacrificia: Hircano quoq p̄cipiatū sacerdotii dedit: prōpta eius opera v̄sus in obsidiōis
necessitate: nam etiā insidus suis: Romanis tamen fidelis vt sua patria expugnaretur. Sed pu
to neminem dici fidelem posse: qui suis fuerit insidus. Non perfunctorie itaq in ipso p̄celio
suum hostes suorum: vel q̄ extramurani populi multitudinem annitentem Aristoboli: re
traxit ab eius societate: ad omnia tamen quibus vel praeueniendi Aristoboli: ducendiq eius
auctoritate: vel conficiēdo celeriter bello Pompeius egregius impator fuit. Preclarū hoc addi

Sacrorū re
uerentia,

Pōpe i mo
destia circa
tes sacratas

dit ut in victoria modū teneret: deniq; benigni tate sibi magis q̄ terrore quos vicerat assicia uit: auctores tñmō belli securi p̄cussit. Tributū quoq; vīctis iposuit; statuit ducē. Judge fīnes deternīauit. Suis ergo finib⁹ circumscripta Iudea est: reformauit etiā Gadara quam Iudei querterant: rogatus a Demetrio qui patriæ suæ huiusmodi gratiam a patrono poposcerat: & in hac causa & in plurib⁹ apud magnū sup libertorū modū vīq; ad inuidiā excellens Ariſtobolū autē cū fili⁹ & soceros ei⁹ captiuos statuit seculū Romā deducere: sed vīn⁹ ex sobole regia in itinere elaps⁹ custodibus domū reuertit: ei nomen Alexādro: aetas fratre puectior & so rores duç. Antigonus itaq; æuo iunior cū foemini sexus germanitate ad vrbē deducti: Pompeius peiusq; Ciliciā & inde Romanū petiit.

T in Syria \$caurus cui ducis officio p̄er erat receptis vrbib⁹ quas Iudei inuaserat in mediterraneis Scitopolis ppone: Pella: Samaria: Iannia: Mare fa: A zoto: Arethusa: maritimis quoq; Gaza: Joppe: & ea q̄ Stratōis turris olim vocabat: postea Caſarea nūcupata subimpio Herodis q̄ & ornatum addidit & nomē mutauit: aduersum Arabas bellū moliebat: Iudeā inter Euphratē & Aegyptū: Syriā quoq; suis reformatā finib⁹ iudicio coercēs p̄edandi q̄ cupidine: qđ potius reor: ac p̄ferēdī impīi gratia summā regni Arabiē Petrā inuadere volens: difficultate quidē locorū ipeditus irrupe nequit: plura tñ vel ppinqua vrbī vel longe posita deuastauit: quibus in locis exercitū eius morantē fames incēferat: ac pene incidisset facin⁹ miserabile: nisi p̄ Antipattū laborantib⁹ Romanis Hircan⁹ alii moniā ministrariisset. Ideq; de cōſilio \$cauri Arethā moniūset soluere bellū pecunia: deniq; trecētis talentis Arabs hoste se exuit: \$caurū redemit: hoc regressiōis eius pretiū fuit: quae res fidā Hircano cū Romanis firmauerat societatē: & pſundē pacis securitatē fouebat: q̄ in locis hostilib⁹ exercituī Romano op̄a eius exindigentia graui frumenti satietas facta auxiliū p̄ præsto fuit: Alexander bellum assumpsit.

Ed vbi Alexāder e vinculis Magni elapsus primū occulte & p̄ aliquātū tē poris manū sibi idoneā cōgregans: deinde palā p̄curſare coepit Iudeā: exagitari Hircanus: & rebus suis diffidere Romanos curā virgere ne bellū gliſcerent: qm̄ etiā murū reparare Hierosolymis cōſtituerat: quē Magn⁹ deſtruxerat: ac p̄pe aggrestis fuerat op̄: nisi Gaiūnius q̄ \$cauro ſucceffit: cū ratis strenue ceteris qb⁹ terrorē ſui nois ſparferat: occurrēdū Alexādri téta mētis eſtiauifset. Nec Alexāder refugiēdū arbitrat⁹: sed decernere p̄lio auſus cū decē milibus peditū: mille & qngētis extribus etiā castella reparauit: Alexandriū Hyrcaniū Macherōtā receptaculo ſibi (ſi res popoſcifset) futura: vel hostib⁹ ipedimēto: qm̄ & arabiā nō ſatis ſida Romanis p̄xima erat: Gaiūnius quo citius occurreret Marcū Antoniū cum pte exercitus p̄misit: vt iter hostiū ipediret: donec ipſe cū toto agmīne aduētaret. Antipater cū electis adueniēs & Malichus & Phitolaus diuertiſſi Iudeorū ſubnixi cateruis: cum Antonio vires iuxtere: quos vbi confertos Alexander vīdit (nā iam & Gaiūnius aderat) flexit cōſiliū: vt retroſum cederet. Sed quū iam non longe eſſet ab Hierosolymis: coactus manū cōſerere: vīctus aufugit: necatī ſermē tribus milibus ſuorum: ceteris cāptis & dilapsis: vix Alexādro pauci ſuperfuere: ad potius fugā ſoci etatem q̄ ad rebellandi audaciam. Deniq; pacem a Gaiūniō petēt: etiā castella ne quid ſuceptū haberent: Romanis tradidit. Eo bello egregie Antoniū vīrtus emicuit: q̄uis p̄clarū vbiq; documentū ſuę dederit fortitudinis. Gaiūni⁹ in qui p̄ cōuētus Iudeā diuifſit: vt p̄tātē minueret: ex qua oriebat potior retū inſolentia. Hyrcanop māſuetudine ingenii ei⁹ ſacerdotiū honor manſit: totius autē regionis eius cōuēt⁹ nō vni ſed in eō Hierosolymitāis a Gaiūniō cura imptita: itēq; cāteri cōuētus ſili mō attributi p̄ Gadara

Gadara

Pompeius

Stratonis Tureis:
p̄g ea Caſarea nū
cupata.

Miserrimū
fame mori

Beniuolē
tia malos
recōciliat

Alli legūt
Gabinius:

Minoratio
ptātē ſolle
tiā repmīt

Egipci de excidio hierosolymitano

& Amathotē & Hiericūta Sefforitanosq;: v̄ibes scilicet potiores: diuisi quo & singulorū potētiā nihil relinqueret: & functio regionū non vacillaret: quę publicā expectaret sollicitudinē. Qd & Romanis ad reuelandū rebellionis metum: & Iudeis ad deponendā in iudicium cū gratia suscepū: qm̄ non sub rege: sed sub optimatibus degeret hebreorū genus: ad reipublicę romanę similitudinē: in qua non vnius imperitaret: sed per vices optimi quiq; qbus sortito magistratus cesserat: administrabant regni quidā exortes: sed regum arbitrii: cōsultū prouidead uersum inquietudinē geritis estimabatur.

Ed Aristoboli fuga reditusq; in Iudeā plurimū turbarū excitauerat: plārisq; refuerūt ad eū quos veteris amicitię gratia sollicitauerat: aut res vltimā: quibus remedī ex discordia publica quarebatur: Imā summis misere cupientibus: atq; alia spes lapsae forēt. Regressus igitur Aristobolus munitiones edificare: Alexandriam reparare coep̄erat: quo comperto Gauinius Sisinnio & Antonio: Seruilioq; cum parte exercitus: directis cēptum opus impediuit: desertis enim munitionibus aristobolus se bello parauit & quia maiore numero q̄ v̄su agmen trahebat deonerauit inermis populi multitudinē: & sola octo milia armatorū coegit adiūcto quoq; Phytolao q̄ voluntarius ex Hierosolymis cū viris mille ad uenerat: deinde orto p̄lio imminebat. n. romanī eius ceruicibus Caliquā diu quidem strenue pugnatū tamē valuit virtus romana: cesa Iudeorū quinq; millia Aristobolus cū mille viris rupit aciē & in castelli macherūtis munimētis sese recepiti: duo millia alio delapsa: Adorsi tñ castellū romanī p̄bidiū ferme dilati qm̄ de ultimo periculo aristobolus totis viribus decernebat. Sed nequaq; diutius sustentare potuit: captus cum filio antigoно quem pariter fugiēs de viculis secum abduxerat: ad Gauiniū missi & ab eo romam directi sunt. Senatus aristobolo in custodiā detruso: filios eius ad bithiniam dimisit, quod gauiniū ferunt epistolis insinuasse id aristoboli cōiugi promissum remūrādē sedulitatis eius gratia ob traditas sibi munitiones.

In Iudea gestis Gauinius audēdū aliquid ratus In parthos expeditionē parauit: sed suspecta partiū Ptolemai regis reuocauerunt profectū. Nam ab eufrate in ēgyptum gauinius iter conuertit: Vsus necessariis ad omnia ministeriis antipatri & hyrcāi. Sed hyrcani per antipatrum q̄ pecunia: frumento armis/auxiliis quoq; exercitū iuuare ac maxie cōgreffos circa Pelusiū nisi gnaris locorū & totius bellī generis Iudeis omnia procurantibus Gauiniū facile deterruissent. Sed rursus morante exercitu Alexander Aristoboli filius in Syriā sese in alterā velut in vacuā p̄uinciā immergere moliebatur: nisi rumoribus excitus Gauinius reditū maturauiisset: p̄missioq; Antipatru reuocasset plurimos Iudeorū ab Alexandri scietate: quorū multitudine fretus parabat oēs quos in regione offendereat Romāos exitio dare: deniq; dilapsis licet Iudeorū plārisq; per Antipatru cōventionē: audaciā tamē non depoſuerat: plūq; adorsus in XXX. milibus virorū circa Itabirū mōte fusis: cū decē milib⁹ aufugit: reliquorū dispersiōe bellū cōfectū. Gauini⁹ cōpositis ad arbitriū Antipatru reipu. Hierosolymitanæ negocīis: inde pfectus Nabatheos p̄alio subegit: Mithridatēq; & Tygrane fugientes de Perside occulteremisit: palā tamē militibus intimauit fuga lapsos. Successit Gauinius Crassus: & pfecturus ad Parthicū bellū oē quod erat Hierosolymis aurū in tēplo abstulit: & praterea duo milia talenta detrahi iussit: quaē Pōpeius intacta reliquerat: nec longū latitatus vbi transmisit Eufratē exercitū amisit: & ipse extinctus est. Eo successu Parthi latiores transiundū in Syriā crediderunt: quos strenue insidiis exceptit Crassus: & cōmissae sibi p̄uincia finibus repulit: non sine graui detrimento hostiū: cū effuse venientes qui nemīnē sibi obfistere ausurum arbitrarētur: locis praeuentos angustioribus occupauisset. Deniq; fusis suorū

Aristocra-
tia Roma-
norū

Phytolao

Aristobo-
lus

Gauinius
Antipater
Hyrcanus
Alexáder
Gauinius
Iudei
Romani

Hoc. xix.
Iosephi ac
cedit
Crassus
Crassus

Liber. I. Fo. VII.

pluribus bellū deseruere. Cassius repulso hoste securus prouinciae: in iudeā irruit: & Taricheis delectis. xxx. millia iudeorū i seruitutē Phitola quōq; suspectum dolo quo partes Aristoboli fulciret vēdidi: iugulari iussit. Neq; expers cōsiliū eius Antipater a fuit: vt emulū potentia q; maxime excluderet.

Hoc apud
Iose ca. xx.

SAntipater cognouit vxore cui noēm cypris splendidissimo ster arabiē sceas loco or tam: atq; ex ea suscepit liberos quattuor sexus virilis & vnam foeminaam. Viris huiusmodi vocabula. Primus Phaselus sequēs Herodes vocati: tertius Iosephus: quartus Pheroras: & Salome filia. Eaq; causa vir egregie factus ad emetendā munera libo: atq; amicicia societate potentiu: gratiā p̄ceteris sibi regis Arabū conciliauerat: q; de locis Arabiæ vxoris accepte p̄tēdebat necessitudinē. Deniq; aduersus Aristobolū decernere p̄lio parās filios suos p̄dicto Arabū regi quasi mutua charitatis pignora direxit. Quos ille quasi depositū inuolabile suscepitos eo cultu quo liberos dōi habuit & postea repetitos patri redidit. Sed cū Aristobol⁹ bello supatus in vinculis haberef: Alexander filius eius cū secundū cōventiones pacis qbus cū casfi⁹ ad Euphratē reditur⁹ deuixerat p̄lio vacaret: quū cōfinia p̄sidis haud villo suspecta partorū tālitū infestarent: & blande trāglitatis species i orientis partibus humanas leuaret sollicitudines cæsar transalpinis regionibus galliarū italiæ sese ifundēs: Pōpelū senatū vītralonū māte expulit. Italia exclusus Aemathia Magnus petit: eoq; diuersis ex locis Rōana iussit agmīā seq; ibi bellū pararet. Quibus intētus gerēdis Aristobolū quē Romā vīctū reliquerat eum cæsar q; inter vībē Romā atq; pōpeli medius erat: q; de flaminia in apia cōpendiis tramitibus Magnū sequebat: vt vel ipsum exciperet vel interciperet eius exercitū vinculis leuatū tributis etiā militaribus numeris i syriā direxit: vt iudeā sibi adiūget: Pōpelūq; a tergo virgeret. Sed in exordio testamentorū vbi ad locum puenit veneno interemptus: imperfectū negocia reliquit: Opinio mortis eius pōpelii sautoribus adscribebat: ita lusæ sunt dispōnes cæsariis: & destitutē Aristoboli cupiditates noua quadā mutationū varietate: vt tutior fuerit exulster hostes. vinculis captiūus: q; inter suos ciues: dominus in cubiculo: rex i cōiūio. Quo cōperito pōpel⁹ q; Aristobolus in iudea recidiua sibi bella repare tentauerat etiā filiū eius Alexandrū iugulari iussit: suspectū nimis partes cæsarianas. Scipio Cnei mandatis obediens pro tribunalī statuit reūm vt species iudicii p̄tenderet: accusatoribus quoq; adhibitis: atq; in eū q; romanā rē publicā armis inquietasset sententia plāta vt: profutis potius auctoritate q; pro executione p̄cepti morte quo duces hostiū cōiuctus rebellionis: securi p̄cussus c̄stiaret. Cognita vtriusq; nece Ptolemeus q; suscepserat Aristoboli germanos: & vxore Alexandri Philippionā filiū suū in vībē Ascalonam dixit memoratos fratres accersitū: ille adueniens suscepit Antigonū atq; eius soatores: vt ad patrē deduceret: vīsu & cōsuetudie amoris signicul⁹ obrepit adoleſcēti signoscēdo p̄fectori si scirēt tyrāni ignoscere atq; alterā de fororib⁹ accepit sibi i cōiugii societatē Nō tulit hoc Ptolemeus patet: sed occiso filio nurū p̄priā sibi iunxit: morū egregi⁹ c̄sor q; sexoratā i filio dānaret cōiunctionē vt ipse se parricidio & scesto cōtānaret. Pōpeio stercito q; dū arma cæsaris fugit: spadōi ægyptio caput suū āputadū p̄buit cōuersa res. Prabuit tamē ea patientia caput: quia tantorum populorum aliquotiens victorem decebat & vt in illa victi sorte exulsi conditione conspiciēs retum humanarum ludibriū & varietatem gladio cetericem offert: ab eo cui regnum dederat pro gratia mortem recepturus. Post cuius necem mutationē facta placuisse ex familiaribus Magni amiciciam cæsaris expetentibus p̄cipueq; Antipatro incredibili in modum p̄dicto ad omnes quorum affectarēt amicitiam. Omnibus enim necassariē opes & maxime in p̄celiorum apparatibus: vbi ex inimicis atq; aduersariis se penumero cariores esficiunt. Etenim quia Ptolemeus ægypti rex fidem leſit: ab ipso cæsare bellis grauissimis p̄tēmebatur.

Cap. xxii.

Cap. xxiii.
Tyranni
ignoscere
non norūt

Res huma
ne fallaces

Egesippi de excidio bierosolymitanorum.

Cap. xxii.

Ergamenus Mithridates cū omni manu quā secū deduxerat pelusiacis repul⁹ obstatulis; in vrbē Ascalone resederat. Desperatoq; transitu & conatus irrito; nec iam se cōmittere bello audebat: locis iniquoribus & impar vīribus. Cui Antipater Arabes primo in auxilium adscivit; deinde tria milia Iudeorū valida manu & munita armis secum perduxit. Commouit etiam Syriae potentes in adiumentum ipsius: Ptolemaei qui habitabat in libano & Iamblicum: & Ptolemaeum alterum. Quorum freti societate: etiam alii populi ac censi sunt. Quibus adiunctis virtibus fretus Mithridates Pelusium accessit: & cum transitu p̄ rohiberet: obsidionem adortus est. Quo loci Antipater prēclarum militiae documētum dedit. Siquidem resistentibus oppidanis: cum summa vī bellī vtrinq; decemneret: primus cū suis dirupta murorum parte in qua ipse pr̄œliaば vrbem irrupit: eamq; cepit. Nec tamen finis laboris adiumentiq; sed etiam cum introsum exercitus pergeret: & circa eam quæ appellata turonie regio Iudææ: Aegypti vellēt resistere quo intercluderet iter: rursus Antipater nō solum remouit p̄ celium: sed etiam ad exercitum iuuandum quæ necessaria forent vslui huminitatis ab ipsis qui arma contra parauerat ministrari effecit. Unde mēphite quoq; aios a proelio reuocauerūt: & se Mithridatis societati volētes dedidere. Qui prætergressus suspectiora cū reliquis ægyptiis conserendum ratus: liberioribus quidē locis: sed validioribus viris regiōis ipsius cuius incolatus iudæorū exercitus appellabat: strenue decerrauit: adeo ut pr̄rupto se p̄ pericolo daret: ac poene extinctus foret: nisi Antipater videns totū: in quo Mithridates erat dextrū cornu a cohorte vrgeri: ex alia quoq; parte īcludi flumine: nec vllū effugiuī viris irruisset a cornu sinistro super eos: qui Mithridatem cedentem p̄sequerantur: quos eo vsp̄ inse. tatus est: donec omnīs hostiū populus extingueretur. Eo proelio octogita solos Antipater viros de suis amisit: supra octingentos Mithridates: ita ut ipse præter spem euaserit: atq; hoc vno momento clades secuta Antipater multis vulneribus corpore exceptis egregiū virtutis suæ testimoniu apud cæsatem inuenit. Mithridate p̄fertim non solū suę absolutiōs interpretete: sed etiam fortitudinis prædicatore: quibus rebus egregie cæsar delectatus: in honorē Antipatrem: vt oportebat inter amicos recepit. Deinde vbi ea quæ in ægypto forent constituenda disposuit: atq; in syriam processit: Romanæ tū reipublice honoribus afficit. Talentum quoq; cōtulit: ceteraq; vt probato sibi viro gratiæ suæ pignora impertiuīt. Hyrcano etiam summū pontificiū de sentia Antipatri volens firmauit.

Hircanus.
Cap. xxv.
Antigon⁹

Ntigon⁹ quoq; in syria cæsari occurrit: & quem vel patris deflere etūnam cōueniebat veneno per amicos pompeii īfecti: vel suppliū germani quem Scipio summa crudelitate: tāq; reum securi percusserit: iuidiq; magis q; doloris partes exequerat: vt Hyrcanū & Antipatru īcubare alienis: quę sibi & fratribus suis per scelus erepta forent: questu grauissimo coacerbaret extorrem se factū habitationis paternæ: terram in qua sit natus negari sibi: tamen suas iniurias tolerabiliores videri: multo acerbiores illas: quibus tota gens populū iudeorum ab Hyrcano & Antipatro afficeret. Eosq; de bene gestis in egypto rebus vendicare gratiā: cū illud Mithridatis iuuandi munus non ex insita in cæsarem beniuelitia sedulitas vlla detulit: sed ex pompeianæ conscientia societatis formido extotserit vt essent offensiōis obtētus. Aduersus ea Antipater: nō verborū referens vicem: sed rerum assertorē scidit vestem: & nudus īdumētorū plenus vulnerū dilitato amictu: offerens oculis circūstantiū spectatæ indicia virtutis: Enīq; maluolentię meę in cæsarem testimonia: defendant reū quę tanq; aī lumina micat. Has ego cicatrices tibi cæsar voluntatis internę obſi des tribuo. Hæc ego fidei depono pignora & niscriptos cordis apices gero. Si ciuib⁹ nō credit: hostes īterrogentur p̄ quo vulnera illa suscepérunt: Quid in me aliud nisi fidē quā tibi deferrem persequebātur?

Oratio
Antipatri
ad cæsarē

At obiectat mihi Pompeii gratiam. Fateor Cæsar me non homini: sed nominis Romano amicū fuisse: idq; studiisse egregie: vt vestrae reipublicæ mea officia impenderent. Militauit ita q; non vni sed omnibus: fuerit mihi carus Pöpeius: sed ante mihi ille coepit amicus esse: q; Cæsari esset inimicus. Tuus ille gener erat: & tu sacer illi⁹. Cui esset in partib⁹ ludeç: iuvi vt impe ratorē Romanū: non tñea pro illo quę pro te excepī vulnera. Tibi impedi vades mortis: & iac⁹ teloz excepī hostiliū. Quid mirū autē si captiuus vulnerū decus nescit: & fugitiu⁹ quid sit si des ignorat? Quid autē ppetuus hostis obiciat mihi nisi vestrā amicitia? Mirū sane videtur q; accusatiū quenq; Romanos adeat Antigonus: quos bello soleat incessere: atq; apud eos exutū se imperio querat: cujus usum ac negocium non ad sui potestia: nec ad igne domeslicum: sed ad lacefanda arma Romana & vlciscenda pattis germaniq; exitia defuderauerit. Ingratus sa lutis tribunal Romanū nō timeat: sed etiā audeat vltro incessere: cū sciat ictū rebellionis suæ confortem peccas luisse.

Bⁱ Antipater sine dicendi fecit: Cæsar primitur dignū magis sacerdo⁹ tio Hyrcanū videri: Antipatro autē detulit porestatis electionē. Tum ille eundē arbitriū honoris & moderatorē expetens: atq; in eo qui hono rem daret ponēs mensurā honoris: astute satis & verecude decus tulit: & incrementū potentiae. Totius em̄ ludeç procurator fac⁹ est Antipater: sane poposcit vt muros ludeç qui bello diruti fuerāt adificaret. Tā tuq; negotiū datae fidei secur⁹: & postulauit & impetravit. Eaq; vt moris erat Romanis impatoribus arbitrio Cæsaris in capitulo scripta sūt: quę insigne honoris Antipatro conferēda Cæsar astimauisset: vt & sua iustitiae & meritorū iuri posteritatis quoq; cognitioni indicia extarēt. Prosecut⁹ autē Cæsareā Antipater: ex Syria in ludeç flexit iter. Et primo quē Pöpeius destruxerat murū in veterē statum reformauit. Dei de tumultu⁹ repressit conuenientē singulos affectu parentis: nunc molliorib⁹ monitis: nunc miseriis: vt quę pacis essent potius q; bellī sequēda arbitrarent: neue exasperaret animū regis. Qui si inoffensus maneret: ciuē præstaret: si cōmoueret: tyrannū exhiberet: & si mitis esset: natura Hyrcanus: caueret tñ ne eū contumelia exacerbarent: sibi quoq; studiū esse vt in mediū cōsu leret: pro sollicitudine pia: non pro porestate. Sed si nouare aliquā tentaret: vindicandi animū sibi non defuturū: Romanorūq; amicitia potius q; dominationē experirent. Qui em̄ dubiū foret ex amicis in arma erupturos: si eum cui regnū ipsi firmauerant: cognouissent regno exutū: Simul quia lenitudo in ingenii tardiorē Hyrcanū nouerat ad exequendas publicorum munerū necessitates: filiis suis diuīdendā tuendā regiōnis curā putauit: q; ille impar tantē moli impiq; esset. Faselū itaq; seniorē ex libertis præfule Hierosolymis & ducē militiæ constituit: Herodē quoq; minorē natu atq; admodū adolescentē pari honore Galilæ p̄fecit. Qui vbi potestate adept⁹ est natura acrior ad obeūdā negotiā statim ingenio suo materiā inuenit.

 Aborabat em̄ Syria Ezechias latronis incursionib⁹. Quib⁹ ille p̄datoriax manuī p̄cep̄s totā infestabat prouinciam: atq; omnibus locis infensus erat. Quem correptum iugulari iussit: multosq; prædonū intetemit: qđ ei maximā virtutis gloriam peperit & vberē apud Syros gratiam. Vnde in urbibus ac vicis canētiū vocibus celebrabat: quasi pacem & quietem publicam multo post tempore reformauisset. Excitat hic sermo secundo plæbis rumore diuulgationem piam laudis fraternæ: vt Faselus quem adæquate iuniorem natu virtute non poterat: adæquaret mentis benignitate athletus in primorum locum beniūlentia præstantioribus: qui se uera temperarent gratia. Vnde & maximus honor Antipatro: quasi parenti publico deferebat. Ipse tamen nihil de beniūlentia ac fide mutauit: qua obseruare Hyrcanum solitus erat. Sed difficile est in prosperis linuidia carere. Deniq; primum taetus Hyrcanus ad iuuenium laudes yellicabat: vñhementius tamen eum quę præcla-

Ezechias
latro.

Cap. xxvi.

B.

Egíssippi de excidiobiero solymitano.

te gesta in Herodis operibus ferebatur exasperabant; quā vltra leges ludicrū & priuati modū progressum vīdebat; vt omniē sibi cum fratre ac patre vindicaret potentia regemq; exuerent omni honore; q uū nihil pr̄ter nomē resedit; q vacuū potestatis inanē specie p̄ferret. Deni q̄ in consulto co plurimos neci datus ac sine mādatis regalibus imperfectos; quos lex patrum perire non sineret; vnde oportere Herodem in causam vocari plaricq; aiebant; vt rationē daret qua gratia violauerat legē; quē inauditos vetaret exitio dari debete. Assurgere Hyrcanū; vel hinc experīri verū regē an priuatū sese Herodes gerat. Qui vocat⁹ in iudiciū; nisi adeset manifestum fore; quō tanta ei⁹ insolentia aspirauisset.

Is atq; huiusmodi regionē satellitū sermonib⁹ Hyrcan⁹ per inuidiā paulatī accendebat; qui p̄piorē ignauia pudorē increpitabant; q; regaliū negocio nū iure decesserit; transiūsa in Antipatrū & filios ei⁹ potestate; quos dños constituerit līcētia sibi regnandi īminuta. Quib⁹ excīt statuit Herodē iudicio suo non desore purgaturū quā aduetum leges usurpata obiectarent. Herodes tametsi in iudiciū se vocari indignaret; tñ vel patris monitis; vel consilio placidiore aduentabat; p̄occupatis Galilæ munitionib⁹ bus; sed tñ neq; inuidioso agmine ut bellū minari videret; nec iterū intuto p̄fidio; vt salutem p̄deret; fultus quoq; Sexti cæsatris erat aspirante gratia; q metuens nequid iuueni infidiarum irrogaretur; p̄scripsiterat Hyrcano mandatis seu eritoribus a iudiciū vt grauioris periculotē perandū putaret. Vnde magis absolutionē iudiciū Sexto detulit q̄ voluntati; quīs Hyrcanus & si insimulantibus cesserat; vt eum in causam vocaret; volens tamen absolverit; q̄ seruante Herodem q̄ persequi malebat. Sed ille iuuenili calore iniuriā dolens; absolutionis ingratus perrexit ad sextum proposito studio; vt si iterū vocaretur; non obediret; deditq; obtrectantibus insimulandī locum; quīs Hyrcanus non assurgeret ad vltionem quū videret superiorē. Recordatione tamen iniuriæ q̄ tractando alitur exitus Herodes; congregato exercitu petebat Hierosolymā; vt solueret oēm Hyrcani potestate. Ac pene efficerat; nisi a fratre infictus & patre implet⁹ eius consenuisset; roganib⁹ vt insurrexisse satis putaret; & mutatione vindi cta modū poneret. Abstineret tñ ab imperatoris exitio; sub quo non mediocriter assequutus foret gratia; vt tantā potestate adipisceret. La su m quidē videri; q̄ in iudiciū vocatus sit; sed rursus affectum gratia; q̄ absoltus. Durū nimis si iniuriā persequeat; & pro salute ingratius sit. Dubi⁹ bello euēt⁹.

Cap. xxvii

Dubium deinde ancipitemq; esse bellorū euentum; graue quoq; inuidiā sarcinam cum imperatori suo arma inserat; & ei qui paterno affectu eum souerit; sapienter; nequaq; laserit; nisi cum aliis consiliariis vsus vmboram ei excitauerit iniquitatis; quale lusum arbitraref. His & talibus fregere iuuenile impetū; bellūq; intestinū a Iudaea remotū. sed Romanorū internicione transiūsum; atq; in eos versum. Sigdē a Cecilio Basso Sextus Cæsar dolo interēptus est; & postea Iulius Cæsar triēnio & septem mensibus potestate functus ppetua; quia priuati habitum supgressus fuerat; in senatu graues poenas dedit; Cassio Brutoq; auctoribus. Vnde cōgregatis viribus; quum vltum iri filius Iulius adoptius patris exitiū adiuncto sibi Antonio destinauisset; quia maximam belli partēmissis auxiliis herodes iuuisse estimaret; totius Syriæ eidē regedæ cōmissa est sollicitudo. Quae res Antipatru causa letalis exitiū fuit.

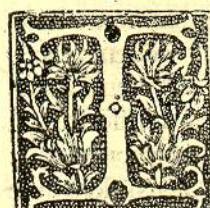

Imens enim Malichus Antipatru potentia; quā virtute Herodis cumulabatur; corrupto vino de regalibus ministris Antipatru venenū parauit. Quo potato post coniūniū statim morit⁹ Antipater; impigro in cæteris ingenio; & maxime quārendo stabiliendoq; Hyrcani imperio vir strenuus. Tullit grauiter Herodes obitum patris cōmotoq; exercitu vltorem pollicebatur sed fraterno consilio reuocatus; ne bello intestino Iudaea inter Herodem & Malichum vexaretur. Parato ad repugnandum & maxime dissimulante

Malicho q̄ necis Antipatrī conscius forer; in aliud genus vltionis facile traductus est: vt sa-
tisfactōe accepta q̄ nulla fraude Malichi Antipater obislet; Hyrcanum ac Malichū Herodes
ad scēnā vocaret: & de sentētia Cassii qui etiā suis id negotiū mandauerat ad obeundā vltio-
nē directis. Parati centuriones p̄positiq̄ Romani exercit⁹ venientib⁹ Hyrcano simul ac Mali-
cho occurtere in littore: atq̄ euaginatis gladiis vtrunḡ cor̄ cūcūstetere. Solū tñ Malichumi
multis vulnerib⁹ cōfōsum ac laniatū: sup̄mo exitio trucidauerat. Cōsternat⁹ eo terrore Hyr-
can⁹: sensū amisiit: atq̄ oī solut⁹ vigore mentis & corpis corruit. Paulisper tñ vbi se recepit:
interrogato Herode quis p̄cep̄isset Malichū occidi: vbi cognouit ex p̄positis Cassii Romani
imperatoris iussu necatū: illico resp̄odit: Cass⁹ ergo & mihi & patrie meę salutē fuit: qui vtriusq;
q̄ insidiatorē peremis. Sed hoc siue p̄ metu dixerit: siue ita senser. t hyrcan⁹: haud liquido pa-
tet: neq; nostro diffiniri potest iudicio. Insurrexerat Elich⁹ qui fra terna necessitudine Malichū
mortē cuperet vlcisci: sed qa Herodē laceſſere non audebat: fratré ipſi⁹ Faselum pulsandū arbi-
trabat. Quo cognito: Herodes mouere ſe cupiens retent⁹ eſt corpis infirmitate. Elic⁹ interea
munitiones quasdā: & p̄cipue Masadā impositis p̄ſidiis occupauerat. Sed vbi Herodi refusus
salutis vigor eſt: recepta oīa ipſumq; Elicū de munitione Masada: Herodes obſecrantē dimi-
ſit. Interpellauerat ei⁹ potentiam Antigonus Aristoboli amīniculatē ſibi Ptolemaeo ſocero
quos Herodes p̄lio fidit: & electo Antigono Hierosolymā vīctor reuertit. Magna gratia etiā
recentis triūphī: & p̄cipue nouæ cōiunctionis. Nā primo Dofis ei cōiunx adhæſerat: ex qua
Antipatrū ſuſcep̄it filiū: poſtea Mariamnen Alexādro Aristoboli filio genitā ſecundis ſibi nu-
ptiis copulauerat: Hyrcano p̄ximā: atq; ob ea regali p̄dītā nobilitate. Nec tñ inuidiā euafit: q̄
regnū preptū ire Hyrcano affectauerat: Nam vbi bello Macedonico Cæſar atq; Antoni⁹ Caſ-
ſiū Brutūq; oprefſere: vītore ſq; alter in Italiā regredi maturauit: Alter in Syriā p̄perādū credi-
dit: legationib⁹ pluimis affluentib⁹ cōuenere ad Antoniū Iudeor̄: quiq; potiores: atq; in Bi-
thyniā p̄ceſſere: accuſantes Herodē fratréq; eius Faselū: eo q̄ ipſi violenter inuasere terū oīm
potestatē: nomen ſolū Hyrcano ad ſpeciē honoris dereliquit. Sed p̄ſentia Herodis p̄ualuit
& gratia: q̄ nō mediocri pecunia ſed muñerib⁹ opimis Antoniū animū ſibi deuinxerat. Vñ ne
ſermone quidē villo pſtric⁹ ab Antonio euacuauit inuidiā aduersum ſe directe legationis:

Malichus
occiditur.

Dofis.
Ca. xxviii.

Terū centū fere viri Iudeor̄ Antiochiā aduſq; non minore ſpiritu accuſa-
tū p̄fecti apud Daphnen offēdere Antoniū iam totū Cleopatrae amorib⁹
deditū: atq; ei⁹ libidini deseruitē: ibi arguere coepitū intolerabilē fratru
potestatē: Mefala contra refellebat aſſidente Hyrcano: & insolentiā gētis
redarguebat: quā factōe pati cor̄ excitata ſuos detrectaret: alienos quā
reret: Hyrcaniq; iniuriā p̄texerit: cū Hyrcan⁹ qđ ciuiib⁹ eſſet accōmodum
p̄optauisſet. Cognitis itaq; allegationib⁹ partiū: interrogauit Hyrcanum
Antoni⁹: quos aptiores eſſe arbitrareſt. Cuius affectu ſecundū Herodē ac fratrem eius conve-
niente: qui voluntati ſuę responſa congruerent: delectatus admodū q̄ erat fratribus paternē
hospitalitatis copulatus neſſitudine: quando eū Gaiūnio adueniente in Iudeam gratissime
ſatis Antipater hōpitiō recepit: multisq; percoluit officiis: Herodem & Faselum tētarchas
ordinauit: toriusq; Iudeæ procurationem agere p̄cep̄it. Hinc quoq; multiplicatus eſt nume-
rus conuerentiu: nam & ſi alios legator̄: cuſtodia reſepeſt: alios affecerat cōtumelia: illi ta-
men legati ad Antoniū in vrbe Thiro dēg entem: facta in Hierosolymis ſeditione pergere p̄-
cepti voluntati ciuiū non defuerunt. Et quiſ grauiter eſſet in reclamantes vindicatum: rur-
ſus tamen perſtrepare ausis: miſſus eſt ab Antonio Theritorum p̄aſes qui corripeteſt inſolen-
tię teos: cū tam ipſe q̄ etiam Herodes atq; Hyrcan⁹ q̄rereſt ne ſibi grauiflma ſupplicia: patrię
perturbationes: & cauſas bellor̄: gigneret: vbi nihil p̄fectū: ſed irroabili cōtētōe miſceri oīa cō-
pere. Direxit Antoni⁹ armatos a qb⁹ alii cæſi: alii grauiter ſauitū: ab Hyrcano tñ aut ſepulture
B. ii

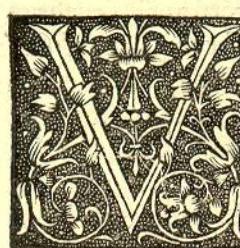
Egisiippi de excidio bierosolymitan.

mortui aut medicinę q̄ potuerat euadere gratiā adepti eminē humanitatis occasionē dede-
re qua eī in ciues beniuolētia manū festaret. Ceteri quoq; effugerat ita vibē exagitādo ex-
asperauerunt Antonium; vt etiā ī eos quos vīctos tenebat; supīma supplicia mādaret.

Capi. xxix.
xxiiii. Iose-
phi mīdēs.

 Efferat acerbitatē insolētia; sed decursu fere biennii effuderat se Syrię Parthorę exer-
cīt⁹ Pacoro regis filio & Barzaphrane Persę satrapa barbarum agmen ductātib⁹.

 Quib⁹ stimulator accessit Lisanias Ptolemai fili⁹ defuncto patre cui cognomētū Mē
neo fuit; exut⁹ iam p̄tāte per memoratū satrapā sollicitauit Pacorū p̄missis mille argēti talen-
tis; & quingētis mulierib⁹; vt Antigono regnū daret; Hyrcani solueret sacerdotiū. Pacor⁹ mi-
nistro regiō partē eq̄tat⁹ dedit; & qm̄ ipse rebellionib⁹ intra Syriā detinebat vt in Iudeā transi-
ret; atq; Antigono tem geret; & studiū ei⁹ iuuaret; sed hoc quoq; parū pcesserat; nīsi cōfligē-
tib⁹ aduersum se Iudaīs Herode ac Faselo & cōtra Antigono ducib⁹ de sentētia Antigoni p-
positū forer; vt Pacorū consiliatorē pacis recipere. Qd Fasel⁹ ing enī facilitate obnītē He-
rode pbatū ī tpe mos sibi pñciosum exptus cognouit natura barbaros esse infideles; nā mī-
sus ad Barzaphranem quasi pacis exequitorē & cū Hyrcano pfectus occurrit satrapæ astute
satīs velāti īsidias specie benignitatis. Deniq; pfecturis munera dabat; & quēadmodū circūdu-
cerent dispositionib⁹ suis cōstituebat. Proseqbanit eos custodię magis causa q̄ socii periculorū
Deferebanit nūtrī q̄ mille talētis Parth⁹ redēpt⁹ foret ad exitiū memoratorę. Oselli⁹ quoq; fu-
gā suadebat; q; a Saramalla Syroq; ditissimo factionē eis parata cognouerat. Sed nec sic quidē
adductus est Faselus: relicto Hyrcano sibi consulere.

Erū adorsus est satrapā grauiorib⁹ cōtumeliis q̄ p̄tio fidē p̄deret; plu-
risq; pecuniā q̄ aequitatē duceret; ampli⁹ p̄ salute se se dare; q̄ Antigo-
nus p̄ regno annumeraret. Sed Persa fidē quā p̄diderat piurio cōciliare
sibi nīsus; & suspicionē oēm depellere haud multo post dolū patrauit.
Nā eo pfecto ad Pachorū quib⁹ id negocī dederant; Faselū & Hyrcanū
corripiunt erectionib⁹; qn̄ aliud iam facere nequibāt; vltū ī cu-
pientes barbarorę piuria; & perfidiā pditionis. Nec min⁹ Nīni minister
missus ī Iudeā dolis p̄tenderat vt caperet Herodē; sed illū iādudū su-
spectantē īsidias barbarorę; gratiis ad curandū cura exercebat; se seq̄ ītra munitiones tene-
bat. Nec simulatis a Pachoro mādatis; quib⁹ de Faselo eiusq; īsolentia fratrū cōueniret mu-
ros egredi; & alloquiis hostiū se se cōmitrendū putauit. Cognitoq; fratiē & Hyrcanum teneri
nocte ī Idumeā suos p̄misit; atq; ipse cū seruulis īsequentes barbaros fudit. Multisq; cēsis ī
Masadā se se pperato cōtulit; grauiores tñ Parthis expert⁹ Iudeos q̄ fugienti incubuerant; &
suos quidē ītra munitiones cōposuit; vlt⁹ se se de īsequentiib⁹. Ipse autē relicti p̄sidiis quae
matri & fratrib⁹ firmiorib⁹ p̄sido forent; ī arabicā Petrā contendit. Infudere se Persę Hiero-
solymis; īruentes ī fugientiū domos; versa oīa ī rapinas bellū; tumultus; eoq; pcessit vt re-
gnum Antigono tradere. Faselus quoq; & Hyrcan⁹ ī potestatē eī ad subeunda q̄ libitum
foret cōsignarent. Ille autē tenete se diuti⁹ nequiuīt; sed cōtinuo ī Hyrcanū factō īpetu:
aures eī dentib⁹ suis abscondit; nequādo villa rerū cōuersione recursus ei pateret ad sacerdotiū.
Summiū em̄ sacerdotē īmūrūlātū esse oportet; nec licere per legē liquet; vt mutilato corpore
quisq; summo fungaſ munere sacerdotii. Fasel⁹ adscitę sibi mortis celeritate; contumeliam puer-
tit illiso capite saxis; q̄ forte occurserant; dedignat⁹ seruari ad ludibriā; vel iussu alieno mori;
q̄ possit īuictis manib⁹ & ferro negato exitū vītae īuenire. Fuit tñ etiā ali⁹ de eo sermo hu-
iūsmodi; q; saucio Antigon⁹ medicū adhibuerit; quo venena vulneri tanq; medicamēta īfū
derent. Quilibet exit⁹ horę p̄ncipiū habuit; spirit⁹ ferocioris addidisset. Allega ī vltimis
suis cum iā exhalareret spm̄; cognito q̄ Herodes vīueret; & fuga paratas īsidias euaserit; cum
gratia se se obire; quia superstītē relinqueret; qui sibi vltionem īferret

Corpe viti
ati a sacris
ordinib⁹ p-
hibentur.

Fasel⁹ mo-
ritur

Herodes autem pperauit in Arabiam; sperans se accepturum pecuniam qua sola barbaricam inclinari posse crederet auaritiā; ut fratris redimeret captiuitatē; ac si vel arabem pater næ īmemorē dilectionis vel referēdis munera tenaciorē offēderet; aē mutuū posce ret pretiū redēptioni s; p quo oppigneraret redimendū filii quē ad hos vsus septennē puerū se cū adduxerat. Sed puentū est pie studiū germanitatis morte Faseli; & in vacuū Herodes tā se dulo fraternali studiā munera exēbat. Pius tñ q̄ de morte fratris cognoscet Bocchū arabiae regē alienū repperit; quē amicū credebat. nā is fidē cū tpe mutauit; & iam appropinquatē arabiā finib⁹ Herodē: yetuū itrae: Cōposito q̄ sibi Parthos nūtiis īsinuatū foret; ne pfugū suū in regnū Arabiæ recipiendū putaret; bellīq̄ grauissimi causā sibi gigneret. Quib⁹ offēl⁹ Herodes cōtin: o retulit q̄ iustæ cōmotiōis dolor prōsperat; atq̄ id ī Aegyptū cōuertit. Mox tñ Bocchū pœnituit violatē gratiē: missisq̄ pquos reuocaref Herodes prēuertit. Cui ingresso regiones quas Rinchoriū inhabitabāt; & de fratris interitu; & de Hyrcani captiuitate q̄ sub viculis ī Pathienen duct⁹ est; veris īdiciis manifestatū: tātūq̄ moeroris assumptū: q̄tū depositū sollicitudinū: vt p bello fugā pararet. Deniq̄ Alexandriā sūmo studio cōtendit; atq̄ ibi cū honore a Cleopatra suscepitus; q̄ tanti noīs vītū ducē militiē suis expetendū ptib⁹ arbitraret vnde posthabitū reginē petitionib⁹ Romā enauigauit: minores pcellas hyemis ratus; p turbationes q̄ Italī compertas; q̄ quos ī Cleopatrae mobilitate grauiores oībus naufragiis fluctus phorrescebat; deniq̄ īexpectatīs ventorū flatib⁹ pfectus; circa Paphiliā periculū īcidit; sed euasit tñ: & mutato nauigio Brundusium pī: atq̄ īde Romā puenit. Ibī paternę amicitię pro gatiua adiūt Antoniū; deploratīq̄ suis & domesticarū erūnis necessitudinū: quib⁹ in obsidione positis Romā pīcatū venerat; Antoniū flexit; assūpta ex tanta rerū cōuersione mīsericordia q̄ rex duduī potentiissim⁹; & q̄ Romanæ reip. sapī tulerat opē: repente vt naufragus; & rerū oīm egens; auxiliīq̄ inops; suis in periculo positis suppliciter imploraret auxilium; sedē mutauerit; in quo & si Antoni⁹ hospitalitatis gratia q̄ sibi cum patre ei⁹ Antipatro fuerat; ppēse īclinaref; maximeq̄ q̄ Idumea tērrachen faciens regno pdestinatum reliquerat.

Cesar tñ beniuolētia naturali effusior; & toleratā ī egypto Antipatri militiā oībus patris sui Cesari pīlis; & hospitalē cōiunctionē tāq̄ renouatis gratiā pignorib⁹ cōtriora habebat; spectabat tñ versutū īgenium regis; nō æquo & bono; sed negotiorū suorū vtilitatib⁹ praeintētum. Senat⁹ adeundi data copia apud quem Messala & Attalino astruētib⁹ paterna bñ gesta; ipsi⁹ quoq̄ Herodis officia erga romānā rēp. patrum auctoritate decretū est vtile Romā ī principio regnū Herodis videri; q̄ astipulante Antonio; bello aduersus Parthos gerēdo adiungi romāis memorati regis societatē cōduceret; dimisso senatu Caesar atq̄ Antoni⁹ & Herodes pariter egredi curia; psequentib⁹ magistratuū officiis deducunt. Prī mox die quo regnū Herodi senatus cōsulto delatū foret; Antoni⁹ adornat cōuiūtū; regēq̄ ī uitat. Eodē fere tpe Joseph⁹ frater Herodis aquē inopia fugā ī nocte cōposuerat; sed tāta subito vīs pluiaq̄ terrā infudit; vt oēs repleret duct⁹ aquarū. Itaq̄ reuocato trāssugio qdād gētē Arabū parabat; obsidētis Antigonī copias pīm ī insidiis; pīm cōgressioē; atq̄ apto pīlio fudit; sed & ipse plerūq̄ aduerso exitu sese ī castrū recepit. Et iā Herodes ex Italia ī vrbē Syriē Prolemaidē improuis⁹ aderat; ppereq̄ egressus nauigio cū īgētī manu ciuiū & pegrinorū antigo nū petebat; occurrentib⁹ sibi Vētidio & Silone ducib⁹ Ramāē militiē quos Antoni⁹ deduce do Herodi adesse pīcepat; Eos Delli⁹ ī hos vsus directos ab Antonio licet abhorretestudio; q̄ vtrūq̄ eos & Antigonū pītio auerterat; specie tñ de pxio cōuenire suaserat; siqdēl⁹ pximis vīrib⁹ reprimēdi bellī pītici tumult⁹ Vētidī immorabat; Silon autē ītra Iudeā apta cū Antigono societate pecuniā cōficiebat; nec tñ herodes auxilio egebat; cui pīter paucos galileorū viuueri adheserāt; & q̄ appositū crat vt de Masada suos q̄ pīmū cupet obsidiōl⁹ loppē ī medio posita pugnādo cepit aduersarioꝝ māu refertā; ne ad vltiora pīgress⁹ hostē a tergo reliq̄ret; & q̄uis

Cleopatra

Ca. XXX

Ventidi⁹.

Ioppe capi pitur

Egiſippi de excidio bieroſolymitano.

ter ei⁹ Antigon⁹ impedire cuperet; tñ facili negocio Masadā recepit; suosq; exemit pículo.
Einde pfect⁹ Hierosolymā cū oia fecisset ne pugnādi haberet necessitatē; asseres se p ciuib⁹ aduersus rebellionē; nō aduerſū suos p̄liū recepisse; laceſſit⁹ ab Antigoni fautorib⁹; & leuiorib⁹ spiculis de muro sibi obſtrepentes fuge-
re coegit. Nec villa fuisset vīctoria mora ni dux romanī agminis Silon sub-
ornasset milites; q de inopia querelā expromeret; vastataq; oia circa muros;
difficultatēq; vt ſiliū; & agustias alimētorq; p̄tēderet; & iā tps adeffet; quo

ad hiberna eos cōcedere oportet; rupturos ī periū minaret ni sibi acgetū fo-
ret. lāq; ſ editio cōualuerat; niſi Herodes cētūrionib⁹ pariter ac militib⁹ Romanis mediū ſe of-
feres or auifset ne defereret eum quē Cesar & Antoni⁹; ſenat⁹ quoq; tuendū cōmiferant; quiū
p̄ſertim nihil defuturū vſib⁹ polliceret. Et cōpleta oratiōe in regionē egressus; ſubito rorū oīm
abundātiā exercitū ſuppeditari fecit; vt nulla Siloni ſuperfet cauſatio & inde erectis vniuer-
ſorū aīs; cū duob⁹ milib⁹ peditū & quingētis equitib⁹ Idumeā recepit; quierto iā romāor⁹ agmī
ne; atq; ī hibernis locato; dux facti Ioseph⁹ leuiorī elect⁹ negocio; ne qd aduersus Antigonū
maiore pículo vſurpandū arbitrareret; Ipſe autē ſuos ex Masada trāſ latos cū ī Samaria puiſis
q muniūmēto & vſui fore crederet cōſtituifſet; glaciali hyeme & repletis niue locis oībus pue-
niens aduent⁹ ſui nūtiis Sefforū priſco vocitatā noīe; quā Diocēſareā poſtea nūcupauenit; ū
ne villo īngressus p̄lio reficiēdis quos hyemales brumē atq; aspiora gelu itinerā fatigauerant;

Idumea op
pugnat

Dioceſarea

Herodes la
tronē galī
lā; extir-
pat.

oportunā cōſtimauit. Erat em̄ illic & alimētorq; multa copia. Vbi reſectis cibo & ſtatua inter-
poſitiōe militib⁹; aduersū latrones p̄liū adorūdū putauit; q totā pcurētes regionē; nō mino-
re q bellica īcurſione locor⁹ incolas attriuere. Itaq; p̄ioptē quādā equitū & peditū in vicum
Arbellā p̄mifit; & ipſe cū reliqua manu poſt quadragīta dīes affuit. Nec tñ exercit⁹ ſpecie ter-
riti latroness; ſed cū armis occurrendū rati; pſciebat disciplinā bellicā; & latronū audaciā. Cōſli-
ctu habitu; cefſit cornu Herodis ſiniſtrū; ſed cito repauit herodes; & adhibitī adiūmētis ſuos
ſtatuit; inſequētes pculit; atq; infregit imper⁹ eoq;. Qui comīnus pugnātē herodē pati neque-
re; declinātesq; vſq; ad Jordanē ſecur⁹ neci tradidit. Reliq; oī ſupra fluuiū diſpſi; vt oī īcurſio
nū metu Galilea abſolueref; refidētib⁹ tñmō q ſe latebris recōdētes ac velut īſodientes ſpe-
luncis; vīctoriam morabantur.

ERANT autē ī ſrupta montī ſcōcauis ſaxor⁹ latibulis ī horrétes ſpec⁹ inter ſe ſcu-
peas rupes; inuio vndiq; & impoffibili niſi locor⁹ incolis acceſſu. Qui tranſuſariiſ ſemītis & anguſtis callib⁹ qb⁹ ſolis adiri ſoleret pículi vſi aduersus periculū dephē-
dēti tutiores forent. Ceci ī nt⁹ antroq; recessus; quor⁹ ī frōte petra; vſq; ad pfundas cōgrega-
tiones aquaꝝ velut quodā cōtinenti iugo pm̄mēns ſpēm adeūdi excluderet; lubrico vndiq; ſi-
tu; de ſupcilio mōtiū cadētib⁹ aquis; & annū ſuſu fragoflo vt p̄cipitū fluētor⁹ ruīna & faxū
imminēs charraris plus terroris daret. Deniq; aliqdū rex incerto heſit; nō teperiēs quēadmo-
dū naturā viceret. Poſtea vero hmōi cōmēto vſi; vī modū archaꝝ machinato munīmē va-
lidissimos quosq; ſcluderet ī ipſa ſpeleoꝝ ora armatos; reti aculis qbusdā deponuit; q facile ier-
mes cedere; & cū oīb⁹ neceſſitudib⁹ & gñatiōe īterſicere cōperūt; acſi q refiſtere auderēt; eos
inieſto ignī exurere. Null⁹ pietati loc⁹; quiuetā volēs Herodes plēroq; eripe neci; atq; ad ſe
cōfigiendi fiduciā dare auertit magis; ita vt null⁹ voluntari⁹ Herodi adiungeret; & ſi q vi adi-
gebanſ; mortē pſerrent captiuitatī. Deniq; vn⁹ de ſeniorib⁹ cui ſeptē filii vxor⁹ adeffet; quo
rū ſaluti cōſulere poſſet; oī ſeos tali occidit modo. Singulos quosq; pgredi iubens; ipſe ī in-
grefſu ſtetiſ; & procedentem de filiis interficiebat. Despiciens Herodes tam triste facinus ac
miserabile paterna perſtrictus neceſſitudine; arcebat manu; & verbis rogabat vt parceret li-
beris. Impunitatem pollicens; at ille haud quaq; vllis īflexus vocibus; atq; ī ſuper regi con-
uictiatus ſupra filios etiā vxorem peremit; præcipitatis ex alto cadasueribus filiorum; ad

Inſigne faci-
nus pattis
inſiliōs.

Vltimū semetipsū in profundū p̄cipitē dedit. Perterrit⁹ his Antigon⁹ q̄ tā facile Herodes latronū multitudinē locorūq; superauisset difficultatē; ipsi⁹ quidē p̄ntiā declinavit; sed conuertit se ad Ptolemaeum quem Herodes partī exercit⁹ p̄ficerat: & vīr ad fūta bellī perdonēs per eos quib⁹ mos erat turbare Galilēā: improviso ī petu Ptolemēū iugulari coegit: Iosephū quoq; fratré Herodis germano ī aliis occupato ptibus impigre repugnatē cū militib⁹ romanis q̄ ī adiumentū eius temere collecti aduenerat delevit. Nec rāto cōtēt⁹ triūpho: addidit etiā vīstorię graue in defunctū contumeliā: vt absciso capite telinq; ret. Pro quo Ferora frater perem pti: qnūq; inta talēta obtulit nec impetravit. Qua vīctoria rursus in Antigonū plurimorū intra Galilēā studia cōuerſa: renouataq; bellī negocia: Antiochīā Herodes contenderat: illic amicēno satis loco quē Daphnen vocitā regescebat. Vbi accepto germani necis nūtio: pauisper ingemēs passiōi microrē distulit: vīdictā parauit. Non tulit Antigonus furentem dolore: sed ītra munitiones se se recondit.

Ferora;

Rupit Herodes vt p̄sequeret̄ tanti facinoris fautores: & facile occurrentia auertit agmina. Erat multoq; nex plurima: obstructe viē iacentiū cadaueri bus: vt itinera ipsa p̄ceptoq; funeribus replerent̄. Peractū esset pliū oībus fuga versis: si Herodes Hierosolyma p̄tin⁹ dirigendū iter est iauisset. Abiecerat Antigon⁹ hastas: vltimū suppliciū p̄timescebat. Cōfusi om̄es metu adeo vt cū asperitate hyemis reuocat⁹ a p̄sequēdo esset Herodes: & armis depositis balnei esset ingressus: vno comitā seruulo: occurserunt ei tres viri districtis mucronib⁹: deinde plures q̄ fugissent de pliō latibula q̄rentes: hī viso rege turbati metu p̄transiere: atq; ad exiū balnei festinauerūt: vt possent euadere q̄ potuerat necē regis patrare: bellūq; absoluere. Deniq; nemo fuit q̄ fugientes corriperet: vnde cōiiciens Herodes q̄ta hostib⁹ formido inesset: incubuit pliō: & Pappū ipsum ducē aduersi agminis interfecit: atq; ei⁹ abscidi caput iussit: q; ab eo frater Ioseph⁹ regi⁹ intem̄pt⁹ foret.

Ntigon⁹ interea q̄ fugā parauerat: distulit: quē morantē Herodes cīcūfuso exercitu obsedit. Incubuitq; ea pte q̄ erat aī tēplū: qua pte etiā Pōpeius murū irrupat. Tanta autē iam vīctoriae regi p̄sumptio: vt etiā obsidiōe coepit ad accipiendā vxorē Alexandri filiā deflecteret: Hymeneis classicū mutans: & nuptias bello termiscēs: atq; ex occasione pliū cōiunctiōis oportunitatē adeptus: a festis ad bellū reuertit̄. Occurrit & Sossi⁹ missus ab Antonio ī adiumentū regiū: ita cōiunctis virib⁹: cū ysu belli & disciplina militari Rōmani p̄starēt & regi studio placēdī inniterent̄: vix qnto mense facta irruptio Herodianis murum ascendere ausis. Irruentib⁹ autē romaoꝝ cēturiōib⁹ oppidū ī numerē factē cedes: vastata circa tēplū oīa: Alii fugiētes ad tēplū: alii cōgregati ītra domos obtrūcabant̄: nulla miseratio senectutis: nulla infantie: aut muliebris infirmitatis. Obrulit se Antigon⁹ & immēor loci deiecit se ad pedes Sossii. At ille quē tanta refū cōuersio admonere debuit misericordiē: conuictiat⁹ iacentē: Antigonā vocauit: nec tñ quasi mulierī pēpcit: sed vincitū in custodiā detrusit. Fluctuare Herodes quomō Romanoꝝ manib⁹ eriperet patriā: quomō templū a gentilib⁹ īcoīgnatū referuat. Festinabat enim romanī spectare mysteria interiora: p̄phanare sc̄tāsc̄tōꝝ. R̄cx vero nūc p̄ce nūc minis remouere singulos: fuga deteriore arbitrat⁹ vīctoriā: siqd sacramētoꝝ diuulgaret̄. Instare ad p̄dā Rōmani: Herodes resisteret ne vacuā sibi vrbē relinquent̄: regnūq; sibi superset deserti. Sossi⁹ cōtra capte vrbis p̄dā militib⁹ debeti asserebat. Sed rex de p̄prio spopōdit militi se pecuniā datū: atq; ita reliquū patrię qđ remāserat pecunia redemit: vt p̄missum implitet. Humanissime milites suscepit: rationabiliter duces: ipsi⁹ quoq; regia liberalitate Sossi⁹ remunerat⁹ est: nemo īgratus recessit. Sossius coronā deo obrulit: & p̄fectus secū abduxit Antigonū ad Antoniū: quē ille quasi degeneris animi vīrum securi percussit.

Hierusalē expugnat.

Antigon⁹ capitū.

Antigon⁹ obtrūcat.

Egíppi de excidio bierosolymitano.

Herodes autem plurima etiam suis largitur: plurima Antonio amicisque eius dona dedit: nec tamen redimere ab Antonio potuit securitatem sui. Jam enim Antonius Cleopatrae amoris desincerat: inferuebat: atque addictus eius libidini famulabatur: sed vinceret non poterat femineas auditas: & maxime exercitatae mulieris: incedibus propinquorum: quibus extinctis possessione eorum quasi spoliis suis iunxerat: eadem avaritia simul & crudelitate: si quos de Syria locupletiores fama acceperat: interficiebat: atque addicto iam ad suas libidines Antonio: regnum quoque Iudeam & Arabiam extintis utriusque genitum interstantibus avaritiae suae adiungit posse arbitrabatur. Sed quis libidine ebrius: solum grauis: in hac tamen parte respuit Antonius ut tales viros & potentissimos reges per impio petulantissimum mulieris extinguere detrectaret. Tamen ne immunes dimitteret: amicos eorum perculit: possessionis maximam partem ademit: eamque principium quod balsamum gigneret. Vibes oecumenicae intra Eleutherum amne sitas: Tyronem & Sydone exceptis Cleopatrae cupiditati adiudicauit. Quem tali mercede virtus delinita usque ad Eufratem persecuta perficiscerentur in Parthos Antonium per Iudeam reuererit: ubi donis munieribusque maximis conciliare sibi reginem animum Herodes non permisit. Cui secundum res superbia augebat: ut muliebris potestia supra modum se extolleret. Si quidem non multo post eum Parthorum rex Arthabazes Tigranum potestissimi regis filius dono estdat. Quem Antonius captiuum tenet: cum opere pda & spoliis Persicis triumpho debitum quasi viale macipiunt mulieri addixit: ut quo illustrior fuerat victoria: eo turpior esset largitio quam regem tanto ludibrio de honestaret. Nec tamen diutius potitus secundus: qui ut illis nesciebat: insolentia militari Augustum in se excitauit. Itaque bellum Actiacum magnis utriusque parabatur motibus.

Arthabaz
zes rex me
tretici do
natur.

Bellum actia
ticum.

Cleopatra

Terremotus

Romptissime rex cum Antonio gestiebat bellum subire: quia & Iudea ab hostiis tumultu vacabat: & Hyrcania a sorore Antigoni diu retentus receperat. Sed in hoc quoque Herodes beatissimus: cui inuisus est periculis alienis sele miscere. Volens itaque Cleopatra alienare animum eius a regibus atque auertere: suadet viro ut bellum aduersus Arabas gereret Herodes: quo si superior esset Arabia regina cederet. Si inferior: dominatus Cleopatra in Iudeam extendetur. Ut ter viciisset: alterum solueret. Quod consilium non ex dispositione: sed ex usu in Herodem inclinavit. Qui simul ut proeliu adoratus est validior egatatu auertit hostem: id exitu multitudine hostium superaret & numero circunuenientur. Congregatis in Canatha viribus aduersariis aduersum quos densare acie volens: elatis suisque animis successu priorum: easque causam in hostem irrumpentibus destituit: & maxime fraude Athemonis: quem Cleopatra duce adiunxit non ut iuuaret Herodem: sed ut in ipsa desereret necessitate. Denique destitutum exercitum eius in locis saxosis: atque inuisis: adorsi Arabas graui caede sternut funditque: & fugatos usque ad refugia secuti exitio dedere: affuit Herodes serius quidem quam necessitas postulabat: sed tamen vultus erum nam posterioribus proeliis ita Arabas afflixit: ut una illa victoria sua saepius deploraret. Accidit etiam motu terrae grauis aiorum defectio: quo pecorum plurimorum hominum quoque XXX. fere milia consumpta sunt. Militaris tamen omnis manus: eo quod sub dio habitabat in columnis perseverauit: Hinc quoque erecti animi hostium ut arbitrarentur quod desertum Iudeam facilius inuaderent: & percolitos talibus pdigiis affligerent. Unde eos Herodes ad defensionem sui erigendos putauit: & maxime quia legatos quos in Arabiam miserat necatos dolo compertum habebat. Hoc igitur trepidantes sermonem adoratus est.

Oratio Herodis ad suos.

Vnde tot secundis nostrorum praeliis fractae res hostium usque ad ipsorum fuerint confessionem: qui vesano dolore perciti quasi vici legatos nostros peremuit: mirum mihi videbitur quod metus vos irrationalis intentum perculerit: ut fortuita elementorum notis iam virtutum successibus preteratis. Nulla congressio fuit qua non statim Arabes cesserent: atque in fugam conuicti cedentibus existauerint. Et ut se habent furti belli fraude atque insidiis remedia captauerint: non ut

ipſi vincerent; ſed ut noſtrā deferrent victoriam. Pro quibus cū cōfidere oporteret: exagitatio ſucessit quaſi formidabilis bellī: qā terra tremuit cū ſoli innocui fuerunt qui pœlia gererent. Aut ſi conſiderare velimus quibus offecerit arabes potius estimabimus; quos in bellū reduxit ne ſe fugendo ſub traherent fortioribus. Vnde n. illos non armis & virtibus fretos: ſed pectoris noſtri diſpēdīo in aciē remeauifte. Fragilis autē ſpes quæ non ex propriae virtutis fiducia: ſed ex aliena pendet miſeria: cū in terris nihil tam mutabile quam vel ſecundū ſes vel aduersa. Exiguis. n. mo mēris ſtar⁹ terū hūanarū nominaſt. Nec proſperitas diu turna: nec erūna eſt pertinax. Itaq; nec miſerū eē: nec contra ppetuū ſed alterne frequenter. & ihiſdē varię vices terū. Deniq; ex nobis exemplum capeſſere licet. Conflictu ſuperiore potiores fuim⁹: ſed in pceſtu plii ſors mutata: vt vīcetemur ab hiſ quos viceramus. Ergo & nobis ſperare ſuppetit: qā vīcantur a nobis qui nos vicerant. Incauta. n. ſemper nimia pſumptio & ſui neglijens. Timor autē proſpicere futu‐ris admonet & diligēriam doceſt. In proſperis audacia obrepit & incōſulta temeritas neſit cōſiliū duciſ expectare. Deniq; cōtra ſententiā meā progredientibus yobis athemonis nequitia no‐cendi locum repperit. Nunc mihi trepidatio veſtra vadaſ prærogatiuā vīctoriā.

Erigite igitur animos & veterem iudeorum magnanimitatem attollite. Nec voſ inſenſibiliū conmotions perterreant: nec terrarum motus alterius erumnae indices arbitremini. Habent ſuam noxam paſſiones eleminetorum: nec aliud timetis quam in ipſis offenſionis eſt. Non enim ſigna pīculorum ſunt in terremotu: atq; animatiū lue. ſed ipa pīcula. Nihil ē ergo qđ timemamus quiaſti grauia paſſuri qui ptulimus grauifima. Propitiuſ iā poſt eſt qui vindicauit & mitioq; ſi non vindicafte. Quid ſeruatur post terremotu ac pestilentiam: niſi miſericordia? Quia ſol uimus duplicitia peccata. Et tamē noſ quod bello utile ſit: integrum habemus. Pestilētia em̄ ex tra bellum poſitos abſtulit: noſtra autē vīctoria id hoſtibus ademit. quod bello idoneū legerant Deinde nobis pecus mortuū: illis cōſiliū: qui legatos quoſ miſimus contra ius. faſq; iugulandos putauerūt. Praeuaricati ſunt legē omniū hominū ipſorum etiā barbarorū. qm apud ipſos quoq; qui neſciūt humanitatē inuiolabiles legati habent. dū vindicta celeſtis reformidatur & tantis ſceleris vītor deus timet. Hoc ergo admiſerunt aduersarii noſtri qđ nec humanæ nec diuinæ leges inultum relinquiūt. Egrediamur ergo non pro ſinibus aut ſpoliis: ſed diuina iniuria preliatū. Incitet noſ ad bellum non coniugii aut prolis charitas: ſed pſumpta ptectio dei. No arbitria noſtra: ſed diuiniſuris eis pracepta exequimur ſacra: vt pro his vindictā repoſcamus quoſ ſuiolabiles eē oportere religio jubet. Inter arma hoſtilia legatio ſola pacis ſequestra eſt: ex uit hoſtem qui legatione fungitur: quorū nūc ſanguis clamat ad deū: & vindictā repoſcit. Feſtimemus iſiſ ad pœliū dū vītorē habemus deū ceforū vindice. Illi pro nobis melius pœlian‐tur. Et circunfusi angelorum legationibus in acie p̄tendūt. Talibus hortatus milites in hoſtem ruīt: omnem occaſionem bellandi tequīrens.

Rant Arabes p̄ſtatiōres numero: ſed animis infirmiores. vñ cōgredione habita: ceſciderūt fere eorū quīnq; millia. Reliqſeſe in munitionē recipientes: aquę inopia fatigabantur. vt legatione miſsa pacē precio depoſcerent. Sed cū ſe protrahi videret. Et ſit is amplius aquis defiſientib⁹ accēdetetur: egredientes plēq; ſeſe offerebant hoſtibus volūtarii ferro quam ſi poptantes perire. Quos vīctos ſeruabat herodes: ne qđ eſſet inſidiarum. Itaq; quattuor dieb⁹ qnq; ferme millia recepta ſunt aliis ad bellum pdeūtib⁹ iterū ad. vii. milliaviro tu cesa. Qua plaga humiliati arabes a rege quātū virtute infeſiores tantū cōſilio pſtatiōres. Quē aduersariū habebāt: quaſi defenſorē & auxiliatorē ſibi ipſū expetiuerūt. Sed maiore victorē ſollicitudo pculit vt q ſibi alios ſubiecerat: nō iā de finib⁹ ſed de toto regno pīculū inimi‐nēs phorſceret vīcto. Antōio quē fida ſibi amīcīcia copularat. Deniq; Augustus cefar acciāci triūphator certaminis necdū ſuperatū Antoniū arbitrabat: cum herodes ſupereret vīcto‐ria. Anxius itaq; rex cū rhodum accessiſſet: cefos vero indiicio competiſſet nauigauit ad eum

B.v.

Oim rerū
vīcīſſitu‐
do. 7. fo. 41. Col. 1.

Tior futu‐
ra p̄uidet

XVII

Egiſippi de Excidio Hierosolymitanō.

ne fama terrenum iter eius praeuerteret. Adueniensq; deposito diademate sese obtulit priuato habitu sed mēte regia. Deniq; nihil veritati subtrahēs cōstantiam tenuit: auctoritatē reſeruauit.

Coratio Herodis ad Cæſarē Auguſtū.

Go(ingt) Auguste fateor me fidelē fuisse Antōio sociū: vt potē q; ab eo regnū acceperī: cui me debitorē adhuc nō abiui: idq; armis probasti ēni fi cleopatra nō inuidisset & arabes nō impendissent. Ea necessitate arma ad uersum te nō tuli. Nō quasi amici desertor: aut p̄clii pauidus: sed quasi domi rebus gerēdis occupatus. Ingratū me tamē sibi nō sensit Antonius: cui & adiumenta exercitus: & frumenti innumerabiles copias absēs miserit. Sed & tu caſar me nō i grātū beneficiis iudica uiſſes: si actiaco bello interſuſſem. Vide q; nihi ſubtraham. Plus metuo apud te i ngratus in hostē tuū q; in te hostis videri. Iudicū mihi tuū grauius q; bellū eſt: apud quē non virtutum merita: sed criminā periclitantur. Vnde & ego malo apud te de fide q; de pſidia causas dicere. Vide caſar q; integrū Antoniū nō deseruerim: metum nō refugi. Vicisti caſar Antoniū legionibus tuis maximis: viciſti confiſlii ſuīs. Viciſti imperiū romanī virib; qd dereliquit. Et quod negauit: & vero vicit eſt virtutibus tuis: ſed magis morib; ſuīs. Vicit in Cleopatra vxor. vicit eū egypti⁹ amor: vicit eū conopea luxurias. Vicit eſt quia maluit eum Cleopatra vinci q; ſine ea vincere: vicit eum mulier infiſtior ſuīs q; aduersariis. Suafera mortem mulieris: ſi vellit ſibi conſulere: promiſera auxilia qbus reparare affiſtū: promiſeram vire ſqbus fugacē tueret: meipſum bellī cōſortē obtuleram. Sed mēte eius obſtruxerant cleopatre cupiditates: vicit eſt: q; audire me noluit: vietus ſum & ego cū Antonio minore tamē flagitio: q; illū Cleopatra vicit: me Antoni⁹ Ille barbaram: ego amicum nō dereliqui. Cū illo poſui diadema: ſed ad te venire timens amici fidelis gratia ſequenraui regni i nſignia: ſed nō abieci virtutis cōſcientia: vt voles iudica. Ego tamen qua viſ ſorte iudicij tui referā meū: q; cuiuſmodi fueri amicus aſtimabitur. R̄fīſio Cæſaris

ca. XXX

Eſpondit ad ea caſar. Salve inqt & nūc magis regno tuo vt eres: q; nō inuidemus virtutibus ſed delectamur. Dignus. n. es pluribus imperare: qui ſic tueris amicitiam: vt in aduersis poſitū nō abneget: & amicū tibi confiteri non erubefcas. Sed adorere: felicioribus adhæreſe & ſeruare fidem in prospereſtis: qui in aduersis ſatis probasti. Vicerit te Antonius: ſed nō ego vicit ptabam: quē amicitia parēſe cit vicitribus. Propterea expeteris a nobis: quia nullus te bellī euentus mutauit quandoq; dē non tu Antonium deferuisti: ſed te Antoni⁹ q; Cleopatre magis q; tibi credidit. Inſpiētia illi⁹ te nobis adqui ſinīt: q; pernicioſiſſimam ſibi elegit fidē repudiavit. Nec mirum ſi Cleopatre Antoni⁹ vicit adhæreſat: q; viator captus ē. Quid miraris ſi a te deſiſtere fecit Cleopatra Antoniū: cū a me diſſociauerit: atq; ex cōſortē imperiū hostē fecerit! Ergo & q; tu nobiscum repudiatus eſt: & ideo nobiscū regna. Nec hoc quidē beneficio vacat. q; dū nos bellis occupamur ciuilibus: tu indomitā arabū gentem ſubiectam fecisti: q; iudaorū hostes pro noſtris dūcim⁹. Nobis. n. arma i nſerunt q; vos laceſſunt. Nobis ergo militasticū tibi vinceſtes & Ideo te remunerabimus vt regnū tuū ſi ſi metur noſtro muereſ. Interim nihil imminuſſe gratia eſt: adoriemur in reliquū vt non requiſtas Antoniū. Neq; n. dignum eſt: vt quē bello viciſmus nō vīcamus beniuolentia.

Vm haec dixiſſet caſar: imposuit dia lema capitī eius: ſed vtilitate adiungens muneti. Qua dignatione caſaris inuitatus Alexāder ex amicis Antoniū: virum cui caſar maxime indignaretur: volens ſubducere offeniſiō: milita deplorabat preceſed indignatio nimia nullum venia locum reliquit. Proficiſcentibus inde in egyptum: pſecutus caſaris iter ſuppeditatis omnibus quae vel ipſi vel exercituſ ſuī forent maxima ſuigratia imperato-

res sibi studia cōciliavuit herodes; præcipue qā in locis aridioribus usq; pelusiū regali pūsione aquarū affluentia subministrata; quib⁹ officiis tātum sui amorem infudit omnibus; vt plus vī deretur meruisse q̄ accepisse. **M**inorq; regni potestas q̄ humāitatis largitas astimaretur. **V**n de cæsar ex sententia rebus intra egypti p̄tū gestis Antonio & Cleopatra defunctis; nō solū quæ adempta erant herodi reddidit; verū etiā p̄ter illa que Cleopatra auerterat Gadoren; Hypponē; Samariam ei concessit. **M**aritimisq; v̄ibes; Gazanā. **T**heodonā loppē Turrestronis; simul donauit quadringtonos quoq; stipatores ex gallia. quibus septa incesserat. Cleopatra; ad custodiam corporis regi concessit: multaq; alia. **S**ed his omnib⁹ rex pluris habebat; quia a cæsare super omnes infra agrippam tr̄n diligebatur. ab Agrippa infra cæsarem.

Antonius
Cleopatra
Gadore
Hyppone
Cap. xxv.

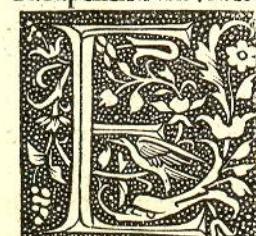
Vintodecimo itaq; sui regni anno vt beatitudini suā responderet & gratiā tanto rētū secūdarū successu leuatus; ad pietatem intendit; & vt se grātū cœlestibus ī se supramodū fluentibus beneficiis demonstraret; templū ornauit; omnē illū circa tēplū loci ambitū cūrū allauit muro; geminatisq; spaciis īclusis īmmēlo ēdificādi sumptu; & exquisito decore. Indicio erat magnæ circa sacrariū porticus quos extruxit ex fundamētis; nec minor tuendi q̄ ornandi intētio. **S**iqdem castri aquiloni cōmuniuit subiacēs; qđ apellauit Antoniā propter Antonii gratiam nullo īferius superiorū palatiōꝝ. Addidit etiā ī ipsa arce regiā domus gemina habitacula; maximū ambitus & mirabilis pulchritudinis; quo rū gratiā nihil conferendū arbitrareris. **V**nū eorū cæsariū alterū Agrippū nūcupabat; vt ī suis ādib⁹ tantorū amicorū diuturnā celebraret memoriam. **V**rbem quoq; sebastē nō solū ēdiſicauit; sed etiam replete in habitatib⁹. **A**c vt singula p̄sequar; haud vllū facile p̄teriū locū vētustarū v̄ibū quē non renouaret labentem; aut additīs quæ deesse videbantur ēdificiis ornat. Liberalitates quoq; suas usq; ad q̄nquagēaria diffundens certamina; vile illud hominū genus effusis diuītiis locupletauit. **T**ēplū etiam cæsari de marmore albo condidit ad fontes iordanis; adeo īmemor factus religionis vt hominī templum sacraret; vsumq; gentiū ī Iudæā ām īducere; loco nomē Panū est. **V**bī mōs altitudinis excelsē summō ī sublime vertice porrigit; cuius ī latere vmbrosum aperitur antrū per qđ graue olentis præcipitiū profundū ſauam ex halat mephitīm. **I**ntus aquarū cōgregatio; & sine v̄llo motu multa vīs inerat; vt nulla āstima tio profunde altitudinis cōpræhenderetur. **F**oris autem circa ipsius antri radices fontes statuit. **V**nde ortū illic iordanis platiq; āstimaue: nobis tamē qđ veritas habeat ī posteriori bus apertendum videtur.

Antonia
castrum

Sabaste

Paniū

Ortū
jordanis.

Rat ī maritimis ciuitas que Statonis turris appellabat; iam fessa bellis frequentibus; & vetustate ipsa inclinata ī ruinam. **O**pportunitate tamē & gratia loci p̄minēs quā renouauit lapide albo & variis ornat. ādificiis; atq; ī ea magnanimitatis sua vīrtutē; & elegantia operis exp̄ressit. **C**æsarea Inter duas. n. maritimis v̄ibes nomine loppē & loppē sita ī medio; vtraq; ex parte perstringitur; importuoso littore; vt omnes q̄cūq; ex egypto phoenicē præter meate desiderant; ī fallo fluctuant; qā frequenter illic mare ventis excitatur; & maxime libyis spiramine cui⁹ etiā moderatiore flatu fluctus attollit; idemq; illis procurentibus saxis & fracto repēcussus impetu efferrum mare cadendo exasperat. **I**raq; rex nullū īpensis statuēs modū magnanimitate vicit naturā; portūq; maiorem pīreō constituit; atq; ī eo penetrata rupium vastitate statioēs tutas composuit. **M**ensus quoq; spaciū qđ magnitudini portus cōueniret faxa īgentia ī mare iecit quibus īeffet plātisq; altitudo pedum q̄nquaginta; aliis etiam excelsior. **D**istinxit ipsum maximis turribus portū; quarū vnam Druson vocauit; vt Drusī nomē qui de cæsariis maioribus fuit insignib⁹ sui operis ītexeret. **G**radus etiam breuiores locis īterposuit frequentioribus; per quos sine gra-

Egiſippi de Excidio Hierosolymitanō.

Colossi

ca. xxvi.

Dosis
Mariamne

ui labore nauigia subducerent. Tribus etiā colossis in gentibus totam portus illius gratia venustauit. Iterū templum ex sari editori fundauit loco; & tēpli medio colossum cōstituit. Aut gusti nomine; velut simulachri ipsi⁹. qđ cū nō minoris magnitudinis foret simulachro olym pīlouis aut Iunonis argiuç. Nescias pulchritudinē in tantis difficultatibus an validitatē operis ac munimentū in tanto decore praestare amplius putes; quandcqdē insolubile maneat cp⁹ & mari & vetustati. Accessit itaq; in eo opere multiplex gratia. Nam v̄bs maxima adcreuit; pruinciae; & portus nauigatibus. & honor caſari; cuius nomine caſarea in hoc tēpus vocatur. Hanc regis potentia pluperis affluentem successib⁹ vni⁹ mulieris experta societas inclinavit mœstiq; infregit doloribus; ex quo aduersū ius fasq; coiugū; dignitate poti⁹ ḡris q̄ caritate v̄su quodā regio metiendū existimauit.

Abebat aut̄ in cōsortē Dositē nomine Hierosolymitanam sc̄minam priuato sibi ante sociatā; q̄ gratior eo esse debuerat; quo fuerat felix marito; tū qua regale fuerat adeptus fastigii. Verū immemor gratiae proiicit Dositē sociat mariamnen Aristoboli neptem; Alexandri filia. Itaq; dū sequit nobilitatē perturbationem incidit qua sibi domus propria nō conueniret cui diuersarū prouinciarū multiplex obrepateret populus. Ac ne oculi noue nuptae nouercali domi posito coquē Dosis generauerat offēderēt electus nō solum paternis edibus; sed tota quoq; v̄be antipater (id. n̄ iuueni nomē) infaustis nuptiis locū fecit; quas pater vnici filii exilio celebrauit; vixq; festorū dierū sollemnitatibus arcceebatur. Videns mulier morigerari sibi matitū; etiā pietatis cōuicio in superbiā cōuerſa; addita est etiam causa qua iure eius animuſ inflammaretur; quia Hyrcanū auum suum v̄ri sui insidiis cōpererat extinctū; falso suspectū propter regni cupiditatem. Ipse est de quo supra memorauim⁹ Barzafranes q̄ psis imperitabat; cū occupasset Syriā captiuū abduxerat; atq; i parthia primo reūtus; postea iudeis postulatibus q̄ supra Eusratē inhabitabant miseratus sortē inclinatā p̄misserat. atq; vtinam vt concessus fuerat depræcantibus ita etiam credidisset monentibus ne no reūingenii humani propinquorum eum potentia sollicitarer ut ad herodem transitum faceret. eam illi periculo futuramq; nullos magis regni cupido seruandi q̄ proximos exagitaret; atq; a propinquis caueret. Verum ille tediō peregrinationis & suorum q̄syderio trāsiuit eusrate; in iudeā reuertit. Quod altius in pectus Herodis q̄ quisq; ratus erat descendit; nō q̄ ille regnū affectauerit; sedq; a viro regi generis & diu excercitate p̄iuilegio potestatis incertū an ab eo abstinere se posset estimabatur.

Aqueus igitur mortis hyrcão Cōiugū neptis fuit; cuius gratia properauit ad herodem; nescius tutius apud hostē captiuos degere q̄ apud regē proprios. Nulla itaq; vel leui regnandi suspicioe hoc solo interemptus q̄ ei cōpetere regnū videbatur. Diligebat intere a Mariamne impenso amore nec offendā volebat. Cumulaue rat mulieri gratia numerosior partus. Nā qnq; ei generauerat filios; sed ex tribus maribus iunior Romē obierat dū littoris imbuitur liberalibus. Reliqui duo v̄lra priuatorū modū regio cultu celebrabantur. Suffragio erat iuuenibus patris nobilitas; & suus ortus in regno; q̄ imperante iā patre geniti forent; sed amor maxime mariamnes qua rex magis magisq; quotidie accēdebat; vt cū illi nulla vicissitudo amoris a cōiuge repēderetur caueret tñ ne in aliquo mulieris anūmū moestificaret. Acqua lance odīū mulieris & amor v̄ri aduersum se certabat. Iustius tamē mari amne amantem se v̄ri oderat; q̄ Herodes mariamne non amabat amantem. Suppetebat mulieri odium de flagitios fiducia de amore; quia alterū dolore neptis auersabat; altero per obseqū amantis extollebat. Et ideo ne a cōuicio quidē obiciendorū criminum temperauit q̄ auum si bi hyrcanū & fratre ionathā p̄ scelus eripuisset; cū alius proſocer; alius affinis; ille propter sene-

etutis infimū seruari debuerit: hic saltē propter aetatem adolescentulū: facinus indignū cui septē & decem annorū adolescenti summiū cōmiserat sacerdotiū: huic cōtinuo honorē cōtulit & mortem intulit: nulla alia causa ut accepimus: nisi q̄ sacerdotali amictu induitus: vbi accessit prium ad altaria sacrato & celebri die: subito populus illachrymauit: qđ suspectū adeo Herodii fuit ut p̄ gaudio credetet populū illachrymasse: atq; eo erga Ephæbū prodidisset affectū suum: lachrymas illas votiū indices studiū populi sui piculosum: qui intimis visceribus significauit: qđ studiū cōtra cultum adolescentis haberet: & nobilem illum tegium nepotem impotentis mulieris filiū fratrem reginā p̄terioris quae regē virū dēsignaretur proruptū ad im perandū: nisi maturius sublatus & medio foret: cui forma: cui decoris gratia suppetet: vt iure p̄fērendus omnibus cōstimaret. Proposuit itaq; adolescentē occidere: exagitabat eū mater adolescentis: quae & ad īvestigandū acrīor & adolescentū vēhementior: nihil ocultū: nihil q; ī ultū pariebat: eo p̄ reuocare se se ac reprimere deliberabat. Rursus exagitabat eū cumulatior īndies cōtra adolescentem amor vniuersorū & regni piculum. Vnde p̄rupto furore ex̄citus: statuit quoq; modo sibi consulere.

Mittitur adolescentis nocturnis temporibus ad vrbē hierico: atq; ibi solit⁹ delectari studio natandi a plurimis quasi in ludū coeūtibus dum sine mō mergitur in piscina necatur. Old tacitū soror nō tulit: sed affectu germanitatis per conuiciū prodidit atq; obiectauit marito iussu eius sibi fratre ereptum. Destitutam se omnibus: funestam sibi domū cōiugis qui primo sibi auum ademerit: postea germanū īteremerit: miseram se exitio suis fuisse: imp̄cari dira viro: socrui & regis sorori: cōmune omnium flagitiū vltorem deū poscere: ne tantū facinus īmpunitū relinqueret. Erebant ista Herodes quasi amore captus & nutibus ceditus: sed furebat mulier & ferre non poterat maledicta execrantis & ī dignan̄tis arrogantiā m̄xime: q; vīctus miraculo eius Herodes ī surgere aduersus dilectā nequit: & ideo quo magis excitari quasi amans posset sc̄ena adulterii cōtexitur: atq; ī mulierem istiusmodi cōtimē componitur. q; ī imaginē suā Antoniō ī egyptū destinauit. Quāte illud ī temperantie fuisse vt absentī & prompto ī libidines vīro tū p̄tēra potentī q; p̄testate p̄lure vteretur: formā suam vñalē offerret & pulchritudinē licitare: nouē actionis cōmercio se mulierem prostituisse vī ne amoīs an odio mariti cuius periculū p̄mercede adulterii postula uisset. Hoc itaq; cōmēto mulierē apud Herodē mariamne quo magis amabaē: eo graui⁹ appetebatur nec tamē ī simulatio ipsa q; quis ī dignantiū sc̄eminarum aliena vēti penitus fuit: matrem vero Alexandriā furentem q; aliis filio suo Aristobolo ī sacerdotio p̄ferebatur. Hoc n. nomine ionathā filiū suū q; auū suū sibi regem fuisse ī memoriam reduceret appellari malebat: ab Antōio per musurgā quēdam litterarū sequastrā petisse filio suo sacerdotiū Fides vero prop̄ior erat. Deinde adueniente ī iudeam Gellio Antōiā amico cognitū adolescentē mīraculo fuisse propter excellentissimi decoris gratiā. Nō minus etiam mariamnem cuius quo dignitas clarior eo fama illūstrior & forte cōpettam more quodā ī geniū humani quo vīri quoq; eo se ī interioribus amicis chariores cupiant declarare: si p̄sentibus quoq; necessitudinibus suis mēs hospitalitatis societatē indulget: ibi quoq; Alexandriae data cū Sossio colloquendi copia licet liberiori vīduę: alia quoq; cognoscendi hospitīs deesse copia non potuerit: cū p̄fertim huiusmodi & causas & personas requireter. Deinde collato vtrīm̄ consilio id se dedisse sententiā: vt vtrīusq; ī imagines A. tonio dirigerentur. P̄aestriū illum splēdore ī imaginū & Sossii p̄cipue testimonio q; nihil tale se vñquā vīdisse ī terris assueraret: & gratiā illis nō hominū sed diuinā īesse lenocinātē vt excitaret vīri minime sobrias cupiditates scripsisse Herodi ut Aristobolū ad se sine mora mitteret de Mariāne q; sibi cōiuncta foret. p̄termisſe Non cooperite: libidines suas vel in his quae nuptē essent apud maritos soleret: cū sine piculo vīsus

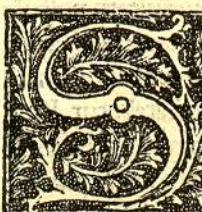
ca. xxxvii.
Ionathas
occiditur

Egíppi de Excidio Hierosolymitano.

foret flagitium sine pudore; sed quo Cleopatra caueret indignationē quæ vtriusq; quidem se-
xus ruali offendere; sed amplius sibi sociatā virō mulierē deprehendisset q; se decore sup om-
nes excellere mulieres arbitrabatur.

Erectis iraq; litteris Horodem excusauisse q; sine seditione populi & per-
turbatione totius gentis auellere a suis nobilitem non posset adolescentem
atq; vt satissimacret Alexādrē spōdissē. Aristobolo sacerdotiū sed: quū mo-
rā fieri pmissis vīdisset; & arte se ludi putaret: Alexādrū parauisse nauigi-
um: atq; in ipso apparatu fugē cognitop; Sabbionē cōsilio: reuocatam esse
cū filio. His mortū Herodē dissimulasse ad tempus iniuriam & accelerasse
Aristobolo sacerdotii collatiōem: vt honoriū specie paratē necis iniuidiam
velaret: Qui peracta vt diximus quāsi fulmine ictus e xagitatus est: simul & affectati ad ul-
terii adficto a suis crīmīne: q; sciret Antoniū promptū ad libidines & inuelatas ex eo q; pluri-
mum poterat inflammātē in omne genus amatoriū cupiditates Cleopatrā quoq; inexpli-
bilem rualitatis p̄cipue dolorem atq; immanitatem quę plurimos virorū quos segniores cura
vxoris reprimēdā intemperantiam comperat interemisset; imminere sibi periculum non solū
amittendē coniugis sed etiā subēdē mortis phortescebat. Proposuit itaq; ipse contendere in
ægyptū vt Antōniū vel Cleopatrā quā maxime metuebat flecteret Euocatū alii ferūt. M. Anto-
niū litteris eo tetendisse: vt necat adolescentis causas praefaret. Profectur tamē affini suo Iosip-
po Salomē germana regis in cōiugī cōuenērat secreto aperit suspectam sibi necē propter
coniugalis formæ appetentiā quā missa sui decoris specie prodidisse mulier argueret: id se qua-
si affini negotiū cōmittere vt si ipse ab Antonio extinc⁹ foret mariannē necaret: ne metces fla-
gicii superesset Iosippus haud q̄q; vt arbitrō studio pditionis: sed quo mulieris erga virū sopi-
ret querelas: quibus se affictā diceret ardere odiis viri mādatum exprimit: atq; ad affectū amā-
tis: interpretatur qđ ne mortuus quidē pateret Herodes seiungi se ab vxoris societate: Sed mu-
lier longe aliter q̄ Iosephus aestimauerat ad argumentū traxi: implicatae adhuc in se crudelita-
tis cuius exercendē post mortē quoq; suā excutionē affini p̄prio mādauisset: infestū illū sibi in-
luria q̄ suspitiones suas nō argumēto aliquo veritatis examinaret sed: p̄rupta mortis exitio ve-
get nullū odiis finem fore: quæ se vltra ipsū vitę ac salutis defectū extenderent.

Ed Iosippus domestici malū immemor: dū alienā cōiugē virō recōciliati ap-
petit suę coniugis aduersum se inflammavit suspitiones: quæ colloq; viri
proprii cū Mariannē morasq; in aula regiā haud p̄functorie ferendas arb-
trabat. Deniq; vbi frater reuertit in simulationē nō distulit iniuriā addens
suam negalibus contumeliis q; sibi quoq; Mariannē ademisset maritū: sed
Herodes p̄strūctus licet: tamē haud quāq; grauius primo cōmotus est: nec i-
fensum se vxori pbuit: quū etiā vi amoris infract⁹ quodā die mulieri iurare
coepit: q; tanto eam diligenter affectu vt nunq; alterius mulieris flagrauerit cupiditate: Ita om-
nes ex animo abiecerit vt vxori fidē seruatet. At illa. Satis ingr̄ aporem erga me tuū manda-
tis: quæ Iosippo dederas declarasti: præci piens vt me occideret. Quomodo potest amare qui
occidere potest. Amens illico rex vbi audiuit secretū suū proditum cogitare coepit nunq; pro-
diturū suisse Iosippum nisi captus amore mulieris mercedem proditionis stupro qua sisset: ma-
nisestū qđ diu latebat in apto crīmen īdubia corruptione. non frustra excitatā sororē quæ do-
mesticam iniuriā p̄rā ceteris deprehendisset. Itaq; ī indignatiōe nīmia furē animiq; īpos
exiliuit de lectulo fugiēs corruptelē turpis cōtagia: nec furētē capiebat aula. Audiuit soror vo-
ciferantem: continuoq; rapiens tempus ad argumentū īsimulandū & occasionē nocendi con-
firmauit īdignantes suspitiones: impulsus itaq; dolore īnūriē īsimulatione germanę iubet
occidi vtrūq;: nec multo post secura est factorū poenitentia & vbi rā cecidit amor successit: &

passio resuscitata est: tantusq; incanduit feruor cupiditatis ut defuncta non cederet: atq; in excessu metis positus quasi viuētem alloqueretur. Et sicut ad eā quę viueret pueros dirigebat rogans ut depositis simultatib; ad se se veniret & redderet se coīugali gratia. Vix deniq; multo edoctus interuallo temporis obiisse credidit quam pro amore tanq; immortalis foeminam decoris mori non potuisse arbitrabat. Tantus erat affectus erga defunctā. Deniq; efferus post ea atq; in multorū necem p̄sentiū odio fertur exasperatus: nec solū morbo animi laborasse: sed etiā graui corporis aegritudine quā ex pestilentia quoq; aeris cōtractā aiebat. Nā tractus cōeli corruptior pluīmis pestem creauit. Vnde consultis medicinē peritis siluarū secretis se se abdit & refuso paulatī vigore venatibus salubritatē corporis pariter ac metis sospitātē recepit.

Oc quoq; addebat miraculis suis quibus defuncte suspiciebat gratiā: lūsse se iniusti poenas supplicii: & elemētorū aegritudine expiatū interitū tanti decoris: excidio mūdi populorū lue ynius mortem: sorte tamen impari vindicatā: cū fructus terra abnūret: fames augeret pestilentia. Hunc Mariamne exitū tulit: sobria viro pudica: sed insolens formæ conscientia. Cui magnanimitas supfluebat: sedulitas deerat ut blanditias dēdignaretur matiti: secura q; nihil ab eo qui supra modū diligenter exitū ppeti posset: nec solum ad præfens vltionē repperit: sed etiā in reliquū hereditaria odia transmisit. Cui successere filii mater nī doloris executores: pio erga matrem qdem affectu: sed erga patrem impio: cū vtriq; parentum pari munere ius naturæ soluendū foret. Nec inexcusatatos dolor repperit. Nā diu romæ eruditī latini iuxta & græcis litteris astutiā nō modiōcē assumpserant: & absentes cōparata nece matris: plærosq; in odiū patris impulsuros se arbitrabant. Regressi quoq; nec cōspectus quidē paterni ruerentiam sedulitatēq; infuderant: crescebat cū aetate malicia. Accesit etiā ex cōiūgii societate præsumptio q; alteri Salōes filia neptis Herodis: alteri Archelao genita: qui cappadociae regnū tenebat in ius copulæ nuptialis cōuenerat & nobilitas cōiunctionis odiorum dederat auctoritatem.

Ofendebatur igit̄ Herodes: vel tacito filiorū ingenio excitatore q; paterna pietas pati posset: quæ etiam vultu frequenter lœd if. Addebatū & stimuli ab his qui ab insidiis filiorū cauendū quasi solliciti crebro denūciabant: asserentes q; vltices materni exitū armarent manus: quibus perterritus anti patrum Herodes Dosidi s filiū pferre fratribus atq; ad suū gratiā vberiore affectu coepit laceſſere: ardere maioribus odiis aula regia & certamine fratru concuti: dum illi indignanturq; priuatæ mulieris filius sibi in regno ortis præſerebat: ille versus adulandi quo se inferiore materno latere cernebat: eo studio sius cōmēdare sese patria: ap petere germanos cōpositis insimulationib; nō quiescebat: donec ip̄e pſe ac per alios quos sibi adiūxerat excluderet ipsos ab affectu paterno. Deniq; regnandi his spem omnem ademit: ita ut publice cōdito testamēto solus imperii successor designaret: mis̄lusq; ad cæsarē romam præter insignē diadematis omni ornatu cultuq; regio fulciebat. Inde in Iudeā regressus aucta erga se cæſaris plurimorūq; illustriū virorū gratia exigui propterēporis interuallo tantū præuauit ut etiā matrem coīugio patris redderet geminisq; armis adulandi arte & simulandi versutia ita germanos virgete apud patrē coepit: vt pater filiū necē pararet. Deniq; furē animi Romam petit & attracto secū Alexandro quē reū magici aduersum se criminis ante cæsarē statuit.

Defensio Alexandri apud cæſarem.

Ille datasibi copia deplorandæ calamitatis erumnarūq; omniū cū videret sibi suppetere tanti iudicis auctoritatē: qui nec ab Herode transducip; gratiam posset: nec ab antipatro circūueniri nihil p̄tereundum ratus: flagitia patris quadam pſtrixit modestia ut nec virgere tanq; accusator videretur: nec occulta esse sineret: cū plurimū causam iuuaret si se ob necis maternæ

ca. xxxviii

Egisiippi de Excidio Hierosolymitan.

dolorem paternis peti odiis demonstrauisset. In talibus, n. iudicis nihil magis liberos grauat: q̄ naturae pietas & pietatis auctoritas. Quē si aliquo traducitur flagitio præiudicium minuitur prærogatiua excludit. Vbi vero ad obiecta patris ventu validis refellens assertionebus alienū sceleris primo fratre demonstrauit: qui suorum esset censor piculorū quem innoxium in crimen vocari ingemiscebat. Astipulabatur purę conscientię agendi ius & dicendi peritia nihil sibi ac fratri relictum honoris sublata omnia per scelus germani patrisq; facultatem. Amaissime deplorabat nec sibi interrogari: quā pater eousq; expectat: vt crimen adiiciat: flagitiū adiūgat. Quibus dictis coegit in lachrymas viueros; atq; eo sorte deduxit iudicium vt caſari accusatio non probaretur: pater recōciliationē amplectetur. Id gratū admodū & præcellentissimum in Roma no p̄cipi nō solū regi in clyto regnū donasce: sed etiā liberos reddidisse. Itaq; iusto defunctū ex amine vt paterni iuris reverētia inuiolata maneret: & tutu filio & innocentia: patri: vt decebat: obtemperarent liberi. Ipse inoffensum naturae affe: tū exhiberet filiis cui vellet tamē regnū relinquere. Redit ex urbe romā cū patre Alexander iudicio magis q̄ suspitione absolutus. Vacare enim mentem Herodis ab odio filiorū antipater nō patiebatur. Ipse enim erat odiorū materia: premebat tñ studiū suū cōtuītū recōciliationis: ne appetita germanitatis scānam prodebet: iſidias manifestaret. Vbi vētū est in ciliciā & nauigantes in Eulesiam applicauerūt: suscepit eos Archela⁹ optio cōiuio gratias agēs. Antipatri generis sua causa q̄ exemptū piculore conciliatione etiā digniſtimaſet. Ipse etiā litteris p̄ suos directis amicos rogauerat vt generi defensiōis adiumento forent: & discedēti obtulit xxx. talenta hospitalitatis munere: at zephyrū adusq; regem perdixit. Regressus domum rex: continuo populu aduocat: apud quem hoc modo differuit.

Oratio Herodis ad ciues

Ca. xxxix.

Modo causa mihi Hebrai ciues & utiles & fructuosa fuit Romā petendi: profecto vt de filiis meis caſar iudicaret: ne solus ego q̄ irascerat cognoscere me perrexī ad caſarē: vt qui mihi regnū reddiderat: de succitore meo pronunciaret. Adiecit beneficiis suis vt quod difficile erat prope amissos filios patris repræsentaret: fratribus qd supra regnū est cōcordiam redideret. Redeo igit̄ dītor q̄ profectus sum: didici esse melior pater: q̄a didicerūt filii mei esse meliores liberi caſaris bñficio. Statuit. n. vt ex meo arbitrio pederet filiorū successio: me prærogatiua successionis superbia gigneret. Ipse mihi successorem darem quē elegi sem: eū scilicet qui meruisset: eū qui patre amplius honorauisset. Imitabor caſare: ille enim absoluendo iuniores filios meos seniori filio pares fecit. Itaq; simul tres liberos hodie reges consti tuūt pater illos honore cōgruo p̄sequimini: vt neq; immoderatus neq; inſimus honor sit. Aliud ſi flat: aliud exasperat. Quod cuīq; portiōis suā meritis suppetit impertiaſ. Nō enī tantūq; delectat eum quem supra mensurā honorat: quātū laedit eū cui debitū negat. Et plarūq; vter q̄ eorum offenditur: vbi prælationes adulatio est. Sum certe omnibus pater. Honor filiorum haud dubie patris gratia est. Si tamen supra modū quis liberos meo excolat reus est: mihi etiam pro liberis meis q̄bus auctor prolapsionis est. Ni mīus. n. cultus audaciæ sumptus est. Nunq; diuīdeo liberis meis: Absit sed malo eos min⁹ cū gratia posse q̄ plurimū cū ſeditione. Quod in ſupbia vel rapina est cito labitur. Quod gratia diu tenet. Vnde cur & erit mihi vt ſpōlores concordiae adiūgam liberis meis parētes amicosq;: quorū hortatu mutuæ dilectionis affectū induant. Nam cū omnis sermo malus facile mēte audiētis inficiat: tū maxime affida colloquia & diuturnus vſus peſtē animis infundere soleat quē cōtagio quodāmodo in mores cohabitantium cito transit: & si tranquillitas morum sit: tamen vt stagnum mite licet ventis ex-

Liber. I. Fo. XVI.

gitantib⁹ assurgere in cestus valet: ita bona natura improbis monitoribus fluctuat. Arbitror itaq; q; in me vnuſquisq; spem sui potissimā debet recondere: non enim qđ accedit liberis meis mihi deperit. Pluſvnuſquisq; tribunorum vel militū reuererī debet patrem imperatorū. Ego sum ego sum qui me rcedem vniuersis repēdam: pro his etiam quae filiis meis detuleritis. Si re etia aduertero studia factis remunerabor: maliuolentia precium referet suum: ut apud eū quoq; quē putauerit ad ulandū fructu excidat. Vos autē boni filii considerate p̄mū naturā religionem: cuius gratia & bestias ligat: quae etiā seras cogit in amorem necessitudinis: manet in ter indomitas pecudes mutuus amor: & periculis p̄p̄riis redimunt suos beluae. Reueremini etiam Casarem: qui nos ex inūnicis amicos fecerit. Tertio me ipsum qui rogare malo cū possum iubere: manete fratres: nolite exuere qđ generati estis. Do vobis vestem & cultū imperiale: sed pretiosius est qđ suadeo vestri amoris intemeratum signaculum. Si pietas maneat: regnum delectat. Si desit gratia: vile imperium est: & plarūq; noxium. Ergo dum vos experiar habebitis interī non regnum: sed regni honorem. Si patrem dilexeritis: ius sequetur. meis tamen amorem in vobis probate om̄ibus quibus delectare regni solet: ut pr̄incipes potienti. Onera imperii & moles negotiorum me solum & si nolim manebūt. Et ideo vobis prodest mea velle: quia ego quae vestra sunt & volo: & mea arbitror. His dictis osculatus est filios: ut eos uno osculo charitatis inuicem sibi necteret. Quo facto conuentum dimisit.

Ca. XL

DIscessere plarūq; lati: quibus placebat concordia germanitatis: sed cū fratribus reuertit dissenſio: eoq; grauior quo dignitas potior: cui ampli⁹ iniudicet: & nocēdi suppeteret maior potestas. Dolebat filii mariamnes æqua tū sibi priuatę filiū mulieris: quae regni neciret prosapiā. Cōtra Antipaterem distincta sibi ac fratrib⁹ regni spem dedignabat: & inuidebat germanis quibus posteriora p̄ primis vix reseruarēt. Sed hic se tegebat & velabat odīū p̄tendēs gratiā: illis consiliū oē in sermone obuiū etiā nō querentib⁹. Pr̄ptior lingua: & secretoꝝ pdiga: quicq; locuti foret apud Alexandrū continuo apud Antipaterū erat: multa etiā q; nō dixerant simulabant. Plarūq; intēnunti⁹ cū incremento adiiciebat: Architect⁹ oīm quib⁹ appeterēt fratres Antipater erat: cui⁹ vita nihil aliud erat: nisi quoddā versutiaꝝ cōciliabulū: sc̄ena ī probitatis: argumētū scelerū: flagitiorū ministeriū. Subiiciebat iudices: subornabat testes: simulabat defensionē: quasi in theatro psonā patris circūferēs. vt leuiora excuteret obiecta: grauiorib⁹ cederet: quo magis patrē falleteret: & vehementi⁹ in fratres moueret: maxieꝝ acerbabat arte inuidiā paternę necis paratę: vt regnū eriperet: q; regib⁹ metu periculi suspectior: sed ne sine repulso minus verisimilia regi viderent: ipse primo tentabat refellete: deīn constringi se manifestis rerū īdiciis volebat videri: vt perorata vtrīng; calaſa: quasi nihil iudicio defuisse ampli⁹: pater tāq; ī conuictos filios excitaret: nulla enim res maiorem fidē assertis dabat: q; Antipater fratru defensor aestimabat. Hac fraude plurimorum captabat gratiā: ipsius quoq; patris ī se mentem īclinabat. Quicquid quotidie fratrib⁹ minuebat: de affectu paterno ī ipsi transiudebat. Abdicebat amicos regios: parētesq; & p̄cipue fratrem regis germanū Ferorā: & Salomen ei⁹ sororē alienos a nepotib⁹ fecerat: ut non modo eos non defendere: sed etiā appeterēt: atq; odissēt. Accedebat odioꝝ materia: vxor Alexandri Glaphira q; muliebriter satiā p̄sentiū insolens extollere seceperat fastu supbo: eo q; oībus p̄minaret p̄sapiā claritudine. Itaq; quasi dominā se oīb⁹ qui ī aula erāt regia p̄ferebat: patrē autīq; reges sibi & p̄cipue Dariū Hydasphem materni ḡnis apicē solita iactate: contumē liisq; ignobilitatis afficete Salomen tegis sororē: vel Dositē coniugē: q; illis dolori sibi: odio foget. Carteras quoq; feminas similiter exasperare: q; regi ppter decorē magis q; ppter nobilitatē genitū copulabat. Plurimis em̄ Herodes p̄ter regiū more: etiā Iudæorū yſu quasi quadā et toris licentia delectabat: qui figurās maiorū ytiū suis obtentui ducunt.

Oratio He
rodias ad fi
lios,

Egiſippi de excidio hierosolymitano.

Rauabat ergo Alexander mulieris insolentia: Aristobolus quoq; hisdem quib⁹ Claphira sermonibus vxore incessebat; defecti illam status nec cōſe rendā regiē proli: imparē Claphirae sibiq; esse opprobrio: q; frater regalis generis coniugio potiret: ipse priuatæ vxoris contubernio degenerasset: demens qui conturbaret cōūitio p̄priæ necessitudines. Quib⁹ p̄stricta contumelias vxor Aristoboli: ad mattē om̄ia cū lachrymis perferebat. Salome autem cōperta per filiā regi Herodi annūtiabat. At ille monere filios q; perdetem cōmodius ratus: vocatos partim impatorie tertuit: partim affectu paterno hortatus est: vt fratrē amarent: neve ut hostes dissiderent: veniā tribuens superiorib⁹: denūtians correctionē futuris. At illi cōpositi se se in simulationib; peti plurib⁹ deplorantes: orare simul & pollicati operib⁹ ipsi in reliquā p̄priæ fidem defensioni daturos: tantūmodo factum expectaret: nec temere auditis crederet: non em̄ defuturos delatores improbos: q̄diu auditor credulus suppeditaret. His & talibus emollito patre: q̄is eo tēpore imminentem depulerint metum: mœstiam tamē coacerbarunt: q̄ virgeri se se a Ferorā & Salome videbant: quoru alter patruus: altera soror patris: quib⁹ defensioni esse debuerant: in insidiabant. Accedebat em̄ formido grauis: q̄ plurimum poterant apud fratrem. Nam excepto diademate p̄pe vniuersam regni potētiā cū fratre suo Herodes participauerat: nec mediocres vtricq; contulerat opes: & maxime Ferorā. Deniq; his annua talenta centū recondebat: pr̄ter eam regionē quæ vltra Eusfratem sita redi tuū copias multiplicabat. Tetrarches quoq; petitū Herodis: a Cæſare fuerat constitutus: donatus etiā regalis coniugis necessitudine: quia sorore regiæ coniugis in connubii sui sortem ascuerat. Post cuius obitum desponsata sibi seniore regis filia: in gratia successerat generi: nisi amore captus ancillula regalis pueræ copulam declinauisset. Qua exasperatus Herodes cōtumelia: ei filiam tradidit: qui postea Parthico bello occidit. In simulationem tamē apud se Feroram: q̄ venenis appetisset fratri salutem. Qua suspicione ne viuente quidem caruerat vxore plurimorū primo: & ad postremum amicorum eius quaſtione exercita: vacuum eius cui⁹ arguebatur facinoris inuentum volens absoluit dans etiam fugę veniam: q̄ rapta quam diligebat ancilla: dispositiōis initæ: vt ad Parthos cōfuget: familiariū suorū cōfessionib⁹ modū detegebat. Respirauerat aliquantulū Alexander: dum Feroras incessit: & ipse incessit Salomen: q̄ spopondisset nuptias suas Obedæ Silleo: qui erat regis Arabiae procurator Herodi iniamicissimus. Sed remisso vtricq; crimen: tempestas dom⁹ in Alexandrū incubuit: atq; ipsi gravi periculo inuoluīt: furebat em̄ sua pestis: & procella tortus aulæ Antipater. Omnibusq; modis & concentu etiā propinquorum ingrauans fratrem: ita ut turbato mentis sobriæ statu: in stare sibi Alexandrū cū gladio pater magnis vocibus protestatetur.

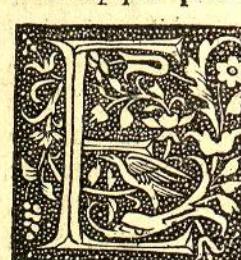

Enerat in medium scena huiusmodi: q; Eunuchos tres: quorum unus pocola regi ministrare solit⁹ foret: alii⁹ scutula coenæ īferre: tertii⁹ torū obseruare regium: nec usq; discedere: quū se Herodes lectulo composuisset: dominis vberioribus illexisset Alexander: ad sui gratiam & turpis flagitiū societatem. Quo prodito suppliciis adacti spadones: ob scæna ludibria libidinis manifestarunt: promissa etiam amatoria tegere nequeentes: quib⁹ sermonibus sollicitati forent: & qua stupri mercede retexuerunt: vt īuolutū dedecore particidium crederetur: īesse sibi iuuentę gratiam: formę decorem: robur ætatis: contra inualidum Herodem: & iam senecta grauem: qui capillum inficeret: ne ætatem proderet a quo quum vellet regnandi ius ī se transfunderet: præmiaq; polliceti ingētia: & ideo eos ī iuuenie spem suam constituite oportere: non in decrepito sene: cui ipsa natura finem acceleraret. Quæ grauiter quidem Herodem mouebant: sed illud præ cateris q̄ consipirare ei militarem manum: ducesq; exercitus & centuriones spadonum īdicio compertū haberet: deniq;

q̄ sita exagitatus est; vt nullū s̄aūtia gen us pr̄atemnitendum putaret: nullī crederet: om̄es suspectos haberet. Velociores erant poenæ q̄ interrogaciones flagitiorū: & iudiciū p̄ueniebat reorum exitus. Rapiebant passim ad suppliciū: quos aliqua inceſebat suspicio. Feruebat calūnia: multi volentes regi placere: deferebant reos: sed illoco etiam ipsi qui alios detulerant deferebant: & cū reis suis ducebant ad locū poenæ. Ita effrayerat Herodes in viueros: vt si alijs supereret suspect⁹ foret. Aliter rex nō putans se esse securū nisi deciceret genus humanū. Inſimulatis irreconciliabili stāmīcīs incredul⁹: familiarib⁹ superb⁹: immītis reis: pauid⁹ ad oīa: vt crebro ſedes mutaret: noctes ſine ſomno duceret. Quis oīb⁹ exasperat⁹ repente Alexádrū alligatū vīnculis lepſit custodiis: & amicos ei⁹ in quæſtiones vocauit. Qui negabant: inter ſupplicia moriebant. Rursus tacentes: quia nihil qđ eſſet ſuſpicioñibus cōſentaneū confitebanz: vīg ad mortē ſupremā exulcerati: tñ aliqui vī tormentorū & poenaq̄ vīcti acerbitate: ppoſitum adolescentib⁹ aſſerebant: vt venerationi intētū occiderent patrē: & ad vrbē Romā ſine moſa pgetent: vt effugii poena eludere. Qz & ſi nullo argumento fulciebat: tñ ad ſolatū ſtudij ferocis deriuabat pater: voles vīnculorum filii cauſas iusta habere:

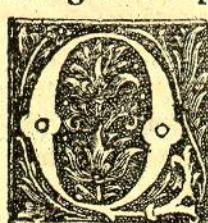
Onſiderans itaq̄ Alexáder obſeratas autes patris ad oīm ſuī deſenſionem nec villo modo rem poſſe deduci: vt de innocentia ſuā p̄aſumeret: qui tan-
tis calumniaq̄ molib⁹ appetere: ſimiſ arte nequiflīm delatoribus occur-
rendū putauit: vt fraudulentos & caluniae machinatores dolis circunueni-
ret: atq̄ in calumnia reos vocaret: quorū ſe calumniis virgeri credidit. Scri-
pſit igitur quattuor libellos: quibus commentū ſceleris quo paternam ſalu-
tem appetierit conſiteret: & inſidiarum huiuſmodi conſciens plarofq; eoz
a quibus ipſe poſcereſ expoſuit: atq̄ hiſdem inſcripſit libris: p̄aepicuſ Feroram & Salomen q̄
ea quoq; in tempeſta nocte inrupto adoleſcētis in quo habitaret cubiculo: illexerit inuitum &
teluſtantī extorſerit: vt inceſtum patraret. Transmisit ad regem libellos: velut in diſces flagitio-
rum ſuorū: quib⁹ potentiſſimos quoq; inuoluerat regis comites atq; amicos.

O tēpore Archelaus in Iudeā pperato adiuenit: vt ſi quid poſſet gene-
ro ac filie opis auxiliq; ferret. Sed p̄uidens infeſtiſſimū apud patrem ob-
ſtructos ſibi adit⁹ legitime deſenſionis arte cō motionem eius repreſſit.
Nā ſimul vt aulā ingressus regiā eſt: magna voce cū iam audiret & vi-
cere ab Herode: velut furens animi vociferari coepit: viuit ne adhuc ille
veneric⁹ gener meus: & carpit hanc lucē: vbī queſo eſt! Vbi parricida
le illud repetiam caput vt manib⁹ carpā meis. Particidio perire debet:
qui parricidiū voluit implere. Quid factur⁹ eſt ſocero qui non pepercit
patrī? Quis demonſtrabit eū? Euſcerabo primū ſcelestū: adiūciam filiā bono ſponſo: & ſi ſcele-
tiſ non fuit conſcia: non eſt tñ aliena contagii: quæ parricidæ coniugio poriebat: nō agnōſco
filiam meā quæ artes non dephendit mariti: quæ ſe non talē exhibuit ſocero nūtrū: vt ſubiectū
filiū patri redderet. Ego illā nō ad ſceleris ministeriū iunxi: ſed ad conſortiū matrimonii: vt co-
haredē gratiæ p̄ſtarent: non criminis adiutricē. Te miror Herodes ſi adhuc viuit Alexander
ille inſidiator patrī. Putabā iuſtas illū iam poerias dediſſe: quē deferri non oportebat. Quid
enī diutius ſeruaſ: confeſſor animi parricidalis. Sed fortaſſe hoc quoq; diuinę fuerit p̄uidētē:
vt amborum parentum iudicio condemnaretur: qui in te leſit vtriusq; pietatem. Non me ne-
gabo vltorem: qui me vltionis exacte p̄aediatorē parabā. Sec nec filiā excipio: quam infa-
ſtis nuptiis ipſe deſpondi: te ſpōſorem ſecutus: non enī ego illā mariti morib⁹: ſed fidei tuæ
tradidi. Reddat cauſas q̄ vadem ſuum diſſimulauit: maritum ſuum dilexit. De vtrōq; nunc
vobis iudiciū eſt: ſi firm⁹ executor tāti doloris eſt: accīngere pater: ſequestra pietatē: nō optādū
quidē officiū patrib⁹: ſed nō diſſimulandū. Si te pietas mollit: inſlectit natura: mutem⁹ vices

Egíssipi de excidiobiero solymitano.

vt ego in tuofilio: tu in meo pignore ministerii mutui sim⁹ executores. Huiusmōi orationē cir-
cūfremens transduxit Herodem: atq; a furore animi paulatim intentionem eius emolliuit: vt
quasi cōpatienti atq; vnamimo sese crederet: & daret ei libellos legendos quos Alexáder cōpo-
suerat. At ille singula quæq; aduertēs: vbi intellexit magis dolore congesta q̄ sive nixa: pfun-
do consilio minuere paulatim inuidiā tentamenti parricidalis: atq; obiectoq; causas in eos qui
descripti fuerant: & maxime in Ferorā coepit trāstundere. Itaq; vbi aduertit regē a sua senten-
tia non abhorrese: cōsiderandū inquit ne forte adolescens magis tātor̄ improbor̄ insidiis ap-
petitus apud te sit: q̄ tu ab adolescentē. Quid em̄ causæ erat vt tuā appeteret virā cui regni ho-
norē cōcesseras: regnādi ius reseruabas: & spem successionis. Quid expeteret qd̄ habebat: aut
quēadmodū tantis munerib⁹ ingrat⁹ foret: Quidve aliud ageret in tua nece nisi vt suum affe-
ctaret periculū: qd̄ te viuo metuere non posset: defuncto timeret: ab his vtq; a quib⁹ etiā sub
patre posit⁹ p̄priae salutis excidiū perhorresceret. Patet ista aetas fallacie: facile decipiē. & frau-
dulentor̄ insidiis circunuenit: vix resistit dolis aetas senilis: platiūq; tñ senū prudentia circum-
scribentū versutis insidiis irretit. Ergo si matūrīr̄ vsus sape labefactat⁹ est: quid mirū si etas
immatūrī adesse non potuit sibi: cuī insidiantū cateruis perurgereſ. Illos igit̄ perturbatores
regie domus esse: illos incitatores adolescentū: seminatores discordiar̄: qui in desperationem
salutis deduxerūt adolescentē: vt stomacho magis indulserit: & vltioni potius q̄ absolutioni
intendit. Quib⁹ paulatim inflecti Herodes cooperat: & mollire indignationē circa Alexādrū.
At vero in Ferorā cōmoueti vehementi⁹: q̄ illis quattuor libellis ipse oīm flagitiōr̄ minister:
& tot⁹ scānē architectus exponebat. Qui videns regē Archelaō mentē inclinauisse suā: atq;
ineū p̄cāteris p̄ponderare gratiā interioris amiciciā ad ipsum se contulit: obsecrans vt ani-
mum sibi regis conciliatū redderet. Verū ille innexū plurimis scelerū vinculis quib⁹ euīden-
ter regi parasse insidiās conuiceret: atq; appetisse adolescentē: nullū habere veniae locum aie-
bat: nisi deposita insidiā versutia: quæ obiecta sibi fuerant: confiteri germano sui amanti: at
q̄ ab eodē polscere sibi indulgentiam non dubitauisset. Huiusmodi se actioni quibus posset
studīis non defuturum. Mutata itaq; veste: suffusus lachrymis: specie miscrabili fratri ihā-
tens vestigīis: orare veniam: improbitatē fatari: oīa de quibus argueret non abnuere: sed reco-
gnoscere: demētiā sibi causam fuisse tantæ plāp̄sionis: q̄ nimius in eo furor amore sibi dilecta
mulieris exāstuasset. Statuto itaq; Ferora suorū flagitiōr̄ accersitore pariter ac teste: tāq; pro
mercede compositi qd̄ in vsus suos caderet augmenti: Herodē Archelaus deprecabat: vt na-
turæ contēplatione molliret iram: fratriq; ignosceret: supra vindictā constituens ius naturæ.
Nec mirū si in maximis regnis tāq; in magnis corporib⁹ sape aliqua pars ferueat: quæ nō inci-
denda: sed mollioribus sit curanda medicamentis. Sibi quoq; multo grauiores compositas a
germano insidiās: sed tem̄issimē se necessitudini qd̄ debebatur dolorī: vt quo magis poenā leua-
ret ingrat̄: eo amplius causam grauaret.

Vum hæc itaq; huiusmodi alia subtexeret: mitigauit quidem Herodem vt
germano remitteret: sed ipse tanq; inexorabilis geneto manebat. Deniq; mi-
nitabatur q̄ diuelleret ab eo filiam: tantisq; infremebat indignationis suæ
motibus: vt ipse Herodes satis expiatum filii aduersum se facinus arbitrate-
tur: vltcrem̄ suarum iniuriarum rogaret: atq; ipse pro reo suo apud foce-
rum interueniret: quo de integrō renouaret nuptias. Perseuerabat Archelaus cui vellet Herodes alii nurum suam iungeret: prēter Alexandrum cu-
ius causa etiam vxor traduceretur: atq; ea atte multo ampli⁹ impellebat Herodē: vt ille sibi fi-
liū redditū putaret: si cōiugij ei⁹ nō solueret. Q; ille vxorē impēse diligenter: ex qua etiā filios
suscepisset: dulces auo: gratos parētib⁹: hoc mun⁹ restituti sibi filii fore: q̄a nō mediocri ex pte
bona vxor viri sui reprimere errores: aut cōp̄saret officiū iūdiā flagitiōr̄. Quæ si ab eo diuel-

Liber. I. Fo. XVIII.

Ier et: nullū remediū virō futurū quin præcipī om̄ne ueret nefas. Molliores enim fieri solere scelerū præsumptiones; quæ domesticis affectib⁹ reuocarent. Vix tandem Archelaus inflexus reconciliat ipse enero; atq; eidē reconciliat patrē. Hoc consilio eripuit generum neci: vt pro mercede acciperet ei⁹ absolutionē: dū cōdēnare se poti⁹ simulat q̄ interuenire. Pro quo si intercedendū putasset: haud dubie nihil impetravisset. Addidit etiā oportere eū Romā pgere: purgatum ab his quæ in eo pater suspectauerat: quoniā om̄ia ipse scripsit C̄asari. Quod ēque cōpositū reor: vt hoc genere Alexander quis se purgasset: C̄asari commendaret: atq; Antipatii paratae fratribus infidia patescerent.

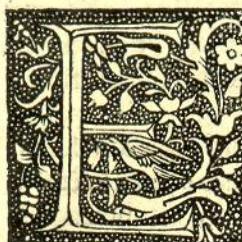

Cap. xiii **O**c consilio soluta factio & conuersio facta in latitiā: instaurat conuiuium mite indicū reconciliationis: cui⁹ auctori Archelao septuaginta talēta: & sedile aureū gēmis insignitū: electi quoq; eunuchi regali cōferunt magnificētia: & concubina (cui Pannuchis nomen erat) dono dat: atq; accipitur. Similiter & pp̄nqui monitu regis clarissimis donis Archelati munera bant nec quisq; familiarū ei⁹ exors muneris fuit: quib⁹ oībus Herodes pro vniū cuiusq; meritis plurima impertiebat. Prosecutus est etiā cū potentib⁹ suis usq; ad vrbem Syriae splendidissimā Antiochiā noīe in regnū suum regredieb̄t. Euasera t Alexander nisi se immersisset in Iudeā vir Archelai artib⁹ longe exercitatiōr. Lacon genere: Euri- cles noīe: nimis cupidus opum: ærarii q̄ pro negocio contēptor: vbi maiora potiundi spes refulgebat. Deniq; non content⁹ Laconicis facultatibus: in effusiones regias animū intēderat: venandiq; artifex Herodē opimis adortus munerib⁹: remunerationi amplissimae locum parauit: long eq; vberiora q̄ obtulerat adeptus: tñ non satiabat nisi cruentis atq; impiis factionib⁹ gratiā sibi regis emetcaret. Itaq; more quodā usq; Græcis familiarī regē adulando prædicā- disq; om̄ibus: eius non solū quæ laudis aliena: sed etiā inuoluta vitiis forent: in intimā ei⁹ amiciciam breui peruenit: vt inter primos secretoq; arbitrios eligeret: al tipulante etiā patriæ p̄rogatiua: q; Spartiatas Iudæi cognato sibi genere copulatos pro fratribus habent.

Graci affe-
tatores **S**Vbī regiē domus vītia cognouit: suspectum animū patrī: fratrum q̄ inter se odia: nouis artibus carūm se om̄ibus simulans: quasi fidelis singulis habebatur: sed pro ingenio regis aut munerū merito sua studia formabat: vt adiunctior esset Archelao: Alexandri dolis atq; insidiis circuinuerit: familiarī specie vtruncq; exasperans: illum progatitia etatis regno debitum: istum materni generis præditum nobilitate iure suoperiore: neq; cū vilissimae corruptele pignore æquale illi consortiū. Qui bus capt⁹ Alexāder: vt pote adolescētior q̄ delectaret hīs q̄ dicerent sibi nō pp̄deret illa q̄ rursus de se apud Archelati cōponerent: effudit se mercenario Archelai & pditorū suo: aperuit q̄ mentē lubrico ingenio: affectuq; incauto: patrē sibi auctore maloq; cōq̄ res q̄ matrē eripuerit: regnū decoloratierit: q̄ sibi ab auo: veterisq; psapiæ infulis debitiū cupiat auertere: fraudari legitios ūre successionis: p̄fieri stupri metcede: sed nō getuta iudicia dei: vt q̄ vxorē innocentē necauerat: nō etiā ipse pp̄ere parato per cōitigē impio defraudaret. Quæ sine mora Lacon ad Archelati deferebat: cīcūuento etiā Aristobolo: vt eiusdē querimo nīa loqueis īmētteret: & p̄tio coaceruata regi insinuabat: dicens silentio se premere ne quisſe tā īmane facin⁹: & pro hospitiū munere gratiā se lucis rep̄sentare: quā eceptū ire filii pergeret: quos nīsi ipse simulatione consiliū fidelioris reuocauisset: & iam dudū Alexandri gladio interfici patrē: regnūq; īdignis hæredibus vacue factū: neq; Alexādro religioni esse patricidalē atrocitatē: q̄ maximi sceleris loco diceret q̄ adhiuc aui matrisq; necē inultā haberet. Cōueniri se ac perurgeti p̄ceptoq; querelis: vt tam atrox flagitiū vlcisceretur. Debeti sibi inferias intersectorū exigit: succesiōne eorū nō oportere cōtaminari: vt ab eo q̄ maiores eorū occidcrat: regnū

Egilippi de excidio biero solymitan.

adipisceret: renouaturū se iudicia Cæsarī non simili vt ante reuerentia: sed vt Cæsar ipse cognosceret omnia secreta regis: quæ sitas sanguine opes: prouincia labefactata: repetiturū se ab inferis aut: matrisq; arcerbissimam necem demonstraturum: vt successor alienus in regnum regium subrogaretur.

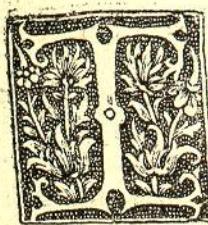

Xcitauerat regē Euricles: Archelaus tamē parui estimans vnius suggestionē: alios quoq; accusatores fratris subornabat: qui diceret cū du cibis quondā equestris exercit⁹. Iocundo & tyranno sermonem initū compositas regi infidias dolore decepcionis: in cervicib⁹ periculum: nisi mature caueret. Deniq; nō distulit Herodes: illicoq; raptos seuete interrogat: sed nihil illi de quib⁹ arguebat cōfessi reperiunt. Et qā impune tā grauia simulabant apud eū qui criminū se vindicē p̄fitere: & negligētē calumniar̄: non deerat qui hmōi infidias machinarent: quas acceptiores fore patri crederent. Nā & epistola plata est quasi ad castelli p̄positū ab Alexandro & Aristobolo data: vt occiso rege cōfugiendi sibi potestatē faceret: donec se armis aduersū se insectantes munirent: cæterisq; subsidiis defensionē pararēt. Excruciat castelli p̄posit⁹: & nihil fatef. Nihilomin⁹ tñ haud ullis affectati sceletis indicis extantib⁹: quasi rei Alexander & Aristobol⁹ dant custodiae. Euricles quinquaginta donat⁹ talētis auctor salutis ac vīte habet. Dignū est nec eū silere qui Euricli tempore in Iudeā transmiserat fidissim⁹ amicor̄: Alexandri quē rex quasi consciū tentamēt: ei⁹ interrogandū putauit: vtrūnā vero cōgruerent q; Spartiates de adolescentib⁹ intimauisset. Vt ille nihil se de illis quicq; eiusmodi cognouisse sacramento interposito fidē fecit: sed adolescentib⁹ nihil p̄fuit. A se questionē depulit: ne minueret delationis iniūdiā: & euacuaret Euricli fraudulentiam: si seuer⁹ interrogatus negaret. Quasi indign⁹ igit̄ cui credere ab Herode excludit. Bonus em pater accusari filios libenter audiebat: non sinebat defēdi. Delectabat cū appeterent: offerebat si purgarent. Deniq; Spartiates ditat⁹ re galibus praemissis: vbi tñ Achaiā attigit: calumniarum pretium luit.

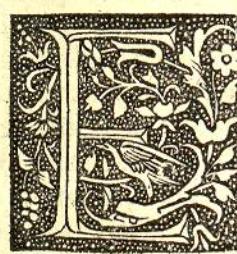
Spartiates

Alome cū purgare se se nequiret q; Sileo Arabi pepigisset nuptias: vbi geneti secretū prodidit: monentis vt consuleret sibi quo fratris commotionem euaderet: eo q; spe futuræ coniunctionis consilia regis Arabis annuntiare suspecta arcessere: delicti gratiā meruit: & oēm faciūtia regalis in adolescentes procellā intorsit: quo ultimo atq; ineuitabili naufragio demersi poenas dederunt. Viciunt itaq; & qd illis erat durius vinculis: a se fratres separātur: missi q; Volumnio militiae magistro: atq; Olympio ex amicis regis viro: arguunt apud Cæsare: at ille offensus: licet quia filior̄ supplicia pater posceret: negādū tñ patri non arbitratus potestatē in liberos suos dedit licentiā: sed consiliū adiunxit: assérēs melius cōsulturū: si pximor̄ reges: eorūq; qui præcessent puincū cōciliū congregareb̄: & iudicio cōmuni pcederet interrogatio: vtrū nā aliquę patri infidiae paratae a filiis forent. Et si cōuincerent intentati particidii ferireb̄. Si vero fugē aut lenioḡ argueret: esset vīdicta moderationis. Hac pmissa sibi Herodes parricidii potestate & iudicij cōditione: & iam moderationis amonitus: ad vrbē illico Beriton pperat: quā iudicio celebrando Cæsar p̄scriperat. Cōueniūt præsules puinciar̄ secundū scripta ad se data a principe Romano Cæsare: Saturninus legatiq; cōfidūt: inter quos & pcurator Volumni⁹. Deinde cognati amicor̄ regis. Salome etiā & Ferora & Syrię primores. Archelaus sol⁹ excipi⁹ rex Cappadocię suspecta in generū arcessit⁹ gratiā cū accusatores adolescentiū infidiatoresq; iudicio rep̄ntarent. Sed q; iudicij species vbi rei adesse sibi nō pmitteban̄: & absentes accusabant. Aduertebat em Herodes qm si tñmodo videret absoluerent: pna hoīti conditione ad misericordiā: maxime vbi naturalis esset gratiē p̄rogatiua. Deinde si vlla copia defensionis Alexandrop̄mitteret: q; obiecta facile dissolueret.

Taq̄ relegatis illis in vicū Sidonior̄ quasi in p̄sentes accusatio dirigebat; Obiicieban̄ a patre insidiæ sibi paratae; nulla p̄batio deferebat; nulla indicia tentamentoꝝ; habebat accusator quē null⁹ redarguebat. Destitutus vndiq̄ congregabat in inuidiā contumeliaꝝ; iniuriaꝝ; genera q̄ grauiora morte ab his qui confederat estimarent. Sed nemo discutiebat; nemo examinebat; audebat; qd̄ a patre arguebat; a rege imperabaꝝ. Prejudicabat pietatis species; terrebatur ius potestatis; interrogabat sententiā securus victorię; ne scius q̄ in eiusmodi iudicio eris nosi esset qui vinceret; q̄ illi qui tā acerbe addicerent. Saturinus condēnat adolescentes; q̄a aliud nō licebat. Sed moderat sententiā; cauēdū afferēt ne peremptis duob⁹ ex trib⁹ fratrib⁹; tertio fratri ascriberet mors duor̄. Timide quidē; sed causā locutus est q̄ ille esset fratrib⁹ auctor periculi. Secutis sunt eū pauci ex plurib⁹. Voluminiꝝ autē murmurat; & post eū oēs violentiā regis tali auctore pensantes mortis sententiā; diuerso quidem affectu; sed pari sorte expromunt; quib⁹ hoc aut adulatio extorserat; aut odiū infuderat ut aut regis affectaret gratia; aut patricidæ crudelitatis grauiore poena afficeret; qui in victoria sua tam amarū de se triūphū reportauisset. Nemo tñ quasi factū horruīt; & quasi cōmotus pronūtiavit. Scenę etēm species erat; non iudicii disciplina codēnare absentes; condēnare sine teste; sine indice; solo naturæ priuilegio; qd̄ ad salutē magis q̄ ad periculū deriuari solet. Stupebat om̄is Syria atq̄ om̄is iudæa; & attonitiis mentibus tantæ tragediæ finis expectabatur. Quis em̄ nota esset hæredis crudelitas; nemo tñ credere poterat q̄ vsq; ad parricidiū perseueraret. At in illo effera vis animi nec mati; nec terra cohibebat. Itaq; tāq; v̄su triūphantium; vt per diuersa filios traheret; Tyru vrbē inclytā petit; inde in Caſareā trāsmittit nauigio spectaculum miserū parricidii círcuferens; donec color vllus acerbissimæ necis filiis inueniret. Mouebatur om̄is exercitus; sed metu indignati onein premebant;

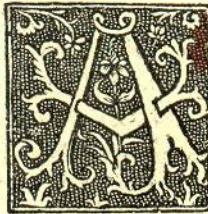

Rat in exercitu regio veteris militiae vir Tiro noī; filiū habens coniunctū Alexandro; indulgentissim⁹ pater; atq; ob ea pignor̄ char⁹; qm̄ popularis quædā pietatis est gratia; & maximē in suos lex dilectionis. Circa adolescentes quoq; filios regis studio ppensionis; q; ab his suus fili⁹ diligere. Qui supra modū cōcepta indignatione; tuib⁹ animi vociferari coepit; opprimi iustitiā; veritatē exclidi; aboliri religionē; cōfundi iura necessitudinū; naturæ gratia supfluere iniquitates. Ad postremum in os ipsi⁹ regis p̄gredies ingerebat miserū esse illū; qui aduersū filios suos credendū improbissimis arbitrarere. Ferorā & Salomen consilii arbitros legi. Quā fidē ab his referti posse; qui se condēnatos capit̄is a rege frequentissime recognoscabant; aut quid eos aliud agere; nisi consulere vindictaꝝ; vt destitut⁹ idoneis successoribus ad vnu inclinaret cæteris infirmioreꝝ. Qui facile subducerebat q̄ ipse regius exercitus odio persecuturus esset eū; cui mors soluta esset fratrū duor̄. Nemineꝝ esse quē nō innoxie ætatis tāgeret misericordia. Pleosq; autē ducū indignationē suā nō iā p̄mtere sed diuulgare. Quoꝝ vocabula locut⁹; finem dicēdī se cit. Quib⁹ illico cū Tyrone correptis Tryson ex ministeriis aule regiæ cui tondendi ars æque suppeditaret; sub quædā animi vanitate indicū suū facit; cōpositū a Tyrone affetens; sibiꝝ p̄suasū; vt cū ex more barbā Herodī raderet; nouaculā gutturi ei⁹ iprimeret; quo pageret necē; idq; ei maximo emolumēto fore; qd̄ de munerib⁹ Alexātri polliceret. Sistit Tyrone cū filio; exercetur deinde simul q̄stio. Negatib⁹ illis; isto nihil apli⁹ deferēte cū deesset manifesta rerū fides; nullū suppeteret argumentū; nullū indicū documētor̄. Tyro iubet vehemētiorib⁹ torturis excruciarī. Tunc miserat⁹ fili⁹ supplicia patris; spondet aperitū se omnia; si patris salutis sibi condonaret. Atq; a rege p̄missa venia suggerit; q̄ impulsus ab Alexandro pater necē regi p̄asset. Id plariq; ad temp⁹ compositū rati; vt tali pignoris indicio tironi consulere; alii pro ve-

Egiſippi de excidio bieroſolymitano.

ro editū loquenſt. Sed Herodes dubia pro certis adiudicauit; tanq; metuens ne pārīcidii ſibi facultas periret. Cōuocato itaq; populo: et congregatis ducibus: de inſidiis depræhēſis motu gratiſſimo promit querelam: atq; in mortem eorum plebem excitat. Ibiq; Tiro cum filio patiteratq; tonfore: faxis ac fūſtib; interficiuntur.

Cap.XLI.

Alexander quoq; & Aristobolus miſſi ad vrbē Sebaſten quē nō longe aberat ab vrbē Cefarea: strangulant̄ imperio patris. Hūc finē habuere filii Marii nes: quorum interitu nō longum lērat⁹: ſucceſſionē remotis illis Antipater haud dubie blandiebaſ: ſed in eū totius gentis mox graue odiū exarſit: q; apud oēs patebat eius factione fratres occubuiſſe. Successit etiā non medio crī timor conſideranti q; multiplex indies adoleſceret interfeſtorum proſa pia: cū Alexander ex Glaphira genitos ſibi Tigranē & Alexādrū filios deteſquiffet: Aristobolo ex Beronice Salomes filia: Herodes & Agrippa atq; Aristobol⁹ ſuplites manerent: Herodias quoq; & Mariamne filia quas ſexus non impediſret: & regni cupido exagitarit. Quis reb⁹ perterrīt⁹ Antipater: in fraude ac verſutia ſpem conſtituens ex donis & mune tibus ſingulos magis magiſq; oppignerat: etiā amicos & domēticos Cæſaris allicere ad ſuī gratiā prieſtio tentabat. Sed contra illi etiā quē domi erant in aduersum cedebat. Nā rex paulatim pceſſu tēporis erga nepotes ſuos Alexandro & Aristobolo genitos molliebaſ: & facti poenitentiā pratiendebat: cum eoq; quoruſ parentes occiderat miſerere. Deniq; congeгatifs amici & pxi mis ſuīs: quadā die lachrymis ſuffuſiſ ſora dicit ad eos. Video mihi artatē procedere & ſine lachrymis aſpicer non poſſum paruulos hos in felicium germina patru: quibus ego ſum auctor doloris: ne peiore eos derelinquā conditione q; parentes abſtuli. Sed illos mihi quē dam eripuit erumna: hos mihi magis magiſq; cōmendat natura & miſericordia. Altera quia nepotes: altera quia deſtituti parentib⁹ ſunt. Errauerūt in patrē filii: quid fecerūt auo nepotes. Satis in felix pater fui: auus eſſe deboſ ſollicitior. Tentabo poſt me conſulere nepotibus: vt in & in filiis mihi cōſuluissem: verū in illis cōmuniſ hostis atq; inimici obrepſerit fraudulētia. Ca uendū eſt quoq; ne vos illoq; inuoluant pericula: atq; uno vulnere ſimul filios amiferim: ne potes perdiſerim. Prouideamus hiſ defenſores: quib⁹ ademimus: deſponsabo itaq; ſeniori ex filiis Alexandri tuā mi Ferorā filiā: & te ei conſtituā patrem. Tuо autē Antipater filio Aristoboli filiā: vt hoc modo ſias pupillae pater. Germanā quoq; eius accipiet Herodes meus: ex Mariamne Hyrcani ſuſceptus filiā. Hæc inquit eſt mea ſentētia: vt inuicē ſub coeunte copula iūgant posteritatis meæ ſucceſſiones: quo nemo ſuſpect⁹ alteri ſit: & ipſe tranquillioribus ocu- lis videam nepotes meos q; vidi eoq; patentes. Quibus dictis iunxit memoratoꝝ dexteras: & osculatus ſingulos illachrymauit.

Vod Antipater latantib⁹ aliis ita grauiter accepit: vt ſtatim dolore ſuī etiā vultu pderer: haud mediocrī conſtrict⁹ ſollicitudine: q; Alexandri filiis Archelai regis & Ferorae qui tettarchiā tenebat: ſufragia petere cerne ret caeteris validiora. Aduertebat odia ſui crescere: nepotib⁹ autē aſtipulari miſericordiā. Nec poterat Aristoboli filiā recipere domo: ne ſceleris in di- ciū diuturnis ei⁹ cōſpectib⁹ offenderef. Adire non audebat patrem: ne ad oēs mobilē ſuſpicioñes exagitaret: ſi cōplacitaꝝ ſcedera nuptiaꝝ ſoluenda exiſtiaret. Subtiliter tñ pſumpſit orare: vt cōſuleret ei pater: ne aduersus duos potentiuſ opes regis & tettarchæ nudo regni noīe inualiid⁹ exponeret. Foueret certe honorē quē confeſſandū filio indicaret: ne ſpecies regni ad eſi: virt⁹ ad illos perueniret. Neq; vero ſolos Alexandria atq; Aristoboli filios ſuſpectos habebat: ſed omnes obſtare ſibi arbitrabat: quicunq; ex diuerſis Herodis coniugib⁹ competere: vel taciti videbantur regni ſucceſſionem: quorū frequēs numer⁹ erat. Nouē etenim mulieres regali coniugio potiebanſ: ex hiſ due tñ ſine liberis erāt: caeteris

loboles suppeditabant. Antipater Dosidem attollebat parentē: Herodes Mariamnē Antipas & Archelaus matehatis erant filii sam maritanę: & filia olympias quae Iosippo iure cōnubii sociabatur. Cleopatra quoq; Hierosolymitana Herodē & philippū genuerat Herodi. Pallas fāselum. Erant quoq; etiā alie regi filiae Roxane & Salome: quatuorvni Fodra erat mater Elpis alteri. Superant etiam Alexandri & Aristoboli germanę sorores: quas mariamne ex Herode suscepereat: sicut supra memorauimus. Multiplicē itaq; generationē Herodis metuens Archelaus agre licet atq; in primis tentamentis multū rege cōmoto q; destitutis paterno auxilio nepotibus inuidet dispositas copularū societates: ad postremū tñ effecit vt sibi Aristoboli filia atq; ex ipso genitus forore parentis sui filiae coniungere: tantū adulatio ne p̄aualuit: vt pactas nuptias solueret. Contra autem Salōe cū vellet Silleo nubere ne suffragio quidem Iuliæ quae vxor erat caesaris potuit de fratre impetrare: sed inuita Alexandro cuiqdā ex amīcis regis in nuptias conuenit.

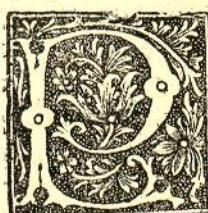
Vbueris itaq; dispositionib⁹ regis Antipater quasi is qui voluerat sibi cōsuluisse exultabat animo & superabat omnes versutia. Odiū tñ nullo modō cōprimere poterat sed accēdebat qm̄ affectabat terrore sibi munimentū parare. Cōiuxerat sibi cooperatiū factiōnū suarū Feroram patris germanum quem Herodes nō multo post recusantem ab uxore propria diuellit: cui ob iniurias quas ea mulier Dosidi cōiugī eius intulerat infestior habebatur: domo expulit. Feroras autem amplexatus iniuriā in partes suas concessit quibus ut tetrarcha p̄fidebat ea sane mētis intentione vt ad Herodem viuentē nunq; reuertet. Deniq; nec tūc quidē cū eū egritudine graui affectū cōpetisset & frequēter orāntē vt ad sele veniret qd̄ ei quēdā quasi moritur⁹ cōmittenda arbitrat̄: visitandū existimauerit. Qua p culsus licet iniuria rex vbi pr̄ter spē incōmodū depulit: tamē fraterno affectu venit ad eū vbi egrum cōpīt & sedulo cōpatiebat: & defunctū Hierosolymā transtulit & magno fletu celebri q; pompa funus curauit. Nec tamē his īdiciis sedula & caritatī cōceptā exclusit opinione: q; eum frater veneno appetisset. Ita erat etiam ī suos crudelis: nec difficilis fides rerū: q; potuerit fratre occidere qui filios īteremisset. Hunc itaq; vnu de īterfectoribus Alexandri & Aristoboli improbitatis sua ī fine īuenit: a quo exordiū sumēs ī Antipatriū poena transiuit sceleris auctorem. Namq; liberto & querelis qui patronū suū veneno īterfectū adsererent stimulat⁹ Herodes: dū sollicitius querit cognito q; ab uxore desuccis arabiē accepisset Feroras poculū qd̄ amatorū putaret: idq; venenū fuisse Sylli studio traditū & illico ī pestē conuersū ī plurimorū questionē terēdit. Vnde quādā īter tormēta de ancillulis exclamauit: vt de⁹ omnipotens ī mattē antipatri omnia supplicia trāsseret: vniuersorū arbitriā flagitiorū p ipsam occultos cōuerit⁹ Antipatri ac Ferorē die noctiū exercitas potationes vñq; ad temulētiā myt a conuiuio regis recipientibus se ī totis noctib⁹ biberet. Qd̄ non ociosū nec coniurationis vaētū tētamentoriū remotis p̄sertim seruulis & ministris īure suspectabatur: magnumq; vniculum connexionis & cōspirationis īdiciū tā diuitiā morē quae regibus suspectior ī solidū secreto & noctiū silētio ibi cōpositū vt Antipater romanā peteret: Feroras ī petram p̄ geret. Quod frequēter īter se cōferre soliti prodebant: eo q; post Alexandri & Aristobolū ī ipsorum necē se ī Herodes conuersurus foret miseros se qui putassent q; Herodes nullis particiales cogitationes odisserset q; regni Heredes p̄sequeret Sublatos esse nō potestatū āmulos: sed cōsortes miseriariū ī se periculū omnīū & odia transisse ne mulierū quidē parciturū sexui dilecta ī sibi Mariamne: atq; ex ea genite non p̄cepisset. Nullum sibi remedium nisi vt lōgius aliquo decederent quo tante bestiē furori vel fuga eximerētur.

Dīciebantur crebrē apud matrē Antipatri conqueſtiones deplorantis ardore ſeinū dia regalis ſucessioniſ cum ſauitia regni ſup ipsum p̄cipue īcubuerit vt iam ſu-

Egiſippi de Excidio Hierosolymitanō.

tinere non queat vltimis deditum obsequiis & postremis vrgeri piculis. Nec ſolum regnandi ius ſibi piffe; ſed viuēdi quoq; curicula voluta tēporū. Aetate ſibi maturiore ī canuile iā verti cē: contra autē iuuencere patrē fruſtra ſpari eius hæreditatē qui fortaffe etiā ſupſtes hæreditam diu reſeruareſ. Quod autē ſibi emolu mētum ſucessiōnis futurū longaeuo hæredi: cui tā multiplex Alexandri atq; Aristoboli ſoboles velut quædā hydra tenatis quæ amputata fuerant capitibus regeſminaret. Ex teſtamēto patriſ etiā iam ius cōmune ezeptū: vt data regnandi cuius ad tēpus vicarii foret non aliquē ex ſuis filiis in ſuī impiū ſuſtineret: ſed Herodi māriamnes filio neceſſe haberet regnū refūdere. Itaq; nō ad fructū ſibi regni ſpē datā: ſed ad pīculū vt eēt! deceſſori ſuſpectus: ſuſſorū grauiſ. Poſtrēo ipſū regē longa ſenctute inuidū & intētū cēdib⁹ ſuorū ſuī eēt! teſtamēti executorē vt nemo ſuſpetet q; poſſet ſuſcedere: ſerri odio grauiſ filios: nec i fratrē mīore q; ſibi dederat cētum talēta ne cū patruo ſuo ſermonem haberet: & reſpondente Ferora: in quo. n. eū laſimus! Nūetia ipſe ſuſſor ſum: retuliffe Antipatriū: nō nul las habere eū cauſas offeſſionis. Vtinā amifſis omnibus liceret res offeſſionis ſe ipſum componere. Feram eē bestiā quæ ni mortibus quidē ſatiareſ: nec poſſet ppeti vllam inter propin- quos caritatē manere. Atq; vtinā amifſis oībus liceret vt nudū eū tātūmodo viuentes euadere muſ: ſed i poſſibile. Id eorū ſibi occulta ad tēp⁹ colloquia. Necessariū autē fore tempus quo vte ren̄ virili mētis vigore: vt cōſilii viuacitate dexterę quoq; vindicis miſterio: Hēc a mācipiis i ſuſplicio poſitī ſelpōdebat & mācipio credebat Herodes: maxime q; de centum talēta ſoli a nt ipatru dix erat: nec vllus ſermonis eius affuerat interpres. Succensuſ Itaq; indignatione rapit ad ſuſpliciū plarosq; & innoxiōs ne quis de obnoxiiſ relinquetetur. Arceſſitut ad ſuſplicia antipater Samaritanus eoq; eſſet antipatri procurator & diuersis excruiciatur modis.

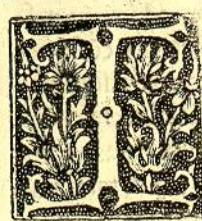

Rodit quaſtio promiſſum ex ægypto venenū p Antipatri quendā contubernalē idq; ab illo datū Thendioni amico Antipatri p ipſum Ferorē redditū: cui regis filius Antipater executionē cōmiferat: vt dū ipſe i v̄tbe Roma de- geret: pater eius Herodes extinguet. Quo tpe nulla de abſēte patratē ne- cissuſpicio foret: ſed Ferora cū in rēpore venenū acceptū vxori propriā cōmēdauiſſet recurrit altera i vxorē Ferorē v eneni inuidia. Iubet illico rex Fe- torē vxorē venire venenū deferre. Egreditur mulier quā ſi platura qđ pete- baſ & ſeſe de faſtigio præcipitat aedificiorū quo gemini pondus criminis euitaret. atq; obitu p ueniret indicium rei & quaſtio niſi acerbitatē. Sed quia maturabat Antipatru ſeralis vltio parti- cidiū: non ſupta verticē capitiſ ruit: quo caſu facile extingueret: ſed in aliam partē corporis de- cidiſt mors protelareſ: conſopita erat tamē atq; attonita mulier: quia ex alto deciderat loco. Iubet eā pauliſp recreati Herodes: dōec ad ſe redireſ: ſpōdet veniā: ſi ſi pliciter aperireſ: gemitū ordīnē. Nō de nihiſo eſſe q; ſeſe præcipitauerit: ſed magni criminis cōſciā cōpendiū ſuſpliciū quaſiſſe impunita ſibi omnia flagitia conſitenti fore: aut inficianti acerbāda ſuſplicia: ipſam quoq; ſepulturā negandā. At illa vbi ſe reſumpſit pauliſlū: & cui iquit adhuc ego ſecretorū ſeuabo ſilentia Ferora mortuo. Illi. n. debui fidē tacendi pro quo ſuſplicia non recuſarem ſi ne- ceſſari a forent. Sed ille nūc liber a cruciatibus & ſi veniabilis erroris correptio eſt liber a culpa. Quid igit inuoluere veritatē mendaciis cogitem. vt Antipatru morē geram. Parcam ergo il- li: nō parcā mihi. Egregiā ergo mercede debem⁹ viro qui nos omnes ſcelerib⁹ ſuis in hēc ſuſplicia deduxit. Audi rex deo pſule: qui i ſol⁹ mihi veritatis arbiter eſt. Propoſui enim nihiſo falle- re: Audi inquā ſed prius repeſe quemadmodum adſederis lachrymans germano periclitanti ut impleueris omnia circa Feroram munia p̄e germanitatis: quibus ille in flexu vbi decessisti cōtinuo ad ſeſe vocauit & ait. Nō exiguum ego muliet a fratriſ affectu & ſtudio deerraui: qui oderam ſic amantem mei & volebā occidere tā impatiētē doloris in periculis mors ferre ille non potest fortuitum quod ego yrgebam in debituſ: circumuentus ſum fateor Antipatri do-

lis cōtagiōis ei⁹ ego p̄cū ferā. Tu qđ habes ab eo venenū relictū mihi cito p̄fer. & submers occu
lis effūde vt vel ad anferos non ferā anūmū pārticidalē. Poenituisse correctionis sit. qđ criminō
sum est p̄p̄tāquisse. Cito inquā mulier. vt vel mortem p̄ræueniā qm̄ culpā nequivi. Tū ego
venenū & in cōspectu eius exinanīū parū tamē ex eo seruauī mihi quī te met uerem vt esset re
medium. si p̄deretur paratum ad hos v̄sus venenum. his dictis pyxidē cū eo qđ receperat vene
nī protulit. subiicitur quæstioni mater antisili & frater ipsius. Confitentur ex ægypto antisili
um detulisse pyxidem plenam veneno: quod ille accepisset a fratre qui Alexāndri cōmorare
sub medicinæ professione.

Epræhenditur etiā Mariamnes filia p̄tificis insidiarū conscia quæ parare
tur marito: idq; fratribus eius inter iūplicia confitentibus manifestatur.
Vnde Herodes iunior maternæ audaciae preciū luit: quē in regni successio
nem Antipatru substitutū idem qui subrogauerat pater de testamento de
lendum putauit. Et hīc quidē nō mediocris error Herodis senectis vt alte
rius flagitio depræhensō alter multaretur sed etiam Herodis iunioris non
iniusta multatio. Nam diuinitus p̄cautum videtur vt licet nondum fa
cti sui merito tamen ob premium futuræ improbitatis regno abdicaretur. Nam quis cum re
gem perpeti potuisset qui tetrarcha tam insolens fuit vt tolerari nequeret? Adiūcitur etiam ali
ud vencīci genus qđ Bacill⁹ Antipatru libertus Ferorę & ei⁹ vxori detulit cōpositū ex succis
serpentum & veneno apidū: vt si prīmū non conualuisse ad mortē Herodis. Secūdo vt tene
tur. Reperiuntur etiā litterę aduersus archelaū & Philippū fatres composite. Hi regis erant si
lii qui romæ instituebant: quos antipater ea vel maxime causa appetebat. qđ videbat non me
diocri p̄dito sapientia supra quos rex patrū animū reclinabat: Deniq; educauerat eos litte
ris vt maturius domū regredenterentur. Obstatre itaq; eos suis vtilitatibus Antipater arbitrabat:
atq; incubere suis artibus: vt spe adolescentiū simulata omnia factionis suā studia obūbraret.
Cōponit itaq; ep̄stolas noīe virotū potētiū: quos Romæ positos in suā amicitiā illexerat. Ali
is quoq; p̄cio extortū vt scriberet qđ adolescētes ī festis patrē odiis vrgeret: & nimio quēstu mor
tem Alexandri & Aristoboli deplorarent. Et cū huīusmodi ep̄stolas clādestinū artibus pau
licos sceleris sui ministros patrī ingereret: eadē versutia qua supra simulabat fratrū intercessio
nem: vt p̄tentio pietatis patrocinio impietatis subtexeret particidiū. Quibus omnibus in me
diū deditis cum quæstionib; patrī vita: ep̄stolis mors fratrū appetita euidentissime pa
nderetur: cōsiliū diffinirur de authore sumendū: qui posteriore prodiisset calumnia qđ germa
nos suos non quasi particidas: sed quasi legitimæ successionis emulos persequeretur: non quo
patrem defenderet: sed ne consortem regni haberet.

Nterea cū septem mensiū curricula inter documenta flagitioꝝ & redditum
Antipatru cōcluderentur nulla innotuere Antipatru indicia terū gestarū:
tāta circa eū vniuersorum odia feruebant. Incertus igī omnīū scribit ex v̄
be rema cōtinuo se adfore: summoq; se honore dimissum a cæsare. Quib⁹
litteris lectis: rescribit Herodes maturato eū cōtendere oportete securum
affectus paterni cui non solum nihil imminentū p̄ absentiam foret: verum
etiam tāti accederet gratia: vt eius contuitu mattis offensia minueretur.
Nam iterum domo eā depræhensam marces filii consētire consortio exutam regiē liberalita
tis compendiis eliminauerat: cui se remissum indignationē scriptorum sp̄cie manifestaret
metuens ne comperta matris expulsione suspicione suas atipater ad cauendum exuscitaret.
Adueniens itaq; tarenti primū de Ferorę obitu cognouit: ibi qđ luctū magnū exercuit. qđ a q
busdam pietatis affectui datt̄ eo qđ patrui mortē impatiēter doleret. Ille autē ministrum ausi
pārticidalis sibi sublatū ingemiscerat nec solū non processisse sceleris apparati: verū etiā ve

Egisippi de Excidio Hierosolymitano.

nemum se dedisse terrori erat; ne quomodo ad cognitionē regis pueniret & ille scānā criminis publicaret. Trāsmittit itaq; in portū cāfareae; haud quaq; vacu⁹ grauioris curae ac sollicitudi⁹ nis cū electa mater non mediocre prāiudicium cōdemnare sobolis daret. Sed vrgentib⁹ amicis qui patriæ cupiditate posthabenda omnia quæ Antipatro cōducerent arbitrarentur: deinde expectato eius ingenio: quo vel auersum parrē a sui gratia facile cōsiliis suis flectere solit⁹ erat hortantibus ut sese patri & prādestinato sibi regno ocius repräsentaret: q; nemo auderet eo prāsente cōtra niti: sed occasio absentiae eius sola arserit ut auerti posse ab eo regis anim⁹ esti maretur. Et ideo prāueniendū maturae ne demorādo magis aut desideratē offenderet aut su⁹ spectum exacerbaret cū diffidentiam suū proderet.

Redidit itaq; magis volentia q; necessaria suadentibus. Verū vb; portum ingressus est; neq; quēq; sibi obuiū circūspectauit & quasi pestē aliquā sensit suam prāsentiam declinari: in summa locorū frequentia; maximā solitudine: nem: cū occurrete nemo auderet: metuentibus aliis aliis auertentibus: etenim id temporis & odia quo minus se tegetent auctoritatē acceperant: reputare secū scelera sua coepit: & cōscientia stimulis exagitari nullū fugē locum neq; euadendi subsidii sibi relīctū. Circūuentū se velut quibusdam rebus & captū teneri fidutiā omnē adsumpsit ex impudentia ut dissimularis omnibus improuisum se patrī offerret: in āplexū rueret: pietatis officia prātenderet. Verū ille extensis manib⁹ īgerentē sese repellens & reclinans caput: ne parricidē osculo cōtigeretur: exclamatuit & hoc esse amentia parricidalis: vt āplexū petas q; inuisum te recognoscis: vt horrore tui afficias patrem. & cōtractū noxiū corporis viuendi suauitatē extorqueas. Ne igit̄ cōtigeris: ne attaminas ueris quē scelere petistī. Purga certe prius si potes: deprahensa dilue: iudiciū non refugia: nec audientiam tibi negarī patiar: nec mihi ipse assumā cognitionē: nec argumentādi tibi occasio nem relinquam. Opportune adest Varus: apud quē defensionem tui prāpara. Nec differendi locus crastina die qūis dolis & fraudib⁹ prēditus: habes purgandi tui copiam. At ille obstupe factus tantē commotionis paurore: nihil est ausus referre nec potuit: sed egressus foras fluctuabat animo: q; nihil omnino ex his quæ gesta erant & pdita apud regē comperat. Aduenientes autē ad eū p̄tea mater & vxor aperuerūt omnia. Quib⁹ cognitis colligere sese ac p̄parare animo coepit qb⁹ modis cōmīnatiōi occurreret: cōfessiōes extenuaret. Sequēti die cōgregat̄ oēs regis propinquū & amici Antipatri intersunt examini vniuersi: qui diuersa de Antipatro prodiderant induci prēcipiuntur. Leguntur etiā epistolæ matris Antipatti: in quibus illa ad filium scripsérat: vt cognosceret proditā patri suorū scānā flagitorū nequaq; eū debere adesse nisi a cāfare aliqua manus arceret: cui⁹ se prāsidio circūuallaret neq; se iudicio committeret qui tantorū confessionibus appetebatur: sed armis muniret. His ad superiora additis ingressus Antipater & sese ad vestigia deiūcens patris obsecrat ne se prēdemnatiū haberet: cōsideret se si deferatur audientia vacuū criminis fore si pater vellet: iubet pater filere: atq; eū istiusmodi sermōe prāuenit. Qz nullū iusto vniabilis nequitia Antipatri possit videri satiis certus sum sed eo maḡ grauari me apud te Vare arbitror. Vereor, n. ne etiā me oderis. q; parricidas genera ui filios qbus nō possit etiā parcere pater licet hoc quoq; miserādus magis sim q; & tales amui. Sed de illis taceo quos ipse exasperauit: & iusta aduerserūt hūc allegationes eorū respui. Nullas enim hi aduersum me habuerūt causas doloris: nisi q; his Antipater prāferebat: & consortii regalis prōrogatiā accepit: qui natus regno non erat. Putabam tamē q; maiore natu minoribus ad tutelā adsciscerē. Sed hostē induxi qui inuidet nobilioribus: excitaret puerulos infirmos circūueniret i cautos: pderet lapsos. Sed eos excusari potius q; vrgeri oportuit. Antipater mihi & illos abstulit: hic mihi & illos fieri insidiatores compulit. Dolui enim fateor q; il quibus regni spem dederam: quibus successionem reseruauerā aduersum me improba machinaretur: sed nunc non patrē sed Antipatrum oderāt. Perierūt itaq; ad dolorem patri: Antipatru ad

fructum. Quāris Vare quis eos occiderit. Cognoscet cui mors eorum proficerit. Vacuata est domus nouerç; filio patuit aula vni ad succedendū quā multos successores habebat. Nec ex pletus est morte fratriū cruentus animus & mens impia; Postq̄ non habuit fratres quos odiſſet; patrē pſequatā. Reputo meū qui huic munimētū hereditatis paraui; viſ⁹ ſum & ipſi diu viuere deceſſionē faſtidienti. Docuiqđ vellet; cui ſuccelſionis cōpetitores ademeram. Moran tem nō paſſus eſt nec expectauit regnū niſi vt parricidio adiūcere. Reddidi tñ mihi vīcē; qđ plectū collegerā. & p̄tulerā nobiliorib⁹. Cui. n. rātū ex illis quātū huic cōtuli; cui ipē viuēs potē ſtarē ceflerā; teſtamento aperto heredē deſignauerā; qđ ſolet eſſe pñciosum regibus vt aliquē ſibi ſucessurū nouerit. Quinquaginta in fructibus talēta confeſſi; trecenta Romā pofcifcen- ti dedi. Commēdauī caſari quaſi ſolū ſiliū nihil mihi reſetuauī qđ deberē parracida timere. Sed hoc eū magis ad parricidiū armauit; qđ ſe meis beneficiis ſuperiorē videret. Quid tantū ſcele- tis cōmiferunt fratres eius quoſ ad mortē coegit! Aut quā iſtiuſmodi aduerſum illos iſdičia detecta; qualia iſtiuſ deprehendūtū! Sed interrumpe atqđ obſtrepe audet parricida; & do- lis tentat veritatē inuoluere. Caueras Vare ammoneo caueas ſimulatas eius lachrymas & ge- mitus arte cōpoſitos, nec villo exprefſos dolore. Hic eſt qui mihi pietatis affectū abſtulit cū af- fecto metu cauēdū ammoneret Alexādrū; cū illo mētes plurimorū cōuenire aſſerēs, non teme- re cōmittendā vniuersis praſentia meā. Simulabat ſe cīrcū ſpectare cīmnia vſqđ ad lectū dedu- cere diſcutere atqđ examinare ſingulos. Hic erat; ſomni diſpēſator & miſiſter ſecuritatis in quo eḡ o ſolatiū cōſtituebā atqđ eius officiis leuabam de iſteſtatis dolore. Arbitrabar qđ & illos mi- hi reddeſet; mcerorē auferret; pietatē obtēderet. Hic erat protector me⁹ cui credebam corpo- ri ſenilis cuſtodiā. Quomodo viuā neſcio quomodo tantū iſnidiatore euaderim; quibus me cī- ciuenerat deliniimentiſ; quibus fraudibus vīctū tenebat vt ſoli huic me crederē quē ſolū ca- ueri oportuit. Incredibile mihi ē qđ euafī nec viuere mihi videor ſed ſomniū puto. Quis. n. crede- ret aut illū tam iŋratū futurū cui in me potestatē omnē cōmiferā; aut me poſſe euadere ſi An- tipater nolleſt. Turiore tamē gratia me factū putabā. Sed qđ (malū) iſfelicitas me aut aduerſum me eos faciat iſurgeſte quoſ plus dilexerim! Deploro eruminam domus meę Vare deſleo ſoli- tudinem; ingemisco vim tanti doloris. Sed tamē tanta eſt acerbitas ſceleris parricidalis; vt ne- mi nē mihi patior euadere quicūqđ ſitierit ſanguinē meū; ſi etiā in omnes filios meos affectati parricidiū iſdičia pmanē. Qui hoc diceret indignatione pariter ac dolore intercepta vox ē lo- quentis. Continuo Antipater eleuans caput, velut iſtus enim & ſautius graui vulnere iacebat ante pedes patris; nec affurgere audiebat exclamans aīt.

Antipater ad Herodem

V quidē pater vt iſratus accusas; ſed mihi nulla eſt maior deſatio qđ cēſtimō- nium accusationis tuæ; gaſper fui cuſtos tuæ ſalutis. Defenſione iſgit pro- me; voto accuſantis adhibuisti. Quomodo. n. parricida ego quem ipſe tuū pteſtorē fateris! Aut quomodo cīrcū ſpectus atqđ aſtutus; quē cōmentato- re arguiſ ſarricidiū; cum extreſe iſipientiſ ſit cogitaſſe. qđ & apud homi- nes execrabilis ſit; & apud deum inuultum eſſe non poſſit. Vel frattū exem- plō doceri potui; nullū tanti ſceleris effugiū fore; qđ ſcelus iſtiuſmodi nec latebram minuat nec poenā euadat; quandoqđ & p tanta in te maliuolentia poenas de- derunt. At illos iñuidia quādā vt dīcis impulerit ad parricidiū qđ me ſibi praeſerri videbāt; qui- bus materni generis nobilitas animos dabat. vt regnum quaſi ex materna ſucessione ſibi de- bitum vendicaret & quaſi a te ereptum reponſerent. Quid tale ego qui neſciui regnum niſi de- terſperare; tuum iudicium quārere; tibi ſoli placere. Quid aurē erat qđ me aduerſum tuā ſa- lutē audere aliquid impelleret; An regnī cupido; ſed regnabā. An odio ſuſpicio. ſed diligebat. An iniuria dolor; ſed preferebar. Si illos ſola formido pteſlationis meę armaueit ad parricidiū

Egisippi de Excidio Hierosolymitano.

Ego absoluar: quia nesciuit prælati parricidium cogitare; sed odisse: Nisi forte aliquis ex te metu copulit. Verum ego ut mihi vox tua testis est nihil sciebam nisi per timere. Quid enim mihi timetem qui minister erat tuæ securitatis & dispensator quietis! An vero inopia pecuniae & ge stas coegerit quae solet indigentibus suadere latrociniti? Sed dederas quod non soli in præsens: sed etiam in omne tempus absidaret. & diuine Româ miseras, ut regum reges pronunciarent imperii apud se principatum esse non dituitarum. Denique Fabatum illum Romanæ rei moderatorem & intimum Cæsaris tibi cepit: & a Sylleo ingenti abiitus pecunia ut te impugnaret ita comuta ui ut fieret tuus defensor. & sollicitatoris sui proditor. Per quem pater aliud insidiatores tuæ salutis detecti sunt: Quomodo igitur particida ego qui custodem tui corporis corinthum latente depræhedi, insidiatus removi: ad confessiones negantem deduxi: Potui parricidium non cogitare: & parricidii structum habere si tacuisse. Sed mihi si bestiarum immanitas: si atrocium ferarum esset furor: tamē tantis beneficiis tuis mansuecere potui, ut nullam opem nisi in tuæ salutis sub sidio constituerem, ut pro omnibus tibi vel solam caritatem referre temeo corpore protegerem: te intimis si fieri posset visceribus recluderem. Pratuleras nobilioribus filiis materna stirpe minus nobilis: matrem quoque regni exulem in regnum vocaueras, nec iam successor me imperii: sed quasi consortem habebas. O miser ego cui tantum liberalitas tua bonorum effuderat: ut in usus dia succed eret. O stultissimus ego, qui te pater reliqui. Sic datus est inuidiae locutus & potestas insidiantibus. Namque dum ego per tua salutem diu demoror: meam prodidi: & tamē nihil habeo quod mihi ascribam. Tu me pater abire iussisti: tibiego peregrinabar pater: ne tuam senectutem Sylla circumueniret: ne te viuentem regno exueret: nec apud cæsarē tuam salutem appeteret. Testis es mihi Roma: pietatis cæsar quoque præsul orbis terrarum: & censor yniuersorum atque arbiter mei pectoris qui me amaret patris appellare solitus eras. Testificare cæsar quid ego de patre apud te lo quebar: apud quem soli nocere potuisse. Testificare inquam mihi quod de aliis pronuncias. Nec dissimulandum parricidium: sed inquirendum putasti. O si mihi aspiraret presentia tua. Sed absens es & longe positus & ego sine te a patre adiudicor. Adest tamen & in litteris tuis presertim tua scripta effero quæ solent patricide timere. Tuam epistolam porto quam solerit promere quod cupitur parricidium non latere. Suscipe pater litteras cæsaris: ipse te instruat qui duduī vindicauit. Susci pe cæsaris scripta argumentis olibus validiora. Quibus usus es duduī ad ultionem utere nunquam ad salutem. Hos ego apices defero innocetiae meæ teste silla dextra nunquam te sefellit. Illa dextera cæsaris diadema tibi imposuit non ademit. Illa manus cæsaris regnum tibi quod abieceras representauit. Potuit me prius cæsar odisse: si fratrū similem depræhediisset: sed cognovit & pronunciatuit pietatis interpretem qui nisi Romam fuisset: Silleus vicerat. Illi ergo hodie adiudicor. illi poenas miser pedo. Memento pater quia non voluntarius nauigauit. Videbam mihi iam parari foueas insidiatorm: malum tamen me potius pater quam te picitari. Nec tamen exhorresco salutis periculum: sed apud te pater doleo me quasi tuum hostem picitari. Percliter tamē si apud te & cæsaris testimonia plicitantur. His ergo utrum indicis meæ defensionis: cæsarē ego non appello quasi audiēdus sed imploro quasi absoluendus: Quod si iudicium exercendum estimas ecce me pater ad te veni post cœfarem ad te festinaui a cœsare. Utinā quidem nusquam te abiisse. Sed tu me pater nesciens periculis obiecessi libens pergere. Presto sum pater, nec perfunctorie de vñioribus testibus requirendam pro salute tua veritatem estimo. Non præter dicent qui possunt timere tormenta nec quos possunt contempnere. Omnis homo mendax dixit scriptura. Ego defero incotru pribilia elemētorū testimonia. Venio ad te per maria & per terras nusquam aliquid passus. Parricida debui non euadere si reus esse. Absoluat me pater: apud te cœlum quod non fulminauit mare quod non demersit: terra quae non absorbit: per hanc ad te turus venio pater: quenon solent euadere etiam quod non sunt patru genitalium parricidæ Dathan & Abiron hyat vorauit terræ: nec tamē genitale appetierant patrem: Abalon fugientem arboris suæ ramis terra suspendit: ne ad patrem perueniret: ad quem si per-

uenisset euaserat. Ego ad te veni & adhuc p̄clitor. Dauid parricidā suū q̄ seruare non potuit
vñdicauit: ego de inī mīci s & calūniatoribus vñdicator nō expector ut eos ad tormēta vocē: lu-
centur illi poenā calūnię. Vnū rogo pater ne alienis credas tormētis: de meipso aduersum me
require supplicia. Suspende reū tuū: in viscera mea pgat interrogatio veritatis: in corpus meū
atq̄ in interiora penetralia descendant fidiculae quæstionū: profluat sanguis qui soleat patrici-
diū clamare: ferant ignesī art⁹ noxios. Quid dubitas pater? Si parcis īnocētē pñūcias. Si a cru-
ciati temperas: absoluīs crimine. Non est parricida qui simplici morte dignus putatur. Aut si
vt filio parcis: & ex te genitīs membris cōpateris: nō sunt mēbra tua quæ sunt ministeria crude-
litatis. Hæc vbi locutus est magno fletu & genitu lamētabili finē dicendi fecit: vñlataq; ma-
ximo Varū & omnes ad miserationē inflexit. Solus Herodes nullis motiebatur lachrymis atq;
ipse a fletu tempabat intratibilis ad veniam: quæstioni immīnēs: vñdictam expetens.

Vc̄cessit orationi Antipater Nicolaus regis mandato qui a astute ciūs re-
sponderet versutiis & inflexos a miseratione abduceret referendo in Anti-
patri fraternē inuidiam necis: allegando q̄ si quos moueret misericordia il-
lorū misereri deceret qui eius pempti fraudibus vltionē requirent. Si vñū
absoluerent: omnis dom⁹ regia in pículū deducere: germani: affines: parē-
tes ipse tex ciūs salutē non pepercisset. Itaq; conuersus ad oratorum versu-
tias velut narratiōe miserationonis epilogo quodā excitabat ab inferis p-
emtorū animas qui miserabili quæstu replerent subsellia: in fôrtes se oppetisse. subornatis gra-
uatis testibus: compositis epistolis: fraudulentis sermonibus circuientū patrem: credidisse fi-
lio quē non putaret de fratribus posse mentiri. Offert nūc supplicia q̄ fratri tormētis non credi
disset quos onustos vñculis obligauerit: ne cognitioni interessent: in absentes latam sententiā
cum lōge positi essent necatos ne eorū patet misereret. Nullum itaq; reliquū futurū si iste eua-
deret doct⁹ venena parricidalia suorū visceribus infundere mutare mētes hominū: etiā Fero-
rā sep̄ amatissimū fratris Herodis in necē eius parricidio funesto exuscitauerit. Ad hæc cū plu-
rima alia excitandē cōmotionis gratia Nicolāus addidisset: vbi sermonē absoluit: interroga-
tus a Varo est Antipater si respōdere vellet: Nihil aliud retulit nisi deus testis est q̄a nihil læsi.
Tum Varus venenū pferri atq; id dari iussit vñi de his q̄ jā rei mortis adiudicati essent. Quo
potato: statim mortuus est. De quo relatū ad cæsarē est & in vñcula Antipater imperio pa-
tris ducis nec tamē ab insidiis vacuus erat. Nam tū maxime Salomes pículum dolis tentabat
directis epistolis quas Salomes nomine Antipater cōposuerat plenis īregem cōtumeliatū. at
q̄ ad Agnē ancillā Iulię quē vxor cæsaris erat p̄atīfili seruulū pferri iussuerat: quas Agne sibi red-
ditas regi transmitteret poene in mulieris pñicē fraus cōualuerat: nū tepta esset ep̄la Agnes ad
Antipatri: quæ dolū prodidit scripta in hunc modū. Sicut voluisti patri tuo scripsi et episto-
las illas direxi. Nec dubito regē in pículū sororis insurrecturū. Tu vicē restitue optato effectu
poritus.

His litteris depræhensi rex in suspicōne deductus: q̄ etiā Alexāder pari at-
te cōpositis a fratre esset appetitus epistolis & nimia cōmotione exaspera-
tus egritudinē grauē cōtraxit. Quose vidēs vrgeri pículo Antipater vñū
ex filiis heredē imperii testamēto scripsit prēlatū Archelao & philippo seni-
orib⁹ liberis quū ipsos quoq; Antipater dolis atq; fallaciis suspectos patri
fecerat. Cæsari legauit mille talenta donis muneribusq; additis. In vxore &
filios libertos atq; amicos quīngenta cōtulit: nec Salomen sororem mune-
rum suorū ex pertem reliquīt. Procedebat in deterius egritudo atq; accessu tēporis aspabatur
quā imbecilla senectus suis īcōmoditatibus acerbabat quotidie. Siquidē nō minus septuage-
nario grauatu annis corpus crebro quoq; moerore animi afflictum gerebat tot parricidiis cō-

Alia accu-
satio

Nicolāus,
Antipatri
Respondet Ver-
putis.

Ca.XLV

Egri-
tudo Adiū-
Senectuti.

Egiſippi de Excidio Hierosolymitano.

vulneratus, quæ aut depræhendisse in filiis extremæ miseriae erat: aut intulisse. Immedicabilis tamē egritudinis feruor q̄ supstes Antipater metuebat: Contépt⁹ quoq̄ indies vñior q̄ imágines cæſaris atq; animaliū similitudines contra legē templo appositę detrahebant: auctori⁹ maxime Iuda atq; mathia iuuētutis doctoribus: qui cognitis & cōspirantibus sibi venisse tempus aiebāt quo violatæ legis iniuria vindicare. Dare poenas sacrilegiū q̄ putaret fas esse q̄qd potestati liceret: nec religione inclinatū: sed elatū superbia in penetralibus templi faciendi qd vellet: libidinē pro iure exercuisset. Et q̄qvis diuina vltionē acceleraret: tamē pulchrū videris etiā templo sacrati libertatē in descendendis paternī ritus obseruationibus approbarent: picili metu quēq̄ reuocari oportere cū et iam mori p̄ lege patria isigne immortalitatis sit. Primiq; ad orsi aureā aquilam supra fastigiū portæ affixā detrahere cōprahenſi atq; ad regē pducti cū in terrogarentur cui obedire cupientes tñ facinus adorsi forent: respōderūt: legi paterna. Iterum quārenti quoffreti letiores aderent cū ad mortis vocarent p̄cillum: responderūt. Pictatis & deuotionis p̄mis quorti remuneratio pro ritu patrio morte experientibus psoluere. Nec diuiti us ferre potuit responsionis constantiam: sed indignatione super egritudinem facta vt ifirmatatem vinceret in cōuentum populi pcessit: ibiq; tanq; sacrilegiū reos ad plebē deferens accusare cepit q̄ maiora de factis talibus suspectarentur. Quē etiā si non pbarentur tñ cuncta sibi quisq; metuentes auctorū qui cōprahenſi forent luenda supplicia depræcabantur. Nec pgen dū i ceteros ne quæſtio plures atq; alienos & innoxios perturbaret: rogatus itaq; in pñtes sententiam tulit: vt viui exuterentur: vnde incōmoditas aucta & grauioris ægritudinis vis ditteris totum corpus eius passionibus depasc ebatur.

Sorū dolores viscerū colo medius vexabatur: hidropē grauabantur vestigia: abscondita corporis scatebant vermibus sparsim: toti⁹ corporis hanelitus grauis & suspitia pernicioſa res indicio erat q̄ iniusti parricidii & sacrilegæ damnationis poenas reposceretur. Non cedebat tamē animo & viuendi cupiditate passionibus reluctabatur. Perit transforðanem calores aquæ calidae sed nihil profuerant. Asphaltis lacus plarisiq; medicabilis sine vlo pfectu egrū tenebat. Vbi dū oleo plurimo foueretur laxato resolutus corpore morientiū specie oculos inuertit & vox defecerat: nec seni⁹ manebat: sed excitatus strepitu cōclamatiū resumpsit: & ad sua regredi cupiens: vbi ad regionē loci q appellabat Hierico aduenit atro felle exagatus & ipsi quodāmodo morti minitās imanæ facinus excogitauit: quo velut inferia sibi puli mittereentur. Namq; ex omni iudæa cōgregari iamduiū p̄cipiens quosvis nobilitates vt ex singulis vicis in vnū cōuenirent: vbi imperio obtēperatū ē: claudi eos ita hippodromū ius sit: & accersita Salome atq; eius alexa viro legatum sanguinis mandauit: adferens laticea populis gentis lideæ suam morte futuram: & ideo cōmētū se quo p̄larissime suū epitaphiū celebaret deponscere a suis: vt cū vltimū exhalasset spiritū eos statim oēs q clausi tenebantur necari iuberet: ita nemine futurū in vniuersa iudæa atq; in oī domo cui mors eēt eius inlachryma bilis: cū vniuersis domestici luctus hereditatē deteliquisset: q dū suorū deplorat necē iusta regi vidēret persoluerere: atq; ita publicorū leticia votorū domesticis doloribus impediret: acne forte scelera imperia mādata executio destitueret: quinquagenas dragnas iūfit militib⁹ dat⁹: vt tali sceleris imposita mercede ferale ministeriū milites non recusent: compensaturi executionis honore remuneratiōis etiolumēto. Cedebat prope iā rātē incōmoditatis suppliciis sed expectabat funestę respōſura legationis quæ retulit de agnē suppliciū sumptum ad Hierodis quærelā: Antipattū quoq; cōiectū parricidii morti adiudicatū: tamē repulso patria & regno pater fugę potestatē tribuere si vellet cæſar ei iuberet sententiā sceleri fere ns: consiliū pietati relinques. Soluerat natura parricidii necessitatē Nā recreatus paulisper permissa sibi puniendi vt vellet potestate dū de generenecis tractat: distentus doloribus proprie diem mor-

Judas & Matthias
Inueritutis Docto
res.

Pro Patria Leg
Moch Insigne e sm
moralitatis.

Asphaltis
lacus

Legitur &
Acine

Liber. I. Fo. XXIIII.

tis peruenire desiderauerat. Poposcit itaq; malū pariterq; gladiū ut eo pomum solit⁹ incidere refectionis aliqd assumeret: & paulisper se se attollens: cubitoq; adnix⁹ leuauit dexterā cupiēs se ferire: sed occurrit Achiaib⁹: & impediuit ictū: luctuq; tota concrepuit dom⁹; vt obisse Herodes foris aestimaret. Exultauit Antipater ad sonū planct⁹; & a custodib⁹ postulauit vt vinculis resoluere: sed prēposit⁹ ei munerī non solū abnuit quod rogabat: sed etiā regi annuntiauit. Exclamans ille insultare adhuc sibi videnti: percussores direxit qui Antipatru interficeret. Cessumq; sepeliri iussit in Hyrcania: atq; iterū mutauit testamētū: regemq; Archelau instituit seniorē ex fratrib⁹: Antipæ tetrarchiā reliquit. Quinq; itaq; dieb⁹ Antipatru superstes defecit triginta & septē annis ex quo a Romanis imperitare iussus: est regno potit⁹: ex quo autē Antigonū sustulit regni æmulū annis. XXXIII. in impio exegit: vtinā eam domestico vsu q; puplicis vrens successib⁹. Namq; ita foris secūdā res aspirauerūt: vt priuat⁹ in regnū ascisceret: eoq; per multa vsus currícula q; difficile saluo potestatis vsu decederet: relinquens liberis im- perii successionē: quā ipse a suis non acceperat. Sed intra domū infelicissim⁹ quā acerbo suoq; sanguine & luctu repleuit: nec tñ executionē inuenit vltimē crudelitatis: hoc vno Salome ob litterante criminū suoq; ludibria supiora: q; eos quos pcuti rex iussierat: oēs dimisit dices regē pcepti feralis postea poenituisse: reuocatisq; mandatis superiorib⁹ prēcepisse vt ad sua oēes dī mitterent. Dein postea facta in amphitheatro militū & reliqui populi cōgregatione: de obitu regis indicū factū: processit Ptolemæus qui regis amicīcīæ inter fidissimos quosq; vsq; in extremū adhēserat: & anulū deferens quē defuncti digito detraxit: collaudat regem: & populū admonet tranquillitatis: aperitq; ei epistolā: qua precat⁹ fidelissimos sibi milites horretabat: vt successorī suo beniuolentiā exhiberent. Et apertis etiā tabulis testamenti recitat⁹ Philippus Thraconitidis regionis & finitimiq; locoq; hæres nuncupatus: Tetrarches Antipas: rex Archelaus: ita tñ vt ad Cæsarē deferri anulū suū: atq; ei arbitriū & firmamentū omnīū dispositionū suaq; reseruaret. Ac tñ demū ratū esse testamentū suū: si Cæsar probasset: reliqua se cundū priora sua testamentā custodirī prēcepit. Continuo acclamatō facta militū Archelao plaudentū: circuallabat illico stipatorū ambitū: permittunt beniuolentiā: spondēt fidem.

Ost hæc competenter atq; magnifice fun⁹ curatū: om̄i ambitu regalitū diuitiar; præmisso ad pompe funebris celebritatem: lect⁹ erat auro totus & gemmis insignitus: stratum refulgens murice: corpus adopertū purpurea diploide: quā interne cœbat fibula lapidib⁹ pretiosis choruscans: diadema adhærebat vertici: supraq; corona aurea: sceptrū in dextera: vt viuentē putares. Præbat agmen thrachicū: Germaniq; & Galli stipatores regi militarem seruabant ordinē: pari modo succincti armis acsi in bellum prodirent: sed ora modestitia plena: & dolentib⁹ similes psequebant⁹. Reliqua man⁹ prosequebat ornatu solito: & cultu assueto comitantib⁹ pariter ducib⁹ & centurionib⁹. Quingenti etiā seruorū & libertorū regiae dom⁹ aspergebāt aromata: vt suauī odore tota fragraret via: lectū filii regis & propinquorū vis maxima circumfundebat. Sepultus est in Herodio vt ipse mandauit: qd abeat ducetis stadiis ab eo loco in quo finem vitæ inuenit: magno obsequio per totū spatiū deducetus vniuersog; sed non omnīū pari affect⁹. Metus enim officium: non votū extorserat: dolor intrasse saltem lib eram habebat sententiam. Hunc finem habuit Herodes.

Historiæ Aegesippi libri primi finis.

SEQVITVR

Cap. alvi.

**Herodis se
pulta.**

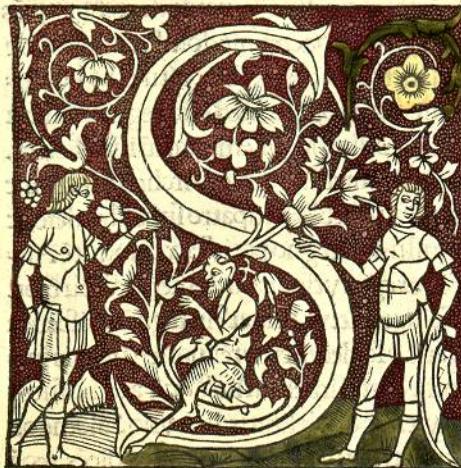
**Alibi Gal
tha.**

D:

Egesippi de excidio hierosolymitano.

Cap.I.

LIBER SECUNDVS.

EPVLTO Herode libera vt in defunctos solene iudicia populi depromebant; graue fuisse illū & in tolerabile; iniusta imperia in ciues exercuisse; tyranum nō regem suorū; parricidā domesticū; expilatorē publicū; nemini quicq̄ dereliquisse; tributis ex hausta oīa; locupletatos alienigenas; Iudeos exinanitos; qui tēplo hostē induxerit; sancta oīa sacrilegio cōtaminarit; beatos qui defecissent cū tornēta viuētib⁹ non deessent; plura malorū Iudea post depulsa capiuitatē in paucis annis sub Herodis imperio prulisse q̄ in ipsa capiuitate sub hoste barbaro sustinuerit; cū sibi Babyloniorū reges imperiarēt; sub illis tolerabiliōrā exilia q̄ sub Herode domesticū domiciliū; ab illis ad sua remissos; ab hoc

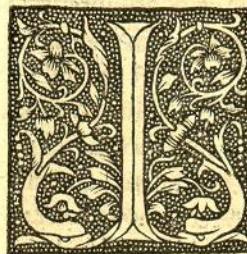
fugatos; immixtiōrem Dario; Artaxerse superbiorē; Medis rapaciōrem. Sperasse finem maiorum; vt sibi exire liceret exilio; si diem declauderet; sed accessisse ad seruitutis miseriā Archelaum spontaneū successorem; qui & Herodem referret; & noua adderet; miseriū hoc in regnis esse q̄ domin⁹ elig eret; miseri⁹ q̄ inuitis imponeret. Solatiū seruitutis viderit; si ipsi sibi dominū eligant; eo q̄ fiat benignior si deferat imperiū; superior si usurpet. Lōge itaq; Arche laum Herode intollerabiliōrem futurū; cum iste assumpserit regnum; ille acceperit. Ea non solum crebro in Iudea conferebanf; verū etiam Romae afflītente Archelao; perorantib⁹ accusatōrib⁹ obiecta apud Cæsarē senatūq; vbi de regno Archelai cōfirmādo in os abrogādo dū decēratū. Deniq; cū in templo Apollinis qd̄ Cæsar condiderat; multisq; ornatisq; venustatā loc⁹ effet cognitioni datus Salomes filius Antipater; illa quā supra diximus; & multa alia dicendi valid⁹ prosequebat; mirari se q̄ Archelaus quasi petendū a Cæsare regnum prætendēret; cū usurpatione temeraria iamdūdū intra Iudeam inconsulto Cæsare regem exercuisse. Quid enim sella aurea; allatumq; diadema; nisi regni forent insignia? Quo spiritu præsumpevit sedere super thronū regium; de sublimi solio salutare plebem circūfusam; stipantib⁹ armis militariib⁹; more quodam & vsu imperatorum promī diadema; quod Cæsaris iudicio seruari oportuerat; non solū pro potestate Romanī imperii; sed etiam pro iure testamenti. Herodem enim nec præripere potuisse Cæsari vel senatui; qd̄ ipse vel a senatu accepisset; vel a Cæsare recepisset; & superiore testamēto exp̄ssisse satis ppriē īdictū voluntatis; quo Antipā succedere sibi in regnum sensu integro ac perpenso consilio declarauerat; & postremo omnia Cæsaris iudicio reseruasse; q̄uis soluto iam corpore anxius supremo periculo; nec vilius iam sensus aut consiliū capax dictauerit non qd̄ arbitrabatur; sed qd̄ ingerebatur. Præceptorem īgit̄ imperii de se ipso pronuntiasse qd̄ non meretur tuo Cæsar iudicio in regnum substitui. Nam si meritorū suorum conscius foret; petere potius q̄ eripere maturaūisset. Non petendo autem sed usurpando quā in petitione conisiterent etiam in pecuniariis negocīis nedū diuītarū. Deniq; Fabantū illum Romanē rei moderatorem & intimū Cæsaris tibi cepi & a Sillo īgenti ambitus pecunia; vt impugnaret; praiudicare solere; vt præposteri litigatoris cedar causa; hic vero non pecuniarū um questum ī crimen vocari; sed imperiū Romanī violatum ius reuerentiā; de spectam; spretā potestatem; indignū āstīmatum Romanæ curiæ senatū qui soleret regnū dare atq; eripere; & cū Cæsare vetustā cōferendī īmpī seruaret prærogatiām. Quid factū esse cū regnare legitime coepisset; q̄ ante regnum īsolētissim⁹ necasset plurimos; q̄ opēfessis reb⁹

Antipater

& tributorum alleu amentum poposcerat reme diuinum postulantibus bellū interrogatū: intersectā nouem milia Iudeorū in ipsa venerabili apud suos paucis celebritate pro pecudib⁹ hcmīnes immolatos: sacratoꝝ qui ad templi fulta conuenerant sanguinē fusum spectaculū miserabile si quis cęsorꝝ stragēm recenseat Babylonios reuertisse arbitraret: q̄to crudeliꝝ a ciue cōmissa quę in h̄oste barbaro plena immanis saevitiae atq; impietatis astimarent: Hanc sportulā ciuib⁹ datā hoc sacrificio Archelaū regni sui primordio cōmerdauisse. Debere misericordiā Cæsarē senatūq; reliquiarū Iudeorū: quę quondam liberis fulta populis seruitutē optaret: si modo tolerabilem liceret perpeti sub rege iniusto longe illū abesse a iure imperitādi. Siquidē apud Iudeos nulli regnū competere: nisi ei qui esset ex generatione Iudeo: sicut lex diceret. At vero istū dū meū genere: quę nulla p̄sa p̄ie regalis origo cōtingeret irrepisse in honore indebitum. Siquidē cū Antipater sibi atq; Archelao fuerit aū p̄stans diuītiis: ceterisq; artib⁹ potēs: & maxime Romanoꝝ amicicia: Cæsarīq; seniori bello pb̄at: cū posset sibi regnū asciscere: nūq; tamē affectauerit: quin etiā defendere aliis maluerit q̄ sibi parare: meritoꝝ illū habitum vt parentem optimum: qui Iudeam in libertatem vindicauerit vulneribus suis: nec in seruitutem deduxerit Herodem Antonii testimonio: qui paternus sibi hospes fuisset in regnum aspirauisse: ex illo Iudeorum res imminutas: egisse vt hostem: nō vt rectorem. Cum igitur ipse etiam adulter regnī fuerit: quomodo potuisse ab eo legitimū regem creari: nō deprecari tamē quonimius sub regno sint: se port⁹ sub Romano agere: cui⁹ sibi gratiam iam inde a Machabeis partam tantum per usurpationem regni postea degenerauerūt: vt multo inferiores sint aduersum quos Romanā perierūt societatē. Deniq; orare sese vt eadē cōdītiōe Iudea qua Syria p̄fidale iudiciū nobis adipiscit: quo deuotionis nostrā def experimentū vtrū qui seditioni ac rebelles vocamur: possim⁹ moderatis iudicib⁹ obrēperare. Aduers⁹ ea Nicolaus p Arche lao respōdens inquietissimā nationem insolētię suę asseruit poenas dedisse: ne hinc potissimū Archelatus inuidia inexcusabilis criminis accerseret: si per seditionē pacem turbarēt: atq; a romanoꝝ societate animis atq; armis discederent: de testamenti autē p̄alatione quis dubitaret: cū & posteri⁹ p̄ferrī soleat superiorib⁹: & hoc multo validi⁹ ceteris videri debeat in quo Cæsari confirmandi regalis iudicij seruata sit p̄rogatiua: quo cumulata poti⁹ q̄ immunita Romani noīs reuerentia sit: si & a vobis Cæsar nō praripiāt regib⁹: qđ priuatis licet: vt eorum valeant testamenta: & quę potissimū sibi cupiant succedere vltimo scribant stilo: atq; ab illis iteḡ ea vobis honorificentia seruet: vt confirmatio iudicij a vobis petat: & is siccedat: quem pater elegerit vos pbaueritis. Quando igit̄ magis sapuit Herodes cū tibi Cæsar seruauerit p̄rogatiua: an quando p̄tererit: Vbi Antipas substituit: Cæsar p̄tererit: Vbi Archelaus subrogat: Cæsar asciscit: sine firmamento nulla res stabilis. Diuino itaq; iudicio vbi iustitia deeat: vel simulationi: vel voluntati firmamentū defuit. Vbi autē æḡtas examini suppetebat robur quæsitus ut iudicij confirmaret. Considera igit̄ vtrū fecerit iniuriam qui te elegit: aut si rescindi debeat: qđ te arbitrio fanciēdū reliquit rerū oīm domino: cui iure etiam reges cedunt potestate. Qui enim sciuīt quem elegerit ad confirmandū: sciuīt vtq; quem eligeret ad improbadū: nec in successore falli potuit: q̄ non est fallus in confirmatore. Nam qui arbitriū cōstituit te cognouit vtq; talē successorē sibi cōstituendū q̄ tibi quę cōstitueres nō displiceret. Auditis partib⁹ Cæsar sententiā distulit: deinde collato cū senatu consilio: Archelaū genti p̄aposuit: vt fungere rectoris munere: non regni honore. Spopondit tamen & regnū datuꝝ si se ita gereret: vt probaret. Nam enim tentamenta dissensionis israhelitici populi iustiabant. Tetrachas duos constituit Herodis filios: Philippū & Antipam: qui cum Archelao de regno certauerat. Herodis sorori cui nomen Salc me delegatū seruauit: etiam alia ipse adiunxit. Duabus quoq; filiab⁹ Herodis mille talenta quae sibi relicta erant dispertienda arbitratus: addidit etiā alia sexcenta milia: & ea Feroræ liberis sociari censuit.

Egesippi de excidio bierosolymitano.

Cap. II.

Gelad⁹

Nterea quidam ex iuuenib⁹ simulanis se Alexandru: & propter misericordiam a quib⁹ necandi mun⁹ ab Herode patre mandatū foret: subrogatis aliis in locū suum cū fratres se Aristobolo dimissum Milertiū petiit: & inde Romam quo difficili⁹ apud incognitos cognoscere. Vbi facile Iudeos ad terū nouitatem promptissimos excitauerat: nisi cōpetto eo Cæsar ad se cū perduci ocyus per Geladū quendam qui Alexandru pleine nouerat p̄cepisset. Gelad⁹ vbi iuuenem vidit: similitudine deceptus hæsitauit. Sed reliqua perspiciens īdicia nō cōuenire quæsitus vbi erat Aristobol⁹: at ille in Cypro insula degere afferuit: cauentē īnsidias: eo q̄ coniūcti inter se fratres facilis extinguerent. Deinde ad Cæsarem dedit⁹ aperuit illico īmpunitate promissa fratū se specie similitudinis q̄ esset Alexander simulauisse: vt innumerabilia munera quasi regis fili⁹ aludais consequeret. Cæsar dolū risit: sed & ipsiū īmīmūnē dimitti iubet: & eos qui vltra priuatū modū quasi regis filio detulerat: satis multatos esse pronūtiauit: q̄ superfluis sumptibus infinita dispendia tolerauissent. Archelaus autē profect⁹ in Iudeā propter obscenitatē mortū & insolentiā accusat⁹ apud Cæsare: cognita īter partes causa: Vienā religat: opes q̄ ei⁹ thesauris Cæsaris associatae: hoc merito pretiū luit: qui nec a fratrib⁹ sui germani coniuge suas cōpreserat cupiditates. Nam vbi Alexander obiit: patris īmpério neci tradit⁹: Glaphira vxor ei⁹ Archelao rege Cappadociū genita: quēadmodū supra memorauim⁹: Vbyes regi Tybē secūdis est copulata nuptiis. Quo defuncto reuertit ad patrē illuc eam contemplat⁹ Archelaus q̄ fratri mariti filio: patruū haud quaq̄ pie refugiendū arbitraret ita deperire cœpit: vt vxorem deiceret Mariamē: & Glaphiram in locū illi⁹ substitueret. Non multo post vbi mulier in Iudeā rediit: vñdit in somnis Alexandru: & cōpletū desiderauit. At ille īdignantis similis a cōplexu refug⁹: visus est dicere. Hęc est Glaphira promissi fides. Ita amores erga te seruasti meos: quorū memorē te esse oportuit. Sed esto adolescentula: secūdas nuptias nō refuge ras: etiā ne tertias: etiā ne fratri mariti. Ita mea delectauit iniuria: vt ī meam domū tertio nuptia coniugi: remeare non erubescetes. Sed mihi cura: ne diuti⁹ maneat contumelia mea: contagioq; tua: nec longū latabit fratri incest⁹ matrimonii. Exurrexit mulier & familiarib⁹ narratū somnū: at q̄ ipia bīduo post defuncta: si dēfecit: q̄ huiusmodi coniugia nec virorū legib⁹ impunita sunt: nec mortuorū voluntatibus.

Cap. III.

Antipas
dicit Hero
des.

Pse quoq; Archelaus vñdit in somnis spicas nouē plenas & magnas a bōb⁹ vorari. Qui querenti respondit interpres: Nouē spicas nouē annos signari quib⁹ potestate vsus sit maxima & amplissima. Nono itaq; anno īmpii sui mutationē cīdē fore: eo q̄ boues q̄ arua aratro soleāt interuertere: mutatio nē sigēt laboriosam: q̄ deuoreret atq; absorbeat merita supiora. His itaq; cognitis q̄nto die venit a Cæsare q̄ tū ad iudicium Romā deduceret. In quo cōdēnat⁹ & actus in exiliū etiā morte īpleuit somniū suū. Prīncipat⁹ gētis q̄ ad Archelaū ptinebat cōuersus ī nomē puiciæ: quo noīe romani cū īnīus suū vincēdi redigeret p̄cul positas regiōes puincias appellauerūt. Manserūt tñ tetrarchę vt erāt Philipp⁹ & Herodes mutato vocabulo qā Antipas pri⁹ nūcupabat: Nā Salome moriēs: loca q̄ tenuerat: prātē suę gētis Liuę vxori Cæsaris dereliqrat. Ita stat⁹ erat Iudeā qñ Cæsar mortu⁹ est: reliquēs tiberiū priuignū suū Liuę vxoris filiū ex supiore genitū cōiuge successorē Rōspī: cui⁹ ī honore Tiberiadē Herodes cōdidit. Philipp⁹ quoq; Lybiā vrbē matris ei⁹ vocabulo nūcupandā putauit. Et qā p̄positū nobis ē apire cās qb⁹ ppī's Iudęor⁹ a rōano ī pīo desciuitet: sibi q̄ exitū acce lerauerit. Pilatū puicię p̄sidē īnitū ruine dedisse res indicat: qñ Cæsaris īmagies Hierosolymitanis ædib⁹ īferrī prim⁹ oīm nō dubitauerit. Quo mot⁹ ppl's cū resisteret: atq; ille recipiēdas īmagies cēseret: pl̄mos ī mortē coegit. Dū hæc Iudea gerūt: Agrrippa aristoboli fili⁹ romā ad

Liber. II. Fo. XXVI.

uenit; cupiens aduersus Herodem tetrarchen; apud Tiberium iudicio contendere; sed despectus a Tiberio quoniam Roma degeret; plurimos sibi ascivit ad amiciciam; & maxime Germanici filium Caium; quem siue paterni nominis gratia amabilem populo; seu regii generis propinquitate proximum imperio ratus; an quodam praefigio studiosus excolebat; quod vel aetatis; vel honoris eius ratio partebat; ita ut quodam die manu eleuans deprecaret; ut matru Tiberio mortuo Caium videret imperatorem. Quo prodiit per Euthicu libertum suum Agrrippa iussu Tiberii in vincula ducitur; & grauibus modis excruciat; non ante dimissus quod Tiberius diem clauderet. Cuius tempora foeda ludibriis; caprariis secessus; ignavia intolerabilis; nullum tamen efficacis virum operis; in necem eius excitauerunt; recentis ut arbitror Romanorum imperii reverentia; siue terrore saevis simae crudelitatis; quia plarumque asperitas quo grauior; eo tutior est. Ca. 4.

Imperante famosum libidinum Paulina spectatissimi generis foemina Romae per celebratum est. Quae quoniam egregiam castitatis famam apud omnes haberet; esset autem spectatissimi decoris & eminentis gratiae; testata Mundi equestris militiae ducis interpellationibus; nec inflexa virtus nimia superstitionis patuit errori. Namque subornatis fidibus sacerdotibus qui velut Anubis ad eam maledicta perferrent; quod eam ad templum induit; delectatus se ei sedulitate & pudicia; noctem posceret habere se; quod eidem secreto vellet committere. Quod illa accipiens leta ad matrem detulit deum suis adesse votis; ab eo suam posci presentiam; negare se non posse obedienciam. Itaque & ex sua; & ex mariti sententia pergit ad templum fidibus; noctem exigit; remotisque publici arbitris; quasi facili cognitionem mysterii perceptura; sese stratis composuit suis; astimans quod ad eam deus suis in somniis veniret; & per visionem se eidem demonstraret. Verum ubi alia quid noctis processit; quo faciliter mulier plena somniis deciperet; Mundus assumpto vultu Anubis habitu; aduenit; vestimenta alleiat; in oscula ruit. Expergesfacta mulieri Anubem se esse dicit; vultu Anubis praetendit; illa deum credidit; beatam se assertit; quod eam dignatus sit visitare dominus deus suis. Amplexu petenti non negat; refert tantum utrum deus possit homini misceri. Ille promitt exempla; quod & ouem summum deos; Alcmena suscepit. & Ieda cuiusdam concubitu potita; & plurimae aliae quae ediderint deos partu; de se quoque & illa deum esse generandum persuadet; mulieri concubitu miscet; redit ad maritum latior; dicens quod mixta deo sit mulier; & eius promissu deum esset generatura. Sit ingens in stupro mulieris mariti gaudium. Postea occurrit Mundus & ait mulieri. Beata Paulina concubitu dei. Magnus deus Anubis cuius tu acceperisti mysteria. Sed disce te sicut diuis; ita & hominibus non negare; quibus dii tribuant quod tu negaveras; quia nec formas suas dare nobis; nec nosa dignantur. Ecce ad sacra sua deus Anubis vocavit & Mundus; ut tibi iungetet. Quid tibi profuit duritia tua; nisi ut te. XX. milium quae obtulam defraudaret copedium. Initare deos in diligentiores; quod nobis sine pietate tribuitur quod abs te magno pietatis impetrari nequit est. Quid si te humana offendit vocabula; Anubis me vocari placuit; & non in huius gratia effectum iuuit. Hoc perstricta sermone mulier; illusum sibi intellexit; & dolens iniuria pudicicia; confessum est fraudem marito. Ille nihil habes quod vxori dignatur; cui ipse cubandi in templo potestate punierat; & conscientia coniugalis castimoniae; principi querlam detulit. Qui mortis potentis viri contumelia; atque atrocis flagitii commento; sacerdotes et templo rapit; questioni subiicit; confessos necat; simulacrum fidibus Tiberi demergit. Mundo fugiendi potestas concessa eo quod viamoris & formae superat; gratia; leuioribus commissoribus suorum pretiis multatus estimaretur. Ca. 8.

Vnde igitur ludibrium imperante Tiberio acciderit; non putauis pretereridum; ut ex eo deformitas colligatur imperatoris. Sicut enim boni principis vita; probitatis quam scriptio & per universos vivendi forma est; ita imperatoris colluvio lex flagitio

Egesippi de excidio bierosolymitano.

Pylatus.

tū est. Ab eo missus Pilatus est in Iudeā vir improb⁹ & in modico ponēs mendaciū: cīcū uenit Samariānos: ut monte cui nomen Cadir peteret. Erat eī illis sacrat⁹: eo q̄ vellet eoꝝ myſte ria cognoscere. Et ascēdēs populū puenit: eq̄ tu pedestriꝝ exercitu strauit afficto crīmī: q̄ a Romanis discedere: & concilia bulū sibi querere præparassent. Quid eī non auderet? qui etiam Christū dōminū ad salutē humani generis aduenientē multis & diuinis operib⁹ pſu dentem in homines misericordiæ suā gratiā: nihilq; aliud dicentē nisi quo primū deo: deinde impatorib⁹ faceret populos obediētes cruci suffixerit. Demēs q̄ qui minister esſet sacrilegi ſu toris: vt interficeret autore ſalutis. Ex illo itaq; iudaoꝝ res perditæ: ex illo exitū genti templo q̄ maturatum excidium. Nā ſi Herodes qui Ioannē neci tradidit: perfidia & crudelitatis ſue pretiū luit: deiect⁹ regno: atq; exilio dat⁹: quanto magis præcipitib⁹ furii actū intelligi datur eum qui Christū occiderit. Quę cauſa autem fuerit mortis Ioannis breuiter expediā. Philippū & Herodem qui prius Antipas dictus eſt: germanos ſupra oſtendimus. Vxorem Philippī Herodiam quam Herodes illico ac nefando ſibi ſociauit iure matrimonii. Non tulit hoc Ioānes: & ait illi. Non tibi licet vxorem habere fratris tui. Tum ille commot⁹ in carcerem detru fit Ioannem. Nec multo poſt necauit virtū iustū & conſtantem: diuinae legiſ executorem. Nō ſolū enim quaſi prædicatoꝝ euangelii fratruꝝ cubilis inceſtū repræhēdebat: verū etiam quaſi legiſ executor: præuariacatorem legiſ condemnauit: qui fratris vxorem viuentis eripuerat: præ fertim habentem ſemen de genitano ipſius. Hinc excitata Iudeoꝝ fere omniū in Herodē odiā & poena accelerata. Cui⁹ auctor Herodias videns Agrippam plurimū præualuiffe apud Cæ ſarem: compnlit eū Romanū pergere. Quo ſibi Imperatoris gratiam conciliaret: obiectans deſidię contumeliam: q̄ fugitans laboris dū moratur domi indignos ſibi patere anteferri. Nam quū Agrippa ex priuato rex factus eſt: quanto magis ipſi iam dudū tetrarchæ quo regnū co ferat Cæſarem non dubitatur. Itaq; mulieris opprobria nequaq; ſuſtinēs: Romanū proſect⁹: dum Caui amiciciam petit ab Agrippa accuſat⁹ etiam tetrarchiam amifit: quam a Iulio Au gusto acceperat: & fugitās in Hispaniā vna cū vxore Herodiade micerore animi cōſumpt⁹ eſt.

Ioannes.
vix medīn Herodes.

Quę cauſa fue
rit Ioannus
baptiste. Iose
phus Antipas
Iatuz. 1.1.18.

Ca. 10. Ca. V.

Matt. 14. 1. 3.

Mart. 6. 1.

Anne. 1. 1. Ense

byp Cesarē Et
cesari. Histo.

1. 1. 1. Ca. 13. 11

eo. Ca. 12. fo.

20. Cœl. Tiberius
2. morit.

Ortuo quoq; Tiberio Caius ſuccellit: qui dominū ſe & deū videri atq; ap pellari volens: cauſas dedit Iudeis grauissimæ ſeditionis: ac niſi pperato ſi ne imperium clauſiſſet: Iudeoꝝ genti ſinem fecerat maturiorē. Non ſolum enim ab illicitis non reuocabat eos: verū etiam miſſis in Iudeam: vltima ſupplicia minitabat: niſi oia aduersiū ſuis & ſas religiōis armis patrarēt. Plurimū ei⁹ potuit impio Agrippa: ſed dū vellet muro abire maximo Hierosolymā: vt Romanis fieret inexpugnabilis ſuidebat eī imminente rul nam morte præuent⁹ op⁹ imperfectum reliquit. Nec minorēm potentiam exercuit imperiā te Claudio: ipſius quoq; primitiis interfuit cū qa Caio perempto ipſe a militib⁹ aſſūpt⁹ inim peritū rifeſtente ſibi ſenatu regni tēdio. Agrippam legatū direxit: quo interprete præmiſſa moderationis imperii definitam gratia pax conuenit in locū Agrippæ patris Agripa filius eius a Claudio Cæſare rex ſubrogat⁹ eſt. Ipſe quoq; Claudi⁹ exactis trib⁹ & decem annis: cū defice ret Neronē Romano impio p̄incipē dedit: captat⁹ vxoris Agrippinæ p̄uſuasionib⁹: quae tan tū fraudibus valuit: vt ſiliū imperatoris Britannicum designatū ſuſſorem ipſo ſure natura p̄incipat⁹ exortem redderet. Cui⁹ artis mox poenituit eam: quia dū ex ſe genito cōſuluit p̄incipi ſuum negauit ignara: q̄ elatus imperio: nec matrem agnolceret: atq; in exitū eius beneficii mercedem inuerteret: idem tamen Octauiani Claudi filiam coniugio tenebat: præpōſtero ordine gener filio p̄lat⁹: qa mala reipu. p̄ponderabat: cui debebat parricida ſacrileg⁹: inceſt⁹: vt in eo crīmia nō vlla bona artis merita regnarēt. Tali ipatore ſeu morū intuitu atq; ignauia cōtemptu: ſiue qa Iudeis ob grauia ſacrilegia a uero p̄ſidio deī ſumū vltimū excidiū p̄parabat e. upit in ſeditiōes graues: latrocinia: diſcipliōes eorū ſolētia: quos p. XX. anos Eleazar⁹ p̄in

Ca. VI.
Nero im
perator.

Liber. II. Fo. XXVII.

cepit latronum grauiissime depopulatus aliquando tamē captus a Felice qui Iudeos praeerat: Romam dixit us graues poenas dedit. Nec sic quidem graui casorum numero infractus est populus Iudeam inhabitium: sed in ipsis Hierosolymis aliud latronum pullulauit genus quod vocabant sicarii: non iam secretis abditi: nec tenebris nocturnis insidiantes sine aliquo praesidio cōmeantibus: sed luce diei atque in medio urbis & turbam stipamine percutiebant quo sump p̄pius accesserant breues manu gladios gerentes conferto populo permixti urbem adhaerentem fixerant cadebat imprudens caeco vulnere: ut querelam mors praeueniret funeris in promptu: sed percussor latebat & si quis cōmotus fuisset alieno vulnere propior suo factus erat casorum portio. Ita vel periculi metu: vel dissimulatione facinoris: sicarius non deprahedebat. Tanta erat insidiantur velocitas & celandi ars. Occidit sacerdos Ionathas: addebanū multi quotidie: grauior metus viuentium quod criminis interfector. Quasi ad pugnam sic quotidie unusquisque progre diebat: grauiore tamen conditione: quia hostis praeuidet: sicarius delitescebat: mors in oculis: in animis timor. Nemo se regressurum credebat: nec amicis fides deferebat: dum sicarius metueretur. Quo platiq; perterriti insolentes quidem flagitio latrocinandi vel sicariorum cōtubernio eti manu innoxii consilio tamen infirmiores desertum petiere. Sed dum sibi consulunt terrore fecerunt discessiones: ex quo bellum aduersus Romanos suspicio primo: deinde inuidia exarsit quo metu puiciæ rector misso egredi: & pedestri agmine maxime multitudinis strage edidit.

Egyptius quoque pseudo propheta adueniens: & magis imbutus artibus dum iactat se prophetico spiritu coelestia annuntiare oracula: triginta febre millia Iudeorum associavit sibi: eosque ad montem Oliveti congregans frequenter irruptione penetrabat Hierosolymam: ita ut etiam Romanas incursaret curiositas: quae ne quid a populo moueretur: Hierosolymis pretendebant. Vbi etiam haec compressa est insolertia quasi in agro corpore alia pars grauius inflammabat. Plurimi enim palam discedendū a Romanis libertate

terruito praeferendā vociferabant: progressisque in agros quibus alimonia deerat: vi expetebat.

Postremo in urbe Cæsarea grauius inter Iudeos & gentiles seditio incessit: vendicantibus sibi Iudeis urbis totius quasi ab Herode Iudeo condite possessione renitentibus gentilibus: quod eundem quidem Iudeus fuerit: sed Cæsar is eam nomine declarauerit. Denique & templo intra eam instruxerit: & statuas apposuerit: eosque videri gentilibus vestibus magis eam mancipata: harum contentionis seditio in manus verit: quia neque primi Iudeorum suos seditioni deditos comprimere poterant: & gentiles opprobrio ducebant: si Iudei sibi cedendū arbitraeretur. Itaque excitauerunt Felicem: ut dum virtutis partis gestit cōprimere multitudinem non acquiesceret: præsertim armis quando aliter nequibat consuletetur. Cui successit Festus qui latronibus plurimis comprehensis: haud exiguo ultimo exitio dedit. Albinus quoque eadē a Romanis potestate sibi credita: nullū nequit genus prætermisit: rapinariū improbus prædo: ut qui non dedisset pecuniam: in vincula raperetur: quis innoxius qui dedisset etiam reus absoluueretur: auaritia gignebat superbia: ut pauperibus se tyrannū præberet mancipium ditoribus. Idem tamen ut supergressus nequitias superiorem: ita successore Floro quasi deses ac lentus in flagitiis logo: sed proximus: intercallo præteritus ac derelictus: ut comparatione deterioris integer astimaret. Et qui primo questus fuerunt ut afflicti: postea Festum quasi bonū iudicē desiderabant. Hic enim singulos exuerat Florus: urbes diripiebat: iniquissimum in obscenitatibus: in saevitia crudelissimus: armis oīa cōturbans: & plia de pliis serens: quod nec obsecrat: ignorosceret: nec exsaturat: per et: in cōspectu Beronices: quod soror Agrippa regis ad templū religionis causa venerat: acerbissima cæde in populu desauiebat: nec obsecranti deferendū arbitrat: cum inferuient religioī nudis pendebat: astare cerneret: & orante fastidio haberet: vñ ad Agrippam regem & ipsa scripsit: & populos Iudeorum direxit p̄catū auxilia libertati. Cui egrediēti ex aegypto occurrerunt plerique ultra sexaginta.

Ca. VII
Pseudopropheta,

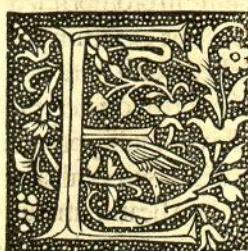
Ca. VIII

Egesippi de excidio hierosolymitanorum.

ginta stadia Hierosolymitanæ vrbis obuiam progrediētes: & cīcunducto per vrbē cum fidē querelar̄ probaret īsistere cōperunt ut legatos ad Nercnē mitterent. Verum ille dolorē vt ciuiū: & ipse miseratus tentamēta tñ bellī adiersum Romanos alta prudentia cernēs mo- uerīne & sibi īuīdia populoꝝ vltimum gigneretur excidiū: coacto ī vnum populo: & loco qui templo p̄ximus & p̄ante diuisus Sixtus appellabat huiusmodi orationē habuit.

Ca. IX.

Coratio Agrippæ ad populū Iudæorum.

Tisi in platiſq; improuid⁹ cōſulendi moderādīq; īmpatiēs: dolor graui bus aliquos faciat iestuare querimoniūs: tñ vbi cōſiliū ſumis: ſequeſtrat affect⁹ doloris: nā ſi p̄optos ad vlciscēdas iniuriās & ad inferēdū romā nobellū impio: vniuersos ex hoc populo cōperiſſem ac nō melioris par- tis & tanquillioris ſententia: qđ pacis eſt p̄optare: & qđ quietis p̄aſſe- re: nec ad vos venire auiſus forē: nec conſiliū dare. Superfluū eſt em ſua- dere quid fieri oporteat: cū audientium affeſſus in dēteriora ſit. Sed qđ aliiſ in expert⁹ bellicoꝝ vſuſ maloꝝ: aliiſ perfunctoria ſpes libertatis p̄- dulcis ad ex petendū: ſed platiū qđ irrationabilis ad adipiſcendū: multis em dum libertas peti- tur: ſeruit⁹ accumulat⁹: & frequenter totū eripit: quib⁹ vel nomen libertatis remanerat: alios quib⁹ pſentia vilitate ſuī diſplicent: terū nouitas īuītat: ac ſi turbent⁹ negocia lucru putatur. Ideo yobiftū conſiliū ferendū purauit: ne aut prudentiorꝝ ſobrietas p̄cipiat: inſolentiorꝝ au- dacia aut qui n̄ ſapere neſciunt: noſtro ſaltē admoniti ſermone cognoscant adquiescendum eſſe conſultorib⁹. Silentū igit̄ deferendū cēſeo: vt et nos qđ conduceſe yobis arbitramur ape- riāmus: & vestrū nemo perturbet: ſi aliqua p̄ter ſuā voluntatē audeat. Nemo em poterit eſti- mare quale ſit qđ dicit̄: niſi audierit pri⁹ cuius ipſe futur⁹ arbiter ſit. Probet aut respuat fruſtra cōturbat: ne audiat licet em & poſt conſultationē vnicuiꝝ ſentire qđ ſentit. Et ſi diſceſſio pla- cet etiā poſt ſobrios monit⁹ ſeruare incōſultę volūtatis ſentētiam. Sed dicet alijs. Cur fruſtra audiri velim ſi nō acquiescat qui audiūt. Quia ſi nolint acqſcere cū audierint: portio mihi cō- cionis: non oīs popul⁹ periclitabit⁹. Si autē audire nolint: etiā cū pars audiri conturbat vniuer- ſo populo eripiat audiendi pſectus. Itaq; apud eos mihi orieſ ſermo: qui audire voluerit: ſi vel ex parte aliqua mihi silentiū non deferaſt: intercipit enim ſermo omnīs: & quaſi tortus decidit: ſi concionalis fragoris & inquieti ſtrepitū examinet impedimento. Duo ſunt itaq; quibus re- ſpondendū arbitror: primo qđ in maximo ſunt querelar̄ pondere. Qđ plēriq; vociferant de in- ſuriis p̄ſidū: & qđ plēriq; perifſe ſibi libertatē gemant. Quar̄ ppositionū ſeparāda mihi com- plexio videſt. Si em pſides improbi: quid op⁹ eſt libertatē attollere: ne videamini non eoꝝ meti- to: ſed ſeruitutis fastidio accuſare pſides: quaſi dominatiōis miniftrōs. Aut ſi intolerabilis ſer- uit⁹: ſupfluā ergo de pſidibus querimonia. Nā erti in illiſmoderatior ſit: nihilomin⁹ tñ turpis ſeruit⁹ eſt. Cōſiderem⁹ ergo ne in vtroꝝ eoꝝ nō pſunctoria belloꝝ materia ſit. Quid em ine- ptius qđ de iniuriis queri: & bellū ſubtexere: ac pīculis mutare cōtumelias. Dū iudicē refugias: hoſtē inducas: cū iudex iniqu⁹ plētiūq; iuris interpres ſit: hoſtis autē etiā iustus ſemper ſit ap- petitor ſalutis. Temperari ergo non exasperari iudicē decet: hoſtem caueri: ne alterū acerbes: alterū arceſſas: cum & ille delinimento mitior fiat: & iſte declinari debeat: ne poſſit nocere. Cae- ndu migitur de iudicib⁹: ne maior querela qđ iniuria ſit. Grauior quoꝝ obiectionum īuīdia qđ commiſſorꝝ pretia. Sape etenq; primo verecundiū deliquerint: accuſati inſolētio- res ſunt: & qui occulē ante furati ſunt: poſtea palā latrocinant. Nihil itaq; tā exasperat ſer- uorem vulnerisq; ſetendi īmpatiētia. Deniq; īpensiſſus īn ipſis agrestibus feris artiſſima vincula ſi ſe excitent īprīmuntur: ſi quiescat relaxant grauiſ ſuoꝝ febrīum viſ tolerando minuitur: in quietudine auget: Qđ ſi norint ſibi consulere agrefia: ut naturae obliuſcantur: quo doloreꝝ alleuet̄: quanto magis in hoībus frequēs docuit yſus: qđ eorū qui leſi ſunt tolerā-

tiam lādentibus fuerit vetercundia; vt sine accusatore correxerint qđ accusati nō emendassent
 Sed esto fuerit intolerabilis romanorū iudicū insolentia; quid igitur tolerabilius vniuersos an
 vnu perperi? Quę autē iustitia cū vnus laſerit bellū inferre omnibus? Nungd omnes romanī i
 iuriæ auctores? Nungd ipse cēsar aut studiose electus est improbus qui ad vos mitteretur? Sed
 neq̄ speculari possunt transmaria oculosq; ab oriente ad occidentē intendere vt illic videat q̄
 hic gerunt neq; audire facile; qđ & si sollicitudo exigat loginquitas negat p̄bationū difficulta
 tem. Vnius igitur culpa diffidiū pariet orbis romanī cū etiā sine querelis vestris propria corre
 ctio sit nulla accusatiōis inuidia; itineris nullo labore. Annuis, n. vīcibus romanī magistratus
 mutantur. Quo fit vt nec in sole diu maneat & moderatior citosuccedat. Nihil igit̄ obserit q̄
 euissē cū remediu deferaet etiā q̄sc̄tib⁹ Causas belli autē intexere p̄niciōsum; q̄a belli dura ad
 uersum omnes conditio aduersum romanos vltima. Quos si fugere velis cū superate nequeas
 orbis terrarum tibi derelinquendus est. Sed libertatis cupiditatem p̄tendit. Sera ista delibe
 ratio: prius certandum fuit ne amitteretis libertatē q̄ vt amissam reposceretis. Durus seruitu
 ris usus & ideo aut a principio non fuit subeunda aut suscepta equanimiter ferenda. Tunc de
 cuit restitisse cū ad seruitū vocare minū. Illa iūstior pugna; q̄ autē semel se dederit in seruitutē
 & si postea subtrahere velit non ille tanq; amator libertatis asseritur; sed tanq; seruus cōtumax
 adiudicatur. Vbi erat ista libertatis desensio; cū pompeius vestris ingrueret regionib⁹ vrbē do
 minus intraret; vbi erat arma pro libertate? Cur deposita sunt a patribus nostris? Et certe illi for
 tiores nobis fuere; vigebant animis; abundabant subsidis; cupiebant repugnare; sed exiguum
 romanī exercitus non sustinuere portionem; victi sunt; sed reserua ti agnouerunt iugum ser
 uitutis; ne tolerarent poenā captiuitatis. Quid recusatis heredes qđ debetis iure successionis?
 Astringūt vos negotia patriū quomodo obedientiā refugitis; tāto inferiores obedientib⁹; aut
 qđ vobis reliquā erit quā in vos cāsarē & omnem virtutem romanam mouetis? Quomodo po
 testas sustinere eos qui de oībus triūpharūt; atq; ab omnibus sibi militantibus nunc adiuuant
 | Et arhenies qđē pro libertate totius grāciae incendio patriā tradiderūt; exilio mutantes do
 mos; ne sibi Xerxes dominaret; quē in terris nauigantē; in fluctib⁹ gradītem cū tñ nec maria
 caperēt; terra sustineret nec q̄ Europē toti⁹ spatia trāsit⁹ eius itinere includeret angustioribus
 terrarū finibus q̄ exercitus cōmeatu; ita persecuti sunt fugientem vt vix vna nau fugitans au
 xiliq; īdigēs se subtraheret captiuitati; verū ipsi illi Viri qui totā fregērūt Asiam; propter exi
 guam Salaminam & īperitantem fluctibus Xerxem subiungēt maria in eo ipso qđ sibi subie
 cū putabat elemēto glorioſissime debellatū fugarūt; nūc roanis seruūt & prīncipes toti⁹ grā
 cī & talorum īperiis obtemperant atq; illē athenāe quę leges aliis dabant nunc alienis legibus
 famulant. Lacedāmonii quoq; post thermopylas & Leōidē defūcti triūphos; post Aigesilauū ser
 uatorē asiae nūcamāt dominos suos. Macedonia atq; aphrica quae per Suos validissimos du
 ces totius orbis ipiū ī sua iura & possessionē trāssuderat translatā a se potentiam non ī dignan
 tar; tantaq; rerum mutatione contentae optant propios quos ad seruitutem petebant. Nec
 Philippī diuitiis macedones; nec Alexādrī excitant triūphis; quos duces oīm prudentissimos
 non īmerito īuictos arbitrant; quia alter se ītra grāciā tenuit; alter fugiens arma romana
 vīsq; ad regna caspia & extrea subacta Persidis atq; Indorū secreta vīctor puenit. Magni nomē
 obtinuit ga maximos omīniū nō laceſſiuit; Quē licet immatura mors triumpho romanorum
 subtraxerit; seruit tamē & ipse in posteris suis quibus orientis spolia non ad fulcrum domi
 nationis quæſita; sed ad precium seruitutis; vt nobilitas famulantum ad vīctoris opes per
 ueniret. Magna vīrtus ī alexandro. Quid tamē mirū? Ille vīsq; ad oceanū vīctoriā extēdit. Ro
 manī vītra oceanū. Testis ē Brītanīa extra orbem posita; sed romanorū vīrtute ī orbem re
 dacta. Quos aetas superior ī norauit didicit romanorū vīctoriā. Seruiunt & ipsi qui quid esset
 seruitus ignorabant; soli sibi nati & sibi liberū se īper quia superiorū potentia interfuso oceaa-

Atheniē
ses
Xerxes

Lacedēo
nii
Philippus
Alexāder
magnus

Brītanīa

Egesippi de Excido Hierosolymitano.

no secreti metuere nō poterat quos nesciebant. Plus itaq; fuit transisse ad Britanos q̄ triūphasse de Britannis. Quid n. facerent elemēti siam Romanorū ipso subiectis! Docuit illos oceanus seruitutis patiētiam postq; trāsferre tantibus & ipsi romanorū nauigis insuetā sibi seruiturem agnouerant. Nam de Hānibale quid repeatam: q̄ tot regionū victor romanis & ipse militauit triumphis; quib⁹ alpes apuit; viam stravit; vrbes subegit quę victoribus acqueretur. Qui frequenter superior spem tñ victoriae vicitis nunq; iterclusit: semel victus repare se se nequit. Cet sit sponte victoribus quos vīctos nō sustinebat: abiectis p̄ armis vītricibus ad Prusiam se se cōtulit regē: ex duce mercenariis: ex triūphatore fugitiuus. Veniamus ad galliarum incolas ipo

Hānibal

pulos natura feroceſ & naturalibus muris ferocioreſ quos non clementia parietū: sed iuga alpi um ab ortu solis tuentur: ab occasu oceanus inclusi t: a meridie prærupta pyrenei: a septen-

Mores gal
lorum

trione Rheni fluēta immanes p̄ germani insupabiles & inaccessibiles reddidisse se clauſtrorum

Germani
Romani

beneficiis estimabāt: Romanis tñ supra nubes viantibus & vltra columnas herculis imperiū propagantibus nihil inuiū fuit: tanta facilitate hostis & qui latebat reuptus & qui resistebat vici-
tus est: quorū improviso aduentu cōſedisse mōtes germania credidit rhenū exaruisse: qui ma-
gnitudinem corporū & cōteptu mortis ceteris validiores quę retinaculū ante suum rhenū pu-
tabant: nunc salutis defensionem itaq; iam non copiis germanorum repletur sed romanorū liburnis quę perrātes tot usq; ad mare bicornis amnis quondā liberas gentes seruitio premunē
vt q̄ sibi ante toti⁹ orbis imperiū preſumplerāt nūc seruitutis pprie mercedem exoluāt. Quid

Illyrii erutū venis terrarum suarum aurū profūrū: quibus non abundauit ad libertatis plūm
Quanto p̄ciosius romanorū fertū cui seruit aurū Pannoniorū! Dat itaq; Pannonius auri tribu-
tum: & opes suas ad romanū erariū volens trāſſert: vt sit tutior in seruitute: nec incolam suū auro turbida Pactoli vnda extulit in superbiā: seruit qbenter: bbus seruire impia vider: nec mi-
ratur Indus gemmā suam: aut seres lanā suam: ad usum dominorū excentur illa nō p̄cio mer-
cium sed functionum munia: Persarum auditis superba imperia: sed eorum quoq; obsides
vidimus: & cum ipſi imperitent plurimis nationibus: tamen offerunt liberos suos & nobili-
tatem suam. Seruire romanis gaudent pro fide pacis: simul vt seruiendo discant suis impera-
re: offerunt uestes: monilia: elephantes quoq; romanis: vnum tributum reges imponere. At-

Aegypt⁹

texamus aegyptū abūdantē opibus suis: nec indigentē pluuię cœlestis: quæ sibi ipsa ſimbres ge-
nerat & plurimū vbertates creat: Deniq; cū sit feruentior omnibus regionibus sola nō que-
titur de ſiccitate: & qđ nulli alii loco ſuppetit: alit irriguo ſuas messes. Nauigatur in arenis: na-
uigatur p ſata vbi pluuvia nescit. Cuius tamē noua gratia & naturalis fœcunditas romāis militat
vt quattuor mensib⁹ dominos alat. Quid ipsam vibē loquar cognomine regis fortissimi q̄

Alexādria

septa fluminis muro nescit obſidionē p vniuersorum animum maxim⁹ diuſuo p ſpatia terra-
rū alueo: & obſidionis ſubmoueat impedimenta & inuenientia quæ neceſſaria ſunt ad uſum re-
rū ministrat. Quæ magis poterat ad rebellandum q̄ aegyptus excitarī: quæ decies ſeptingen-
ta: & quinquaginta millia hominū prater Alexandriae incolas populos romāis fascibus numerat ad

Cyrenei⁹

ſcriptos. Et cū habeat tantā multitudinem mauult tñ romanī impii tributis ſe exercere: q̄ ſu-
is militare ſtipendiis. Non transſiliā Cyrenēſ lacedæmoniorū: q̄ quodā cū carthaginēſibus de-

Sytes

ſinibus atq; ipio certarunt: finē certaminis mortē offerētes. Qua oblatiōe vici: ſed vlti tamen inuiriā fratribus phileneis vīctoriā cōcessere: nec Sytes p̄teribo terribiles etiā ſolo auditu p
omnia ad ſe trahāt & appropinquātia vadofo mari h̄eant: tertia partē ſibis toti⁹ ab athlan-

Carthago

tico mari & columnis herculis usq; ab mare rubru atq; aethiopas definiri terū periti aſſerueret
Quis tot gētiū populos numero recēſeat: qib⁹ fulta carthago ſcipiōis dextrā nō tulit: maluit
q̄ romam diuab⁹ anni partibus aduerſum ſe paſcere: q̄ aliorum opibus nixa aduerſum romā-
nos rebellarē. Creta quoq; centum vrbibus nobilis: vbetrima p̄ferens regna circumuifa vna-
diḡ mari ex fluctibus tāq; inueniibus ſolita hostem repellere. vnum cōſularē yetetur & pluri-

Creta

mi populi sex fascium virgulis metu inclinan^t Asia ponthus Eniochys Scythæ nomada; Tauri scythaæ meotiaq^z regna Bosphoraniq^z omnes romao ipso subiiciuntur; & illud ate inauigabile pelagus. xl. naues ad pacem exercet. **N**am de armenia qd dicam quæ non solū limitis sui seruat q^z etet veruetiam portarū intenta custodiae diligenter explorat: ne pacem turbaturus irrepatur. Omnes ergo romanis seruire gestiunt: vos soli deditnamini his esse subditi quib^z subiiciuntur vni uelsum. Quibus s^r freti armis quo superbii militie: vbi est stolus nauium vestrarum, qui obsideat freta; percurrat maria romanorum. In ipsorum n. nomē elemēta etiā transierit in quos etiam transiuit orbis terrarū: qui romano impio claudit. & definiit deniq^z aplerisq^z orbis romanus appellat. **N**am si verū queramus ut supradiximus: terra ipsa infra romanū imperiū est: supra quā progressa romana virtus vltra oceanū sibi orbē queſuit; & in Britannia sibi remota a cōfinio terrarū nouā sibi inuenit possessionē. Deniq^z quibusuis nō solū ciuitatis romanæ: sed etiam ipsius prope humana cōversationis negatur: illo dirigitur ut illi habitet quasi miseri exules: celsit oceanus finibus suis nouit romanus interiora eius petere secreta: cū ipsis vobis erit bellum aduersum quos nec natura suū ius possidet. **E**ufrates ille inaccessiblem ate nisi suis scolis ex vtraq^z iam ipsa romanus est: & subimpio romano totū esse: significat orientē hister in septentrionalibus partibus inter saeras & innumeras profluēs gentes, obsides suscipit: hostes cohercit: metridiana plaga quoq^z habitabilis esse potest: arat romāis atq^z ipsis messem suā colligit in occa su quodā vltima terrarū Gaditana ora: nouos suscipit hospites: qui romano impio tributa sua deferant. **H**abet & ipsa quo dirigat merces suas: vbi ante solū naufragiū putabat ibi nunc mutatur commerciū. Cum igit romanorū omnia sunt. vnde vobis aduersum romanos præsidia queritis? Ex qua vobis in habitabili parte socios postulabitis? Quicunq^z n. in orbe terrarū sunt romāi sūt. An vltra Eufratē ad diabēos dirigitis legationē: sed nec ipsis vacat sua reliquæ nec parthus sinit petitā sibi pacem interpolari ne ipse infinitimis reus sit rebellionis: ne illud bellum simile putetis ac si aduersum Arabas & Aegyptios vobis getēda præcella sint. **A**lia romāa arma alie opes ex toto quesite orbe nec Hierosolymitana vobis blādiūnī præsidia murorū: validiorē oceanī mūrū ruperunt: sed de religionis auxilio præsumitis cū orbē iam romanū Iesu discipuli repleuerint. Aut siue nutu dei putam^z illā crescere religionē vrbēq^z romā sup omnes regiones p̄ferre impiū suū. Hæc nostra nos iam dudū religio deseruit quo nos deseruimus fidem & frequenter interdicta mādatis celestibus repetiuimus. Vnde in nos venit aegyptius. Quēad modū captiuū facti sumus assyriorū: Nonne scriptura dixit hæc euentura? Nōne scriptū est p̄ phananda omnia tēpli sacramēta q̄ iam s̄aepius p̄phanata, vīm suā atq^z omen diuinorū misteriorū gratiā nō reputā t. Cōtaminatū est templū: humano sanguine repleta sunt puluinaria cadaueribus: p̄fusē are crux, pugnatū est sabbato: p̄uariatio facta est. Dū templū non sua observatione & feriarū solēnitate: sed cruento defenditur p̄lio vtiq^z iterū fiet: Ergo quomō possimus tanq^z aduersum hostes & religioni aduersarios diuinū auxiliū mereri: quum ipse præactivationem in feramus nostræ religioni. Qd igit̄ remedīū cū & hūanē opes nō suffragent nec diuina nō op̄tulef̄ gratia. Alterū horū aliquos iuitare solet ad bellū vobis vtrūq^z deesset. Quid ergo supeft̄ nī māfēltū excidiū: qd si nō declinatis dū cauere licet: nihil aliud nī vobis ip̄fī vestrā patriā cōcremab̄ itis: tēplūq^z exuretis. cōiuges quoq^z & liberos dabitis neci. quibus auctores eritis supremē amissionis Cū malorū omnīū incrementū inconsolabile sit nostrē culpæ ascribi quæ sustinetis. accedit huc q̄ aliarū vrbū bella fuorū incolarum excidiis determinantur: vestrā rebellio totius erit excidiū regionis: quæ toto diffusa orbe populos vbiq^z disseminabit. & in omnibus vribib^z nostri portio est. Vestro igit̄ p̄lio iudæi omnes implicabunt̄: nec erit vlla regni nostri exps cruorit̄: Aut si tales sunt romani vt iudeos nō persequantur: nec bello lacessisti q̄ iniustū est bellū his inferri quorū hūanitatē spetis. Bonū est charissimi bonum est ad hoc in portu nauis est p̄uidete tēpestatē futurā: nec imminentibus quēq^z se obiectate pericula.

Armenia.

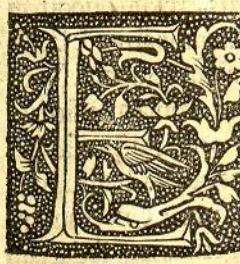
Egesippi de Excidio Hierosolymitano.

Ita: ne cū in altū processeris iam naufragiū non possis cauere. Et platiq; quidē repentina exur-
git pcella & bellū excipit: etiā si nō inferat: sed interest laceſſere hostē an excipere: magis para-
cit non laceſſitus & neceſſitas excusat inſolētiā: ybi vero in pr̄ruptū quisq; ſe imergit pīculū one-
tatur etiā opprobrio. Nō is hostis eſt quē fuga poſſit vitare. Quocūq; ibitis ſequetur pericu-
lū: immo ybiq; hostē reperiētis. Omnes, n. amici romanorū ſunt & q̄cūq; pr̄ter romanorum
amicitia eſt: hostis vniuersorū eſt. Subeat vos pattiæ amor: ſi nō pignorū veſtrorū nō coniugū
vos cōtēplatio reuocat: reuocet templi contuitus ſacratiſſimi: parcite ſaltem religioni: parcite
ſaltem ſacratiſſimi ſacerdotibus: quibus iam non parcent romanū: neq; ipſi templo: quos pe-
pcisse ppenitet. qm̄ iā dudū volūt oēs gētes noſtrām extingueret religionē: cui Pōpeius tñ cū ex-
tingueret poſſet pepercit. Ego nihil pr̄termiſi omnia monui: quae ad veſtrā ſpectant ſalutem:
hoc vobis ſuadeo qd̄ mihi eligo: vos conſiderate qd̄ vobis & mihi utile ſit: opto vobis & mihi
pacē eſſe cū populo ro. ſi recuſatis: ipſi meam vobis eripitris ſocietatem: aut communis eſit gra-
tia: aut ſine me periculum.

Aec dicens illachrymauit: Boronice p̄ ſoror ei⁹. Nam & ipſa iſtituit ſuperi-
oribus & multū eos Agrippa ſuis lachrymis iſflexerat: ita vt diceret iudei
non romanis rebellamus: ſed Floro qui bello dīgna cōmifit: bellū iſcrēdū ar-
bitramur. Respondit Agrippa: ſed hoc eſt romanis bellū iſferre facta veſtra
romanorū iniuriā petūt. Nō Floro ſed romanis nō Floro: ſed Cæſari tributū
negat. Nō Floro: ſed romanorū miles i castro eſt: qd̄ appellatur Anthonia
a quo dirutis diuifisq; porticibus tēplū ſeparatſi: vt cuſtodia ſequeſtrare
Reſtituite ſtatutū ſupiorum tributum: qd̄ cæſari debet: cæſari ſoluatur: ne Flor⁹ hoc referat
non ſea vobis ſed cæſaris iſperium repudiatum. Ac quiete erat popul⁹ hiſ dicitis: ita vt quum
Agrippa i templū aſcēderet: porticus vt fuerant inciperent aedificare: tributū cogeret. De-
niq; breui missis i huiusmodi muniiſis industriis executoribus cōgregata ſunt talenta, xl, quae
deceant tributariae ſolutioni. Cōpreſſus fuerat omnis bellī tumult⁹: ſed adiungere hiſ Agrip-
pa volens vt Floro obtēperarent: donec ei a caſare ſuccellor veniret, ita plābē exasperauit vt ne
ab eius qd̄ cōtumelia tēparet: ſed extrusū vrbe nō nullis iactis lapidibus incertū an pcurſerit
Qua motuſ iniuriā rex: auctores eorum cōprahenſos ad Florū dixerit. Ipſe autē in regnum ſuū
cōceſſit. Chodiscedente cōcitores bellī cōpoſitiſ iſciidiſ Malaſa caſtellum occupauerūt: ne
catiſq; romanorū cuſtodiibus ſuos conſtitueret Eleazarus p̄inceps ſacerdotum pr̄erupte vir
audacia: ſuasit ne eius alienigena donū vel ſacrificium recipet: que tuba bellī aduersum roma-
nos fuīt vnuerofiq; in tumultū excitauit. Videntes itaq; potiſ ſimilis qd̄ ea re p̄erupte cau-
fa foret diffēſiōis agebat cū pplo nō ſolū cæſari bellī interrogari ſed violari etiā iſtituta religiōis tē-
pliciſ imminui reuerētiam: argui & cōdemnari patriū traditiones: qui ex iuniteribus alienigena-
rum tēplū ornauerunt: cui multo amplius acceſſerit diuītariū ex collatione gentiū doniſq;
diuēſarū & innumerabilium nationū obliſterari ſancta maiorum: ſacros ritus negari. Quid fu-
turū de hiſ quae ante collata ſunt ſi ſimilimodo conſerri i posterū dona gētiū prohibeātur
Aut ſi ſolis romanis ſit interdictū qd̄ omnibus liceat: qd̄ incētiū bellī futurū. Postremum i-
pium: ſi apud Iudeos tātū nec ſacrificate nec iſfette munera alienis pmitteret: cōſiderare eos
oportere: qa cæſaris pax ſolueref: que i huiusmōi motū offēſiōis haud dubiā futurū vt eriperet
iudeiſ oēm vſū ſacrifici orū: vt nec pſe ſacrificaret cui ſacrificiū cæſaris deputaſſet: pueſdī ma-
ture. Nā talia cōſulta ſi ad Florū atq; iñ haud dubiē ad cæſarē puenirēt iudeorū gēti pestē fu-
turā: ſimil hæc aſtruere ſacerdotem teſtimoniūs defiderantes: i terrogabantiſ i vñq; a maiorib;
bus eſſet ſacrificiū ſacrificiū ſeſtū: id quū minus liquet obſtrepebant ad ſeditionē parati.
nec miniſtri qdem altaris audebant ſeſe tātē diſcordatiū iſſerere contentiōi: vnum remediū
ſuperesse vſum eſt: vt Florus atq; Agrippa rex cū militari manu adeſſent vt ſaltem metu de-

sisterent q̄ cōfilio nequaq̄ reuocarent; sed Florus qui augeri vellet seditionē ne vllus iudicis effet venie locus q̄ nisi inuoluti bello forent vrgendi rapinas eius & grauiora commissa facultas omnis extingueret; passus est crescere bellī furorē nihilq; legatis respōsi reddidit: Agrippave-roq; maxime ambibat Scili & Antipa Castobariq; pp̄iquorū suorū legatio in cōmune bon⁹ vt & iudaos romanis seruaret; & iudaīs religionē patriē templū; vrbē ciuib⁹; sibiq; imperii de⁹; regnī tranquilitatē; misit tria millia equitū dario & philippo turmarū ducib⁹ vt auxilio frēti bonarū cōsultores partī p̄mptius admittentur. Hinc fiducia bonis orta; improbis indignatio bellū adoleuit. Cū hos cā iustior nihil tñ armorū cōflictus iuuaret; illos furor & multitudinēs numerus animarent; accenderunt diuersē acies præliatores; prīcipes sacerdotū & vulgi por-tio quæ pacē optabant cum regis eq̄tibus partē ciuitatis supiōre occupauere; illi alii in inferiorib⁹ siti templū & propinquā loca sacris sibi vendicabant. Primo lapidibus & saxis & iactu telorum vtrīq; bellum laceſſunt. decernūt sagittis; postea vt sese forte obtulit præliādi neces-sitas; Consertē manus; peritia vſuq; regii præstabant; volentes arcere accessū belli excitatores ne templū intamīnarent. cōtra Eleazaro cum suis etiā supiōre vrbem quæ vocabat Syon inua-dere studium erat; septē diebus sine intermissione aliqua bellatum est. Octauus solēnitatis di-es quo ligna omnes altariis solebant imponere; ne q̄ si ignis deficeret quē oportebat inextin-gibilē p̄seuerare; furorem addidit; vt omnes a tēplo ministri excluderent. Audacius solito si-cariis sese prōp̄ientibus; cessere regii; nec in superioribus partibus cōsistere ausi; incensae aedes Agrippē & Beronices; direptum omne instrumētum regium; ignis circumferabat vt etiā chi-rographa debitorum q̄ recōdita in tabulariis erant publice exurerentur. quo foeneratoribus su-is inopes insolentius insurgerent; omni nexu sese absolutos arbitrati; incēdebat vrbē manib⁹ suis; exurebanū netū ciuitatis; expugnatum est castellum cui nomē Antoniē; cēsi omnes culto-des repti. Incēsti postea Masadā quoq; pripiēs sese Magueni⁹ iudeḡ galilei fili⁹ acer & pit⁹ sophi-sta; & turbādis rebus exercitat⁹; armorum inuasit officinas; & induit armis inertes. Regres-fusq; in Hierosolymā stipatoribus tanq; regio more comitantibus; immane tātū insoleuerat; vt supp̄grediens vsum priuatum; nec ab illicitis qdē quæ liberi populi ferre non possent; tempe-rādū arbitraeret; insurgentib⁹ in eū pluribus qui fultū regali īdumēto tyrannū & dominū incubuisse libertati ciuiū increpitarent; gaves poenas dedit; vt afflictus prius cruciatibus mo-reret; nec tñ diffidiū remotū. Nā multo grauior mot⁹ insurrexit Deniq; Metilius cū romanis militibus orauit vt sibi discedere liceret; dataq; fide & interpositis sacramentis; vbi iuxta pa-tum arma deposituere; cū sine metu abirent; ab Eleazāro & sociis factionis multi obtrūcantur Non resistendū aduersus vīm nec precandū rati sed tantūmodo violatam fidem & p̄iuriū per-fidori vociferantes. Omnes itaq; īterfecti Metilius ipse p̄fectus militū rogando & obsecran-do; simul pollicens vſq; ad circūcisionē quoq; se iudeū futurū solus reseruatur. Ardebat omnis Iudaā; Syria quoq; prouincia omnis in bellū excita. Deniq; caſarienses quoſciq; habebant iudaos īteſecerūt; quo dolore excitati plurimas Syriae vrbes Iudaī adorsi debellauerūt; nūlq; ius; nūlq; religiō; nobilior erat qui plura diripuerat quasi præmia congerens fortitudinis.

Rat spectaculū miserabile cū inhumanata corpora paſſim īacerent ī vribus; pueris permixti senes; mulieres quoq; nec pp̄ verecūdā spectātiū monumētis quibus pudēda tegerent relictis; oīa foeda & plena ſpē miserabilis; quæ cū tētrū horrore excederent grauis ac nephariae crude-litatis grauiora tñ adhuc sibi īnuicē mīnitabantur. Erat immane latro-cinium inter iudaos ac syrios cū spes nulla salutis effet nisi vt īnuicem se p̄t̄uenirent. Quæ.n. ciuitas quæ non iudaos simul & Syros permīxtos haberet! Dies ī sanguine; noctes ī formidinē transigebātur. nec

Egesippi de Excidio Hierosolymitano.

odiis: nec auaricia modus ullus. Nam prater sectari & cultus diversitatem, quae in malum publicum eruperat, ut ediuerso se pditos vellent auaricia habendi & rapiendi cupido animi intusserat ut nulli quem praedae studio deputassent neci parvendit existimarent. Quid de minore numero cæsoni loquar. Nam præter Antiochenos & Sydonios & Apamenos difficile quisque populus i habitans secum iudeos non persecutus est Cerassem autem & volentes egredi: vsque ad fines proprios prosecuti sunt: ut sine villa fraude abiarent. Alexandriæ vero orta inter gentiles & iudeos contentione: dum Hebraei vindicta reposcerent ac raptis facibus congregatum in Amphiteatro populum gentiliū minitarentur exurete: alia curantur Alexandriū tyberium præfectum loci in se conuerte re ac primo quidē concordiam publicam reformare pacificis intentabat sermonibus. Vbi vero inuidetis ab his quae sedulo moueret aduertit: nec ullo alio modo tolli posse tamē seditionem inuadendi eos: militibus potestatem dedit: qui circuifusos adorsi maximam per totam urbem stragem fecerunt: cum alios resistentes: fugientes alios: alios si domibus suis latitudes necaret: neque villa subiaceret: vel puulorum misericordia: vel reverentia senum: vel mulierum verecundia. Cœla itaque iudeorum quinquaginta fere millia: natabant plateæ sanguine: repleta erant omnia cadaveribus: crepitabant flammæ: et auro per urbem incendio quam iudeorum domibus inuestigata vicina simul depascebant. Insolentia Alexander tandem milites abstineret & receptui canere iubet: vulgi tamen ira semel progressa in potestatem necandi: nequaquam mitigabatur.

Ca. XII.
Depassio
ne christi

Vebat in sceleru suo rū sup plicia quod postquam dominum Iesum crucifixerat dictinum arbitrium: postea etiam discipulos piskeabant. Placuisse tamē iudeorum: gentiliū plurimi crediderunt in eum: cū præceptis moralibus operibusque ultra humanam possibiliter profluentibus inuitarentur. Quibus ne mors quidē ei vel fidei: vel gratiae sine imposuit: immo ea etiam cumulauit deuotionem. Intulerunt itaque particiales manus: atque auctore interficiendu ad Pilatum deduxere: reluctantē coepit purgare iudicem in quo tamen non excusabat Pilatus: sed

Ioseph. ant.
li. xviii. c.

IX
De resurrectione
dominica
Iosephus
taxatur.

iudeorum amicitia coaceruabat: qua nec ille adiudicare debuit: quem reum minime depræhendet: nec isti sacrilegium parricidio geminare. ut ab his quod ad redimendos & sanandos eos se se obtulerat obtruncaret: de quo ipsi iudei quoque testantur: dicente Iosepho historian scriptore quod fuerit sillo in tempore vir sapiens: si tamen oportet: inquit virum dici. Mirabilem creatorem opum: qui apparterit discipulis suis post triduum mortis suæ viuē situs secundum prophetarum scripta: quod & haec & alia innumerabilia de eo plena miraculis ppherauerunt. ex quo coepit congregatio christiana: & in omne hominum genus: nec villa natio romani orbis remanserit quam cultus eius exceptus relinqueret. Si nobis non credunt iudei: vel suis credant: hoc dixit Iosephus quem ipsi maximum purant. & tamē ita in eo ipso quod verum locutus est ita mente deuius fuit ut nec sermonibus suis crederet: sed locutus est propter historias suæ fidem: qua fallere nephias putabant: non credidit propter duritiam cordis & perfidie intentionem: non tamen veritati præiudicat: quod non credidit: sed plus addidit testimonio quod nec incredulus: & inuitus negauit. in quo Christus Iesu claruit potentia: quod eum etiam principes synagogæ quem ad mortem compræhenderant. deum fatebantur. Et vere quasi deus sine exceptione personam haud villa mortis formidine locutus: excidiū quoque temporis futurū annunciauit: sed non eos templi iniuria cōmouit: sed quia in flagitiis ab eo & sacra gaudiis corripiebatur: hinc ira exarsit ut interficeret eum quem nulla habuissent tempora. Nam cū alii precando meruerint facere quae fecerunt. Hic in potestate habebat ut omnia quae fieri vellet imperaret. Occidit erat ante mortem Iesu baptista Iohannes vir sanctus qui nunquam in saeculis salutis veritatem posuerit. Denique ad omnia quae plena iustitia docebat quibus ad cultum dei inuitabat iudeos etiam baptismum propter purificationem aie & corporis instituerat. Cuius causa ne quis libertas quod perpeti negavit ab Herode fraternali violata connubii iura: germanoque abductam conjugem. Nam cum idem Herodes romani pergeret hospitii causa fratri ingressus domum

Io. bapti-
sta

Herodes

cui erat vxor Herodias; Aristoboli filia regis Agrippae soror ausus est eam naturae immemor sollicitare ut reliquo fratre sibi nuberet cui de urbe roma reueritisset: ex consensu mulieris inita in cœsto pactio est. Cui⁹ indicium rei puenit ad Athetę regis filia in coniugio adhuc Herodis manente. Ea riuale īdignata redcunti marito insinuauit vt ad Macherūta oppidū dirigere: quod erat in confinio petrei regis & Herodis; ille qui nihil suspicaret simul q̄a omnē circa eandē immi-
nuerat affectū; quo facilius herodiadi pactionis fidē p̄staret. si allegaret coniugem: acqueuit eius suggeſtiōi. At illa vbi patro regno appropinquauit, cognita patri. Arethę prodidit: qui p̄ insi-
dias omnem exercitū Herodis bello laceſſitū deleuit; proditione facta p̄ eos qui ex Philippi te-
trarchę populo Herodiſe affaciauerant. Vnde Herodes caſari querelam detulit: sed vindictam ī imperatā a caſare, indignatio dei sustulit. Nam ī ipso apparatu bellī caſaris mors nun-
ciata: idq; iudeis aſtimatū cōperimus & creditū auctore Iosepho aduersum se idoneo: q; nō
fraude hominū sed dei cōmōtione Herodes exercitū amiserit: & iuſta quidem propter vindictam
Ioannes baptiste viri iusti q̄ dixerat ei: non tibi licet illam vxorē habere: sed ita haec cōte-
ximus: quasi vel ī suis iudæi legitima custodierunt: apud quos interierat summi ius sacerdotii: aut auaricia interceptū aut potiorū ī ſolertia: qui licere qđ vellent ius putabāt. Namq; a principio Aaron summus sacerdos fuit: q; ad filios suos ex voluntate dei vniuersitati legitima trā-
ſmisit sacerdotii prærogatiā: a qbus p̄ ordinem successionis constituti sunt: p̄incipatū sacer-
dotii gerentes. Vnde patro more cōualuit nemine fieri p̄incipē sacerdotiū: niſi qui effet ex fa-
guine Aaron: cui primo ius istiusmodi delatū est sacerdotii. Alterius autē generis viro nec re-
gi quidem licet succedere. Deniq; Ozias q̄a usurpauit sacerdotii munus: p̄fusus lepra tēplo-
q; electus: reliquā ætatem ſuū ī imperio exegit: & certe rex optimus fuit: sed usurpare ei nō lici-
vit officium religionis.

Herodias.

Iosephus
Ioannes
Cap. XIII.
Aaron

Ozias

Verunt itaq; ex quo egressi sunt ex aegypto patres vſq; ad edificationem
tēpli: qd Salomō cōdidit p̄incipes sacerdotiū. xiii. q̄ fuit anni ducēti. xii. qm̄
primo q̄ erat p̄inceps sacerdotiū vſq; ad mortē perſuerabat: nec quisq; in
locū viuentū ſuſtituebatur. Postea etiā ea viuentibus ſubrogabant. Ergo
iſti tredecim per successionem adepti ſunt sacerdotiū: quibus temporibus
& Aristocracia fuit: & monarchia ludicum & regū potestas rurſus a Salo-
mone vſq; ad tempora captiuitatis: qua in syriā populus demigrauit urbe
capta tēploq; exuſto: fuerūt sacerdotiū p̄incipes. xviii. p̄ annos quadragesimos. lxv & mēſes. vi.
dies. lxx aut annis post in captiuitate fuit popul⁹. Postea Cyrus cū dimitteret populū patrū
de regione aſſyriorū & templi edificandi potestate daret etiā sacerdotiū p̄incipem Iosezech q̄
ſimul abduct⁹ erat rediere pm̄isit: vt ritus yeteris ſolēnitatis p̄ affueri ſacerdotis ſciētiam refor-
mate. Ipſe igif & posteri ei⁹ quindecim numero viri a reditu populi vſq; ad antiochū Eupa-
torem officio functi ſunt p̄ ordinē ſuccessionis: & p̄incipatū ſacerdotii repræſentarunt annis
.CCCC. xiiii. Pr̄imus antiochus quē memoranis & dux eius lysiā occiso Onia ſacerdotiū prin-
cipē in locū ei⁹ ſuſtituerunt Alchinitū in ſacerdotio. Qui licet fuerit de Aarongenere: non ta-
men fuit de ipsa domo. Vnde Ananias frater Onię pergens in aegyptū petiit a Ptolemæo phy-
lometore & Cleopatra cōiuge Phylometoris q̄ rit⁹ obſeruarionis ab Hierosolymitanę ſolem
nitatis ſimilitudine ī Alexāndriæ urbis cultibus inseruerat: vt illi p̄inceps ſacerdotiū ſubroga-
retur: eo q̄ Achim⁹ legitimam non haberet ſacerdotii ſuccessionē: atq; idē tñ exta to trien-
nio defunct⁹: nec ſuccellorē habere meruit: q; abrogauerat legitimate ſuccessionis ſolēnitatē: fu-
lit itaq; septē annis ciuitas ſine p̄incepe ſacerdotii. Vſq; ad hoc temp⁹ regressio patrū de terris
aſſyriorū democratū tenuit: eo q̄ p̄ regū iniqtates ī captiuitatē ſe elle deductū. Iudeorū po-
pul⁹ recognoſceret. Asamonei poſtea nacti potestatem populo p̄ſidendi Ionathā ſacerdotiū
p̄incipē conſtituere: q̄ per ſeptem annos ſuſcepit ſuſcepto munete: per insidias Triphonis ſi neyi

Alii ſexce-
ti legunt

Iosezech

Antioch⁹
Lyſias
Onia
Alchim⁹
Ananias

Egesippi de Excidio Hierosolymitano.

Simon H tæ inuenit in cuius loci Simon frater German⁹ tanq̄ iure hæreditario p electione tñ successit
Hyrcan⁹ quæ geneti insidiis inter epulas extictū accepimus: a quo ad filiū ei⁹ Hyrcanū quem fuga peti
Aristobo- culo exemerat progratiua sacerdotii demigravit. Hyrcano aut Aristobolus q etiam regnū me
lus morato adiunxit muneri: vt vtriusq; esset particeps: & Aristobolo Alexander substitutus est:

Penes Alexandrū & regnū & sacerdotium: vsq; ad diē vitæ eius mānsit; supremum p septem
sc; & xx. annos: sed plerūq; dubiostatu. Nam & anceps inter ipsi & Demetriū victoria fuit:
& odīū immane a ciūbus dē moriēs Alexāder q pīculosā filiis suis cerneret odiorū suorū hæ
reditatē: Alexandrā cōiugem suam exercitatā v̄su imperii & cōmuniū asfuetudine consiliorū

Alexandra

gratiore tamē popul oq; & aduersum viri scūtū periclitantibus frequenter præsidio fuerit &
coniugi temperamē: oregali præesse voluit gubernaculo: arbitram simul statuens: cui nā po
tissimū filiorū summum sacerdotiū cōmirteret. Illa Hyrcanū patrī substituit in sacerdotiū vel
ppter senioris etatis progratiua: vel q leniore q frater Igenio nullas sup regni negotiis matrī vi
dere molestias excitaturus. Aristobolo nihil publicorū cōmisit officiorū. Sed ille etiā vivente
matre egritudinis tamē eius occasione in remotis & munitiorib⁹ locis regē agebat: quo offen
sa mater & Hyrcani querelis anxia. v̄m morbi aliuit: nec v̄lra nouē annos prægess̄a impīi om
niū hæredē Hyrcanū reliquit: & quo seruatū p̄sumeret sene idignū iuuaret aut v̄surpatoris
insolentiam iudicio prosperiore accēderet: verū Alexandra mors. etiā Hyrcano sacerdotium
regnūq; admetit. Nam bello victus ad munitiora se cōtulit: retentisq; cōiuge & filiis Aristobo
li quos i castro inuenierat: ap̄plexat⁹ est mutare cōditionē: vt i Aristoboli potestas omnis trāsi
ret: & sacerdotiū ipse priuatus in domū Aristoboli concederet. Nec tñ diu cōtētus fuit aulā te
gīa priuatis mutasie qdib⁹. Nā excitatus ab Antipatro primo in Arabiā cōfendit velut cōte
status pacti iniquitatem. Deinde v̄bi infirmū fibi aduersum romanos quos in sui societatem p
Scaurū Aristobolus inlexerat. Arabi regis auxiliū aduertit pōpeō venienti quēmoniam de
tulit: q eludēt Aristoboli anno iam tertio im̄p̄tantem bello p̄tulit: auctoritate cōcepit atq; q
victoriā custodīe dedit: superatoq; eius populo: & capta vrbe captiuū ipsum cū filiis romā
Dirigi præcipiens Hyrcano sacerdotii dignitatē refudit: atq; eū p̄sideū ciuib⁹ absq; diadema
te tamē regniq; īfulis statuit. Largus qdēm honoris: sed cōsulto quietis: ne fraternē īfolētiae
spū pax turbaret: ita Aristobolus captus: licet Hyrcāo tñ regno exiit: q quattuor & xx. annos
postea maiore v̄su q noīe in potestate exegit: nec tamē ē finis v̄tē Hyrcano: qui potestatis fuit
Nā reliquū tempus dedecori cessit: vt supra memorauimus: Si quidē superat⁹ p̄lio parthis Eu
phratē transgredientibus captus & antigono Aristoboli filio in potestatem datus: trūcati
q; aurib⁹: ne sic quidē a crīmine miserabilis impleuit acerbitate. Nam post illā ī parthiā quoq;
abductus exul debilis: senex ludibriū de se barbaris præbuit: & cognito postea q Herodes ī
peritatē cui⁹ cōiugio Mariāne neptis sua potiebatur: & iudicā reuertit: v̄bi primo summa ho
noris specie suscep̄tus: quo īsidiarum v̄lamen obtēderet: haud multo post afficto crīmine q
potestatem velle repete ītemptus est:

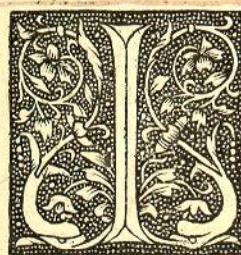
Herodes.

Actus igit Herodes regnū qdā Romanis p̄ obpugnatē vel pditē pattiæ
mercede acceperat: in locū antigeni q triēnō & tribus mensibus tenuerat ī
peritū substituit successores in sacerdotiū: nō Asamonei genetis quos clā
rioris fuisse p̄ sapie accepim⁹: sed ignobiles quosq; quos aut libido aut cal⁹
dedisset: tamē fatigatis Alexandriae præcibus locutus vel in simulationibus
territus Jonathē coniugis sua fratre septē decēq; annos agentem sacerdotē
creauit: quem mox ipse exitio dedit: suspectū imperii: q circa eum ingentē
populi totius gratiā indies videret adolescere. Post habito itaq; Anhelo quem iam ex ignobi
libus an Jonathen ī sacerdotium subrogauerat: reliquos per ordinē huiusmodi elegit de quib⁹
bus nihil suspectum haberet. Nam quod ī affini perpeti non potuerat quenadmodum non

Jonathas.

caueret in alienis! Similia in hīmōi ordinationib⁹ Archelaus secur⁹ paternę specie cōsuetudinē angustioris animi tenuit sententiā; more quodā insito mortalib⁹ vt apud eos mīn⁹ suspecta sit ignauia Hebetor⁹ q̄ gratia bonor⁹; cū infirm⁹ anim⁹ insolentior sit in reb⁹ secūdis; prudenter autē nou⁹ erit vicem referre beneficiis.

Citur a regno Herodis vñq; ad Romanū imperiū qđ Archelao delecto Iudeā religis prouinciis affocauerat; atq; inde vñq; ad templi excidiū & triūphū Titi fuerūt sacerdotū príncipes viginti & octo; per annos centū & LXX. Sane apud plerosq; eorū dignitatis sola functio; penes paucos etiam ius potestatis fuit. Liquet igit̄ in sacerdotū príncipib⁹ nō per seuerasse legitimi generis successiōne; quia non om̄is ex Aaron neq; filiis ei⁹ qui in ei⁹ subrogati locū formam p̄scriptę successiōnis ceteris dereliquerunt. Itaq; cum auaritia aut perfidia suor⁹ corrupta essent maiorum instituta; violata iura religionis conuulsa ad iniqtatis p̄fidia; non immerito eos diuina deseruit opitulatio; e oꝝ ranq; in vacuū populū omniū iuriarum genere processū; vt seditionib⁹ domesticis in seipso man⁹ verterent; latrociniis grauib⁹ afflictarent; tēterrīmos sortirentur iudices; vt improbis nequiores succederent; deniq; Albin⁹ deterrim⁹ habebat supertiō; sed Floro successore inter bonos relat⁹ qui facem belli extulit, p̄celiū inter Iudæos & Iōmaños accendit; quę causa supremo templi & vrbis excidio fuit. Ca. xiii. Nanq; Cesti⁹ vbi ardore iudæos compert bellī furore; qui sumā militię regendā in partib⁹ Syrię a Romanis suscepérat. XII. anno imperiū Neronis mouit arma; vt militū Romanor⁹ quib⁹ erat custodia cōmissa coercendę insolentię; & pacis tuendę necem vlcisceret. Congregatisq; etiā socior⁹ auxiliis Iudeā ingressus vrbē cui nomē Zabulon dilapsis metu incolis plenā diutināq; quās ad superiora montū confiūtes dñi secū auferre nequiverāt; diripi ab exercitu passus. Admirat⁹ quoq; publicor⁹ opere pulchritudinē incendiū iussit; & quasi hoc parū ad vindictā foret. Oppen p̄missō exercitu neq; fugā sese exitio subducet; terra mariaq; irrūpentib⁹ qui destinati fuerant occupauit; necat⁹ octo milib⁹ viror⁹ & quadringēris ferme ampli⁹ vbi præda rapinę cessit; exusta ciuitas est vicina quoq; Cæsareæ depopulat⁹; diripiuit inuenta; vicos itcendit. Cui⁹ fregit impetū sessoris egredientib⁹ cūctis obuiā Cestio; ciuiti fauore & gratia delinit⁹; immunitē clades vrbē reliq; Feruebat in his locis congregatio latronū; sed adueniente exercitu in mōtes concesserant. Qui cōfertenē signa Gallū p̄positū duodecimi ordinis adorsi fortiter exagitauerūt; vt ducētos ferme Romanor⁹ occiderent. Verū vbi supiora locor⁹ occupauereneq; peditē comit⁹ potuerūt latrones pati; & fugientes ab egrīb⁹ facile circūuenti necant. Cæsi itaq; supra duo milia; pacificati; qui in arduis montū potuerūt latere. Et oī a latrocinio regione purgata; Gallus in Cæsareā reuertit; Cestius cū om̄i manu. Antipatridē perrexit; quib⁹ non mediocrē Iudei coaceruauerūt multitudinē. Sed priusq; cōfeteret manū; per diuersa dilapsi; regionē & vicos direptioni & igni dereliqrūt. Lidda quoq; vacua incolar⁹ repta; & incēsa Gabaon q; ab Hierosolymis gn̄quagita stadiis aberat; vbi Romanū exercitū accepit i cōspectu posita; armavit Iudæos. Qui posthabita sabbati celebritate qđ veteri cultu & solenni obseruatione initiabāt; tanto im petu in Romanos p̄siluere; vt oēm exercitū auerterent nisi equites subuenissent peditib⁹ labrantibus. Cæsi Romanorum quīngenti & quindecim viri; sed om̄es grauiter periclitati. Lida Iudæis autem duo & viginti bello amissi. Quo loco enītuit virtus Monobasi & Cedei; quib⁹ cognito q; a Iudæis in Romanas acies insurgeretur; a fronte aggressi repulete plerosq; & coegerunt in vrbem redire. Simon quoq; ascendentes Romanos propinquā vrbis impedimentis exūt. Vnde & Cestius in regione sese triduo tenuit. Qua mora circunsusi hostes & in superiorib⁹ siti; ingressus speculabantur vñuesos; ne quis impune irrūperet. Cabaoni Qđ cōsiderans nō sine multa clade vtriusq; partis tentari nequire; misit suos tex Agrippa Lorcyum & Phœbam. Monobas; Cedeus;

Egesippi de excidio bierosolymitano.

Cap. xvii.

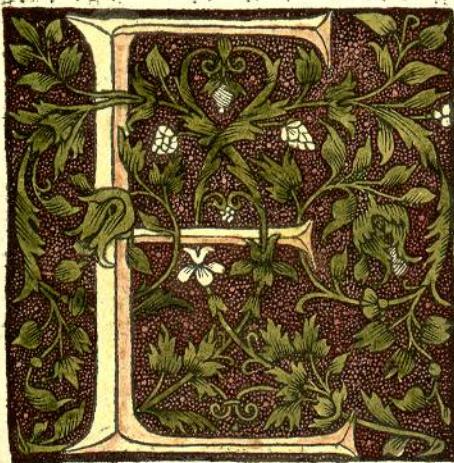
Ta autē plētiq; p̄territi sunt Romani clade exercit⁹: vt Damascenī metuentes suspe-
cte societatis contagia ppter habitationis cōsortiū interficerēt Iudeos in gymnasio
cōgregatos: qui secū vrbē incolebāt: q illi vel suspicione: vel dolo iam dudū pcuraue-
rāt: vt ag entilib⁹ cōctib⁹ segregarent: ne quid per noctē nouarent: velut exitio soli paterēt. Sū
mo sane mysterio silentii vt ne ad vxores quidē suas conat⁹ istiusmodi tractatus mearet. Qm̄
ip̄e quoq; ex parte maxima Iudeos cultib⁹ admiscebāt. Angusto itaq; in loco oēs adorsi pere-
merunt Iudeos. X. milia. Qd facile fuit: vt puenti ab armatis inermes perirēt. Et qdē ei⁹ im-
manitatis exēplū recens Scytopoli etiā in mai⁹ pcesserat: quo incitatos Damascenos reor. Nā
cū Iudei finitima queq; popularent: venerūt Scytopolim: atq; illic inhabitātes Iudeos tentare
adorsi aduersarios exti sunt: quos sibi fidos arbitrabant: qm̄ more ingenii humani pponderā-
tib⁹ apud eos salutis cura necessitudini. In seculis igit̄ cōstituētes tribule collegiū pferūt ihabi-
tatiū societate: tribulib⁹ cladē minant. Qd suspectū gētilib⁹ quia prōptiorib⁹ studiis odioq; in
suos executio p̄tendebat: ne simulationis specie dol⁹ a dornaret: atq; vrbē incautiorib⁹ accolis
noctu adorirent: pstratisq; oib⁹ gentib⁹ apud Iudeos sibi gratiā recōciliarent: ac per hoc si vel-
lent fidē suā circa gentiles pbare: cū oī gnatione sua vrbē excederent: vicinūq; peterent nem⁹.
Quo facto per biduū quieuerūt Scytopolite: vt portio Iudeos suspicionē deponeret: indu-
ret securitatē. Tertia nocte cū iam p̄sumpta fides gētilib⁹ remouisset sollicitudinē: incautis &
dormientib⁹ vis illata: decēq; & trib⁹ milib⁹ hoīm necatis. Quęcūq; etiā habuerūt direpta sūt.

Cap. xviii.

Expositionē exigit Simonis acerba passio vīsu & auditu miseranda: sed nouitate rei memo-
rabilis s. Is erat in populo Iudeorū. Saule haud ignobilis genit⁹ patre: animi audacia preditus: &
corpis fortitudine. Quarū vtrāq; in exitū tribuli suoq; exercuit: q plurimos ex populo aduerti-
to Iudeos: crebro incusu pemit: ac si forte cōspira ti adessent: sol⁹ sustentare acī: & congloba-
tos solit⁹ auertere: toti⁹ erat nodus ac mora bellū: & plerumq; desperatis reb⁹ cōuersio. Exhibe-
bat hanc ciuib⁹ aduersū suos Scyropolitani incolat⁹ militiā: sed nō diuti⁹ cognato debitā san-
guini defuit vindicta. Nanq; vbifracta fides & Scyropolitē cōciuentis qui ex cōposito se ad
nem⁹ cōtulerant: instare bello: atq; ingruere coepérunt. Et iam filios ac parentes Simonis dele-
ta multitudine ceterorū emin⁹ licet missilib⁹ ac telis petebant.

Videns Simon innumerabile multitudinē facilī negocio supiore: vt diuti⁹ to-
lerari nequiret: gladiū extraxit: atq; in hostē cōuerter⁹ clabat dicēs: digna Scy-
topolē factis recipio meis: q cognatorū nece quā vobis impēdere beniuolen-
tiā testificat⁹ sū: & fratrū sanguinē vobis obsidē dedi gratiē: qb⁹ iusti⁹ perfida tribueret. Nunc dū alienigenis fidem desero in domesticos amisi: pdidi
etiā liberos: parētesq; quos a vobis tñ necari nō oportebat: si mercedē scele-
ris cōstimatestis: Moriārigit: sed irat⁹ oib⁹: nulli amic⁹: q cōciuentēs meos:
& p̄priis manib⁹ vltionē de me p̄t⁹ experam: peremī socios religionis & fidei consortes: recog-
nosco sceleris mei debita. Soluam tanto dignū sacrilegio parricidiū: vt ea sit & p flagitio pena
& ad virtutē gloria: ne q̄s se iactet ali⁹ meoq; vulnere: in me ipsū cōuerteret dextera mea: vt vī-
deat furoris effe q̄ morior: nō imbecillitatis ne q̄s insultet cadēti. fit vindex parricidii clemētia
parricidiū sacrilegii. Hęc locut⁹ cōuertit obtutū in liberos parētesq; & indignatib⁹ oculis cum
iā misericordia mixta irē succederet: abruptū e medio patre gladio trāsuerberat: post eū mater
attrahit: ne esset q p nepotib⁹ interueniret. Offert se p ordinē volēs vxor: ne tanto delecta cōiu-
ge supuiueret. Occurrūt filii ne degeneres tāto patre in ipsa morte iudicarent. Festinabat ipse
Ietu celeri hostē pimere. Oī itaq; p̄cepta familia stetit in medio funerū suorū. Et tanq; triūphās
domesticis passionib⁹: q neminē suoq; alienoq; ladio vīdit p̄fīre: eleuauit dexterā vt oēs vide-
rēt: ac formidabilē sibi cunctis subiiciēs mortē: pprio victor se se transfixit mucrone. Memorabi-
lis iuuenis ob egregiā fortitudinē corporis & animi magnitudinē: sed quo fidē alienigenis poti⁹
q̄ suis detulit: tali dign⁹ exitu fuit.

Libri secundi finis. Sequit LIBER TERTIVS.

A postq; Neroni nūtiata sūt in Achiae partib; sito q; tragicor; cantuu meditatiōe cōtēderat vt de plu-
ib; scēnicā coronā referret; nescias quo magi turpis
vtrū q; in scēnā ipator pdiret; an q; scēnā suis flagi-
tiis ipleret; q; turparet Orestē canēdo; & parricidio re-
pītare; grauius eū iuasit met;. Nō illa ludor; similia
sed bello; supīma pīmescentē; vt alioñ a theatricaliū
voluptati obscenitate; & parricidalis amiciciā fu-
re relipisceret; atq; ad curas reipub; cōuersus intra se
fremere & desquirere; q; incuria ducis portius q; vir-
tute aduersarior; tantā cladē respub; Romana acce-
perit. Tentabat qdē simulare audaciā; sed redargue-
bat timor; & quasi specie magnanimitatis p̄texeret;
vt supra erumna negocior; mentē haberet; Sed de-

Ca. L.

stringebat animi sollicitudine; quem demendae ignominie bello; cōficiēdo legeret ducem.

Nebant Iudeor; vltimē labis futura excidia; vt Nero regalē psonā indueret; & puidi
cōsultoris voce salubre exprimeret sententiā. Vespasianū solū esse cui summa militiē
orientis inptib; iure cōmitteret; virtū ab adolescētia militiē triūphalis inueteratū sti-
pendiis quiū impacatas Gallias g ermanor; tumultu & ferocia geminę temeritatis in bellū rela-
plas pace diuturna cōposuerat. Britanniā quoq; inter vndas adhuc latente Romano imperio
armis acquisiū erat; cui⁹ triūphate opib; Roma dītior; Claudi⁹ cōsultior; Nero fortior astima-
bat. Itaq; quarū gentiū bella nō viderant; subiugator; trophea celebrauerat. Sub hoc duce ite-
rum dico Nero terribilis erat; Nero metuend⁹; potens foris; tut⁹ domi; equatis inter se Vespasi-
ani fide ac fortitudine. Quant⁹ iste vir; cui⁹ armis vitia Neronis apud exteris gentes absco-
debāt; vt ludibriū rerū humanar; & euiratē impuritatē opprobiū triūphis quoq; illustraretur.
Cū præliandū itaq; in vltimis Romani orbis esset cōfiniis; vespasian⁹ ex omib; eligebat. Cum
bellū depositū foret; Vespasian⁹ præ cæteris sociabat; ne vel public⁹ superesset hostis; vel do-
mestic⁹ obreperet insidiator. Dign⁹ qui stipendiis militis regnū p̄ueniret. Docebat fidē; præ-
ferebat virtutē. Inuit⁹ misit hūc Nero qui sibi auferebat p̄esidiū; sed artabat futuri scelerū suo
rum pœnis; vt se tanto dissociatū comitatu ducis inermē relinqueret. Nūq; pfecto Galba aspi-
randi ad imperiū studia vsurpauisset; nisi Vespasianū absentem cōperisset. Sed pcurauit; hoc
deus; vt in Syriā dirigeret vir qui & Iudeor; insolentia supīmo gentis excidio captiuitatis q; de
decore labefactaret; & Neronē auxilio destitueret; licet nulli⁹ virtus statutis afferte possit cœle-
stib; impedimentū. Demen⁹ tñ cum Iudeor; bello afflictā Romani exercit⁹ validā manū co-
gnouisset; aduersus Christianos insurrexit; vt ei debit⁹ finis appropinquaret.

De Petro apostolo & Simonie mago.

Grant tunc tpiis Romæ Pet⁹ & Paul⁹ doctores christianorum sublimes operib; clari-
magisterio; q; virtute suor; oper; Neronē aduersū fecerat captū magi Simonis deli-
nimētis; q; sibi animū ei⁹ cōciliauerat. Cui adiumentū victorie; subiectioñes gentiū;
vitæ longuitatem; salutis custodiā feralibus artibus pollicebat; atq; ille credebat quī vim re-
tum nesciret examinare. Deniq; summū apud eum tenebat amiciciā locū; quandoquidē etiā
præsulem suā salutis vīteq; custodem arbitrabatur. Sed vbi Petrus eius vanitates & flagitia
detexit; & species illum rerum mētiri; non solidum aliquid aut verum efficere demonstrauit;
ludibrio habitus & digno est consumptus moerore. Et quis in aliis terrarum partibus Petri
expertus potentiam; tamen præueniens Romam ausus est iactare q; mortuos resuscitaret. De
functus erat idem tēporis Romæ adolescē nobilis propinquus Caesaris; cū yniuersor; dolote

Ca. II.
Petrus &
PaulusNero
Vespasian
ni laus,

Britā nja

public⁹ Hostis
Domestic⁹
Insidiator.

Galbi.

Nero nis
auxiliū.

Egesippi de excidio hierosolymitano.

Petrus

Simon
magus.

admonueret platiq; experiendū vtrum posset resuscitari. Celebetim⁹ in his operib⁹ habebat Petrus: sed apud gētiles nulla factū hmōi deferebat s̄ ides. Dolor exegit remediū: perfectū est ad Petru. Fuereq; etiā Simonē a ccessendū purarē vterq; affuerūt. Ait Petr⁹ Simonis: qui se de sua iactaret potētia: priores se se ptes date: vt si posset mortuū resuscitaret. Si ille nō resuscitaret se non defuturū vt Christ⁹ opē ferret defuncto quo posset resurgere. Simon q; putaret apd vrbē gentiliū plurimū suas valituras artes: conditionē pposuit: vt si ipse resuscitasset mortuū: Petrus occideret: q; magnē potētia (sic em⁹ appellabat) laceſſēdo iniurias irrogauisset. Sin vero pualuisset Petr⁹ in Simonē parī gñē vindicaret. Acq;euit Petr⁹: adorsus est Simō: accessit ad lectulū defuncti. Incārare atq; immurmurare dira carmā vt coepit visus est caput agitare q; mortuus erat. Clamor ingēs gentiliū q; iā viueret: q; loqueret cū Simone. Ita & indignatio in Petru: q; ausus esset cōferre se tantē potestati. Sc̄tūs apostol⁹ poposcit silentiū & dixit. Si viuit de funct⁹ loquaſ: si resuscitat⁹ est: surgat: ambulet fabuleſ. Fantasma illud esse nō veritatē: q; videat caput mouisse. Deniq; separetur inq; Simon a lectulo: & tunc ne id qdē ostentui futurū. Abducit Simon a lectulo: manet sine specie mort⁹ alīcui⁹ qui mortu⁹ erat. Astigit Petr⁹ long⁹ & intra se paulisper oratiōi intent⁹ cū magna voce ait. Adolescēs surge: sanet te dñs Iesu. Et statim surrexit adolescēs: & locut⁹ est & ambulauit: & cibū sumpsit: & dedit eū Petr⁹ matrī sue. Qui cū rogaret vt ab eo non discederet ait. Nō derelinqueſ ab eo qu eum fecit resurgere: cui⁹ nos serui sum⁹. Secura ergo mater de filio: nō verearī: habet custodē suū. Et cū popul⁹ i Simonē insurget ut lapidaret: ait Petrus. Satis est ad pcamā ei⁹ q; cognoscit suas artes nihil valete. Viuat: & Christi regnū crescere videat: vel iūit⁹. Torquebat mag⁹ apostoli glā. Collegit ſe ſe: atq; oēm excitās carminū ſuoq; potentia: cōgregat populū: offensuq; ſe dicit a Galilēiſ: relieturū ſe vrbē quā tueri ſoleret. Dicit: ſtatuit: pollicet volatū: quo ſupernis ſedib⁹ inueheret: cui qñ vellet: cclū pateret. Cōſcendit ſtatuto die montē capitolinū: ac ſe de tupe deiiciēs volare coepit. Mirari popul⁹ & venetari: pleriq; dicētes dei eſſe potētiā non hoīs: qui cū corpe volitaret. nihil tale feciſſe Christū. Tūc Petr⁹ in medio ſtās ait. Iesu dñs: oſtēde ei vanas artes suas eſſe: ne hac ſpecie popul⁹ iſte q; creditur⁹ eſt decipiā. Decidat dñs: ſic tū vt nihil ſe potuſſe viuens re cognoscat. Et ſtatim in voce Petri implicatis remigis alaq; quas ſūperferat corrūt: nec exanima tuus eſt: ſed ſracto debilitatoq; crure: Aritiā concesſi it: atq; ibi mortu⁹ eſt. Quo cōperto deceptū ſe Nero & deſtitutū: dolen ſtāti caſū amici: ſublatūq; ſibi virū vtile & neceſſatiū reipub. indignat⁹ querere coepit cauſas qbus Petru occideret. Et iam tps aderat quo ſancti vocarent ap̄lī Petr⁹ & Paul⁹. Deniq; dato vt cōphenderen ſe pcepto: rogarabat Petr⁹ vt ſe ſe alio conſerret. Reſiſtebat ille dicēs nequaq; ſe facturū: vt tanq; metu m̄ ortis territ⁹ cederet: bonū eſſe pro Christo pati: q; pro oīb⁹ ſe morti obtulifet: non mortē illā: ſed immortalitatē futu rā: tanq; indignū ut ipſe fugeret paſſionē ſuī corporis: q; multos doctrina ſua cōpulerit ſe hostias p Christo offerre: de beri ſibi ſcdm dñi voce: vt & ipſe i paſſiōe ſua Christo gloriā atq; honorē dare: hec & alia Petr⁹ obtexere: ſed plebs lachrymis q̄rens ne ſe relinqret: & fluctuantē inter pcellas gentiliū deſtituet: viq; fletib⁹ Petr⁹ celiſſit: pmisit ſe vrbē egressurū. Proxima nocte ſalutatis fratrib⁹: & celebra ſta oratione: pſiſiſci ſol⁹ coepit. Vbi ventū eſt ad portā: videt ſibi Christū occurrere: & adorans eſi dixit. Dñs quo venis! Dicit ei Christ⁹. Iterū venio crucifigi. Intellexit Petr⁹ de ſua di-ctū paſſione: q; in eo Christ⁹ paſſur⁹ videre: qui partit in ſingulis: non vtriq; corporis dolore: ſed quadā misericordię cōpaſſione: aut glorię celebritate. Et cōuersus in vrbē redit: captuſq; a perſecutorib⁹ cruci adiudicat⁹ poposcit vt inueniſi vestigis cruci affigeret: q; idign⁹ eſſet qui ſili modo crucifigeret vt paſſ⁹ eſt dei fili⁹. Quo ipetrato: vel ga ita debebat vt christ⁹ p̄dixerat: vī qa pſecutor nō iūit⁹ indulget poenaq; icremēta & ipſe & Paul⁹ alter cruce: alter gladio necat⁹ ē. Sed vt ad ppositū redeā: turbat⁹ graui nūcio Nero: reb⁹ illudca min⁹ pſpe gestis: Vespasia nū exptū virū belli: oī militie q; Syria erat pſecit. Ille pſpe: neq; differēdi tps dabat: miſſo Alexā

Liber. III. Fo. XXXIII.

driā filio Tito: vt inde militū qui p̄ te indebat partē aliquā deducet: ipse trāsmisso Hellestōriā
 co freto pedes in Syriā cōtēdit. Inter ea Iudaei reb⁹ elati secūdis: prīncipes militiē bello legunt.
 Distribuūt loca qbus q̄sq; p̄fess et: q̄ munia singuli: quos ordies: qd munēris exēq̄rent. Iosephū
 Gurione genitū & Ananū p̄nicipē sacerdotū Hierosolymitanæ vibis: negociis & p̄cipue in-
 staurandis muris p̄ficiūt. Ardebat Eleazar⁹ Simonis aliqd sibi publicor⁹ cōmitti munerū. Et li-
 cet oēm p̄dā quā de Romano exercitu ceperat sub p̄tāctū suā redēgisset: ditē p̄sētūt atq; op̄i
 mam auaritīa Cestii: atq; inmodicis rapinis coaceruata: tñ parādē magis sibi potētiē intētū: q̄
 eōi v̄sūp num' arbitratī: declinandū c̄stimaere. Sed paulatī abiendo singulos: dādo & largien
 doefferit: vt rerū oīm stūma ei⁹ arbitrio cōmitteret. Idumeā quoq; Iesu vn⁹ de sacerdotibus: &
 Eleazar⁹ sacerdotis fili⁹ militiē p̄positi tuendā receperūt. Prīcipiūt toti⁹ Idumeę Nigro de sū
 mis reb⁹ p̄rogatiuā oēm referuantes. Iosepho Simonis Hierico obuenit: Manasse Perea regio
 cōmissa trans Eusfratē sita. Cū ab eo īdītū nomē: q̄ Eusfrates ad eā partē p̄gētib⁹ trāsmittēt
 Ioānes Esse⁹: ali⁹ quoq; Ioānes Ananię sili⁹: c̄teriq; aduersis attributū ptib⁹: quasi sua tuerēt sol-
 litudinē. Itaq; singuli cōmissa sibi munia nō deserere: īstruere muros: manū legere bellatoriā:
 ex qb⁹ Ioseph⁹ in Galileā descēdēs: munire castelā: īstaurare p̄pugnacula: validissimos quoq;
 & bello promptissimos assūcere sibi īmpigre curabat: phibere latrocinia: p̄tēdere quotidie
 in castris: militē romāē militiē more exercitare: diūidere ordies: distribuere cēturiones: plurimos
 p̄ficerēt: quo facili⁹ disciplina ab oīb⁹ exigeret: ne q̄sq; lateret: q̄cūq; p̄pria munia dereliquisset. In-
 stituebat etiā vt agnoscerēt excitatiōes tubaz: & rep̄ssiones: seq̄renī ordinē: aciē dirigeret: cly-
 peos intexeret: vt murali vice si forte magna hostiū vis īgrueret: sese aduersū īcurlātes defē-
 sarēt: subuenire laborātib⁹: fessis cōpati: picula aliorū ī se trāsfundere: nec solū belli artes ad in-
 star romanę docere militiē: sed etiā āte bellū q̄ pli⁹ bellātēs īuuarēt denūtiare: vt miles cibū sibi
 & arma portaret: yallo & fōstā sese muniret: castrisq; ponēdīs p̄ueniret hostē: obtēparet p̄ceptis
 furto ac rapinis abstinerēt: assūceret: lucrū p̄priū putaret si nīhil dispendiū rurali b⁹ cultorib⁹ ir-
 rogaret. Quid eīm distet ab hostib⁹ si ipse hostili modo auferat: nisi q̄ graui⁹ est sua q̄ aliena īn-
 cessere: & socios q̄ aduersarios dispoliare! Plurimū valere ī bello bonā cōscientiā: eo q̄ ampli⁹
 de diūio auxilio p̄sumeret: q̄ se nulli affīnē crīmīni tecognosceret. Sed hīs reb⁹ citi⁹ sibi apud īm
 probos expt⁹ est: nocuisse īnūdiā: q̄ apud bonos p̄fuisse gratiā. Nā cūm ad LX milia peditum
 paucissimos equitū cōgregauisset: eos vero q̄ bella mercede traetarēt: ad quattuor milia viros:
 sexētos quoq; lectos custodes sui corporis: tantā a Iudaeis ptulit: vt pl⁹ ante bellū a suis: q̄ ī ipso
 bello a Romanis phorresceret. Omitto qd seditionis excitatiū: q̄ latrociniō erepta reddere hīs
 q̄ amiserat suspectabāt: ac maxime Agrippē ac Beronice: qb⁹ redhibēda iuste forent: ne regē fa-
 cerēt īfestiore. Et tñ ille quo populi molliret īpetū: ad constructionē porti⁹ muroq; q̄ ad dñō
 rū īdemnitatē seruatā pecuniā. Oia q̄ illa agebat: q̄ erepta Ptolemēo forēt: q̄ regiū aurū: vestes
 ceteraq; munera portauisset: estimare debere tharicheatas: apud eos eīm res cōtebatur: vtrum
 id īstauratiōi suoq; muroq; reseruandū putarēt: an dīripiēndū latronib⁹ depromere. Indignū
 certe viderī vt eo poenā exciperet: q̄a meli⁹ consoluisset. Itaq; cōtersis illis ī sui gratiā: īnūdiā
 simul & piculū euasit. Iterū cū gratiā regis Agrippē Tiberias societatēq; deposceret: p̄pīcēsse
 Ioseph⁹ de mēorata vrbe Thariceatarū clausit portas: ne qs nūti⁹ ad vrbe Tiberiadē p̄get: &
 deesse Iosepho auxilia militaria significaret. Ipse autē cōgregauit de lacū nauigia p̄ficatoria q̄
 ī tpe potuit īvestigare: & Tiberiadē remigii petūt. Sed vbi ad eū locū venit ī quo cōspicua
 qdē ī vrbe positis foret species nauigiorum: deprēhendi tamen nequīret vtrū essent vacua
 p̄celiatorum: iussit ea dispergi per totū spatiū lacū: vt maior numerus aestimaretur: ne quisq;
 vacua potius q̄ reserta bellatoribus aestimaret. Quo territi q̄ aduersus tantam multitudinem
 infirmos sese arbitrarent: proiecerunt arma: portisq; reseratis: effudētūt se supplices Iosepho q̄
 Velut dux agminis militaris p̄pius acceſſerat. Quāsitū qua tandem vesania discessiōne animis

Eleazarus

Io. Esse

Egesippi de excidio hierosolymitano.

Alii Sexatos,
induisseratq; auctorib; impulsis se aduersariis tradituri foret: & simul occurreret sibi iubebat vt **T**ariceas deduceret: atq; illic trecatos ferme curiales: plerosq; in vincula de plebera-
pit. Lytū quoq; ei facinoris accersitū principalē manib; apudatis poenas luere iubet: atq; illo
rogāte vt una saltē sibi manū relinqueret: p̄cepit Ioseph⁹ vt ipse sibi quā vellet demeret. **T**ū ille
arripiēs dextra gladiū: leuam abscedit. Ita recepta Tyberias est. Sed etiā Sefforis tentata disces-
si one Iosephi: tñ viuacitate inter Iudeorum vibes socias attinebatur. Tranquilliorib; em̄ con-
si liis sua defendere q̄ aliena incursare malebat.

Tero Petreats niger & Babylonii Sylas: & Ioannes Esseus: oē q̄ d̄ erat
in Iudea publicū valide congregatēs: Ascalonē petūt: amplā qui dē & mu-
ris sub nixā validis vrbēs sed opis subsidijq; indigā: q̄ septingentis. XX. Sta-
diis ab Hierosolymitana vrbē discernebat: & odiis ingentib;. Propterea Iu-
dæi inimicā sibi vrbē diruere cupientes: collecta manu inuolauere. Præterat
vrbī Antoni⁹ minorentiō Romani exercit⁹ q̄ quo resisti posse Iudeis asti-
maret. Sed vir acrioris ingenii: & ex equo prudens bellator: diffusos: & nu-
mero magis q̄ virtute fidentes: edoc̄tis equitib; transire ad vrbem sinit: deinde incursat pro-
gressos: fatigat sequentes: confertos dissipat: turbatos fatigat: totoq; campo insectat palates
aliū versauice virginē ad muros interclusa fugē copia: aliū diuersa petūt: sed circūuenti ab eq̄ui
tib; obtrūcan. Multi supra se ruunt: & se inuicē impetu stu sternut. Itaq; vslq; ad vesperū cæ-
si amisere ex suis decem milia vīroq; Ioanne & Syla ducib; patiter extinc̄tis. Pauci autem Ro-
manorū eo vulnerati prælio: nec tñ repressa est Iudeorū temeritas: sed incāduit: nam dolor au-
daciam accendit: & labes vlciscendi cupidinē. Armatū itaq; maiore longe futore: necdū sau-
tioq; sanaris vulnerib; & cōgregatis plurib; q̄ vice priore: sed eos dispositis insidiis exceptos
prius q̄ in manū venirent: claudit circūfuso eq̄tatu Antoni⁹: & circūuētos p̄cepit sterni: cas-
terū nouē milia: reliqui fugati. Niger ipse elapsus in munimentū se cōculit. Turris erat septa
vndiq; valido faxo: quā Romani qa excidere nō poterāt: appositis ignib; circūdedere. Ea incē-
sa in speleū quoddā de turre trāsgressus: hostē latuit: ignē euasit: Romāisq; securis q; ipse simili
incēdio cōsumpt⁹ foret: post tertium diem quārentib; suis corp⁹ ei⁹ ad sepulturā: viuus & vi-
gens reddid. atq; ita cū magno gaudio Iudeis seruat⁹ ex hoste representatur.

Ca. V.
antiochia
Espasian⁹ interea superato Helleponto Bythinia Ciliciāq; transmit-
tens: vbi Syriā attrigit: legiones: ceterasq; militares copias quas in ea re-
perit: Antiochiā deduxit. Vrbs ea Syriē sine retractatiōe prima. Ideoq;
q; metropolis habet: condita ab his q; Alexandro magno bellanti adhē-
sere: conditoris sui nōcupata vocabulo. Sit⁹ vrbis porrect⁹ in immēsa
longitudinē: in lato angustior: qa prērupto montis a letta arcta: vt ex-
tendi vlt̄ri⁹ metandē vrbis spatia nequirent. Necessitas locū signauit
quia per occulta & deuia irūpentib; Parthis: mons celsior latibulum
daret: ex quo se inopinato aduentu & prōptiore impetu in imparatā Syriā effunderent: nisi ci-
uitas monti velut clausitū obiaceret: exitusq; obstrueret adtinentib; & vt si q; barbarorū ascē-
deret: statim e medio vrbis fini p̄spectaret. Deniq; cū ludi sc̄enici in ea celebrarentur vrbis ferunt
quendā auctore mīnorū eleuatīs oculis ad montē: Persas vīdissē aduenientes: & dīxisse conti-
nuo. Aut somnū video aut magnū periculū. Ecce Persē. Ita mons vrbis p̄eminet: vt nec theatrī
altitudo ad p̄spiciendū impedimēto sit. Fluui⁹ eā medi⁹ interfecat: qui a solis ortu oriens non
longe ab vrbē in mare condit: quē de originis suē tractu orientē veteres appellauere: vt vulgo
putet locis nomen dedisse: cū inde acceperit. Cui⁹ fluentis ipso impetu frigidiorib; & Zephy-
ris assiduo per ea locorū spirantib; tota ciuitas momentis ppe oīb; refrigerat: vt oriētis in par-
tib; orientem abscondit. Int⁹ dulces quā foris finitū nem⁹ intextū cupressis crebris: fon-

Liber. III. Fo. XXXVI.

tes aquis vberes daphne vocat: qd nūq deponat viriditatem; freques & letior populus vt pleraq orientis facetior q prope omnibus: sed ppitior lasciuia. Vrbis tertio loco ante ex omnibus que in orbe romano sunt ciuitatibꝫ estimata: nūc quarto postq cōstantinopolis extreuit ciuitas bizantiorum: persarum quondam caput nūc repulsorū. De situ vrbis satis dictū puto. Neq; n. de scribendis eius edificiis immorādū videtur: cuius a tergo cum oriente dixerim: satis liquet alie na ad meridiē iacere: a fronte Europam occurtere: in extra septentrionales g̃etes degere: caspi aq regna haberī q ante promptissima ad incusadā syriā erat. Sed postq Alexander magn⁹ caspiā portā tauri mōtis pr̃rupto imposuit: atq; omne iteroribus g̃etibꝫ iterclusit iter memoratā vrbem quietam reddidit: nisi forte motus psicos suspectantē. In ea viba Agrippa rex cū omni virtute sua expectabat Vespasianum aduenientē nec diutius eo morante comitatū adhesit cōiuncto itinere Ptolomaicē petere cōperunt. Ad eā vrbem occurrete inhabitanter Sefforim pacem cū Cesentio gallo iamdudū initam firmari a Vespasiano perētes. Quorū laudata prudētia q saluti proprię cōsuluerint. non lacesando romanos: atq; accepta fide: & in amicitia: recepit eos: & additis peditū eq̃stribusq; auxiliis souit: ne forte destitutiōis cōmoti dolore isur gerent in eos bellī excitatores: cū velut claustrū quoddā iudeæ sefforitanis sese romano ī p̃rio offerentibus resoluereb; vt in eā p̃iū iter hosti pateret: quæ ad custodiā totius g̃etis opp̃r tuno quodā in hostē obiectu occurreret. Erat .n. pr̃ter opiniōnē loci munitionis etiā vrbsgalilea maxima quæ res admonuit vt cū duę sint galileavna superior altera inferior conex̃ & cōlucte sibi alterā ab altera distinguanus. Sed prius de vtraq; dicendum.

Trig; Galilee syria & Phoenice adheret: disternitq; eā a soli occasu Ptolomais territorii sui finibus & mōs Carmelus: qui erat ante galilieis nunc ve Tiriorū finibus adsociatus: cui connectit̃ Gabaa ciuitas: que quondam iudeis causa grauis exitii fuit: ab oriente eā Hyppenæ & Gadara suis finibus refescant. Eadē autē & Ganlanitidi regioni & regno agrippē confinia p̃scripta veteri quo fuere: a meridiāo latere Scythopolis & Samaria suis vtraq; excipiunt regiōibꝫ: nec vltra fluēta iordanis patiunt extendi. Septētrionalia eius a dextro latere Tirus claudit: omnisq; regio Tiriorū cuius obiectu galilea & spatia desfiniunt. Ipse autē inter se hoc distingunt modo: vt quæ inferior galilea dicit ab urbe Tyberiadē vſq; ad urbē cui nomē Zabolō supra maritā Ptolomaicis extēta lōgitudine diffūdat. Latitudo aut eius a vico Zaloth q est ī campo maximo vſq; ad Bersabē haud dubiae deditur. Vnde etiam supiori galilea aperit exordiū: quo ad vici Batathē fines attingat. Ipsi autē vico etiā Tyriē terrae fines determinantur: longitudinis quoq; eius initiū vicus est Thala: finis est rothala iordanis finitus. Hinc intelligi daſ: quantū se porrigit spatia galilea superioris: cui⁹ initiū iordanis est: vel eius cōfinia. Hac igit suae magnitudinis estimatione vtraq; galilea distinguunt. Terra autē p̃guis: herbosa: diuerso culturę genere nitens disticta arboribꝫ: vt quemvis allitiat ad sui gratiā & fugitantē laboris ad studia culturae inuitet atq; excitet. Deniq; nulla illic vel exigua terrae portio vacat: frequētatur plerisq; inhabitantibus: crebre vribes: ṽri frequētes: multitudo hominū innumerabilis: vt exiguus vicus ī suo tractu habeat. xv millia inhabantiū. Circūfusis quoq; alienigenis vtraq; galilea crūdaſ: & ideo genus hominū bellicosum a prima c̃tate exercitū pr̃ellaribus tētamentis abundans numero: audacia promptū adq; omnis bellī arte aparatu. Pr̃estat tñ magnitudie Per ea regio: que vnde vocabulū accepit sup̃a diximus. Minor hæc: sed ṽtilior galilea: qd tora exerceſ: nec vlla pars eius fructibus īfoecūda est: sed vniuersa terra ei⁹ opima ac ferax. Preterea autem diffusior: sed ex maiore parte deferta ac rīgida: que māsi escere arādo nesciat nec asperiores facilis succos domare. Sed tursus portio eius mollis ad cultū: fertilis ad vſum grata ad aspectum mītis ad exercitū: isitiū ṽtilis pomis: omnia ferens vt campos eius distincte in fronte preterant arbores ī medio venustent. & plerūq;

Galilea
duplex

Ptolōais
Carmel⁹
mons
Gabaa
Hyppenē
Gadara
Scytho-
polis
Samaria
Tytus

Galilea
superior
Galilea
fertilis

Galilea
fetior

Egesippi de Excidio Hierosolymitan.

a nimio sole vel frigore defunderant sata: maximeq; olea vestitus: ager aut vitibus intextus aut palmis insignitus. Inenarrabile quanto decori sit cui vento impulsi palmarum ordines: cōcre- pant: & suauiores solito fundunt dactilorum odores. Nec mirū si omnis illic gratia viriditatis est: ubi amoenis fluiorū meatibus ex superiorē decurrētiū iugo motiū suspensus ager rigatur: & niueis fontibus scatens possideat cui inuidia: desideret cui gratia. Longitudo eius a Macheruntā usq; ad Pellā, i.e. a latere meridiāo ī septētrionē. Latitudo autē Aphidelphia usq; ad flumē iordanē: hoc est ab ortu solis utrbe. Arabiae protexit. In occasu autē usq; ad iordanē fluvium exten- ta manifestatur. Samaritana quoq; regio inter Iudæam atq; Galileā media iacet. Incipiens a vi-

Samaria

co cui nomē Eleas deficiēt in terra Acrabathenotū natura cōsimili: nec villo differens a iudea. Vtraq; n.montuosa atq; cāpestris est: pro locorū diuersitate: neq; tota cāpis diffundit: neq; in locis omnibus montis rupibus scindit: sed utriusq; qualitatis habet gratiā: ad exercitū cultu- rae solubilis terra & mollior eog; frumentis utilis: & prope circa fertilitatē soli nulli secunda: ma- turitate certe fructuum prior omnibus. Nam cum adhuc alibi serantur frumenta: istic metun- tur. Species quoq; atq; ipsa frumenti natura haud usq; præstantior habentur. Aqua dulcis: de cora ad speciem: suauis ad potum: vt secundū elementū gratiam aſtimauerit iudei ea p- missā patribus terrā fluentē lac & mel cui spoponderit illis resurrectionis prerogatiua. Et utriusq; quidem diuina pietas cōtulerat: si fidē seruasset: sed infidelibus animis utrumq; erexit. Hic ut- go captiuitatē: illic vinculo peccati. Nemorosa regio: & ideo diues pecoris & abundās: lacū Deniq; nusq; sic lacte distenta pecus ybera gerit. Poma silvestria vel insitua super omnium re- gionū copias. Referta autē utraq; vel iudea vel Samaritana hominū multitudine: vt mihi videan- tur hinc illud interpretati iudei qđ scriptū est: quia nullis erat locis frētilis & insecunda cum lex de meritorū soecunditate præscripsit & virtutū fertilitate. Principiū Samaritae de Arabiae finibus a vico cui nomē iordani: finis ad aquilonem vico boroco. Latitudo autē iudea a fluvio iordanē usq; loppē. Incipit enim a fontibus iordanis: & a monte Lybano: & usq; ad Tyberias lacū dilatatur. A vico quoq; Artha initū lōgitudinis eius: quæ usq; ad vīcū extendit iulia- adē: in quo iudeorū pariter & Tyriorū cōmunitas habitatio. In medio autē iudea ciuitas Hierosolyma: quasi vmbilicus regionis toti: vt prudētib⁹ plactūt nūcupat: abūdās regio mediter- tanēs copiis: nec fraudata maritimis: quā p̄tendit usq; ad Ptolomaïdē & totū illud mare præte- xit littoribus suis. Multe v̄bes: sed iter oēs Hierosolyma eminet: ita vt quasi caput in corpore non obumbret sua membra sed regat: atq; eis tuitioni sit: & pulchritudini. De iudea. Itaq; si nitimis regionibus oportuno: licet cōpendio: ea quæ significanda fuerant non prætermisim⁹.

Hiero-
lyma

Cap. VII.

Ephoritai quoq; obtributa & subsidia militaria regiōes fīnitimas īcurſabāt auctoritatem latrociniādi liberam sibi bellis specie vendicantes qđ imperio romano a iudeis inferebat. Vnde Iosephus accepta acerbitatē iniuriā vla- cīscī gestiens irruere ī vībem Sephorim: sociato sibi plurimōq; numero cō- redit: vt eos aut reuocaret in societate iudei: aut resistētes e supremo si pos- set excidio labefactaret. Sed utriusq; conatus effectus excidit: quā nec diffusa- dere potuit romanæ cōiūctionis electionem: nec vībem euertere: quā ipse talibus munimentis firmauerat. vt a romanis quoq; longe præst antīribus expugnari nequa- ret. Cecinit itaq; clāſſicū: tentata irrūptio sine vīlo profectu: atq; in totā regionē bellū exci- tauit. Vastabant omnia die noctuq; exurētes edificia: diripientes patrimonia: perimētes quos cung; bello habiles cōpræhendis̄t: infirmos seruituti subiūtientes. Repleta erat Galilæa om- nis incendio: sanguine: latrociniō: nullius immunitis miseriē & deformis rerum oīm specie cū si qđ igni aut neci supfūsset captiuitatē reseruaretur. Cuius mali illaqua paulo ante acerbiora est imata sunt præferebant. Hæc prælusio quædā belli facta anteq; Titus venit. qui simul ex Achara Alexandriā transmisit prædictis militibus secūdū mādatum patrīs ad vībem occur-

Ca. VIII.

tit Ptolomaïdem; ibi q̄ cōnexit ordinibus quintum & decimum addito etiam quinto decimo qui erant præcellentes; congregatoq; vel romano; vel sociorū exercitu atrox & memorabile bellum coepit. **M**am vbi primis initis placido duci prospere gestis secunda in aduersum cessere pfectus insensor **V**espasianus cū filio de Ptolomaïdis finibus in Galilæā sese immersit: Cognitoq; q̄ pacē abnuerēt qbus obtulerat cōdēnandę discessiōnis copiā si sibi consulēdū putarent: **G**adarā funditus euerit, vacuā bellatoribus offendens; q̄ omnes validiores diffidebantes infirmis munimētis ad munitiora se cōtulerant. **R**epertis itaq; non pepercit: sed omnes necari iussit; nulla atq; contemplatione: nulla infirmitatis misericordia: qđ non tam iure belli q̄ cestianæ pugnae dolore: & effusis in iudeos odiis exequebat. **D**eniq; non solū vrbem: sed etiā vicos & municipia exuri p̄cepit. **N**ec iniusta erat cōmotio: q̄a post tantā insolentiā emēdandi erroris facultatē dederat: nec obtēperat. **T**ransierat ex ea vrbē Ioseph⁹ in Tyberiadē priusq; romanus exercitus appropinquaret: sed plus formidinis ex fuga q̄ fidutiā dederat expræstia: hoc ipso enim territi sunt q̄ bello aduersus romanos gerēdo imparē se Iosephus arbitrabatur. **N**e q̄ vero aliud de p̄sumpsit, nisi forte iudei studia belli deponerent. **E**a erat illi potior sententia. **S**i bellū eligerent: malle se subeundo periculo fidem ciuib⁹ q̄ declinādo proditorē. **N**ihil, n. magis cauere q̄ ne cōmissum ipūm sibi honorē militiē turparet. Itaq; scripsit ad vrbē Hies tosolyam bellū incubuisse: propereq; rescriberēt pacem an proeliū mallent: consulendū maturæ. **H**ac stricti significauit nihil propensa in alteram partē: ne aut bellator meticulosus aut partinax rebellio iudicaretur.

Virtus de vrbē Tyberiadē Iotapata petit: siue q̄ numitior ceteris effet: & ppter ea in eā plurimi se contulissent bello promptiores: siue q̄ eo Vespasianus pleroq; ex suis direxerat, q̄ munirent iter qđp montes difficile faxosū q̄ asperū pedib⁹ egitib⁹: autē iūiū atq; īsupabile foret. **D**eniq; dieb⁹, iiii, ne angustiē officerent rescrata sunt viarū strata: cōpositū iter: quo facilius omnis exercitus transmitteret. **Q**uinto die transiuit eo Iosephus deiectosq; iudeorū animos erexit. **V**espasiano quoq; vbi factū īdictū: eo Iosephū commesse incētiū celerandi itineris accessit: q̄ conficiendi bellī cōpendiū putaret: si dux & populus bello promptior intercipere. **A**dvenit itaq; cū exercitu & primo die curādī cibo, militib⁹: ne ex itinere fatigatos, cura bellī incesceret tempus dedit. **S**equenti die duplīcī acie vallauit urbem & tertio equestri ordine. **Q**d videntes iudei inclusos se & obseflos vndiq; nec vllum refugii locū. **I**psa desperatione audaciā sumpsere. **N**ulla, n. res promptiorē bello militē reddit. q̄ne cessitas pliādī & p̄ruptū pīculū. **V**rgebat Vespasian⁹ iaculis: vrgebat sagittis: missilibus quoq; plurimi iudeorū vltra muros p̄gressi destīata feriēdi arte vulnerabat: māebat tñ ipauīdi. **T**entaba tōia virtus romana & maxime vbi infirmiora aduerterat murorū subsidia, illīc maiore incumbebat manu. **P**udor hos: illos armabat spes vltima: ferro aperire viam salutis desiderates; **G**rauiā tolerabant iudei nec minora referebant tentamenta audaciae. **P**ricia a romāis cū virtute, furor a iudeis cū temeritate certabat. fessis itaq; tota die illis pro salute: istis pro triumpho dimicantibus nox proeliū soluit. **S**equenti quoq; die & tertio quartoq; consimiliter & quanto pliātū acriter: sed vt solet fieri in talibus proeliis plura vulnera q̄ nec īferabant, licet sepe & excursus a iudeis & a romanis tentarentur eruptiones: quos ī iram accendebat pudor: eo q̄ vīctores Hannibal & Antiochi omnīūq; gentiū iudaicis proeliis immorabātur. **T**āta erat romanę virtutis conscientia vt non cito vincere pars vīcti estimaretur: sed aduersus naturam magis erant illis q̄ in hostem certamina. **N**am ciuitas p̄ruptis vndiq; ppe erat interclusa rubibus non vallo & fossa: vt alie vribes: sed profundis erat circūallata præcipitiis: que nec vīs hominī compr̄e henderet: nec vīsus īvestigaret: & horror sollicitius intuentem magis magis q̄ īnvolueret tantum ab aquilone ī montis defectu vīsus ad vrbē īaccessus arduo tñ ascen-

Cap.IX.
Iotapata

Egesippi de Excidio Hierosolymitano.

suppetebat. Quē Ioseph⁹ muro interclusit: propugnatoribus sepsit; vt inter murū infestores & vibem superiorē periculosa erruptio fieret obsidentibus: & intuēti esset inestimabilis cognitio superiorū. Ciuitas n. ipsa in montis supcilio sita, circuitu finitimorū montium velut quoadam naturali vallo circundatur septo. genili abscondita, vt nemo prius illīc vibem esse intellegat: q̄ in vibē ipsam fuerit ingressus.

Cap. X.

Espasianus cum vincere naturā nequiret: eā sibi ipse in adiumentū acseruit: vt obsidiōe diurna p̄ inopia cibi & pot⁹ cogeret obsecros ad deditio nem: sed frumenti copia multo ante congetta: ppulsat pīculū famis. Aque erat difficultas maxima: q̄a neḡ vllus in vibē fons & solennis siccitas taris pra locorum imbribus bibendi subsidiū attenuauerat. Ductus oīs aquarū obstruxerat ne in vibē mearent. Augebat inopia auditatē repugnabat natura. Cōmentū Iosephus detulit: vt anfuse vestes muro suspenderent: quo

Cap. XI.
Aries

paulatim torantibus aquis credere illis non decebat ad potū qđ abundaret ad latuacū vestimentū. Deiectus eo Vespasianus: rursus ad expugnandā vibem accendit: atq̄ omnē exercitū circa congregat. Machinis murū quatit: pulsat Aries. Nōmē hoc species dedit: eo q̄ valide ac nodosē arboris caput ferro vestitur: & q̄ vt frons arietis p̄tendit: qua obductis laminis turgescit & p̄minet. E medio ei⁹ quasi cornu procedit ferri solidioris. Magnitudo arboris in modum mali naualis: quā non vento & pcella: nō velorū sinus flectant. Ea suspensa funib⁹ ad superiore a t̄q̄ robusta arborū nexis multorū manu valide in murū impellebat. Deinde retrosum data atq̄ in statetē modū sustentata retinaculis maiore impetu destinabat: vt crebris iactibus satigatum muri latus cederet: cauacūq̄ vī rupturis fenestram daret qua romanis hostibus via in interiora vibis pateret. Primo igitur iecu mur⁹ cōcussus est: contremuitq; omnis. Clamor illi co vniuersorum quasi expugnata vibē trepidantiū ne repūssus murus fatisceret. Sed Ioseph⁹ saccos palcis repletos in eū dimitti locū praecepit: in quē aries a romāis intorquebat. vt laxo sacorū sinu lusa plaga omnis arietis emolliretur. Illisa enim solidis solida nocent: solutionib⁹ euā quantur. Deniq̄ facilius solidiora mollioribus cedunt: q̄ molliora solidiotibus. Nam & aque aliuione scopuli solūtū: nec ruina rupis vllum ē damnū aquarū: & iactis in freta molibus aqua suos vsus reseruat. sed petra inter vndas seruare suos nescit. Hatenā quoq; marmoris ruina nō frangit: & marmor arenae ruina comminuit. Retulerunt tñ etiam romani quo commenta refellerent iudicorū: cōtis falces ligantes quibus dimissos incideret saccos quo vacuati paleis eū rare arietis iecū nequirent. Reparato itaq; impulsu machinæ cū se iudæi virgeri viderent. vnu ex his Eleazarus ingentis magnitudinis saxū eleuās de muro supatitem elisit tanta vī: vt cōminuet caput machinamēti. Exiliens quoq; in mediū hostium rapuit illud: atq; in murū se rebat intrepidus in conspectu aduersariorū & patens vulnerū. Deniq̄ iaculūs grīq; figit: sed nequaq; conuersus ad vulnera quomodo ipse saxi ruina hostem inuolueret intendebat. Ascendit itaq; murū & victor doloris stetit cōspicu⁹ tante presumptionis ac super arietem se saxūq; de fecit & cī eo corruit. Victor quidē morte sed victor machinamentū cū in se solus decesserit patriæ in machinamēti autē comminutione totā vibem ab excidio seruauerit. Netyras quoq; & Philippus in medium se iecere agmen: vt auerterent quos petierant. Iosephus autem signibus iactis vt machinamēta omnia exureret breui consumpsit plurima: sed consumpta reparabat.

Eleazarus

Nstabat Vespasianus: virgebat ita vt in talo feriret iaculo sagitta. Turbatis sunt romanī cū sanguinē ducis fluere cerneret. Exagitatus filiū cucurrit ad patrem. Sed ille supra vīm vulneris virtutē gerens animi: prohibet trepidare filiū magisq; in proelii accendit milites. vt iniuriam ducis vīcisceretur. Ipse signifer reuocabat exercitū & ad muros cogebat. Ipse in bellū cōteros adhortabatur. alii sagittis: alii telis: alii balistis hostem virgebant. Tan-

Netyras
Philipp⁹
Iosephus

ta autem erat huius tormenti vis quo saxa in hoste iacebantur: ut percussus unus ex sociis Iosephi qui propter adstaret communio capite rueret & occipitiū eius usq; ad tertium stadiū excuteret. Mulier quoq; a luo grauis percussa vtero supra dimidiū stadii deinceps se secrete genitalis excuteret infantē: ad postremū tamē victoria muros romanus miles succederet: & in ipso aditu vtrīmque valida manu decertaret: sicut erant conferti oleo seruenti. Iosephus perfundi romanos iubet: q; facile a vertice ad ima defluebat vestigia. Nec minor incendio flamme cādantis olei seruor omnes artus depascebat. Succedebant tñ alii. Plarissq; etiā sudor pfluisse olei vim refrigerabat. Et quis huiusmodi olei natura sit: ut cito calefaciat: & serius comceptum deponat calorē: tamē victoria studio abscondebant iniuriam. Ardebat animis ut nullū corporis sentirent incendiū: nec tanti estimabant poene seruētis dolorē: quanti dispendiū gloriae: si tanq; exortes trisūphorū desisterent bello qui duces fuerat petiutorū. Vel sanguine itaq; suo restinguere incendium olei certabant.

Traian⁹
Ac mora obsidionis etiā Iaphae vrbis quæ vicina erat populus insoleuerat: q; tam diu cernebatur. Vnde motus Vespasianus Traianū q; praeerat ordini quinto decimo ductoris officio direxit: cū mille equitibus & duobus milibus virorum militiae pedestris. Qui sine retractatiōe pfectus: vir acer: & belandi artibus præditus cōuenientem studiis suis euentū belli repperit. Nā cum esset ciuitas & natura loci septa & gemino muro circuallata: non cōtentus tegere se populus eius munitionibus occurrendū romanis putauit:

Cap. XIII.

Sed paulisper resistere ausi muro exteriore recipere se se volētes: hostem pariter recepere: Nam cum ipsis festinantibus etiam romanū subintrauerunt: confugientibus quoq; ad murum intētiorem clausę portæ: ne rufus romai pariter irrumperet. Ita auerso a se dei auxilio iudæi prælia bantur: quo ante vincere solebant: sed offenderant scelestis flagitiis & ideo ab his poena debita reposcebatur: ut donare eorū supplicia nationibus. Deniq; plures prope suis inter se bellis: q; ab hostibus obtrebantur. Exemplo est Iaphae populus q; romanis portas aperuit: & sibi clausit. Nam vt primū murū romanū irrumperent: ipsi patefecerunt ut secundū murū iudæi nō pene traarent: iudei clauserunt. Recepitus itaq; hostis est socius exclusus. Recepitus ille ne percussor dasset: exclusus iste ne peritus euaderet. Intra duos itaq; muros cedebantur iudei: manu cominus: de muro eminus. Plarissq; enim romanę militię virū constricti augustiis murū ascendebat atq; in dñe in subiectos tela iaculabantur. Itaq; galilei suis q; hostibus infestioribus: rogabat ut interiori muri vestibulo recuperentur: sed resistebant sui. Dimicabat in portæ limine. Iudæis iter se pugnātib⁹. Iste irruēt cuneū gladiis excipiebat illi resistētes moriebāt. Sæua ipræcates sibi iuicē: & miora se meritis suis ppeti supp̄mis vocib⁹ attestabant. Itaq; exticta sūt duo millia virorum omnium præliatorū. Rat⁹ quoq; Traianus vel nullū iāsibl repugnaturū: vel facilem vrbis expugnationē veteris vir disciplinę summam victoriā Traian⁹ Vespasiano reseruauit: misit q; ad eū: postulans: vt filiū suū dirigeret Titū: q; finē prælio daret. Quo aduentantē facta irruptionē: cēsiq; multi mortales: nec sine labore ac periculo victoria cessit romanis. Quibus ingressis muri interiorē obiecerant se q; cōfici erant bello idonei & in augustiis positi: anceps bellū victoribus effecere pugnantibus desup vitili ac muliebri se sexu: ac sāpē etiam in suos saxa: atq; omnia quę forte reppererat telorū genera iaculantib⁹. Deniq; sex horis in ipso sine quasi ab exordio pugnatū. Ad postremū cæsis q; constiterant pugnaturū tū in cæteros sine ordine: si ne modo: sine misericordia. Senes cū adolescentibus fugulabantur: mulieres cū parvulis referuate: non ad veniam sed ad seruitutem masculis omnes interfici: nisi quos pueritia aut in fata defendit: in prædam ducta sunt duo millia. cxxx. mancipia. domini cū seruulis. equa iā sorte cōditiōis: quos captiuitas pares fecerat. Nec Samaritæ immunes miseriarū fuere. Nā cū secundū consuetudinem suam Garizem q; erat illis sanctus ascendissent. vbi adorare

Ca. XIII.

Egesippi de Excidio Hierosolymitano.

solebat; vñ et i euāgeliō dicit sāaritana. Patres n̄i adorauerūt i hoc mōte Et m̄sū ēēi; v̄ēiet ho
ra qñneq; i hoc mōte neq; Hierosolymis adorabit̄ patrē. Debebat em̄ vt cessaret sup̄st̄io; &
vera religio succederet; euacuare f̄ ymbra; v̄ēiret veritas. V̄tinā nō i mōte sicut samaritani: nō i
Hierosolymis ter i āno; sicut iudai; sed in spiritu in oī loco eleuans puras man⁹ homo oīs adō
ret dñi; & in noīe Iesu genu flecteret. Cū igit̄ vt supra dixim⁹ i mōte collecti secūdū suos ritus
manerent; bellī autē minas pr̄tenderet ipsa congregatiōis species; vel sensus eorū qui nec ma
lis finitimiſ resipiscabant. Multo autē amplius pro superioribus romanorū successi bus p̄inui
diā cōmonerent; ac prope tumultū res essent; consili⁹ estimatū est eos p̄ueniri; ne in mai
rem pestē erumperet. Vocatoq; pr̄fecto ordinis quinti cū tribus millib⁹ vtriusq; militiæ vi
ris eū Vespasian⁹ direxit. At ille ascendere mōte primo exordio pīculosum rat⁹ erat eīsimul
luncta terrori multitudi populi; & pr̄ruptum naturæ circumdedi exercitu montis confinia
& toto die deferri fecit custodiam; ne quis aquatū descenderet. Cū igit̄ tantā hominū mul
titudinem vexaret sitis; quē magis ac magis estu exardescerat. & pleriq; seruituti se vel etiam
neci mallent offerre; ne vel fame vel siti perirent. Cerealis. (hoc n. nomē p̄fecto) ex descendēti
bus vniuersos esse defatigatos estimās mōtem ac more militari pollicens salutē; si arma
deponerent; recusantesq; iussit feriri. Itaq; exticta sunt illic millia. xi. sexcenti viri. Clotapate
quoq; quadragesimo & octauo die facta irruptione primō diluculot̄ adhuc multo superio
ris diei fessi labore requiesceāt. Primus omiū Titus cū Sabino ingressus ceteris viam p̄buit
Comprāhensisq; superioribus locis in angustiis platearū passim; & ignari adhuc facte irrupti
onis ferieban̄. Alii in suis stratis; alii exercefacti; alii vigilantes; sed inedia ac somno soluti poe
nas dabant. Ad huc tñ totā v̄bē vis latebat malorū. Sed vbi exercitus ingressus militari infre
muit v̄lu latu; ad solū fere subeundē mortis affectū insurrexerūt. Et si qui superiora petere ten
tauerant repulsi cædeban̄. Et quibus vlciscendi vis suppetere poterat; ipsa coactatio v̄dictā
ademerat. Et si qui resistere parabant; irruētibus supra se aliis bello abscondebant vt. Alii multo
fessi certa mine dimissis manib⁹ sese offerebant vulneri; vt vel morte tam feralibus malorū si
orum spectaculis eriperentur. Hac deceptus securitate pereuntū Centurio Antonius rogat⁹
a quodā q; in speleacon fugerat; vt ei dextram daret; obsidem veniae & salutis sequestram por
rexit illico; doli negligēs & ve miser nimirūsecut⁹ triūphi; sed ille īcautū spiculo fetit & statū trā
figit; ne impleta esset īcruēta romanis victoria. Illo die interfecti omnes quicq; īuēti sequē
tibus autem diebus etiā de Hypogēis & ceteris de fossis specubus producebant vel ibidē extin
gueban̄; exceptis paruulis ac mulieribus. Cāsa per omnes dies. xl. millia qui numero compre
hensa sunt in captiuitatem deducti mille cc. euerla & igni exulta est ciuitas & castella eius om
nia anno ī imperii Neronis tertiodécimo. Josephus ī interea inter fauillas v̄bis in quōdam la
cu delitescebat haud nscius q; quasi dux aduersi agminis studiosius requiret̄. Egressus die se
cūdo vbi septa aduertit omnia reuertit in lacū. Tertio die mulier quēdā reperta cognit̄ sibi
Josephi latebras quārentibus demonstravit; sed in lacu pariter. xl. duo viri; q; eo consigerant;
sele regebant. Qui vbi aduertebant Josephū primo per paulinū & Gallicanū a Vespasiano ad
spem salutis vocari. Postea p̄ Nicanorēq; Josepho veteris amicitiae gratia copulabatur; & ideo
missus vt dextrā daret; promptius officiū mādati muneris exequebat; circūfusi Josephū talib⁹
adorebant sermonibus. Nunc maior iudai nominis metatū tuina; nunc fauilla tetrica
sepeliat & abscondat; splendissimā disciplinā prosapię atq; omne decus subtruat; quando Josephus
ad triūphū captiu⁹ referuari iubet. Quid sibi volūt tam sedula subito īuītamenta ho
stiū. Quid dona salutis spontanea! Rogantibus v̄tā aliis non peperc̄t̄; Joseph⁹ arcet̄sūt;
Joseph⁹ rogat vt v̄uat. Metusit videlicet ne pompā amittant triūphi; ne desit quē spectet ro
ma captiu⁹; quē catenatū Vespasian⁹ ante currum suum dirigat. Ad hanc igit̄ ludibria v̄s te

Cerealis
Cap. XV
Iotapata
capit
Tit⁹
Sabinus

Josephus

Ca. XVI
Oratio

Liber. III. Fo. XXXIX.

seruati. Et vnde triūphabit: si dux eorū desuerit de quibus triūpha! Aut qui triūph⁹ si amici
 tia dat victis! Ne credas Iosephe vita tibi præmittit: sed parant grauiora morte. Vicerunt te ro
 mana arma: nō capiat fraudulentia. Atrociora sunt dona eorū q̄ vulnera. Illa captiuitatē mi
 nanū. Hęc libertatem reseruant. Inflecteris Iosephe: & animi quadā fractus mollicia vis esse pa
 triæ superstes! Vbi est doctrina Moyse q̄ se de libro coelesti deleti perebat: ne plabi dñi superui
 ueret! Vbi est Aaron q̄ inter viuos ac mortuos medi⁹ stetit: ne mors viuētem populū sauo cō
 tagio depascere! Vbi est regis Saulis & Ionathæ deuotus patriæ anim⁹ & mors illa pro ciuib⁹
 sucepta: & fortiter glorijs q̄ expetita: filius patrē exemplo inuitauit: pater filiū mortis pro
 posito non dereliquit. Qui cum posset viuere maluīt se interfici q̄ ab hoste triumphari. Horta
 batur armigerū suū dicens. Percute me ne veniāt incircūcisi isti: & pcutiant me & illudant me
 quia armiger timuit ipse se gladio transuerberauit. Dignus quē David spiritu propheticō vīn
 dicaret: q̄a se genere amalechita de eius morte falso iactauerat. & gloriā viri q̄ se ipso hosti ex
 emerat imminuendam putauit: vt a se imperfectum mentiretur. Dignus etiam quem tantus
 laudaret propheta dicens. Saul & Ionatha speciosi. & carissimí inseparabiles in vita sua: & in
 morte non sunt seperati. Super aquilas leuiores. sup leones potētores. Ipse quoq; David cū po
 pulū pcuti ab angelo videret. In se voluit coelestē deriuari vīndictā ne peunte populo reserua
 ret. Postremo vbi lex diuīna cuius interpes semper fuisti: quae pro hac breui vita perpetuā iu
 stis promisit immortalitatē! Vbi deus Hebræorū: q̄ docet iustos mortis cōtemptū habere. Re
 fugere etiā debere terrenum habitaculū anhelare ad signa ad illam regionem paradisi vbi idē
 pias animas cōsecrauit. Nunc demū cupis Iosephe viuere quādo nō oportet in me nec licet im
 moqd mai⁹ est: nō decet: & carpete desideras lumen istud (ausi dicere) Seruitutis qd in aliea po
 testate: vt id. quādo' iusserrit rōan⁹ eripiat: quādo velit carceris tenebris obducat: vt optes hīc
 fugere nec liceat mori: & quo pudore ad eos ibis qbus p̄suasti pro patria mori! Quā excusati
 onem habebisq̄ tā diu resederis! Expectant quid agas: dicēt iā profecto. Quid morat Ioseph⁹
 qui præuenire debuit: cur tam sero sequit! Cur discipulos suos quibus pro libertate moriendū
 suasis: imitari recusat! Perferem⁹ certe nos q̄ seruire elegeris assertor libertatis: q̄ mancipiū te
 romanis addixeris: q̄ captiuitatē libertati p̄posueris. Sed esto velis viuere. quomodo hoc
 impetrabis ab his aduersum quos totiens præliait⁹ es! Quomodo te intuebuntur: qbus oculis:
 qbus animis! Quomodo iratis dominis & si liceat viuere voles! Aut q̄s proditorem patriæ
 non credet suis: cui mercedem saluā pditionis videbit! Vtrū malis elige: horū alterū sit ne
 cessēt. Vīta tua aut pramīm uprōditionis erit aut seruitutis supplicium. Hīs dictis intenta
 runt gladios addentes. Si accēscis mori: quasi amici ministerū præbemus. Si recusas quasi pro
 diti vltionē exigimus.

D hæc Iosephus refert. Et q̄s velit esse tantæ morti sup̄stes! Quis religat si
 eri heres doloris! Quis animā suā nolit ex ipso corpore mortis si liceat absol
 ui! Si non licet solueremini ei q̄ ligauerit. Naturæ vinculo coniuncta est ani
 ma corpori! Quis auctor naturæ nisi omnipotens deus! Quis hoc anima
 & corporis nostri deo placitū cōtuberniū interrumpere ac dissociare aude
 at! Si q̄s imposta manib⁹ suis præcepto herili vincula sine arbitrio domi
 ni sui detrahat: nomine is graui pulsasse iniuria suū dominū condemnabi
 tur. Dei possessio sumus: deo seruitū debemus: quasi serui expectemus imperia: quasi vīcti re
 seruemus vincula: quasi fideles bonū depositū custodiam⁹. Non recusemus vītæ istius mun⁹
 qd dedit nobis: nō refugiamus donū coeleste. Si hominis data reiicias: contumeliosus es: quā
 to magis seruare debemus: qd a deo nostro accipimus! Ab ipso itaq̄ accepimus: q̄ sumus: ipsi
 us quoq; debet esse vt quandiu velit sim⁹. Vtrūq; enim ingratiū est & citius discedere q̄ velit
 & diutius viuere q̄ voluerit ipse qui vitam donauit. Nūquā ante festiuitate Abraham! Nun

Moses
Aaron
Saul
Ionathas

Iosephus
legis diu
uine Inter
pres

Ca. XVII
Iosephi
ad socios
responsio

Egesippi de Excidio Hierosolymitano.

quid ante ascendit Abarim Moyses q̄ diceret ei ascendere in montem abarim? Sed dicitū est: ascende; & ascendit; & mortuus est; quasi bonus seruulus expectauit domini præceptū. Ipse Iob qui dixit: pereat dies illa in qua natus sum; tamē in vulneribus & doloribus positus vita huius vincula non disrumpebat; sed ut liberaret rogabat dicens. Ut quid datū est in amaritudine lumen vita aut in doloribus animae? Laudabat itaq; morte cū diceret. Mors vero requies: tñ non præripiebat; sed postulabat ut scriptū est: Concutior omnibus membris; & q̄a sum ipius; quare non sum mortuus? Cur de ventre matris nō in sepulchrū decidi. Aut nūq; breue tempus vitæ meæ? Dimitte me requiescere paululum. Alius quoq; sanctus dicit: Educ de custodia amīnā meā. Petit euadere; petit ex hoc corpore quasi de quodā euadere carcere; nullus tamē sanctorū sibi ipse usurpat nullus præripit. Silucrum est mori; furtū est usurpare aī expectatiū. Si bonū est viuere; sacrilegiū est repudiare anteq; reposcatur. Sed gloriolum putatis in bello mori: Nec ego abnuo bonū esse pro patria; bonū pro ciuib⁹ in bello mori. Sed bellī lege offero jugulū si hostis petat; si mucrone demergant romani qbus de nobis deus victoriam dedit; qbus propter peccata nostra nos adiudicauit. Nec mihi blandior q; parcēdūm spondeat. Ut timā fallat. Vel hoc lucrum latrocínio perire q̄ meo. Latrociniū meū est si mihi ipse intulero manū; si hostes beneficiū. Ergo istud cū beneficiū dare possēt interimendo; seruandū putauerūt q; in potestate habebat ut captū occideret latrocinati sunt. Sed pollicemini mihi manus vestre ministeriū. Reuera per cuiuslibet nobis defuit ut nostro scelere pereamus. Nolo meo: nolo vestro scelere pire; qd plus est q̄ meo: nolo mutuo. Hoc est. n. vñiquęq; nostrū sibi manus inferre vicarię necis mercedē soluere; vt iam non solū pro suo quisq; sed etiā pro alterius sanguine scelus debeat. Verum regis Saul exemplū ponit: cī certe q aduersus voluntatē diuinā rex postulatus est; & offensam meritū dei. Vnde etiā cū viueret successore accepit. Egregium exemplum viri: cui defuit dei gratia; & tñ voluit mori: q̄a iam non poterat viuere. Voluit tñ & ipse ut eū socius occideret. sed ille scelus putauit; recusauit ministeriū. Non igit̄ usus consilio; sed delit utus ministerio fecit; ut ipse gladiū in se conuerteret. Si timēs fecit ne sibi illudere; qd laudas qd timoris est. Si non timuit; cur primo aliud elegit? Ego nec illudentes romanos timeo nec mentientes. Saul tñ se solus peremit; non Ionathas non quisq; alius in nostra scriptura. Quid mirū si portuit se perimere qui portuit etiā filiū occidere? Aaron inter virtuos ac mortuos stetit; & hoc virtutis est non te meritat. Non enim morte sibi intulit; sed mortem non timuit; q̄ eam corpore suo reppulit. & serpenti in omnis obstatculo fuit. Non ego qdē Aaron sed tñ non degener ab eo; offero manus feriant; vt volvit. Si possum eorū manus timere; dignus sum q̄ manibus peream meis. Si peunt illi aduersario; cur ego non pereā mihi? Si quæruntis cur parcere velint; & in hoste virtutē mirat? Tanta est. n. virtutis gratia; vt frequenter etiam hostē delectet. Noscis etiā ipsi quanta intuleri extia romanis; quo modo victores omnium gentiū lotapate ignobilis virib⁹ diuturna obsidione ad Hierosolymitanæ virib⁹ excidio auertim. Breui damno totius belli alea lusi. Didicerūt ceteri meo piculo pacē optare fortasse ad hoc reseruamus; vt nō deterreat ceteri; sed puocent. Sed suave assertis mori p̄ libertate. Quis negat & illud: tñ dulce viuere p̄ libertate. Nam cū amiciā offert libertatē p̄mittit. Qd si seruiturē inferat tūc erit certe oportunior moriendi voluntas si oportuerit mori. Nūc autē vitā; offerūt nolunt occidere. Timidus autē est & qui non vult mori qn̄ oportet; & qui vult qn̄ non oportet. Quis em̄ ignorat formīne timiditatis esse & mulierib⁹ formidinis ne moriare mori velle? Deniq; pauide mulieres vbi aliqd immīere sibi periculū cognouerūt; solent se præcipitio dare. Angusti enim animi molem formidinis & metu mortis sustinere non queunt. Vir autē patiēs qui præsentia non timet. & futura cogitat? ne skit trepidare; vbi non est timor. Deniq; scriptū est q̄a animæ effeminatū esurient; quæ cī

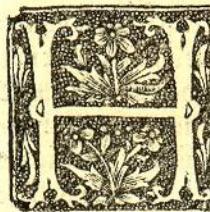
Liber. III. Fo. XL.

bum vtricq; virtutis non habentes esurunt. Ideoq; ad mortem antet cimpus festinant. Neq; enim repletus cibo gratiae spiritalis sibi ipsi manus irrogat: qtu scriptum sit: quia os imprudentis mortem inuocat. Et iterum dicit scriptura. Et qui no curat seipsum in operib; suis: frater est eius quis seipsum exterminat. Condemnatur ergo qui seipsum percussierit. Quid enim tam contra legem naturae? Quid etiam tam contra naturam omnium animalium? Qui bus liber feris licet atq; agrestibus insitum est se amate. Naturae enim lex valida est vivere: nec sibi mortem aesciscere. Deniq; fetro in se armari: omnia genera animalium nec si velint possunt. Informem leti laqueu homines inuenerunt: serae hesciuit. Sed morsus ferarum arma sunt: dentes eorum gladii. Quando tamen quisq; audiuit q; sibi aliqua sera proprio morsu membra ademerit: aduersum alios faucium suarum armis vtuntur: aduersum se osculis. Nobis quoq; quid tam dulce q; vita! Quid tam inimicum q; mors. Deniq; qui vitam protexerit: patronus est: qui mortem appetere tentauerit insidiator est. Quod ergo in aliis execramus si nos appetamus ipsi nobis volumus inferre: & quod ab aliis pro poena exigimus: hoc ipsi nobis irrogamus pro gratia: & gubernatorem si commissam sibi nauem saxo illidat: persequimur: nos commissum nobis nostri corporis gubernaculum ferro extinguiimus: & voluntario naufragio addicimus. Sed obiicitis mihi mortem maturam: cum in potestatem hostium fuero deductus. Quid ergo lucrifaciam si quod ab hoste metuo hoc ipse mihi inferam: cum possit accidere ut quod suaderis mihi facere non faciat inimicus? Huiusmodi istud est: ac si videns gubernator tempestatem futuram: tempestatis gratia declinanda nauem fluctibus immergat. An quia grauiora supplicia exacturus est aduersarius: ideo praeueniendum putatis: vel quia strenuum arbitramini vt in nos ipsi ferro vtamur. Sed id imbecillitatis suscugium est: non virtutis trophaeum: captare lucrum suppliciorum. In hoc igitur inharemus: q; nec insignia habeat fortitudinis: nec profectu utilitatis. Quid autem attexam violati depositi religionem? Deus omnipotens thesaurum nobis optimum dedit: atq; inclusum in hoc vase scitili: & consignatum communis nobis custodiendum quo ad ipsi placeat repescere. Nonne in vtricq; crimen est: vel reicere depositum non reposcenti: qui dederit: vel reposcenti negare? Si hominis depositum violare poena infamiae est: quanto magis violare depositum dei? Depositum dei anima est in hoc corpore: anima quae mortis isti capax non sit. Non enim vlo mortis vinculo astringitur atq; illigatur: sed videtur mortem operari cum solvatur corpore: atq; a commisso sibi contubernio sciungit. Cum igitur ante repetitum depositum mortem irrogamus: & animam quasi iniurilem nobis remittimus: atq; e domo nostra excludimus: & corpus sine decore & gratia sui in terram resoluimus. Cur exeundi hinc praeceptum non expectamus? Miles thesserain expectat: seruus imperium. Si quis horum sine praecepto exierit: alter desertor: alter fugitiuus est. Qui hominem fugit: pene est obnoxius: quis improbum fugerit dominum. Nos optimum omnium fugientes: possumus non astringi pietatis flagitio? Num etiam illud praterit nostram opinionem: q; apposuit deus angelum in circuitu timentium eum. Est ergo qui prohibeat nisi praeceptum accepert? Si nullum praeceptum: nullum viaticum. Et quomodo pertueriemus sine viatico? Quis non recipiet in illo puro & secreto loco? Quis non admittet ad illa sanctorum animarum consortia? Ad latebat q; praeceptum dei praeuaricat? est: exclusus est de paradyso: q; no seruauit mandatum. Dicif ei Adam vbi es? Quasi ei qui fugerit: quasi ei cui apud deum no est presencia. Nonne & mihi dicetur vbi es? qui prater praeceptum venisti: quem ego naturalib; vinculis non relaxauis? Tollite eum in tenebras extiores: ibi erit fletus: & stridor dentium & dolor:

Egesippi de excidio bierosolymitanorum.

Hæc non solum moribus hominum: sed etiam legibus interdicta accepimus. Namque alii in sepultos proiici iubent eos qui in se ferrum deiecerunt. Dignum est enim ut qui patris imperium non expectauerunt: prætinentur quasi quodam matris gremio terra sepulchro. Alii dexteram manum abscidunt defunctis: ut separetur a membris sui corporis quæ aduersus corpus suum vesano militauit furore. Sed hunc exitum sacrilegi ferunt: aut proditores: vel percussores parentum: qui verum patrem non agnouerunt: nec se recognoscunt. Ideo aut penitus sepeliri prohibentur: aut non toti sepeliuntur. Animas quoque eorum non paratus recipit: sed in inferorum tenebræ: saeuaque supplicia. Hæc mihi reputant: quæ omnia excepta sint: sola tamen terrori ac formidini sunt: nec mihi ipsi inferam quæ nec hostis poterit inferre: & illa paradyssi eripiam: quæ Romanus adhuc non potuit eripere. Certe accelerare potuit: non poterit auferre: quæ sola impatienter desiderio. Non enim vita huius villa vita cupiditas tenet me: in qua nec apud ciues: nec apud hostes cepi quod delectaret. Illi mihi pacem negarunt: illi patriam eripuerunt. Inter tot mala quid potest suavitatis in hac vita superesse? Tu modo omnipotens pater qui naturæ auctor atque arbiter es: honestum largire exitum: tu rumpe naturale hoc vinculum: redde animam meam secretis suis. Extinctus sit populus: et reptum ius: libertas infraicta: non prævaricabor tamen legem tuam ut moriar in iustus. Expecto ut iubeas: expecto ut volentem liberes. Multos habes tui executores: a te excepto imperium: ab executori ministerium. Bonum est mori: sed moriar ut Hebreus: non ut Iattro: non ut carnifex: non ut hostis. Viximus sim licet bello: manebo tamen quod natum sum: ut Abraham patris hereditatem non defaram. Non transibo in numerum hostium: ut ipse meus percussor sim. Offerte me hosti percutiendum sine pietatis possum dispensio manus meas mihi in hostem conuertere sine scelere non possum. An vero metus est: ne non liceat nobis secundum legem vivere? Reuera nunc magna libertas est: quibus non licet secundum legem mori.

Cap. xviii.

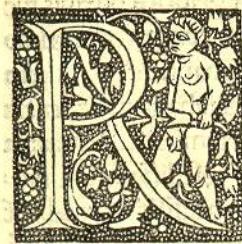

Aec Josephus allegabat: quo evacuaret voluntariae mortis affectio nem. Sed illi qui semel sese morti deuouerant: quia verbis resistere non poterant: gladiis quasi ferituri illico virum circumstetere: nisi acquiescendum putaret. At ille circundatus: alium ducis reuocabat auctoritate: & virtutis constantia: alium seuero obtutu conueniebat: Huius reuocabat dexteram: illius inflectebat iram: mulcebat consilii salubritate. Diuersis modis vnicuique irrationalabilem extorquent furorem. Etenim quis ultima sors vieti dignitatem extorserat: non penitus tamen aboleuerat reuerentiam. Paulatim itaque deponebatur manus: recondebantur gladii: tamen intentio perseverabat. Quum videret unum a pluribus se obsfusum teneri: siue casu quodam: siue consilio commentatus est: ut minueret numerum repugnantium. Committamus inquit sorti moriendi ordinem: ut se nemo subtrahat quum sors conueniat vniuersos. Itiusmodi conditio sit sortis: ut is qui sorte exierit: ab eo qui sequitur interimitur. Itaque sorte: ut sors vnumquemque: non propria voluntas morti adiudicet. Sicut igitur unusquisque sub sorte iudice: & exors sceleris: & liber captiuitatis: ut non alieno arbitrio sceleret: nec declinet suo mortem futuram. Nemo excusare poterit euentum quem vel casus intulerit: vel voluntas designauerit. Fidem fecit oblatio: & vniuersorum assensus sorti acqueuit. Quisque sorte est designatus: paratam sequenti necem praebuit. Itaque accidit: ut interemptis reliquis: Josephus cum altero superesset neci. Manebat necessario: ut aut sorte condemnaretur: aut certe si exitio superesset: sanguine socii contaminandus foret.

Liber. III. Fo. XLI.

Suadet ut sorti renuntiaret. Sic domesticum eus sit p̄oelium; & per Nicanorem ad Vespasianum deducitur. Fit concursus ad eius aduentis spectaculum; Romanis fere omnibus confluentibus; alii videre delectum desiderabant; quem paulo ante in amplissimo honore positum summae rei praefesse intuebantur; alii certabant captio illudere; alii vices terum humana-
rum tam varias atque flexibiles mirabantur. Placitq; consultius ingemiscerat; qui in alienis casibus sibi posse eadem accidere putabant. Titus praeceps ad hostium: ingenita aiuim manu suetudine: illum bellatorem superbum dudum subito potestati addictum hostium: alieni motus sortem operiri vita naufragium exulem spei: incertum salutis. Tantum valere momenta in p̄oeliis: ut breui casu dispare sui reddant: cum aut potentes eliciuntur: aut afflicti leuantur. Itaque pars melior eorum scilicet qui honore potiebatur: minoria consilia dabant: maxima tamen portio salutis apud patrem Iosepho Titus fuit. Vespasianus eum adseruari praecepit ne forte elaberet. Cinde paucis post diebus Ptolemaidem repetit: atque inde Cæsaream contendit: urbem ludæ maximam: sed magis gentilibus refertam inhabitantibus. Unde cum plausu & laetitia suscepere exercitum Romanum. Non solum Romanæ societatis exoptata sibi gratia: sed insito quoque odio plæbis ludæ cuius principem Iosephum oportere puniri maximis clamoribus vociferabantur. Quam Vespasianus ut vulgi iram sine iudicio conceptam silentio dissoluit. Et quia ad hyemandum & tempus oportunum: & ciuitas erat: duos ordines in Cæsarea constituit. Decimum quoque & quintum ordinem in urbe Scythopolis: ne Cæsarea totionere exercitus atteteretur. Ideoque urbs memorata Diana Scythice consecrata: tanquam a Scythis condita. & appellata ciuitas Scytharum: ut Massilia Graecorum. Situs loci declarat ingenitam duritiam conditoris patentia magis camporum: quod conductibilia habitationis usui delegisse. Namque aperto & aspero hyemis: & seruenti tempore astutis plus laboris habent quod delectatio nis: quoniam & hyeme plus frigori patent: & grauior in his locis astutis flagrantia est: in quibus solem totum recipiunt sine villa arui virientis amoenitate. Itaque campestris & maritima regio memoratae urbis: etiam astu maris amplis vaporabat. Nec tamen negotiis bellicis Vespasianus vacuus erat. Cognito etenim diuersis ex locis ad urbem loppem fere contulisse plurimos: eamque sibi oportunam ad excusus pyraticos: reparatis aedificiis quae a Cestio delecta fuerant: instaurauisse: quoniam vastata regione: subsidiū almoniae quaerebatur: diligenter explorauit omnia. At illi statuentes huiusmodi nauigia quae usui prædonum accommoda foret: speculati commeantiū transitus vniuersa prope Phoenicis atque Aegypti commertia populabant ad eo ut crebrae predationis terroribus omne illud mare clauderent: atque indubio periculi metu nauigandi usus intercipetur. Quo comperto pedestris militia manum & equitum plerosque pergere iubet: & nocte loppem ingredi. Quod facile factum fuit: cum custodia nulla ciuitati prætenderet: quoniam euersæ urbis fama nullas exercitatura Romanis cura ducis astimabat. Præsentes tamen erant: sed non ausiresistere atque ingressum negare Romanis aduentientibus: nauigii ascensio ultra iactu progressi sagitte in mari pernoctauerunt.

De loppes situ:

Es postulare videtur situm littoris eius: quo præexitur loppa breuiter exponere: ut quemadmodum sine ullo p̄oelio prædictæ urbi secunda clades fuerit liquido manifestetur. In portu orta est natura ciuitatis: cuius ab ora maris littus asperum directumque: sed cornibus utrimque leviter in flexum: in quibus profundæ rupes: saxaque ingentia quae mari prominuntur. Et csi de imo maris surgat in mare excurrunt tunc: unde etiam Andromedam illic fuisse cum certo obiectaret formæ locoru: atque ipse teru species prodere videtur: non mediocre verustis fabulis fidem accommodantes. Cedentibus itaque littore aduersis Boreas flatibus

Ioseph⁹ capitur,

Q̄m R̄m V̄t
littudo. sup. fo.
12. Col. 1.

Cap. xix.

Scythopolis
Massilia

Ca. xx.
Oppone.

Egesippi de excidio hierosolymitano.

Immane quantū vnde attolluntur; quæ scopulis illisæ fragorem ingentē excitant: atq; in flutus relapsæ inquietum illum maris sinum reddunt: vt plus periculū in portu q; in deserto sit. In eo igitur fluctuantibus scaphis quas ex loppe vrbe productas supra diximus: ad matutinum fatus væhemens irruit: quem Melamborium per ea locorum nauigantes vocant: statimq; inter se vndis impellentibus scaphas miscuit: atq; inuoluit. Alias ruptis anchoralibus egit in petram: aliis cum in aduersum mare violenter subrigerent: saxosi littoris periculū vel a Romanis clades occurrit: vndaq; præcelsa mole supereminens: oppressos demersit. Confugiendi null⁹ erat locus: nec manendi spes: cum vetus de mari expelleret: Romanī vrbe excluderent. Grauis erat nauigiorum sonus: quū inter se colliderent. Intolerabilis hominū gemitus cum frangerentur. Qui vbi vacillantib⁹ alueis videbant mare irrumperē: alii se præcipitabant natandi peritia: alii dū appropinquantes exiliunt scaphas in mare lapsi concursu alueorum proterebant. Plariq; cum ipsis in profundo sivebant myoparonibus: quos enatandi fiducia destituerat: minore tamen cruciatu quibus ars deerat: vel spes vlla tentatorū. Qui se circunfuderant littori nautis fugientibus: idem & littoris periculū: & a Romanis cladem mors transfigebat. Ceterum natare ad orfis conuulsa nauium fragmenta crebris quatabant ictibus lateribusq; illis miseris artus foede multabat: aut scopulis impulsos inter ipsa amplectendi littoris vota mors seq̄baſ: qualemq; tamen habentes solatiū in terris perisse. Misera itaq; facies erat cum excusso infeliciū cerebro cautes aspergerent: sanguine madarent littora. Cerneret infectum cruxibus mare: repleta omnia cadaueribus. Et si qui forte euaserant: appropinquates littori interficiebantur: æstimantibus Romanis q; non ex loco: asperitate vñiq; vento: in illis locis deseuiret procella: sed diuina indignatione præter solitum cōspirantibus ventis mare inuolueretur ne iudei euaderent: & ideo metuentib⁹ eis parcere quisbus deus non pepercisset. Fuere qui se ferro interficerent: tolerabili⁹ rati ferro q; naufragio peri te. Alii qui contris protrudere volentes nauigia perforauerunt: nonnulli qui lapsos in mare si forte orarent vt a nauigantibus eleuarentur: remis repellerent: aut telo ferirent. Quod ideo non prætermisi: quo clareat ab ipsis sibi iudeorū populis: q; ab hoste periculum maius fuisse: qui seipso interimebant: quasi exigua essent ad eorum exitium infesta simul omnia: cœlum: hostis: mare: rupes. Quattuor itaq; milia quingentaq; defunctoru numerata corpora: que de spuerat mare: sine bello capta vrbs: & excisa a fundamentis. Sic in breui tempore secundo lopen Romana manus diruit. Quod iure Vespasianus præcipiendum putauit: ne iterum illic piratica conderentur habitacula. Vnde & equitatim eo loci illic cum peditibus pauciorib⁹ licet proficiscens reliquit: vt pedites in loco manerent: ne quid accideret prædonum manus asueta latrociniis: equites autem percursarant finitima regionis: vicosq; & oppidula: quo penitus omnia ne conspirarent in aliquos ausus diruererentur.

Ioppe ite
tū. capiſ.

Cap. xxi.

Vm hæc in loppe getun̄: q; quis procul Hierosolymam degerent: ne sic qui dem a consortio cladi feriabat. Auditis enim quæ gesta a Romanis fuerant in iudea: & maxime quia Iosephum interfactum competerat: primo quia nemo de locis ad eos index aduenerat non credebant: deinde ducentum non temere in manus hostium incidisse arbitrabantur. Et reuera null⁹ nūtius tantæ cladi superfuerat: & hoc ipsi⁹ supremi excidi fama: q; null⁹ index supererat: astricta perisse omnia: nihilq; refedisse: vel ad indiciū rerū gestarū manebat opinio quouis maior relatu: q; ipsa incertos dītenēt filētia: credebant oīa q; timebant: ratiq; aberat quo verius aliqd nuntiare: vt etiā q; gesta nō fuerant adiicerent. Nā Iosephū quoq; interfactū fama adseuerauerat. Idq; dolori ma xio fuit yniuersis. Sed vbi eū

apud Romanos degere competitum; tanto odio persequebantur; ut cuius primo mortem dolebat eiusdem vitam vel ignauia; vel positionis indicem detestarentur. Hinc maior in Romanos cōmotio ut se de Iosepho vlciscerent. Et quo magis eorum res inclinabat; eo amplius in bellum accēderunt. Vbi finis esse debuerat; inde exordium malorum capessebatur. Nam sapientibus aduersi rerum exitus; ad cauendū magis documento sunt; ne rursus eadem accidant quae iam male cesserūt. Imprudētibus autem incentiuū miseriarum. Debuerat ergo Hierosolymitanis causa sobrietatis esse sociorum periculum. Sed quia noluerunt intelligere ut bene agerent; in existimā vertit.

Espasianus tamē ut & ipsa mora in melius consulerent sibi; & a labore exercitus paulisper requiesceret; roganti cessit Agrippa; ut in urbe regni eius Cæsarea Philippi viginti fere interponeret dies; simul ut egra partiuū eius a cōmotionis & discordiæ furore resipisceret; qui se interuentu regis suscipi posse si conuerterent cognoscere deberet; cum tam sedula officiorū foedera in ter regem & Romanos interueniret. Deniq; Tiberias proxima Cæsareæ re medium non abnūit; sanitatem inuenit. Nam & ipsa graui morbo diffidae tis inter se plabis exæstuabat. Vnde Espasianus tres ordines validiores acciri; & Scythopos lim petere directo in negociū filio decernit. Ea erat decem urbium maxima vicina Tiberiadis. Inde appropinquare muris Valerianum cum quinquaginta equitib⁹ iubet; q pacifica suadet; & ad fidem societatis clausos vocaret; ut congregati exercit⁹ terror aduersos percelleret; nūtius pacis volentes inuitaret. Valerianus prope muros equo defiliit; eadem fecere etiā qui simul propriū accesserant. Quos pro numero spernendos arbitrati; Iesu prædatoriae manus princeps cum suis qui pariter incessere ausi; repentina eruptione deturbant loco; cedentesq; simul quos deduxerant equos; inuolauere dementes qui nō aduerterent consultius Valerianū cessisse insolentiae; q spolia de his qui pacem offerebant usurpauisse. Deniq; seniores offensi sa cinoris acerbitate vibem relinquentes; ad Vespasianum precatum venerere; ne paucorū in solentia vniuersē plæbi ascriberet. Vespasianus illico ad vibem Traianum direxit; ut exploraret si populus insidiator⁹ temeritatem auersaretur. At ille conuenientia populi studia senior⁹ precibus annuntians fidem legationi accumulauit. Ita petentib⁹ venia data; maxime quia sollicitum regem pro totius urbis statu Vespasianus intuebatur. Cuius fide interposita; nihil taleausuros; postea delicti gratiam volens cessit. Inde Taricheas sollicito atq; instructo agmine petit; eo q plū imū ad ipsam vibem propter munitionem loci confluxerat multitudinis; & q muro ea vallauerat Ioseph⁹; nisi qua pedestrib⁹ inuia Génesarii lac⁹ fluctib⁹ alluebat; ideo nauigii congregati; s;anceps bellum fremebat. Si terrenum inclinarer aduersum se proelium; ad naues confugerent. Si nauali certamine cederent; vibem reuiserent; murisq; sese ambientibus defensarent. Consimilia vtrobisq; præsidia; vel in urbe Tiberiade; vel Taricheis. Sed Taricheis perniciosa ingenia; murus validior Tiberiadis. Sed & Taricheorum furor promptior; ut si necesse esset miscerent omnia; naualia terrenis certamina; terrena classicis. Deniq; circumualati aduersa acie cum maiora auderent viribus; nec aduersus dispositionis Romanæ modera mina; veterani quoq; exercitus virtute in quicq; temeritas præ omoueret; priusq; aliquid extitū subirent; versi in fugam; ad naues conuolauere. Quib⁹ confertis tanq; densata acie proelia batur; acsi in terris manu res giceretur. In campo etiam multitudo innumerabilis hostem præstolabatur. Eo cognito filium cum electis equitibus Vespasian⁹ direxit. Qui vibis se ingentibus circunfusum copiis vidit; ad patrem quidem retulit maiorem esse hostium multitudinem q opinio compræhenderat; sed conuocatis quos secum deduxerat bellandi incentiuū huiusmodi alloquitu m infudit;

Cap. xxiii.

Iesu

Cap. xxiii.

Fall

Gesippi de excidio berosolymitanorum.

Cap. xxiiii
Ordo Titi
ad milites

Illi inquit Romanus: meminisse enim vestri vos nominis & generis praetatueros decet: quorum manus nemo effugit qui in orbe Romano est. Vnde enim hoc nomen universis terris nisi vincendo deditis: Meminisse etiam loci oportet in quo nunc sitis: & aduersum quos Romani bellum geratis. In extrema enim parte orbis terrarum consistimur. Tanta ergo terrarum spatia transeutes: nihil alienum vidistis. Quid enim vobis alienum quoque in possessione orbis terrarum est? Quicquid ubique est: ius nostrum est. Quicquid incolatus universorum tenet: possessio nostra est. Currebat is bene qui statuit vestros orbe toto currentes triumphos: quos non Hasdrubal Poenus: non Pyrrhus: neacides: non Brennus capitolinis vestibulis incubens: non Persicus caterua: non Aegyptiacus phalanges statuere potuerunt. Hos statuit rebellis Iudea ineruditam preferens bellandi temeritate rixae quam pugne aptior. Neque enim est quod vereor: sed plenum vetecundia arbitror: quod vos vincendo defatigamini. Illi autem qui toties vincunt audacia suspere: & lassari vos rebus secundis: cum illis aduersis duriores sunt. Attollite igitur animos Romanorum viri: & aduersus cateruas hostium fieri patria virtute exurgite. Neque vos numerus moueat plumbis Iudeas: cum illos tot nostrae virtutis insignia non deterreant: quae longe numero validiora sunt. Neque enim villa in Hebreis vel rei militaris scientia: vel proeliandi peritia: vel moderandi gratia: nullus disciplinae usus: nulla tolerandipati entia. Soli in proelia deserunt mortis compotum: sed nemo unquam moriendo vicit hostem: sed perimendo. Illi nesciunt arma nisi in bello: nos in pace arma exercemus: ut in bello casus bellici dubios non sentiamus. Insuetis enim euentus dubiis veteranis solennis triumphus. Quid enim aliud agimus quotidiane: nisi ut nobis vanam praelia sint? Vnumquisque domi quasi in proelio exercet ut in proelio meditatio quoddam certaminis sit. Denique non errauerit quisque asserens quod meditaciones nostrae bella sine sanguine sint: bella nostra meditationes sint. Progrediamur in bellum munitione vindicisque: tegit galea caput: lorica pectus: totumque clypeo corpus: ubi feriat hostis Romanus militem reperiit non potest: quem ferro septem circunspicit. Alius talia arma oneri sunt: nobis integumento: quia usu levantur. Aduersus Iermes igitur ac nudos pliū nobis est. An vero metuimus numero circumueniamur. Primus liber in praeliis egreditur. Cedendo atque inseguendo bellum pludit. Et quibus maximas acies circumcursat quibuslibet fuit spatiis excedit. Deinde in ipso per destri certamine non tam numerus plurius conficit pugnam quam virtus paucorum. Multitudine enim disciplinae insolens: ipsa sibi est impedimentum in prosperis ad victoriam: in aduersis ad fugam. Virtus vero paties & secundis valebit: nec usque ad finem labitur in aduersis. Accedit illud quod assuetudo victoria tunc invenientur nobis sit pliandi. Nam & si illi pro patria: pro liberis dimicant: non ideo propriores eos esse quam nos oportet. Neque enim minor est immo haud scio: an etiam amplius nobis quam pro nostris decernere. Pro nobis pliamus: & cum pliamus pro gloria: ne minores simus eo quod sumus. Quis ergo dubitet plus esse pro gloria decernere quam pro salute? Nobis autem bellum hoc pro existimationis est periculum: ne ius partum intercidat. Periclitamus etiam videntes gentium & principes orbis terrarum: Iudeis pares videri: quos ex equo nobis in aduersarios constituimus: si non aliter nisi pari numero congregiamur. Maiores nostri magnas hostium copias parua manu frequenter fuderunt. Et quod nobis coferunt quotidiana exercitia: quid diuturnus labor: si pares ad praelium venimus? Nunc etsi unius quidem de numero patri: quia non licet alius: sed aduertat nos non de periculo metuimus: sed reverentia bellum arbitrio referuauisse. Nec prelibate bellum: tenere hostem: rapere victoriam: dum assumpta venimus: ne non tam superatos aduersarios coi robore: quam pectoris nos virtute sua faciat qui venerit. Quo igitur ore in conspectu patris veniam: si bellum incipere timuerimus? Quo pudore de generi filii subibio oculos tamquam viri: quod nesciat militem suum nisi victorem videre? Quo me militem probabo & filium: cum ille sepius triumpfator: ego etiam meo quod grauius est: vicitus iudicio: quod hosti iudico cesserit: quod vobis fiet condonato duce: quem vobis pater securus commiserit? Sed malo de virtute ducis vos quam de

Liber. III. Vto. XLIII.

Ignauias causas dicere. Proruam⁹ igit̄ in aduersarios; p̄perem⁹ p̄ueniam⁹ hostem. Prim⁹ in p̄ticulū excurrā; vos seq̄mī; vt depositū patrī custodiatis; & cōmissū patrī referuetis. Ego autē tem non periculi socios exigo; sed consortes victoriae. Vos tamen cauete ne oblatam vobis palam triumphi aliis referuasset; id eamini; vobis eripuisse. Certe si sec⁹ cesserit; malo me s̄lium pater in vulnerib⁹ meis recognoscet; si in militib⁹ suis non recognouerit. Ponamus tamen offendī patrem proelii aggr̄ effōne. Quid igit̄ tolerabili⁹ pr̄cipiisse victoriam; an deseruisse? In pr̄cipiendo prop̄era tio fortitudinis est; in deserendo culpa ignauia. Condemnet certe viatores pater; reatum hui usmodi non reformido; maloreus esse triumphante republica; q̄ lāsa innoxius. Utinam Manlii Torquati s̄lium; vel in solo mihi liceat imitari periculō; quem se curi pater iussit feriri; q̄ contra imperium patrī exercitū in hostem produxerat. Stabat hostibus c̄esis adolescens amictus adorēs trium phalib⁹ sub carnifice mortis secur⁹; quoniam beatissimū putabat in victoria mori. Quid enim illustrius q̄ vitam triumpho claudere; nec ad incertā rerū seruari post certam victoriam? O expetendum prudentibus crimen victoriae. Utinam & nobis hoc obiciatur q̄ vicerimus. Certe illo exemplo solus ego periclitabor; vos triūphabit. Et tamen non prohibuit nos pater pugnare; sed iussit; quos ad pugnam direxit. Unde magis indignaturū arbitror cessisse nos Iudeis cū possem⁹ vincere q̄ pugnauisse.

Aec dicens; primus in equū hostem egit; & clamore magno sequuti ceteri; toto campo extendebant; quo etiam plures astimabant. Traian⁹ quoq; cum trecentis equitibus missusa Vespasiano; iam progrediente Tito superuenit. Nec diutius resistere potuerunt Iudei cum viroq; contis & fremitu equi orq; perturbarent. Conuersi itaq; in diuersa; alii pleriq; vibem pecebant. Emicat Titus; & alios atergo fugientes opprimit; alios cedit; palates vniuersos preuerso itinere a muris repellit; & obui⁹ recurrentib⁹ fugā intercludit. Rufus tamen dum alii sternunt; ealpsi alii quib⁹ vrbis refugio erat; sed illis quoq; acius proeliū. Nam qui de locis finitimiis affluerant; a principio pacem præferebant; sed populus superueniens in uitis bellandi studia extorserat. Inde intra vrbem dissensio & tumultus grauis. Quo strepitu excit⁹ se conuertit ad milites Tit⁹. Hoc inquit est temp⁹ sanctissimi cōmilitones; quod expetebam. Inter se hostes intra vrbem tumult⁹ ferunt; foris cedunt; int⁹ degladiant. Festinemus itaq; dum adhuc dissident; ne forte periculi metu in gratiam redeant. Itaq; ascendit equū quo desilierat; muris proxim⁹; & conuersus ad lacū per fluctus aquarum vrbem petebat; primusq; in vrbem irruit; & postea ceteri. Statimq; omnes qui interi⁹ erant dispersi in fugam; alii prosternebant; alii ascendentis nauigia in lacum demergebant; cæsi intus multi mortales. Sane qui de agris erant; offerebant se Romanis alienos cūlpa afferentes; q; bus pio moderamine Titus parcēdū putabat; solos vrgens rebellonis cōtatores. Misit itaq; ad patrem equitem qui nuntiaret euentū victoriae. Quo delectatus Vespasianus; & maxime filii triumpho qui maximam portionem toti⁹ belli confecerat; q; aduersus Iudeam gerebatur; eo contendit; & iussit obseruari vrbem diligenter; ne quis elabere; eo q; vniuersi poenae deberet. Alio tñ die propter eosq; in scaphas sele contulerant rates fieri iussit; q; sine mora facte; qm̄ & filiæ finitimiæ; & operarii pleriq; accelerādi muneris facultatē dedere. Namq; lac⁹ ipsi⁹ velet quodā maris ambitu sinus amplissim⁹ in longitudinē. cx. extēdī stadia; latitudine. xl. disstidī crīpantib⁹ aquis aurā de seipso excitans. Unde & Genesar dicit graco vocabulo quasi generans sibi auram; aquæ dulcis; & ad potan dū habilis. Sigdem & palustris vlginis crassū aliqd aut turbidū recipit; quia ab arenoso vndiq; littore circumuenit; & temperatior est fluvia lis aut fontis rigore. Frigidior tamen placidae paludis æquore; eo ipso q; nō in stagni more ster nitur aqua; sed per diffusiora spatia lacus frequentius auris spirantib⁹ agitat; vnde & purior haustus ei⁹ ac mollior est ad vsum bibendi; & si quis naturali gratia studiū adiungere velit; ut

Cap. xxv.

Cap. xxvi.

Genesar.

F.iii

Egesippi de excidio biero solymitan.

æstiuis suspensam: ad auras noctib⁹ more incolaꝝ potui pareat: haud quaꝝ a niuis ritu distare arbitret. Genera quoq; pisciū gustu & specie q; in alio lacu præstantiora.

Iordanis

Es exigere videt: vt Iordanis ortū quem alibi promisim⁹: apetiam⁹. Nā superioris æui dubio vtrū de lacu cui Genesar flumen cui nomen Iordanis exoriret: Philipp⁹ terrarches Trachonitidis regionis falsam opinionem redarguit: erroremq; absoluit: mittens paleas in fialam quas in panio fluuius ebulliuit. Vnde liquet non exordiū esse Iordanis in panio: sed fluentum. Non enim ibi fons eius est: vt ab eo cæteroruſ vſu fluminī ceperit: sed de fiala eadem subterraneis deriuat⁹ meatib⁹; ibi iterū quasi fons scaturit: atq; emergens prodit. Est autem fiala in Trachonite

Fiala

terra centū viginti interiacentib⁹ stadiis vſq; ad vrbem Cæsaream. Fialæ autem nomen species dedit: quasi rotæ qualitatem exprimens: q; ita iugiter plena est aquarum: vt negi superfluant: nec rursus aliqua deriuari minutione intelligent. Inferius sitaꝝ mensura quadam labitur aqua: & vbi Panī est rursus ebullit vt paleis resurgentib⁹ manifestatum est. Ita ibi Iordanis resurrexisse prodit⁹ est: vbi nasci a superiori ſeporis viris existimabat. Nec tamē a principio eadem Panī nifi ſola naturalis grātia: ſed regali. Agrippæ munificentia ornat⁹ loco vbe rior: ſplendidiorq; aditus: quo ſpeleū decore admirabili per quod ſeſe attollit Iordanis: extructum venustatū accepimus. Vnde non latentī iam negi abdito per cauos terra meatus: ſed viſibili per terras atq; aperto flumine incipiens ſuperfundere ſe Mechunicū lacum paludesq; eius interfecat. Inde quoq; cursus ſuos dirigenſ: centū viginti ſtadiia ſine vlla interfuſione progredivt vſq; ad vibem cui Iulias nomen: poſtea lacum iſtū qui Genesar dicit⁹ medio transit flueſto: quib⁹ ex locis plurima circumuagat⁹ deſerta: a Phalcio ſuscipit lacu: atq; in eum condit. Itaq; duos lacus victor egressus: in tertio hæret. Prætendit autem regio Genesar eiusdem nominiſ lacum: de quo & ipſa vocabulū affumpſit: mirabilis naturæ gratia: & ſpecie pulchritudinis. Nam & ſpontaneos fructus ſoli vbertas minifrat: & nemoriū ferax in vniuerſa genera ſponte ſe ſubrigit arbor⁹ pomiferatū & culturæ ſolertia imitata naturam in quos voluit vſu ſoptimæ ſocitudinis deflexit gratiam: vt nihil ſit illic quod natura negauerit: nihil quod cultura præteriret: ita aptus omnib⁹ nec vllis vñq; alienus fructibus. Qui⁹ tanta temperies: vt oīm naſcentiū conueniat diuersitat. Illic & quæ frigore alunt ſeſe multipliciter effundunt: & quæ aſtu fouent. Illic aſtua hibernis mixta ſimil alpicias: arctoas nuces & dactilos: nifi locis frequentioribus generari neſcios. Quid ficus aut oleas loquar quas cæli mollior alit tratus? Nec tamen aequantur illis ſuperioribus. Illi enim principales Palestinae: & quidē domesti ci fructus eoq; vberiores hi ſup pares: & licet longo interuallo: ſed tamen proximis dicas naturæ: & temporum ſociam contētionem. Illa quaſi mater foecunda omnia creat: horum temperies quaſi bona nutrix molli ſœtu vniuerſa educat. Itaq; non ſolum affatim generantur pomorum diuersitates: ſed etiam conſeruantur vt aliqua genera maxima parte anni non deficiant: reliqua omnia tota anni ætate vſq; ad finem ſuperſint. Nam & vuæ & ficus quæ ſunt in iſtū uis regalis cuiuſdā gratia: decem mensibus ſine vlo defectu redūdant: & reliqui fructus romarum quos vel volentia rura ſponte ppria procreauerint vel īgenerauerit industria humana ministeriū ſuū nifi ſuccedentibus vſu quodam amministrantiū deſerere non norūt. Ad hanc naturæ fertilitatē & aeris tempeſiem accedit & fontis gratia: qui memoratā regionē ge: itali quadā irrigat iſuſione: Capharnaū nomē ei quā Nili fluminis venā haud ſupfluio quidā eſtimauerit. Non ſolū q; irriguſ arua opimat: verū etiā q; huiuſmodi creat pifcēn vt coraciū putet qui in Alexandrino lacu ex Nili iſuſione repperit. Locus quoq; de nomine lacus die⁹ Prætendit in longitudinē xxx. ſtadiis in latitudinē xx. Quoniā de natura loci diximus ad conſummationem proclii regrediamur.

Caphar naum

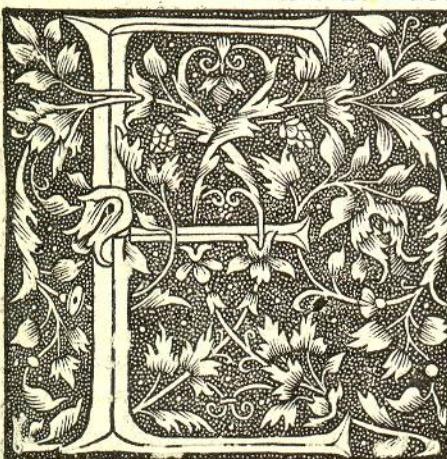
Liber. III. Fo. XLIV.

Rāparatis itaq; ratibus secūdū praeceptū suū manū militarē imposuit Ve
spasianus q̄ insectaret eos q̄ nauigiorū effugio pestē euaserant. Quid igī fa
cerent non reppetiebant. Nullus in terris salutis locus; circūfusa hoste om
nia; nulla in aquis fugiendi potestas; vt pote lacu clauso & vndiq; romanis
circūdato. Nulla etiā in exiguis mioparonibus resistendi fiducia. Quid em̄
pauci aduersus plurimos facerent? Ratibus appropinquantibus tardior qui
dem harū appulsus & efficacior excurs⁹ nauigiorū; sed sine yllo sui vulnere
Soli clypeorū repulsi spiculis crepitus audiebant. Appropinquare non audebant iudæi; nec
impune quisq; scapha proprius accesserat cū de proximo facile vel telorū figeret ictibus vel ratī
bus demergeret. Et si quis enare vel emergere tentauisset. sagittæ iaculo insertus miserabilem
influctibus vitā deponebat. Nec diutius resistere potuerūt cū diuerso genere minueretur. Nā
q; paulatim concurrentibus plurimis ratibus ad littora cogebant romani maximū numerum
nauigiorū. Illi vero coactati aut ī terrā resiliēbāt. ibiq; a rōanis īterficiēbāt; aut cedebāt ab iis
q; de ratibus vrgebāt; aut cōcursu ratiū pterebant; aut ipsi se ī lacū deiiciebant; cū in scaphas
eotū hostis insiliret. Cerneret mixtas sanguine aquas; plenū cadauerū lacū. Nulli em̄ parcebāt
qūq; occurrerat. Grauis odor; teterimus foetor locorū. Sex millia iudorū cū superioribus tñ
& Dcc. eo īterēpti p̄celio. Victor Vespasian⁹ Taricheas reuertit; illic regiōis populū ab Vr
bano discernete parabat; vt q̄non fuerant autores seditionis reseruarent. Sed plurimorū con
silio q̄ rātā supesse multititudinē quæ po sset recidiua p̄liare fuscitare paci aduersam; & inutilē
locis arbitrarent. Vbi em̄ consisterent patria excussi; quibus se almoniis sustentarent exortes
nisi rapto viuerent. Sententiā flexit; & sperata venia mortis p̄cipit vt egredierentur ea porta
quæ esset ī regione Tyberiadis; atq; ad eā vrbem cōtenderēt. Facile crediderūt qđ exoptabant.
Cōperūt egredi. Sed p̄aeoccupato ītinere cōmeanitia omniā iudorū clausere agmina; atq; ī
vrbis stadiū introduxere. Ingressus itaq; Vespasianus spectata ātate vel robore oīm quos sibi
statui p̄ceperat. elegit sex millia iuueniū validiorū. quos Neroni ī histeronū direxit. Senes au
te & īnualidos mille ducentos iuūs it necari; reliquorū xxx. millia quadringentos vēdedit. Vni
uersos autē quicūq; de partibus regni agrrippæ tepti sunt regi donauit; quos æque rex accepto
recio īseruitutis obsequia trāsmisit. Præterea populus aliis Traconitidis regiōis & gaula
nitidi ī regionis & Ioppeni & Gadraditæ tanq; bellī excitatores & pturbatores concordiae dese
rentes propria incursantes aliena. q̄ sumptis armis pacē violassent; iustas & debitas pro flagiti
orum meritis poenas dedere.

EXPLICITVS EST LIBER TERTIVS

INCIPIT LIBER QVARTVS.

XTINCTIS Taricheis maxima parte; romanis ga
lileis vrbib⁹ & finib⁹ potiebant; nisi q; Gaulaniti
dis regionis vrbis Gamala contumacis populi ale
bat spirit⁹ locis nixa asperiorib⁹. Namq; ea ī mō
te est sita. Dextra leuaq; p̄taruptis cīrcū circa rupi
bus; ad summū arcta; a fronte abscondit⁹ profundo
hiatu ī posteriora aliquantū diffundit⁹. Ab ea quo
q; parte angusto difficulti⁹ accessu; vt caudæ simile
iter iudices ad vrbem meantibus a summo vertice
collū ī immēsum extendēs vt arcem; tanq; caput p̄
ferat atq; ī sublimen erigat altitudinē exilis a prin
cipio; & tanq; sinuato cliuosisq; anfractib⁹ solo atq;
ī profundū demerso. Dein quasi montē quendam

Caphar
nium

Strages
iudorū

Alibi in
Hystoni
mum

Cap. I.

Gamala;

Egesippi de Excidio Hierosolymitano.

Ali temo ceruicis medio attollēs: cetera prupta atq; iūia. Vn plae risq; a superiorib⁹ Caelā vocitatā pū
néquēdā tuit: q; formam camelī preferat: sed corrupto incolarū ysu Gamelæ nomē vībi inhēfisse. Iam
si cōtexta ædificia spectes: suspensā vrbē arbitrare & maxime septentrionalē eūis pte pendere
existimes reflexa paulisper meridiana. Addiderat quoq; huic vrbī munitiones Iosephus qbus
freti & confluentis eo multitudinē numero regis agrippē p septē mēses obsidionē luserat. Nā
& ipsa & Sātanis & Seleucia regni ei⁹ portiōes erant. Seleucia iuxta amoenissimū illud & cele
bre per Syriam daphnes nemus cyparissis arboribus intextū: scatens fontibus; quib; pter me
anti fluui loci: quē minorē iordanē vocant nutrimenta quādā lacteis vberibus infundit. Ea
tamen ciuitas & Santa nis superior Gaulanitidis portio: inferior Gamalis. Vnde & studiis dis
sonātibus illo societate romanā elegarāt. Hac rebellabat adeo pertinaciter vt cū rex ppior mu
ris eos alloqui vellet: fundē iaculo fauciare. Cuius iniuria romani accensi vehementius incū
bere obsidioni coopersit. Cōflictūq; promptissime a parte vtraq; qmā iūdāis quoq; qui regem
proprium violauissent: vtilia suadentē sine villa enī se futuros estimantibus: si vincerent: to
tis viribus decernebat. Agrippa itaq; saxo dextrū pcus⁹ cubitū bello excessit: romani vrbē ir
rupere. Cessit. n. hostis missilib⁹; mur⁹ arietib⁹. Nā & illi q machinamēta ipedi ebāt nequaq; di
ut⁹ resistete potuerūt. Et mur⁹ trīo cōuul⁹ pūiū o bfidētib⁹ ariete in obſessos iter pbuit. Sed
ea res festinationis patientia non mediocrem victoribus cladē iuexit. Namq; ybi fese infudere
dōciliis: dū pscrutant̄: vel p̄ceptū ire spolia contendunt: cedēria domorū angusta ponde
rit nutantibus fundamentis ruinam traxere: & proxima q̄q; proximis illis excidio erant. Mul
ti romanorū illis intuoluti casibus in victoria pestē incidere. Plarīq; prāiacentes selapsis qdib⁹
occupabāt: alii lacero corpore: vix semineces seruabant. Plarosq; puluis necabat: cēdebanē an
gustiis arctati: desup quoq; mulieres & inualidi senes & q de iunioribus refugerant faxa in sub
ditos deiiciebant: vel quaerūq; genera telorū occurrerant. Caligo infuderat omnia: prospectū
eripuerat: mērē cōfunderat: ignorantia quoq; exitū non repiebat. Vix itaq; subtrahentes se p
culis vrbis excessere. Vespaſianus interea dū vrget hostē i interiora vrbis concesſerat mediū
q; inter Agmina circūſuſa hostiū bellū accēdebat. Neḡ. n. hosti terga dare tantū conueniebat
vītū: neq; tutū putabat. In Syriam dixerat filiū suū Titū excitauit notā virtutis conscienti
am & fese in arcta colligens cōſertis clypeis cū paucis quos prafentes habebat imperterritus
stetit quasi in quos fese excuteret cōſiderans: cuīus impetū reformidātes ludāi: minore vī ūſu
ſtere cooperunt & metuentes ſibi quisq; laxate a cī. Ita Vespaſianus hosti aduersus paulatim
gradū retulit procliantibus magis ſimilis q̄ c edentibus. Illic cum decem primis cecidit But
tius in multis ante bellis probatus & aduersū iūdāos notā vir expientia & validā fortitudi
nis. Centurio quoq; cū decem aliis Syris rem egtegiam fecit ac memorabilem. Nam in ipſo tu
multu cū romanos vrgeti cerneret abdita in cu iūsdā domus fese contulit: atq; ibi intercoenā
dum cū iūdāi colpoquerentur quā romanis machinati forent nocte intempeſta omnes eos i
terfecit: & cum m̄jib; romano fese exercitū repraſentauit.

Cap. II.

Eſpaſianus autē ybi moestū exercitū aduertit plurimorū amissōe & maxie
defetti ducis pudore: q; eū ſolū int̄a vrbē hostiū reliquissent cū ſumma eos
gratia cōſolabāt dicens. Si mei ſors piculi veteſundiae vobis eſt. nec ego ſic
ad bellū proceſſerāt vt declinarē pictula ſed vſurparē. Sin vero: quia & deno
ſtris plarīq; interfeci nequaq; mirandū. Quando em̄ vītia villa ſine ſan
guine eſt: Habent proclia ſuos euētus. Eſti ſpectata virtus p̄minere ſoleat
in bello: ſolet tñ aliqd licere casibus. Sed prudētis eſt i aduersis lapsū cor
rigere: in prosperis moderationē tenere. Contra autē rudiſ cuiusdā & ineruditū īgeniū ſecūdos
ſemper ſuccēſſus prafumere quāſi non aduersum viros certāmē ſit: infirmi autē laps⁹ aliquos
ſummi tei diſcindere cū exiguis momētis ſubito inclinentur omnia quāq; in bello gerūtūt. Itaq;

ille præstantissimus qui inter aduersa sobriis collectatur casib⁹ & supplantat superiorē seq⁹ reparare & corrigerē proprias qua tit̄ prolapsiones. At vero incuriosit̄ suis sape motibus ca-
dit & dū irruit incautus ī petu suo fusus procūbit. Qd̄ si hoc sape accidit vbi nuda virt⁹ quā-
to magis in bello vbi diuersi generis cōferta decernit agmina; nec vnu cōsiliū nec consors sen-
tentia est. Loc⁹ aduersus; difficiles asperitates; iniqua ī angusto decernēdi cōditio; plurimis
aduersū paucos; cū & ipsa multitudi sibi oneri sit; & pauci ī pluribus minus frustrent. Sed
hac ad momētū sape obrepūt; quae non ex virtute veniūt; sed casu accidunt. Vnū nihil est an-
gere qd̄ vos debeat cōmilitones; qd̄ nō per infirmitatē aliquā man⁹ vestræ; neq; p fortitudinē
iudætū iste versæ res; sed difficultas locorū nobis ad victoriā impedimento fuit illi s ad diffe-
rendū morē. Neq; qc̄j ēqd̄ argui possit nisi incōsultus ī petus atq; icōditus. Etenī dū ad supe-
riora vrbis illos secuti fuistis atq; irruistis ī domos eorum ī pīcūlīs ī implicauistis. Quo-
rū successistis hospitia; suscepistis pericula; Tenebatis vibem; qs vos coegit introrsus pgere?
Descedere ad vos hostis debuit; non vos intēperanter ad victoriā; immemores vitæ ac salutis
cōtēdere. Reparate ergo animos & de virtutib⁹ vestris nō solū cōsolationē sed etiā qd̄ est am-
plius vindictā pīsumite; me certe habebitis pīvū pugnae. Estote parati; armis; animis. Peri-
cula vos fortiores fecerūt; nō timidiōres; facile est iniurīa soluere; si virtus se recognoscet.

Cap. III.

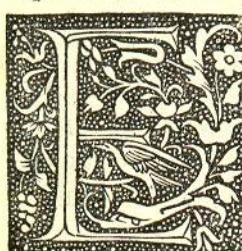
Is dictis accendit militū fortitudinem. Quibus reparatibus vallum plāti-
q; p prārupta subtraxere se obsidionī. Nā iam & alimonie īnopia īcessebat
& in tractu muri cēssūrī machiniis arbitrabant̄. Vnus deinde fons ītra vrbem;
& ipse muris proximus erat; quae res eo s ī summo timore posuit ut
frequētissimi dilabent̄. Qui vero permanēdū putarūt pīfaciter pīlabant̄
Interea romani turrem altissimā suffodientes vī maxima subruerūt. Quo-
casū concussa ciuitas; pīturbati omnes totū vrbis pauētes ruinas. Vnde &
Chares

chares æger corpore tanti tetrore sonit⁹ exanimat⁹ mortem ī pīleuit. Romanī tamē patefa-
cta vrbē & iesu abstinuere donec Tit⁹ ī gress⁹ ēq; dolore paternī pīculi excit⁹ cū patīcis ī vrbem
irruit; & maximā iudæis cladē īnuxit. Tantū qui ī superiorib⁹ erant saxa volūtēs ac-
cessū prohibebant romanos. Spīcula torquebat. Sagittas iaculabant̄. A iudæis ī impulsā facile
ī pronū saxa deuolutebant̄; missī ilia pueniebant; descēdebāt sagittē nō sine eorū periculo quos
offenderāt. Rōanis aduersum editiora mōtis iact⁹ īnefficax; conat⁹ īrritus; atq; ī pīcūlī pīculo-
sus cū subito orta vēti pīcella iudæorū retorquebat sagittas; repellebat spīcula. Quē vero roma-
n⁹ exercitus iaculabat̄ in hostē ferebat; ita elemētorū ī pīcūlī repagulis; & ventorū turbinib⁹
oppresū. supremo excidio capte vrbis; vniuersi qcūq; illīc repti sunt ī terīcē. Quartuor tantū
millia a romanis īterfecta; qng; millia pīcipītio pīfīle accepīm⁹; nulli attati venia data. Gli

Cap. III.

scala adhuc sola de partibus galileē ī se hostē nō cōuerterat quoniā īcolarū eius qētiora ī-
genia vtpote plābīs agrestis contenta suis fructib⁹ nihil bellī cōferebant; sed multorū coali-
tu q latrocinio vitam ex cererēt suā; etiam mītiorū studia prauis moribus corrumpebantur.
Rat pītēra vir leuis loānes noīe; īdīgena populī lues; dolis nulli versuto
īsi secūdus improbitate parē nesciēs cui nūq; defuerit nocēdi affect⁹; ali-
quādī tñ fuerit īopia exercēdē īnqtatis īpedimētū. Qd̄ tamē definī-
am haud liquido scio vtrū eū īdīgētia texerīt an represserīt; doli calli-
dus; fallēdī artifex; doctus mendaciis fidem querētē & credulitatē com-
positis adscīscere; q fallaciā virtutē putaret & elegantia; dūceret; & cha-
rissimos circūlū īuenītē; pīopt⁹ ad cōspīrādū v̄chemēs ad audendū; acer
ad efficiēdū; cōturbator ī ocio; desertor ī periculo; assuetus lachrymis
bello īfoles; qui qui perseguī nequīret sereret tñ parandē causas dominationis. Huic igitur
animus īquietus pīpta audacia; quā processus alebant; opesq; ad consociādā perditorū ma-

Ioannes

Egesippi de Excidio Hierosolymitano.

nū. Vnde cū eius factione memoratē ytbis populū excitari ad bellū. Vespaſian⁹ cōperisset ne totū exercitū fatigaret: filiū Titū cū mille eq̄tibus dīrexit: Quib⁹ comitatus ad vibē appropin quauit. Sed vbi muros populo vīdit refertos mirari se ait: qđ eorū exemplū sequerent ad rebel landū: quorū excidio resipiscere debuissent. H̄to tamē vt p̄imo tētamenta habuerint aliqd⁹ ſumptionis: qđ vniuersorum exītia ſpe ferrent! Vniabilis certe fuerit in p̄incipio ſpes libertatis. Inexorabilis eſt in yltimis & desperatis rebus pſuerantia. Nam q̄ non exemplo humanitatis: non ſedulo verborum monitu flectuntur aduersum eos nonverba ſed arma neceſſaria ſunt. Muris fiditis quaſi aduersum romanorū virtutem vllos protegerint. Quid aliud poſſunt clauſi p̄aſſere: circumfeſſi p̄atendere: niſi q̄ i captiuitate audaces ſint! Nemini erat loquendi poſteſtas: occupauerat omnem murorū ambičū: p̄adatoria manus: Cauebat Ioannes ne q̄ colloquio familiarī romanos inuitaret. Itaq̄ ipſe p̄aſripuit ſermonis relationem dicens: libenter ſe tractatum ſuſcipere de rebus communib⁹: nec experiendū vſum declinare ſi forte ipſe vtilia ſuadeat: aut hiſ quę referunt adq̄eſcēdū ſit: ſed prohiberi ſe lege patria cū ſupſit hebdōda da ſacrē dies tractatare de pacis cōditionib⁹. Siqdem vt mouere arma interdictū: ira etiā illicitū cōſulere de pace veritatis: Diebus eterni de negocio verbis ſaltē decernere & illis ſacrilegū q̄ cogereñt: nec illis inuitū q̄ cogereñt: veniā ſe vniū ſe diei poſcere: dilationē tā exiguā nequaq̄ ſe pedimento futurā. Neq; em̄ circūfuso hoſte effugiuſ cladiſ libertū: offerri ſibi arbitria pacis: tam ſequenti obſtione formidinē obefſevrgeri ſe interim non oportere: ad pacis cōſulta: qbus religio ni eſſet contra legem patriā p̄auaricari: cōuenire autē tam liberali pacis oblationi: vt q̄ p̄eſte ſpem ſponte offerat pacem: ne q̄ periclitet: euasuris etiā leges ſuas reſeruet. Hac fine doſi tuſ allegata arbitrat⁹: receptui cecinit & reuocauit a muris quos ſecū deduxerat. Ita Ioānes ſu giendi adeptus copiam: nocte intempeſta cū plerisq; abſcēſſit. Sequebant autē mulieres profici ſcentē. Sed quo vltius progrediebāt viri: eo plures mulieres vel paruuli relinquebant: deſerteq; a ſuſ ſpectabant pauidę viā ſcenī: Et cū iam viros proprios e cōſpectu amitteret ho ſtem ad eſſe arbitrabant: ad omnē trementes ſont. Si q̄ cuſteret miſerē reuocerant ſe peti: ſi bi cathenā ſuicii trepidātes quaſi iam p̄aſſentes eſſent: q̄ timebant. Titus itaq; iuxta cōuētū lam ſolo ſuinfuso ad vibem cū exercitu contendit: aperiūtū portę: egredit⁹ popuſ cū exultatione: & romanos cū lēticia ſuſcepit & alacritate: abiſſe gaudens pestilētē virū fugiſſe p̄ noetē ſi bi liberam facultatem datā. Orate ſe veniā ne fraudi ſibi eſſet eū ſuga quem tenere ſine ſu ei ſitio nō poſſent. Ille dilatione vīndictæ cōſolatus: cōſummati negocii celeritate ad cōptahen dēdū loānem e vſtigio plurimos miſit: ſi forte eū cōſequerent: ipſe vibē ingressus miñis ma gis q̄ ſupplicio affeſſile contentus pacis p̄turbatores: remiſit omnibus ne q̄ vel odio: vel dōeſ tlicis excitat⁹ negocis inoxios in inuidiā deduceret: & grāuissimi criminis pulsaret atrocitate cū multo tolerabilius ſit id q̄ i certū eſt formidini partícipis cōſcientiæ derelinquerē q̄ cōdemnare inoxiū. Sepe em̄ retū corrigit met⁹: poena atiū inoſtis ſine villo remedio correctionis eſt. Ioānes itaq; nō eſt reptus ab hiſ quos dīrexeſat. Tit⁹: ſed repti q̄ ſequiabant eū paruuli vel mu lieres ad duo millia fere interfici: tria millia autē infirmę etatis: & ſex vbi ſacietas necandi capti uitati adiudicata ſunt. Cū ſtodiā militare ciuitati impertiuit. Itaq; Galilēa omnisi potestatem romanā deducta. Nā & Tabiriū mōs cuius & altitudo triginta ſtadiorū: vertex autē ipſe cā peſtris xx. & tribus ſtadiis iacēt poenititia aquę ab aliis defertus ab aliis orata venia romanis tradi tū: licet virtute quoq; & industria facidi: cui id negocii a Vespaſiano cōmiſſū fuerat omnis cōuenarū turba dū cedentē ſeq̄t: & arte reuocantem gradū p̄erurget campi medio cōcūfusa: refugium amiferit: p̄eſtem inuenerit.

Tabiriū
mons

Cap. V.

Ctenus cōcūuagari licuerit: dū templi sancti a maioribus cōditī & ſacræ legis con tagia refugientes: circa alias vrbes ſtūlū occupam⁹: ſed tempus eſt iam vt quā Hiero ſolymis geſta ſunt adoriamur nō ingenio ſrocti: ſed ne patriæ legi veteriq; cultui nō

strī doloris videamus negasse ministerium: fuerit in illis licet umbra non veritas: sed tamen umbra designat veritatis vestigia. Habet enim picturæ liniamenta umbra fulgorē non habet nec ad summam perfecta est summam: sed diligenter intuetibus futura exprimit & ideo minus deleat figura plus illicit gratia. Unde placuit rerū arbitrio abolere vetera: noua condere ut veritatem sequerent: qui per angustias infidelitatis imagines non sequebantur.

Guiens ut supra diximus de galileæ partibus. **I**oannes ad Hierosolymitanam urbem se contulit: & quasi quedam pestis infecit animos coplurium: q[uod] ex diversis regionibus principes flagitiorum eo quod si in sentinæ confluerat. **H**oc n[on] illi urbi maioris causa excidii fuit: q[uod] sceleribus suis deferebant: pditi ut eo conueniret: platiq[ue] ubi vel rutiores se fore crederet: vel insolentes ad flagitia coacerbanda sive dei deferre extimabant. **R**ecipiebat vndiq[ue] passim: quia si pio tepli amore defesum veniret. **H**aec prima labes malorum. **H**inc oppræsa est paucorum mäsiuetudo per plurimorum insolentiam. **H**inc itum incedes: cu[m] minus parcerat alius n[on]. **H**inc cōspiratum ut legis solenia negligenter: sacerdotia a bonis ad improbos deriuaretur: q[uod] hominibus non soli a pio cultu sed ab ipsa legi cognitione peregrinis q[uod] sanctum esset ignorabatur. **V**icti sunt primo regali genere viri q[uod] resistebant: quo ceteri metu cederent, deinde necati & ut flagitiū velarentur quos sine iudicio pemerat missis in carcere sicariis eosdem affecto criminis prodictionis interemptos emetiebant. **P**ertracti itaq[ue] vniuersi metu q[uod] homines potentes atq[ue] innoxii Antiphas: Lebias: & Dhoras tamē facile oppresi forent: nec iam audiebat resistere. **H**inc eo pcessum: ut ignobiles atq[ue] indignos substituerent sacerdotum principes: ut quibus nulla emendandi honoris gratia suffragabat. **I**li contra meritum suum adepti sacerdotia ad ome nephas consentium arbitrio subiicerent: sed cu[m] obuiaret sacerdotalis viri & maxime Ananias ceteris seniorne p[ro]gratiā donaret summi nominis progratiua: sortito creari principem sacerdotum expetiuit: si quo nihil gratiae sed divino iudicio committi sortis euetus astimaret: & reuera prætendebant veterem consuetudinem: qua substituendos in sacerdotii principatuum mos erat ad sortem vocari. **E**uidemt[er] aut solutione legis operabantur. **C**u[m] n[on] lex sacerdotalis successionis viros ad sortem legeret: illi ad speciem de sacerdotalibus tribubus unum **E**machim nomine praesentem statuunt & sortem agi præcipiunt. **T**unc phanis quidam sortem exiit filius Samuelis incanus vir: cui non modo principes sacerdotum ducta successio nulla suppedaret: sed ne villa quidem scientia munieris sacerdotalis eo q[uod] ruri vacaret: & ideo q[uod] esset princeps sacerdotum incognitus habebat. **D**enique attracto ex agris & reluctant[er] quasi in scœna alia persona. **I**mponit induit quoq[ue] sacra tum veteri more amictum vestium. **D**ocetur in tempore q[uod] eum facere oporteret: ita sortis euentu expressa est nequitia seditionum ut ad imperium & agrestem tanti sacerdotii functio deduceretur. **S**ed illis ludibrio erat circumscrip[er]to veteris solenitatis sacerdotibus doloris: q[uod] irridere legem apertis flentes ingemiscebat. **A**p[er]tis tamē froeti pietatis auctoritatæ & honorum indignatione cogragant se & super perturbatores irruunt. **A**t illi cu[m] & causæ: & numero diffiderent ad templum quas in arcem cōfugientes velut castrum quoddam sibi constituerunt ad repellendam irruentis populi multitudinem: ac primo ante fores templi atq[ue] in ipso vestibulo siti aduersum populum proelabantur. **S**i quis vulneratus fuerat interiora templi petebat. **I**lluc sanguinem suum infundens in eterno limini & cruenta pauimenteris sautiosiora detergens ulcera: fibres patentis vulneris: vestibus his quas non licet illis contingere souebant. **B**ellum erat intra urbem: bellum inter ciues: bellum ante templum: ne hoc quidem reuerti latronestum a populo instanti purgeretur ita ipsum templum se se receperunt & clausere illico fores. **Q**uo obiectu reuocatus est Ananias ne videret bellum templo inferre: & sacras religione maiorum prumpere fores templi: **R**eflexit impetu plumbis & sex millia viros in porticibus constituit: q[uod] muniti armis præcederent solliciti a hibetis custodiā. **P**aulatim tamen emolliuit animum ut paci consuleret: eo studio maxime ne templum sanguinis ciuium contaminaret: suai-

Egesippi de Excidio Hierosolymitano.

deret quoq; mittēdā legationem pacis sequestram vt bellū int̄estinū deponeretur. Adsciscitur Iōanes ad exequēdā legationē; suspecta fidei vir; & affectandæ potentiaæ succēsus cupiditate sacramentū perī. Non abnuit ne damnū p̄iurii patere; si negauisset. Simulabat se plæbi faue- re vt cīrcūs scriberet. Quid plura? Pergit de pace pauca præmittit; plura subtexit; ad bellī incen- tiū: dices nomine pacis bellū iuolutū: latere insidias Ananū romanis vrbem tradere: quo sole- nitas veterū dissolueretur: leges abrogaret; præcepta cōponens ediuerso omnia: atq; iniudiā i principem sacerdotū referens eorū quæ ipse meditaret. Callide etiā quos sciebat illorū con- clusi erant esse pr̄esules & factionis pr̄incipes incitabat; patere mortis formidine afferens q̄ ip- sis specialiter Ananus exitiū cōposuisset venisse se; vt fraudem manifestaret. Matute subsidia quārēnda; priusq; ab eis poena reposceretur: Quid plura? pacis medi⁹ bellum accedit. Eligū- tur q̄ Idumeos ad pr̄aliū rogent: genus mobile īgetum īsoleñs: prōptū ad discordias: rerum mutationib⁹ lātū: periculi improudiū pr̄ecep̄s: ad pliū. Itaq; sine mora flexi veniūt: cōgregā- tur. xx. millia virorū vtpote nullis int̄enta terrarum cultibus: sed parata latrociniis. Nec latere potuit Annanū aduētus idumeorū. Deniq; portā claudi iubet; ne cū tumultu īgredierentur: sed si fieri posset veritatē cognoscerēt bellō renūciaret. Ascendētes itaq; pr̄incipes sacerdotū murū Idumeos de tute alloquebant: maximo esse mīraculo sibi q̄ tā cito īretitiū mēdaciū cau- fas quas nundum cognouerant: armis persequerentur cum oportuerit eos prius deceptato- res esse negotiotum q̄ bellorum pr̄eciatores: & pr̄æ cēteris merita cognoscere; q̄ arma sumere & arma aduersum viros sui generis: sui cultus: suæ solēnitatis: nullis amplius irrogatiū iniu- rie q̄ idumies: q̄ ad societatē flagitiō: tā grauiū cōcītarent. Quid. n. aliud ab his nisi parricidiū aduersum ciues: sacrilegiū aduersus templū deposcerēt! Non solere dīties īter se studia di- uerſos: mores cōuenire. Similitudo. n. morū facit volūtatum societatē: & cognata studia sibi necit. Negissimos hoīes q̄ latrocino ūptū exerceſerēt suū: arrogasse sibi vt Idumeos sibi socios arcesserent: tantū abhorretes ab eorū p̄posito a quibus rogarent: vt illi patriæ suæ bellum in- tulerint: vos vero obsecrauerint quasi alienam vrbē defensum venire. Nihil vobis cōmune īnoxii cū p̄edonibus: nihil cōmune sobrii cū se īnebriantibus. Vtinamq; vīni esset illa eba- etas: & nō furoris. Qui vbi se flagitiis īurgitarūt dissipado proprias successiones: et p̄iunt aliena & male parta ne quis dissipant: deterritus effundūt. Null⁹ rapiendi finis: q̄a nullus abligu- triēdi mod⁹. vbi se vīno ifuderit & īpleuerit ebrietate. Publicorū eructat̄ crapulam negociorū: vt nostro rursus sanguine īnebriēt̄: & sanctæ illudent religioni: quæ vobis semper veneratio- ni atq; teuerētiae affuit. Fugite ergo coetus parricidales & ausus sacrilegos deſtituite: deſerite latronū cōciliabula. Vocati estis ad cōsortiū sceleris: venitis ad remediū patriæ. Videmus or- natissimū populi quē venire decuit publico rogatiū cōſilio: vt vrbī iudæorū pr̄stantissima: quæ totius gentis metropolis habeatur aduersum hostes auxilio foret. Sed & si nos defūimus petiōni dī pacē ūptūmus & fatigare vos propere noluīmus: qui excitatorib⁹ bellī pacem offerebam⁹: tñ vos quasi diuino arbitrio veneritis cōſulite ī mediū & exhibete partis vtriusq; arbitros. Quāt̄ ite vnde cooperūt exordia tumultus: q̄ cecinerint quietē vrbī classiū: q̄ effude- rint pr̄stantissimorū ciuiū sanguinē quibus auctorib⁹ poena exacta de indēnatī sit: q̄ nobis in romanos exitio fuerint: aduersum illos bellū parabamus & hos iam hostes patiebamur: quo- rū igitur cū romanis suspecta gratia eorū qui romanos vindicant an eorū q̄ romanos repellunt̄ Grauiora hæc certe nobis q̄ romanorū pr̄ecilia: ab illis em̄ pro libertate morimur: ab istis quasi pro scelere iugulamur. Simulan̄ īnoxii criminū proditiōis & post mortē calumnia componi- tur: cū cognitio poenam pr̄auenire soleat nō poena cognitionem. Quid enim p̄dest defuncto absolui: cū iudicio iam nihil debeat. Suscepim⁹ tamē etiam sortē huiusmodi vt post necem de īnoeētia queratur: & libenter apud vos quoq; causam agimus nostræ defunctorumq; ītegrū

Idumei

Cap. VII.

tatis qui statim armati pro aduersariis ita nulla argumēta calumniātibus suppetūt; vt apud vos quoq; grauiorem causam habeat q̄ tā cito credidistis. bonus em̄ iudex circūscriptū se esse mendaciis dolet in eo est fallēti ifestior q̄ appetitor Qd̄ temere se impulsū; vt falsis crederet vlciscendū arbitratur. Igīt nobis sintegritū examē reseruate & colligite veritatem nō ex cōtextiōne verborū sed ex serie negociorū. Primū omniū cur romanis p̄derem⁹ patriā quos potuim⁹ & nō laceſſere & forte oportuit fieri. vt nō excitaremus vniuersarū vīctores gētiū: sed hoc nō ēiā p̄sentū partū deliberare. Superioris fuit rēporis eligere qd̄ sequeremur nūc oportet pro liberitate occūbere. Praestat em̄ pro patriā mori: Cōmodius fuit ante tēplū pacē morti p̄fserere: Sed q̄ bellū in ceruicib⁹: multi iam ex fratribus capti: alii necati: dolor ex mortuis: gemitus ex reuictis: eligēda magis libera mors q̄ vīta captiuitatis. Suppetū tamē morituris falsi criminis abolere infamiam p̄ditionis. Apud vos Idumei causam agimus: prodant̄ consciū: deducant̄ in mediū nūciorū interprātes: Si tenēt: indices prodāt. Si non tenēnt: quid accusant & vanis insi mulant suspitionib⁹: quas ip̄si sibi composuerit nō debet arguere: qd̄ nō possunt probare. Sed q̄a accusare nō audent: dissipare p̄ vulgus desiderāt: & ideo ad bellū profiliūt ne in iudiciū vo cent̄. In bello eiñ cōtentus furoris est: in pace veritatis examinatio. Ad sumus en primi suppli cūs nos spontanei offerimus: si tamē aliquis accusator prodeat. Aut si in populū inuidia tor̄ quaet̄: quartite diligentius qd̄ consiliū fuerit in coetu publico Nonne vt bello instructa pararen̄ agmina: aut pro libertate vnuſq; patriā iuaret? Aduersū ipsos certe latrones qd̄ deliberatū fuerat n̄iſi vt pax cōuenirer. Exasperauerat publicā indignationē dolor singulorū: innocētum sanguis: multorū gemit⁹: paternorū statutorū p̄cūrātio increpuit gemitus vniuersorū: q̄a vnuſquib⁹ sibi similia pertimescebat Ad indignissimos sacerdotia deferebant̄: peti coepertūt vocib⁹ illi lapidib⁹ plebē cedere: telis necare: Exarsit publicus dolor illi in templū latronū sibi receptacula cōstituerūt. Itaq; pacis lo⁹ reuerēdū etiā gentibus & domiciliū sanctitatis factū est prædonū cōciliabulū: & quo ex omnib; terrarū partibus cōfluebat: ad cultū feste celebritat̄: ibi nūc stabula quēdā fearū sunt: humano cōtore madētia: licet vobis hēc quereret̄ vel armatis sine lege belli Tamē fuit plārūq; inter arma iudiciū & iusticia depositūt bellī instrumenta: compescuit turbas equitatī sententia Potestis hēc arma ad defensionē vrbis conuertere que sump̄lissis ad euērsiōnē: Licet etiā introire sine armis audire & percūntari omnia. Si qd̄ remis̄ sum aduersum hostē reperitis prōditionem putate. Qd̄ si neq; vīndices vos neq; arbitros exhibere vultis qd̄ miramini si portæ armatis non aperiūtūr! Non iste aduersum cognatos sed aduersus arma clauerūt. Bellū deponite & porte patebūt.

A Ec vbi sacerdotes locuti sunt & maxime Ioānes cāteris senior post Annum: rātū q̄ secūdo loco fungebat: indignantibus Idumeis q̄ nō cōtinuo vrbē recepti forēt. Simon vnuſ de ducib; Idumeorū minime inq̄t mirū si aduersi ciues seuunt, & clausos tenēt qui nationi sociē portas clausere: & nō paciūt consortes & participes suos igrēdi: nobis de muro loquūt̄: & quasi aduersarios muris repellunt quos amicos habebāt! Quis dubitet q̄ patēt suscipere romanos & forte coronare portas q̄n illi ingredientur: que maior iniuria? Patere népe omnib⁹ hoībus ista ciuitas solet causa cultus & obseruātiae: nobis solis ītercludit̄ quasi hostib⁹ soli abdicamur. soli repellimur Simulāt se nostrū petere iudicium quosne limie qdē dignos vrbis putarūt. Lateat q̄ aduersū eos gesserūt: nostre iniurię testes & iudices sumus Aduertimus qd̄ clausi patiātūr: q̄n nos arma iubemur deponere. Et credibile eē potest: qd̄ eorū expectes sententia quorū suspecta ē fides. Festinem⁹ itaq; eripere clausos: qb⁹ tēplū carcer ē factū: ne seruent̄ vīsq; ad adiutū exercit⁹ romanī & captiuū tradant̄ Vespasiano auferamus a templo obsidionem custodes deterim̄os remoueamus qui neminem vel ab purgā dā aluum egredi sinunt. Si quis introferre cibum clausis desiderat prohibetur: si q̄s exire ad mor-

Cap. VIII
Alibi Ies⁹
Simon
Idumeus

Egesippi de Excidio Hierosolymitano.

Cap. IX
Aaliueit⁹

tem rapitur. crimen factum est cultus religionis.

Aec audiens cessit Ioānes considerans auersa dei voluntate frustra se se obniti quādoquidē domī forisq; hostilia streperēt agmina; & gemina ex parte ciuitas oppugnaref. Fremebat Idumei q̄ excluderent. Machinabatur in templo siti: quomodo iūgerent Idumeis. Hos angebat metus: ne Idumei ante effectū abiret: illis extorquebat pudor propositum regred iēdi. Etiam poene obrepserat diffidentia cum subito nocte oritur procella intolerabilis: tempestas atra: tremunt venti: cœlum inhorrescit: vis imbrū multa infāditur: terribiles choruscations: tonitrua immania: terrarū mugit⁹ vt solui mūd⁹ estimaretur. Quis credet plus nouasse istud in tra vrbem positis q̄ extra vrbē degentibus: cum utiq; hi teatis muniti forent: illi obiecti ad imbrēs: sed amplius terruit iniuria: metus: q̄ ipsa iniuria. Deni q̄ illi q̄ nulla habebant refugia tectorū: clypeis se tegebant manētes in officio nec dilaberentes isti circa domos suas: qsc̄ dispersi locū dederūt: vt ab his q̄ intra templū erant portæ aperirentur. Anceps tamē & diuersa populi sententia: Alii deum summū indignantē Idumeis tēpestes mouisse arbitrabant: q; aduersum particeps suos armati venerūt. Ananus & profundiora seniorū īgenia cōlectabat Idumeos iniuria suū amplius excitari in sociorū prīciē. Deniq; solicitor ceteris noctibus Ananus illa nocte non fatigatione corporis: sed animi magis desperatione ac resolutione cessit rebus aduersum se fluētibus & militantibus in excidiū suū mundi pellis nec reuīdas putauit custodias: quasi daret auctoritatē dilabēdi quo cuic̄ eslet sententia. Quā occasionē naeti q̄ in tēplū refugerant: surgentes secuerūt vectes portarū. Cooperat⁹ est illis sagor celi vt serarū sonus non audiretur. & tumultus egrediētū. Deinde vniētes ad murum portā quē vicina erat Idumeorū cōtibus reseruere. Ultimus ille dies vniuerso populo fuissest si nō ad templū priusq; in vrbis signū dirigendū putassenit. Sed q̄a mictuentes sibi q̄ intra tēplū clausi tenebant: ne cognito ingressu Idumeorū in ipsos circūfusæ plabis impetus fieret: vt vindictā morituri exposcerent: rogauerūt vt ipsi primitus cladi exim erent: tunc postea libertis ipfis & cōiūctis vīribus i populu effunderēt. Deflere ad eos q̄ legatos miserat oratū auxilia saluti simul vt insparatē merces irruptionis auctoribus eius hoc munere potissimum rependere tur. Q̄d vbi processit ex setētia simul omnes a tēplo quasi quodāstro effusi extēta acie quos cūq; repererāt dormīentes alios: perterritos: alios totis cēdebāt viis. Nihil proderat pr̄ces nīla chrymē: nīl insignia honoris: nullorū meritorū gratia: omnes passim iugulabant. Deniq; vidētes bestiale in plementibus īmanitatē q̄ nulli parceret: ipsi se illaqueabant miseriabiliter vt mihi videat exitū: q̄ si ab hoste perimerent: q̄a volūtaria mors īmanitati ascribit: informis laquei nodus etiā probro dat. Sed q̄s cōsilio locus vbi tantus erat metus suppliciorū: cū metueret vnuſq; nō mortem: sed cruciatus ante mortē: quibus mors remedio foret. Redundabat vndiq; sanguis & maxime circa tēplū q̄a ibi cōgregati erant q̄ clausos custodiebēt. Reputata de niq; illo die cōsorū. viii. millia q̄ngenti viri. Inde cōuersi ad vrbē sicut gregē quēdā pecorū: ita homines quos cūq; obuios habuere iterimebāt. Erat miserabile spectaculū: intra vrbē omnib⁹ ante reuereridani bellū gerit: pernicie in iūstā pauperibus ac debilibus inferti. Sane iūuenes ac validiores in carcerē retrudebant: quos factioni idoneo sarbitrabant. Sed magna virtute pīc̄ oīa supplicia malebāt subire q̄ vt pditis sociarent. Nec mod⁹ vllus: nec pudor: ita furebat rabies īmāitatis. Post vbi defurere vīsi processu tēporis causas sibi simulare coepit perimēdotū quo ad iudicia reos ducerent nō vt requireret iūstitia: sed vt crudelitas excitaretur.

Cap. X.
Zachari
as

Rat i cititate Zacharias q̄ odissit improbos: nec se miseret flagitosis: diues opum quarū illi abūdantiā vel ad dissoluēdā factionem suam efficacem opinabant: velad pīdā sibi vberem: hunc proditionis crīmine accēsēdū putarūt. At ille ab hujus mo

di integer cōsci entia; adesse sibi cœpit cū libertate; vt non solū dīlueret obiecta; verū etiā reos
ipsoꝝ maximoꝝ alstruet flagitioꝝ; apud septuaginta viros dicebat negotiū. Absoluūt omes
quia nihil qd affine esset sceleri proferebat. Verū illi irruentes & ipsum præcipitāt in profun-
dū; & perturbant iudices; non solū cum iniuria; sed etiam cū pericolo; vt eorū exemplo cæteri
in reliquū cau erent cōstātiā in iudicādo aduersa eorū volūtate assumere. Rurſus tamen ne
quis absolueret; i pſi iratū suaꝝ exequutores quos libitum erat sine iudicio necabant. Cæſus
Gorgon vir̄ grat⁹ & amabilis. Niger quoq; Paragites qui inter propugnatores Iudaē ad tuen-
dam rei summam fuerat electus bellator vir̄ ut etiam vulnerū cicatricibus virtutis insignia
præferret; rapiſ ad mortem; & cū se extra vrbem duci videret; non iam pro vita; sed pro sepul-
tura cœpit rogare. Ac ne hui⁹ qdem tam miserabilis petitionis responsum accepit conue-
niens misericordiæ fingeabant calumniaꝝ. Si quis se redimebat innocens erat; qui non offe-
rebat pecuniam; tanq; reus feriebat.

Gorgon.
Paragites

V m hæc Hierosolymis agitūt; Vespasian⁹ iterea partes alias ḡtis Iudaē
debellabat. Peruenit ad eū qd seditio esset Hierosolymis; quas domesticis p̄
liis neces sibi ipſi irrogauislet; qd supplicia ciuitū exacta a ciuib⁹; hortari plē-
riq; vt eo pergeret; ne qd triūpho Romano & suę glorię decerperet. At ille
moderat⁹ & prouid⁹ vir̄ qd non id qd ex vſu vulgi ad commodū existima-
ret; sed qd altiore consilio rei ſūmāe conducere arbitraret̄; referrit illa ſuaden-
tibus cœpit. Nō semper p̄coeliſ ſuvari temp. sed platiq; etiā armis depofi-
tis laudem parari; & debitū patriæ ſoltū. Quid interest quomodo vñcaſt hōſtis; noſtro ne an-
ſuo ferro; niſi qd ſuo ſine Romana ſuuaida pſternit. Nō enim poſſuit de nobis queri; cū ſeipſi cō-
ſauciauerint. Simul qd iuſta nobis bella mouerint ſignificat; qñ nec ſibi parcūt. Vindictam hāc
de coelo videri; vt furore iuſtiāt qui Romanos laceſſuerit. Sed ſi qd derogari aliqd glorię no-
ſtrā aſſerit; cognoscat p̄aponderare ſepe remediuſ cū ſilentio; qd p̄coeliſ cū pericolo. Deniq;
noſter Maxim⁹ cūtando magis fregit Hannibalem qd p̄coeliado. Et ſi Scipionēs ſubegerunt
Aphricam; tamē cōmuniſ belloꝝ cū multis victoria; Maximo ſoli datū; qd cūtādo restituerit
temp. Plus itaq; eſt ſeruasse Romanū imperiū qd propagaffe. Aequem⁹ tamē merita virtutū.
Nō minora vtricꝝ in ipſo bello ſapiētē commiēta ſunt; qd insignia fortitudinis. Pereat ergo ſuis
armis; nihil laudis diſminuit; & plurimū victoriae noſtre adiungit. Nesciūt ſuos ſeruare; qd
nos parcim⁹. Quid qd ſi immīnere cœperimus; fortaſſe inter ſe refiſſat; atq; in gratiam rede-
ant! Quod nō vereor; ſed aduersus veſtrā ſententiam profero; aut ſi permaneat ſeditio vía
deātur ipſi ſele expugnaffe; in nihil Romanū egiſſe exercitū; manuſ noſtrāe ocioſaे ſuiſſe victo-
riam nō virtute noſtra; ſed hostili ſentencione inter ſe paratam. Itaq; hoc prudenti⁹ cōſilium
vt abſentib⁹ nobis ſequiāt in exitū ſui; ne quis putet eos noſtris magis ſuisq; exercitoſ ſaciōib⁹.
Tunc melius appropinquabim⁹; vbi vīctor ſuperfuerit; qui noſtro accedat triūpho. Certe
veniant ad noſ qui fugiunt ſuos; inueniant apud noſ ſalutem ſibi; qd uos ſuoꝝ peſtis exagit-
uerit. Nec ſefellit opinio Vespasianū. Nam qui poterant preſio ſe redimere ut dimitterent;
ad Romanos cū fugiebāt. Repleta erant dilabentiū ſtrata viarū omnia; omnes ſemita. Relaxa-
bantur diuities; pauperes interficiebantur; quibus pecunia deerat ad redēptionem. Multi eti-
am extra vrbem iuſdias & latrociniā pertimescebat; & maxime iuſdias quibus comiſtat⁹ dee-
rat. Pati itaq; foris & domi proposito ſibi pericolo vt roq; pernicioſo. Platiliq; tamē patii ſpe-
lepulchri; mors apud ſuos tolerabiliſt aſtimabat.

Cap. xi.

Ca. xii.

B istrago maxima populorū met⁹ in omes ſparſus; ſubditos factioni ſecit vniuersos
non cōtent⁹ cōmunię cū principib⁹ exercere factionis loarnes poretiā; tyranidē afſe-
ctare occepit; & parē indignabat deſtruere. Itaq; aliorū ſtatuta; nihil niſi qd ſibi libi-

Ca. xiii.

Egesippi de excidio hierosolymitano.

tum foret ratum habere; paulatimq; sibi a sciscere stipatores; artifex dolo quos vellet & fraude circuuenire; obligare pecunia; terrere potentia; quibus artibus plurimos associauerat. Rursus non deerant qui vel periculoso studio seruitu detrectarent; cum præsertim dominatione assueti tolerare seruitute negarent. Decernebat itaq; in una vrbe tria genera exitiali calamitatuum tyrannides; bellum; sedition; qua vnaqueq; non vna; sed plurimas vrbes deleret. Ex trib⁹ tñ leuius bellum erat; & iust⁹ hostis tyranno aut factioe tolerabilius videbat. Accessit his quartu gen⁹ sica rior; q; occupata tyranicis motib⁹ aut seditionis tumultib⁹ vrbe videntes; vicina oia populabant; & asportabant oia. Mulieres & paruulos qui labore itineris vel sex⁹ vel atatis infirmitate; perpeti non poterat nec dabat. Septingeti itaq; numero perempti; cœuctatū in castella frumentū. Iruebat agris; vibib⁹; tēplis; p̄das agebant; necandoq; occasio non p̄termittebat; agmina specie latrociniū excitabat plures q; v̄sus habebat latrocinādi. Latrociniū sequitia bellū acer uabant sine venia deditiois; aut susceptionis indulgentia. Rogat itaq; Vespasian⁹ vt ad remediu veniat; a quo excidiū metuebat. Contredit Gadarā; vbi opulēti plurimi; qui patrimoniū sui causa magis magisq; latronū insidias & incursum pertimescebat; & ideo ad Vespasianū occulite miserat vt ad se appropinquaret; quo ciuitas a latronib⁹ erueret. Affuit exercit⁹ Romanus; qui videntes Gadarēses cōfugiendi votū habebant; sed qua via inexitiable sibi affordet non reperiebat; ne in discedentes insurgeter factio; atq; vniuersos deleret. Nō præteriit tam legatiōe Gadarēsū inuitatū Vespasianū; eiusq; legationis cōscitū; vt pote vrbis primo rem nomine Dolosū quē capiētes int̄cremerūt; atq; vlti iniuriā; egrediq; vrbem in abdita & minoria se contulerūt. Gadara Romanis tradita cum ingēti plausu suscep⁹ est Vespasian⁹. Is continuo ad persequēdos qui refugerant Placidū direxit; ipse reuertit in Cæsaream. Placidus p̄missis q̄ngentis equitib⁹ fugientes secut⁹; coegit eos in viciū qui proxim⁹ erat cōcedere. in quo electorū pube iuuenū reperta; audaciā sumptete vt insurgeter in Romanos. Quæ res illis maxime cladi fuit. Nā circūfusis equitib⁹ a vico exclusi; sine villo cedebant impedimento. Et dū alii referti se recipere ante limina portar; trucidabat. Cæsonū cädauerib⁹ aggregata molles adæquauerat muroq; altitudinē. Romani alios sagittis figebant; alios sautabant diuersis missilib⁹; ad postremum castellū expugnauere; ibi q; omnes nisi quib⁹ elabendis facultas fuit interfecti. Alii fugientes ingentē famā Romanæ vī ritutis suis sermonib⁹ exagerabant; maiora si bi q; horinū visa corpora; nullā resistendi cuiq; aduersum inuictos fiduciā. Unde pterriti oes fugere illico; nec solū vīcina & finitima; sed Hierico vībs que ppter incole multitudinis agmina; spem caterorū souebat; relinquebat. Placidus reb⁹ ex sententia fluentib⁹; eos quoq; per equites infectatus; alios cōfertos; alios palantes sternit vīq; ad flumen Jordanū ē; maximū quoq; numerū ad ripā fluminis repperit ipeditū trāsitus; q; tūc forte p̄dict⁹ amnis imbris⁹ aut⁹; autre solutis niuib⁹ intumuerat. At illi vbi Romanos adesse viderūt; parant se; & ad fluminis ora stipant. Necesse ita intercluso fuge subsidio; remediu in man⁹ vertit; & impetu facto multi supra pauciores equites arierant; illi arte nota & veteri militiē more inter equitates dissecare hostium cuneum; dissoluere globos; fessos vrgere; cedentes sequi coopere hic alii ferro hostium alii suo; q; conserti in vnum atq; in se relisi incurrerant interficiebant. Alii in flumen ruebāt; q ipsa sui ruina; & altus alio impliciti demergebant. Pleriq; etiam aestimates q; possent prætergredi; se se fluuiio dabant. Quos paululum progressos sorbebat gurgitū vī; aut fluminis it⁹ abripiet. Et si quin natandi vī super aquas proceſſerāt; ac fluentis subter labētibus se suspenderant; aut arborū ramis impediti qui fluuiō deducēbāt; aut ipsi caudicib⁹ oppresi; animam ponebant in flumine. Sæpe etiam nandū indoctus; vbi natārem appræhēdīset; tenebat vt ipse pariter euaderet; & astrictum brachiis defatigabat; donec vterq; meritus alter alteri exitio foret. Ac si q; forte secūdo amne decurrēs eurasurus estimaret; inruebat sagittis aut subito resūpin⁹ cessantib⁹ brachiorū remigiis interibat. Fuere etiam qui nat are nescii; dū expertē doloris

Cap. xiii.

Dolosus.
Gadaraca
pituit.
Ca.xv.
Placidus.

Liber. III. XLIX

mortem requirunt: edito riparii thoro in fluuiū se excuterent voluntatii: alii arenoso ingressi littore merso vestigio deprimenterent. Platiq; etiam saxoꝝ teretiū lubrico ac vadosis offensi locis instabili fluctuantes gradu fluentis sequentibꝫ obruebant. Cæsa, ferro tredecim milia, immumerabilis autē multitudo fluvio consumpta; præda ingens de ouiu gregibꝫ: & camelog; atq; asinog; & boum parta. Quæ licet strages hominum maxima fuerit: tñ vero maior aestimabat: quia nō solū regio ois repleta erat cadaueribꝫ humanis: csi dispersi ac palantes qbuscūq; in locis cō præhēsi fuerāt interimerent: verū etiā vt Iordanis ipse defunctoz corporibꝫ obstruct⁹: cursus pprios dirigere non posset: Asphaltius quoq; lacus crux & visceribꝫ defunctoz mutaret naturæ suæ specie; in quæ oia q̄cung; Iordanis extraxerat inuehebant. Deniq; nonaginta duo milia & ducenti illa die ludicꝫ perisse aestimati: a quingētis tñmido equitibꝫ: & tribꝫ milibus exercit⁹ pedestris. Progessus quoq; ad vñteriora Placidus: Abilā: & Iuliadē: & Betesmon: & oes vicos loci ipsius vñq; ad Asphaltiū lacū Romano imperio restituit. Scaphis quoq; impo-
suit milites: a quibꝫ vñiuerſi qui in lacū memorati cōfungerant: extinguerentur.

Tag; & hæc omnia vñq; Macherontem recepta: Velpasianus tñ temp⁹ p̄eli operiebat: quo Metropolim toti⁹ Iudæ ex exercitu Romano adoriret: in-
ter qua occupato rebꝫ sibi creditis: mot⁹ noui ex Gallicanis ptibꝫ insinuat⁹ tur: q; a Nerone potentes quidam Romanæ militiae viri desciuissent. Quo cōperto cupiens intestina bella ac summe rei: toti⁹ vñq; Romani imperii peri-
culū: confecto in oriente belloꝫ tumultu leuare: vt terū secundaꝫ nuntiis
motus omnes Italiam vel cōprimeret: vel præueniret: vbi primū ſeu hyems
teperata veris principio: cū maiore parte exercit⁹ de Cœfarea iter mouit. Excepit eū Antipatri
noe ciuitas appellata. Inde procedens exurebat vicos: necabat eos quos reperiebat alienos: ac
maxime Idumæis quæcūq; offendebat depopulabat: q; inquietum genus hominū poti⁹ bel-
lis q̄ocio vel quieti amicum foret. Duos quoq; Idumæe vicos Lygarum & Capitorem: eo-
rumq; incolas compræhendens: maxima strage labefactauit. Siquidem supra decem milia vi-
torū peremit: mille captiuos abduxit: reliquū vulgus expulit: vt ibi constitueret manū suo-
rum: quia montana locoꝫ regionis eius latrociniis infestabant. Ipse cum exercitu Amathum
tepetit: quæ de aquis calidis vocabulū ſumpſit: q; aquaꝫ vapor Syro sermone amathus appel-
lari fert. Thermae ergo græce dicit: eo q; calidū fontem habeat intra muros. Deinde per Samā-
tiā iuxta Neapolim Hierico contendit: vbi occurrit ei Traian⁹ multam manū agēs: ex his
qui vltra Iordanem siti: per ea regionis populi in ditionem Romanam vici reuertentur. Nun-
tio itaq; adueniētis Romanū exercitus: pleriq; ex vībe Hierico: q; eam intutā viderat: in mon-
tana Hierosolymitanæ regionis ſeſe contulerant. Residentiū turba omnis consumit. Neq; em̄
difficile fuit vībem properato capi: quæ nec naturali fulta effet munimine: & a suis effet dilata-
bentibꝫ deserta ac delituta. Vrbs condita in campo: cui supereminet mons diffusior: & nu-
dus dignitū. Namq; ſecundū ſeptentrionalē plagam vñq; ad Scythopolis vrbis terram exten-
ditur: ex parte meridianā vñq; ad regionem Sodomitānam: & Asphaltios fines diffusus habe-
tur. Aegrum autem & ieiunum ſolum: & ideo desertum ab incolis: q; fine villo vīſu effet culto
ribꝫ naturali sterilitate. Aduersus huic mons ſupta Iordanem cui⁹ exordium a Iuliade & pla-
ga ſeptentrionali affurgit: ipſe autem prætendit in meridianā vñq; ad Sobaros Arabiæ Petrae
conterminos: vbi etiam mons est vīſu veterū ferreus nūcupat⁹. Inter hos duos montes cam-
pus iacet: quem propter magnitudinem q; in multa ſpatia porrigit: veteri vīſu incole Magnū
appellauerunt: cuius longitudo trīginta & ducentoꝫ ſtadiog; latitudo centū uiginti. Exor-
diū a vīco Genubari: finis vñq; ad Asphaltiū lacū. Jordanis eum mediū interfecat cam-
pum: non ſolum inoffenſa: ſed etiam adiuncta gratia viridianibꝫ ſtipis fluminis alluione: &
ſuccedentibꝫ Asphaltio & Tiberiade vñq; fontis: & vtrōq; diuerſe qualitatibꝫ lacū. Namq; al-

Strages
maxima;

HVZ, 10

Ca. XVI.

Q
Hiericus;

III A
vī ſcopo
curſus

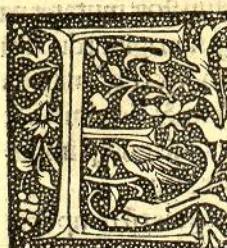
Mōſſette

Gall

Egesippi de excidio hierosolymitano.

terius aquæ sapor salsus & steriles vsus: Tiberiadis ante dulcis atq; genitalis. Sane in diebus estatis immodus per spatia campi exstuat vapor: vnde coalescente virtute nimia siccitatis aridum arido corrupto aer: miseras accolis conficit & gritudines. Atida sunt enim omnia: præter oras fluminis. Denique in remotioribus egreditur & fructus arborum. Siquidem & copia vberior: & fructus palmatum optimior est: qui supra ripas lordanis fluminis gigantur: aliq; longe exilior.

Defonte quem benedixit Heliæus.

Stetiam iuxta Hierico urbem fons abudans: atq; idem ubi berior ad portum: pinguior ad irrigandum: que Iesus Naue natione Hebrewus manu validus primus genti eripuit chananeorum. Is in principio corruptior habuit ac sterilis ad generandum: potantibus & usui partu salubris. Vnde rogatus ab incolis Heliæus prophetæ: id est Heliæus discipulus: & tanto successor nequam indignus magistro: vt hospitalitatis suæ mercédē reliquæ: quos visitauerat locis: & corruptelam aquarum leuaret: remedium dedit: sicut regnoꝝ vetus scriptura edocet: præcipiēs vas fictile cum sale deferri sibi.

Quod accipiens deiecit in fontes sal: & dixit. Sanauit aquas & non erit in his mories: neque steriles ab eis & sanare sunt aquæ secundum verbū inquit Heliæus prophetæ. Ex illa itaque benedicti salis infusio tēperat aqua: referatq; ora fōtis. sanctificati sunt aquarum meatus: & dulciores potus ve nari scaturigo effunderet: & oīs illa dulcesceret aquarum amaritudo: vberiores fructus terra daret. Generandæ quoque sobolis optimæ successio: larga posteritatis copiam subministraret: nec deficeret genitalis aqua: cū diuina gratia pro iusto & fidelib; studiis tati prophetæ benedictio nibus aspirauisset. Conuertit itaque naturam aquarum ad preces prophetæ cælestis oraculi resultatio: continuoq; sterilitatem depulit: fecunditatē infudit. Coepere illic crebescere generationes hominum: fructus terrarum: succusq; aquarum: ante ieunium & amarum internecate solitaria: tristiaq; bibitū ora torquere: fertilitatem solo: potatibus suavitatem infundere: vt si breuiter culta contingat: plus p̄fit q; vbi diutius irrigauerit. Est enim noua gratia: vt perfectus redundantior sit vbi usus minor & vbi ap̄lius q; usus fuerit: ibi minor fructus sit: eoq; plus ceteris fontibus rigat: quia vel exigua eius abudat ad vberitatem. Denique campum cum circuuiacet septuaginta stadiorum in longitudinem: viginti in latitudinem patens. In eo mirabilem hortorum gratiam cernas: varia palmatum generantamq; dactylog; dulcedine: vt mella defluere species haud cæteris inferiora. Sunt etiā illic præstantissimi apum foetus. Nec mirum vbi tam diuersi inhalantes floribus paradisi suaves fundunt odores. Illic opobalsamum gignit. Quod ideo cum adiectione significauimus: quia agnacolæ cortice tenus virgulas incidunt: eas in quibus balsama gignantur: vt per illas cauernas paulatim distillans humor se colligat. Cauerna autem grecō nō ostendit. Illic cypri: illic mirobalanum nasci fecerit. & alia istiusmodi: que aliis locis haud quaquam reperiuntur. Aqua ut cæteri fontium: illic tamen præstantius & state frigida: hyeme tepens. Aer mollior: vt summa hyeme lineis incolae exuviis vtanq; indumentorum.

Ca. xvii

Opobalsamum.

Alii q; opos successus sit

Cap. xviii.

Vinc Asphaltii lacus qualitatem spectemus. Melius est enim in locorum veterum descriptionibus: vel ceterorum elementorum miraculo: q; in ludorum seditionibus stilum occupare. Siquidem ista flagitio mentem exasperant: illa demulcent animum dum recensentur: & ad veteris historię reuocant cognitionem. Nobis autem quibus incultius ingenium est: cordi est patrum ex Aegypto regredientium: usq; in terram repromissionis repetere vestigia: vt si cui forte nostra in manu veniat: nō nostra legat: sed patrum legat. Dulce est enim maiorum interuersari habitacula: & veterū dicta factaque recensere memoria

Liber. IIII. Fo. L.

atq; eoꝝ inh rere gratia. Sed iam siue naturam; siue qualitatem aquarium exprimamus; n e noster quoq; in eo lacu proicitur stilus; ex quo omnia quacunq; mergenda putaueris; vi- uentia tamen resilire opinio est. Et q uis vehementer allisa; statim excut ; aqua ipsa amara & sterilis; nihil recipiens generum viventium. Deniq; neq; pisces; neq; assuetas aquis & latas mergendi vsu patitur aues. Lucernam accensam fertur aquis supernatare sine vlla conuer- sione extincto demergi lumine. Et q uis demersum arte q; vivat difficile in profundo haerere. Deniq; Vespasianum fertunt pr cepisse nand  ignatos reuinctis manibus in profundum deſi ci; eosq; omnes illico supernatasse; quasi spiritu quodam venti leuatos; & ad superiora vima- gna repullos resiliisse. Multa fabulosa de hoc lacu platiq; aestimauerunt; quae nobis inexpeta- tis veritatem rei promere n uq; consilium fuit. Mutare etiam ter in die colorem aquae; & ad ra- dios solis varie refulgete non placuit pro vero locare; cum sit ipsius aqua lacus obscurior c te tis aquis; & quasi adiuste pr ferens similitudinem. Certe si ad radium solis & ipsa resplendeat; nihil nouu & quasi p miraculo pm d ; c u  hoc c o  sit aquis oib . Vagari super aquas bitum  nis glebas certu  est atro liquore; quas scaphis appropinquantes colligunt; q b  id muneric est h e- rere sibi fert bitum ; vt ferro haud qua  vel alia pacuta metalli specie recidatur. Sanguini sane cedit mulieru ; quo menstrua solu tes leuari fert. Cui? attractu vel vrina vt allegant q b  expe- ri di vsus fuit; interrupi pdit; vtilis aut  ad c opagen nauiu  fert; & corporib  hoim salubris ad mixta medicamentis. Longitudo lacus eius v f  ad Zoros Arabie dirigitur; stadiis quingen- tis octoginta; latitudo in stadiis centumquinquaginta; v f  ad vicina Sodomorum qui quo- dam vberimam regionem inhabitabant; abundantem fructibus; distinctam quoq; vibibus spendidissimis. Nunc autem ea locorum deserta; atq; exusta sunt incendio. Nam qui omnia illis deus suo contulisset munere; arua frugum feracia; & vineis c teris p fructuosis arboribus rus constit ; ingrati nec pr  oculis habentes potentiam dei summi; quasi non omnia cerneret omnia prospectaret flagitia. Nihilq; esset quod illum latere; aut p xterire posset; ita intempe- ranti  su  probis miscere vniuersa; ac polluere coepere; quibus diuinam traxere offensam; & pro scelerum pretio; de celo descendit ignis qui regionem illam exureret. Quin  itaq; vr- bes incense; quaru  vmbra qu dam & species in fauillis videb . Arcere terr  ardente aqu  in q- bus celestis ignis reliquiae recognoscuntur atq; adhuc manent. Spectes illic ad speciem po- ma viridantia; formatos vuarum facemos; vt edendi generent spectantibus cupiditatem. Si carpas; fatiscunt ac resoluuntur in cinerem; sumumq; excitant; quasi adhuc ardeant. H c p- ter supplicia impiorum de Sodomitano territorio comperta silentio obducere n  oportuit. His enim decursi remuneracionem piis fore dubitari non potest.

De Sodo-
mitis

Caxix.

Getefea ca-
pitur,

Espasianus itaq; proxima quaeq; Hierosolymitan  vrbis castella vel vrbium munimenta distributo exercitus Romani vel sociorum subsi- dio replebat; vt aduersa sibi omnia cognoscerent; quae ante conspirati- ra secum ad bellum contra Romanos gerendum arbitrabantur. Nihi- lominus Lucio Annio Geresam destinato; infidis vrbem cepit; mille etiam iuuenes interfecit; quibus pr uentis exempta est fuga. Captivi abducti plurimi; atq; vniuersa eor  patrimonia a militib  inuasa. Pr cepto ducis possessiones q; repartae fuer t exurebant; rapinae exerceba- tur licentia. Vastabant Romani montana atq; campestria; quibus Hierosolymitan  ciuitas circunfusa bello vndiq; ardebat. Nec feriat  erant Hierosolymitani a suotum sensu periculo- rum; quibus omnes interclusi erant exitus; ne quis fuga periculo eximeretur. Intus malum in- testinum; foris clausa omnia; neq; manendi voluntas; neq; fugiendi erat copia. Et si q; a Roma- nis veniam transffugio sperauer t a suis egredi prohibebantur.

Egesippi de excidio hierosolymitano.

Ca.xx.
Neronis
cades.

Egressus erat Vespasianus in urbem Cæfaream: ut inde collectis omnibus viris adoriret Hierosolymitanæ vrbis obsidionem. Nuntiusque aduenit caelum Neronem tertiodécimo exacto imperii sui anno: cù iam de anno sequenti octauum diem degeret. Dignus ea poena qui non solu' fidè sacrilegio: pietatem parricidio: pudiciciā incesto violauerat: sed ipsa quoque potestatē Romani imperii cuius vel officia vel negocia improbissimis libertorum cōmiserat. Cū enim ipse nulli fidè seruaret: oēs suspectos habebat. Et ideo neq; simis se Nimphidio & Gemellino præcipue credendū putauit: quos vilis conditio obnoxios fecerat. Sed & ipsi exemplū crudelitatis eius aliquādo exhortuere. Et quia charissimos sibi quosque interemerat: cauēdū in se rati præuenire voluerunt quod metuebat. Itaque facta cū cæteris conspiratio: parricidā deserunt. Cui enim parcitur? astimaba' qui matrē nō pepercisset! Deserit ergo ab omnibus suis fugit ex urbe cū quattuor libertis suis. Et cū se virginē iminentib; cōiuratis: atque agmine aduerso videret: in suburbanū rus clanculo concessit: discissus & dilacerat' sentib; dū formidat a quoque videri ne proderef: deinde cū se circunseptū intelligeret: ne graues poenē exigeat: mangani quoddā sibi de ligno parauit: & manib; cōposuit suis quo se necaret. Et ad libertos conuersus: qualis inquit artifex morit! Itaque acerbissim⁹ parricida dignū meritis suis viā exitū tulit: vt qui matrē ac suos occiderat: nec sibi parceret. Vere bon⁹ necis sua artifex: q; cōmentus est vt sic periret: ne vel mors suo scelerē vacaret.

Cap.xxi.

Ama itaque interfecti Neronis præuenerat more ingenii humani: cui satis est ubi cupita acceperit: cætera nō regrere: sed statim dissipare: atque inexploratus in vulgo mittere quod delectauerit. Nec multo post tunc Galba Romano imperio pessime innotuit. Unde sententiā noui principis de bello Iudeorū sciscitari Vespasiano consiliū fuit: misitque Titū filium: & regem Agrippam. Titus de Achaia reuertit: cōpertoque etiā Galba septimo mense ac die assumptus potestate exutus insignib; poenas luisset in medio vrbis sinu. Idē Romano foro & Otho potireb; scđis: ac successu' imperiali Agrippa Romā cōtendit: ut apud nouū principē locaret gratiā. Tito pluris visa est paternē pietatis reuerentia quā principalis potestatis: quā incōsulto patre si p̄tenderet: ne ipsi quidē principi placitu' putaret. Certe exitus docuit oportune eū redisse ad partē: reb; nouis & incertū quo vergeret. Denique etiā Vespasian⁹ anxi⁹ de totius imperii Romani ac patrię statu: bellū suspendit: atque imperium tenuit suū: post habitis quā in ludea gerebant: p̄t totū summę cura & pia erga patriā sollicitudine.

Ca.xxii.

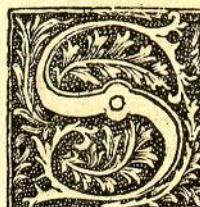
Ioannes
Simon

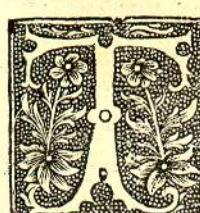
Ed iudea nō feriabat: quā graui⁹ bellū intersuos quā aduersū externos gerebat. Nā cū Ioannis factio esset intolerabilis: insurrexit p̄terea Simon in inferiori quā démorū improbitate: sed forma corporis magis fret⁹ ad oē audendū nefas. Et latrocinii assuefact⁹: ad vsum & tentamētū flagitiorū. Ciuis erat Gerasenus robust⁹ iuuenis: quē princeps sacerdotū Anan⁹ p̄culerat ppter nequitē cōmenta: pulsūque eo quē in habitabat loco. In alias regiones cōcedere coegit. At ille cui null⁹ inter getos & modestos loc⁹: cōtulit sese ad consortia latronū: ipsis quoque in principio suspect⁹: ne eos factioē circūueniret: facile postea morū se infudit societate. Populabat cū his ea quā essent sinitima munitionib; quā illi vleriora petere nō p̄sumebat: sed quāsi in souies latitātes iſidiabat p̄termeatib; sine vullo excursu quāsi domēstico latrocinio cōtēti. Id simō animi immodic⁹ tolerare diu nequit: breuique sibi multoq; quāsi manū: pollicēs seruīs libertatē: libertis p̄mīa: pditīs remunerationē. Ita cōfluētib; plurimis ad depdādī licētiā: expugnare munitiōnes. occupare vrbū populos aus⁹: terribilis oīb; erat: receptaculū sibi in vico cui nomē Aiac⁹ muris parauit. lāq;. xx. milib; armatorū stipat⁹ icēdebat: cū subito metuētes Hierosolymitani quotidianos ei⁹ p̄cess⁹ & aduersū se futuros ratū si diuti⁹ adoleuissent: succidēdos putarunt.

Liber. IIII. Fo. LI.

repertino; quia excursu armati Simonē adorunt. Nec ille incaut⁹ atq; imparat⁹ insidiis patuit sed excepit aduenientes; & plerosq; fudit; alios coegerit in vrbē sese recipere bello fugatos. Cldu mēs quoq; cōgressus equalis recessit; & quasi vīct⁹ qā non vicerat angebat. Rursus cū cōgrediendū foret cōmodi⁹ arbitrat⁹ dolo experiri; repperit spōtaneū fraudis mīnistrū. Namq; vbi intellectū est quid iste affectaret; Iacob⁹ vn⁹ ex p̄ncipib⁹ Idumēoꝝ vaſer & callid⁹ ad hū iusmodi negocia venit ad Simonē clanculo; & obtulit patriæ ſuç pditionē; vt fidē daret; q; vniuersos Idumēos circūn eniret; postulataq; mercede futurę ſocietatis; q; potissim⁹ & apud eū fī diffim⁹ foret pollicēt vniuersoꝝ pditionē cōuiui ſcederata gratia; pm̄iſſiſq; ingētib⁹ Simonis firmata inter vtrūq; eſt pactio. Vbi ad ſuos reuertit Iacob⁹; iactare primo pauciorib⁹ cōcepit ex ploratū pcessis ſe vīres aduersariog; vidiffe validā manū; expertos belli vīros; multitudinem maximā; & bello insuperabilē. Inſerere paulatim ſermonē iſtiuſmodi p̄ncipib⁹; poſtremo in a fundere p numeros ipsū. Simonē admodū ſtrenuū; qui regio more exercitū iſtituifſet; ordies ſeruaret; numeros diſtributos haberet; ductores idoncos p̄fecifſet; cōſulere ſibi Idumēos oportete; vt talē vīrū amīcū potius q̄ hōſte experirēt. Certe ſi in congreſſu ſuperiorē viderent; cedērent ſine periculo canerent p̄cēlū. Vbi plurimog; inclinata in ſententiā ſuā ſtudia cognouit; edocto ſimone vt in acīe p̄diret; ſecur⁹ ſuturę diſperſionis Idumēoꝝ; ille nō diſtulit; hīc velut antefiſgnanus cū ſuis; & quaſi ad p̄cēliandū p̄optior; vbi ferētariis tentatū p̄cēlū vidiſt; priuſ q̄ in man⁹ veniret conuerſo equo ſugē dedit ſe. Idem ſui fecere. ita conuertit; diſperſitq; acies vniuerſas; & vītoriā ſimoni ſine certamine bellī tra diſit.

Imon vero potit⁹ tantæ gentis triūpho; insolentior in ceteros fact⁹. Hebr̄o vetus tam vrbē celebrē populis; opū diuītē; ante expectatū cepit; multamq; in eo p̄dā reperiſt; diripuit fruct⁹ vberimōſ. Fertur eū antiquissima nō ſolum Palestīnę vrbū ciuitas; ſed etiā oīm q̄ ſunt in Aegypto a vetus tis condita; vt etiā Memphis q̄ vetus ſiſma habeſt; posteriorē pleriq; exiſtimēt. Fueret etiā qui habitaffe in ea pattié Abraham diuerunt; poſtea q̄ de Mesopotamia Syriæ pfectus Aegyptū petiūt; filiosq; ei⁹ illic ſepulchru habere pulcherimo extructū marmore; & opere elegantissimo; ſeptimo a ciuitate ſtadio. Therebint⁹ illic magna arbor a cōſtitutione mundi ſuifſe aſſeueraſt. Nūc tamen vtrū adhuc maneat incertū nobis eſt. Inde p̄grediens vastabat territòria; expugnabat vrbes; congregabat populos. XL. milibus armatoꝝ ſtipatus; exinanibat oīa quocūq; vel quaſi amīcū & ſoci⁹ acceſſerat. Quis em loc⁹ tantoꝝ ſuppetere alimentis! Solo pedū veſtigio in modū pauimenti proterebant vniuerſa; in quib⁹ tant⁹ conſtiterat numer⁹ p̄cēliatoꝝ. Nec ſolū quicunq; erat fruct⁹ auſerebat quaſi quibusdā ex eſuſ locuſtis; ſed etiā in posterū protrita hum⁹ fruct⁹ negabat.

Erebat Ioannemq; ſimoni augebaſt potentia; & totius factionis ſocii qua tiebanſ. Volebant perdiſtū; ſed bello non audiebant laceſſere. Iterū insidiias parāt; & obſidētes itinera; vxorem ei⁹ cū oīm comitatū muliebri & paucis viroꝝ proſecutorib⁹ rapiūt; iactabant ſe quaſi omnē conſecifſet vītoriam; ac velut ipſum ſimoni captū tenerent; ſupplicaturū ſibi arbitrabantſ. At ille dur⁹ immītis qui nulli⁹ affectu cōmoueret; nihil sanctū charū ve habeat. Inflammat⁹ quaſi accepta iniuria potius q̄ erepta gratia; multoꝝ ſequior grauiorꝝ grauibus excruciatbat quos reperiſebat tormentis. Plaſiſq; man⁹ incidebat; quos ad hostem truncato corpore remiſtebat; vt eius annūtarent crudelitātē; inſinuarent minari q̄ muros ſubuerteret; vrbem excideret; niſi ſibi oxyuſ vxor p̄pria reſtitueret. Similiter manus & viſcera truncaturū oīmibus qui intra vrbem degerent; niſi mature conſuluiffent. Ita perterefacti; vxorem eius ad eum diřigunt. Quo mitiſatus furor eius; aliquantā requieſcendi copia clauſis dedit; vt non yrgeret obſidionem ciuilem.

Cap. xxiii.

Hebron

Memphis

Therebit⁹.

Egesippi de excidio bierosolymitano.

Ca. xxiiii.

Ecsolum Galba īterfecto: sed etiā Othone extinto Vitellii ducib⁹ cōgētientib⁹ quē Gallican⁹ exercit⁹ creauerat imperatorē. Et primo qdem certamine superior Otho viſus est: repetito post diem, p̄celio cū comp̄erisſet Otho Valēti & Cecinę Vitellii comitib⁹ victoriam cēſſisse: plurimos quoq; suos īterfectos: Brixia positi⁹: voluntaria nece eripuit se ludibrio: duobus dieb⁹ & trib⁹ tātū mensibus rerum potit⁹. Victor itaq; Vitellius cum eo qui vtrīq; superfuerat exercitu Romani tetendit.

Cap. xxv.

Cerealis

Espasianus tunc tēporis profect⁹ ex vrbe Cæſarea vastabat Iudeā: mōtana om̄ia fīnitima & munitiones debellabat. Interficiēbat resistentes: precantib⁹ impertiebat veniā salutis. Fugabat aduersarios: cōſtituebat suos. Cerealis quoq; dux Romani exercit⁹ cū equitatu percurrebat oia extinguebat alios: alios subiiciebat. Captiuos cogebat agmina: om̄ia circa Hierosolymā exurebant: ne vllū Iudeis eſſet perfugiū. Sic interclusi ante obſidionē vniuersi Iudeis exit⁹. At illi non ſolū non confulebant ſibi: sed etiā domētico inter ſe decernebant certamīne. Ioanes interior tyrann⁹: Simon extramuran⁹ holtis: qui recepta vxore paulisper excurſes Idumeā depopulatus: validior redit: & Hierosolymitanæ muros virbis armis circuſonabat. Ioanites intus poſit⁹ ſuos ad bellū vītiis exercebat data crīmīnū auctoritate. Feruebant ſtudia rapinatū: probrorū cupiditatis: luxurī effusiones: vnguentorū odores calamistris crīſpabāt capillos: ſtibio cuſlos depingebant: muliebrē amictū induebant. Nec ſolū ornatū ſcenīnaq;: ſed etiā muliebris mollitia affectabāt: & illīcītaq; libidinū paſſiones virū muliebrīa exercere: effeminate vocē: & fluxu corporis ſexū diſſoluere: paſcere comā: vultū dealbare: pumicare genas: vellicare barbam: & in hac diſſolutione ſequitā crudelitatis exercere intolerabilē. Deniq; fracto gressu incedebant: & ſubito momentanei bellatores reconditos ſub conchylatiſ chlamidib⁹ gladios occultantes: cū repente nudaffent: quaecūq; repererāt diloricabāt. Qui Simonē eualeſat: a Ioane interficiebat. Si ſe intra virbem recepiſſet: qui Ioannem fugera t: captus a Simōne antemutros imolabatur. Erat defenſio grauiſ. Idumēi quārebant tyraṇnidē Ioannis extingueſ. Inuidabant ei⁹ potentia: & oderant ei⁹ crudelitatē. Cōgrediunt̄ aduersū ſatellites tyraṇidis: auerunt eos: inſectant̄ eos viſq; ad aulā regiā quā condiderat genere p̄ximā regiſ adiabem: irruunt exclusis propugnatorib⁹: templūq; occupant: diripientes ſpolia tyraṇnidis: qm̄ illic̄ Ioannes opum ſuaq; condiderat receptaculū. Grauiſ inciferat met⁹ ne per noctem Idumēi de templo virbē introgressi ferro plēbē interimerent: incēdio virbem deleter. Quo metu terrī de confiſiū ſentētia dum vnu tyraṇnidū ferre nequeūt: alterū introdūxere. Et Ioannes ſtau de irreſperat tyraṇnidē. Hic Simōn rogaſ⁹ quaſi remedū ſalutis daret: dominatū inuexit ciuib⁹ virbi tyraṇnum. Miſſus eſt Mathias princeps ſacerdotū: vt ei⁹ ingressum obſecraret. At ille ſuperbe ſatis dominatū abnuit: & quaſi grauaret concessit: ambit⁹ vt ſe in virbe cum om̄i ſua virtute inſunderet. Aperuere porta ſuamib⁹ ſuis: vt pernicioſorē induceret: cū iñferiorē exectaret. Itaq; Simōn ex ſentētia ingressus: eque ſe hoſtē exhibebat vniuersiſ: vt & illos qui vocauerant: & illos aduerſum quoſ ei⁹ auxiliū poſtulatū fuerat coi oēs odio pſeq;ret. Vrgebat Ioānes fraudib⁹ ſuis: fluctuabat ciuitas. Certamē erat inter Ioannē & Simōnē: quī ampli⁹ ſuis noceret.

Ca. xxvi.

Vb ea tempeſtate conualuit rumor ciuilū bellorū in exercitu Romanode Galbae: & Orthonis nece manifeſtat⁹: & imperio Vitellii qui nequior ſuperioribus quaſi ſex rediſſet. Conferre ſecū veteris militiæ viri coepere & in digne ferre tantū vſurpare prætorianas Romæ religiones: vt cum iam bellorū desueuiffent experiri pericula: noīa ignorarent gentiū quaē bellū mouerent. Ipſe tamen ſtatuerent bellis imperatore: & in ſua manu retū Roma

nariū legēdū arbitriū constituerent. Deinde huiusmodi exemplo in gallia positos milites aspi-
ravisse ut Vitellio imperiū daret; incōsulto senatu & populo Romano se interea quasi mercē
narios habeti: q̄ aliena arbitria sequeretur; primos ad periculū; ad honorē vltimos; tanto tem-
pore bellū gerere; triumphis quotidie crescentibus & ab inferioribus dominos accipe; et ne eos
qdem vtiles; sed vel ignauissimos quosq; vel vētri deditos & turpitudinī pergendū obuiā &
remouendā iniuriā. Esse sibi virtū strenuū Vespasianū quē legi decuerit ab omnibus impera-
tores; cū maturū ad cōsulēdū; validiorem iunioribus ad proeliandū; pperandū maturū ne
pri⁹ ab aliis eligeret & his cū qb⁹ i militia cōsenuerit triūphādo esset despectui. Quādo opor-
tunius temp⁹; quo digna merces laboribus eius repēderet! Vitellianā voraginē priuatorū de-
cucus nō dicā imperatorū non diutius hoc toleraturū senatū; nō populū romanū vt opprobri-
um vīolentoꝝ diutius in culmine maneat imperii cui res romana ad sumptum nō suppetat.
Quis enim ferat tyrānū regnare cū habeat i exercitu dignū romāi imperii gubernatorē? Que
vero gētes luxui se subiiciāt; & vīciis dedāt; cū bellī incētiū sit ignauia īpatoris & cōtra firmi-
tudo pacis in hoste virtus; sobrietas in reipublicā moderatore! Quis nō suscipiat in Vespa-
siano adhuc priuato regni decus; & romani imperii au. toritatē cui tot militares numeri presto
sunt; & omnis romanī exercitus validior manūs? Quid expectamus? An vt nostris fultus vī-
tutibus aliis debeat q̄ imperator est & nos aliis cedamus qđ in iure nostra potestatis est? Cer-
te si honorare nolum⁹ nō derogem⁹. Nec faciam⁹ hāc iniuriā vt nostro iudicio repudiet qua-
si indignus imperio q̄to dignus habet Vitellius. Postremo cū in italia sint frater eius & filius
domitianus verēdū profecto est ne qui suis ornamēto esse iamdudum debuit & sit pīculo: aut
si illi vt arbitramur tyrānum vrgere cooperint huic fraudi sit q̄ & fate r̄filius rebellauerint &
incipiamus reum expectare quē vīdere noluimus imperatorem.

His secū milites vociferantes adorunt Vespasianū: rogāt ut romanī ī imperiū
fūscipiat gubernaculū. Ille autē abnuere ac se ī dignū dicere: esse iā cōstitu-
tū ī imperatore: refugīendū ciuile bellū. Illi instare prōptius: ille resistere pse-
uerāti⁹. Postremo reluctātem armati circūsistūt gladiūs mortē minātes qui
aduerterēt sibi crīmē manete & graue pīculū si refugīset: ita cessit: poti⁹ im-
prīmetibus: q̄ recepit volūtariūsq̄d ambire alii solent. Virgebāt milites: sua
debāt duces: Curā priusq̄ honore induit festinauit: in āgyptū. Sciebat em̄.
maximas vīres illic esse romanā rē publicā: vnde alimonī a ministraret: subsidiū sibi queren-
dū. si vinceret: aut refragīū vitellio: si trahēdū diutius bellū putasset. Esse etiā illic duos ordi-
nes militariū virorū quos sibi adiūgete properauit: vt vrbs maxima & plurimis naturā muni-
mentis circūda ta: in suo potiū iure q̄ in alieno maneret ad vtrūq; bellī euētū satīs vtilis. Ideo-
q; de locorū sitū: ac potissimū de ipsa vrbe metropolitana vel paucis dicendū ratī.

Cavxvii

De vrbe Alexandriā.

VRbem Alexádriam cōdidit Alexáder: cui ob virtutē inditum magnū ducis cognomentū. Ea inter ægyptū & mare quasi claustrū iteri acet ciuitas importuosa ut fere pleraq; ægypti: & ab externo difficilis accessu cū sit in remotoribus asyæ partibus iacens. In Europa qua ipsa ægypti aridis Libyæ cōterminat. Meridiana aut̄ eius superiora quæ distin̄nāt ab æthiopibus Sieneni: & innauigabiles nili fluminis catharactas. Ab oriente refundit ma-
ter rubrū Clitro ten⁹ q̄ loc⁹ extre⁹ vltim⁹ terris p̄iūū ad iudeos apit iter nauigaturis. Septa igi-
tur ex vna parte feruentib⁹ incēdiis solis īdico inde: hinc ægyptio mari vno tātū muro seprē
trionali īmittit terræ qđ ducit in syriam. Catera interclusa vndiq; & naturæ subsidio vallata
diuidit tē septentrionalis plage eidē munimētū & gemino quodā limine patens quo vel pe-
grinæ ad eā per maria ægyptū deuehū tur copiæ vel liberior ad terras ysus diffūditur. Terra

Egesippi de Excidio Hierosolymitano.

Iacet in infinitū modū. Nā iter Sienē & Pelusiū lōgitudo vniuersa stadiorū duū milliū si fides asserētis adest & ab olluithiē vspelusiū stadiorū itē triū milliū sexcētorū inassueta imbrī regio: nec tā pluuiarū indiga cuī nili irrigua spōtaneos īm̄bres ministrant. V trūq; ei Nilus est Cœli ybertas terre foecūditas: arua temperat: solū opimat nautis & agricolis: iuxta vsum hii nauigāt. illi sc̄ut: illi circūuehūt sua rura nauigīis: illi excolūt sine atro serentes. Viantes si ne carpente: distinctam cernas fluentis. & quasi quibusdā excelsam moenib⁹ mauigiorū totis domicilia terris vagant: quę Nilo circūfluūt. Est eīn nauigabilis vspel ad vrbē vt appellant ele phātorū: vlerius nauem procedere catharactæ quas diximus non sinūt: non defectu gurgitis sed toti⁹ fluminis p̄cipitīs & ob quādā aquarū ruinā. Port⁹ vrbis vt plāriq; maritimorū loco rū adit⁹ difficilis accessu & longe difficilior cæteris quasi ad formā corporis humanā in capite ipso & in statione capacior: in faucibus angustior: qua meatū maris & nauis suscipit qbus q; dam spandi subsidia portui subministrant: vbi q; angustias atq; ora portus euaserit tanq; reli qua corporis forma: Ita diffusio maris lōge lateq; distendiēt. In extra port⁹ insula ē breuis. In ea turris maxima quā pharū in cōmune græci ac latini in ipsius rei vſu appellauerūt: eo q; longe videat a nauigātibus vt priusq; ad portū appropinquent: nocturno maxie tempore ad terram finitimā sibi esse flammariū incendio cognoscant: ne decepti tenebris ī scopulos incident an vestibuli limitē nō queant cōprehendere. Sunt itaq; illic ministri p̄ quos subiectis facibus: cæterisq; lignorū strūbus adolef ignis quasi terra prænūtius & index fauciū portuēsū: demō strans ingrediēdi angustias: vndarū sin⁹ vestibuli anfra ctu s: ne prastringat tenuis catinacau te: & in ipso ingressu offendat: inter opertos fluctibus scopulos. Itaq; directū cursum paulatim inflecti oportet: ne cecis illisa saxis ibi īcurrat nauis pīculū vbi sperat effugiu pīculorū. An angustior em adit⁹ in portū qa a dextra parte arctatura aleuā rupib⁹ quib⁹ obstructū est finistū latus portus. Circa insulā quoq; instructe ingētis magnitudinis moles deīciuntur: ne assiduo assurgentis impetu maris cedant fundamenta insulæ: atq; iniuria veterē soluan ē. Vnde sit vt illidentibus se ī partē insulē fluctibus & recurrētib⁹ in aduersum īter scrop eas rupes mōles cōstructas: canalis ille medius semper sit in getus atq; exaspato transitu pīculosū fiat nauig: is ingress⁹: amplitudo portus stadiorū. xxx: statio tuta placiditas maxima quāvis tēpestā te: qa memorioris angustiis atq; obiectu iusule repellit a se vndas maris & fit int⁹ turissim⁹ portus compēsatione quadā ingressus pīculosī qa p̄ easdē portuēnsis otis angustias toti⁹ portus defendit̄ summouetur a tempestatisbus placidatur: a stragoribus p̄ quos ingressus exasperat. Nec īmerito: vel tutamē: vel magnitudo portus huiusmodi est: cū ī eū quę ad vsum totius orbis p̄ficiant conuectari necessariū sit. Nam & populi īnumerabiles eorūdē locoruā ad vſū sui expertū totius vrbis cōmercia & frugū regio ferax: ceterorūq; terræ munera vel negotiorū abundans: totū frumento alit atq; instruit̄ necessariū mercibus orbē terranū.

Ca. xxviii.

Ompositis itaq; erga se rebus in Alexandria Vespasian⁹ & studiis omniū q̄ tem militare gerebant: circa suū īpiū cōspirantibus securus absētē redditū in Syriam maturat: cōuento mādatis tñ Tyberio Alexādro q̄ tūc egypto p̄sidebat: vt eius exercitus q̄ in superioribus partibus erat: gratiā sibi cōsociaret: ipse quoq; necessitate imperii romanī qbus posset adiuvaret viri b⁹ quae sibi imposita foret. Tiberius epistolam prouincialibus & militibus īsinuauit. Idq; ab omnibus cū letitia suscepit: fides pmissa: effusus fauor.

V Espasianū cæsarea suscepit: lñ Beritos legationibus vrbī cū summo gaudio cōflue tib⁹. Illic etiam Joseph⁹ solui præceptus vinculis iussu imperatoris adiuvuit Titus vt frangerent̄ potius q̄ soluerent̄ cathenā. Qd si frangerent̄ ita esset quasi non fuisset ligatus. Placuit patri securi deferri iussit frangi cathenas vt aduertet̄ iudicū sibi quoq; ventā

non negandā; si cōuerterent & pacē rogarēt; simul qā non alieno eū arbitrio iā reseruabat cum ad se rerū omniū delata arbitra ria forēt. **C**Vētū Antiochiā ibi tractatu habito. Vnde oportet **Cap. xxix.**
 ad italiā transmittere; qā tutā in ægypto; vel Alexandria omnia cōsiderat; cōsultū celeritati;
 dimittit; itaq; Mutianū cū parte multa egrū & exercitus pedestris; vt p̄ueniret in italiā aduen
 tū imperatoris. Ille prolixē nauigationis reuocat⁹ formidine. p Capadociā & Phrygiā iter dire
 xit. Antoniū quoq; prēcepit pfectū tertio ordinī militariq; erat in Mīsia in īmparātā se italiā
 effundere priusq; Vitelliani sese moueret. Nā Vitellius quasi crapulatus & somno demersus
 cōuiuii rē geri existimans nō īperii in tantos positus negociis dormiebat. Deniq; vix tādem
 excitatus nuncio aduenientis Antonii dirigit. Cecinā cū exercitus parte; & piculi sui summā
 alieno arbitrio cōmittit; fret⁹ Cecinæ virib⁹ q; Othonis manū fuderat. Ille circa vrbē cremo
 nensiū Antonio occurrit; aduenienti explorat omnia; cognoscit p̄eualidā manū ediuerso af
 forestrenuā bellis; exercitatā triūphis; se cōtra nec viribus eqs nec numero pares posse decerne
 re aduersum validiores. Cōuocatis cēturionibus suadet bello desistere; q; essent numero infe
 riores & gloria īmpatoris p̄ponderaret; satis in bello valere famam ducis rē sumimam geren
 tis. Vespasianū in gallicanis p̄ib⁹ & Br̄tanniarū vīctoriis emicuisse Vespasianū orientalibus
 succinctū adoreis magno vt̄ sūi nominis p̄aejudicio. Vitellii aut̄ nihil aliud nisi vīno solutū
 & inter cōuiua pridiānas semper ructantēepulas; nihil aliud expectare nisi vt cum hostis ad
 ueniret ebri⁹ peat sine sensu doloris. Ex illo augerimilitū animos tāti gloria īmpatoris; ex isto
 deīcī p̄ obp̄ pbria eius & turpitudines cōsulēdū ne prioris bellī famā omittet; licet vicerit O
 thonē Vitellio parem aduers⁹ eū nūc eē negociū q; totū orbē triūphis suis cīixerit. P̄euenien
 dā gratia necessitatē vt ciuē potius Vespasianū eligat q; hostē experiant̄. Misericordia bello cā
 uili vincere; quāto miseriū vīnci; vt videaris hostis tuorū. Vītori patria manet; vītopit; aut
 si manet ad sceleris inuidiā manebit; vt videamus ciuibus intulisse bellū p̄ tyrāno. Qui, n. vīn
 cīt non iā ciuīs; sed tyrānus est. Quid cōserimus noxias manus; Semel satis sit sceleri vīcisſe; vt
 pudeat cui vicerimus. Putamus vel īperii sobriū fore vel rerū molibus exp̄efactum somno
 ppetuo renūciare. Quid expectamus diutius; Pericula nostra īgrata sunt omnibus cōmilito
 nib⁹; oībus ppl̄is iudicia nostra rep̄hēsa & cōdemnata propter electi flagitia. Qualis sit cōside
 rateq; etiā vīctor repudiatus est. Cōsultādū certe prius de bellī euētu; & sic p̄cēliādū. Si picu
 la p̄uenerit; frusta cōsules; vbi cōsiliū placuerit; recte incipies; qd̄ solliciti ducis esset explorata
 sibi viam patuisse Vespasiā exercitum esse validiorem; fidē suā pro Vitellio iādudū probatā;
 qñ p̄aſumpſit de bellī euētu vītoriā secutā qñ diffidit; in pmptu esse qd̄ sit futurū. Neḡ non
 mortem suā sibi esse formidini; sed exercitus Romani piculū; & qd̄ plus dolet vītis partē iā dif
 pendū laudis; vt videantur vīcti q; solent vīncere. Sibi certe cauēdū ne iudicetur; nō illud forti
 tudinīs; sed euentus fuīsse q; vicerit bello superiore; & istud ignauia q; vīctus postea sit.

Is itaq; huiusmodi sermonib⁹ adduxit ī sentētiā suam milites vt secū ad
 Antoniū p̄gerent volūtarī; atq; ei se traderēt; sed vt se habet vulgi maxie
 militaris mobilitas compūcti sunt plētīq; p noctem ī cubilibus suis; deser
 tia vt Vitelli ī poenitenti; ne si superior fieret; nullus sibi venie locus super
 esset q; īmpatorem propriū dereliquiss̄t. Et surgentes primo cū obuiisq
 busq; de hinc cū omnibus cōferte cōperit; quo modo erratum emēdarēt.
 Euaginatisq; gladiis ī ſiluerūt super Cecinā; volētes vltū ire ī iniuriā suā
 prolationis. Sed īterueniētibus centuriōribus & chīlarchis; a nece quidē eius temperādum
 rati vīctū Vitellio dirigere parabāt. Quo cognito antoni⁹ mouit eos quos secū deduxerat; &
 armis sup defectores irruit. At illi vīlo agmine partis diuersē parauerit se ad p̄cēliū; sed paulis
 per ausi refertere; vbi se conuertere vt Cremonam cōfugerent cū equitib⁹ Antoniū occurrit

Egesippi de Excidio Hierosolymitano.

atq; omnes praeuenit aditus; ne cōfugieret; recipere; clausosq; ante vibē interfecit. Cesa illic multitudo maxima; reliquos in ipsam vibē p̄secut⁹ pemit. Direpta omnia; plurimi negotiator̄ ex aliis locis adueniētes; plurimi incolæ præde causa necati dū sua vendicant. Extincta xxx. millia & ducēti viri q; aderāt de exercitu. Vitellii. Primusq; id (n. Antōio cognomētu erat). iiii milia qnḡētos de Misiacis militib⁹ amisi: quoniā desperatiōe salutis: vlcisci se volētes Vitelliā vbi circūuētos se videte: haud iſcruētam & ipsis Antonianis victoriā cessere. Solutus vinculis Cecina dirigī ad Vespasianū ab Antonio: ibi q; nō solū salutis securitate; sed etiā p̄miorū solutione: cōsolatus est maculam prodītionis.

Ca. xxxi.:

Vius victoriē nūcio elatus Sabinus: volēs & ipse cōmēdationem sibi apud imperatore parare: si praeueniret adueniēte Antoniū Vitelli; vel exitio: vel expulsione: aut resisteret Vitellius: supueniret Antonius: q; iamiaq; affutus audiebat: cōgregat sibi militare manū: ex his ordinib⁹ q; romæ positi curabant munia vigiliarū: occupat nocte & capitoliu plurimi ad eū nobilium p̄ diē cō fluxere: inter quos etiā Domitian⁹ Vespasiani Germano editus: q; metuens ne in se quasi in Vespasiani nepotē: Vitelliana vltio decuit.

Germani

intet duos positus Vitellios ppiorē adorit: minus sollicitus de temotio. Plus. n. ppiorē terrent pericula. Indignatusq; immittit germanos in capitoliu q; præferoces immanitate gentis simul numero validiores circūuēnerūt rebellatricē Sabini cateruā: itefecti prope omnes: Domitian⁹ tamē cū plērisq; nobiliū dū germani ad superiora capitolii nitunt: & a Sabino eius q; sociis loci pellūtūr: suffragio fugiēdi locū repperit: aut forte: q; & ipse malo publico reseruabat tyrannus futur⁹ Sabinū Vitellius excruciatum necat dīripiunt omnia: munera oblata capitolio: templumq; incendit.

Ca. xxxii.

Ost dum Antoni⁹ adeſt ediuerso occurrit: trīno circa vrbis mœnia cōgrēsu habitu fusi cēsi q; omnes Vitelliā: interea Vitellius epulabat: ne amitteret moritur⁹ prandiu: & redūdantioribus vt in extremis solet mensæ sibi vltimē dapib⁹ refer ciebat. Obruebat se vīni poculis frēquētioribus: vt sensū amitteret futuri vel opprobrii: vel periculi: rapitur e conuītuo: trahit per multitudinē: insultat: moritur: inferunt inūriæ quas ebrius non sentiebat. In media perimē vībe: vna simul & sanguinē fundēs & eructās crapulā: qui si diutius vīxisset luxuriē sumptibus & precio mēfarū romani imperii opes abligutisset. Deniq; octo mensibus & quinq; dieb⁹ imperitauit. Et iam romia edacitate eius defecerat. Numerata sunt alia casorum supra quinquaginta millia.

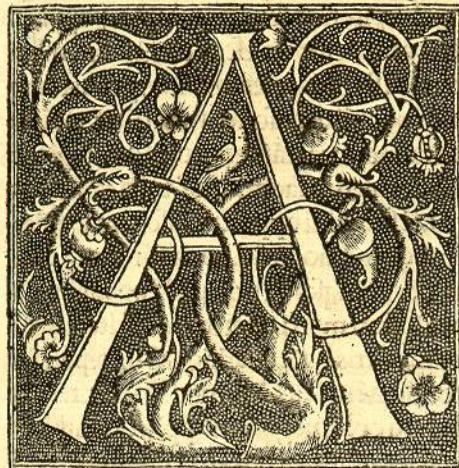
Ca. xxxiii.

Equenti autē die Mutianus & Antonius cōi exercitu pariter ingressi vixi nē necādi furētibus militibus imposuerē: eo q; p̄sumptores cōstituendi imperii Vitellianos p̄sequabantur: & explorabant priuatorū domos tanta p̄cīl indignatione: vt cōi de populo aliquos metu latentes: inuestigassent prius quasi Vitellianos ferirent q; cognitio veritatē manifestaret: vt sa pius Vincențiu furor interrogationē perueniret. Et q; absens erat Vespasianus qui ad interregnī vicē Domitiānū publicis Mutian⁹ p̄fecit negociis: ne qd̄ eius deesset rebus secundis. Nondū tamē Domitiano se penitus infuderat libido flagitiorū: tūdis erat adhuc virtūs: & Tyro criminibus vt potentati⁹.

Vespasianis hyeme retentus: atq; intercluso ventis mari cōi filio Alexandriā redit: illic victoriae nūcio plābisq; romanæ comperto in se fauore. Profectionē maturandā constituit: ne quid absente se nouaretur: nec tamē incuratū iudeæ bellū reliquit qd̄ filio quasi consorti suoru operū ac successorī committēdū putauit. vt neq; romanis ipse deesset

neq; iudicis Ves, quē fili⁹ tēpſi taret. Executor igit; paterni elect⁹ triūphi cū electa manu dirigit Tit⁹ pedes egredit⁹ nūc poli petit. Ab ista ciuitas ab Alexādria. xxiiii. stadiis in militib⁹ classi nauū maiorū īposit⁹ nilo decurrat: vſq; ad vrbē Thoni. Vñ p̄grest⁹ habitauit ī ciuitate cui nō mē thanys. Secūda māsio viātib⁹ ciuitas heraclea tūrtia pelusiu; duob⁹ statuarū gratia pelusii trāfactis dieb⁹ p̄ dēscritū agēsiter puenit vſq; ad casii louis tēplū. Sucessit tē oſtracine mānsio: a qua locorū idigēs tñdiligētia īcole ſibi ſubſidiū cōparauerat: vt inſtitueret ductus aquarū. Ex ceperūt etiā rinchorū exercitū p̄grediet̄ nō ſn grata reſectiōe. Occurrit vibs raphniq; ciuitas syrie p̄cipiū ē ex egypto cōmeātib⁹. vētū eſt gaza ea erat q̄nta ciuitas aduētib⁹. In ī aſcalōia deī ianā ex qua trāfūtū ī loppē: p̄uētū in cēſariā vbi neceſſe erat pauli p̄morari: cōgregare quoq; militū manū q; adhuc ī hibernis agebat & iā hyemis aspe titas deficiebat. Libr. V. Ca. 1. · L. f.

NNO priō delati īpūi Vespasiāo bellū aſpis iudęa & ſeditiōib⁹ dōeftic̄ lacerabat: nec p̄ hyemē inducias malorū egerat: qñ ſolēt belloq; regescere ſequat: q̄netiā tert⁹ ei tyrānus Eleazarus acceſſerat: q̄ ſi emēdatu; t⁹ vītia ſupiorū: q̄ cōiurātib⁹ ſecū iuda & Ezerōis Si mone & Ezechia nō ignobili iuuene: quos plimi alii cōitabat & occupatis tēpli īteriorib⁹ & circuitu ſi ſupra fores ī vēſtibuli ipſi⁹ frōte arma cōſtituere. Io annes tñ cōſpiratiū nūero p̄ſtabat: & factiōiſ multi tudine ſed loco iſerior q̄uis nequaq; feriareſ ſed repu gnareſ ſupiorib⁹ grauabat tñ q̄ ſupra verticem ha beret hostes. Simō vero quē ſibi tyrānū ppls ſtroudu xerat ſupiora vrbis tenebat: iſeriora quoq; pplo ipſi ſus repleban̄: tñno p̄lio laborabat intra ſe ciuitas nullā ītermiſio: nulla reges: nullæ iudicię: mo mētis oībus dīmicaſa. Multi ruebloſ: inumeri iugulabat: manabat ſanguis: ſcoelabat vniuersa ipſ areplebat tēpli limina: paſſim ruebloſ cadauera ſagittis alii miſſilib⁹ ſeriebantur. Simon

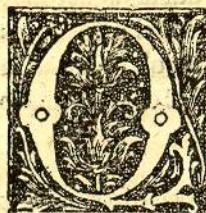
Intr tres medi⁹ erat Ioānes: iſerior eleazar: ſupior Simō: quo ſupabaſ ab Eleazar: eo ipſe ſupabat Simōnē: medi⁹. n. īter vtrūq; eū locū tenebat: vt quo pl⁹ gratuaret ab altero & ipſe pl⁹ noceret alteri: iſtructior cētetiſ ſubſidiis machiārū & gñtelotū bellū equabat: ita tñ vt p̄ter eos q̄ bellū moueret: plētiq; etiā ſacerdotū iſericeret: atq; īter ipſas quas maſtauerat holtias īmolareſ. Q̄uiſ. n. frequē ſup vniuersoſ rueret telorū ſeges & vbiq; ferue rēt p̄lia: tñ ſacerdotes ſaciſ ſicādī ministeriū ſolēniter obibat nec ſacrificabat cōmiſſo ſibi mūiere & quo ī īteriorib⁹ erāt tēpli eo graui⁹ p̄imeban̄: qa tormēto acta v̄hemētiores iſt⁹ habebat. Plētiq; etiā q̄ de vltimo orbe p̄catū venerat: ſp̄ates remedia ſalutis quo magis tēplō iheſerat eo maioriſ p̄icullū ūoluebat. Cerneret extēnos cū ciuib⁹ ſacerdotes ſi l̄ & pphāoſ ſacere: graues cū turpib⁹: luxuriosos cū abſtinētib⁹: cōfuſoq; oīm p̄mifcū ſāguine: & qualiſ profluuiodecur tente īte riōes stagnare recessu ſ templi ī circuitu omnia cruore tumescere: vt platiq; dum ſe inuicem propugnatores pertium lubrico offensi qualiſ ſe ſatiaturi futore ī ſanguine demer geretur: nec ſic vel periculis territi abſtinebat tamen proelio tyrañorum ſatellites: & quo maius p̄iculum eo āpli⁹ deſeuiebat tēpeſtas furoris. Siis graui⁹ ūicubauerat exiū: alii qualiſ ad vīctoriā v̄hemētius iuitaban̄ vt turbatoſ deferret. Et Eleazar qđē v̄l Simōnī cedēdi potestas: erat vt qualiſ q̄bus dā heratū ſe repararēt iudiciis: Ioānes vero ſep̄i p̄cīnctu momētis oīb⁹ ī certa mīe Si ſupiores geuerat v̄gebat iſeriores ex pte Simōis: ſi hoſturbauerat Eleazar⁹ iſerabat nec ipſe tñ illos q̄etos ē patiebat: vbi alioſ depulerat: ſi alioſ p̄ſliebat: puigil ſi certāine& ipſa ip̄iger crudelitate vbi parcebāt telis: ignes iaculan̄ q̄ apphēſis rector fauſtigil ſ depaſceban̄ dōmos q̄ teſeret ſtugibus cētetiſ ſuſidiis alii ītōiū ad belli toleratiā plixioris: par it exureba-

Egesippi de Excido Hierosolymitano

tur: maioraq; pabula incédio dabani: rubeat abusta materiarū: deuoluebant sublithis adficiorū culmina. Ita sanguine incédio: ruina: fame: totius vrbis nerū succideban: Nullū locū picu lo vacabat: nullū cōsilio tēpus repertebar: nulla spes cōuersiōis: nulla fugiēdi copia erat. Maesta oīa plena horroris plena: īmanitatis vbiq; luctū: vbiq; pauor: vbiq; clamor mulierū: eiulatus senū: mortiētiū gētū: viuētiū despatio: vt niiserabiles eos dices q; remāserāt: beatos q; obierāt.

Epilogus lamenti pro Hierusalem,

Cap. II.

Vomō decepta es ciuitas populis tuis: qbus quōdā videbaris beata: Quo mō expugnata es tuis armis: atq; in te cōuersē manū tuę sunt q; solebas sine armis vī cere: & siñ vilo plio hostē ferire: cū pte ágeli dimicaret: & militari tibi fluci maris: terrę hyatus: cœli fragores! Exurge nūc Moses: & vide gé tē tuā & h̄ereditatē populi tibi crediti: p̄ire manibus suis. Aspice populū ilū dei: cui puiū gradienti mare patebat: cui el̄uriētī elcas cœlū subministrabat: sine mari clausū: sine Pharaone obsesum: sine terrā sterilitate ieiunū. Exurge Aaron: q aliquādo cū ppter offensā dei oīpotētis mors plurimos populi depascere: stetisti iter viuētes ac mortuos: & mors stetit atq; obiectu corporis tui hasit lues: nec trāsite potuit ad cōtagiōē viuētiū. Suscitare & tu lesu naue q muros inexpugnabiles hierico sacerdotib⁹ tubā canētibus cōplanasti: & vide populū cui exteros subiecisti nūc eūdē subiectū opprimi. Suscitare David: exasperatē spiritū cythar: & suauitate solit⁹ excludere: & q̄e admodū dominat furor atq; oēni suauitatē psalmorū tuorū expditorū sensib⁹ absoluēt & vnuq; q; de p̄cipib⁹ populū vniuerſū ad mortē offerat vt libertatē extorqueat p quo te ipsum morti offerebas. Suscitare helīsē q hostē introduxi in Samariā: & amicū fecisti: Per te in castris syrię quadrigarū increpuit strator: & vox eqū & vox virtutis. Fugit hostis: euasit obſidionē iudeus. Vbi nūc ista merita: vbi nūc iste opatiōes sanctorū: Nec mirū si amiserūt p̄phetarū opa q negauerūt p̄phetarū arbitriū ideoq; in te iudæa arma vertunū tua: oratiōē et uētū nihil tibi p̄sumit: q; fides tua nihil opat ideo aduersū te fact⁹ ē popul⁹ tu⁹: q; in te cōuerſa est p̄fidia tua. Qd̄ remedū q̄rit: vbi auctor remediū nō recōciliat: Quid putabas futurū cū tuis manib⁹ saluatorē tuū cū uīfigeres: cū tuis manib⁹ vitā tuā extingueres: cū tuis vocib⁹ aduocatū tuū exterminares: tuis infestationib⁹ auxiliatorē tuū īterficeres! Nisi vt in te quoq; tuas iniūceres manus: habes qd̄ petistī: eripisti tibi p̄sulē pacis: petistī necari vitē arbitriū: cōcedi tibi Barrabā: q ppter seditionē factā in ciuitate & homicidiū missus fuerat in carcerē. Ideo salus abs te recessit pax abiit: q; destitit: data est tibi seditio: datū excidiū. agnosce tibi hodie Barrabā viuete lesu mortuū. Ideo in te regnat seditio pax sepulta est: vt crudelius a tuis pereas: q; si ab aliēis pires. Quid tñ tibi miserabilis ciuitas Romanus suis armis quātū popul⁹ tuus malorū inuexit: Vt cū Rōanis pugnares tui fecerūt: p̄cē volebat Rōani: tu bellū indixisti. Quid causae erat vt fortiores lecesseres: Durū sane q; cōtra legē sacrā tēplū gētilis ītrauit: sed iā nō erat dei tēplū: nō eras dei ciuitas nec ēē poteras: q; eras mortuorū sepulchrū: & p̄serti mortuorū quos ipsa occideras: nō quos ab hoste amiseras. Quomō. n. vītē ēē dōcīlītū poterast: q; eras morti habitaculū: diuersoriū scelerū: latronū speleū: lacu erūt ī te Anan⁹ & lesu inseptulti sacerdotū p̄cipes: & illi dudū sacerdot alibus amictū stolis: q; veneratiōi etiā exteris fuerat deformit̄ īacuerūt cadavere: escē volatilitū: & deuoratio canū: membra lacerti tota dispsi vrbē: vt deplorare veteris sanctitatis species videre: tātā sancti noīs cōtmeliā & speciosi quōdā muneris deformitatē: sed ipsa tibi hui⁹ idignitatis exordū fecisti q; ī medio sinū tuo occidebas p̄phetas q; lapidabas sanctos dñi. Ante tēplū īacuit Zacharias exanimis facuit inhūiat⁹. Hic ergo sanguis illū lauat. Quę cā autē mortis anano nīsi q; īcrepuit p̄p̄m tuū q; nō insurgeret p̄ tēplī defensiōe: q; expostulabat libertatē pditā: virtutē deserritā: calatas veterū sacerdotū religas: cōmaculata altaria: relinquendū adserebat populū ysu simulacrorum insensibiliū & statuarum de matmore nihil iā sentientē. Multa enī animalia referre solent vel

Zacharias

Liber. V. Fo. LV.

Vindictæ vicissitudinæ sentire iniuriam incitari; aculeo declinare verbera; q ergo nec excitatur nec declinare nouit; q noceat similis est nō sentientibus. Et reuera vbi est libertas illa tua; cuius studio quodā nō egyptiis; nō palestinis; nō assyriis; postea nō medis cedēdū estimauisti? Vbi ē illa machabeorū fides; qua quodā in paucis fudit babylonios; psas fugauit; demetriū pcuit; ad potremū in paruulis & mulieribus; antiochi arma; gladios; incendiaq; supauit; & pro obseruatione patriæ mori maluit; q regis impiis obtemperare? Vbi est illa deuotio patrum pulcherria passionū omnītū; qua se nō p liberis; nō pro coīugib⁹ magis q p templo dei; morti offerebant? Ante & virga sacerdotalis floruit; recisa de filuestri radicē nūc & fides atet; & sepulta est pietas & abiit omnis virtutis æmulatio. Nec mirū si populus qui a deo recessit & improbū contradictionis sp̄iritū sequit̄; in se ipsum diuis⁹ est. Quomodo em pacem suam tenere poterat q deī re pudiauit? Pax dei ch̄ristus est; q fecit vtraq; vnū. Merito ergo ex vno populo plures; aduersus se facti sunt; q noluerūt seq diuisa sociantē leſū; sed securi sunt coniuncta diuidentē furoris sp̄iritū. Soluebas igit̄ Hierusalē mercedē pfidię tuę; cū ipsa tuis manib⁹ destruetes munimina tua cū tuis mucrōibus foderes viscera tua ita vt hostis misereret; vt ille parceret & tu sequires. Videbat enim q deus aduersum te pugnaret; & roman⁹ partib⁹ fungereſ; vt ipsa tibi inferres voluntariam proditionē. Et ideo spectatores malebat esse romanī q pcussores; ne feruentib⁹ tuis ī ter se visceribus manū admouere cōtagiōis magis q fortitudinis astimareſ. Ad hæc nefandæ cædis supplicia accedebat impiæ immanitas crudelitatis; vt sepulturā omnibus q vel in templo necati fuerāt; vel circa vrbis plateas necarent; nec humare cui vacabat; dum bello inter se occuparent; feriendiq; magis q humandi cura yniuersos tenebat. Ita quodā furore occiderant p̄ etatis officia; crudelabant impietatis ministeria; nihilq; magis in tātis calamitatibus pierat q misericordia; quę sola solet alleuare miserias; solari eruminas. Nam & hi q amiserant suos nō au debant humare propter formidinem; cū grauius terror ingrueret. & a diuersæ factionis principi⁹ bus & hi qui necauerant alienos cauebant ne quis illos p̄iperet ad sepulturā. Itaq; necesse erat oēs timere; ne qd alteri donare vellent; id sibi sumerent; vel qd peius est quē parauerat alii vñi sepulchri eum ipsi non impetrarēt. In templo igit̄ ipso pro vnguētis bene olentibus; p timia materiis bene spiratibus; pro diuersorū florū odoribus; grauius erat insepulcorū cadauerū fetor quos pluuiā dissoluerat; quos flāma cōbusserat; quos sol calefecerat; omnes artus cōfitorū ciuiū diro odore fetebat; hic resolutorū putredo viscerū. Inde exustorū nidor sensus omnes atq; ora complebant viuentiū; vt ipsi nō multo post grauiore morbo cōsumerentur; ac se supstites ige misceret; quo duriore pena periret; eoq; seruatos vt videret cū patria simul solui etiā leges naturæ; negari ius viuentibus; pacē ciuib⁹; sepulturā defunctis; humana pariter atq; diuina maiulari; ac pollui p̄mixta omnia; criminosaſ ſe misericordiā religionis loco haberī crudelitatē. Caſtorū iā templo bellū in limine funus in altaribus; ea ſe ſpectate oculis; quę prophetis denū ciantibus nō credidiffet futura. Nonne de ipſis dixerat Dauid polluerū templū sanctū tuum posuerūt mortalia ſeruorū tuorū; eſcā volatilibus cœli; effuderūt ſanguinē eorū velut aquā in circuitū Hierusalē & nō erat q ſepelireſ; Simul em tūc & gētes veneſtū i hereditatem dei q auferrent omnia; & templū pollutū eſt ſuorū funeribus & insepulta iacuerūt cadauerā iterfectorum ad eſcā auiū bestiarūq; voracitatē; effusus ſanguis vt stagnaret in templo; deeffet q ſepeli ret; ga a viuentibus in mortuos a mortuis in eos q adhuc viuerent furor trāſſerebaſ. Volebat aliquis extinetū humare ipſe extinguebaſ. Et q defunctū occiderat in ſepulcorē transferebat iracudiā vt illi ſepulturam negaret; hūc extinguebat rursus q ſepulcorē occiderat maiorē crudelitatē circa defunctū exercebat. vt iam nihil debētem odio; non ſentientē ſupplicia ſpoliat supremo naturæ debito. Quid illis aliud accidere poterat q diuina non recipiebant oracula. Iridebant prophetarū annūtationes; fas omne calcabāt; non credebant futura quæ vt fierent

Egesippi de Excidio Hierosolymitano.

ipſi accelerauerūt. Erat enim sermo vix & frequēs tūc piturā vībē Hierusalē & sancta ei⁹ exureda: cū sediō bellī legē iſeſſeret: & domesticē man⁹ tēplū dei cōtāinārēt sed ne hoc qđē itellexe rūt. Quoties enim excisa dom⁹ dei: quoties sediō: quoties obsidio: quoties bellū & nūq illa vībī pīt: nīſi quādo verū tēplū dei domesticis manib⁹ cruciſixerūt: Qđ illud tēplū! Audiāt Soli te templū hoc: & in triduo resuſcitabo illud. Quid enim aliud nīſi ſacrilegiū fuit: cū impīas manus extēderēt: in auctorē ſalutis: cū lapidarēt: cū verberarēt: cū corriperēt: cū occiderēt. Tūc ve re ſancta eorū abſumpſit ignis diuīnus. Nam & exuſta a Babylonī ſrepata poſte deſtructa a Pompeio reſtuata iſerū: ſed penitus exuſta: vībī Iefus venit & ſpiri⁹ diuīno calore ſoluta euā nuerūt. Oportuit vberiore quadā deploratione praeire nos funus quoddā paternæ ſolēnitatis & velut exeqas quasdā proſeq absoluere iuxta maiorū iſtituta: ſed veniāt⁹ ad exordiū obſidi onis Hierusalem.

De aduentu Titū ad obſidionem vībis Hierusalem.

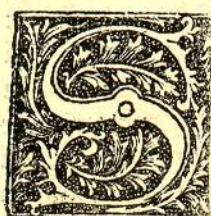
Cap. iii.

Gofna
Aulana

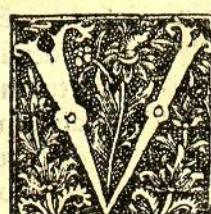

Euerterat in iudaā Titus: & paucis diebus interpoſitiſ ut repletentur ordi nes militariū nūerorū: de qbus lecta man⁹ mīſa fuerat in italiā bellū adole bat: ſeltinās comitatū patrē: ne in picula ſolū dīmitteret: aduersus Vitellia na arma cōflicturū. Mouit itaq̄ iter magnō decore exercitus. ſollicito vbiq̄ & parato agmīne ſuſpectans iſidias: q̄a virtute ſe ſuperiorē videbat. Ve nit p Samarię loca: ſuſcepit eū Gofna: quæ ad Romanos iam dudū cōceſſe rat: vētū in Aulana vnde aberat ab Hierosolyma ſtadiis. xxx. nīhil ampli⁹.

In aſſumptiſ eq̄tib⁹ nūero ſexcētiſ prexit: eq̄tatiſ ante vībē. Exploratiſ quoq̄ loci ſitū munimē torū qualitatē: murorū altitudinē: itudia plābīſ quæ ſerebat: latronū armis pñi & factionū ſtī pamīne circūuenīt: vt inuita adq̄eſceret obſidionī quo mīnus volūtatem ſuam erga romanos proderet: ſi libertas daretur.

Ræcioſe iḡiſ cū paucis eq̄ tabat: in aggere publico: q̄ admuros vībīſ dirige bat nec q̄fī elī viſiſ progredi. V enī vībiad obeſidū murorū circuitū: flexit equiſ in latus: cū cāterā turba duce ſequeret: erupere ſubito plēriq̄ de loco qui appellabat cōtra Helenā ſepulchrū: & exiliētes oocupauerūt iter vt in tercluderet maiorem equitū partē: quæ Titū ſequebat: ipſe cū paucis pra terierat conſulto iſfidiantū: vt deſtitutus a ceteris faciliter opprimeret: q̄a neq; ad ſuos regredi facile erat: pr opter insertā hōſtū multitudinē: neq; progredi vīterius foſſa aut vallū ſinebant cāteraq̄ locorū impedimenta quib⁹ ancepſ pericu lum inferebatur.

Idenī itaq̄ Titus: in virtute ſua poſitū ſibi remediū ſalutis nec aliter nīſi in ferro iter aperiendū. Iam enim alii reflexis eq̄s diſcēſſerant dū & ipſi imperatoris ſiliū ſecuturū ſperarent: cōuertit equū hortatusq; clamore ceteros vt ſequerent: & ſupra hōſtē irruit: imposſibile hoc videt quomō potuerit euādere: nīſi notū effet in bello plurimū audaciā poſſe quæ vel ſola ſibi murus eft. Deinde q̄a aliis pone ſequētibus vīle vulgus ſibi magis in periculo cōſūlēdū putabat q̄ hōſtē pſequēdū: ac ſi q̄ ſanctū extenderat vt equū teneret ſeriebat. Deniḡ duo tātū ex Titū ſociis iſterfecti: cū religi⁹ imperatoris ſilius ad ſuos reuertit. Ne q̄ ſane dubitadū videtur: qđ in teſto capite nudus cāterā vtpote q̄ in exciſu pcesserat: nō ad bellū paratus nec galeā: nec lorica induerat eo nīhil excepereſ vulnetis cū maximo in ipſum te la iacerentur: q̄ ad excidium vībī illius vīr tantus reſeruaretur. Eſt proſecto cor Regis in ma nu dū. Itaq̄ ne cresceret audacia iudaī ſeuente: fraudis & dolī pſecto ad vībē cum exercitu poſt noctem redit: & de ſpecula quadam. vnde ciuitas proſpectareſ & templi magnitudo am pliflma demonſtrat ſuis cū qua vībē ſibi bellū foret: impigros & cautiōres eſſe oportete q̄ innu

Cap. iii.

merabilis sibi popul⁹ expugnand⁹ foret; & fraudi paratus. Ordinat qui muris ordines appro-
pinquarent; & quos adhuc fessos nocturno itinere cognouerat; quasi succentoria eos emin⁹
locat. Paulatim progreditur.

Vi ventū ad montē Oliueti; vallis sub ipso media īter eī atq; vibē iterāce-
bat cui nomē Chedron; vbi constitutū exercitū de muris ap̄sidentib⁹; nā
sex stadiis aberat; seditionis ad temp⁹ studia deposituere; & extetriis hosti-
bus aduenientib⁹ domēstico foedere seq̄strata ciuitū belloꝝ certamīa. Plē-
ritū em̄ etiam acerba odia met⁹ cōprimit. Deniq; cohortati se se inuicē fa-
ctionī viri; vt in vnū consiprantib⁹ studiis patriā defensarent; ne eorū dis-
cordia īcruēta Romanis victoriā daret; freti numero; hostē subito ado-
tiendū putarunt; & improuisa eruptione p̄imos turbauere. Sed vbi se Romāi ipso v̄su veteri;
& diuersoꝝ generū pliis exercitari cōfirmauere animis suis obniti; cēdere icurlantes coepérūt
scutis repellere; pturbare iactu teloꝝ haud quaꝝ tñ sine cōmuni exitio. Et ppe iam īcubue-
rant ludei; & nutabat acies Romania; nisi cognitīs reb⁹ aduenisset Tit⁹; & occurrēs aduersa-
tiis cōfirmans suos reparasset pliū; & erexisset aios militū; increpās Romanas acies confusæ
multitudini nō sine maximā ignauiaꝝ pbro victoriā cedere. Repulsiſq; ludei q̄ etiā in valle dī-
uisos insectabant; ad suos se victor recepit, securusq; suffragii q̄ loci superioris aduersū inferio-
res si tentaret congregati subsidia dabat; ad alia pte le tomā exēcit⁹ cōuertit; discedēte Cēsare
infidūt se de muris ludei; & īgēti agmīe sup̄ hostē irruūt; ita vt īnumerē cōcursu m̄titudinis
milites fugerēt ac se se ad mōtiū cōferrēt superiora; nudato latete; etiā ceteri q̄ pliū mallēt fugere.

Nterea Cēsar ī medio sit⁹ orantib⁹ plētisq; ne se periculis dater; atq; exer-
citū disperso summā periculi sol⁹ subiret; cū dñs effet orbis terrar̄. Nō em̄
vt ante vice militis pugnaret; sed ī imperatoris; in cui⁹ periculo pñcies effet
vniuersoꝝ. Nō acquieuit; sed militia dec⁹ p̄ponens salutē apud quē glo-
riosa mors; vitæ opprobrio p̄ponderat; aduersum pect⁹ hostib⁹ refert; ter-
ritisq; quos aduersū ierat; in alios se se retorquet. Sola em̄ specie sui & nimis
not̄ atq; alacris fortitudis gloria; pturbat hostē. Cedebat itaq; quos acces-
serat; sed ex aliis ptib⁹ ludei magis magisq; ifidebāt; ac pene cōcluserat Titū; nisi q̄ plētisq; mi-
litū vidētes in medio belli versari Cēsare cōclamauerūt ceteris significātes īmpatoris filiū peri-
culis nō relinquēdū. Sic vniuersos reuocauit pudor; atq; armavit met⁹; ne deserti Cēsaris igno-
mīnia īnurent. Cōuerſiq; in ludeos; nisu oīm ac virtute īconditā multitudinē ī valle vr-
gebant; nec difficile fuit ascendētes relabi. Sic Tit⁹ fugientē numerū militarē bis reuocauit a
fuga; periculog; pariter exuit & opprobrio; virtute patī v̄sus; & ad postremū pudore. Qui dñs
ignauia declinat; virtutē īnexit. Primi ne Cēsar relinqret; post etiā vt hostis repelleret.

Ost hēc vbi forense pliū paulisq; geuit; internū successit. Nāq; paschalis ī-
teruentu celebritatis; subornatis plētisq; Ioānes quasi obseruatōis gratia
tēpli adirent; & tanq; sociis data īgrediēdi copia; dolū patrauit. Ingressi
em̄ specie ciuili; sed interi⁹ armati; reflectis exuuiis gladiis attollūt lorica-
to pectore; & p̄liari accincti munimine. Quo terrore petculsi qui intra tem-
plū īhermes celebritati vacabant exierūt; & templū vacuū dereliquerunt.
Eos illis securis; & quos potuerūt comprahēdete iugulātib⁹; alios circa tē-
pli circuitū persequēntib⁹; irrumperi loanni sociisq; eius occasio dāta. Cēsi illic multi mor-
tales; ita vt etiā qui non restiterant affictis causis aliquib⁹ iugularen̄t; hec tranquillitas quie-
tis proderat; nec silentium tacitis; nec cedētibus patientia. Cōp̄rehensisq; īteriorib⁹ templi
etiā Simonem īquietabat Ioanne s ī secundarium locum; Eleazarō ceterisq; principibus
factionis tertiae sibi subrogatis;

Titi vii⁹.

Cap. V.

Egesippi de excidio hierosolymitano.

Cap. VI.

Ertio quoq; Tit⁹ pgredit iu ho stem; atq; exercitū pducit. Adueniēsq; of-
fendit stipatam Iudeoq; ante vrbē multi tu dñne specie volentiū se Romāis
tradere: sed quasi reformidantiū. Suspiciatis dolū & maxime qm p̄xime cō-
spiratos inter se & p̄tinaces viderat: non arbitrat⁹ credibile subito mutatos
ad monuit milites fraudē cauendā: nec temere nisi secūdū p̄ceptū suum
conferto agmine muris appropinquandū: ne a tergo illi qui vrbē egressi fue-
rant circūfunderent. Subito de ciuitate increpuit son⁹ & quādā seditio de-
menter resultauit: alioq; egressionem voluntariā simulantiū: alioq; etiā resistentiū: q̄ illi ape-
rirī sibi portas poscerent: hi clausas seruari iuberent: alii bellū: alii pacem optarent. Militū vul-
gus ad subueniēndū his qui subuenirī sibi de muris postulauiſſent p̄p̄it ſe: egrediūt plētiq;
pruptim fine ordine: fine villo modo rāq; occurſurī aduenientib⁹: atq; auxiliū latuti: vt ppio-
re remedio plurib⁹ eiūpendi cōfidētia tribueret: vel resistentib⁹ met⁹: aut inter reluctātes etiū
pendi sibi copia. Quib⁹ ſe a tergo circūfundere coepersit q̄ foris stabant: vrgere circūuentos: il-
li quasi ad murū cōfugere: nihil ſuſpectātes ab his q̄ pacē p̄tenderet. Inde quoq; ſaxa & tela inū
ci: & ſubito ſicta pax in proeliū verfa eft. Vnde cōciti in hostes recurrūt: q̄ etiā circūuenire tēta-
uerat p̄gressus militū Romanοq;: tñ metuebant & ipſi ne ab oī exercitu circūuenirent. Itaq;
dū vniuersos cauent: hos plurimis licet vulnerib⁹ impressis & ipſi maiore pte fautii ppe de ma-
nib⁹ amifere: quos iā captos putabāt. Secuti tñ vſq; ad Helenæ ſepulcrū ſicut moris eſt inſula-
tātib⁹ clypeis cōcrepabāt: illudētes Romanis q̄ eos iam ſecūdo inſidiis circūueniſſent.

Cap. VII.

Aefar cōmotior regredienteſ misceſ cāteriſ verat: & concioneſ aduocat
dicenſ. Magna cū ſit virtus Romana: præſtans in uerſa gentiū popu-
lis: maxime tamen ea præcellit diſpoſitionis ordine: & præceptorū obediē-
tia. Ea eſt enim disciplinæ militariſ cuſtodia. Nec mirū ſi Iudæi dolos inte-
xant: fraudeſ truuant: qui ſe iudicent impares fortitudiniſ ſua. Sed vt in-
feriorū eſt nitī inſidiis: ſic fortiorū cauere ne virtuti illudat dolus. Mirari ita-
q; ſe q̄ illi in deſperatione ſibi cōgruant: Romanis non cōueniat in meliore
pceſſu: eoq; ſieri vt illiſ effect⁹ fraudeſ in valido ſit: nobis virtutiſ conat⁹ in ambiguo. Q; ſi va-
lidior eſſet fortitudo hoiſtū q̄ fraude ſuperari min⁹ flagitiosum. A parib⁹ enim aut fortioribus
vinci: opprobrio vacat. Quū vero nihil in nobis offendat niſi ſola pugnādi immoderatio: & p-
riā quādā manuu intēperantia: quid nequi⁹ potest eſſe q̄ pſente Cæſare disciplinā repudiari
militiae. Multū arbitror ipſas ingemiscere militiæ leges tantæ diſſolutionis flagitio: multum
imperatore cū hæc compererit: qui ſemp audiri ſe a milite ſuo q̄ timeri ab hoſte maluit contri-
ſtari. Obediētia enim militi effectū proparat: metu hoiſtū differt victoriā. Quid iudicatu-
rum de filio patrē putatis: cui⁹ tam vile imperiū ſit apud exercitu. Pronuntiaſ em de duce cu-
lus præceptū diſſoluūt: nec dubiū q̄ ſaepius vindicatiū ſit in eos q̄ cōtra ſperiu in hoſte pugna-
uerint: q̄ in eos qui ſecūdū ſimperiū p̄gressi: virtuti cefſerint. Nā legib⁹ egredienti ordinē: præ-
ſcripta mors eſt. Quid igiſ futuriū vbi non vñ⁹ ſed paſſim exercitū relinquit ordinē ſuū: & ſta-
tum ducis neglexit. Cognoscite vos milites eſſe Romani ſimperiū plæbiſ ſenat⁹ apud quos ſi-
ne præcepti auctoritate & viciſſe crimen eſt.

Viuſmodi oratione pterruit non ſolū p̄poſitoſ militū: ſed etiā vniuersum exercitū.
Nam cū ipſoſ príncipes ordinū acrius peteret: videbat in oīnes vindicaturus. Circū
fuſi itaq; oīnes rogapant ut paucorū culpa q̄ priū deſtituerant: vniuersiſ cōcederet.
Et ſi nō fuit ppter ad delicti gratiā Cæſar: fuit tñ exorabilis ad indulgētiā. Conſeffit cū ſūmo
pōdete dicēs donare ſe oīb⁹ ſatiſq; in vniuersoſ vindicatiū inuectiōiſ auſtoritate: eo q̄ aīaduer-
ſio in ſingulos vſq; ad factū p̄dere debeat: in multitudinē verboten⁹. Illā vſq; ad poenam: illā
vſq; ad correptionē. Sæpe eīn boniſ exercitiib⁹ p̄liares lapsuſ futurae virtutiſ cauſas dediſſe.

Ost hæc Tit⁹ in hoste iram cōuertit: & cōsiderans inter tot p̄cipitia: tot
prupta periculosa obſidionē: cū ſepentinis eruptionib⁹ præuenti nō ha-
berent milites quo referrēt gradū: vnde ſe in hoste p̄ipererēt: vbi machinas
cōſtituerent: lubet repleri ante vrbē p̄cipitia. Quę cū fierent: nec ſic qđ
Iudæi exortes erant p̄ſentiu periculorū. Afflictabant domestico p̄coelio: cū
Roma nī in replendis p̄cipitiis occuparent: nec exigua man⁹ p̄tis vtriusq;
decē milia cū ſimone erāt: & qnquaq; eoz duces. Idumēi quoq; ad qui
q; milia ſimoniſ partib⁹ adſtipulabant: qb⁹ p̄erat Iacob⁹ & ſimone iunior. Ioānes autē in inte-
riorib⁹ templi ea fraude qua ſupta dixim⁹ occupatis ſex milib⁹ arriatorz ſtipat⁹ bellū accen-
debat. Adiūcta ſunt eī etiā duo milia: cū aliis quadrinētis viris poſteaq; coire cōpere ſtudii ſ
concentrib⁹ ad vrbis defenſionē Eleazarō & ſimone arim qb⁹ & ante vtebāt rectorib⁹. Qui-
bus certantib⁹ inter ſe p̄dā erat in medio popul⁹ eoz qui vicerant & quāli p̄miū certaminis
huc atq; illuc p̄uentu vario trāſferebaſ. Paulisper inter ſe cōuenerant more induciag; ad pri-
mum Romanorū impetū expgefacti in veterem morbi febris internæ ægris viſcerib⁹ recide-
bant: vbi remiſſior erat exteriōr morborū accessio. ſoris erat plārunq; bellū: int⁹ ſeditio: eo iā
grauior: quia & ipſa ſeditio bello alebat: & bellū alebat. Duo de potentia certabant: popul⁹ in
ter vtrūq; non de ſeruitute anxi⁹ erat: ſed ne ad dominū deteriore perueniret.

Ca. ix.
Hierusalē.

Datiid.

Tēplū Sa-
lomonis

Habit⁹ ſu-
mi p̄tisſiſ

Taberna-
cula diu

Rbem Hierofolymā Cananeorū quidā potens condidit: qui patrio ſermo-
ne vocareſ rex iustus; quā primo Solymā nūcupauit: poſtea templū addi-
dit: vnde Hierofolyma dicta ciuitas eſt. Ea principio ſuos accolias habuit
de gente Cananeorū Dauid p̄im⁹ vir Hebreus Cananeos expulit. Conſti-
tuſ ſuos qui in ea domū ſibi regiā fecit. Voluit & templū deo condere: ſed
phibit⁹ oraculo Salomonē heredē reliquit. qui tēplū qđ ipſe voluerat edifi-
caret. Salomon itaq; tēplū fundauit: reliqui quoq; reges ad ornatiū vrbis ad
didere plurima. Inuidia ex magnificētia orta. Inter om̄ia tñ opera: templū p̄cecellebat ampliſ-
ſimo opere & fulgēti marmore in quo erat peripetaſma p̄tiosum maximū eocco & facitho byſ
ſoꝝ intextū & purpura. Non ocioſa materia tantē diuersitatis: ſed cui⁹ ſpecies materiā rerum
latentū ſignificaret: eo q; eius eſſet templū qui cœlo & aerū & terra & mari quāli creator elemē-
torū dominaret: atq; om̄ia ſolus tegetet & gubernaret. Cocco enim igneū coelū figuraſ. Iacitho
aer: byſſo terra: q; in ea naſcīt: purpura mare: quæ cōchylīis maritimis inficit: vt duo ex co-
lore: duo ex generatione colligas. Deniq; princeps ſacerdotū haec quattuor in dumēto ſuo ex-
primere conſueuerat: quando maxima celebritas erat feſtoꝝ dierū quāli totū mundū indu-
ret: vt pro populo ſupplicaret in ei⁹ figurā qui ventur⁹ erat princeps ſacerdotū IESV. S q tolle-
ret peccatū mūdi. Fœmora princeps ſacerdotū in teo interi⁹ operimento tegebat: eo q; p̄ ce-
teris in ſacerdote fides mentis queritur: & corporis caſtimonia: quæ ſuccingere debeat carnis
in temperantiam.

Vobrāt tabernacula ſacra: yntū interi⁹: & alterū exteri⁹: in hoc ſemp̄troi-
bāt ſacerdotes: in illud interi⁹ qđ ſcdm appellabat: ſemel introibat tñmō
princeps ſacerdotū: nō ſine ſanguine quē offerret p ſc: & p populi delicto.
Hoc ſignificantē ſpiritu ſctō vētūrū IESVM q vere ſol⁹ intraret interiora
diuinorū penetralia ſacramentoꝝ: & archana ſubſtantiae cœleſtis quæ noſ-
ſet om̄ia. Sol⁹ quoq; patri ſanguine ſuo totū mundū reconciliaret: vt cœleſ-
tium & terreſtium miſereret. Deniq; poſteaq; venit pacificauit om̄ia per ſan-
guinem crucis ſuꝝ: quæ vel in cœlo vel in terra ſunt. Intus thymiamatherū: intus mēnsa: in-
tus lucerna. Thymiamat herium: q; ita ad deū patrem ſicut incēſum dirigat maximū ſacerdo-

H. ii

Egesippi de excidio hierosolymitano.

tis oratio. Mensa q̄ in ea passio Christi sit; & mysteria sacramentorum: vnde & David dicit. Para sti in conspectu meo mēsam. Cui⁹ velut duodecim panes duodecim apostoli sunt testes passio nis ei⁹ ac resurrectionis ei⁹. Lucerna q̄ super cādelabrum ponit; ante sub modio erat; id est sub legis mensura: nūc est in gratia plenitudine heptamicho frequēs lumē effundēs: eo q̄ sp̄us sāctus septē maximaq; gratiaq; virtutib⁹ dei tēplū illuminet. Trinitatis igit̄ cognitio in interiorib⁹ erat tēplū q̄ dicebant sancta sāctor̄: vbi reposita quondā vīrga Aaron floruit: q̄ sacerdota lis gratia in Christo ampli⁹ esset operatura post mortē qua mundū redemit. Ante tēplū erat xiiii. grad⁹ p̄ quos Ezechīa regis vmbra ascenderat: significās ei vitæ finē futur⁹: sed oraculo monit⁹ orauit: & meruit mortis dilationē: hoc in dīcio q̄ hisdē gradib⁹ sol refunderet: q̄ signifi caret tot numero annor̄ commeatū ei vitæ refusum.

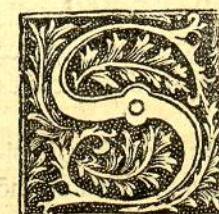
Ca.x.

Vn̄ igit̄ mūta esset vndiq; ciuitas plurimor̄ regū opib⁹: & maxime Herodis: q̄ castrū cui nomen Antoni⁹: ad sumi operis magnificētiā cōmuniuit: & ap̄lissimo ornatuit decore: circūbat C̄esar regres qua ex parte se posset facilī vrbī infundere: spectoq; per totū circuitū muri ambitu: aestimauit in finitimo tumuli quo sepult⁹ iacebat princeps sacerdotum Ioānes ad oriendā obsidionē. Cui diligenti⁹ explorati adhērens vñ ex amicis Niconor studiosi⁹ intendēs mūcri sagitta pcussus cadit. Propri⁹ q̄ppe accessebat: dū putat aliquem pfectū fore pacis futurę si sibi cōserendi sermonis daref̄ copia: q̄ potēs ac validus ad tentandos audientium animos aestimabatur.

Conmot⁹ C̄esar q̄ ei q̄ salutaria cōmoneret improviso vulnere mortē irrogauissent in pliū cogit agmina: belliq; accendi iactu telog; diuersor; missilibus q̄ maximis: ad mouent arietes: quis ferunt valida muroq;. Quo perturbati oēs q̄ ante de dominatio nis inter se studio certabant: in concordia coeūt: dataq; impunitate superioz vnu corp⁹ sele fecere: & cōspitati cogēte pericolo vrbē tuent̄. Progressi quoq; tumulos: ignē sup machinas iaculabant̄: vt destrueret aggeres: exurerent vineas: arietes incēderent: ac pene oīa machinariū genera exusserāt: nisi electi plēriq; militū & socior̄ maxime ex partib⁹ Alexandrinę vrbis stre nue repugnauissent. Quib⁹ tñ valide resistentib⁹ addidit C̄esar adiumentū equitū potētor̄. Ipse quoq; ac riter pugnans sternit duodecim aduersi agminis pugnatores. Ita vīs multitudinis reliquę exitiū declinās in vrbē reuertit: & ab incendio Romana opera defensa.

Aecidit eo proelio Ioannes ductor Idumeorum: dum ante muros cognito sibi Roma no militi sermonē conserit: iactus terga sagitte vulnere. continuoq; labit. Arabes furent peritissimū de iaculatorib⁹ ei⁹ obitus auctorem: grauiq; moerore affectos Idumeos: q̄ vītū & manu promptū amiserant: & bonum consilio.

Equenti nocte accidit vt tres turres quas Titus attollī iusserat supra aggerem quo ludēos vel ex aquo: vel ex superiorē spiculis figeret: subito nulla vi hostiū ruerent. Quo sonitu Romanor̄ exercitus omnis turbabat: ea opiniōne q̄ ab hoste deluctos aggeres: succīlas turres arbitrarent̄: quae ruites ingentem late stragem dedissent: ac pene admissum erat facinus miserebile: vt victores incertis per noctem hostib⁹ fuga cederent: nisi q̄ tenebre ruinaq; ipsa excito puluere prospectum ademerant: vt quo fugerent incertum haberent. Querebat vnuquis p̄ de proximo quid accidisset: nec cognoscere veri poterat fidem: quia similiter ab omnibus eiusmodi casus ignorabatur: donec C̄esar reb⁹ competit̄ insinuare p̄cip̄eret id quod acciderat casus: repentinū: nō vlliū hostilē suis irruptionis. Sic sedatus paucor: expugnandē vrbis subfidium omne in viribus locatū. Nam cū altissima muroq; essent: & plēraq; ferro aut ære opta: atq; ipsa altitudine hostes a iaculis defenderentur: Romani admouere arietum machinas: quorum ictu frequenti muri valide laxabātur: inniti leuiorib⁹

Ca.xi

spiculis coepere; & sagittis ut propugnantes auerterent. Impedimenta prohibentissimū detinerent. Sic paulatim quacentibus murus cedebat; unde maiorem ipsū arictem excisorem virium appellauerunt. Soluta itaq; muroū parte dereliquere Iudæi muri ipsius propugnaculæ securi q; duos alios muros interiores haberent; & cōcessere ad muriū secundū. Illis fugientib; Romanī ingrediētes p; cauā muri portas aperuere. Sic intromissi oīs exercitus pene dīruit muri exteriorē, ne bellatib; esset impedimento; aut si res aduersa forēt claustrū refugientib;

luiserunt sibi loca Ioānes & Simon cōjurati circa muriū secundū. Ioānes cū suis in castro cui nomē Antonia pliabat. Ei p; pinqua erat porticū tēpli quæ vergebat ad partē septētrionalis. Nā & ipse locū i quo castrū postea Antonii vocabulo cōditū duas interiacēs porticū septētrionalis; hoc est Brios nūc u pabat. Simō vero ad Ioānis sepulcrū vicē tuēdē vrbis suscepēt; his p; salutē. Romanis p; victoria certamen erat. Quib; et si virtū potētior ad congre diēdū locū tñ inferior ad obsidionē; cū eos de muro grauaret pliū. Temeritas Iudæis insolētior; fortitudo Romāis actorior erat. Iniminebāt partib; duces; eōq; magis oriebat cōtentio; dū quisq; suis ductorib; pericula sua gestis probare.

Simon suos virgebat terrore & formidē; romanos Titū pudore sui q; maxime cōueniebat q; morte graui arbitrabāt nō exhibere picula sua Cesarī; cū ipse toties p; exercitu periculis offerre se non dubitauislet. Armabat eos vincēdi cōsuetudo & cedēdi ignorantia; p; cipueq; p; sens vniuscuiusq; virtutis arbiter Titū a quo nō remuneratio fortitudinis expectabat; sed supra oīa fructū amplissimi erat p; mūi; illo spectante quicq; strenue gessisse; qd ei nō displiceret. Eo incētiuo Longinū equestris militiē vir exercitū aduersas p; muriū videns ludęq; cateruas tanq; indignatū q; Romanos bello lacesterēt; & ex equo pdire auderēt; desiliuit equo atq; in medios se iniecit hostes. Et vniū more ipso parantē occurrere telo p; cussit; simulq; eius vocē & aiam rapit. Alteri ereptū de corpe p; strato telū infigit; & ad suos victor se se recepit. De p; minētib; loquiniur; caterū multū imitatores vtraq; ex parte; sed diuerso genere Iudæis desperatio audaciā dabat; Romanis gloriē cupiditas virtutē addebat. Par tñ imparib; animis mortis cōceptū ludēs solatū putabat cū hoste cōmori. Titū festinabat cōsicerē bellū; sed sine suoq; dispendio; qui etiā ipsos hostes seruare si posset q; perdere malebat. Nec aliud rōnebat militē nisi cōsulto bellandū eā solā esse verā virtutē; cui sit comes p; uidētia; nā sine cōsilio fortitudinē temeritatē videri; nec vslq; magis cauēdū q; in victoria. Perire enim est inferiore superiore; iuctū triūphū est. Confulendū itaq; ne videat euentū fuisse q; vicerit ignauie; q; confortium periculi non euaserit. Iubet itaq; arictem admoueri ad medium muri septētrionalis.

Crat ibi Castor callidus & ad fraudem paratus; qui fugatis cæteris per iacula sagitta riorum; cum aliis nouæ fraudis sociis prætendebat. Is vt appulsiu arictis turrim eueriti; muriū labare; ac facile ruiturū si tormenti ictus repetetet; animaduertit; manū tenens rogabat Cæsarem voce miserabilē; vt periturā vibi iam parceret; nec supremo excidio la befactandam putaret. Cæsar astimauit q; sedulo veniam deprecarē manus datur; vt deditio procederet; iubet tormentū cessare; iaculatorēs tēpetare a plio. Castorū dat loquendi copiā. Ille descensū simulare; deīn quasi suadere suis; alii velle; alii reniti; subitoq; velut indignantes qui cogetent supra lorūcam se p; cutientes cecidere. Miraculū īgens cum fraus latetet sic tempus ducere. Interque vnu e militib; Romanis iaculo sagittæ narē castoris p; cussit. Ille deplorare & cōquerī apud Cæsare; poscere vt iuberet aliquē sibi dextrā dare; ita se pfugio vsurū. Cæsar Iosepho mādat negociū; verū ille q; cauteret ludęq; insidias; nihil sincerū in eo itelligere se respōdit. Aeneas tamē ppi muriū successit; & vt adueniente fusciperet occurrit. Cui Castor vocis tans vt sinum aperiret; aurum exciperet; saxū dimisit. Ille oculis vigilantib; lapidē p; uidit; celeri corporis saltu lapsū euasit; aliū tñ ppe astantē saxi inuoluit immānis ruina. Hoc Cæsar

Cap. xii.

Longinus

Cap. xiii.
Castor.

Egesippi de excidio hierosolymitano.

intuens acris incubuit ad murorum delectionem praecepens maiore vi tormentum impelli. Contra ad exurendas machinas ignes iaciebant. Sed ubi muri soluti sunt: Castor cum suis quae si in igne se deiecit: dolo pretexes animi magnitudinem in contemptu mortis: cum dolo turpi vita effugia caparet. Cum iam muri: hoc est tertius supererat: subuersis duobus: adhuc tamen Caesar reseruabat patetiam: quod aduerteret iam sibi perire quicquid perisset. Dum parcer & puocat ad deditio-
nem: non expectato agmine cum paucis irruens supra murum secundum: congregata manu ludei in angu-
stis plurimos laudaverunt: plae riq[ue] etiam utring[ue] mortui. Tunc Caesar emin[us] sagittis fugebat resi-
stentes. Inter confertos iacula nusquam eludebant: nullus ictus sine vulnere. Sic remouere sele ludei coe-
pere: & Titus suos recepit. Et famis iam urbem grauiter incesserat: Iudei tamen pro victoribus quod se
intra secundum murum receptorat quasi expulsis Romanis gloriantur: sed neque lapsa reparare: nec
lapsura defensare poterat. Restiterunt autem aliquantulum. Pugnatum triduo ad murum secundum. Quar-
to die virtutem Romanam non sustinenter: refugere intra tertium murum: Caesar ab irruptione interim
teperari iubet: subuerti tamen p[ro]cepit secundum murum. Et quod supererat maxima belli portio: statuit
ut miles sibi miles frumenta conuenerent. Simulque idoneum visum est tempus: quod Iudei si sibi consulerent
conuertarentur. Et populus quidem malebat: sed principes seditionis reputantes quod in plaebe graui-
bus flagitiis perpetrauerunt: dum nullum veniae locum sperant: perire cum omnibus leti arbitrabantur: quod
sisoli auctores perirent.

Vinto itaque die quod nihil a Iudeis pacificum deferebat: gemino agmine Caesar
m[un]dicia aggredit: & duos aggeres attollit imperat: unum contra Antoniam: alterum
cum contra murum quod erat contra Ioannis sepulcrum. Eo enim superioris urbis excidia
petebat. Illo autem altero si castrum expugnauisset etiam templum facile potiret. Quod
nisi in sua potestate deduceret: etiam urbem tenere non poterat sine periculo. Di-
uiserat Tiberius exercitum in duos ordines. Ediuerso quoque distribuerat sibi Ioan-
nes & Simon officia defensio[n]is. Antoniam defensabat Ioannes. Simo cui armis
suis & populo Iudeorum ad sepulcrum Ioannis speculabat: atque oculis obseruentibus conatus de su-
periori loco quod poterat generibus eludebat. Et iam exercitatores erant malis edicti occurrente ma-
chinis obsidionis: pluraque genera sibi tormentorum & ipsi ascierant: quod Romanorum opera destrue-
rent: cepta impediret. Quod Caesar aduertes praecepit pertinaciā: admiscere operibus sermo-
ne nō voluit: ne forte desperatione venie peruvicacij obniterent: ac spe promissorum possent desistere.
Suadere itaque coepit ne se capti urbis excidiis intollerent: promitterentque ea suae potestati: quod armis
iam tenerent: & circuallata obsidione premere ad excidiū supremū cedentibus se veniam daturum:
si modo vel sibi vel patriæ consulerent: ne tota ciuitas dirueret. Mandat quoque Josephovt ipse
patrio sermone ciues alloqueret: ut forte contribules suos vel ipse inflecteret ut furori proprio re-
nuntiantur. Qui licet effusa Iudeorum in se odia nouisset: tamen quantum a iactu sagitte longior poterat
remotus a muris: ita vero ut posset audiri profutura ciuib[us] noto sibi alloquio p[re]sequebat.

Ca. xv
Ioseph⁹ al-
loquit po-
pulū

Iverat Hebrei humani ingenii cōtēdere p[ro]tinaciter anteque res ad superum veniret: dum
putatis vos loco & notae regionis subsidiis fore supiores: licet conuenerit Romanos
bello insupabilem armis non puocari: a quod sapienti sunt quod vos vicerat: sed tamē ha-
bet hunc lapsum improvida mens hominum in rebus secundis: simul quia plerique bellum dubium euen-
tus: & ideo se vniuersisque sorti cōmittit virtute inferior. Postremo de muris speratis. Non putauis
tis etiam utque ad templi predicationem euersionem. Parcite aris: p[ro]cite altaris: parcite domicio quodā
coelesti. Iam enim vos & deus ipse deseruit: quod vos pietatis cultū deseruistis. In medio templi bellum
putatum. circuus ignes templi oberrat: sed non quales circuus sunt armati. Adhuc tamen puras a sacra
legio manus habentes volvit Romai p[ro]cere: nec factros contamitate postes: nec veteres abolerentur si
vos finatis: quod expectari videris: duo muri eversi: tertius superest: & ipse si firmior lapsis duobus. An-

præsidium speratur diuinum; atque auxilium de penetralibus? Sed qui nos defendebat ad hostem
 migravit; quoniā quem nos colebam⁹; Roman⁹ venerant; nos offendim⁹. Quis autē ignorat
 cū illis esse deū qui sibi oīa subiecerūt; nisi q̄ nimio æstu aut gelu inuia sunt. Et ideo extra Ro-
 manū imperiū quia eadē extra viū humānū. Diuersis populis deū per vices dedisse potentia⁹,
 primo ægypti⁹; post Iudæi⁹; Assyri⁹ quoq; & Persis auxiliatorē fuisse null⁹ negat; postea cō-
 uersi ad Romanos cū his perseuerare. Deniq; cessisse illis vniuersa regna; oēm terrā in possessi-
 onē datū. Quid vobis cū victorib⁹ vniuersę terre quib⁹ secreta oceani & extrema Indię patēt?
 Quid artexā Britānia s interfuso mari toto orbe diuinas & a Romanis in orbē terraq; redactas
 Tremit hos Scotia; q̄ terris nihil debet; tremit Saxonía inaccessa paludib⁹ & inuīs septa regio-
 nib⁹. Quæ licet curam belli videat augere; & ipsa frequenter accessit Romanis, triūphis capti-
 ua; validissimū genus homin⁹ perhibet & p̄stans ceteris pyraticis esse. Tñ myoparonib⁹ nō viri
 bus nitit; fug & poti⁹ q̄ bello parata. Sed refertis mori p̄stare q̄ libertatē amittere: Quādo vo-
 bis ista Iudæi successit sentētia; aut quādo apud Hebreos vtilis sit seruit⁹ libertati inutili non
 plata; Iacob ipse patriarcha in Aegyptū deduxit Hebreos ne perirent fame. Descenderūt pa-
 triarchæ simul duodecim filii ei⁹ p̄clara illa generis nostri exordia. Ibi Iudas ille nobilis Iudeo-
 nū prosapia; qui nomen populo dedit. Ibi Ioseph curru sublimis & e quis subiicere se in potesta-
 té maluit ut alet suos; q̄ ad originis p̄prię libertatē redire. Ibi Beniamin pia fraude germani
 retent⁹ cōsensit dolo; quia non erat crīmē seruire potentiorib⁹. Ibi hæreditas eorū cū vocaret
 a Moysi; tamē hætere desiderabat. Sic patrib⁹ vestris etiā dura seruit⁹ non dispicebat; vt per
 culis anteferret. Seruistis ergo Aegypti⁹; atque vīnam semel. Sed non solū tunc seruistis qn̄
 celestis escæ pluuiis alimonia seruitutis extremæ p̄ferebatis; sed etiam postea vīcti atque ca-
 ptivi descendistis in Aegyptū cum Assyrios refugeretis. Seruistis etiam Aegypti⁹ per mul-
 ta annoꝝ curricula; & dulcis illa seruitus erat. Seruistis Macedonib⁹; Persis. Seleucensib⁹; Pa-
 lestinis. Solos Romanos vobis graues putatis; quib⁹ & illi seruunt quibus vos seruiebatis?
 Vtrū iigī odium his debetis an gratiam qui vos dominis vestris pares fecerūt! vltionem ve-
 stri hanc non contumeliam puto; quia vos de his vindicauerūt quib⁹ subiecti eratis. Seruitio
 premitur Assyri⁹ qui Asyæ totiū imperitabat. Arat ægyptius Romanis; serit de suo quod il-
 lemetat. Macedonia quę vīsp ad Indos deuicta Perside imperiū diffuderat; agnoscit domios
 quos ignorabat; & frustra se regib⁹ suis Aeacidarū nomen imposuisse reminiscit. Certe non
 alias cessisseni ad Romanos triumphū; quib⁹ & ipse Pyrrhus Achyllea & sobolis & psapiam
 & vocabulū p̄ferens; vīct⁹ armis; ita se p̄rierendæ pacis studio subiecit; vt veniā rogaret. Nā
 de Palestinis quid loquar; quos vni⁹ p̄fisi p̄testas coheret! Ingrati nū quid non vestrā no-
 bilitas est cū Persis seruire! hoc est enim seruire vobis cū reges; regnūq; maximū habere sociū
 subjectionis. Sed quero quando fueritis liberi qui nūc seruitutem recusatis! Quando ergo li-
 beri fuistis; vel cū aliis dominaremīni qui sub rege eratis! Habebatis regem deū; repudiastis re-
 gnum ipsius sub quo solo eratis liberi; voluistis seruire hominib⁹. Cur patrum reuelliis testa-
 menta; hæreditas & in patres contumix. Elegistis regem cui nomen Saul. Occiso illo Palesti-
 nus vobis populus imperitauit; successit post tempora Dauid in totius populi regnum; mi-
 tior quidem domino; sed domin⁹ tamen. Priusq; requiesceret Dauid; genti & ipse regē impo-
 suit. A Salomone rursus scissum in duo regnum; & diuisa per longam seriem dominationis
 hereditas. Ut transiliā captiuitates; Cyrus pleroq; terris suis Iudeos; & sacrī suis reddidit.
 Sed patres vestri cū Persarū præliis grauib⁹ attererent; quis nobiles Machabeoꝝ triūphis ele-
 gerūt sibi Romanā societatē. Tenet scripture diuina multarū pacta legationū. Facti estis Ro-
 manorū amiciq; Persarū serui fuistis. Sed rursus maluistis regē habere q̄ sacerdotū principē;
 cui popul⁹ obtéperaret; cū sequitā vestroꝝ regū esset intolerabilis. Defuncto herode; pulso Arche-
 lao; sub Cœfare esse Romano postulauistis. Tradidistis vos Cœfari; cui seruistis oēs ad mutādū

Britāniae.

Alii Xatu-
soniaIoseph
BeniaminSaul.
Dauid.
Salomon,

Egesippi de excidio bierosolymitano.

in melius seruitū. In cō muni em̄ cōdītione vñuersor̄ seruire quedā libertas est; qm̄ dignita-
te dominantū honest ant̄ obsequia seruitorū. Qzq Romani seruitutem non exigant auto-
res libertatis; quia non solū immitem regem necarunt; sed etiam superbū non passi sunt; &
ideo Augustū apud eos nomen est imperii; q̄ augeat suos; non q̄ alienos opprimat. Sed esto.
Sit vtile v obis nō obedire imperio Romano; videam⁹ liberum si non exitiale. Virgēt Roma-
næ acies; vrgent patriæ ruine; virget templi excidium; nō qđ inutile sit sed qđ vtile perpendet.
Non enim vtorum species; sed possibilitat̄ ratio pensanda. Lex namq̄ naturæ eadem om̄i-
bus hominib⁹; volatilibus; feris; bestiis infusa; vt vnuquisq̄ cedat potentiori. Taurus leoni-
ceruuſ vrso; leopardo caprea; aquilæ ancipiter; ancipitri columba. Ipsi tauro iuueci inferiores;
Arieti ouiu greges; h yrco caper; ne diuersi generis esse videat aliqua distatia; vos potentiori-
bus. Romani tamē neminem expellūt; vos expulisti; immo illi augēt; ne quis etiā vicit⁹ de te-
ris suis exeat. Antiocho partem regni seruauerūt. Et nūc Cæſar quid aliud laborat nisi vt ter-
ra vestrā non deserat; regio vestrā non euacuet; ciuitas non euertat; templū nō concremetur?
Non om̄ibus victoria dat; paucis præesse natura dedit. Plurib⁹ obtemperare. Tauri armentis
eminent; arietes gregib⁹. Penes paucos eminētia; penes plurimos mansuetudo. Et vos indu-
te mansuetudinem. Suscipite subiectionē quam etiam feræ induunt.

HAec cum diceret Iosephus; cōuītiabant de muro. Maledicebat vtilias uadēti. Pla-
trig etiam iaculabant sagittas: si possent eū morte affligere. At ille qui oratione nō
flebat indomitos; scripturari quoque testimonii conueniendos arbitrabat: maxi-
me quia dicebant de eū templi sui præsidio non defuturum.

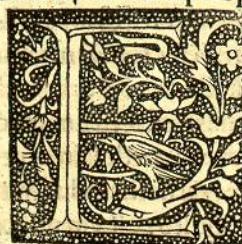
Emerarii nūccine demū yobis diuinū auxiliū affuturū speratis; quādo per misciuitis om̄ia bello: altaria violastis: diruistis totius vrbis munimenta. Temerarii inquit: & vestrōs immemores auxilior̄: scuta & gladios parasit̄is: & hoc aduersum Romanos. Non talib⁹ armis vincere solebatis. Quādo enim in hasta & gladio fuit Hebreor̄ victoria! Recordamini vnde orti: & a quib⁹ sitis profecti: quomodo patres vestri hostes suos vicerint. Temerarii quem vobis adiutorem eripuitis: dū aliena subsidia depositis. Nō in multitudine populi: sed in timore Dei pater Abraham penetravit Aegyptū: & cū abducte cōiugis captiuam videret pudiciciam: bello tamē assumpsit pīæ orationis arma: defensorē adhuc būit qui dormītēeo vinceret: & expugnato hoste intaminatam sibi cōiugem representaret. Redit Sara sine armis referēs viro triūphalem victoriam. Dormiebat Abraham: & torquebat Pharao. Metuebat Sara: & Pharao crīmē negabat. Eūciebat alienā & dānato crīmīne: honora bat castimoniam quā spoliare desiderauerat. Addidit aurū: argentū ad Sarā pudorem: vt cōdemnaret volūtatem facinoris expertem. Rogat patrem Abraham vt prosua ad dominū familia deprecaretur. Erat enim infœcūda dom⁹ ei⁹. Remeat Sara ditior saluo pudore: reuertit Abrahā sanctior: q̄ coniugalis pudicicia remunerationem sterilitatis remedio compensauit. Quid de filio ei⁹ Isaac loquar. Is quoq; pātrio frēt⁹ munimīne: aduersus finitimi potētis in solentiam: nō armatas produxit acies. Et certe habebat. cccxviii. vernaculor̄ validam manū q̄ reges qnq; bello superauerat: spoliis exuerat: captiuū Loth Abrahā pātriuo restituerat. Non gladium vaginā exuit: sed solam aduersū inuidentes patientiam induit: simplicitatem retulit. Venerūt rogantes qui exterminandū denūtiarent: poposcerāt amīciciā qui finitimi nō se rebāt. Cōtremisco tāta patriū recēsere mirabilia. Jacob sanct⁹ Esau fratreparrī cidiū mīnitare patriā reliqt: parētes deseruit: soli⁹ secū orationis ferens viaticū: meritoq; in peregrinis locis cū fratriis metueret infidias: & hoīm comitatu: atq; auxilio egeret: inuenit angelor̄ cōsiliū: p̄duct⁹ v̄rait ad castra dei: collectat⁹ est dñō: & sicut dicit scriptura p̄ualuit deo q̄ imparēse hoi bus arbitrabāt. Quid aliud Moyses aduersū regē aegyptior̄ exercitūq; & dracones ei⁹ nīs lo-

lá virgále uauit: potés virga q̄ cœlū tenebris obduxerit: terrā ibrib⁹ insidauerit: siccauerit mare
 fluctibus: cíixerat hebraeos ægyptii: orabat Moyses & nō dímicabat. Diuīsū ē mare & popul⁹ i
 trauit: sequuebat Pharaon: Moyses inter fluc⁹ posit⁹ orabat. Demer⁹ est cū suis Pharaon: canta
 bat Moyses. Quis hæc & talia considerans nō admíretur: & nō intelligat in oratiōe nobis me
 liora eē arma q̄ in virtute. Illa em̄ sibi diuīnū auxiliū adhibet: hac corporis. Didicit hæc arma q̄
 non carnalia sunt: sed fortia deo Moysi discipulus atq̄ idem successor Iesus naue. q̄ imitator &
Suppar magistrum iordanis aquas cōuertit retrosum idemq̄ quū in expugnabiles Hierico vrbis
 muros videret: sacerdotes tuba canere iussi: iubilare populū: quo facto repente cecidere muri:
 atq̄ exulta ciuitas est: & omnes necati sunt: nisi quos Raab bone meretricis fides a memorare
 vrbis excidio defēdit. Gedeō quoq̄ trecentos viros ad bellū elegit: eosdemq̄ nō arma p̄ferre sed
 mysteria præcepit. In manu leua hydrias aq̄ ue plena tenere. In dextra faces: qua specie pcul-
 si hostes fugere illico: atq̄ ad hebraeos victoria puenit. Intermissa erat sacre cura religiōis He
 lii sacerdotis negligētia: diuina imperia deserebātur: interrogatū ab Allophilis pliū. Victi hebraei
 capta etiā archa dei est: & sine armis reddita illis: quo iudicio claruit q̄ & sine religiōe arma nō
 vincant & religionē sine armis vincere. Ezechias rex infuso assyriorū populo gēti iudaē votis
 rausacis imperio Gennacheris regi s̄ quæ i deū iacerent cōuitia: quæ populo q̄ suppræma exi-
 tia denūciarentur: satis cōperisset insinuantibus: nō verba verbis: nec arma armis referēda cre-
 didit: sed exurgēs cilicio se vt scuto induit: pro galea cinere caput texit: pro iaculis orationē in-
 torfit. Ascēdit oratio descēdit angelus: cæsa per noctē assyriorū. clxxxv. millia cadauera nume-
 rauimus: p̄cuissorem nō vidimus. Praterterā de qnq̄ regibus quos in consulto domino bellū ad
 orflos: p̄ desertū meantes: aquæ in opia v̄hemēter afflictare cooperat: ipsosq̄ & equuos eorū si-
 tis vexare. Necēitas pr̄termissum officiū reparari coegit. Erat .n. rex israel negligēs circa dei
 cultū. Admonitus tamē ab aliis vt domini prophetā regretet: cognouit Heliseum ab hisdem
 in quibus degerent locis non longe abesse: misere oratū auxiliū orationis & remēdia necessitatī
 Līcet offēsus erat regis israel q̄a pfid⁹ nō credebat: pmisit tū & vberatē aquarū & victorię cele-
 ritatē. Manare coepit a qua p̄ desertū & spōre se siū vllis ibrib⁹ ifūdere terris fluēta. Surgētes ad
 uersarii quos securos victoriæ sōnus vberior laxata p̄serat sollicitudine subito videre sole fuso
 tutilare aquas: sunt p̄ter populos bellatū putarūt quorū sanguine terra maderet. Itaq̄ in p̄dā fe-
 stinantes passim sine ordine sine modo currere. ali⁹ aliū præuenire: sic præcipites in mediū pro-
 gressi hostium vallati intersectiq̄ ingentē suis stragem dedere: ita auctus propheta a patribus
 nostris sitim pariter & metū depulit: idēq̄ aduersus famē auxiliū tulit. Nā cū obsidere Sama-
 ria atq̄ ea clausus maneret rex israel grauis eos vrgebat famē: vt nē a nephādis quidē alimē-
 tis abstineret: cōuentus propheta tantē miseriæ deformitate: simulq̄ regi snūcio q̄ putaret. p̄
 phetē dissimulatione famē adoleuisse: respondit. Sequēti die & vberatē frumenti & vilitatē
 videbis. Non credenti nūcio dixit: ipsum qdē quia nō cetereret nō visurū promissorū tamē si
 dem nō defuturā. Subitoq̄ per noctem in castris syriæ hinnitus equorū currū fragor: quadri-
 garū currētiū fremitus: armorū sonitus auditu metū incussere vitoribus: q̄ in auxiliū hebrae-
 is multæ ac valide gētes cōmeauissent: ac se īminēti vt arbitraban̄ pīculo fuga eximere p̄
 perauerūt. Nox cōfiliū maturauit: terrorē auxit fugientibus: itaq̄ syris omnes quas īuaserat
 copias in castris die sequēti repte Abūdatia vilitatē creauit: vilitas fidem impleuit: mos incre-
 dulī ipſi quidem fructū eripuit: publicū tū remediu non impediuit. Liquet igī plurimos partū
 duces cū minime præliarent: vitoriā adeptos. Alios quoq̄ bello superiores fuisse: quibus con-
 sulentibus bellandi iūs oraculo permissum foret. Deniq̄ vicit⁹ Amalech: sed cū Moyses man⁹
 euaret: vicit Iesus naue cū solē statueret. Vicit & Gedeō cū in aqua dīmiciaturos probasset. Sa-
 lōn etiam cū adhuc ītaminatū crīnē seruaret: vicit & Samuel: sed cū adiutorem lapidem fi-
 gere proposuisset. Triumphauit Dauid cum Bethsabeam hoc est s̄ liam sabbati suo coniugio

Egesippi de Excidio Hierosolymitano.

prophetis ministeriis copulauisset: vicit etiā bello ciuili qđ refugiebat illatū nō inferebat. **N**il enim bello ciuili foedius; nisi sol⁹ qđ potuit inferre; vicit ab Asaph proelio; sed posteaq̄ desperatis bus suis: qđ numero essent inferiores dixit: nihil interesse pauci an plures sint cum deus paucos timētes se; pluribus faciat validiores. **B**onus profecto fide si usq̄ ad finem perseuerasset; vicit & mulier armis quae fidem deo reseruauit. **A**t vero Saul victus est: qđ dei præceptū nō custodiuit. **V**ulneratus Iosias qđ cōtra impiū in hostem processit. **S**āctus cētū & ideo raptus ne captiuitatem nostris debitam peccatis videret. **C**lamauit necao: nō sum ad remissus: ferēs eius fidelis testimoniu: sed inuoluīt eū sicut ante amasiam cōsortiu de generis societate. **D**eniq̄ & ab hoīe dei monitus erat vt illos quos ad bellī societatem cētū argenti talētis cōduxerat dimitteret: si vellet vincere. **C**ui dubitant qđ tantū precii amissurus foret respōdit propheta qđ haberet dominus plura: vnde etiā argētū eidem restitueret: quo fratru cōductis renunciasse auxiliis vicisse cū paucioribus ne ipsum quidem deo tantæ victoria mercedem soluisse; sed illico ipsis simula ctis quae victor ceperat detulisse sacrificia quasi eoru beneficio vicerit quae in prædam captiuitatis redegerat. **S**edechias ipse incubētibus: iam patriæ ruinis p Hieremiā cōuentus prophetā cū hostili obsidione premeret: vt vibem egredetur nō metueret victorē futuri si coelestibus imperiis obtemperaret: aut captiuū si defendēdū putasset. **I**nfidelitate semetipsum & suos decepit. **A**bductus erat ab assyriis populus iudaorū in Babyloniam: reliqui ad Egyptios transiit: qđ resederat liberabāt. **M**andauit dñs p Hieremiā prophetā & ceteros vt viuīs gentis sent imperio cōtēti: ne geminata captiuitas erūnā augeret. **V**erū illi post habētes oracula dei facti sunt duarū captiui gētiū: qđ viuīs gentis iugo exire ipatiēter desiderauerant. **I**taq̄ in agro exules pseuerauerūt. **A**t vero illi qđ in assyrios ducti sunt: expleto tempore captiuitatis qđ p peccatis populi dominus cōstituerat postea Cyro imperante remedīadi facultatē adepti teuererūt cū gratia. **R**éouatu dei tēplū ē: regū opib⁹ Cyri & Darii ceterorū qđ psarū mūerib⁹. **I**psi ita qđ qđ euerterant reparādi sumptū dederunt: restituerūt etiā ius sacerdotū: cultūq̄ iuuērūt religionis. **A**t vero nostri dū sacerdotiū inter se competitū & apud parthos ambiūt cōferrī sibi me moratū honorē de religione mercaturā fecerūt. **Q**uid de babylonīis querimur. **N**ostros exti sumus detersores. **I**lli nobis reddiderūt ius religionis: illi sacerdotiū creationē restituerūt & nostri eam p̄sis refudete. **I**lli sacerdotiales infulas p̄misserunt nostræ potestati: nostri eas babylonīis vestigales fecerūt. **Q**uid adiiciā crūētātū sacrarū sanguine: madere sacra limina: semiruta ad huc stare templi fastigia! **M**inor est circa nos ira dei qđ nostra contentio. **I**lla nos captiuos fecit ista sacrilegos. **I**lla dissēinauit iudeos: hēc sustulit. **C**ōferte si videſ qđ iter sit iter captiuitatē stram & seditiōne nostrā. **C**aptiuitas nostra gētibus infudit nostræ religionis cōsortiū. **S**editiō nostra etiā iudaīs ademit religionis gratiam. **Q**uis aut̄ romanos in iudaēa introduxit nisi hyrcani & Aristoboli cōtēcio! **Q**uis Sofiū nisi Herodes! **Q**uis Antoniū nisi Sofi⁹! **Q**uis cæfarem implorauit sibi regē nīsi vos! **Q**uis præter vos Antipatrū regno expulit: & libertatē in Antipatō! **E**t tamē non reprāhendo neq̄ abnuo Florū in vos scelestē cōsuluisse. **S**ed querela romanis deferenda fuit: nō arma inferēda. **S**peteuistis Neronem: sed Vespasianus successerat: qđ benign⁹ natura: benignior tñ etiā studio esse potuit: qđ in iudæa imperiū astumpserat: aut si non mox uebat pietas virtus certe eius vos debuit adigere: vt vobis cōsulereris. **S**ed quomō vobis nō p̄ceret: qđ pepcit Iosepho! **C**ui em̄ ifestior qđ mihi esse debuit! **Q**uis maiora aduersum rōanos munimenta extuxit! **Q**uis studiosius pro patria decēnēdū putauit! **P**ostq̄ vobis bellandi cōplacita cōditio est: bellorū quidē initia non probabā: sed suscepta nō deferebam: testanf hoc Iota patre vrbis quae bellantem adhuc me texerunt fauille bello non destitisse: me post eius ciuitatis ruinas delituisse quo ad potui. **I**n illo euersæ vrbis sepulchro ptulisse famem ne romāis me traderē **Q**ueſisse veniendi ad vos effugia: sed deprehensum non sponte egressum maluisse petiſe cū meis: sed pepercisse: cæfarem optaſe vobiscum potius periclitari: non qđ pbarem confi

litū: sed quo eligerē periculi vobiscū cōsortiū. **G**ratias tñ deo q: tantī sceleris nō incidi societā
 tem ne seditionū incētor existimarer: aut q: his misceri negbam parricidiū qđ manu declinare
 poterā vel morte implerē. **C**erte ne sanctissimā matrē pro me dilacerari cernerē; meorūq: dispa-
 gi viscera: quæ miserāda quidem: sed tamē tolerabilis⁹ est ea pati q: fecisse. **Q**uid igit̄ adhuc ex-
 pectatis! **A**n signa maiorū! **N**on ea nobis merita: nō ea circa dei cultū officia. **N**ō ea romanorū
 quæ assyriorū infidelitas: q: accepto precio discessiōnis fidē fregere: nec recedēdū sed acris in-
 gruēdū putarūt. **Q**uinetiā vt ex accidentibus colligamus diuina: motū sententię: deū iudaīs
 aduersari certū ē. **D**eniq: Siloa quę ante bellū sicca fuerat: & omnes extra urbē fontiū venę quę
 diu fluere cessarūt vt aqua nostro deeflet vſi: nīsi precio quęsita: nūc in vſis redeūt suos: & **T**i
 to se adueniēt irefundūt. **S**caturiūt vberes venę: atq: ita aquarum redūdatiū omnia replentur:
 vt non solū exercitū large ad potū exuberēt: sed etiā equis bellatorib⁹ ac iūmētis pecoribusq:
 viuieris horrorū quoq: irriguis nō desit aquarū abundatiā: vt tanq: admittētibus elementis vi-
 ctoriae romanae largiores credas fundi meatus: **R**ecognoscimus prodigia supiora: quæ etiam
 tunc nostrae vibis praeuenerunt captiuitatem: cessauit aqua iudaīs refudit se hostibus: ne siti
 obſidio impeditur. **N**ec mirum est si recessit a iudaīs diuina gratia: quos tanta flagitia cir-
 cumuallarunt. **A**t vero bonus vir plenum horroris refugit diuersorum: & domū suā deserit
 si qđ in ea cōmissum sceleris agnouerit declinat indignę habitatiōis cōsortia: execrāt cōuersa-
 tiū iniquates: et dubitamus de si immo & immaculato deo q: abhorreat tantorū cōtagia flagi-
 torū: & funestorū scelerū auerſet atrocitatē: nec demoref̄ in parricidarū cōciliabulis: q: **D**athan
 & Abiron: q: **M**oysen et **A**arō p̄cipiendo sacerdotii munere laceſſuerāt separari ab innoxiis
 praecepit: ne pios aut macula cōtaminaret de cōsortio noxiorū: aut pena inuolueret: sed quid
 ego diuti⁹ sermonibus immoror: cū plena horroris & gemitus omnia circūfundant: tēpliq: ex-
 cidiū properet! **Q**ui istud oculi spectare: qui sensus ppeti: q: tolerare potest animus! **O** faxis du-
 tiōes: ferro rigidiōes: q: in tātis rerū humanarū prodigiis adhuc inter vos tāq: ad virtutis emu-
 lationem de scelere certatis: & qđ est grauius vos ipsi pariā deſtruitis accp̄ eius augētis ruinas
Cōuertimini aliquādo respicite iudicate & videte pulchritudinē patrię quā pdidisti: q: vrbis
 qđ templū: quæ sanctorū domicilia: sacrorūq: penetralia: quę pphetarū opera vestris manibus
 euſcerant. **I**n hāc quisq: flāmas ducit & spargit ignes: & incēdia ministrat: nec villo affectu mo-
 uetur! **R**upiū si sentiret rīgor ſolueref̄. **C**erte & insensibilia plērūq: im maximis rerū acerbitate
 tibus sensus specie mētiunt: vt scopuli tremāt: & madētes sanguine guttē fluant. **V**os autem
 imobiles pleueratis: vt qđ melius post hēc ſupſit: qđ dignius qđ reſeruetis. **P**ostremo si iſta nō
 mouēt: q: apud pios p̄fstantiora ſunt vestrarū ſaltē miferemini inceſtūdīnum: ponite ante
 oculos filiorū vestrorū necē: aut ferro: aut fame quæ ſunt acerbiores: vxorū & filiarū ſeruitutē
 qbus tutā libertas erit pacto deditiōis aut captiuā ſeruitus vibis euerſione. **C**ōſulite dū licet:
 ne grauiora post mortē relinquatis: q: ante mortē feciſtis. **N**ec ego liber ab hūiū ſimodī periculo
 ſum. **N**oui & ipſe: q: cum vestrī ſimul p̄cilitat̄ ſac̄tissima mihi mater & cara vxor haud igno-
 bile genus: & quiqdā domus clara. **A**c fortalſe propter meos hāc me ſuadere arbitramī. **O**ccidite eos & accipite in ſup̄ meū ſanguinē mercedē libenter hanc ſoluam mercedem vestrā ſa-
 lutis ſi poſt me ſapere poſteſtis.

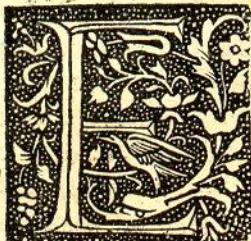
Aloſephus cū lachrymis vociferatus plorosq: de populo inflexit: vt ad **Cap. xiv.**
 romanos cōſugerēt venditīs quæ poſſidebat. **Q**uos Titus quo quisq:
 cupiebat direxit: vt etiā ceteri puocarētur romanis ſe ſine metu tradere
Cōſuebant itaq: repta egrediendi copia: ſecuri ſalutis: ſi ad romanos cō-
 uenirent: nec ſolliciti de ſeruitute: qb⁹ libertas reſerueret. **H**i vero q: ſe
 quebant Ioannem ac Simonem arbitros & incētores ſeditionis: magis
 ſcelerum pœnas q: aduersa bellī reformidabant: ideoq: in tutā ſibi refu-

Egelippi de Excidio Hierosolymitano.

gia opinabantur. Nec soli ipsi non audebant egredi: sed etiam insidias preterendebat: ne cui licet e populo urbe exire. Majorque cura erat egressione suorum: quod romanorum ingressus cauere. Tenebant itaque iniuiti & si quis deprehensus foret: graues poenas dabat: suspicio tenuis grauissime causa mortis. Non argumetis veritas: sed suppliciis quaeret. Si que pecuniosi erant afficti etimine seditionis rapiebantur ad necem. Si qui nopes quam non habebant quo se redimerent morti patebant.

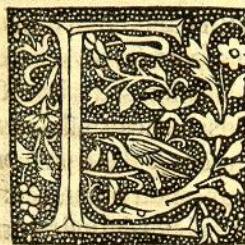
Josephus. 21.6.
De bello Iudaico.
Ca. 19. Eusebius.
Cesarie. Eccl.
Hist. 21.3. Ca.
6.

Fames di
ta

Tia grauis fames sequire atque amplius seditio grassari coepat furore ac velania strumentum non repperiebat: nullus panis in publico vsu. Sic ubi esse compertum fuerat domus expugnabat. Iugulabat edicium dñs aut strumenti conditor quod occultauisset. Ursus non reptis frugibus quasi diligentius abscondita forent tomenta exercebant. Optabat plarique mortis compedium cum eos aut fames afficeret: aut crudelitas excruciat. Denique seniores erat occidere dignabantur: inuidentes beneficium mortis quibus iam vehementior carnifex fames miserabilis macie visceribus exesis nuda ossa tenuitatem texerat. Spirabat semineces solo adhuc spiritu: atque egra trahebat cadauera. Sic ubi purgamenta olerum: vel casu lapsa: vel quasi arida projecta aspergerat: reliquo iualidi corpore ore lambebat lacertia humi. Aut sic ubi internata parietibus via fuerat herba rapietes succo infelici miseram solant famem. Qui ditiores erat mensuram tritici toto censu emebant. Quid enim seruantem non profutur? Qui paupiores vel ordei: ita ut nemo videntur: vel ementem videret. Hoc enim omni grauius scelere puniebat. Neque vero coquendi panis usus expectabat: ne mors punieret: aut mora proditorum arcesseret. In occultis abditis iocundum maledebat tritici: quod villa vel exigua frumenti copia erat Nulla mensa: nullum sedile: nulla lux: ne quis interueniret: atque improuisos deprehendebat. Si solus vii: abscondit debantur cibi: suspecte solitudines: frequenter: parricidales: inter suos triste certamine. Omne enim affectum excludit famem & maxime verecudiā. Esuriensibus enim pudor dispendium vitae & detrimentum salutis est. Si quis vir cui mulier est: aut filii aut nepotes aliquid esceret vix fatebatur. Similiter & mulieres: aut cui minor animus vobis apposuisset: alimonia de manibus eius extorquentebat. Misérabilis erat cibus: esca lachrymabilis: rapiebat parentibus filii: parentes filii: & de ipsius fauibus cibus proferebat. Plarique aliorum vomitus esca fuit. Nec marcerentia sumere ullus horrort aut verecudia adimere suis vita vltima stolidicia. Et hec tam infelicitas species calamitatis metus erat: ne deprehendere. Clausis itaque foribus exercebat: ne quis superueniret quod de ore alieno cubuqueret: & canum more vomitus alienos lingua sua lamberet. Sed ne hoc quod impune: nam vobis cuncti foros obserat: suspecta fraus alimenti absconditi. Profiliebant ministris seditionum: clausa expugnabant: intolerabilia & nouae crudelitatis exigebat supplicia. Nec ab ipsis quodcumque pudendis corporis abstinebat. Per ipsa quocumque poena transibat: quod in his grauior sensus poenarii sit. Multicū lam percussores irritantes viderent: paratos rapiebat cibos: ne vel ipsi defraudarent supremo viatico vel certe futurā mortē vlciscerent: & quo grauior videbatur crudelitas: non esuriebant ipsi qui rapiebant cibos esurientibus. Rapinis enim sibi aliorum opes coaceruarunt: & alienis conditis paciebant: cum ipsis quodcunque cogesserant esurientem ieiuniogenerat. Si quia materno affectu peccata miserans vagitus infati succum ciborum ore proprio vellet insundere pī opī poenas luebat suspensog: ad ceruicē: vel herete ad mamillas pignore simul transfigebant. Plarique etiam beneficium putantes morte egrediebantur urbe: ut herbas vellerent: vel radices depascerent: aut cortices arborum de traherent: si quod in his viruditas ad cibi solamina suministraret: quos inuenientes romani necabant. At quod hostes euaserat in ipso portu rubebat limine fame tabidus: & ore inualidus: quemadmodum et ipsa mandandi officia destituissent. Regressos quoque excipiebat feralior quod de gemitis miserorū summoque sita pericolo per acerbissimum extorquet et nephias nec parte reseruat pro mercede saltem periculi. Moriebant itaque maiore suorum quod hostium impressione ea enim quae etiam hostis indulserat: cuius eripiebant: nec rapuisse tamē istiusmodi cibum paterat: quippe non multo post virarenti cor-

pore turgescientibus mediis intumorū dolore viscerū quatibantur; aut alio solutū def. ciebant ex haultis virib⁹: vt voti poenitentia; qđ ad tē p⁹ solatio erat; post supplicio; deī lacertis viridib⁹ ceteris p̄ serpētū generib⁹ coctis ex unius pestē addebat. Nā equorū cadauera si forte repperit; sicut inter se trahētes p̄oelio graui decernebant; nec ab hoste qđem quae coacerbarent exitia feriabantur. Nā cū se de v̄ibe plurimi cū filiis ac mulieribus egrediētes in eā partē; quē præruptorū p̄fū do præcipitorū finuauerat cōtulissent; romani velut captiuua ducerēt mācipia minoris præser tim atatis velut validiorē ferirent; ne q̄s forte bellātibus obripere auderet speculabant; vt si q̄s cibi quārēdi licētia dū r̄imat radices agrestiū ad v̄teriora spacia pdiret intercipere. Nec tamē circūfuso licet hoste cohibere se poterat; qbus fames audaciā dabat; cū paruos liberos macie cōsumi & apta fame ora frustra extēdi ferre nō posset affectus parēti; quos socios sibi adsciuuerant ad p̄iculum ne pro se quāsi fugē sue obsides a seditionis auctorib⁹ occiderētur. Cogebat fames egredi; qb⁹ beneficiū erat ferro perire ieiunii cōparatione. Cōtra romanū; q̄a cōtemptores mortis eos arbitrabantur; augebāt genera suppliciorū verberātes prius affigētes quoq̄ patibulo crucis quēcūq̄ offendērāt; quo vel ceterorū temeritas; cruciatuū specie alaceſſēdi insolētia reuocaret. Miseranda itaq̄ passio Tito videbaſ tantariq̄ acerbitas calamitatū. Capiebant innumerū q̄ngenti fermie ad diē cruciabantur; cāposq̄ ante v̄ibē miserabilis pompē ordine p̄texebant; vt de muris aspicerent. Miseraſtur romanū; nō mouebantur iudei; cōpatiebantur hostes; socii nō flectebantur; facilius apud aduersarios pietas; q̄ apud socios repiebāt. Tamē accēdebanr plarūq̄ indiguatione; q̄ in tantis malis deteriores siebāt; diuersis modis afflictos cerneret; variisq̄ poenariū species; formas suppliciorū tā innumerabili multitudine; vt iā locus patibulis deeflet; patibula corporibus. Furebat intus Simon; fremebat Ioānes; insidiabantur singulis per ministros suos si quis fugere tentaret tract⁹ p̄ humū discerpebāt. Eorū quoq̄ q̄abierat pximū cruci dabāt; aut cruci affixa plarūq̄ cadauera suis q̄ elapsi fuerāt ostentabantur. Ediuerso etiā ipsi murū quadā patibulorū segete p̄texerāt quasi de aduersariis triūphātes si quos de suis ad romanos velle cōfigere deprehēdissent; vt ceteros trāſfugēdi metus incesseret. Nullus locus immunis acerbitatū; foris captiuitas; int⁹ fames; formido v̄trobīq̄; minus tamē timebantur arma q̄ tormēta; leuiusq̄ erat cōfici tumultu potius hostico q̄ parricidio; nec intermittebat tñ cæsar inuitare factionū prīncipes ad spēm deditioñis. Nāq̄ structis aggeribus denūtiabat; nō lōge abfuturum operis effectū; imminete utbi excidia; cōſulerēt sibi vt & salutē lucrarent & templū incēdiis eriperet. Id quo facilius crederēt amputatis plarūq̄ iudeorū manib⁹ diregebantur; ne voluntario trāſfugio trāſfisse ad rōanos estimarēt; & quāsi pfidis nō deferrēt fidē iudeis ipsi necaret. At vero illi pro ammonitione sedula grauia retorquebāt cōuitia; funestiorē sibi humanitatē cæsarīs q̄ crudelitatē viderī; q̄ altera libertatem eriperet; altera vitam auferret; malle se liberos morī q̄ seruos viuere; deuouisse animā suā tēplo. Immortalitatē futurā si cū templo ex ostiariis ac focus paternis immorerent. Nihil egisse Titū; eripuisse parua; dedisse plura; p̄ tēplo sibi paradisi succedere; illoq̄ se q̄ pro templo dei pugnauerint trāſferēdos tātū ne oculis suis triūphos romanos viderēt & captiuua iugo colla subiicerēt. Cōsecrebāt paruulos suis nō interfici; quotū parentes cœlestiū ppugnatores fuerint sacramētorū. Quo cōmotior Tit⁹ vt eos saltē eripet; qui in uiti attinebant admoueri iussit machinas.

Rat in exercitu Antiochī commageni filius q̄ venerat ad belli societatem impiger sane iuuenis & manu promptus; sed consilio partū puid⁹; qui moderationem romanū exercitus lentiorē ratus; nec considerans muneris difficultatem inſinuauit cæsarī mirari se q̄ cūtarent romanū murū succidere R̄isit Titus & ait. Cōmune ē opus. Eo sermōne iuuenis se p̄ipuit cū his quos armatos macedonicū in morē promptiores habebat ad bellādum. Nāq̄ & aliis subnixus aduenerat. Cohors tamen q̄

Egesippi de Excidio Hierosolymitano.

appellabat macedonum & viribus corporis & pectorate ipsa prestatore ceteris estimabat. Quibus appropinquatis bellum adoleuit. Contra de muro promptius decernetibus quos extrema virgebant picula; & successus presentis certaminis animabat: cum inferiores a superioribus frequenter transfigerentur; ad superiores non omnia pueri recte spicula filius tam regis iumenta alacris; armis numeris comitatu succitor alios eludebat ictus; repellebat alios quos etiam ut caueretur suggereretur tibus sociis instruebat; & ideo integrum a vulneribus pseuerauit; sed de macedonum cohorte plateriq; quam pudori puerum etiam naturam aut munimentis cedere perinaci pueris vulnerarunt. Itaque coatus irito cessere superioribus; docti etiam virtus macedonibus; si vellent vincere; & alacritatem Alexandri ad pliandum esse necessariam: & vincendi euertum. Namque ille cum ob sideret urbem moratibus ceteris & circa solenes machinas immorante exercitu appositis; impiger scalis murum ascendit; fugatisque presentibus; quod de muro repugnabat; solus se in urbem deiecit. Nec erat temporis ut ipse sibi sine compite portas apriret; cum virginem picula; sed immodicus animus; ac victoriae auditus; in hostem perfiliuit. Cessere agmina; sed quattuor poterat solus persistere. Deinde per diversas urbem plateas circumfidebanter hostes; si in una parte Alexander incuberet; aliis post se circumuallandi copiam daret. Rerumque bat itaque victor gressum suum ne a populo circumdaretur. At illi conferti inter se virginem cooperatur horum rescere super eum telorum plurima; refutabat galea trinitus; clypeus fragore saxorum. Ac non metuentes duci intrupissent macedones victor innumerabilium gentium intra urbem exigua fuerat opprimitus. Fuit igit alacritatisque murum insiluit; hostem deiecit; in urbem solus triuphaliter salutem sese pripuit; ipsi petu suo fugauit populos; fuit tam etiam euentus qui maxime duci necessarius est; quod tantis ingruentibus populis tot sagittarum iaculis tot ruentibus spiculis nullus fuit letali vulneri locus periculum itaque virtus attulerat; morte quoque alacritas inuenierat; si euertus bellantem deseruerit ingressu sunt in maledictione prorupta porta; sic temere ritas victoria inuenit; & euertus piculum in gloriam verrit. Noster quoque cum pugnaret aduersum gigantes inuestitus in hostem a tergo percussus habebat; sed librarem ictus suos comes regis abessa preuenit. Verum Alexander euentus letum uit prophetam gratia:

Alexander
magnus

David

Cap. XX

Edetem itaque atiochi regis conformati filio; & cognoscere non quod formidinis sed cautio etiam romanorum exercitus propria moderatio; ut aggeribus & vineis arrietibus quoque & ceteris machinamentis murum adorirent; extituebant aggeres pueri meroe ope diuisio; praecepit quattuor et iis surrexerat; ex quibus vnu se regioe munitionis; cui nomine Antiochus; per mediā ductus erat piscina quā structa vocabatur. Hunc aggerem quatuor numerus. xxx, cubitorum in altitudinem fecerat iuxta Iohannis sepulchrū. Quibus ediuerso Iohannes prius ceps seditionis cuniculus suffudit; & romanorum opera suspendit; ignorantibus his quod latet in cuniculo iudei machinatio tentata; quae fulturis tabulatum materia que subiecta superiora cuniculorum suspenderat fraus omnis latebat. Itaque ubi opportunitas visa ignis apposuerat; quod adulterus sulphure & pice quod illa erat materies quae fulturam cuniculo dabat ligna omnia facile consumpsit; inceduum subiectorum ruina secuta est. Itaque romanorum opera subito lapsa sonitus igitur dedere. Puluere itaque & summo repleta oia plurimum tenebrarum obduxerat; maioreque terror induxit latens causa. Deinde ubi consumptis alimenteris ceteris quibus primo opertus erat liber; postea ignis etupit; dolus perdidit & romanis ad praesens quodammodo formido piculi munera; sed evacuati laboris graue successit tedium; simul quod insulatabant iudei; mediocriter augebat pudor. In reliquo parade expugnationis spes testifixit. At in parte alia biduo post cum iam murus ariete quateretur Tepeheus de galilaea Magassarus; & Iaben & Agiras direptis faciebat in machinamenta muralia perficerunt. Nihil his viris; audacius; nihil temerarius eo bello ex urbe in hostem processit. In mediis namque hostium proueterunt non retractauerunt; sed tanquam familiariis suorum consorti immorati non ante remeandrum putarunt cum vindicarent in eos pilas; sagittas; spicula iacentemque subiectis ignibus adolerent obsidialium instrumentis.

ta machinari. Cōcursus ingens rōanī exercitus ut incēdiū restigueret: iudaeorū quoq; clamor & studiū quo subtexerat impedimenta romanis ne subuenirēt. Illi arietes pperabāt; flāmis subducere; isti adhuc spargebat incēdia. Unde cōprāhēsis omnibus quæ vtrī poterat: Romanos flāmē circūuallauerat; nisi maturae cōsuluisserent. Instabāt eīn acriter iudaei: atq; hoc ipso q; in ea parte conatus irrītos nō habuerat successus; audaciā alebat. Deniq; nō cōtentī iā munimētis muralibus vltra p̄grediebāt; atq; ipsas romanorū incessabāt custodias; & castellū in quo p̄tendebāt romanī vltro euersum prexerāt; & nīsī rōanī nominis gloria & militiāe vetus disciplina; quę munia huiusmodi deserere grauioris poenē arceret formidine furētibus repugnauisset expugnatores vrbīū ipī propriis cesserant munitionib; Verfa itaq; species bellī & v̄sus obſidionis catapultis; & velocioris generis iaculis sese defensabāt Romanī; vt iudaeos repellerent: quo ip̄s ante genere resistebāt. Inter quæ Titus aduenit; clamore excitus & accersitus ad remedū. Romanis cōtinuo v̄ires additę p̄sente cæſare; & pudor aluit audaciā; clamante Tito graue Romanī nominis obprobrīū; si verfa vice suos amitteret; qbus iam hostiū muri q diruent defecerāt; diffidētes iudaeos munitionib; sola nīti temeritate starēt tantūmodo Romanī victoriā nō defuturā. Itaq; hortādo pariter ac p̄cēliādo Titus statuit suos auertit iūdēos; q nō solum animis ad mortē parati; sed ipso nīsu corporis ingruēbat; vt Romanos gradu mouerent Nec mediocre fuit pīculū cæſaris inter cōfusa omnia; cū ab hoste socius nō discerneret: inter q Titus in me dio versabāt; audax iuuēta; & gloriae cupiditate ad p̄cēliādū actior; quo celerius victoria cōsummaret; in secūdis trūphi ponēs curā salutis. Depulsis tamē hostibus āceps cōfiliū. Alii reformādos aggetes reparāda machinamēta muralia opīnabant. Alii absistendū obſidiōis pīculis suggerebāt; deesse reparādi materiē; cōmune cū multis pīculū; muro claudendā vrbē cōsultius arbitrabant; vt cōficeret famē defectis subsidiis alimētorū. Pr̄pōderauit huiū smodi sententia vt clauderet; ne liberos excursus haberet; quo amplius & desperatione fugiendi; & indigentia cibi conficerentur.

Ca. XXI.

Iūis itaq; p numeros portionibus ppere mur⁹ surrexit; quo p circuitū omnem inclusa est ciuitas. Distribuit officia suis cæſar; vt noctib; quoq; custodiēdi vices nō omittērēt. Prīma vigilia ipse obeundi singulos custodias; rū ordines munia curabat; secūdā vigiliā Alexādro deputauit. Deniq; per ordinē tribūis put cuiusq; erat solertia cōperta vices mādate. Castellis erat mur⁹ pīterualla intextus. in his man⁹ militū p̄tēdebat. Vigiles ex equo sibi somnos & tēpora vigiliārū sortiebāt. Circūibat momētis omnib; murū p spatiā qsc̄ p̄scripta suo muneri; de castello in castellū p ordinē &c; numerū vices; nox frequēta bat. Pr̄cīslavndiq; spes iudaeorū; clausiq; se infuderat famē; atq; in ipsas populī medullas descederat. Personabāt omnia gemitiis deplorantiū miserabilis mortis supplicia. Reperta erāt vniuersa seminecū cadauerū; & si paululū expectares intra momētū deficiebant; quos viuētes reperas. Ipsi quoq; q adhuc sp̄irabāt macie cōfecti imaginē mortis gerebāt exhausti fame & tabe luridi; nec oculos qdē faciles attollere; qā nullū vigorē naturalis mot⁹ cōsumpta ieunio substatia dabat. Figurē sola hominis remanserat v̄sus iutercederat. Smulachra cernerēs; officia defiderates. Arida cutis siccis h̄erebat ossibus. Si leuīs mot⁹ viuētem pderet; foetor redarguebat exilis art⁹ & color ita niger vt vimbrā putares. Nec humādī miseris officia suppeditabant exhaustis primo omnibus & cōtinuo morituris. Et si cui vires aliquas recētior cib⁹ dabat; congestio cadauerū spēm ademerat impossibilitatē incusserat. Plāriq; etiā cōdendis suorū funeribus immoriebāt; & inexpleta supremi munēris officia suo quoq; obitu derelinquēbāt. Ruebant super defunctos quos suscepserant muniendos; vt ipse quoq; onerū accederet; cui leuādo adueniat indigens eius ministerio qd̄ alii deferebat. Nec erat vllus dolorī locus in cōmuni omnī calamitatē nisi q; auctores tantæ miseriae supuierent; nec tempus querelē liberis quidem iam vocibus si loqui possent. Quid enim sibi iam morientes timerent; sed tamen mutis iam sensi-

Egesippi de Excidio Hierosolymitano.

bus aspicientes templū quasi inde vltio tā dī exītus deposceret. Aruerant supremorū mūne
rū lachrymē; qā omnē affectū vis malī clauerat. Obriguerat animus; oī sensus h̄erebat; plus;
qā lachrymādā tolerantibus deerat iā terra tumulis defossis omnibus intra vrbē locis; quā po-
tuerū dare vsum sepu Ichri. Tentabāt aliqui inter duos muros nouū hostiū veterēq; vrbis p-
cedere nocturno silētio; pictilosa licet; pia tamē furtā p̄suaserant. Itaq; p vno plures insepulti ia-
cebant; & qd̄ vni deserte gestierāt p bonorū munere defraudabāt; sed etiā vbi hostis deerat fa-
mes opabāt. Sepultor plātūq; p̄u eniebat sepeliēdū & tumulo eo quē alii parauerat includeba-
tur subito exanimis & lapsus cū defodit; velut quodā studio opis sui ius vindicabat. & vbi ter-
ra deerat tabulata innocēbant; vt defunctoriū cadauerata loculis includerent. Plātūq; eos sibi ip-
si parabāt manib⁹ suis; ne deficeret huiusmodi ministeriū; atq; in his se sepe sponte cōdebat;
suspecti ne mors p̄ueniret; & sepultor deeēt. Silebat oīa metu inedia vocē ademerat; ciuitas ple-
na mortis; & nullus eiulatus in exeqis totius vrbis & cum sensus quidem doloris interierat; in-
furia nō desistebat. Nō deerāt etiā in tātis malis deteriores omnibus violator es etiā sepultoriū.
Quid dicā nō horruisse cū illuderēt mortuis; & gladiorū suorū aciē in defūctorū cadaueribus p-
tentarēt! Nō nulli etiā viuētū adhuc vrgēdīs corporib⁹ experienti si tela sibi acuta forēt; & hic
tū vī plērisq; rogātib⁹ denegabat vt miseros ad grauiora supplicia fames depasceret. Nequa-
q; tū vltio morituris deerat. Nā qd̄ viuī nō potuerāt vī dicabāt se mortui vltore sui ferorē creā-
tes quo se de latrōibus vlciscerēt. Qui grauiter sequētes q̄rētesq; remediuū speciē quādā pietatis
Induerāt; etiā ipsi q latrociabant; vt eos de publico atatio sepelitū ūberēt. Sed vbi neḡti occur-
tere de muro defunctoriū reliquias in profunda p̄cipitia deicīebāt. Itaq; aspiciens Tit⁹ prēruptos
specus plenos cadauerū. Saniē delaceratis v̄sceribus innatātē alte īgemuit & manus ad cœlī
eleuās testabāt haud quaq; illud sibi adscribēdū q voluissit veniā dare; si deditio pcederet; ex-
pectasse se vt pacē rogaret; paratū se vt incolumes seruaret; si bellū deposituissent. Iubet itaq; ag-
geres rursus iacere etiā nō pp̄inquantib⁹ filiis; qā succisa erāt omnia suburbana nemora silua-
tū. V̄ehebat materiē milites; spe victoriae solantes laborē; nec tamē frangebanī animis. C̄p̄ina
ceps seditionū surebat. Simon; nec tātorū mortib⁹ exaturat⁹ cedebat; & qā īnī; iei deesse cō-
petant; in socios conuertebatur.

De morte Mathiae

Eniq; nec Mathiā qdem quo auctore in vrbem tecep⁹ est inexcruiatū ne-
cauit nullius apud se cōuictū flagitii; sed insimulatū pditionis & suspectū
cōsiliū q in vsum plābis sedulo; & sine vlla fraude tāq; familiari crediderat
insinuādū. Id alte impressū aliquādiū tenuit; nec iā le vt amico credidit; sed
aluit indignationē indicio dissimulato; ergo insimulatū apud se q; cū romā
nis studio cōgruet & cōueniret; rapi cū filiis iubet. Atcessit; nec defensio
nis vlla copia datur; ante examē adiudicat⁹ supplicio; nec eius soboles excipit; sed poenā adīgl
tur. Orabat nō vitæ vſuram; sed mortis celeritatē naturę ordinē; vt prior occidetē; nec filioꝝ ne
ces spectaret; nec sup̄stes esset funerib⁹ liberorū suorū ip̄e cōtinuo fun⁹ futur⁹; nō impetravit
qd̄ ipsa pietas exigebat etiā nō rogaret; hoc rogabat sibi reddi pro munere quod ei vrbem ape-
ruisset; reus qdem partia; sed conciliator Simonis; debuerit ille hanc poenam ciuibus debebat
tamen ei Simon gratiam quo crudelior qui nec amico pepcit nec patrono receptionis suā po-
nam relaxauit; ducitur ad supplicium cum tribus libertis; nam quartus fuga se exemerat. Statu-
litur in cōspectu Romani exercit⁹ insultationis specie; vt suppliciū eius viderent; ad quos egre-
di desiderasset. Liberent te itaq; si possunt amici tui. Deducit⁹ & filii; nec sup̄ma liberis oscula-
dere; nec vltimo cōplexu filios suscipere permisus; non fraudatus tamen vocis paternæ liberta-
tē; miserabilis filios allogo p̄sequebas. Ego filii vobis hostē induxi; ego carni fices adhibui;
quādo Simon ī ingredi ī vrbē rogauī. Ille dies nobis mortis hui⁹; ille parricidalis causa spectacu-

Merui fateor; nec culpam excuso: dum unum reprimere gestio accersiū detersorem. **A**d auxiliū Simon petitus: & ad parricidum patriæ conuersus. **S**edula consilia in crimen deduxi. **R**ei fuimus patriæ qui defensorem quæsiuimus. **E**t recte quidem soluimus penam imprudentiæ: non tamen perfidiæ. **A**bsoluīt nos Simon ipse dum perimit: qui prouisit non sibi a me donatū: sed patriæ contuitu peritum: vt contra Ioannis saevitiam auxilio futurū quod primū adcesset: & Idumæos induceret. **P**utabamus duobus inter se conseruentibus liberam plæbem futuram. **Q**uis mihi crederet non tibi id meo studio detulisse: sed de malis hoc tolerabilius aestimauisse nisi tu occideres! **S**ed quid ego sic loquor quasi crimen excusem! **N**ihil sane mea sententia grauius facere potui: quod te in cervicibus nostris locauī. **S**ed in eo patriæ teus nō tibi fuerim. **D**ebeuerim ego ciuib⁹ mortem: sed tu mihi gratiā. **D**ebeuerim patriæ poenam proditionis: quod te induxerim. **T**ibi quando esse prōditor coepi. **S**i fugiendum putassem consulueram mihi: non violaueram patriæ necessitudinem. **Q**uis enim hostem non defugit: & hostem internum! **A**t te ciuem putauimus: sed hostem inuenimus. **A**d auxilium petitus quid rependistis! **Q**uid ante pollicitus: & quo postea conuersus: ingressus eras ut hostem expelleres: non ut hostem exerceres: vt prohiberes ciuium neces: non ut ipse adiungentes: vt latrociniū repelleres: non ut latrocinateris: sed ut subuenires innocēti populo. **C**ur in ipsum tua arma vertisti! **A**nte latrociniū appetebant: tu bellū intulisti. **A**nte pauciores ad mortem rapiebantur: tu stragem populorum fecisti. **Q**uis proditor patriæ: quis Romanarum plus iuuit: nisi qui extinxit patriæ propugnatores! **N**isi qui eripuit tantoruī ciuium defensionem! **N**isi qui ab hoste in socios detorsit mucronem! **H**ostis extra muros pacem offerebat: tu intra muros p̄liabare. **I**lle obsidionem volebat solueret: tu expugnationem approperabas. **I**lle prohibebat incēdia nostrę vrbis: tu flamas in ipsa templi iaciebas fastigia. **I**lle nostrorum contuitu sacramentorum inducias dabat: tu per ipsos sacrorum dies altaria dei supremo vrbis excidio sacerdotum quoque sanguine restinguēbas. **I**lle muros: tu templū obcederas. **C**oacerbabo criminā mea. **E**go patriæ manus intulī: ego tuum furorem armavi. **E**go hæc vniuersa delyramento quodam senectutis exitia impressi. **A**gnosco dementis æta tis imprudentiam. **C**onfessione leuemus pudorem: quoniam negando peccatum exuere non possumus. **D**uo præ ceteris excidium patriæ accelerauimus. **E**go errore consiliū: tu proposito parricidii. **P**endo igitur Patria tibi debitas poenas: & hoc ipso Simoni gratias ago: quod cineribus tuis superstes non ero. **A**tq; yt inam nec liberis essem superstes. **S**ed ad sceleris tui Simon acerbitatē: filiorum necis spectator adfisso. **M**erui fateor: quia Ioannem p̄ictum videre non potui: & te arthratum elegi. **O** præcipitem senectutem: imaginem timuitus: tyrrannum expetiūmus. **E**go fideiussor tuus: ego deprecator tuus legationem pertuli. **E**go te domini m̄ rogaui: percussorem introduxi. **S**pe eternus ergo quæ fecimus. **I**oannis nos cœtra terruit: Simonis latrocinia delectauerunt. **A**cceletetur itaq; pompa funebribis: veniat carnifex: filios ante ora patris: patremq; obtruncet super filiorum cadavera. **H**auriam misera bilis senex ictum carnificis super collā pignorum saeculam vibrantis securim. **Q**uo spectaculo nihil funestius: nisi ille qui iubet. **C**rudelis sceleste: facio quod præcipis: facio: sed iniuitus. **H**abeo tamen consolationem tantæ calamitatis. **P**atior quicquid miserrimum est: dum tu iuferis. **Q**uicquid est immanissimum subeo libenter te arbitro. **I**mplesti triensuram scelerum saeuissimorum: liceat saltem affari liberos: extremi pignoribus vale dicere. **S**it vallis ultimis locis oculis: quæ nobis etiam cum fetis communia sunt. **N**on prohibeat misera bilis amplex⁹ naturæ: quem etiam defunctis potest cas⁹ donare. **Q**uod igit̄ ad pecunia p̄cepisti: proficiet ad pietatē mihi. **C**adam super funera mea: & insepulta adhuc velut quodā cora

Egesippi de excidio hierosolymitano.

poris mei cespite tegamne discerpant volucres: aut frat deuorent lambam lingua patria sanguinem meorum pignorum & meum deluam: ne lambant bestiae. Et fortasse addet hoc pietas: & miseratio naturae ipsius: ut arctissimo amplexu moriens: liberos meos strin gam: ne tu separare possis quum velis. Certe si separabis corpora: animas tamen non separabis. Sed satis iam lachrymarum viaticum sumpsimus. Praeite filii: & secuturo patrum viam parate. Si potuero consequi comitabor simul: & erit illic impedimento senectus: quo viuentes iuuenes minus consequar. Ad mansionem praecedite: ut fessum patrem suscipiat diuturno hospitio. Volui quidem praecedere ipse: & rogaui: sed non impetravi. Tamen quod innoxii estis: eo meliora vobis hospitia deferentur: quod si ipse accersitor Simonis praeuenirem. Grauat me illa legatio: licet a ciuibus mandata: petente populo suscepta. Praecedite ergo filii mundiores supernum iter carpentes vestigio. Et Machabei matrem praeuenerunt. Sed illi ad primum: nos ad supplicium. Spectauit tamen pia mater morientes filios: & supra suorum se voluntans sanguinem vidit complectetes se inuicem fratres: naturae necessitudine: & suo letabatur triumpho quem de tyranno consequbatur. Diversa quidem patientum metita: sed eadem saeuitia ytriusque praeipientis. Inuenit hoc Antiochus Persica immanitate: Apud ipsos enim nouoru sunt commenta supplicioru. Tu executus es: ille tamen seruauit ultimam matrem ad persuasionem regiae voluntatis: tu seruari iussisti patrem ad cruciatum paterni doloris. Consolaminu vos filii charissimi: patimur nos quod passi sunt martytes. Simon statuit quod persecutor barbarus inuenit: tyrannus praecepit. Proficiamus igitur vo lentes: & fugiamus conuentus latronum. Sane quum in illam perpetuam domum discesserim⁹ si qui ad nos venerint qui requirant quid agit ille quondam dei populus: quid illis respondebimus? Maxime si vobis vtpote iunioribus integer aeuionis Ionathas: mihi Saul vtpote peccatori occurrit. Quid inquam dicemus nisi populum illum Iuda nouellum dilectum: quem mare fugit: cui sol stetit: cessit Jordanis. Populum inquam illum cui perius fluctus fuit: ac fertilius terra coelestis: qua non vt nostra haec terra speciem corruptionis induerit: sed resurrectionis gratiam assumperit: seruire nunc Idumæis: & subiectum esse Simonis latronum principi: nec seruitutem ipsam habere securam: nec periculum cum libertate. Quid ad haec responsuros putamus: qui elegerunt bello perire quod libertati patriæ superiuere? Quid etiam Marathiam responsurum Machabeorum auctorem: qui maluit obseruando legem sabbato ca des ciuium innumeras agitauerit: sed ipsos sacerdotes domini neomeniis & omnibus sanctis festi celebratis diebus iugulare coegerit? Quantum ingenuisset Heconias quum audierit Simonem qui seditionibus primo urbem euertet: cæde ciuium violauerit: templi vetustatem religione conuentum toties: ut sui deditione urbem extaret: incendio male perire omnia excidio urbem: templum exuri: plæbem totam interfici: ne occupatae inclinet dominationis fastigium? Quantum inquam dolebit Heconias licet tempore malorum virgentium minus felix imperio: melior tamen filio? Pater enim sibi minus felix esse quod patriæ: licet misericorditer: pie tamen maluit. Itaque se cum sua protopapia egreditus urbem Babylonis obsidentibus in seruitum dedit: ne euerit patriam: ne populum dei captiuum videret. Filius autem erumna pati: sed affectu impari: dum sibi metuit & se in exilium & urbem in excidium deduxit. Hic itaque infelix patriæ: nec sibi felix: qui & liberos suos & oculos amisit. Ille autem prudentior quam captiuitatem ciuium sua redemit captiuitate. Denique exitus docuit. Ille in regno senior: ille iunior in seruitio defecit: quod is ei postea thronum regium Babylonis rex iuxta se costi tuerit: & consilii detulerit prærogat iuam miserae calamitatis solatia. Denique tolerabilior iam mea sors est post liberam mortem mori: quod viuere: ut scias quod crudelis sit qui filios ante ora

patria fuguler . cuius etiam regalia munera deteriora sunt q̄ pietatis vulnera. Aut enim tam impia inferre primo nō debuit; aut tā honorata postea substituere; quasi quævis dignitas redi mi possit filiorum amissione; aut compensari cedes sobolis quoquis v̄stū honoris. Nulla profecto nulla dignitas tantum dolorem alleuat. Nullus honor curat hoc vulnus; nisi sola mors quæ sensum adimat: recordationem auferat. Festina ergo percussor: remotare tamen dum liberos video; dum prius q̄ moriantur aspicio; ne quis æteris forsitan immaturitate turbatus morte timeat: cū saeuorem euadat tyrannū. Beneficiū est filii mori: ne patriæ videamus captiuitatem: tolerabiliora corporis q̄ mentis vulnera. Iam tolerabilis & vestras necesse specto quas refugiebam: ne spectem necesse in commune omnium: ne videam patriæ bustum: & totam viam sepulchrum suorum. Beator tamen qui mortuus fuerit: q̄ qui reseruatus. Summe deus ne inter innoxiorum greges sternatur Simon cum liberis suis: spectet captiuus quæ intulit: immo minime inquit. Nam quæ potest cogitare potest ferre: nec tamen ea imprecor. Consideret q̄ graue nefas sit qd non potest vel voto retorquere qui patit: q̄ acerba vltio q̄ saeva commissi sceleris immanitas: qd optat patriæ captiuus superstes: quia peiora sunt vte ludibria: q̄ mortis supplicia. Sed iam finis verborum sit. Festina carnifex dum cruentum sanguinem filiorum geris. percute patrem: vt nullus refrigeret. Hoc solum morituro medicamentum est: hoc solo non sentitur ictus mucronis: dolor vulneris. Percute sub conspectu Romani exercitus sic ut imperatum est: vt spectentur vindicaturi. Misereatur hostis: quia socius non miseretur. Iudicent Romanis: quia Simon occidit sine iudicio: testes sunt ipsi me non proditorum patriæ sed defensorem fuisse: qui pugnantem viderunt non deserentem. Liberis ego meis si potuisset hostem auerissem: non hostem accersissem. Atq; vtinam: nec Simonem accersissem: nec finis vllus adhibitus tantæ crudelitati. lacebant adhuc cum patre sepulti liberi: adiungitur & sacrilegium spectaculo particida.

Aeditur Ananias sacerdos claro genere ortus: licet nemo clarior sit splendore generis q̄ munere religionis. Illo enim affectatur nobilitas: hoc nond esideratur. Habebat sibi vetus prosapia diuersorum fasces honoris: habent & sacerdotia suos fasces: qui eleuantur: non humeris sed moribus: & attolluntur: non virgarum proceritate: sed laborum perseverantia: & fideli altitudine: pietatis fastigio. Percussus est etiam scriba Aristeus: clara & ipsa originis: & cum ipsis alii de plarbe quindecim præetinente ceteris: licet iniustam necem non nobilitas faciat sed innocentia. Præoccupantur etiam viri vndecim qui pariter confirauerant commotis: scelerum ei⁹ atrocitate: & sibi quisq; metuentes quæ in alios exerceri videbant: q̄ infidelis etiam amicis foret: & spes adempta popularite vniuersos fame: Romanis iam iamq; irrupturis: turbato Simone ad opem defensionis: bacchante ad officinā crudelitatis: facilq; illecebra proditionis: q; Judas vnius ex ipsis turrim tuendā suscepit. Is igitur quium Romanos vocaret traditurum se pollicens turrim fastidientibus aliis: q; tam sero proditio procederet: alii sdubitantibus quia frequenter missa deditio dolci patuerant: præuenit Simon: & de vniuersis conspirationis sociis poenam exegit: corpora quoq; eorum de muro præcipitata.

Iausus tenebatur Josephi pater: nec vllus ad eum accessus patebat. Eostius diosius Josephus ad deditioñem inuitabat Iudeos: & inconsultius musti successerat: vt liberar et patriam cum patre. Quo loci caput percussus condidit: ac pene iactatis desuper telis oppressus fuerat: nisi præcepto Casaris missi forent qui eum protectum clypeis eripserent neci.

Ananies
sacerdos.

Aristeus
scriba cedi-
tur.

Cap. xiii

Egesippi de excidio hierosolymitano.

Laméatio
matris Iosephii.

Omperto mater filii sui vulnere: & insultantū latronū cōsternata vocib⁹ mortis ei⁹ formidinem simul & fidē induit: miserabiliter quoq⁹ deplorare occēpit: ad hos fruct⁹ secunditatis se reseruatā: vt nec officio viuentis filii potiret: nec sepeliret defunctū. Votī quidem sui fuisse: vt ipse potius matri sepulturam daret. Inter ei⁹ man⁹ supremi exhalaret spiritū. Ille frigidos artus deficientis fouret: ille vltimos ore anhelit⁹ leget: ille oculos morientis clauderet: ille spirantia adhuc ora cōponeret. Sed q̄a voto exciderat: solatiū fuisse: si vel ipsa interesse potuisset filii morientis supremis. Miserabiliter qđem sorte sed tolerabili tamē vt quem superstite optauerat: ei⁹ vel fun⁹ teneret. Vt tamen vel de muro inquit spectare mihi mea funera liceat: & si contingere non licet: vt inā qđem nemo arceret. Sed quē metuam rāto destituta filio! Quid pertimescā cui beneficiū est mori. Vt inā in me tela sua oēs contorqueār: oēs gladio me transfigant: qđ viuens non potui saltē filii mei corpus veste mea protegam. Abūdat vni⁹ vestimentū ad sepulturam duor̄: & fortasse qui s̄ q̄ hostiū misereb̄, vt amictu filii matri ocul⁹ tegat: & oculos oculis: man⁹ manib⁹ ori ora connectat. Protrahiens itaq⁹ se ad muros: coelum ipsum miserabili questu replebat. Insultabant suū: flebant Romani. Apd̄ socios crude litas: apud hostes misericordia. Figite inq̄it me si qua est pietas: ego genū quem persequēdū putatis. Ego infelicia ybera dedi: me extinguitē si de illis vindictā q̄ritis.

Cap. xxv.

Vm illa deplorat: ecce ad vocem matri processit Iosephus: & deflere cōcepit q̄ euaserit: cui dulce fuerat ante patriam mori: & pro patria dū salutaria suadet procūbere. Sed iam non pro parenti cōtendere salute: qui depoſiti æuo cū in carcete vitæ finem supremū exigant: liberant̄ si moriant̄: sed pro ara: pro templo: pro semirutis adhuc vrbis mœnib⁹ trepidare. Obtulisse se vulneri: ne patriā euerū videret. Qua excitati querela plētis ad Romanos transeundū rati: quia potuerunt via subtraxerūt sese insidiis latrociniū: & custodiis prætendentī. Quib⁹ quidem Tit⁹ misericordiā promissam seruauit: sed alia grauior erumna accidit. Namq; vbi data alimenti copia: cōcepit oneri esse cibus qui prius vñfuerat: desuetisq; edendi officiis ministeriū seriebatur: nulla vis dentiū ut cibū mandarent: nulla arteriarū subsistentia: panē arrodere nullo poterant modo. Si quid sane sorbuisserent mollis alimonias: interclusi iam fauciū meatib⁹ strangulabant̄. Obstriguerant intēriora viscerum: obstructi erant ductus cibor̄. Aruerat iecoris venæ quæ cibos attrahunt. Perierat visus: auditus cumulabat̄: virtus defecerat: appetentia manebat. Ruebant supra cibos miseris: & inuidos morsus more infantiū meditabant̄. Plētis visis alimentis ipso gaudio deficiebāt: atq; inter exoptatos sibi cibos moriebāt solati miseriam q̄ votū impleuerant. Sed erat pompa lachrymabilis: cū plures a cibo ad periculū surgerent q̄ ad salutem: vt & victus noceret. Inflabātur em̄ insolito cibo potius q̄ reficiebāt: & quasi quodā hydropisias morbo distenta cūte pœnas dabant. Et si quib⁹ nulla adhuc virt⁹ edendi: audititas modū nescia qđ ferre non poterant: supra mensurā ingerebāt: repentina cibo farti dirumpabantur. Quid enim grāve nō erat quibus erat grauis & solus affectus vt obesset vidisse quod desiderauerat! Incapaces em̄ affectuū per longā famem oppressit etiā sensus naturæ: & ipse gaudii mot⁹ grauauit. Nihil enim miseri si exhaustis periculo est. Deniq; post biduanū ieunū si quid audi⁹ sumperis: statim crudescit. Vnde plētisq; moris est: vt succū lactis infirmis viscerib⁹ infundāt: eoq; cū melle pmixto tēperēt humor⁹ exasperatā ieuniū intēperatiā: & defectionē corpis velut infantiā quadā molliore cibo nutritant. Sic ergo nonnulli ludator̄ qui ad Romanos confugerāt poterāt euadere quadā arte pēsantes moderamīna cibi: donec desueta edēdi caro. in suos rediret vñf. Nec hoc tñ pfuit miseriis: sed causa majoris exitiū fuit. Nā cū ex his plētis accepto cibo aliuū purgarent:

egesserant aliqui bimones aut eos quos abs orbuerant: cū adornarent fugam: ne deprathensi
quia insidiatores omnia perscrutabantur: non solū dispendio: sed etiam periculo forent. Scelus
enī ducebat aurū quemque prater latrones habere. Hoc itaq; postea ludēi specie miserabiliter inter
inquinamenta alii aurū legebant. Comperit id quidā Assyri⁹: & ab uno in oēs opinio manauit. Quod gen⁹ hominū p̄ceps ad auaritiam: & paratū ad versutiam: nihil tā atrox sit qđ refugiat:
nihil tā turpe qđ erubescat studio pecuniae. A Syris in arabas diffusa fama est: qb⁹ & non mi-
nor auaritia: de feritas barbaricæ propior immanitati. eo qđ farti auro ludæi forent: diripiunt
quoscūq; offendérat aduenientes: contra fas: contra leges dedititionis: contra p̄missū Cæsa-
ris: qđ occidi non licebat: incidit adhuc viuentes: cruentisq; manib⁹ euiscerant vētris secreta.
Aliū scrutantur: & inter ei⁹ manantia purgamenta aurū requirunt. Non min⁹ turpiter qđ illi quos
adigebat fames: insuper etiā seuā crudelitate. Multa acerba eo cōmissa p̄lio: nihil hoc uno acer-
bius. Deniq; vna nocte duo milia fere viroꝝ discissa sūt tali flagitio. Diuisisq; viscerib⁹ quest⁹
suos Syria numerabat: Arabia negotiatiōis recensebat emolumenta qđ sine transfracti matris
piculis nouo crudelitatis cōmento in vsu lucti vetterat: & merecē putabant. Quod etiā nūc in
huiusmodi hoīm genere reperiās: & nōnullis aegyptiōis: vt curandis funerib⁹ negocient: & of-
ficia humanitatis vendāt mercaturę cōpēdiis. Misera fames aurū nihil sequēdū putat: nisi qđ
ad p̄sens lucrosum: nihil honestū qđ pecuniae vacuu. Grauis iamduū grauis inoleuit huma-
nis affectib⁹ qđredi cupido: & mercatura facta est vīta hoīm: veno & empto viuīt. Serpuit itaq;
vitiū in numeros: vt lā tolerabilior cōmutatio merciū sit qđ morū aīorūq;. Infecit Syros auari-
tia etiā Romanū exercitū. Nihil enī facili⁹ in alterū transit qđ amor pecuniae: & desideriū habē-
di: p̄serti finitimas opes qb⁹ vicin⁹ abūdauerat. Nec est vlla passio qđ magis virtutē animi effō-
minet: qđ cupiditas diuīria. Deniq; versutia laudi dat: paupertas p̄bro habet. Impediuit hoc
vindicta seueritatē: quia innumeri repti rāto furorū obnoxii: ideoq; Tit⁹ qui vallare cirunfuso
exercitu Syros & Arabes p̄posuerat: contēplatione multitudinis reuocauit sententiā: vt supio-
ris delicti gratiā faceret: & ne postea cōmitteret: poenā denūtiaret: verborūq; austēritate gra-
uior suos argueret: qđ auro succinti & argento: p̄tiosisq; telis nitentes: nec armia sua erubescer-
et: vt rāto se dedecore dehonestarēt. At vero Syros & Arabes increpare: qđ immemores roma-
ni noīs: dictū quoq; horréda excogitassent yenisse eos ad bellī societatē: nō ad exercitū flagi-
tioꝝ. In exercitu Romano non solū virtutē corporis: sed etiā mentis regiū: nec tñimodo fortitū-
dinē in hostē: sed etiā discipline normā spectari: ne crudelis: ne īipi⁹: ne insolens miles sit: sed
ne p̄dā poti⁹ qđ vīctorię intēt⁹. Ea grauia videri militiā flagitia: & vindicari atrociter. Inter at
ma quoq; leges valere: fide meli⁹ bella geri: qđ seruet etiā hostib⁹. Si ergo & armatis debet: quā
to magis precantib⁹. Proinde cauerent ab huiusmodi flagitiis: ne & vīctorię exortes: & saltu-
tis fierent: neq; se diutius passurū: vt eoz scelesta flagitia Romani ascriberent qui plus oneri
qđ vīsi. Itaq; repressit aliquantū nō execuit auaritiā Syros: vt arbitriū figerent: non ut p̄ceptū
fouerent. Deniq; explorato pri⁹ si forte Romani mīlitis deesset præsentia de miserorū visceri-
bus execrabile lucrum proferebat: nec tamen in omnib⁹ sequebat etiam præda: euentus: sed
in paucis. Quo crudelior feritas: quia non solū propter opes: sed etiam propter spem lucrī plu-
rimi extingueban̄t: quū latrones ipsi & seniores piratæ latronibus a latrocínio temperēt: ybi
prædam non senserint. Sollus enim barbaricæ immanitatis est gratis nocere. Nam & ipsæ ferē
vt interficiant præda m sequitur: foris itaq; poenæ acerbæ: intus immanior loānes. Deniq;
quū talia gererent à Syris: etiam si aliqui reuocarent īdicio cōperto: transfigere tamen alii
non desinebant. Inter quos Manneus La zari qui asserebat per vnam portam sibi creditam cē-
tū quindecim milia mortuorum elata: ad dītis adhuc octingentis octoginta funeribus ex quo
pse tuendī vīcem huiusmodi recepisset muneris: idq; solo eorum numero collectum: qui

Assyri
auari

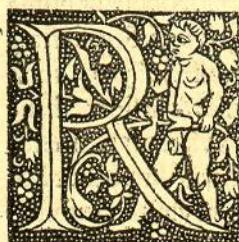
Aegypti;

Cap. xxv.

Egesippi de excidio hierosolymitano.

mercede publica sepulti forent: prater eos quos sepelierant sui. Quia autem sepultura non sive detinuro cadavera deinceps. Post ipsum platiq; non ignobiles virtus confugientes ad Titum: sexenta milia defunctorum fuisse qui per portas et at numerata sunt, commemorabant. Eorum vero cadaverum quod propter infinitam pauperum multitudinem efferti nequievit: atque in maximis dominib; diuersorum operum spatiis constipata sint: munera fuisse inestimabile. Et adhuc erat poes sus malorum quae iam superiorum finem vicerant. Adhuc saeva obsidio: bellum graue: maioribus iam tamen ludorum animisque viribus. Superominia vero fames tetricae quod infidiae iumentis aliis purgantibus & vetusta timaretur bovis stercore: ut quod visu erat horribile: hoc fieret esca esuriens. Miserabilis congeries insepulcrorum corpora: & circuitu longo terra ipsa tecta cadaveribus repleta ante muros oia: terribilis species: horror grauis: odor pestilens: quod nec victores: nec victos discerneret: utrisque sim ulnoxi: & maiore Romanoque impedimento quibus necesse erat iacetes reliquias crudelato pterrete vestigio: terra ipsi inulta succisum omnibus quod ad usum militis & machinae necessariam coueheterent. Per tredecim ferme in circuitu urbium milia longe latè vasta humus: & nudus gigantissimus solus. Omne illud pomaria in quo ante nemora viridiania horti inhalantes floribus: diuersa pomaria suburbana pedia gratia sui specie dabatur. Si quis postea vidit: hominem ingenuum: icola non recognovit: & ad genitalē regressus locū: cum prius adesset patria querebat.

Cap. xxvi.

Eparatis itaque aggeribus & vineis cæterisque machinis obsidionis renouatus est bellus furor: & quasi ad extremam operis manu utriusque studiis inspiratus. Totius enim periculo certaminis delectabatur: quia & Romanis soluenda obsidio foret: si aggetes & arietes incendiarentur: quibus per insipiam syltaque reparationis subsidia non sufficerent: & Iudeis excidium patriæ incuberet si manu cederent: cum quasi statim urorū repetitis arietibus resoluerentur. Processerent itaque Iudei cum facibus aede fetoces: ut tamquam cessuro sibi Romano exercitu incendia in machinas spargerent obsidionem soluerent. Sed exhaustæ iam vires fame: & tes fractæ priores successerunt negarunt: substatia desecrata: audacia manebat. Contra Romanis maior pudor: si ab his qui exterritum fame spiritum traherent: victoria de manib; diriperetur. Conserto itaque proelio: repulsi principes seditionis ad muros subsidia bello impares recutterunt. Sed ubi dubia murorum casura repetitis ictibus loanries haud incturiosus extremi subsidii circunspexit intetiorum mutum quasi in C. litteram duxit. Postera itaque die conuulsa parte murali fragor labentis aedificii: & clamor Romani exercitus simul increpuit: quasi patrato excidio muri prolapsione. Sed ubi conclamatæ urbis resultauit sonus versa vice rerum noui muri species imponuita Romanoque gaudia restinxit: Iudeorum audacia successit: quia periculum differebatur. Tunc Cæsar exercitum adhortari coepit: ut nouium illum murum sine villa cunctatione adorietur putarent quem constructione recens infirmum & facile solubilem proderet. Audenter modo animis procedere fragmenta muralia: ascendendi facilitate datura: ut præliaentes Romani Iudeis de superiori loco decernentibus adæquarentur. Et quia cunctantes videbant rei difficultatem: validissimos quosque iuxta se congregans in bellum accendebat tali oratione.

Cap. xxvii.

Mnū terū exī plus negotiū quod principia habere nulli in cogitū est fortissimi comilitones: quia cōsumatio suscepit munera maiore quam labore: siq; de toto libera mari currat nauis: & si non semper puppe ventorum aspirat velamia: gubernator tñ obliquat velorum sinum: & sine refragio scindit fretū. Sed ubi ad portū venit: oportuna aurage tempesties necessaria est & angusto ingressus nauium coetetur limite. Maior itaque piculi cura: ubi spes propinquā. Aedificatibus quoque plana exordia fundamentorum: sed ardua celorum opera fastigiorum.

Et plerunque in ipso operis claudendi fine mercedis sua munere defraudatur miserand⁹ faber
 aut culminis la psu obrut⁹; aut istabili deceptus vestigio; ut ad inferiora decidat. De agriculta
 quid dicam cui procinctus laboriosior m̄stis q̄ segetis; videm⁹ q̄ putationis; & adultis fru-
 citibus grauiora semper metuenda pericula: Nihil ergo nouū si adhuc nos in ipso portu consu-
 mandi cursu s periculū manet: igitur per angustiora viarū scandendū est ad Antoniam; quo
 deiectis inde aduersariis superiorem occupantes locum; ac supra verticem locati hostium ip-
 pos quodammodo anhelitus eorum intercludam⁹. Sed difficile hoc nobis vide⁹ commilito-
 nes; quasi vero ad ludū non ad bellum conuenimus; in quo aut vincendum; aut moriendum
 sit viris. Tunc ergo debueratis excusare quando ad p̄cūlū veniebatis ut vindicaretis cladem
 Romanū exercit⁹; & maculatae militiae probrum dilueretis. Si Neronis tempore vlciscendam
 iniuriam Romanū nominis estimasti⁹; quid vos decet velle Vespasiano imperatore! Lauem⁹
 superioris imperii notam; ne nostro adh̄ereat; quam Nero quidem temoturus per Vespasia-
 num astimabatur. Vespasianus per Titum in se transfiguratus. Nisi vice tim⁹; exequenda no-
 bis tantūmodo supplementa victorię pater reliquit; quo fusis incassum tantis laborib⁹ dede-
 cores inultiq; refetem⁹ gradū victoriam derelinquentes; quasi non leuius crimen sit de milia-
 tia decedere q̄ victoriam deserere. Illud enim formidinis; hoc prodigionis est. Sed periculosum
 putatis in hostem descendere; & murū armis circūsonate; quasi vero muliebris de nobis & nō
 virilia opera ipsa natura expetat; quæ nobis ideo vitalem infudit spiriti⁹; ut eum pro gloria li-
 benter testundam⁹. Ad quæ igitur nisi ad maxima quæq; a duce suobellator adhortand⁹ est!
 Nam v̄fitati operis adhortatio non solū conuentis; sed etiam conuenientib⁹ affert pudorem; ut
 exigas quod sponte debet. Id enim de se militem præstare oportet. Et tamen quid immoderata-
 tum a vobis exigo! Nonne præstat mori per virtutem q̄ vivere ad ignominiam! In medias ro-
 manorū acies freqūter Iudeus excurrit; ac se se hostilib⁹ cuneis impauit⁹ infudit; non ad spem
 victoriae; sed ad indicū fortitudinis & ostensionem gloriae. Vos quib⁹ terrena & mari nemo im-
 pune adhuc restitit; quib⁹ non est nouū vincere; & crimen non viciisse; cū tanta de celo habeas-
 sis vīcedi suffragia; nec semel qđem proripuisse in hostē gradū nō pudet; sed armatos oxyū te-
 nere; & in procinctu positos feriatis animis expectare; ut fames pro nobis dimicet; atq; inedia
 potius sua q̄ nostris fusi gladiis in opprobriū nobis erubescendos vertant triumphos. Non pu-
 det inquam strenui comilitones vniuersarum victores gentium; nihil de armis sperare; nū-
 hil de viribus; sed de sola obſidione; & opetiri quando hostis morbo consenescat; atq; in suo
 moriatur lectulo! Et quæ potest esse sine bello victoria! Omnia sūt repleta cadaveribus; & de-
 formes exuiae iacent exangues reliquiae defunctorum; non quos ipsi inter se suis manib⁹ tru-
 cidauerunt. Quid timemus eos quos iam fames; ignis; latrociniū; seditio extinxit? Quid de-
 stituimus diuina beneficia! Cuius enim nisi dei nutu in sua collisi arma sūt? Destituti quoq;
 subsidiis alimentorum nec vllus domeltici finis futoris. Veteor ne iam & religionum videa-
 mur rebelles; qui & nostris & suis religionibus infidos tam diu referuam⁹. Verā esto sit atrox
 bellum & formidolosum. Quid enim vos bellū demulceo facilitate! Sit victoria incerta; certi
 periculum. Nonne apud eos mihi sermo est; qui humana prudentia nouerint in periculis p̄tō
 priorem esse omnīū animantiū fortitudinem; q̄ in remissorib⁹ contentionib⁹! Fera ipsę cum
 se circunuallatas armis viderint; maiote in eos impetu ruunt; ut v̄ sibi aperiant iter. Et atro-
 ciora serpens latibulis excussus infundit venena. Sunt etiam qui natura innoxia; in periculis
 tamen suis ad nocendum fortiora sunt: Habent cerui sua arma; si quis se obuiū ferat; & morte
 cornibus repellunt. Habent & laſe apiculae suos moſus. Quid autem de vītis bellatorib⁹
 apud Romanos loquar: cū Leonides ille Lacedæmonē genit⁹; pliatur⁹ aduersus innumerabi-
 le psaq; exercitū dixerit; p̄tādeam⁹ in terris; apud inferos coenaturi. Tū valuit apud græcos

Egesippi de excidio hierosolymitano.

Cato

hic sermo: ut non solū de trecentis illis Lacedæmo nūis viris quib⁹ ipse p̄eera se nemo substra-
xerit p̄ter vñū tñ quē superstite postea null⁹ rec ep̄it: sed etiā de ceteris qui simul ad bellandum
pcesserāt: nisi quos Leonides tāto degeneres bello repudiauit. Quid de Romanor̄ integris le-
giōib⁹ loquar: quas Cato Roman̄ assertor facūdīc & veritatis sincer⁹ iterpres asservuit: cū exul-
tatione ad bellū pcessisse: de quo se tedit uros nō arbitrarent̄: vñiuersosq; libenter p̄cubuisse:
ne mutarent sententiā: Beati quoq; nemo suis hostiū fuga victoriā annūtiavit. De trecentis tñ
Lacedæmoniis vir vi⁹ subterfugit: & illi in angustiis p̄clabant: ne circūuenirent. De roma-
nis legionib⁹ null⁹ vitæ elegit: sed oēs mortis h̄ereditatē: quarū vos posteri estis: sed contēptu
periculog; quasi glori osa indoles virtutis prosapiā non abnuatis. Quis em̄ fortiū virorū esse
se mortalem non nouerit: oibusq; positū finem viuendi: Quanto igit̄ meli⁹ patriæ impendere
qd̄ patriæ debeas: & necessitatē cōmutare gloria! Nec anhelē senectutis suspiriis obnoxiam vi-
tam deiicere: nec feruentis ægritudinis calus reformidare: cū depositis æuo quotidiana fasti-
dia sint. Illog; autem qui languore marcescūt: deficienrib⁹ virib⁹ pariter ac sensib⁹: vt multo-
rū opinio habet: aīae simul cū corpore sepulcro adiudicent̄. At vero bellator⁹ & strenuissimor⁹
virog; qui se pro patria: pro libertate: pro religione morti deuouerint animas: de vinculis corpo-
ris hui⁹ ferro absolutas: nulli dubiū quin purū illud æthereū elemētū stellar̄ lumine resulgēs:
In cælestib⁹ suscipiat habitaculis: hospitio quodā superna quietis: in terris quoq; remanere in
signe aliquod est gratia vel iniuria: vt & languore cōmaceratos obliuio abscondat: & aduer-
sum pect⁹ in hostem ferentes: si mors conuenerit sequat̄ gloria. Ad hēc vos inuito p̄mia com-
militones: vt in hostē pgamus quē clausum tenem⁹: & ascendam⁹ in murū per ruinā muriva
lidioris: quē nobis velut quendā aggerē p̄stat: & equāt muro inferiori. Quisq; virtutis vexilū
p̄ferēs prim⁹ in murū ascenderit vel secūd⁹ vel tertī⁹: vel plurib⁹ comes: haud quaq; mihi nō
donat⁹ opimo abibit munete: & si nulla maior remuneratio q̄ fortitudinis gloria: quē plerūq;
est tutior. Nam vbi primū animis & virib⁹ confidentissim⁹ quis ascendit: fugient q̄ resistebat
aut ad inferi ora se conferēt: aut latibulis abscondent̄ ita qđ maximo nūc periculo sit si in ierio
tib⁹ querim⁹: sine labore magno sequeſt̄: vt delectis hostib⁹ bellū conficiatur.

Ca.xxviii.
Sabinus,

In sermonē Titus clauserat: & Sabinus se obrulit ex Syriae viris egregi⁹ bel-
lator: & ante Cæsarem consistens aīt obedire se imperiū: ascensioni paratu:
si euent⁹ sibi adest: vt Cæsari placeret: si destitueret secūdis: nihil præter
spem sibi accidere: qui iudicio pprio delegisset pro Cæsare mori. His dictis
uā extēdēs: clypeū supra caput extulit: & dextera vibrans gladiū: immane
quantū in arma insurrexit: vt quiuis eū nō recognoscet: quem paulo an-
te exilis corporis specie despicibilem putauerat: subito cū videret pergere
in aduersum: & hostibus pariter & muris minante se extēdere: quasi iam celsior in subiectos
procliaretur: & murum quateret manu. Sequebant̄ eum vndecim viri studiosi ad imitandū:
sed impares ad consequendū. Repugnabant de muro Iudæi: spiculis: sagittis: & qđ cu-
iusq; manus inuenerat: telum in Sabinum deiciebat. At ille interitus cursu concito in silu
fragmentor⁹ aggetem: & in summo locatus hostem auertit: dum proximus quisq; formidat
periculum. Sed dum se librat in murum attollens: & securus victoriae in hostem intendit: la-
plūs in faciem cum maximo sonitu ruit. Quo reuocati Iudæi cooperūt iacentem missilib⁹ vr-
gere. Ille genu nixus: & se protegens scuto: qđiu potuit a vulnere defendit: nec immunem re-
liquit quem proximum repperit. Ad postremum tamē consertus vulneribus: spiritū prius
qđ bellum depositit: nec delectus gradu: nec muro excussus est: nisi mortuus: tribus quoq; aliis
necatis: octo semineces: licet a ceteris tamē exitio subtracti. Nec tantum terrori reliquis
mors Sabinū: sed incentiuo fuit. Nam Romani viri qui prætenderent vigiliarum munere cō-

Cap.xxix.

nere cōpensare cupientes opis effectu: q̄ Sabini studio praeuēti foret. xx. numero inēuit cōsiliū magnū & memorabile: vt aduocato quīnti ordinis signifero: & duob⁹ equestris militiae viris: quos promptiores arbitrabant̄: atq; vno tubicē: q̄nta hora noctis silētio p̄ aggeres sese fragmē torū muraliū in supiora attolleret: cæsisq; custodibus Antoniæ mūri occuparēt. Quo pacto terribilior solito sonit⁹ increpuit tuba: vt fessi labore iudæi & somno soluti de improviso ptur barent: q̄ omnia repleta hostib⁹ crederet. Ante itaq; fugere coepérūt q̄ veri fides pateret. Neḡ em periculi fors tenebroſa: q̄ noctis caligo patiebat: vt quāti essent cognosceret. Et cæſar audīto fragore tubæ armari exercitū iubet: ipse cū electis p̄im⁹ i mūri ascēdit: suis auxilio: hostib⁹ impedimēto. Illuxit dies & iā cæſar cōspicuus e mūro suos adhortabat: alii manibus suorū in mūri eleuabant: alii p̄ cuniculū quē Ioannis ad subuertendos Romanorū aggeres defoderati: i vrbem se deferebant. Versa in perniciē pfidis subsidia sua: exclusi vndiq; in tēplū se cōferūt. Eo quoq; volētes Rōani irruere cohibetur angustiis: armisq; repelluntur: fit in vestibulo graue proelium: nec iā spiculis aut sagittis: sed gladiis res cominus gerit: manus ad vulnera: gladi⁹ sup gladiū: ictus sup ictū: percussor cæſorū sanguine perfundebat: vt ipse potius percussus estinaretur. In ipso tēplo: furor bellic⁹ dominabat. Natabat pauimēta sanguine: moriētū gemit⁹: vīcētū clamores sine ordine & modo psonabat: Romanos pficiendi certaminis spes accēderat: iudæs sup̄ma patriæ excidia ademerat mortis formidinē. Hi sumptu gloriae virtutē alebāt: illi despatōne salutis: omne effundebāt virtutis viaticū nec reseruabant.

Vlcherimū quoq; facinus adorsus est Iulianus cēturiō vir armis maximus ex Bithinia pfectus puincia: sed Romanis assuefactus disciplinis bellisq; ex ercitus: & honorat̄ militiae clatus stipediis. Qui cū cēsarem propter adstaret: vbi aduersos vidit Romanos: qa iudæi erant numero p̄stantiores & adhuc Romanī pauciores aderat: subito de Antoniā se p̄ipuit: & insequētes auertit: nec sunt ausi resistere: ipsa specie p̄cellētissimi viri & supba quādam vltra humanā formā virtutis auctoritate: ita vt ipse cæſar miraretur. Omīaria atq; incerta velut quedā bellorū alea: q̄ sicut iactu quodā: ita casu quodam potius q̄ virtute plārunt̄ inopinatis ludit euētibus sufficiēs nouos exitus. Nāq; & hic factus sunt: nō theſſararū qdem: sed sagittarū telorū q̄ plurū lapidū quoq; qb⁹ ſaſe victor sternit alieno vulnere. Et cū aliena ſpolia rapit: ipſe diſpoliat̄: velut hic Iulian⁹ q̄ tergo immiebat hostiū: dū alios p̄imit: & clauiro coerct̄: ipsa alacritate incautior confixū clauis calciamētū gerens vſu militariū virorū: nō cōſiderauit pollio lapide ſolū stratū qd̄ cauēdū foret: sed quaſi in cāpo p̄oelia tēf̄ ſecur⁹: labit̄ & ingētē ſtrage ſua ſonitū dedit. Nec potuit affurgere lubrico ſoli fuſus: genu tamē ſe ſuſtinēs regreſſum hostē repellebat: vt appropinquātes cēderet. Iaculātes quātū poſſer caueret. Sed ipſa fatigat⁹ atq; opp̄ſſus multitudine ſolus licet: qa nullus tāto ſe inſeretē pīcuilo auſeret: nō despicabilis tamē neq; inultus impigre occubuit. Haud eqdem vt arbitror: tali dignus exitu fuīt. vt tāta vīt⁹ viri ſic deciperet. Sed plurimū in bello prudentia valet: quē cauta ſemp & perspicax icertorū prouidet cauila. Solus ſe de Antoniā proripuit: ſolus in hostilia arma ruit. ſolus ſe armis miſciuit: ſol⁹ in templū iudæos redire cōpulit. Veteor ne iſtud obſuetit magis: qa de tēplo fuerūt extermiñandi deo inſideles: ideo lapsus non inuenit remediu. Spectabat Tit⁹ vincētem cū gaudio: periclitantē cū īgenti dolore: volebat ſubuenite: ſed longe aberat. Reuocabat a ſuīs: qa in milite vni⁹ ſors eſt: in imperatore vniuersorū periculū: docebat exemplū qd̄ cauendū poti⁹ q̄ ſequendū cēſari foret. Deniq; ſic cōſternati ſuerūt ſocii: ſic elati aduersarii vt & corp⁹ Iuliani in potestatē veniret hostiū quaſi adhuc & defunctū timerent: ſi Romanis reſtitu etet. Cāteri Iuliano cæſo facili negocio cefſere. Non dum enim ascenderat numerosi & iudæis occasio necis eius virtutem auxerat promptiſſimiſ eo p̄oelio ad repellendos Romanos Alexa & Gitteo Ioānis coniuratisq; factiōis eius ppugnatores forent ex Simōis quoq;

Cap. xxx.
Iulianus

Ludus be
thicus

Egesippi de Excidio Hierosolymitan.

parte Melchior & Iacobo Idumeorum duce egregiis bellatoribus; Arisimone quoque & iuda tertiae factionis viris pariter adnitentibus; q coniuncta manu pulsos Romanos intra Antoniam clausere. Cōtra Titus nō munimento sibi; sed impedimento angustias Antoniae ratus; iubet dirui munitionē eius fundit; vt cōgressuris iter in hostē antiperet. Cōptoq; q; solennitas iudaicā festorū dierū appropinquasset p̄cepit; interpretari Iosephum hebreo sermōe; que ipse alloqueret Quæ malū ratio loāni suaderet vt Romanos laceſſeret. Si virtutis fiducia gereret; eligeret aliū pugnē locū; eo progrederet; dūmō vrbī parceret; tēplū nō cōtaminaret; sacrificia festorū dierū non impediret. Relinquet quos idoneos sacrificiorū ministeriis estimauiſſet; fortius dñi ſuē documētu vbi veller prater vrbē & tēplū ederet; cōgrediſſioni milites cāſaris nō defuturos; inuitū ſe cogi ad totius vrbis euerſionē; cuius reliquias feruare vellet; ſi patet loannes; immixtū templo faces; nō quo tēplū Romāi festinarēt exuere; ſed e templo educere belli incitatores. Si viſtos ſe crederet manūs darēt; at ſi viſtores futuros ſperarēt; nō intra claſtra ſe recipere; ſed in campis defenderet; quo templū lambentibus iam incēdiis eriperet; vacaret purificationib⁹. Ea interpretante iudeis Iosepho cum silentio audita; tacitum vulgus probabat; ſed metuebat ſententiā ſuam pandere; qbus respondet loannes; nullum p̄ſtabili⁹ deo effe ſacrificiū q; p̄atis profocis; p templo ponere animam viros deo ſacratos; & ideo ſi neceſſe ſit libenter procūbere pro libertate. Tamē ſperare ſe qđ excidiū ppeti nō poſſit ciuitas dei. Titis ad hanc. Merito igit purā deo ſeruatū vrbē; & sanctū immaculatū; necādo ciues; interficiendo innoxios; pimendo ciues. Talibus flagitiis nō placat diuina; ſed offendūtur; Abdicatis deum vestrū ſacrificio; tuum ſuorū cultibus. Si tibi aliq; negaret cibū loānes qua teres eū; deo vefro ſuā hōſtia nō immolant; nō reddūtur ſua munera; iugulantur homines & adhuc putas deum auxiliari. Reuerata ſic egeſta edocēt; ſic teſtificat cēſoq; cōgeries; & cumuli vestrarū calamitatū. Quis hec vidēs nō igemiscat! Nec rēphēderē q; pugnares p patria; ſi nollē parceret; ſi nollē patriā vestrā aut tēplū refuare. Neq; n̄ digna carthago; aut metuēd⁹ hebre⁹. Hānibali; q; partē mediā orbis Romanī ſubegerat; & tñ ipa quoq; reparata Carthago q; vīq; ad excidiū ſui rebelles ciuitū aios tulit ſidemea ſalua. Heç oīa tibi futura ſpōde orveniā tibi ſalutis pollicor; nō p mifcede ſceleris ſed pro redemptione vrbis vt a te redimā peritumorū culminū ſtatū. Definas moneo latrociini ſtuſi cōturbare ppositū pietatis Romanæ. Nō formidabit Hierosolyma; vt diruat; quādo potior viribus reſeruata eſt antiochia. Certe Hieconias vester & perſis credidit & vrbem egressus conmiſit ſe cū ſuſl pximis barbarico furorū ne ppter ſe ciuitas euerteretur. Celebraſt a yobis ei⁹ me moria ſicut vestrī aſſertū; adeſt Iosephus aſſertor eius celebritatiſq; teſtis; qua honorati virū qui pro patria ſe captiuitatē obtulit. Seruauit eū & barbar⁹ perſa & ego tibi ſpondeo impunitatem. Certe & Iosephus arma Romanis aduersa intulit crede promiſſo; cuius & exempli p̄misimus. Vadem tibi ſponsoris noſtri Iosephū clamus; immo iam dedimus; que reſeruauim⁹ Loquaſ yobis ſermone patrio obliget ſe ritu quo ſoletis; nō pudet nec vadē querere; nec fidei ſorem dare; ne euerſionem exhibeam qui volo parceret.

Lere ad hāc Iosephus rogarē loāne; deplorare patriæ ſtatū; obſeruare ſermo ne flebili appellare vt ciue; ſed ceteris p̄tinaciōrē teſtarī dei omnipotēti graſtiam ſaltuum fore cū ſuſl tātūmō deſiſteret excitare militē Romanū ad vrbis euerſionē. Quē vbi flectere nequīt; non mirū (inqt) loānes ſi perfeueras vſq; ad excidiū patriæ cū iam reliquerint eām p̄ſidia diuina. Sed mirū q; p̄ituram non credis cū legetis propheticos libros quibus excidia patriæ nobis annuiciata ſunt; & reparata culmina rursus a Romano diruenda exercitu. Quid enim aliud clamat Daniel! Non enim qđiam factum erat; ſed qđ post futuri prophetabat; quæ eſt abominatio desolationis quā vociferatus eſt venientibus Romanis fore; niſi iſta quæ nūc imminet; qđ eſt illud oraculū qđ a noſtri ſepe commemoratū eſt a ſummo denū

ciatū deo: Tūc scilicet peritūrā virbē fūdit⁹: cū ciuiū manib⁹ contribulīs suis fuerit: extictus nīsi qđnūc ipleri vīdemus: & fortasse: qā defendī templū nō placet: interdicto maculatū sanguine purgari incendio placet.

O mpleuit sermonem Iosephus: sed nullis Ioannes mouetur fletibus: nec promissis flectit. Vrgebat deus iādudū pfidas mentes: ex quo ipso se pārūcīdio cōmaculatū christū lēsum crucifigentes. Hic est ille cuius mors iūdaorū excidiū est: natus ex Māria: qād suo venit: & sui eū nō receperunt: Quādoenīm suos nō occiderūt iūdaī: Nōne filiū Saul sui occiderunt: Nābuth propheta a suis vt iqi lapidatus est. Iūdaā fuit Gezābel: quāe iussit iūdaīs: senioresq; p̄ceptū executi sunt. Iudæus Achab: q; causa mortis eius factus est. Quantū alii a ciuib; ciuitates pempti: & tamē diu integrā ciuitas mansit: & si diruta a Babiloniis: post annos innumerabiles: sed reparata postea: hoc est supremū excidiū: post qđ irre parabile templū: qā auerterūt sceleribus suis pr̄sulem templi reparationis arbitriū.

Ca. xxxii.

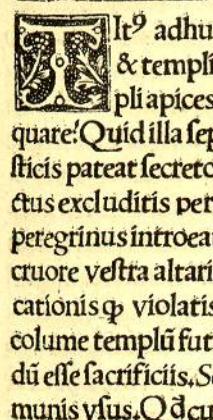
Ali affatu cāsarīs: & repetita oratione in flexa est aliquorū sententia: qui se subtrahere potuerunt: vt ad Romanos cōuenirent. Cāteros reuocauit peri culi metus: q; a latronib; intere debat: & forte quādā inclinatio mētiū erat ne plures eriperent futurę euersioni. Q; cāsar cōfugientes ad se qā erāt inter eos & viri sacerdotales cū filiis & aliis splēdidioris familię viris suscepit bona ḡ ratiā pollicēs securi ratē ius salutis possēsionū suarū atq; ad virbē cui nōmē Gofna dīrexit: ne qđ offensionis orīret titū disparū cultus diuersitate Qđab hiisq; in vrbe positi repugnabant (seu qā huiusmodi suspicio incesserat: siue vllus con posuerat dolo: ne plures dilaberent) in argumētū est diriuatū necis vt exticti obūcerent. Eo cō petto reuocatos Tit⁹ iussit cū Iosepho propi⁹ muros obire: vt a suis agnolcerent. Illi cū lachrymis gemituq; magnō nō sua deflere: sed patria templi excidia: Rogare ciues vt sequerent cē saris fidem: eriperet templū parato incēdīo: nihil sibi aduersus legē p̄ceptū: nihil de libertate imminutū. Ac q̄siceret & ipsi experirent Romanorum clementiam quorū insuperabilem virtutem experti sunt.

Ca. xxiii.

Vm talia misericordiā deplorarent: proturbant a suis bellūq; accēdif. insi liunt iudei: atq; in ipsa irrūptū temeritate penetralia. Omnes recessus omnia secreta occupant: quāe iacessa viris erant sacrorū exortibus Rōani quo se proelio patant. Temerant interdicta patrū belli necessitate maiore tamē romanotū q; suorū reuerentia. Gentiles enī cum formidine templū spectabant. Iudæi cum furore ac temeritate adibant & madidas manus humano gerētes sanguine ipsa tractabant altaria.

Ca. xxxiiii.

It⁹ adhuc in proposito manēs alloquebat Ioānē: & inuitū se deduci ad excidiū virbis & templi cōtestabat: dicens ad eū. Quid fibi volunt Ioānē īmpressi illi ante fores templi apices elemētorū: Nōne significant nēniem nisi sacratū debere templo appropi quare: Quid illa septa pro templo! Nonne vt conspectū arceant vniuersitū liberos solisq; mysticis pateat secretorū cognitio: atq; his sit liber aspectus. q̄būs est legitimus īgressus: Prospectus excluditis peregrinotū & accessus cogitis. Sc̄ribitis: vt nullū īngrediatur aduenia: nullus peregrinus introeat & pegrinū sanguinem intra templū funditis: adueniatūq; siniūl & ciuium cruore vestra altaria cumulatis. Testificor ego non īmpressionis nostre esse: sed vestre p̄trauatiōnis q; violatis quē vestra sunt. Ego alien⁹ non exigo īmīo obtēstor: si velitis discedere ī columē templū futurū nemīne Romanotū hostiles irrogaturū man⁹: nihil de vestris temerari dū esse sacrificiis. Setuabo templū vobis & p̄selytis cult⁹ enim factorū diuersus: sed operis cō munis v̄sus. Qđ cult⁹ fuit a vobis recessit: quod operis est victorib⁹ remāsit.

Egesippi de Excidio Hierosolymitano.

Ca.xxv.

Bi ne his qdem per Iosephum insinuat̄is reuocari cæsar aduertit (facto n̄i se eñ principes putabāt: dissidentia potius q̄ pietatis esse) tā frequē tem desistēdi cōuētionē ad proelii necessitate: inuit⁹ reuertit: iubet ad eſe Rōanos. Sed q̄ tāt̄e multitudini angustia ipedimēto erat. xxx. etis viris singula deputat bellatorū millia. Nō eñ totū exercitū recipiēt tam densa ædificiorū obstacula. Ipse quoq; simul descendere volēs reuocabāt a suis ne in angusto nocturnis etiā plētiūq; temporibus qbus necesse erat iſidiantiū fraudi occurrere piculi aliquid in se excitaret: cū amplius præficeret: si spe etator belli adesset: quo vnuſq; p̄opti⁹ ſibi decernēdū arbitrareſ: ſub oculis cæſaris platiuſ Omnia enim quæ circa templum gererentur velut i theatro quodam ex loco Antonię deſuper viſebantur. Inflexus ad eam ſententiā cæſar: Ceterali mandat negocium vt prætententibus circa templum iudeis hora noctis nona ſupueniret: cæterosq; hortatur studioſe ingruere certaminī: ſequoq; dimicantum meritis non de futurum cū deſuper aut ſignauiax cuiuſq; teſti: aut virtutis arbitrii pugnam examinaret. Cerialis præſcripto tempore impigre adēſt: ſed cuſtodes vigilantes repperit: proelium cōſerit. Siq; dem & int̄a tēplū ſiti nō dormiebāt: & cōgredientibus q̄ excubias obibāt: facile ſe cæteri ad bellū pararāt. Cōſerto agmine instabat Rōman⁹: iudei dū claſtris atq; angustiis nitunt̄: ne cirtuſuſi rentur pcurſabāt diuersa vt ſequētiuſ ſibi a ſuis eſſet piculū: dū in tenebris non cognoscerentur: & plerūq; transfigerent a ſociis dū hostes putātur. Quis enim nocte diſcerneret ſocio an hoſti occurreret: cū interrogate ſerū eſſet: cauere vtile: cōſultū ſuuenire: & tolerabilior culpe exit⁹ errare i alieno vulnere: p̄tropiū ne gligere piculū vbi hoſti timet. Ancipi itaq; per noctem periculo laborabāt iudei: vel qđ infert hoſti vel in quo ſocius erraret. Nec minore p diem pnicie afflatabāt: nocte plus erat pericuſ ſi a ſuis p diem Romanus v̄hemētior aderat: quē torius ſpectator certamīnis Titus vel tacē v̄gebat. In horam qntam pugnatū eſt acriter, ludei quoq; ſtrēnue rebellantibus vt neutra pars loco cederet.

Ca.xxvi.

Vm hanc inter ſe proelia gerūt: ſep̄tē dierū ſpacio depositis orniſbus vſq; ad funda menta terra: quæ caſtro cui Antoniæ nomē: Herodes immuniuerat latior facta eſt via: quæ ad tēplū ducebat: vt nō ſolū pcurſandi mulitib⁹ eſſet facultas: ſed etiā in munimētis cōſtituendis & coaceruandis aggeribus quantū eſſet neceſſariū locorū pateret: quo pulsaren̄ etiā templi fastigiorū ſumma per quæ Romanis intētius immorātib⁹ cū intolerabili⁹ fame v̄ geren̄. Judi cœperūt iſidiari Romanorū iumētis: ſi q̄s bellatorē equum pabulo laxauerat: aut multū leuandionerī neceſſariū rapto auertebant: nec ſolū cibus eis diſp̄dio Romanorū: ſed etiā militiæ flagitio petiebāt. Cuius incurię probrit̄ in exordio ſtatim præſcripto necis ſupplicio cæſar remouit: fraudē tamē periuicaciū nō compescuit. Exclusi enim ab huilsmodi rapinē neceſſario eſtientibus alimento: herbatū ſubſidia captañtes: deſtruēdum mūrū quē circa pometū Titus duxerat excogitauerūt: vt vagādi & quærendi radices arborū: pabulotūq; libertior fieret excursus: quos ad cuiusdā carceris vīcē cīctūtus mūri clauſerat: nec erat iam quo famem leuarēt. Obrepūt itaq; & excufu repētino ad montem oliueti ingruūt p̄fēdētib⁹: nec illi cōmifſo defuere muneri & tubē classico de cæteris caſtrotū aut turriū munimentis alios accerſerit ad proelii ſocietatem. Cōſerit pugna acrior in principio: dū pudor hoſi illos fames v̄get ſequo iperio ac neceſſario: ſed cōfluentibus Romanis repellūtūr iudei atq; ad vribis ſua mūros reflectuntur.

Vnc vnuſ e turbā (Pedanius nomē) cōcito equo dext̄a extendit & ſe paululū inclinans vnuſ de iudei fugiētem ſuſpedit: captiuū cæſari ferēs: glorioſeq; vi. toriē vīctor rapinē velut lepusculū aquila: aut accipiter fulicam ante pedeſcſatis vluuentem de

iecit. Quo delectat⁹ admodū Titus laudatū & honoratū eū dimisit. Clam circūfusē templi ar
debāt porticus; ybi luctus; ybiq̄ mors, foris bellum intus supra bellū & incendīū. Nec frange-
ban̄ animis iudæi putabant vindictę perire; q̄cūd sine fraude gererent vel insolētia. Quādo
aliter iam negabant puocabant: Romanos ad excidii celeritatem. Ionathes qđem exiguus cor-
pore despectu dignior iuxta Ioānis sepulchrū lacesebat Romanos vt secū q̄ vellet manū dece-
neret. Alii⁹ despicientib⁹ pusilliq̄e hominis; aliis fastidentibus; cū eo decertare quē tōtinuo
captiuū habituri forent; aliis cōsideratib⁹ periculoſo certamine rem geri cū viris q̄ in extremis
salutis non aliqua fortitudine; sed sola temeritate vindictā quārēt; nihil laudis futurū se vi-
ceretur excidio finitimus & plurimū dedecoris: si quis lapsu aliquo cōmūnē victoriā turparet
lactabat se insolētissim⁹ & metū obiiciebat viatoribus cōuitia ferens q̄ nō suis viribus sed alie-
nis auxiliis romanī inniterēt; nec iudæos bello hostiū: sed dōesticis afflictos seditionibus.

Ionathes

Prat in numero militū Romanorū Pudens nomine: q̄ prāstrictus ina-
nibus cōtumelīs: dū incōsulte pudori cōsulit salutem neglexit; atq̄ ip-
sa indigatione incautior vulnē patuit: fusasq̄ in terrā incussit sociis
veterū diām; insultationis quoq̄ causam Ionathē simul & mortis reliq̄
Namq̄ is successu latuſ certaminiſ: & pompa attollens trūphī: dū tri-
pudiat atq̄ exultat concussoq̄ clypeo ſiml' & gladio proludit: excitauit
in sua vulnera cēturonē pŕſcū: q̄ ſupba & tumida iactātē non tulit atq̄
incautū victoria penetrauit ictu sagitte. Quo strat⁹ Ionathes docuit in p̄celio neminē irratio-
nabiliter insultare oportet ybi viatoris & victi cōditio incerta: donec bellū claudat. At in vr-
be interiore: cū hostē intra muros cernerent altissimis eminētē aggeribus syniuerſisq̄ immine-
tem moenib⁹ & tanq̄ vulnus in corpore ita piculū introſum p̄gere reformidarent: intercidūt
porticū ſeptētrionale ex ea parte qua adh̄erebat Antoniæ: ne p̄ ipsam hostis in templi ſuperio-
ra ascenderet; vel in inferioribus fitos ſupior vigeret: & p̄xima quaq̄ definetint: ne populani-
tibus incendiis templo finitima etiā templū ipsum ignis depascere: atq̄ intercla igni exurūt
ita qđ ab hoſte metuebāt priores coepérūt. Solomonis quoq̄ porticū ad fraudē pararūt vt cul-
minum interiora replerent pice ac bitumine quae infa fornīcē ſummi laterēt fastigii ſimulato-
q̄ eam vellent defendere & frequētes hoſtem incesserēt ſollicitant Romanos atq̄ iſe exci-
tāt. Illi admotis ſcalis ſumma porticus petūt: iudai loco paulatim cedere quo plures Romani
aſcēderent. Hi cerrati irrepete tamē prudētiores ſuſpecti dolū cauere: ſed vulg⁹ intētū victo-
rię p̄fēſtinare: ybi res fraude carere viā p̄līmīs: quāſi iter retia locatis admouet ignis fornicib⁹
interioribus atq̄ adultis pice & bitumine atq̄ cateris incendii nutritmentis in totam diſfun-
ditur porticū. Circūtū labāt flāmāe viatores Roma nos: vt nec rēſiſtēdi facultas ſuppeteret:
nec ſugiendi copia: quod ſacerdent non reperiebant. Spectabat Titus ſuos periclitantes indi-
gnans quidem q̄ iniūſi aſcēderant: ſed miſerans q̄ viatores perirēt. Plāriq̄ ſe prācipitio da-
bāt: ybi incēdīū euafērāt: fractis cruribus moriebāt: collisi corpore. Miſerius erat: ſi debiles ſu-
uiuerēt. Volebat ſubtienire cēſar nec poterat hortabāt tamē proximos clamabat: vt auſilio ſu-
is eſſent. Has voces: hūc dolorē cēſaris p̄ ſupremo illi habebāt ſolatio. Hoc erat moritūris viā
ticiū: hoc ſe velut ſublimi ſolātes ſepulchro ad mortē ſelētibāt: q̄ in viſceribus cēſaris recō-
deretur. Nec vita eorū pīret quorū viueret gloria: q̄ morerent p̄ cēſare relinquentes ſui heredita-
tem trūphī. Itaq̄ alii circūtūneiebāt ignibus: alii p̄tientiebāt: nec lōge hoſtis: q̄ flammas fu-
giētē feriret. Lōgus trū egrediae virtutis viā: cū prouocare a iudeis vt ſeſe hiſ cōmītēt et pro-
miſſa ſalutis ſecuritate maluit ſe trāſfigere gladio q̄ maculare probro Romanę indolis fortitu-
dinem. Artori⁹ autē ſatis aſtute voce magna clamauit luciū dicēs. Hares mihiertis: ſi me deci-
dētem exceperis. At ille miſerād⁹ occurrit ruētī atq̄ in ſe moritū necē trāſtudit. Vete bellicū
teſtamētū nō atramēto ſcriptū: ſed ſanguine nec i charta: ſed i mucriōe. Qz h̄eredem pmifit ma-
gnū plane ingenīū vt inueniret volūtatiū mortis yicariū. Incensa eſt itaq̄ portic⁹ yſq̄ ad turre-

Pudens

Ca. xxxix.

Calami-
tas Roma-
norūCap. XL.
Longius
Artorius

Egesippi de Excido Hierosolymitano.

quā loānes cū bellū aduerū Simonē gereret: edifica uerat sup portas regiē domū quā Ezechias sibi rex ad habitādū cōdīdit: reliquā eius partē: ipsi diruerant iudei. Sequēti quoq; die a Roma nis quoq; exusta est omnis porticus septentrionalis usq; ad porticū orientalē. Nam cū suis ipsi manus iniicerēt edificiū docuerūt Romanos illis nō parcete. Nuda erat iam templi facies: & seu hominū fames: insidiabāt sibi inuicem: q̄s cui raperet cibū: & vbi alimēti suspicio: ibi bellū: inter domesticos pugnabāt pro cibo. Nec abatur carissimi: dīscutiebāt defuncti: ne q̄s ita armis eorū cibus late ret. Simulare aliq mortuos & stimabant: ne viuētes aliqd habere alimenti suspe- etarent. Sed ne viuētes qdem aut vitæ fungi munere aut mortem simulare poterāt. Vt tū ap- to ore sic urabidi canes atirarū captātes sp̄ irāina: huc atq; illuc cīcūferebāt iopia duce. Sæpe etiam quāsi ebrīi in eadē domicilia regrediebāt: vt iterū quā vacua reliquerant pscrutarent. Et cū alia famis solatia nō reperīrēt: detrahēbant coria scutis: vt cibo essent sibi quā p̄sido nō eēnt. Mādebāt calciamētū nec pudor erat solutū pedib⁹ suscipe ore: & lingua labere. Vt uita quoq; palee quā olim projecte fuerāt: nō medio crī studio requirebāt: & si q̄s repererat grandi p̄cio mutuabat.

Fames di-
ta

• *Josephus* Cap.XLI.
L.1.7. De
Bello Ju-
dæo.
ca. 13 || *Eusebius*
Cœsar. L.1.2.
Eccl. Hysto. Ca.
6||

Vid adoriar dicere factū Mariae qdcuiusuis barbari atq; impīi mens phor-
rescat! Ea erat de locupletibus foeminis regiōis Perear q trans iordanem la-
cet bellī horrore oborto cū cæteris se in Hierosolymitanam vrberm cōtule-
rat q̄ esset tutior: eo quoq; suas deuexerat opes: quas prīncipes factionū cer-
tati inuasere. Alimētorū etiā si qd p̄cio q̄suerat de manibus eruebat exagi-
tabat a p̄fidis dīta ip̄recabat: volebat mori sed p̄cussore nō inueniebat. Male-
bāt insultare diutius: affligere grauius q̄ cito perdere. Putabant q̄diu viueret p̄dā fore Defece-
rāt iam omnia & delitiis affluita asperiora palearū vel coriorū dura nō emolliebat. Sæua fames
intimis se infudit medullis: exaspauit humeros: mētem exagitauit. Habebat mulier infantulū
quē gentierat. Vagitu eius excita quū se & paruulū cōmacerari videret tantis victa immanita-
tibus atq; impar tam atroci calamitati affectū amisit & pietatis genitalis usq; obliterato: dolo-
tem obsorbuit: furorem adsumpit. Cōuerſa itaq; ad paruulū iam matrē oblita: & surē animi
sic ait. Quid tibi faciam paruule: qd faciam tibi. Sæua te cīcūstant omnia: bellum: fames: incē-
dia: latrones: ruinæ: cū te moritura credam: aut vitæ tantillū relinquam. Sperauerā q̄ si a do-
leuissime pasceres matrē: aut sepelires defunctam. Certe si praxenires obitu: q̄ ego te p̄recio
so tumulo meis manibus includerem. Quid agam misera: viuēdi tibi ac mihi nullū subsidium
video: Omnia etepta nobis cū te reseruabo: aut certe quo condam sepulchro ne canibus ali-
tibus vel feris p̄da sis! Omnia inquā etepta nobis. Potest tamē dulcis meus & sic matrem pa-
scere: idoneq; ad cibū man⁹ tua: O suauia mihi viscera attus iocūdī priusq; vos penitus confu-
mat fæs reddite matrī qd accepistis: redi filii i illud naturale secretū: i quo domicilio sūp̄sistit spi-
ritū in eo tibi tumul⁹ defuncto paraat. Ipsa cōplectar quā genui ipsa exosculabor & qd impatiē-
tia amoris haber habeat vis necessitatis vt ipsa deuorē meos art⁹ nō simulatis: sed ip̄ressis mor-
sibus. Ergo esto cibus mihi: furor latronibus: & vitæ fabula quē sola deest calamitatib⁹ nostris
Quid faceres fili si & tu filiū haberes: secim⁹ qd pietatis fuit: faciat⁹ qd fames suadet. Tua ta-
mē causa melior & quēdam pietatis species: q̄a tolerabili⁹ est q̄ matrī dederis cibū viscerib⁹ tu-
is q̄q; te mater: aut occidere potest aut deuorarē. Hæc dices auerso voltu gladiū demersit & i-
frusta filiū secas igni imposuit. Partem comedit: partem operuit ne quis supueniet: sed nido-
lincehī puenit ad prīncipes seditionis cōtinuoq; odorem secuti introierūt mulietis hospitium
minantes necē q̄ausa esset ieiunantibus ipsis edere: atq; exortes eos facere cibi: q̄ ucm repperis-
set. At illa partem inqt vestram vobis seruauī nō fui auara nec inhumana. Nolite indignari ha-
betis qd & vos edatis: de meis vobis viscerib⁹ cibū paraui. Cōsidite oī⁹ mēsam apponam: mi-
rati habetis & ministeris meū iudicate q̄ talcm nullius inueniatis in mulieris affectū quā vos

nec dulcis filii fraudaret gratia. Hęc dices simul redopuit ambusta membra & epulanda ob tu
lit cū adhortatiōē huiusmodi sermōis: hoc est prādiū meū: hęc vestrā portio: videte diligētī⁹
ne vos fraudauerī. Ecce pueri manū vna: ecce pes ei⁹ vn⁹: ecce dīmidīū relig corporis & ne alie
nū putetis filius est meus: ne alteri⁹ opus arbitrēni ego feci: ego diligēter diuisi mihi qđ mādu
carem vobis qđ reseruarem. Nunq̄ mihi suisti dulcior fili: tibi debeo qđ adhuc vnuo. Tua suaui
tas animam tenuit meam & produxit matrī miserē diem mortis. Subuenisti in fame: tu mun⁹
supremū senecte: tu pcuslorū repressor. Venerū necaturi cōiuę facti sunt. habebūt ipsi qđtī
bi debeat: cū epulas meas sumpserint. Sed qđ resertis gradum: qđ horrescit̄is aio: cur nō epula
mini qđ mater feci! Possunt & vos delectate: quæ matrem exaturarūt. Non esurio: iam postq̄
me filius me⁹ pauit: abūde exatiata sum: famem nescio. Gustate & videte: q̄a suauis filius me
us. Nolite fieri molliores matre: infirmiores mulier e. Aut si vos in meo vulnere misericordes
& nō suscipitis hostiā meā: atq̄ auersamini holocaustū meū: ego consummabo sacrificiū meū
māducabo qđ reliquū est. Videte ne vobis obprobrio sit qđ fortior vobis mulier: reperta sit quæ
absumeret epulas virorū. Ego qđem tales parauī epulas: sed vos sic epulari matrē fecistis: & me
tenebat passio: sed vicit necessitas.

Cap.XLI.

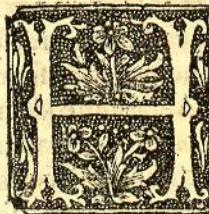
Epleuit cōtinuo totā vrbem tāti sceleris nephas & vnuſcq̄ tāq̄ ante oculos posittū parricidalis cōiuū ministerū phorrescebat. Coepit & ipsi in-
cētores seditiōis examinare post hęc quos raperent cibos ne similes escas
inuenirēt: & velut imprudētes sumerent. Coepit vniuersi timere: ne diu
vivierēt & mori vellent. Peruenit etiā ad Romāos huius facti immanitas
Nam plātiq̄ hoc horrore pteriti: ad hostem fugerūt. Quo cōperto cāsar
execrat⁹ infelicis terræ cōtagiū manus ad cōlū eleuans: talia protestabat.

Adbellū qđem venimus: sed nō cū hominibus dīmicamus: aduersus omnē rabiem beluarū ac
ferarū: qđ sensibilia loquor: aduersus omnē rupiū immanitatem decernimūs. Diligunt fere fōe
tus suos: quos etiā in fame nutriūt: & quæ alienis corporibus pascunt̄ a cōsimiliū fererarū absti
nēt cadauerib⁹. Hoc vltra omnē acerbitatē est: vt membra quæ genuit mater voratet. Mūdus
ego ab hoc contagio tibi me absoltio quæcūq̄ in cōlō potestas es: Scis scis profecto: q̄a intimo
affectu pacē frequēter obtuli: & qđ nō pudet dicere vīctor rogaui: q̄a parcere etiā ipsiſ tātorū
flagitiorū prodigiōrūq̄ autōribus volui: parcere populo: vrbem seruare: sed qđ facerem reput
gnantibus: qđ facerē aduersus furētibus: positis plātiq̄ armis: q̄a illi a suorū cādibus non des
nebant in bellū reuerti: vt liberarē obfessos non perderem: ipsi nos de muris hortati sāpe sunt
dīmicate: ne graui⁹ a suis periret. Quales sunt cīues qb⁹ hostis remedio est! Audieram eqđem
intolerabilem huius esse populi ferocitatē: q̄ incredibilib⁹ se opinōnib⁹ in omnēt excitat in
solentiam. De cōlō se gen⁹ dicere: ibi p̄tmum induisse corporis formām: cōlī se fuisse incolas
descendisse ad cultus terrarū: de terris ad cōlū redire: trāsisse p̄ marīa sicco pede: fugisse ante se
fluct⁹ maris: cōuerſa iordanis fluēta in suū fontem recucurrisse: stetisse solem vt hi hostes suos
vincerent: ne nox impediret: raptos in cōlūm ignēis curribus suos: proeliatas p̄ se cōlī pot
estates: & absentib⁹ his vniuersas hostiū fusas copias: dormientib⁹ partam victoriam. Hęc cō
peteram: sed putabam q̄ diuina circa se iactarent beneficia: non vñq̄ quaq̄ audaciā extēderēt
vt se nec a Romanis vinci posse arbitrarent̄. Agnosco itaq̄ cum his nobis esse p̄cōlūm: q̄ se in
superabiles credant: cū se iactit̄ēt diluūiū sup̄stites hēredes: fluminū: terrarū hospites: viatores
equoreos: sc̄esores ethereos qb⁹ vnda mur⁹ ē aer via: cōlū habitatio: cedūt flāmē: nec vīcula
tenent. Sirientib⁹ petra soluit: ac se se fundit in potus. Esurientibus cōlūm aperit̄: cibis mitti
tur: carne volatilitū castra implent̄: & panem angelotū manducat homo. Stringunt̄ liquentia
amara dulcessūt: sol statuit̄: tenebre illuminant̄. Postremo qđ amplius potest esse: quando hīc
audacia deesse potest! Qui vt aiūt mortui vivūt: & sepulti resuscitātur. Aduers⁹ diuina quoq̄

Egesippi de Excidio Hierosolymitan.

cōspirasse homines opinio frequens & poena indicio est. Ardent hodie quoq; terræ propter in colarū impietatem: platosq; etiam ex istis hyatus soli absorbut. Qzdiu igitur in his locis mors bimur: vbi & terrarū ruina est: vidimus & mare mortuū: vidimus etiā mortua terrarū nascētia: humū aridā: virentiū fructuū umbras inanēs foris gratiā: itus fauillā. Quis dubitare potest qn apud inferos versemur: apud quos etiā elemēta moriunt. Ipsa gnetiā quæ post mortē viue: resoleat: apud hos naturę pietas mortua & stupes defunctis religio. Quis enim parētes nō etiā mortuos diligat? Quis etiā amissos filios non amet: & loco pignorū teneat? Manet affectus & si pignus obierit: pseuerat nomē naturae: gratia nō intercidit. Apud hos vero nec viuentē ma: ter recognoscit filiū: nec appellantē audit: nec vagiētis misceret: & propter vniq; horē execrabi lem cibū: particidales iniecit pignorū manus. Sed quid quasi nouū arguo cū parricidio fraterno generis sui numerēt exordia: cū ipsius Abrahæ: quē appellat patrē: & disciplinę auctore: ac sui principem cult⁹ in eo maxime fidem prædicent: q; nec filio parcēdū putauerit: eūq; sicut ho: stiam aris admouerit: atq; holocaustum offerre nō dubitauerit. Nō cōdemno deuotionē: sed quārō pietatem: aliū quoq; e suis vouisse: aīut victorē: vt qeod sibi p̄imū occurrisset domū re uertēti īmolaret deo suo: & cū rediret occurrisse filiā atq; illū īecesse filiū man⁹ multaq; alia hu: lusmodi exēpla: Qualis ista gens: quę religiōni tribuat homini⁹ necē & sacrificiū putet. eē par: ricidiū? Quis deus possit hoc exigere: aut qualis sacerdos q; hoc possit deferre? Deniq; veterem illū quasi prudētiorē nō fecisse aīut: sed voluisse: istū quasi cōsultiore pseuerasse: Habeat suos ti: tus duritatū homines apud quos disciplina et filios occidere. Infelix ciuitas in qua talis officia tale misteriū est. Operi āt eam ruine suā: atq; abscondit inuidi ipsius cōtagionem ne sol videat ne stellarū glob⁹ spectet ne maculentur aurarū spiramina: purgatorius quoq; ille exuret ignis Thielſtas clapes fabulā purabam⁹: flagitiū videmus: veritatē certimū atrociorem tragediis Ibi enim firmior sexus & partus alien⁹: hīc mulier cui partus p̄ptius fuerit cib⁹. Ibi aliena fraus hic propria volūtas. Ille doluit: hæc insultauit digna talibus viris esca: q; ptinaciter bellādo mu: lieres suas ad tale pduxerūt cōuiuiū: Equidē eos rātis malorū affictos acerbitatibus sā fure: arbitor amētesq; factos q; hæc non sentiant: quare maturius bellum conficiamus: q; emendari nō queunt: īgruamus instantius vt fugiamus regionum istarum morientes aquas: terras ra: entes.

Cap. xliii.

Ils dictis admoueri templo arietes iubet: sed nihil validi iectus proficiebat Plariq; tamen territi de ipsis seditionū principi bus cōfigere ad cæsarem: quos Titus tanq; necessitate cōpulso: nō quasi promissum secutos dubita uit suscipere. sed fides temperauit tractūdā. Non eo loci tamē habuit quo persugas superiores intentiūq; vrgeſe ſuos cœpit: vt vniuersi hostiū diſce derent perculsi metu. Sed vbi parietes inoffenſos ab iectu arietū mole ſua vi: derūt manere aluetūt audaciam: ingeñio tamen cœſar preueniens ſanuas at: genti operas succendi iuſſit: qbus igne admoto argētū defluere coepit. Deinde paulatū etiā lignum ardere: ſic in porticū intēriorem aditus patescere. Sed miseratus cæſar ne finitimiſ intē: rioris vestibuli porticib⁹ cōphēſi templū exureret: ad cōſiliū vocauit duces exercit⁹ dices nō cum inſenſibilib⁹ ſibi certamen eſſe nec bellū cū edificiis quę victoribus proficerent ſi in ex: ueraient. duces tamen afferebant valitudinem parietū & munitionem templi itidæiſ in fe: liquū quoq; incētuo futura: qbus eſſet grata insolentia radices rebellionis eruendas funditus ne iterū temeritas recrudesceret. Distulit tamen cæſar consiliū tractatū in posterū diem: veni: itidæiſ ſe infundendos putarūt: ſed romani conſertis clypeis: q; pauciores p̄imum impetu ſuſtintere. Nutabat tamen acies concursu innumerabilis multitudinis. Vnde cæſar cū equiti: bus prope affuit: proterens facile quos reperiſſet: atq; hostile agmen: reflexit eo fretus: q; iam patet vestibulorum portio. Maiore ſuorū manu ſequenti die diſpoſuit i hostem irrumpere: te

plū succendere. Quod factū eripuisset vrbē incendio; nisi leua mens populi flammis in se hostiū prouocasset, luber enim Cæsar restinguī igniū globos; ne irrupturis impedimēto fo tent. Qd̄ videntes Iudei: dū insidiant̄ volentib⁹ incendia tēpli restinguere: cēfis aligb⁹ ho stem accenderūt: vñ⁹ de Romanis semiustā nact⁹ materiē quē defastigio deciderat; adulto Igne portę admouit: quē autea nūcupabaſ: q̄ auro vestitus haberet fortes. Liquefact⁹ illico flammis aurī rigor lignū nudauit: qd̄ velut in teſto latere patuit incendio. Exuſtis itaq; val uis: in interiora ſe templi penetralia inſeruit ignis. Iamq; portę eī⁹ vestibula lucebant. Tur batii oēs q ſe tēpli munimine defensabāt: trepidare illico: & qd̄ iam inclinatio mentiū erat illū diem eſſe tēplo excidiālē: quia ipſo die quōdā Babylonis ingruētib⁹ fuerat incenſi: q̄a erat decim⁹ dies loma mensis: quē iādudū inter funestos annumerabāt. In ſuperiora quoq; ſe aurarū ſpiramine ignis attollēs victorib⁹ letitiā: vicitis tantā labē dolorē dignū infudit: clamor quoq; vniuersorū exortus: nec multo poſt nunti⁹ hostilis excidiū Cæſari manifestū reddidit. Qui ſe pripiens quāta poterat voce restinguī ignes iubebat. Sed neq; per tumul ū audiendi facultas erat: neq; parcendi volūtas: cū Romani milites vindictē ſtudio ferierēt: notaq; pietas Cæſaris inobedientiē metu ſuis demeret: nulli fraudi ſuis futurū: cū etiā hostib⁹ ignoſceret. Nutu tñ & manu Tit⁹ reuocabat quos poterat: mādabat aligb⁹ inhi berent ipet⁹ militū. Sed ira duce adolebat incendiū: hostē vrgebāt dſpatione ſalutis: iam ſui prodigū: & totū ſe expēndentē periculis. Vulgus maxime ignobile feriebāt vbiq; occurrerat: quia nullis munitū armis: nec repellendo vulnērī: nec retorquēdo idoneū erat.

Etigatus itaq; clamorib⁹ Cæſari gradū retulit flāma adhuc cōclauia templi de pascebaſ. Quib⁹ deuſtis in ipſam ædem ſe ferens intulit. Qua ſpecie plēriq; exanimati: alii ſe in ipſos meſiere ignes: quorū oculi ferre nō poterāt: vt ſupſites tēplo refuerarent. Rursus cucurrit Tit⁹ cupiens cuiuſmodi aedes eſſet circuſpectare. Cuius gra tia mor⁹ p̄æcellentiorē oīm tēploq; fuſſe operib⁹ fatebaſ. Mirabaſ ſaxorū magnitudinem: metalli nitorem: venustatem operis: gratiā pulchritudinis. Nec immeſito tantam fuſſe loci celebritatē prouiftiabat: vt eo ex locis oīmib⁹ cōueniret: quia tanitū non niſi ſumi dei crederet eſſe domiciliū. Adiūgebat honos fidem religionis: quo etiam barbarorū genates templū illud venerabant̄: & inferebāt munera. P̄tædones religionis: q̄ tamē tūc diripie bant ſui: & diſperdebant latrones irruētes in oīa q̄ deposita vīduaq; fuerāt vel pupillorū tā q̄ de victorib⁹ vindicarent̄: ſi qd̄ ex p̄tēda romanis minuteret. Tēplū quoq; ardere cōſpiciētis: ipſi incēdebāt cētera: ne qd̄ excidio tēpli ſupſtes eſſet edificiū: religioni deputātes: ſi oīa cū tēplo perirent. Nec adhuc tñ Iudei perfidiā deponebāt: quae cauſa maioriſ excidiū fuſt. Nā cū aī multoq; inſleterent̄: vt ſe factō agmine romanis traderent̄: pſeudo ppheta qd̄a lactare coepit i excessu mētiſ ſuē tēplo diuia pſidiā nō defutura: vocate populū ad ſe velut quodā oraculo: adhuc ſe i tēplo ſuo manere. Illico repulſuq; hostiū cuneos hārtiaq; incēdia ſic miseri dū inſeliciter falſis circuſcriptionib⁹ credūt: dedecores atq; inulti ſicut pecora truci dabāt. Qui ſi voluiffet credere euīdētia iminētis ſigna excidiū habebarūt. Quib⁹ velut claris vocib⁹ āmonebāt finē ſibi affore. Nā pānū ferme ſupra tēplū ipſiū cometes: paſſim ignis gladii quādā pſerē ſilitudinē denūtiabat quoq; ferro & igni gētis & regni vrbis: ipſi⁹ vaſtitatē futurā. Quid eī ſilitudo gladii niſi bellū? Quid ignis niſi incēdiū denūtiaret? Vil⁹ eſt autē priuſ q̄ popul⁹ a romanis ſeſe diſſociaret: ipſis autē paſchē dieb⁹ Xādici mēlis. viii. die & p ſingulas noctes hora circiter nona tēplū & ara ei⁹ ita lumine refulgebat: quaſi dies eſſet p dimidū ferme horę quorū die manēs: qd̄ vulgo interptabat cumulādæ gētis ſindiciſ videri: eoq; ipulſi ſūt tanq; tēp⁹ afforet libertatis recipiēde. P̄tudētiores cōtra opinabāt: q̄ id gen⁹ ſtella bellū ſoleat denūtiare: nec qſq; arbitret̄ aliena nos a cultū noſtro & diſciplia locutos. Primiū qa nō qd̄ nobis vīdeat aſtrūm⁹: ſed qd̄ acciderit: quā ve opinōes tunc tpiſ

Porta au ū
rea.

Funestus
mensis

Ca. xliv.

Templi or
namenta

Ca. xlv.
Prodigia

Egesippi de excidio hierosolymitano.

Prodigia.

fuerint: quid prudentes senserint: quid imprudentes. Neq; cum de secta Iudaor; aliqd dictum est: ita scriptum videatur a nobis quasi in veritate cultus eorū: nō quasi in umbra & figura præmissos contexeremus: vt seuerentur perfectiora. Nam de signis stellarum etiam in euangelio docemur: quia erunt signa in sole & luna: & stellis. Vitulae quoq; partu asseruerunt quum immolanda adstaret altaribus in medio templi agnum editum: in ipsis sacrorum quæ supra memorauimus celebritatibus. Orientalem quoq; portam interiore solidō arte grauem quæ soleret ad vesperam viginti viroru; multo claudi labore obseratam vectib; ferreis: per aliquot noctes sponte referatam: & vix postea a custodib; clausā. Id quoq; arbitrabant: platiq; futuroq; signum bonorum quib; ingressuris porta aperiretur. Consultiores autem aiebāt custodiā templi resolutam videri: vt quæcumq; intus forent: ab hostib; diriperentur: exiret cultus: introiret vastitas: evacuatetur celebritas: sacrificium destrueretur. Quod etiam anteq; crucifixissent CHRISTVM IESVM liquido significatum lectio docet. Post multos quoq; dies figura quedam apparuit inestimabilis magnitudinis quam plurimi circunspexere: sicut libri Iudaorum manifestarunt: & ante solis occasū subito visi in nubib; currus & acies armatae: quibus totius Iudaæ regionisq; eius vrbes incursarent. In ipsa autem pentecostes solennitate ingredients sacerdotes in templi interiora nocturno tempore: vt sacrificia assueta celebrarent: primo motu quendam sensisse se prodiderunt: & sonū editū: postea etiā audisse repentina voce clamatu; Trāseam⁹ hinc.

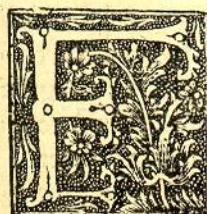
Clamor le
su Ananię

Et si quoq; Ananiæ filius ruricola vir: ante annos quattuor q; bellū Iudaor; populus adoriretur in summa pace vrbis & abundantia cū sceno phegia sacrificiis solennibus celebrarentur: templū ascendens coepit clmare. Vox ab oriente: vox ab occidente: vox a quattuor ventis: vox super Hierosolymam: & super templū: vox super sponsos & sponsas: vox super omnem populum. hoc noctibus & dieb; vociferabatur. Quomodo primores loci corripuerunt eum: terrible vocis eius indiciu; perhorrescentes: & plurimis eum suppliciis affecere: quo saltem afflicitus dolore defineret terribilia & plena prodigiis denuntiare. At ille nec metu villo: nec verberibus aut grauiorib; intermissionibus territus vsu: aut vocem mutauit eadem denuntiationis & perseuerantia cōtextione sermonum: nulla obsecrationis interpolatione in hisdē manebat iniuria; negligēs affectu imobilis. Quod nequaq; perfunctoriū rati: sed in excessu mentis vt erat exprimi detulerūt ad loci iudicem: qui tūctemporis a Romanis per id locor; publica agitabat negotia. Is rimandę veritatis gratia sequensmīs eū poenis exulcerauit: quo magis perseueraret eo væhementi⁹ corripi flagellis hoīem iubens: vt si qua secretiora futuri tumultus cōperisset indicia manifestaret. At ille neq; fleuit neq; rogauit: sed ad singula verbera non suū sed patiæ excidii hebiliter plorabat dicens. Ve Hierosolymis. Neq; interrogat⁹ quis esset vel unde: vel cur eadem diceret: responsū reddidit: sed tantummodo lamentationem illam patrię q;stū miserabili psequebat: defessus itaq; Albinus hoc vno em̄ nomine dimisit eū tāq; demeti furore qd diceret non sentientē. At ille neq; sermonē vllū cū quoq; habebat: nec aliud loq; per reliquū tēp⁹ auditus est: sed hoc tanq; lugubre atq; funereū canticū canēs dieb; ac noctib; iugiter resultabat: Ve Hierosolymis. Neq; verberanti conuictiabant: neq; cibū imperiēti gratias agebat. Vna erat ad oēs eadēq; plena funebris vllulat⁹ respōsio: & maxime sacrificio; celebritatib; per septē itaq; annos & qnq; mēses eadē verbog; series: idē vocis son⁹ māsit. Itaq; indefessus tāto tēpore: vbi obsidio coepit: eadē illa vociferari destitit: quasi cessa re oportet d enuntiatā cum adeissent quæ fuerant denūtiata. Sed vbi flamma coepit parter vrbem & tēplū inuoluere: circuiēs mūri clamare iterū cepit. Ve ciuitati: populo: & templo. Et ad postremum addidit. Ve etiam mihi. Et fundibulo iectus: in eadem voce amī

sit spiritum. Vrbem quoq; ipsam cum templo vetustis litteris scriptum erat: tunc perituram cum tetragonum templum factum fuisse. Itaq; siue obliiti: siue obstupesfacti ingruentium malorum necessitate: ubi occupata est Antonia tetragonum circuitum templi fecerunt. Inter q; illud præcellentissimum quod in litteris æque vetustis quas sacras vocabant manebat impressum: q; secundum illud tempus futurus esset vir: qui de regione eorum imperium adsumeret in orbem terrarum. Quæ res eos in tanto furore posuit: ut sibi non solum libertatem: sed etiam regnum pollicerent. Id alii ad Vespasianum referendū putarūt: prudenter ad dominū IESVM qui eorum in terris secundum carnem genitus ex MARIA regnum suum per vniuersa terrarum spatia diffudit. Tantis itaq; rebus aduentientib; non potuerunt cauere quod diuinitus decernebatur.

Ca. xlvi.

Vigintibus itaq; auctorib; seditionū: quium templū exureteatur: Romanī posuerunt signa intra circuitū templi ipsius & contra portam orientalem sacrificauerūt: Imperatorem Titum summis prædicantes vocibus. Interea puer quidam eo loci ubi etiam sacerdotes erant quos & inopia aquæ: & astus finitimi incendiū commacrabat siti: rogauit vnum de custodibus Romanis dexteram sibi dare: potum offerte. Porrexit illico: atatem pariter miseratus ac necessitatem: biberit puerus. Et quia sedulo innoxie creditum fuerat etati: rapuit aquæ vas: & cursu se se proripuit: ut etiam sacerdotibus bibendi copiam ministraret. Voluit sequi miles: sed non potuit cōpræhendere. Ille periculo suo sacerdotum sitim leuauit. Bona fraus quæ nemineti ladeat: subueniret necessitatī. Deniq; miles ipse miratus est magis effectum pueri q; dolum: de testatus q; in illa atate atq; excidio totius virbis & communī periculo quid debetetur reue tentiæ sacerdotibus quod potuit ministerium non inexpressum reliquit. Nec multo post sacerdotes confecti fame & siti vitam rogarūt. Quos Titus iussit occidi: degeneris animi esse respondens: ut templo & muneri cuperent superiuere. Ioanni autem & Simonī: & cæteris principibus seditionum Rogantibus: vt paulisper cessare facula telorum: & strepitum iuberet: dicendi q; sibi potestatem daret: ab indulgentia non abhorret: facto silencio ita responsum edidit. Serum nequissimi tempus ad misericordiam: quū iam quid reseruetur nihil relictum sit. Offerebam vobis & despexitis: & diffidentiam putastis non indulgentiam. At ego innoxia ædificia vestro scelere perire ingemiscebam: vulgus signabile cogi ad mortem dolebam: parcere volebam: vos non sinebatis. Suspendebam proelia: vos iruebatis. Pacem offerebam: vos non receperistis. Alloquebar frequenter: crebro conueniebam. Non pudet dicere: insolentiores vos feci togando. Quid putabatis q; Romanæ acies vobis cederent: & multitudine circuitu eniretis victorem: victorem omnium exercituum! Quo ta portio virbis pugnauit: quia vniuersū: nec regio vestra sustinere poterat: nec sinebat necessitas. Maior enim cura tuendī nobis orbis: q; propugnandi. Quocūq; eam nihil est nouū: nihil est alienum quibus omnis terra possessio est. Latrociniūm hoc quasi neuum in corpos diu dissimulandū putauim⁹ aliquando commoti auferendum credidim⁹: ne fulgorem Imperii Romanī vestra inobedietia & qdam interpolaret caligo. Sensistis Romanam virtutem non bellando: sed moriendo. Neq; enim in campo vestra vidimus agmina: sed in muro: quū vobis nec clavis prodeßent ad tutamentum salutis. Quis enim mur⁹ resisteret qbus ocean⁹ non testi tit! Aut quæ ciuitas nostra obsidionis in expugnabilis foret septa p̄sido murorū: cū Britanniasque Romana armā penetrauerint: muro tremētis circuituallatas elemēti: Substrat⁹ est nobis ille præruptus aquæ mons. Patres vestros: vt ludæ fabula ferunt: rubri maris vnda muri specie transeuntes circuituallauerint. Romana fortitude

Pius puer
dolus

Ca. xlviij.

K. ii

Egesippi de excidio bierosolymitanorum.

murum oceani perfregit. Non inuideo vobis aliena beneficia. Videlicet vos mare & fugerit: vt clausi ab hoste fugeritis: qui apertrum pere hostem non poteratis: nec sustinere. Nobis fugam oceani damno fuisset: si fugisset. Gessimus ante bellum cum fluctibus: insanum mare ante superauimus quod ad hostem perueniremus. Excepit nos Britania: iam victores eorum. Quibus illi fidebant nos subegimus: vt ad triumphi cumulum ipse oceanus accederet. Sed forte de virtute corporis presumebatis. Nunquid vos Germanis fortiores quos

Germani. septos Alpi muro fortitudo Romana in seruitutem deduxit? Nec illa similia Tauri montis acclavis collibus: aut Canopeis agminibus Aegyptiorum cum quibus vobis bellandi usus est. Supra nubes ascendimus: & de nube descendentes populos vicimus: aerium cunctis aperiuiimus iter: aequoreum vobis non inuidemus: dummodo illud triumphantis fuerit: hoc fugientium. Romana itaque virtuti concederunt montes: amnes exaruerunt: amissi cursu quem natura direxerat: & inflexo quo vinctores iubebant. Conuersus sit Iordanis vester ut dicatis: atque in fontem reuerterit: vt vobis iter panderet: non eo Chloelia Romana virgo eguit: quae ruptis vinculis hostem euasit: & fluvio decurrens Romanis se intulit castris. Nec incendia vestra miramur: de quibus Hebraeos pueros euassissemus: maximos edere cantus soletis. Mutius noster nullo cogente manum admouit ignibus: nec remouit donec vicitor incendi miraculum hostibus suae infunderet fortitudinis: quae flamas non senserit. Denique pacem rogarunt: qui triumphum superabant. An vero coelestia illa vos extulere pabula: & esca pluviatur aduersus virtutem Romanam? Sed considerare decuit altricem ipsam orbis terrarum: Aphricam esse subiectam Romanae fortitudini. Nobis seruit quae oes alit: in nostra potestate est fames omnium & vicius vniuersorum. Quod natura omnibus dedit: virtus Romana ius suum fecit. Ipsum Hannibalem perculit quod in exilium coegerit: quem non capiebat orbis terrarum. angustior ciuibus Aphrica fuit: Non idoneae ad demorandum viis Hispaniae arcta viati Gallia: indigna Italia amicicie fcedere: & societatis consortio lactetis liceat quod flumina militauerint vobis: coelestes potestates pugnauerint: nos Hannibalem inequantem fluminibus vicimus: atque intonantem vindis. Ipsius tempestatibus quatiebatur mundus: Et ille muros nostros armis pulsabat. Neque vero necessarium fuit: vt hostes nostri sicut Assyrii vestri dormientes extinguerent: sed proeliantes. Non enim in somnis victoria quifit: sed in proelio. Non virtutis adorea est: ubi fortuita gratia. Hostes nostri non aquarum rutilo decepti renitentium ad solis exortum in manus nostras inconsultius incidentur: dum susi sanguinis specie nos extinctos putauerunt: sed scientes & ad bellum parati: campos terrarum corporibus suis texete: ac proprio sanguine repleuerunt. Quae vos fortitudo in tanta posuit insolentia? Non videbatis eos seruire nobis qui vobis imperitarunt? Aegyptus que vos affligere solebat: nobis annuum pendit tributum: & viam praebet usque ad indicos tratus: extra orbem terrarum egredi: atque alterum orbem querere: maris secreta: solis oceani quod ultima: & alterius orbis incolas nostro imperio adiungere. Quid Antiochiae regnum qui vos grauibus suppliciis affectit: Ius quoque ipsum erexit religionis: nos ipsi vobis refudimus glorioius arbitrantes imperare regibus quod regnum tollere. Ipsa auferre Antiochiae sedes dominorum vestrorum non studiose suos repudiauit: & nos dominos elegit. Vos ipsi nonne ad nos confugistis: vt illos dominos fugeretis? Nonne ipsi vos suscepimus & aduersum illos defendimus? Seruimus vobis ut vestris legibus viueretis: dedimus potestatem vestris inseruire cultibus. Sacra vestra scire noluimus: sed honorauimus. Postea rebellandū putatis. Pompeius templum cepit: sed non diruit: urbem occupauit: sed integrum omnia: reseruauit donaria. Pro quibus o grati socii hanc vicem nobis rependistis: vt tertio rebellaretis. Fuerit Nero despiciendus: sed non in uno Romana virtus expendebat: sed

Chloelia

Mutius.

Hannibal

Vespasian.

habebat militem Vespasianum qui iam ad pacem reuocauerat Gallias: tam fortis in p[re]celio:
 ut per illum & Nero vinceret, per illum Nero esset hostibus formidabilis: tam fidelis domino
 p[ri]ncipi vt solus imperium non quereret: quod solus merebatur: sed Cestius laeserat. Querelam
 deferri decuit: non arma irrogari. Missus pater Vespasianus qui improuisus potuit in impa-
 ratos se effundere Galilæam circuibat: longinqua exurebat: vt vos deponeretis insolentiam:
 venia postularetis. Ostendit virtutē: & cū vniuersos clausos teneret: Aegyptū petuit: vt indu-
 cias resipiscēdi daret. Insolentiores vos nostra absentia fecit: quia nos occupatos purastis. Sed
 nunq[ue] ita occupati sumus: vt absentes simus orbī terrarū. Nam & absentes assūm⁹ & longe po-
 sitis propri⁹ adfistim⁹. Namq[ue] vt anima in corpore omnia membra vivificat sua: sic Romana p[re]uidentia omib⁹ imperii sui partib⁹ adest: & totū orbem Romanū tanq[ue] præsens gubernat. Nā
 si singulis animis illa vis diuina regendi corporis virtutem dedit: quanto magis Romano vi-
 gore quo quasi vnu totius imperii nostri corp⁹ animat: tuendi ei⁹ vitalem quandam substan-
 tiā subministravit! Suspensi itaq[ue] bellū vos reparastis. Profectur⁹ itaq[ue] pater ad urbem Ro-
 manam a tyrannis recipiendam: me a sua diuisit societate: ne vobis suæ pietatis executor dees-
 set. Veni ad bellū specie tacentis affectu rogantis. Quoties a mœnib⁹ vestris vocauī exerce-
 tum! Quoties postea a penetralib⁹ templi retraxi! Quoties restinxī incendia! Quoties mo-
 nui! Sed nūq[ue] audistis. Nunccine demū rogastiſ quasi iam quicq[ue] superset quale iam consumi-
 prum est: & tamen a cædere incendio: direptione exemi militem. Quid desideratis: quid adhuc
 statis armati: quasi daturi leges non accepturi! Si deditio[n]em petitis: deponite arma iam no-
 metuenda victorib⁹ & superba victis: & plena insolentia: vt armati rogetis quasi de fide no-
 stra dubitandū vobis sit. Aut adhuc virtutem lacescit bellū minantes! Popul⁹ extinct⁹ est:
 templū ardet: urbem tenemus. Quid reliqui speratis nisi vt vita vobis donec! Proinde ponite
 arma quasi victi: vivere vobis donabo: et si non merentiū: quia noluistiſ quæ yestra sunt vo-
 bis conseruare! Tunc illi petere cooperūt vt sibi obstrictis sacramento ne vnuq[ue] se Romanis tra-
 derent egrediēdi per murū potestatem daret: quo cum suis familiis in desertū pergerent: urbe
 Romanis cedentes. Eo commotior Tit⁹: etiam ne inquit conditiones nobis imperatis! Quin
 potius defensare patriam! Adestate templo: omni virtute insurgeite: seruate sacramentū mor-
 tis: quādo vitę repudiaſtis. Et simul iubet insurgere Romanos in necem hostiū. Plurimi cœpe-
 regnuiore victorū indignatione labefactati: tradiderūt se tamen Zaræ regis filii: & fratres eius
 & plurimi cum ipsis de plæbe. Nec Titus quis excitatus ad iracūdiam: propositum suū sol-
 uit contuitu regalis fastigii: sed recepit confugientes: solius tamen pietatis: (qd maximū est)
 lucru fecit. Nam prædam omniē dom⁹ regiae seditionis auctores diripiuerunt: vt nihil ex ea ad
 Romanos perueniret. Simil' autem vt facto impetu in aulam irruere duos de Romanis mili-
 tibus iniudentes: vnu pedestris militię virū trucidauerunt. Eques vero poposcit se ad Simo-
 nem duci: allegans se habere quæ memorato insinuaret p[ri]ncipi seditionum. Sed perductus
 ad eum qui vana quædam attexeret: perimi iussus: dum percussor moratur clausis iacti fascio-
 la oculis: se proripuit ad Romanos. Qui comin⁹ procliantes suscepere fugientem: perdu-
 ctumq[ue] ad se Titus quasi indignū virū morte: qui ab hoste viu⁹ potuerit capi: exutum armis
 iussit dimitti: resuans ei quod per hostis ignauiam non amiserat: & auferēs militię sacramē-
 tum quod captus prodidit: fugitiu⁹ de honestauit: id illi maiori supplicio fuit. Apud viros
 enim grauiora militię probra q[ue] mortis vulnera sunt. Repulsi tamen illico ludegi: ad superiora
 urbis se cōtulere: relicta templi & urbis defensione. Strages magna in eos: qui resederunt exer-
 cebat: seminecibus aut cadaveribus repleta via. Iussit Cæsar etiam ad superiora admoueri
 machinas. Quod videntes Idumæi elegerunt viros quos ad Titum mitterent: qui deditio[n]e
 rogarent. Eo cognito Simon preuenit: & electos qdem petendæ deditio[n]is viros intercepit.
 Sed Idumæi nō multo post quis destituti adiumento p[ri]ncipū: cū sustinete diuti⁹ yim negrēt

Egesippi de excidio bierosolymitanorum.

tradiderunt se exercitui Romano. Ita primū famis & ad postremū desperatio resistendi deditationē patrauit. Nec Romani multa cede iam fessi abnuebāt vitē indulgentiā & studio captiuā mancipia vendendi prōptiores erāt ad reseruandā salutē. Plurimi venales sed pauci emptores: quia Romani habere in seruitutem ludos dedignabant: necludai supererant q̄ tediāmerent suos: cū se euasisse vnuſquisq; vel inopem gratularet. Passim itaq; se tradebāt remoto metu: qm̄ latrones aberant: Romani ignoscabant.

Ca. xlvi.

Eniq; & Iesu vnus ex sacerdotib; Thebuti fili⁹ se dedidit: & vasa sacerdotaliū ministeriorū: lucernas duas: mensas: cratheras: phialas: & oīa vasa aurea: sed & peripetas māta: & indumenta p̄incipū sacerdotii: cū lapidibus accepta fide salutis volens tradidit. Cōprahēs etiā finees custos gazo philatii demōstrauit sacerdotū purpurā multā & cocci: & alia cōplura: q; ad vsum reseruabant. Cū quib; cinnamonomū & cassiā & aromata plurima: & thymiamata: vasa quoq; sacramētorū multa: etiā ipse tradidit & vestem sacratā: sed coact⁹ metu: vnde & veniabile apud suos flagitiū fuit. Tñ etiā voluntas defuit: de esse virt⁹ non debuit: licet plerūq; leueri⁹ iudicem⁹ q̄ precauere possim⁹ si ipsi in tali versemur necessitate. Refugere tñ debem⁹ furti ministeriū: & indicū prodictionis. Clamq; insurrexerat ageres: sed & ferire cōperant arietes munū superiorē septima die mensis quē gorpieū nuncupant ventū ad supremū. Conturbati & perterriti ipsi factionū p̄incipes qui in extremis insultabant periculis: genib; singulog; aduolueban⁹ opē orantes. Cernere erat q̄ misetabilis illa mutatio foret ex illo terribili ac superbo fastigio: in hanc humilē & plaeberā deiectionē: i lachrymas: flet⁹: pauroē: Necdū cesserat mur⁹ v̄ ibis superioris: iam illi pcursabant singulos nihil su pereſſe pr̄afidii: ingemiscentes hostē īgressum arbitrabant. Pleriq; tanq; iam de superioribus pugnātes romanos videre sibi videbant. qđ metuebant animo oculis p̄figurabāt: & mētis pa uor fiebat īmago v̄isus. Deniq; pro certo iam hostē ceruicib; suis incūbere credentes: quibus adhuc tres turres Mariamne & faselus: & equeſtris supererant: ceteris validiores deseruerunt superiora cōfugientes ad hypogea: vel retrusos specus. Joannes tñ non multo post fame tabidus & confect⁹ ieiū nio: tradidit se C̄esarī. Qui reseruat⁹ ad triūphū: sed perpetuis vinculis in nodat⁹ v̄sq; ad mortē trahens magis spiritū vitæ q̄ vllā volupratē viuendi expertus securim euasit. Simon autem latuit etiā ītra exustę v̄ibis ruinas ī hypogaeis se cū paucis recondens fidelioribus.

Ioannes
capit.

Am C̄esar discesserat etemata v̄ibe: aestimās etiā Simonē aut igni exustū: aut ruina oppressū: aut a quoq; hoī ī temptū. Verū ille qđiū cibis suppeditauit in defossis specub; defodiebat introrsum. Sed vbi & cib⁹ defecit: & null⁹ euadendi exit⁹ patuit: subito ad superiora erepsit: induit⁹ veste candida & purpureo desup v̄estimento: vt terrorē quendum īcuteret aspiciētib; Qui p̄imo stupētib; militib; romanis mandat vt ad ducē suū dederet. Erat ī eo loco Rufus Terenti⁹: quē Tit⁹ loco p̄fectū militiē de teliquerat. Quo adueniente interrogat⁹ quis esset: primo alia post Simonē confessus est. Inde transmissus ad C̄asarē: & ipse ad triūphū reseruatus. Sed quia crudelia exercuerat in ciues: nec se C̄esarī tradiderat: post triūphū pompa neci adiudicatus. Octava die gorpieū mensis cōcremata est ciuitas: cæsa per om̄ē temp⁹ obſidionis innumera milia: decies centena milia. cx. myriadas plāriq; asserunt Iudaorū tñ oīm: sed non eiusdē regionis oīm & loci: quia eo vndiq; cōuenerunt tēpore paschalis festiūtatis: captiui abducti ad nonaginta septem milia: latrones prope oēs perempti statim: q̄ validiores erant per triūphū duci: postea bestiis obiectū: ceterisq; suppliciis dati per singulas ferme v̄ibes qua iter agebat Titus: vt per vniuersos rebellionum supplicio metum spargeret.

Cæſor nu
merus.

It p̄ijas: adij. Tūcij. stines. v̄ilia. M̄cijades: plura bona
M̄cijades: q̄ p̄est decez v̄ilib;. v̄ille vero xiiii dicunt. C̄apit.
so. 13. Cot. 1.

Simon ca
pit

Eridē tempus Alani gēs fera & diu ignota nostris q̄ interiorū locorū diffi- Cap.II.
cultate & clauſtro portē ferre quam magnus Alexander prouti montis im Alanī.
posuit iugo cū ceteris feris & idomitis introrsum gentibus cohibebant: hi
colebāt scythicū Tanaim finitimaq; eius & Meotidos paludes velut quodā
clausi carcere memorati ingēio regis vt suā terras exercent: alienas non i
cursarent. Sed siue ob sterilitatē locorū qd auari votis agricolē spata culture
nō respōderet foeciditas siue p̄dādī cupiditate regē hircāorū q̄ locis p̄cerat
sollicitarūt precio ne an diſſenſione incertū: vt reſerata porta eruptionis ſibi copiam daret: quo
imperato infudere ſe gēti Medorū & imperat̄ breui velocib⁹ eq̄s & alis pariter ad dexteram
nexis i quos p̄ vices cū foret libitū defilirēt: totā prope regionē p̄curſauere: vt primo pturbarēt
omnīa majorisq; multitudinis ſpecie darēt aduersus quā nullus fugae locus vacaret: Deinde cir
cūuentis omnibus quātā vellent strage edita p̄rādā abducerēt. Erat n. regio populis frequens
& pecoris abūdas q̄ nullo rēſiſtente facile patuit direptiōi. Sigdē ipſe Pachorus Medorū rex in
abſtrusa loca ſe cōtulit ſaluti potius q̄ regno cōſulēs: ita vt vxor ei⁹ ac liberī ac cōcubinē capte
ab Alanis. c. talētis poſtea redimerēt. Nec Tyridates armēlæ rex immunis fuit periculifēd alieo
malo cauſior peſtē p̄rāudit: & viriliter voluit occurrere: vt a finib⁹ ſuīs hōſtē auerteret: dū pli
atur tamē iaculo incertus in potestatē hōſtiū viuūs cōceſſerat ni p̄rācuto gladio nodū infor
mē volociter intercidiffset. Nā insolentia quadā pprię fortitu dinis & in cāteros deſpectu ſup
bo ſimul vt familiarē ſibi emin⁹ decernēdi cōſuetudinē refugiēdīg facultatē fraudetali p̄tex
rēt: laqueos iacere atq; hōſtē inectere: ars Alanis bellādīg mos ē. Fugit itaq; Tyridates: cui euia
ſiſſe ſat: fuit regnū aut ſuū depopulādū reliqt. Nā quaſi accepta iniuria q̄ cōgredi auf⁹ foret ve
hemētius armeniā q̄ Medię regnū deuauauerūt. Opimis itaq; vtriusq; regni ſpoliis ad propria
recurſum fecere. Quorū cōperta incuſione: Titus Antiochiam cōtendit. Sensim tamen ut
triumphatorē decebat cauſamq; diſſimulans p̄ ſingulas vribes pōpā celebrat victoriae. Perime
banūt in arena iudaī quacunq; pgebat: ac dilacerati a beſtiis pendebant merita rebellionis. An
tiochię quoq; eos vetuſtis odiūs gētis populus insectabat: eo q̄ reges pſarū q̄ de Hierosolyma
tana vribē dōaria: iure victorię vīdicauerat: synagogis cōtulerat. Antiochēisde: ſuoquoq; alia
largiti. Itaq; cōgeſtē opes inuidiā facile mouete. Nam vt illa nūc omittamus quae adueſtū ma
chabeos geſſerint ſacerd̄ otii competitores & quātā cladi ciuitū fuerit ambitio ſicut ſupra me
morauimus: Antiochus poſtea nō ignobili genere ortus: ſed moribus pditus afficto criminē q̄
iudæi vribē Antiochiā incendio exurere cōſpirauiffent patrē propriū q̄ effet de iudæorū primo
ribus & plātōsq; alios inſimulatos gentiliſ ſimpetu multitudinis ad mortē coegit. Nec eo pa
rācilio multorūq; cēde exaturat⁹ queuit: ſed poſtea quoq; nacl⁹ facuſtate q̄ fortuitu incēdīo
acciderat eiusdem vrbis porticus: & tetragonū plateā maximamq; partē edificiorum cremari:
fraude p̄dicta cōiurationiſ: iterū iudaeos vrgere coepit atq; inceſſere ac prope vniuersorū ſtra
gem feciſſet: niſi aduenienti Tito reſeruata cognitione foret metu: ne cæſar vſurpatō plurimorū
ſupplicio cōmouereſ. Ea re iudaī ſaluti fuit. Massadē quoq; plurimi ſe iudæorum ſreti loci
munimine cōgregauare: cuius expiignandi negotiū Titus indignū arbitratus q̄ imperatore
tenere Syllæ mandauit cui ſummam in iisdem locis militiæ Romanę cauendiq; ne qd ierū re
bellionis orīreſ cōmiferat. Ipſe Alexātriā cōtendit: & inde nauigio Romam transiſit. Sylla
grauiter inſiſtēs iniūcto ſibi munerī: massadæ murū ariete diſſoluit. Illi ineriorē ligno cōpoſu
ere eo q̄ ad huiuſmodi iectus machinamētorū muralis materies facile non cederet. Sed Roma
ni mutato bellādi genere ignē iecere: q̄ & facile ligno ihesit & ſine villa adoleuit mora. Magnus
itaq; adultus incēdīo flāmæ ferebat fragor: q̄ primū Boreā ſpiramine a munitionis partib⁹ re
pellebat: & romanorū magis vīneas exurebat. Deinde exorto Noti ſpiramine in castellū ſeſe re
torsit: ita vt cōflagraret omnis ille ligneus muralis obiect⁹ materiæ cōſumptę. Rōani qm̄ nox

Cap.III.

Cap.IV.
Massada.

Egesippi de Excidio Hierosolymitano.

Interuenerat securi victoriae in castra sese receperat ut sequenti die nudatos iam atque omni exuto psidio debellareret: Sed ne quis labereat in tectis castellum custoditis circuualauerunt.

Cap. LIII.

Despatis itaque reb⁹ Eleazarus auctor turbarum videt nil praesidii superesse huc exors⁹ est monē quē nos quasi epilogū quēdā claudēdo op̄i deplorabilē more rhetorico nō p̄ter misim⁹. Quid agim⁹ Abrahamitae viri genus regale sacerdotalis gratiē virtute supra biles. Non enim ex euenu victorię q̄ frequenter incerta est: sed ex propositi constata virt⁹ expectatur. Unde cōicere liquet q̄a hostē subiicere sortiē: nō mutare mētē virtutis eē. Jure igit̄ isupables vos dixerim: si nullus adhuc vos morris vicerit metus. Sed non ita vos pater instituit Abraham sed q̄ in filio unico docuit: nō mortē ei⁹ sed immortalitatē futurā si p̄ religione immolare. Quid Iosiam p̄dictē: quo nemo fuit melior interpres religionis: cōtemptor mortis: assertor libertatis. Nāq̄ is in illo suggestu regali locatus: cui licet differre mortē: tñ q̄a videbat ppter peccata grauiā captiuitatem plābis Israel futurā bello se alieno miserit vitam refugit. Clamat Necho. Non aduersus te missus sum: sed aduersus regē Israel. Ille tñ nō prius recessit: q̄ le talem sagittā iectū subiret. Quo fusus vulnerē indicio nobis est: vtrū i bellō meritū an casus p̄ ponderet. Vicit⁹ est Iosias priorū instaurator sacerdotiū: vicit Necho omnī sceleratissim⁹: ledilectus vicitus nūc cū angelis est: hic victor in suppliciis. Quis enim nescit non in hac vita repositam esse mercedē hominib⁹: sed post hui⁹ absolutionē certānis. Hic enim currim⁹: vt illic ad palmā pueniamus: hic certamē: illuc p̄mū est. Non ergo illa hic lōgeū etatis gratia est. Deniq̄ Abel cito occidit. Cain superuixit: ita mors īnocētiā fuit: & vita eternā. Ex illo in eādem fortē successimus: vt viuere miserrimū fieret: mors beatū. Quid est enim vita nisi carcer animē q̄ intra hoc ergastulū claudit & carnali adh̄eret cōsortio? Cuius īfirmitatibus quatit: labore affligitur: ira cōterit: accēdit cupiditatib⁹: vexat furore nec se facile attollere potest humī nixa cōcta puluere: stricta vīculo: neruis irretita. Nō mediocrit̄ tñ potestas vt corp⁹ viuiscet atque īfundat: insensibilis materiae sens⁹ vigorē & ī hoc īvisibiliter singulis anima sua conferat: totūq̄ hominem regat atque vltra mortalem prouehat fragilitatē vt cogni tionē capiat coelestium sectotorū mētē: intendat futuris: itaq̄ ad imaginem similitudinēq̄ sui principis nō videat: cū sit in corpore: sed nec corporalibus oculis cernit nec īgressus eius: aut exitus eius vlo aspectu deprehendit: instar quoddā diuinī munēis repräsentans. Cū ingredī vitam īfundit: cum excedit corpore mortē operat. Vbi anima: ibi vita: vbi ea defuerit: ibi mors est. Quicqđ īniserit: exuscitat: q̄cqd reliquerit statim soluif & cōtinuo marcessit. īfusione animae mortu⁹ resurgit discessiōe: viuus exanimat. Quis ergo dubitet q̄ ei īnesset videat immortalitatis operatio cui virt⁹ sit mortem auettē! Ea tamen sibi oneri est q̄uis aliis ad vsum redudent. Et qđ corpori donat sibi detrahit. Grauaf enim & quasi in terrā inclinat cū isto mortali corpore. Itaq̄ vita corporis mors est anima: & rufus corporis mors animē libertas videat: dū. n. sumus ī isto corpore seruit anima nostra ac miserā quidem seruitutē: q̄ de paradiſo exulat & a suo principe pegrinatur. Vbi autē fuerit istius carnis absoluta vinculis ī illū purū & splendidū superiorēq̄ retiolar locū atque adeſt domino deo suo sanctorūq̄ habitaculis fruſt: & beatorū gaudet cōsortiis q̄ nul lam ī aru habeat cū mortuo societatem: & cōtuberniū cadaueribus detlicherit: aspiceat ei coelestis gratia nec vlla eā curarū humanarū solicitet exagitatio. Indicio nobis est quies: quātā anima p̄bitū corporis resumat gratiā. Sopito. n. corpore & quasi mortuis eius cupiditatib⁹ atque vniuersis morib⁹ cū sanctis sapientiū cōuersamur: recipimus quos amissim⁹: vt nobis & absentes adsint: & mortui viuāt & omnis q̄escat dolor. Appropinquemus & cōfabulemur deo: cognoscamus futura. Affectis requies: seruīs libertas sit. Quod igit̄ dormientes somniam⁹ hoc defuncti ad ipsū cōmūnemur. Et q̄ ī somno ī mago ī morte veritatis passio est: & libertatis gratia. Vñ non nullis gentibus mos est vt ortus hominū flētibus occal⁹ gaudiis p̄sequant: q̄ illos ad erūnam generatos doleant: Hos ad beatitudinem redisse gratulētur. Illorū animas ad seruitutem ve-

nisse ingemiscat. Istorum ad libertatem remissas gaudeant: Indorum quocum sapientes serunt si montandi affectum induerint protestari quod discedere velint: neque nullum obstatere. Deinde ubi apparet ratus mortis processit insilire latos ardentes Pyram & adstantibus vale dicere: dolere mulieres quasi subsidio destitutas: vel liberos puulos quod derelinquantur benedicere alios nec inducere quod ad meliores splendidiora loca: puriora festinare cōsortia. Quid igitur de vobis aliud opinari possūt cū etiā barbaris gentibus libertatem sequendi mos sit: Iam duduī itaque vos optime mihi cognitos & institutis patriis respōdere paratos: quod neque Rōanis: neque cuique genti nisi soli deo seruēdū patet: quod solus iustus & verus omniū dominus sit: dies aduenit: quod probare operibus voluntate exigat: nec de honestare veteris indolis claritudinē ut in libertate geniti dominatiōi vos hominis sublīciatis: p̄fertū cū licuerit vobis ante seruire sine piculo: nunc autem necesse sit dura supplicia suscipere cū seruiture: si Romanorū impio seruituros nos offeramus: quos primi omniū bello lacesſiūimus & ultimū adhuc armis tenēmus impatorī non dedimus manus pacem offrenti: Sylla & dabimus acerbitatē minanti: **C**o miseri ad quā spem istius vitae nos reseruauimus: Esto hostis ignoscatur: quod p̄derit cū offensa dei clara sit: ignes ab hoste in nos versi: mutata vētorū flāma: flāmē retorte: ut nostra subsidia deurerent. **Q**uis poterit aduersante deo viuere nullus veniae locus: sed manifestū imperiū mortis voluntarile. **Q**uid enim nox interuenit nisi ut nos hostis nō praeueniret: aut de usq; murali subsidio cōtinuo intrumperet: sed ut nobis exerceđe mutue necis tēp̄ reseruaret. Liceretque cū liberis nostris & necessitūdīnib⁹ mori: ne videtur anhelos senes annisq; a romanis p̄trahi: charissimas cōiuges ad vētoris libidinē rapi! **C**ōmorū amur patriæ nescim⁹ supstites tāti dedecoris opprobrio. **Q**uo igit̄ fugiem⁹ a facie dei: aut quo ibim⁹ ifenso nobis coeli domino! Si cadant super nos montes: & cōcūis specubus abscondant quomodo tū poterim⁹ declinare indignationē tāre potestatis! **Q**uo. n. p̄grediemur ubi nō sit deus cū vbique ipse sit! An mediocria exempla sunt quibus doceamur quod iaduī genti nostrā pro peccatis nostris: ifestus sit qui āte p̄sidebat! **Q**uis hoc dubitet cū videat quod in nos cōuersae manū nostrā sint: pluresq; sedīcio domētīca q̄ bellū extinxerit. Non donabo Romanis quod vicerint: nec ipsi sibi hoc vendicāt: quod scītū quod omnes fere nostri potius armis q̄ alienis p̄terim⁹: quia et Romāna arma viderūt cāfaream inhabitātes iudæi: quo rū feriato die sabbati inter solēnes nostrorū sacrōrū cultus multitudō gentiliū casariensiū repētino quodam impetu & missō desup furore succensa. xx. millia deleuit: omnes fugauit: ut totam vrbē exinaniret. Nōne Syriam totam quidē impleuit dementia: ut iudæi atque gentiles in hisdem vrbibus siti & incolatus gratia sibi prius nexi: postea inter se armis colliderent quo Romanis vadū futurā victorię constitueretur. Nam quid de Schopoli loquar quo iudæi primo cōtenderāt: ut gētīlē populi praeueniret: ne quod aduersus nostros exemplo cāterarū vrbis machinaret! Itaque quos pars fuit cōiunctis aduersum alienigenas viribus bello decernere. Hāc ecōtrario aduersū se iudæi decertauerūt: ut pars eorū aduersus cognatos & proximos suos p̄ciliaret. Deinde ipsi pro precio laboris: & impenſi sanguinis a gētīlibus p̄merētur: quod prohibuerūt fieri ipsi gentib⁹ damascēi nulla existēte causa octo millia iudæorū strauerūt Ascalonitē duo millia quingētos. In vrbē quoque cuius Ptolomaīs nomē cāsa duo millia. Alexādriæ vero vetus erat odītū inter iudæos & gentiū poplos ex quo magnus Alexander vīsus est studiō iudæorū ad āgyptios subiiciēdos: vnde cōdita vrbē ex equo iudæi & āgyptiis attributa priuilegia & habitatiōes diuerse: ne eorū cultus pmisceret quod purificationes suas sine villa volebat cōtagione seruare. Hinc frequētes inter eos cōflicti⁹ fuere exorta iurgia: iudiciū petītū. Nihil tū ex tāti regis temeratū liquet fuisse beneficiū: sed postea a gētīlib⁹ exorto tumultu: cū iudæorū necatī aliqui alii ad poenā detinerēt iniuria motu iudæorū populi aduersum auctores iniuriaē insurtexisse & cū p̄tinaci⁹ se de ciuib⁹ vltū iri vellent inductū exercitū Romanū q̄ sexaginta iudæorū millia intra vrbē fuderit. Verū quod ī leuiorib⁹ mororū cū excidiū toti⁹ vrbis in vni⁹ ciuitatis ruina deplorandū nobis sit! **V**bi est maxia ciuitas Hie

Egesippi de Excidio Hierosolymitano.

rusalem; ubi decora Sion; ubi templū mirabile ubi secūdū illud tabernaculū; sanctitatis sacratum; quo semel in anno solus princeps sacerdotum solebat intrare non sine sanguine quē p se offerret & populi delicto. Prophanatū gētib⁹ habitat in reliq⁹ vrbis q̄ eā destruxerūt. Vbi in q̄ es ciuitas referta pp̄lis; venerabilis regibus; acceptabilis deo; gratiae sedes? Pauimēta tua de marmore; parietes tui fulgētes marmore. Culmīa tua p̄cioso splēdebāt marmore. Portæ tuæ micātes auro; alię argēto renitētes. Oēs iterfecti & q̄ te iugiter īhabitabāt; & q̄ ad te ex tot⁹ orbis terrar⁹ p̄tib⁹ cōueniebat vt nō dubiū sit totū ī te mūdū p̄iisse. Nedata oīa; a culminib⁹ cīea ta a fūdamēt⁹ diruta; facta ē habitatio tua deserta; nec ē q̄ ītabernaculī īhabitet & adhuc quēq̄ viuere libet & nō vixisse p̄cenit̄. Duri oculi q̄ hēc videre possūt; īmites aīq̄ vel possūt q̄ tātis sup̄sint dolorib⁹; nō q̄ defecerūt clades; sed q̄ iam nulla regeſ. Quo .n. circūferam⁹ oculos aut qđ decernere delectet; vrb̄s tota sepulchrū mortuor⁹ ē; sole spectatib⁹ occurrit fauillæ; viae va cuę viuētiū replete cadauerib⁹. Miseri seniores cīnetulēta canicie & scīssō amictu supra teligas mortuorū sedēt; nuda tegētes ossa quo defēdat a volatilibus ac bestiis. Mulieres paucę ī colūes quas miles īpius ad turpitudinē nō ad vitā seruauerit. Quis hēc videns & de cōpendinatione viuēdi cogitās audeat ad coelū leuare oculos? Quis sic īmmemor patriæ; hostis suorū pletatis alienus; expers dulcedinis cuius; tam semiuiri sit mollis sp̄iritus? Quis ita meticulosus quē nō pudeat his reseruāt? Vt inā qđem oīm defūcti essēt⁹ aut si vita sup̄essest oculorū lumē p̄iisset p̄iūs q̄ sanctam vrbem dīrūtā hostiū manibus ītueremur; templūq̄ hōca maioribus nostris sacratū deo tam īmple flāmīs cremari; aut sacerdotes in templo conspiceremus facere interfēctos. Emēdemus ergo; q̄ his supuiximus malis; vt videamur non vitā studio distulisse mortē sed virtutis intētione. Circūuallauit hostis omne munimentū; nil sup̄est nīsi; aut nos; aut cōiuges nostræ. lā sibi filios nostros ī auctione cōstituūt; certātq̄ īter se; q̄s cuīus abducat vxorē vtrum pro dignitatū meritis psonarīve ordinib⁹ distribuendā sint; an sortitus subire cogendi miserabiles; nobis quoq̄ parant̄ pdigia; p̄cenarū tornēta exq̄stissima; nō solū ardentes flam̄ae aut diuersę neces vītricis īctū securis. Duro quidem post vincula; post carcerem; post iugū suppliciō; sed tolerabiliore vīris si ludibrio yacet; sed etiā auulsi art⁹ viuētibus & p̄cipue trūcatæ manus. Nec īmmerito; q̄ defuerūt suo muneri cū possent sibi subuenire. Subeundi quo q̄ mors⁹ feratū ad victorū spectaculū qđ diuersis īā celebrat arenis vribiū vī exēplo nobis debet ēēpudēdū vī vīsu miserabile; vt reseruemur; aut bestiis aut fratrib⁹ pliaturi. Quid ergo morāmur; īā nō ē liberū nobis qđ metuim⁹ euad ēre. Si liberos iterfīcere vōlūm⁹ p̄ misericordiā; aut nosmetipos p̄ virtutē necesse erit vt p̄getmanos; aut pp̄quos hostios īteficiamur. Exigit si nō lūm⁹ exēg ministeriū pie tatis cogimur subuenire pompaē particidalis ludibriū p̄ flagitiū; hoc suadet affectus; illud vīctores. Adorāur ergo qđ profit liberis cōiugib⁹ neq̄ nostris; si infirmiores sumus auferamus eos cruciātib⁹ futūris. Si fortiores sumus vincamus cōpassiones pārētū; affectus necessitudinē & ī hoc vincamus hostē cū p̄dā tollimus. Hoc virtus exigit; hoc suadet pudor. Nō timere mortē virtus ē Etenī ad mortē omnes nascimur; & ad mortem genētam̄ liberos; quorū mors naturae assignatur; captiuitas probro dañ. Ergo quos nō poruimus periculo eripere eripiamus ludibrio. Misereamini īgit̄ patres liberorū; mariti cōiugū; omnes patruulorū. Misereamur; qđ ē p̄cipuū; nostri dū est miserađi potestas; vt de nostro misereamur ne ad dedecus videamur & nati & reseruati. Quis em̄ possit p̄peti patres ante ora filiorū; filios ī cōspectu parētū īterfici! Trahī canitie fessos senes; vel ad necē; vel qđ p̄e⁹ ē ad seruitutem; mulierē sparsis crīnibus duci sub cōspectu cōiugū; & violēter ad obprobriū trahi. Audire vocē pulchri vagiētis vocantis patrem; vt auxilio sit petenti cū iam frustra audias reuinetas manus & captiuitas cerūcīs iugo subditos. Ergo dū adhuc libertę manus sunt; dum fertū strīngimus aggrediamur opus qđ vīctor hostis mīret. Mulieres nostræ supremū coniugalis munus dilectionis qua si dotale recipiant patrimoniu. Has illi claves tesfundimus nouo sanguinīs testamento; vt sint

nostræ hæredes libertatis. Hoc ipsæ hortat: certe merent quæ volūt: cogendæ quæ refugit: nec paruuli ferrū pauebūt: qd per ætatem nesciūt: qd suscipere a parentibus pīs debet: vt vere fiār liberi. Nobis quoq; qd erit præstanti⁹? Si exuramus prius castellū: frumenta tñ reseruem⁹: ne pu tent nos fame potius coactos q studio virtutis iniuitatos mutuæ necis arripuisse ministerium. Do nem⁹ illas escas refertas sanguine & si eas flamas exusserit nidor ipse frugū incēsatū idicio erit pīsse obsidentibus quod obseSSIis abundauerit. Post hæc vnuſq; offerat ſe vulnē & moriturus patriā regat supremoq; amplex uobeat. Fiat nobis patria libertatis ſepulchrū quæ fu it dignitatis domiciliū: hic tumulus funera nostra decet: vt septo virtutis tegamur. ¶ Tali ac-

Cap. LV.

cenſi oratione cæteri gladios ſtrictos tenebat: oscula dabat cōtugibus: amplexu ſuscipiebat li-

beros illachrymātes & ſiml festinātes: vt hostis pueniret. Hec vobis iqt amoris pignora dam⁹ supremæ pīmia neceſſitatis: vt compresso viriliter affectu paſſionē excluſerūt: cedem implebar impauidē mulieres ſe offerebat vulnē pro cōſeruatione pudicīciae mētemq; ſuorū ipfē īndue tant vitrorū. Cæſis itaq; neceſſitudinibus pignoribus quoq; delegere ſtrenuos q ſupplēmerā ce dis exequerētur. Ita fuſi omnes nongenti sexaginta cū paruulis ac mulieribus vna mulier ſola ſuperfuſit quæ filios. v. in aqueductu abſcondit: dū ceteri ſupremis intendūt neceſſitatibus: ea Romanis diluculo aduenientibus ad vocem excita index negocii fuit. Opes autem eorum ap- positus ab ipsis pri⁹ ignis cōſumpſit.

Finis In q̄dibus Ascēſianis ad Calēdas Iunias. M.D.X.

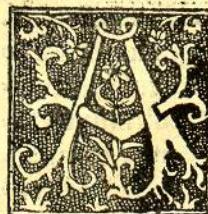
Io. Ba. Ascensius Beato Rhenano Suo S.

Affuit Iacobo Fabro Cōpatrī meo mortalium vni (vt noſti) ſtudioſiſimo; Michael tuus Ha- melburgi⁹ homo i litterarū ſtudio vigilantissimus; in recognitiōe Aegeſippeæ historiæ; quā i capita diſtinxit & ad Iosephū cōciliauit: vt teſtimonio mox eius erunt tabellę poſt Anacepha leofim dictæ historiæ ſubdendā. Quā rem ſcio tibi fore pgratā: q̄ppe qui tantopere flagitasti op⁹ ex officina noſtra emitti. Nō eſt tñ (vt opinari videris) apofolicoſi virorū geſta cōtinēs de quo opere ſacer loq̄ Hieronymus: & nonnulla interdū citat teſtimonia; ſed qd Hierosoly- marū profequit euersionē: Iudæorū dispersionē & lamētabile (niſi ſic meritorū) fatū: iuxta hie temiæ aptiſſima ſuper ea re vaticinia. Si quid igitur aliud Aegeſippi in Germania noris/aut ad nos iſtic excuſum: aut a nobis excudendum iſtucq; remittendū mittito. Vale.

Egesippi de Excidio Hierosolymitano.

Anacephaleosis desolationis Hierosolymitanæ secundum Aegesippum christianissimum apostolorum temporibus vicinum ad honorem resurrectionis dominice.

Hæc habita
ta lib. v.
cap. i.

NNO quadragesimo secundo post passionem domini imperii vere Vespasia
ni primo: bellis aspis iudea & seditionibus domesticis lacerabat: ipsa quo-
que eorum ciuitas Hierusalem intestino proelio laborabat. Nulla intermis-
sio: nulla reges: nullæ induciae: momentis omnibus dimicabat: Multi rive-
bant: innumeris iugulabant: Sanguis sœdabat vniuersa: ipsaque replebat te-
pli limina: passim ruerbant cadauera: sagittis alii: alii missilibus feriebantur.
Nullus locus piculo vacabat: nullum tempus cōsilii reperiebat. Nulla spes cō-
uerſio: nulla fugiendi copia erat: mox ita omnia & plena horrors: & immanitatis: vbique luctus
pauor vbique: clamor multitudinis: euulatu sensus: morientium gemitus: viuentium desperatio: vt misera-
biles eos diceret: remiserant: beatosque obibant. Quomodo decepta es populis tuis: quibus vi-
debaris beata! Quomodo expugnata es tuis armis atque in te cōuersae sunt manus tuæ quæ sole-
bas sine armis vincere: & sine yollo piceo hostem ferire: cū protegantur & militarent
tibi fluctus maris: terra hiatus: coeli fragores: Exurge nūc Moyses: & vide gentem tuam & he-
reditatem populi tibi crediti perire manibus suis. Aspice populū illū dei cui gradī eti peruum ma-
re patebat: cui esurienti escas coeli subministrabat: sine mari clausum: sine Pharaone obsecum:
sine terrā sterilitate iejunum. Exurge Aaron: que aliquis propter offensam dei cū mors plurimos de-
pascere: populi stetisti iter viuentem ac mortuos: & mors stetit: atque obiectu corporis tui hesitau-
es: nec transire potuit: ad contagionē viuentium. Suscitare & tu Iesu nauem: que muros inexpugnabiles
Hierico tubis canentibus complanasti: & vide populū cui exterios subiecisti: nūc eudem subie-
ctū opprimi. Suscitare David exasperatē spiritū cytharē suavitatem solitū excludere: & vide que
admodum dominabat furor: atque omnē suavitatem psalmorum tuorum ex perditō sensibus abole-
uerit: & unusquisque de principiis populū viuens ad mortem afferat: vt libertatem extorque-
at pro quo te ipsum morti offerebas. Suscitare Heliae: que hostem introduxisti in Samariam &
amicū fecisti. Per te in castris syriæ quadrigarū irreputit frigor: & vox equum & virtutis. Fugit
hostis: evasit obsidionē iudeus. Vbi nūc ista merita: & vbi nunc iste opatiōes sanctorū? Nec mihi
si amiserūt prophetarū opera: que negauerūt prophetarū arbitriū. Ideo in te Iudea arma cōuertunt
orationes tuæ nihil tibi prosunt: que fides tua nihil operatur. Ideo aduersum te factus est populus
tuus: quia in te conuersa est perfidia tua. Quod retinendum queritur: vbi auctor remedii non
conciliatur? Quid putabas futurum: cum tuis manibus vitam tuam extigueres: cum tuis vo-
cibus adiocationum tuum exterminates: nisi vt in te quoque iniūceres manus? Habet quod petisti?
Eripuisti tibi presulem pacis: petisti necari vitæ tuæ arbitrum: concedi tibi Barrabam: que propter
seditionem factam in ciuitate & homicidium missus fuerat in carcerem. Ideo salve abs te rece-
pit: pax abiit: que destitit: data est tibi seditione: datum excidium: agnosce tibi hodie Barrabam viue-
re: & Iesu mortuum. Ideo in te regnat seditione: pax sepulta est: vt crudelius a tuis pereas & prius
que si ab alienis perires. Quid tantum miserabilis ciuitas: Romanus suis armis quantū populus
tuus malorum inuexit: vt Romani pugnarēt tui fecerūt: pacem volebant Romanii: tu bellū indi-
xisti. Quid causæ erat vt fortiores lacefseres? Durū sane quæ contra legem sacram templū gentilis
intravit: sed iam nō erat dei templū. Nō eras dei ciuitas: nec esse poteras: que eras mortuorū se-
pulchrū: praesertim tuorū quos ipsa occideras: nō quos ab hoste amiseras. Quomodo enim po-
teras vitæ esse domiciliū: quæ eras mortis habitaculum: diuersorū scelerū: latronum spelunca: la-
cuerūt in te Ananus & Ioannes inseptuti: sacerdotū principes & illi duduī sacerdotalib⁹ indu-
ti stolis que venerationi etiam exteris fuerāt: deformes facuerunt. Cadauera eorū esca volatilium
& deuoratio canū facta sunt: membris lacerati: & tota dispersi vobis: vt deplorare veteris sandi

Lib. v. c. ii.

Inacephalosis.

tatis species videtur tantam sancti nominis contumeliā: & speciosi quondā munera deformita-
tem. Sed ipsa tibi hui⁹ indignatis exordiū fecisti: quæ in medio sinu tuo occidebas prophetas:
quæ lapidabas sanctos dñi. Ante templū Zacharias iacuit exanimis: iacuit inhumat⁹. Ergo
sanguis tuus illū lauat: Quæ causa autem mortis fuit Anano: nisi q̄ increpuit populu tuum
quia non insurgeret pro templi defensiōe: quia expostulabat libertatem perditam: virtutem
desertam: calcatas veterū sacrorū reliquias: commaculata altaria: Relinquendū asserebat po-
pulu v̄su simulacrorū insensibiliū: & statuarū more: nihil iam sentientē commaculatū. Muta iā
animalia referre solent: vel yicissitudinē vindictę sentire iniuriā: incitari aculeo: declinare ver-
bera. Qui ergo nec excitat: nec declinare nouit qđ noceat: similis est non sentientib⁹. Et reue-
ta vbi est illa libertas tua cui⁹ studio quondā non Aegyptiis: nō Palestinis: nō Assyriis postea
non Medis cedendū existimauisti! Vbi est illa Machabœorū fides: quæ quodā in paucis fudit
Babylonios: Persas fugauit: Demetriū perculit! Ad postremū in partuulis ac mulieribus An-
tiochi arma: gladios: incendiag: superauit: & pro obseruatione patriæ morti maluit q̄ regiū im-
periū obtemperate. Vbi est illa deuotio patrū: pulcherrima passionū omnīū qua se non pro li-
beris: non pro coniugib⁹ magis q̄ pro templo dei: morti offerebant! Antea & virga sacerdota-
lis floruit: recisa de filuestri radice: nunc & fides aret: & sepulta est pietas: & abūt om̄is virtu-
tis æmulatio. Nec mirū si populus qui a deo recessit: & improbū contradictionis spiritū sequi-
tur: in seipſū diuī⁹ est. Quomodo enim pacem suam tenere poterat qui pacem dei repudiauit?
Pax dei CHRISTI. Sed q̄ fecit vtraq; vnū. Merito ergo ex uno poplo plures aduersi se facti
sunt: quia noluerunt sequi diuīsa sociantē IESVM: sed secuti sunt coniuncta diuidentē furo-
ris spiritum. Soluebas igit Hierusalem mercedem perfidiae tuae: cum ipsa tuis manib⁹ destrue-
res monumenta tua: cum tuis mucronibus foderes viscera tua: ita ut hostis misereretur: vt il-
le parceret: & tu sequires. Videbat enim q̄ deus aduersum te pugnat: & Romanorum fun-
geretur partibus: vt ipsa tibi inferres voluntariam proditionem: ideo spectatores malebant es-
se Romani q̄ percussores: ne furentibus tuis inter se visceribus manū admouere cōtagiōis ma-
gis q̄ fortitudinis estimaret: Ad hæc nefādæ cedis supplicia accedebat ipia īmanitas crudelita-
tis vt sepulturam omnibus: qui vel in templo necati fuerant: vel circa vrbis plateas negarent.
nec humare cuiq; vacabat dum bellis inter se occuparentur: q̄ feriendiq; magis si humandi cu-
ra vniuersos tenebat. Ita quodā furore occiderant pietatis officia: crudeliterā impietatis mi-
nisteria: nihilq; magis in tātis calamitatib⁹ pīerat q̄ misericordia: quæ sola solet alleuare mīse-
rias solari erūnas. Nāq; & hi q̄ amiserant suos non audiebāt humare: ppter formidinē cū grauiis
terror ingrueret a diuersæ factionis principib⁹: & hi qui necauerant alienos cauebant ne quis il-
los præriporet ad sepulturam. Itaq; necesse erat omnes timere: ne qđ alteri donare vellent id si-
bi sumerent: vel quod peius est: quæ parauerant v̄su sepulchrī: eū ipsi non impetrarent. In tem-
plo: igit ipsi prounguentis bene olētibus: pthimiamatetiis bene spirātib⁹: pro diuersorū florū
odoribus grauiserat in sepulchorū cadauctū foetor: quæ pluuiia dissoluerat: q̄ flāma abusserat:
q̄ sol caleficerat: Oēs artus caſorū ciuiū diro odore fetebāt. Hic resolutorū putredo viscerū: in-
exstorū nidor sensus oēs atq; ora cōplebat viuētiū: vt ipsi nō multo post grauiore morbo cō-
sumerentur: ac se supstites īgēmiscerent: q̄ duriore poena perirent: eoq; seruatos: vt videret
cum patria solū etiam negari: ius naturæ a viuētibus: pacem ciuib⁹: sepulturā defunctis hu-
mana pariter atq; diuina maculari ac pollui: pmixta omnia. Criminolam esse misericordiam:
teligionis loco haberī crudelitatem castrū in templo: bellū in limine: funus in altaribus ea spe-
ctare oculis quæ prophetis denūciantibus nō credidissent futura. Nam de his dixerat David:
Polluerūt templum sanctum: posuerūt mortalia seruorū tuorū escas volatilibus coeli. Eſfude-
runt sanguinē eorū ſicut aquā in circuitu Hierusalē: & non erat qui ſepeliret. Simul enim tūc &
gentes v̄en erunt in hæreditatē dei: quæ auferrent om̄ia: & templū pollutū est ſuorū ſunerib⁹

Egesippi de Excidio Hierosolymitano

& insepulta iacuerunt cadavera intersectorum ad escam autum bestiarumq; voracitatem effusus sanguis: ut signaret decessus qui sepeliret: quia viuentium in mortuos a mortuis in eos qui adhuc viuerent furor transierebat. Volebat aliquis defunctum humare: ipse extinguebat. Et qui defunctum occiderat: in sepulchre transierebat iracundiam: ut illi sepulturam negaret: hunc extinguiebat rufus qui sepulchre occiderat: maior crudelitate circa defunctum exercebat: ut iam nihil debente odio: non sentient supplicia: spoliaret supremo naturae debito. Quid illis accidere aliud poterat qui diuina non recipiebant: oracula: iridebant prophetarum annuntiationes: fas oecalcabant: futuraq; ut fierent ipsi accelerauerunt: Erat enim sermo vetus & frequens: tunc perituram Hierusalem: & sancta eius exirenda: cu seditione bellum legem incesseret: & domesticas manus templi dei contaminaret. Nec hoc quidem intellecterunt. Quoties enim excisa domus dei: quoties se ditio: quoties bellum: & nunquam illa urbs perire: nisi quoniam dominum vere templum dei domesticis manibus crucifixisset. Propter quod illud templum audiant: soluite templum hoc: & in tribus diebus suscitabo illud. Quid enim aliud nisi sacrificium suum: cu impias manus extenderent in auctorem salutis: cu lapidarent eum: cu verberarent: cu corriperent: cu occiderent: Tunc vere sancta eorum absumpsit ignis diuinus. Nam exulta a Babylonis reparata est. Postea destruxerat etiam a Poco peior: reformata iterum. Sed penitus exusta ubi IESVS venit & spiritus diuinus: soluta vanuerunt. Oportuit ubi quodam deploratione praete nos funus quoddam paternae solennitatis: & velet quasdam exequias prosequi: ac soluere iuxta maiorem institutionem.

CSed veniam ad summam euersionis Hierusalem: & ad delectionem ludorum. Merito siquidem deficitendi & vires habebi fuerant: qui viuueris pretiis chariorum IESVM triconta denario: pretio a discipulo comparaverant: non ut eum haberent tanquam dominum: sed ut de terra viuentium tollerent velut iniquum. Quare iure de hereditate sua viliores paleis in omnem terram ventilati sunt a gentibus quas formidauerant: ne sibi locum & gentem tollerent. Et qui triconta denariis IESVM comparauerant ad percedendum: iuste postea xxx. capita suorum viderunt vendi unum denarium ad illudendum. Quia igitur pene omnes Iudei in necem domini nostri IESV CHRISTI viuani miter consenserunt: immidente vindicta pene omnes a totis regionibus ad azimorum diem festum congregati: bello subito circunfusi sunt: ut primo quidem illis pestifera lues ex loci angustia nasceretur: deinde citius fames. Quod autem caperet multitudo hominum tam ciuitatis: certum erat ex his qui sub Celsio fuerat. Enumeratis enim tunc viris ciuitatis a Floro Neroni significare cupiente cotenantem nationem a pontificibus petierat: ut si quo modo possent multitudinem numeraret. Illi autem cum dies festi adesset quod pascha vocatur: quod a nonna quidem hora usque ad undecimam hostias cedunt: per singula autem quasi contubernia: non pauciorum quod decem hominum fiunt: solum enim epulatim non licet: multi enim vicini conueniunt hostiarum quidem ducenta & quinquaginta sex milia & quingentas numerauerunt. Fiunt autem ut denos epulatores per singulas imputemus vicies centena: aut septingentena millia: sancti omnes & puri. Nec enim leprosis aut nigliosis aut semine fluentibus quos genitos vocant nec mulieribus menstruo cruro pollutis: neque aliis si quinatis participari sacrificia permittebantur. Sed nec alienigenis quidem: nisi qui religionis causa venissent. Magna vero hec multitudo ab extraneis congregabatur. Tunc tamen veluti in carcerem tota gressu conclusa est: & farraginis minibus cluitas bello obsidebatur. Itaque omnem superat humanam & diuinitus emissam pestem numerus peremptorum: quos partim palam occiderunt: partim ceperunt Romanii Rimantes enim cloachas & sepulchra eruentes quos offendissent occidebant. Inuenti sunt autem ibi plures duo millia quorum alii manu sua plures autem mutuis se vulneribus interfecerunt: cum fames alios corripuisse.

Cluebant enim scelerum suorum supplicia: qui postquam IESVM crucifixerunt diuinorum arbitrii postea etiam discipulos eius persequerantur: plae runq; tamen iudeorum: gentilium plurimi crediderunt in eum: cum praecepsis moralibus operibusque ultra humanam possibiliterat profluentibus inuitarent: quibus nec mors quidem eius vel fides: vel gratia finem im-

Hec insuper ore historica: usque ad locum illum suebat enim non habuit.

Numerus incolarum Hierusalē

L. II. ca. XII

Inacephalosis.

Imposuit: immo etiam cumulauit deuotionem. Intulerunt itaque patriciales manus: atque auctore vita interficiendu ad Pylatum deduxere: reluctantemque ceperunt purgare iudicem: in quo tamen non excusat Pylatus: sed iudeorum amentia coacerbat. Quia nec ille adiudicare debuit: quem reum minime deprehenderat: nec isti sacrilegiu patricidio geminare: ut ab his quod ad redimendos & sanandos eos se se obtulerat damnaret. Quamvis enim idem Pylatus manus lauerit dicens mudi ego sum a sanguine iusti huius vos videritis: nequam tamen minus extitit reus: quod gloriam domini et agnoscens resurrectionis predicare inuitus studuit: sed credere pavidus contempserit: sicut testatur eiusdem epistola Cesar in hunc modum directa.

Hec quoque addita sit

Ontius Pylatus Claudio Salutem. Nuper accidit: & quod ipse probauit iudeos per inuidiam se suosque posteros crudeli cōdemnatione punisse. Denique cum promissum haberet patres eorum: quod illis de eorum mittent de cœlo sanctum suum que eorum rex merito diceret: & hunc se promiserit per virginem missurum ad terras istas itaque me præside in iudeam deus hebraeorum cum misisset & vidissent eum cecos illuminasse: leprosos mundasse: paralyticos curasse: demones ab hominibus fugasse: mortuos etiam suscitasse: imperasse ventis: ambulasse siccis pedibus super vandas maris: & multa alia fecisse: cum omnis populus iudeorum: eum dei filium esse diceret: inuidiam contra eum passi sunt principes iudeorum: & tenuerunt eum mihique tradiderunt & alia pro aliis mihi de eo mentientes dixerunt: afferentes istum magum esse & contra legem eorum agere. Ego autem credidi ita esse & flagellatum tradidi illum arbitrio eorum. Illi autem crucifixerunt eum: & sepulto custodes adhibuerunt. Ille autem militibus meis custodientibus: die tertio resurrexit: in tantum autem exarsit negotia iudeorum: ut darent pecuniam custodibus & diceret dicitur: quod discipuli eius corpus ipsius rapuerunt. Sed cum accepissent pecuniam: quod factum fuerat tacere non potuerunt. Nam & illum surrexisse testatis sunt: se vidisse: & se a iudeis pecuniam accepisse Hec ideo ingressi: ne quis aliter metiat: & estimet credendum mendacium iudeorum. De quo ipsis per fidem testantur diciente Iosepho historiarum scriptore: quod fuerit illo tempore vir sapiens: si tam oporet igitur viru dici mirabilium creatorem operum: quod apparuerit discipulis suis post triduo mortis suę viviens secundum prophetarum scripta: quod & hoc & alia innumerabilia: de eo plena miraculis propagauerunt. Ex quo coepit congregatio christianorum: & in omne hominum penetrauit genus. Nec villa natio Romani orbis Remansit: quae cultus eius expers se linqueret: si nobis non credunt iudei vel suis credunt: hoc dixit Iosephus: quem ipsis & maximu putant. Et tamen ita in eo quod verum loquuntur est propter historiam fidem: quod fauere nephas putabant: & non credidit propter duriciacordis: & perfidie intentionem. Non tam veritati preiudicat: quod non credidit: sed plus addidit testimoniorum: nec in credulus & inuitus negavit: in quo CHRISTI IESU claruit eterna potestia: quod cum etiam principes synagogarum quem ad mortem comprehederant: deum fatebantur. Et vere quasi deus sine exceptione personarum: aut villa mortis formidine locutus: excidiu quoque templi futurum annunciuavit: sed non eos templi iniuria commouit. Sed quod ab eo in flagitiis & sacrilegiis corriplebantur: hinc ira exarsit ut interficerent eum quem nulla habuissent tempora. Nam cum alii praedicando meruerint facere quod fecerunt: hic in potestate habebat: ut omnia quae fieri vellet impetraret. Octauo igitur die septembris mensis cōcremata est ciuitas caesa per omne tempus numero decies centena millia. cx. miria des: ut plerique assenserunt. iudeorum tamen omnium: sed non omnium eiusdem regionis aut locorum: quod eo undique conuenierant tempore pascalis solenitatis captiuum abducti nonaginta septem millia. Denique tanta captiuorum per multitudinem vilitas fuit: ut xxx. a Romanis uno numismate sub corona venderentur. Peracta igitur obsidione iussit Cesar Titus funditur euertere ciuitatem ac templum: ut adimpleretur verbu domini IESU prædicentis. Amen dico vobis: non relinqueretur lapis super lapidem quoniam destruatur: talis quodem finis Hierosolymorum obsidionis fuit. Eandem vero vibem Hierosolymam chananeorum quodam potens condidit: quod patris sermone vocaret rex iustus. quam primo solimana nūcupauit: postea templum addidit. Vnde Hierosolyma dicta ciuitas est: A patre L. ii.

Epistola
Pauli

Li. ii cap. xii.

Lib. v. cap. I.
addititia

Lib. v. cap. ix.

Egesippi de Excidio Hierosolymitano

epio suos incolashabuit de gente chananeorū. Dauid prim⁹ vir hebraeus chananeos expulit cōstituit suos: q̄ in ea sibi domū regiā fecit. V oluit & tēplū deo cōdete: sed prohibitus oraculo Salomonē h̄erēdē reliquīt: qui templū qđ ipse voverat edificaret. Salomon itaq; templū funda uit. Reliq quoq; teges ad ornatū vrbis addidere plurima: inuidia ex magnificētia orta est. In ter omnia tamen opera: templū præcellebat amplissimo opere & fulgenti marmore: p̄t̄p etalma preciosum & maximum cooco & Hiacynto bissoq; intextū ex purpura non ociosa materia tāta diuēstatis: sed cuius species rerum latentium mysteria signaret eoq; eius esset templum quī cœlo & aeri: terre & mari: quāsi creator elemētorum dominaret: atq; omnia solus regeret & gubernaret. Cocco. n. igneum cœlū figuraēt. Hiacynto aer: bisso terra: mare purpura quāc cōchi lūs maritimis inficitur: vt duo ex colore: duo ex generatione colligas: deniq; princeps sacerdotū: hēc quattuor indumento suo exprimere consueuerat: qñ maxia celebritas erat festoū dierū: quasi totū mūdū indueret p̄ pplo supplicatur⁹: in ei⁹ figura q̄ vēturus erat princeps sacerdotū IESV S: vt tolleret peccatū mūdi. Fœmora princeps sacerdotū luceo īteri⁹ opimēto tegebat: eo q̄ p̄r̄ ceteris in sacerdote fides mētis quārit: & corporis castimonia quāc succingere debeat carnis intēperatiā. Duo erāt tabernacula sacra: vnū īteri⁹: aliud exterius: in hoc ītemp̄ introibat sacerdotes in illud īteri⁹ qđ sanctū appellabat: semel ītroibat princeps sacerdotū nō sine sanguine: quē offret p̄ se & pro populi ignorantia atq; delicto: hoc significante spiritu sancto vētū IESVM q̄ vere solus ītraret in īteriora diuinorū penetralia sacramētorū & archana sub stātie coelestis q̄ nosset oīa sol⁹: patrē quoq; sanguine suo toto mūdo recōciliaret: vt & cœlestiū & terrestriū miserere. Deniq; posteaq; vēit pacificauit oīa p̄ sanguinē crucis suę: q̄ i cœlo v̄l̄ ter ra sūt. Int⁹ thymiamateriū: int⁹ mēsa: int⁹ lucerna. Thymiam ateriū: q̄ ita ad deū patrē sicut incensum dirigaēt maxie sacerdotalis oratio: mēsa q̄ in ea passio christi sit: & mysteria sacramētorū: Vnde Dauid dicit Parasti in cōspectu meo mēsam: cuius veluti duodeci panes. xii. apostoli testes sunt: passiōis eius ac resurrectionis. Lucerna quāc sup candelabrum ponit: ante sub mōdio erat. i. legis mēsura: nūc est in gratiā plenitudine heptamēthū frequēs lumē effundēs: eoq; spiritus sanctus septē maximatū gratiarū virtutibus dei templū illuminet. Trinitatis igit cognitioī īterioribus erat tēpli: q̄ dicebanāt sancta sanctorū: vbi reposita quōdā virga Aarō floruit q̄ gratia sacerdotalis in christo amplius esset opatura post mortē qua mūdū redemīt. Cludai ergo si voluissent credere euidētia iminētis excidii signa habebāt: qbus velut claris vocib⁹ amonebāt: finē sibi affore. Nā p̄ annū ferme supra tēplū ipsum cometes arsūt gladiū quadā pendētis similitudine denūciās queq; ferro & igni gentis & regni vrbisq; ipsius vastitatē futuram. Quid em̄ similitudo gladiū nisi bellū: qđ ignis mīsi incendisū denūciaret! V̄ifus autē priusq; populus a Romanis se se dissociaret ip̄fis paschē diebus vndecimi mensis octaua die per singulas noctes hora cīciter nona templum & ara eius ita lumine resulgebat: quasi dies esset per mediā ferme horam quotidie manens quod vulgus interpretabatur cum laude gentis indicium videri. Eoq; impulsī sunt tanq; tēps afforet libertatis recipiēde prudentiores contra opinabāt: q̄ hoc hoc gen⁹ stelle bellū soleat denticiare. Ne q̄s q̄ arbitrarēt nos aliēa a cultu nostro & disciplina locutos: primū nō qđ nobis videat̄ astruimus: sed qđ acciderit: quāc ve opiniones tunc temporis fuerint: qđ prudentes senserint qđ imprudentes: neq; cum de secta iudaicorum quid dictum est ita scriptum videatur a nobis quāsi in veritate cultus eorum non quasi in umbra & figura præmissum contexuerimus ut sequeremur: perfectoria. Nam de signis stellatum etiam cum eunagelio docerentur: quia erunt signa in sole & luna & in stellis. Vitula quoq; asseruerunt partu: cum immolanda astaret altaribus in medio templi agnami editam in ip̄fis sanctorum quāc supra memoriaūmus celebritatibus. Orientalem quoq; portam īteriorēm solidō ategrauem: quē soleret: ad vesperam vīgīnti virorum claudi labore: obseratis vectibus serreis per aliquot noctes sponte referat: & vix postea a custodibus clausam. Id quoq; arbitra-

Anacephaleosis.

banū pleriq; futuro rū signū bonorū: qbus īgressuris porta apīref. Consultiores autē aīebāt cui
stodiā tēpli resolutā videri: vt quā cūq; intus scīt ab hostib; diripent: exīter cultus iterior: &
valtit ate euacuaretur: celebritas sacrificiōiū destrueret: c̄ dētiā & anteq; crucifigent CHRI
STVM IESVM līgdo significatū lectio docet. Post mītos quoq; dies figura qdā apparuit iestī
mabilis magnitudinīs quā plurimi circūspexere: sicut liberti iudicōq; manifestarū & aī solis occa
sū subito visi ī nubib; currus & acies armatae: qb; totius iudicē regiōnīq; eius vibis incursa
rent: ipsa autē pentecostes solēnitate ingredītes sacerdotes ī tēpli interiora nocturno tēpore
vt sacrificia aīsuta celebrarēt: & motū primo quēdā sensisse se p̄diderit: & sonitū editū postea
etiā audisse repentina voce clamatiū transīt. IESV S quoq; Ananiē filiū turicola vix aī quat
tuor annos q̄ bellū iudicē populus adorat̄: ī summa pace vibis & abūdantia quū scenophe
gia īa crīficii solēnib; celebrat̄: tēpli ascēdēs coepit clamare. Vox ab orīete: vox ab occidēte
vox a quattuor vētis: vox super Hierosolymā: sup templū: vox sup sponsos & sponsas: vox sup
omnē populū. Hoc noctibus & diebus vociferabāt. Cōmoti primores loci corripuerūt eū terri
bile vocis eius iudicē perhortentes: & plurimis eū suppliciis affecere quo saltem afflīt̄ dolo
re desineret terribilia & plena prodigiū dentīciare. At ille nec metu vllō nec verberibus: aut gra
uioribus ītermīnatiōib; territ̄ vsum aut vocē mutauit: sed in eadē denūciatiōis p̄seuerātia:
ī eadē contextu sermonū: sine vlla obsecrationis interpolatione manebat: iniurię negligens:
affectu immobiles. Quod nequaq; p̄functorū rati: sed in excessu mētis vt erat exprimī: detule
tūt ad loci iudicē: q̄ tūc temporis a Romanis per id loci publica agitabat negocia. Is rimādē ve
ritatis gratia: sequissimis eū poenīs exulcerauit. Cū magis p̄seueraret eo v̄hemētius corripistā
gellis hominē iubet: vt si qua secretiora futuri tumultus īdicia cōpisset: manifestaret. At ille
neq; fleuit neq; rogauit: sed ad singula verbera: nō suum sed patriæ excidiū flebiliter deplora
bat dicens: ve Hierosolymis. Neq; interrogatus quis esset: vel vnde: vel cur eadem diceret: re
spōsum reddidit: sed tātūmodo lamentationem illam patriæ questu miserabilī p̄sequēba. De
fensor itaq; Albinus hoc enim nomē viro: dimisit eum tanq; dementi furore quid diceret non
sentientem. At ille neq; sermonem vllum cum quoq; habebat: neq; aliud loqui p̄ reliquum
tempus auditus est: sed hoc tanq; lugubre atq; funereum canticū canens dieb; & noctibus iū
giter resultabat: neq; cibū ī pertīeti gratias agebat: vna erat ad omnes eadēq; plena fūnteribus
vulatibus responsio: & maxime sacrificiōiū celebratib; Per septem itaq; annos & qīq; mē
ses eadem verborū series īdem vocis sonus. Mansit itaq; Indefessus tanto tempore vbi obsidio
coepit eadē ille vociferari destitit̄ quasi cessari oporteret denūciatiōē cū adessent quē fuerāt
denunciata. Sed vbi coepit flāma vibem pariter & templū īnuoluere circumīēs murū clamare
coepit iterū ī ciuitati & populo & templo. Et ad postremū addidit̄ ve etiā mihi & fundibulari
īcū ī eadē voce emisit sp̄itū. C Vibem etiā cū templo vetustis etiā litteris scriptū erat tūc p
iturā: cū tetragonū templū factū fuisset. Itaq; siue obliiti: siue obstupefactū īgruētū malorum
necessitate: vbi occupata est Antonia tetragonū ī circuitu templi fecerit. C Interq; illud p̄cēl
lētissimū quod ī litteris ēque vetustis (quās sacras vocabāt) manebat impressum: q̄ secūdū
illud tempus futurus esset vir: qui de regione eorum imperium assumeret ī orbem terrarum
Quā res eos ī tanto furore posuit: vt sibi non solum libertatem: sed etiam regnum pollicerē
tur. Id alii ad Vespasianū referendū putarūt: pudentiores ad dominū IESVM q̄ secūdū carnē
genitus ex Maria: regnū suū per vniuersum mundū diffudit̄. Tantis itaq; rebus manētib;
non potuerūt cauere: qd̄ diuinitus decernebatur. Manifestum enim dei ī se cognoscētes iram
ad consolatiōis allicuius remedīū ptingere renuerunt: tanta sceleris obnubilatio mētū oculos
obduxerat. C Desperaris siquidē & eorū rebus: auctor turbarū Eleazarus īter cetera diffidētie
verba abiectiōis sue a deo sic cōquestus ē. O miseri adquā spēstius vītē nos reseruamus! Esto

Egesippi de Excidio Hierosolymitano

hostis ignoscat: qd pderit cū dei offensā clara sit: ignes ab hostē nos versi: mutata yētorū flāina flāmę retortę: vt nostra subsidia demerent: Quis poterit aduersāte deo viuere: nullus venieō cus: sed manifestū volūtariæ mortis impiū. Quid. n. nox interuenit nisi vt nos hostis nō iēye niret nec deusto murali prāsidio cōtinuo irūperet: sed vt nobis exercendē mutuę necis tem- pus reseruaret liceretq; cū liberis nostris & necessitudinibus mori: ne viderem⁹ anhelos senes anusq; a Romanis p̄trahi: charissimas cōiuges ad victoris libidinem rapi: Cōmoriamur pattię ne simus superstites tanti dedecoris opprobrio. Quo igit̄ fugiemus a facie dei: aut quo ibimus in senso nobis cōeli domino? Si cadant super nos montes & cōcauis spectibus abscondāt: quo modo tamen poterimus declinare indignationem tantę potestatis: quo enim progrederemur vbi non sit deus: cū ipse vbiq; sit! An mediocria exempla sunt qbus doceamur q; iandudū gen- ti nostre pro peccatis nostris: infestus qui ante p̄fidebat? Quis hoc dubitet cū videat q; in nos cōuersæ manus nostræ sint: pluresq; seditio domestica q; bellū extinxerit. Nō donabo Ro- manis q; vicerint: nec ipsi sibi hoc vendicant: q; sciunt q; omnes scire nostri s; potius armis q; alie- nis perierimus: quiq; Romana arma viderūt cāſaream inhabitantes iudæi: quorū feriato die sabbati inter solēnes nostrorū sacrorū cultus multitudo gentiliū c̄ſariensiū repentinō quodā impetu & missō desuper furore succēsa. xx. millia deleuit: omnes fugauit: vt totam vibem ex- aniret. Non mesyram totā qdem impleuit dementia: vt iudæi atq; gentiles in hisdem vibib⁹ fiti & incolat⁹ gratia sibi prius nexi: postea inter se armis colliderent quo Romanis vadū futu- re victoriae constitueret! Nam quid de Scithopoli loquar quo iudæi primo contenderant: vt gentilem populū praeuenirent: ne qd aduersus nostros exemplo cāterarū vibū machinaretur Itaq; quos par fuit coniunctos aduersum alienigenas vibib⁹ bello decernere: Hāc econtrario aduersum se iudæi decertauerūt: vt pars eorū aduersus cognatos & proximos suos proeliat̄. Deinde ipsi pro precio laboris: & impensi sanguinis a gentilibus pīmer ent: qd prohibuerūt fi- eti ipsi gētibus: Damasceni nulla exīstente causa octo millia iudeoq; strauerūt: Ascalonitę duo millia quingentos. In vbe quoq; cui Ptolomais nomen cāſa duo millia. Alexandriae vero v̄- erat odiū inter iudeos & gentiū populos ex quo magnus Alexāder v̄sus ē studio iudæorū ad ægyptios subiiciendos: vnde cōdita v̄be ex equo iudæis & egyptis attributa priuilegia & ha- bitationes diuersæ: ne eorū cultus pmisceret q; purificationes suas sine vlla volebant cōtagiōe seruare. Hinc frēquētes int̄ eos cōflictus fuere: excta iurgia: iudiciū peritū. Nihil tamen ex- tanti regis temeratū liquet fuisse beneficiis: sed post a gentilibus exorto tumultu: cū iudæorū necati aliqui: alii ad p̄cenam detinerentur iniuria: motu iudæorum populum aduersum auto- tes iniuriæ insurrexisse & cum pertinaciū se de ciuib⁹ vltum iri vellent inductum exercitum Romanum qui sexaginta iudæorum millia intra vibem fuderit. Vertim qd in leuioribus mo- tor cū excidiū totius vibis in vnius ciuitatis ruina deplorādū nobis sit! Vbi est maxima ciuitas Hierusalem: vbi decora Sion: vbi templū mirabile: vbi secundū illud tabernaculū: sanctitatis sacratiū: quo semel in anno solus p̄inceps sacerdotū solebat intrare nō fine sanguine quē prole offertet & populi delicto. Prophanatū gentibus habitant in reliquis vibis q; eā destruxerūt. Vbi inq; es ciuitas referta populis: venerabilis regibus: acceptabilis deo gratię sedes! Paulimēta tua de māmore: parietes tuū fulgentes māmore: Culmina tua p̄recio sp̄endebāt māmore. Por- ta tuæ mīcātes auro: alię argento renitentes. Omnes interfecti & q; te iugiter inhabitabant: & qui ad te ex totius orbis terrarū parti bus cōueniebant: vt non dubiū sit totū in te mīdūmp- siisse. Nudata omnia: culminibus crenata: a fundamentis diruta, facta est habitatio tua deser- ta: nec ē q; in tabernaculis inhabitet & adhuc quēq; viuere libet & nō yixisse p̄eniter! Durū occi- liq; hēc vīdere possunt: immītes animi q; vel possunt q; tātis sup̄sint dolorib⁹: nō q; defecerint clades: sed q; iam nulla reges. Quo. n. circunferamus oculos aut qd decernere delectet: vibis to- ta sepulchrū mortuorū est: sole spectantibus occurrit fauilla: vīæ vacuæ viuentis: repleta ca- daueribus: Miseri seniores cīnērulenta cāciae & scisso amictu supra reliquias mortuorū sedet

Anacephaleosis.

nuda tegentes ossa quo defendat a volatilibus ac bestiis. Mulieres paucæ incolumes quas miles impius ad turpitudinem non ad vitam seruauerit. Quis hæc videns & de cōpendiatione viue di cogitans audeat ad coelum leuare oculos? Quis sic immemor patriæ hostis suorum pietatis alienus: expers dulcedini scilicet cuius tam semiuiri sit mollis spiritus? Quis ita meticulosus quem non pudeat his referuatum? Ut tamen quodcumque olim defuncti esse mus aut si vita superesset oculorum lumine periret priusquam sancta urbem dirutam hostium manibus intueretur; templumque hoc a maioribus nostris sacratum deo tam impli flammis cremari; aut sacerdotes in templo conspicere mus iacere interfectos. Emendemus ergo: quod his superiū malis; ut videamus non vitæ studio detulisse mortem sed vittutis intentionem. Circuiuit alluit hostis omne munimentum: nil superest nisi: aut nos: aut cotugae nostræ. Jam sibi filios nostros in auctiōne constitutum: certaque inter se: quod cuius abducatur uxori: utrum pro dignitatū meritis personarum ordinibus distribuenda sint: an sortitus subire cogendi miserabiles: nobis quoque parant prodigia poenarum: tormenta exquisitissima: non solū at dentes flamae: aut diversæ necesse victricis ieiunio securis. Duro quidem post vincula: post carcerem: post iugum supplicio: sed tolerabiliore vitis si ludibrio vacet: sed etiam auulsi artus viuentibus & principiū truncatæ manus. Nec immorito: quod defuerit suo munere cum possent sibi subuenire. Sub eundi quoque morsus ferarum ad victorū spectaculum quod diversis tam celebrat arenis vibrum vel exemplo nobis debet esse pudendum vel visu miserabile: ut reseruemur: aut bestiis aut fratribus platiari. Et id genus plena diffidentia & desperationis: alia multa ex quibus oībus eū iudicii sibi manifeste iratus ex rebus euentibus dei cognouissent: non sicut dei glorificauerunt aut gratias egenter sed euanuerunt in cogitationibus suis: & obscuratum est insipiens cor eorum: & eū qui ad oues tam domus Israel preditas venerat oderunt: odientes crucifixerunt: & gloriam resurrectionis evanescere moliti sunt. Nam si cognouissent rei adeo nequaquam extitissent. Unde ipse de eis dominus: si non venimus sem & locutus eis fuissimus peccatum non haberemus. Nunc autem & viderunt & oderunt & me & patrem meum. Cognouerunt siquidem ex parte quanto & deinceps dicentes scimus quod si filius dei: videtes mirabilia: & audiētes mirabilia: sed non cognouerunt rei veritatem: quod duricordes detrectauerunt credere. Si non credentes vere cognouissent: nūquid dominum gloriam (ut ait Paulus) crucifixissent. Hic prophetas Cognovit bos possessore suum: & asinus prophetae domini sui: Israel autem me non cognovit. Quid pro boue nisi predictator sanctus quodque intelligit in semine verbis dei illaborans: quod pro asinū nisi brutus getius prophetas designat quod audiens pastoris cuiuslibet predicationem mox ad prophetam domini cucurrit: ut paulo verbi dei ad hetereret. Bene autem post quadraginta & duos visitatiois sue annos: Israel a terra reprobationis ex terminatus: quod post quadraginta egressi ieiinis ab egypto annos eam introducti prohibet in quibus deinceps decalogi lapides secundo suscepit tabulas propter figuratum benevolentiam ad eius ieiinis numerum destinatum in quibus etiam maxime notanda est quoniam serpentis exaltatio: cuius respectu quodque moribus virtute restituenda. Sicut enim illo temporis spacio: & manna pasti sunt: & per mediatorem Moysem legem tabulis descripta lapideis acceperunt: & quod in articulo mortis serpentem non respexerunt exaltatum perierunt: sic intra hoc euersionis tempus verum manna unde dictum fuerat. Ego sum panis viuus qui descendit de coelo: &c. haurire salubriter renuentes: verumque mediatorem CHRISTVM IESVM de quo præcinebat prophetam vobis suscitabit dominus deus vester de fratribus vestris tanquam me ipsum audietis: quoniam si quis non audierit exterminabit de populo suo: Eiusque legalia in se ipso vera petra descripta sequuntur dissimulantes exaltatum in cruce: & a mortuis surrexit sub articulo miserrimum euersionis credere responentes a terra reprobationis exterminati pierunt ut populus ille quod sedebat in tenebris & habitabat in regione umbra mortis lucem eternam videlicet resurrectionis in ea cum plenitudine sua introeat: & sic reliquia israel salviant quatenus ex duobus parietibus una conseruantur in resurrectione ecclesia pro illius lapide angelularum qui faciet utramque unum: dominum nostrum CHRISTVM IESVM qui viuit & regnat in secula seculorum: Amen.

Clauditur Anacephaleosis

Sequuntur tabulæ concordiarum

Tabula prima Concordiarum.

Egesippi de cœn.	Josephi de bello iud.	Josephi de antiquitatib.
Lib. Cap.	Lib. Ca.	Lib. Ca.
I 1	I 1	12 6.7
I 2	I 2	12 8
I 3	I 3	13 1
I 4	I 4	13 13
I 5	I 4	13 14
I 6	I 5	13 15
I 7	I 6.7	13 17
I 8	I 8	13 18
I 9	I 9	13 19
I 10	I 10	13 20
I 11	I 11	13 21
I 12	I 11	13 22
I 13	I 12	14 1
I 14	I 13	14 2.3.4.
I 15	I 14.15	14 4.5.6.7
I 16	I 16	14 8
I 17	I 16.17	14 8.9.
I 18	I 17	14 10
I 19	I 18	14 11.12.
I 20	I 19.20	14 13
I 21	I 20	14 14.15
I 22	I 20	14 16
I 23	I 20	14 16
I 24	I 20	14 17.18
I 25	I 21	14 18.19.20
I 26	I 22	14 20
I 27	I 23.24	14 21.22
I 28	I 24	14 23
I 29	I 24	14 24.25
I 30	I 26	14 26.27
I 31	I 27	15 4.5.
I 32	I 27	15 6
I 33	I 27	15 7
I 34	I 27	15 8
I 35	I 27	15 9.10.11
I 36	I 27	15 3
I 37	I 27	15 2.5
I 38	I 27	16 1.8.9.
I 39	I 27	16 9
I 40	I 27	16 13
I 41	I 27	16 17.19.20
I 42	I 27	17 1.2.3.4.
I 43	I 27	17 5
I 44	I 27	17 5.6.7
I 45	I 27	17 8.9.10
I 46	I 27	17 11.12

Tabula secunda concordiarum.

Egesippi de cœn.	Josephi de bello iudaco	Josephi de antiquitatib.
Lib. Cap.	Lib. Cap.	Lib. Ca.
2 1	2 1	17 16
2 2	2 2	17 17.18
2 3	2 3	18 7.8.9
2 4	0 0	18 10.14.
2 5	2 3.4.	18 15.16
2 6	2 4.5.	19 12
2 7	2 9.10	20 15.16
2 8	2 11.12.14.16	20 17
2 9	2 17	20 18.19.20
2 10	2 18.19.20.	0 0
2 11	2 21.24.25	20 22
2 12	0 0	0 0
2 13	0 0	2 26.27
2 14	2 28.29.	2 28.29.
2 15	1 16	2 30
2 16	2 17	2 21
2 17	2 18	2 22

Tabula tertia.

Egesippi de bel. in.	Josephi de bello iud.
Lib. Ca.	Lib. Ca.
3 1	3 1
3 2	0 0
3 3	3 1
3 4	3 1
3 5	3 2
3 6	3 3
3 7	3 4
3 8	3 5.7.8.9
3 9	3 10
3 10	3 11
3 11	3 12.13
3 12	3 14.16.
3 13	3 18
3 14	3 19
3 15	3 20.21
3 16	3 21
3 17	3 22
3 18	3 23
3 19	3 24
3 20	3 25
3 21	3 26.27
3 22	3 27
3 23	3 28
3 24	3 28.29
3 25	3 30
3 26	3 30
3 27	3 30
3 28	3 31.32

Hucusque Judæa
cladis historia in
antiquitatibus libras
Josephus comple
tus est.

Tabula. III. Cōcordatiarū. Tabula. V. cōcordatiarū

Egesippi de euer.		Josephi de bello ind.	
Lib.	Ca.	Lib.	Ca.
4	1	4	1.2
4	2	4	3
4	3	4	5.6
4	4	4	7.4
4	5	0	0
4	6	4	8.9
4	7	4	9
4	8	4	10
4	9	4	11
4	10	5	1
4	11	5	2
4	12	5	3
4	13	5	4.5.
4	14	5	6
4	15	5	7
4	16	5	8
4	17	5	8
4	18	5	9
4	19	5	10
4	20	5	11
4	21	5	12
4	22	5	13
4	23	5	13
4	24	5	13
4	25	5	14
4	26	5	15.16
4	27	5	17
4	28	5	18
4	29	5	18
4	30	5	19
4	31	5	19
4	32	5	19
4	33	5	20

Egesippi de euer.		Josephi de bello iudaico	
Lib.	Ca.	Lib.	Cap.
5	1	6	1.2
5	2	0	0
5	3	6	3
5	4	6	4
5	5	6	5
5	6	6	6.7
5	7	6	7
5	8	6	8.10.
5	9	6	8.9
5	10	6	10
5	11	6	11.12
5	12	6	12.13.14
5	13	6	15
5	14	6	16
5	15	6	17
5	16	6	18
5	17	6	19
5	18	6	20
5	19	6	21
5	20	6	21
5	21	6	22.23.24
5	22	6	25.26
5	23	0	0
5	24	6	27
5	25	7	27
5	26	8	28
5	27	7	1
5	28	7	2
5	29	7	2
5	30	7	3
5	31	7	4
5	32	7	5
5	33	0	0
5	34	7	5
5	35	7	6
5	36	7	7
5	37	7	8
5	38	7	9
5	39	7	10
5	40	7	11.12
5	41	7	13
5	42	0	0
5	43	7	14.15.
5	44	7	16
5	45	7	17
5	46	7	19
5	47	7	19
5	48	7	20.22
5	49	7	23
5	50	7	24.25.29
5	51	7	42
5	52	7	35
5	53	7	43.44
5	54	7	45.
5	55	7	46

ASCENSIVS AD LECTORES.

Habes itaq; lector studiose historiam luculentā in quinq; libros distinctā
Anacephaleosi: & Tabellis dexterīmo Lodouēn. Antistitis auspicio &
vigili Stapuleū. ac Hamelburgū studio: nostraq; quātula est opel
la ad dei optimi gloriā: legentiūq; vtilitatē cōsummatā in
ædibus nostris: quę sunt Parrhisiis in via regia ad
diuū Iacobū supra qđē diuī Benedicti: e regio
ne Craticulæ: sub tribus Lupis seu
Luciis aquatilibus.

ANNO SALVTIS HVMANAЕ DECI
MO SVPRA .M.D.AD NO
NAS IVNIAS.